

C:\Users\Plazma\Desktop\A\Smrt v sutaně.pdb

PDB Name: Smrt v sutaně
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 12.6.2010
Modification Date: 12.6.2010
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

P. D. Jamesová
Smrt v sutaně

Kniha první

VRAŽEDNÝ PÍSEK

Kapitola 1

Byl to nápad otce Martina, že bych měla popsat, jak jsem našla toho mrtvého.

Zeptala jsem se: "Myslíte, jako bych psala dopis, sdělovala to příteli?"

"Pište to, jako byste psala román, jako byste stála mimo, sledovala, co se dělo, vzpomínala si, co jste dělala, co jste cítila, jako by se to stalo někomu jinému," odpověděl mi otec Martin.

Věděla jsem, jak to myslí, ale nebyla jsem si jistá, kde začít. Naléhala jsem: "Všechno, co se stalo, otče, nebo jen jak jsem šla po pláži a objevila Ronaldovo tělo?"

"Cokoli – všechno, co chcete říct. Napište o koleji a o svém životě tady, jestli chcete. Možná vám to pomůže."

"Avám to pomohlo, otče?"

Ani nevím, proč jsem vyřkla ta slova, prostě mě napadla a já je vyslovila. Bylo to vlastně hloupé a svým způsobem i drzé, ale jemu to zřejmě nevadilo.

Po chvíli řekl: "Ne, vlastně mi to nepomohlo, ale to už je dávno. Myslím, že u vás by to mohlo být jiné."

Zřejmě měl na mysli válku, kdy ho zajali Japonci, a ty hrozné události, k nimž došlo v táboře. O válce nikdy nemluví, ale proč by o ní mluvil se mnou? Myslím, že o ní nemluví ani s nikým jiným, ani s ostatními knězi.

Tento rozhovor se odehrál před dvěma dny, když jsme se křížovou chodbou vraceli z nešpor. Já už na bohoslužby nechodím od té doby, co zemřel Charlie, ale chodím na nešpory. Je to vlastně věc zdvořilosti, nepřipadá mi správné pracovat na koleji, brát od nich peníze, přijímat všechnu jejich laskavost a nenavštívit žádnou bohoslužbu v kostele. Ale možná jsem zbytečně citlivá. Pan Gregory bydlí v jednom z domků pro zaměstnance stejně jako já a na částečný úvazek učí řečtinu, ale nikdy nechodí do kostela, jediné když se tam hraje hudba, kterou chce slyšet. Mě nikdy nikdo nenutil, abych chodila do kostela, ani se neptali, proč jsem vlastně přestala. Ale samozřejmě si toho všimli; všimnou si všeho.

Když jsem se vrátila do domku, přemýšlela jsem o tom, co mi řekl otec Martin, a ten nápad mi nepřipadal špatný. Psaní mi nikdy nedělalo problémy. Ve škole jsem ve slohu vynikala a slečna Allisonová, kterou jsme měli na angličtinu, tvrdila, že ze mě možná bude spisovatelka. Ale mně bylo jasné, že je vedle. Nemám žádnou představivost, jakou potřebují spisovatelé románů, neumím si vymýšlet věci. Umím psát jen o tom, co vidím a dělám a vím – a někdy i o tom, co cítím, což není tak lehké. Každopádně jsem vždycky chtěla být ošetřovatelkou, už od dětství. Ted' je mi čtyřiašedesát a jsem v důchodu, ale stále tady ve svatém Anselmu pomáhám. Částečně jako sestra, s lehčími nemocemi, a také mám na starosti prádlo. Je to lehká práce, ale mám slabé srdce, takže mám velké štěstí, že mohu pracovat. Kolej mi to usnadnila, jak jen to šlo. Dokonce mi pořídili lehký vozík, abych nebyla v pokušení tahat velké rance prádla. To všechno bych asi měla říct úvodem. A nenapsala jsem, jak se jmenují. Jsem Munroeová, Margaret Munroeová.

Myslím, že vím, proč mi otec Martin navrhl, abych zase začala psát. Ví, že jsem každý týden psala dlouhé dopisy Charliemu. Myslím, že je tu kromě Ruby Pilbeamové jediný, kdo to ví. Každý týden jsem si sedla a vzpomínala, co se přihodilo od posledního dopisu, malé nevýznamné věci, které pro Charlieho nebudou bezvýznamné: jídla, co jsem jedla, vtipy, které jsem slyšela, historky o studentech, líčení počasí. Člověk by si nemyslel, že toho lze moc vyprávět o tichém místě, kde žiju, na okraji útesů, kam je odevšad daleko. Bylo překvapivé, na co všechno jsem přišla, a pak mu o tom napsala. Ví, že Charlie měl ty dopisy rád. "Jen piš dál, mami," říkával, když byl doma na dovolené. A já psala. Poté, co ho zabili, poslala mi armáda všechny jeho věci a mezi nimi byl i svazek dopisů. Nebyly to všechny, které jsem

mu napsala, všechny si nechávat nemohl, ale schoval si některé nejdelší. Vzala jsem je nahoru na útesy a tam jsem udělala oheň. Byl větrný den, jako často na východním pobřeží, a plameny burácely a prskaly a měnily směr. Zuhelnatělé kousky papíru se zvedly a kroužily mi kolem tváře jako černé mury a kouř mě štípal v nose. Bylo to divné, protože to byl jen malý oheň. Ale snažím se říct, že vím, proč mi otec Martin navrhl, abych napsala tuhle zprávu. Myslel, že když budu něco psát – cokoliv – vrátí mě to do života. Je to dobrý člověk, možná dokonce světec, ale mnoha věcem nerozumí.

Připadá mi divné psát tuto zprávu, aniž bych věděla, kdo ji někdy uvidí, a jestli vůbec někdo. A nejsem si jistá, jestli píšu pro sebe nebo pro nějakého imaginárního čtenáře, pro něhož bude svatý Anselm nový a zvláštní. Takže bych možná měla začít tím, že napíšu něco o koleji, abych popsala místo děje.

Kolej svatého Anselma založila v roce 1861 zbožná dáma, slečna Agnes Arbuthnotová, která chtěla zajistit, aby tu stále byli "zbožní a učení mladí mužové vysvěcení v katolickém kněžství v anglikánské církvi". Dala jsem to do uvozovek, protože to jsou její slova. V kostele je o ní brožurka, z ní to cituji. Darovala budovy, pozemek a skoro všechnen nábytek i dost peněz – aspoň si to myslela – aby kolej fungovala věčně. Jenže peněz není nikdy dost, a tak teď svatého Anselma financuje převážně církev. Víím, že otec Sebastian a otec Martin mají obavy, že má církev v plánu kolej zrušit. Nikdy o těchto obavách otevřeně nediskutují, a s personálem už vůbec ne, i když o tom všichni vííme. V malém a odloučeném společenství, jako je svatý Anselm, se drby i nevyřčené, roznášejí, snad větrem.

Kromě toho, že věnovala dům, vystavěla za ním slečna Arbuthnotová severní a jižní ambity, kde jsou pokoje pro studenty, a řadu hostinských pokojů, které spojují jižní ambit s kostelem. Také vybudovala čtyři domy pro personál, uspořádané v půlkruhu asi sto yardů od koleje. Pojmenovala je po čtyřech evangelistech. Já bydlím ve svatém Matouši, v tom nejjihnější. Ruby Pilbeamová, kuchařka a zároveň hospodyně s manželem, údržbářem, bydlí ve svatém Marku. Pan Gregory ve svatém Lukáši a v severním domě, svatém Janu, je Eric Sturtees, který pomáhá paní Pilbeamové. Jsme tady jen čtyři, s úklidem pomáhají ženy z Reydonu a Lowestoftu na částečný úvazek, a nikdy tu není víc než dvacet studentů a čtyři kněží, takže to zvládáme. Nikoho z nás by nebylo lehké nahradit. Tahle větrná opuštěná výspa, kde není vesnice, hospoda, ani obchod, je pro většinu lidí příliš daleko. Mně se tu líbí, ale i mně to tady občas připadá poněkud zlověstné a děsivé. Moře rok za rokem užívá písečné útesy a já někdy stojím na okraji, dívám se na moře a představuji si velkou vlnu, která se přitíhne ke břehu, bílá a pěnivá, a smete všechny věže a věžičky, kostel i domy a nás všechny s nimi. Stará vesnice Ballard's Mere je na dně mořském celá staletí a někdy za větrných nocí je prý slyšet slabé zvonění kostelních zvonů na potopených věžích. A to, co nevzalo moře, zničil velký požár v roce 1695. Ze staré vesnice nezůstalo nic kromě středověkého kostela, který slečna Arbuthnotová opravila a připojila ke koleji, a dva rozpadající se sloupky z červených cihel, jediný pozůstatek po alžbětinském zámku, který tu stával.

Ale měla bych obrátit pozornost k Ronaldu Treevesovi, chlapci, který tu zemřel. Vždyť o jeho smrt se tu jedná. Předtím už mě vyslyšela policie a ptali se, jak dobře ho znám. Domnívám se, že jsem ho znala líp než většina zdejšího osazenstva, ale moc jsem jim toho neřekla. A nebylo toho moc, co bych mohla říct. Myslím, že ve svém postavení bych neměla o studentech drbat. Víím, že nebyl oblíbený, ale neřekla jsem jim to. Potíž byla v tom, že sem vlastně nezapadal, a on to asi věděl. Tak zaprvé, jeho otec je sir Alred Treeves, který vede významnou zbrojařskou firmu, a Ronald rád dával najevo, že je synem nesmírně bohatého člověka. Svědčily o tom i věci, které vlastnil. Měl porsche, zatímco ostatní studenti se museli spokojit s mnohem levnějšími značkami, pokud vůbec měli vůz. A mluvil o svých prázdninách na dalekých a drahých místech, kam se ostatní studenti nikdy nedostali, alespoň ne o prázdninách.

To všechno by mu na některých vysokých školách získalo popularitu, ale tady ne. Každý je v nějakém ohledu snob, i když to nepřizná, ale tady u nás na penězích nezáleží. Nezáleží ani na rodině, i když by bylo lepší být synem kuráta než synem hvězdy pop music. Tady si lidi vážně chytrosti – chytrosti a vzhledu a duchaplnosti. Mají tu rádi lidi, kteří dovedou rozesmát. Ronald nebyl tak chytrý, jak si myslel, a nikdy nikoho nerozesmál. Mysleli si, že je nemešlo, a když si to uvědomil, působil ještě hloupěji. Nic z toho jsem policii neřekla. Jaký by to mělo smysl? Byl mrtvý. A byl asi také trochu šťoura, pořád chtěl vědět, co se kde děje, na všechno se vyptával. Ze mě toho moc nedostal. Ale někdy večer se tady u mě objevil a sedl si a povídal, zatímco já pletla a poslouchala. Studentům se nedoporučuje navštěvovat zaměstnance, nejsou-li pozváni. Otec Sebastian chtěl, abychom měli soukromí. Ale mně to ani nevadilo. Když se tak ohlížím do minulosti, myslím, že ten hoch byl osamělý. Jinak by po mně ani nevzdechl. A vzpomněla jsem si na svého Charlieho. Charlie nebyl hloupý ani neoblíbený ani otravný, ale představovala jsem si, že kdyby si někdy připadal osamělý a chtěl jen sedět a hovořit, našel by se někdo jako já, kdo by ho přijal.

Když přijeli policisté, ptali se mě, proč jsem ho šla hledat na pláž. Ale to já samozřejmě nešla. Asi dvakrát týdně jsem se takhle sama procházela, a když jsem vyšla z domu, ani jsem nevěděla, že Ronald chybí. A nezačala bych ho hledat na pláži. Člověk si těžko představí, co by se komu mohlo stát na opuštěném pobřeží. Je dost bezpečné, pokud nelezete na vlnolamy nebo nechodíte příliš těsně u útesů, a také jsou tam tabulky, které varují před oběma těmito riziky. Všichni studenti jsou hned po příjezdu upozorněni, aby se nekoupali sami nebo nechodili příliš blízko nepevných útesů.

V době slečny Arbuthnotové ještě bylo možné sejít na pláž z domu, ale pažravé moře všechno změnilo. Teď musíme jít půl míle na jih od koleje k jedinému místu, kde jsou útesy tak nízké a pevné, aby udržely půl tuctu vrzavých dřevěných schodů se zábradlím. Za tímto místem už je temnota močálu Ballard's Mere, obklopeného stromy a odděleného od moře jen úzkým pruhem oblázků. Někdy dojdou až tam a pak se otočí na zpáteční cestu, ale tehdy jsem sešla po schodech na pláž a vydala se k severu.

Po nočním dešti byl čerstvý, větrný den, nebe bylo modré a vítr po něm honil mraky, byl příliv. Obešla jsem malý ostroh a spatřila opuštěnou pláž, která se přede mnou táhla s úzkými hřebínky oblázků a temnými liniemi starých, chaluhami zanesených vlnolamů, které se drobily do moře. A pak, asi třicet yardů před sebou, jsem spatřila cosi, co vypadalo jako černý bahlo ležící u paty útesu. Pospíšila jsem si k tomu a našla jsem sutanu, úhledně složenou, a vedle ní hnědý plášť; také úhledně složený. O několik stop dál byl útes sesutý a teď tam ležely velké kusy kompaktního

písku, drny trávy a kameny. Najednou mi došlo, co se tam muselo stát. Myslím, že jsem krátce vykřikla a pak začala odhrabávat písek. Věděla jsem, že pod ním musí být zasypané tělo, ale nebylo možné říci kde. Vzpomínám na písek pod nehty a na to, jak pomalu to šlo; začala jsem do písku zuřivě kopat, jako v hněvu, takže vylétal vysoko, až k obličeji, a vnikal mi do očí. Pak jsem si všimla kusu dřeva s ostrými hranami, který se válel asi o třicet yardů blíž k moři. Doběhla jsem pro něj a začala jím rýpat do písku. Po několika minutách jsem narazila na něco měkkého, klekla jsem si a znovu začala pracovat oběma rukama. Pak jsem spatřila, že to, nač jsem narazila, byly dvě pískem pokryté hýždě ve světlehnědých manšestrácích.

Dál už jsem nemohla pokračovat. Srdce mi bušilo a já už neměla sílu. Měla jsem neurčitý pocit, jako bych pokořila toho, kdo tu leží, jako by na těch dvou odkrytých pahorcích bylo něco směšného a téměř neslušného. Věděla jsem, že musí být mrtvý a že ten můj horečný spěch vůbec k ničemu nebyl. Nemohla jsem ho zachránit a nevydržela bych pokračovat sama, odkrývat ho centimetr po centimetru, i kdybych na to měla sílu. Musela jsem přivolat pomoc, sdělit lidem, co se stalo. Myslím, že už tehdy jsem věděla, čím je to tělo, ale náhle jsem si vzpomněla, že hnědé pláště světců mají štítky se jmény. Otočila jsem límeček pláště a přečetla si jméno.

Pamatuji se, jak jsem klopýtala po pláži na pevném písčitém kraji mezi nánosy oblázků, a nějak jsem se dovlekla až ke schodům nahoru na útes. Rozběhla jsem se po cestě podél útesů ke koleji. Bylo to jen půl míle, ale cesta se mi zdála nekonečná a připadalo mi, že se dům s každým bolestným krokem vzdaluje. Srdce mi bušilo a kosti v nohách jako by mi měkly. A pak jsem zaslechla auto. Ohlédla jsem se a uviděla vůz, jak zatáčí z příjezdové cesty a míří ke mně po hrbolaté cestě podél okraje útesů. Stoupla jsem si uprostřed té cesty a mávala a auto zpomalilo. Byl to pan Gregory.

Nemohu si vzpomenout, jak jsem mu sdělila tu zprávu. Mám před očima svůj obraz, jak tam stojím s rukama obalenýma pískem a gestikuluji k moři. Neřekl nic, ale mlčky otevřel dveře vozu a já nastoupila. Asi by bylo rozumné zamířit do koleje, ale on se rozjel opačným směrem a vystoupili jsme u schodů na pláž. Potom jsem si říkala, že mi třeba nevěřil a chtěl to vidět na vlastní oči, než přivolá pomoc. Nepamatuji si, jak jsme tam došli, další jasnou vzpomínku mám na to, jak spolu stojíme u Ronaldova těla. Stále beze slova poklekl pan Gregory do písku a začal ho oběma rukama odhrabovat. Měl kožené rukavice, takže to bylo snadnější. Pracovali jsme mlčky, horečně jsme hrabali, abychom odkryli horní část těla.

Nad manšestrovými kalhotami měl Gregory jen šedou košili. Odkryli jsme temeno jeho hlavy, jako bychom vyhrabávali zvíře, mrtvého psa nebo kočku. Hluběji byl písek vlhký a lepil se na jeho vlasy barvy slámy. Chtěla jsem ho očistit, písek mě na dlaních chladil a křupal.

Pan Gregory řekl ostře: "Nesahejte na něj!" a odstrčil mi ruku tak prudce, jako bych se mohla spálit. Pak úplně tiše dodal: "Měli bychom ho nechat ležet tak, jak jsme ho našli. Je jasné, kdo to je."

Věděla jsem, že je mrtvý, ale myslela jsem, že bychom ho měli otočit. Měla jsem směšnou představu, že bychom měli zkusit dýchání z úst do úst. Bylo mi jasné, že to není rozumné, ale pořád jsem měla pocit, že je potřeba něco udělat. Pan Gregory si ale sundal levou rukavici a přiložil dva prsty Ronaldovi na krk. Pak prohlásil: "Je mrtvý, ovšemže je mrtvý. Nemůžeme pro něj nic udělat."

Chvilí jsme u něj tiše klečeli každý z jedné strany. Museli jsme vypadat, jako když se modlíme, a já bych se za něj i pomodlila, jen kdybych si vzpomněla na správná slova. A pak vyšlo slunce a náhle ta scéna vypadala nereálně jako barevná fotka. Všechno bylo jasné a mělo ostré obrysy. Zrnka písku na Ronaldově hlavě na slunci zářila jako hlavičky špendlíků.

Pan Gregory řekl: "Musíme přivolat pomoc, zavolat policii. Nevadilo by vám počkat tady u něj? Vráť se brzy. Nebo byste mohla jít se mnou, ale asi by bylo lepší, aby tu jeden z nás zůstal."

"Běžte vy," odpověděla jsem. "Dojdete k autu rychleji. Mně čekání nevadí."

Pozorovala jsem ho, jak jde tak rychle, jak jen to oblázkový břeh dovozoval, k bažině, pak kolem mysu a potom mi zmizel z dohledu. O chvíli později jsem zaslechla zvuk motoru, jak se auto rozjelo ke koleji. Napůl jsem sklouzla po písku a kousek od mrtvolky jsem se usadila na oblázcích, trochu jsem je rozhrnula, aby to bylo pohodlnější, a zaryla paty do písku. Oblázky pod povrchem byly ještě vlhké po nočním dešti a chladné mokro prosáklo bavlněnou látkou mých kalhot. Seděla jsem tam s pažemi ovinutými kolem kolen a hleděla na moře.

A tam jsem si poprvé za celá léta vzpomněla na Mikea. Zabil se, když sjel na motocyklu ze silnice A1 a narazil do stromu. Byli jsme doma ze svatební cesty ani ne dva týdny; znali jsme se necelý rok. Po jeho smrti mě přepadl šok a nevíra, ne zármutek. Tenkrát jsem si myslela, že je to zármutek, ale teprve teď tomu rozumím. Byla jsem do Mikea zamilovaná, ale nemilovala jsem ho. To přichází s tím, že spolu lidé žijí a pečují o sebe, a na to jsme neměli čas. Poté, co zemřel, jsem sice věděla, že jsem Margaret Munroeová, vdova, ale cítila jsem se spíš jako Margaret Parkerová, svobodná, jednadvacetiletá, nedávno vystudovaná sestra. Když jsem zjistila, že jsem těhotná, připadalo mi to také neskutečné. Když se narodilo dítě, jako by nemělo nic společného s Mikem nebo s tím krátkým časem, co jsme byli spolu, a už vůbec nic se mnou. Všechno to přišlo později a možná proto to bylo silnější. Když zemřel Charlie, truchlila jsem pro oba, ale stejně si nedovedu jasně vybavit Mikeovu tvář.

Byla jsem si vědoma Ronaldova těla za sebou, ale byla pro mě útěcha, že mu nesedím po boku. Někteří lidé, kteří drží hlídku u mrtvých, považují jejich přítomnost za družnou, ale já to tak necítila, s Ronaldem ne. Cítila jsem jediné velký smutek. Ne nad tím chudákem klukem, ani ne nad Charliem nebo Mikem nebo nad sebou. Byl to univerzální smutek, který jako by pronikal vším kolem, čerstvým větrem na mé tváři, nebem, kde kupy mraků pluly téměř rozvázně po modrém pozadí, i se samotným mořem. Zjistila jsem, že myslím na všechny lidi, kteří žili a zemřeli na tomto pobřeží, i na kosti, které leží na míli odsud pod vlnami na velkém hřbitově. Tenkrát jim záleželo na životě, i na jejich blízkých, ale teď jsou mrtví a je to stejné, jako by nikdy nežili. Za sto let si nikdo nebude pamatovat Charlieho, Mikea ani mě. Všechny naše životy jsou bezvýznamné jako jediné zrnko písku. Hlavu jsem měla vyprázdněnou, ani smutek v ní nezbyl. Místo toho jsem zírala na moře a uvědomovala si, že nakonec už na ničem nezáleží a že jediné, co máme, je současný okamžik,

který musíme přežít i nebo si ho užít, byla jsem s tím smířená.

Myslím, že jsem tam seděla v jakémsi transu, protože jsem neviděla ani neslyšela tři přicházející postavy, než oblázky hlasitě zakřupaly a oni byli téměř u mě – pan Gregory s otcem Sebastianem. Otec Sebastian byl těsně zahalený do svého černého pláště, aby lépe čelil větru. Hlavy měli skloněné a šli vedle sebe cílevědomě, jako by pochodovali. Otec Martin byl kousek za nimi, těžce klopýtal po oblázcích. Vzpomínám si, že mě napadlo, jak je to nezdvořilé, že na něj ti dva nepočkali.

Byla jsem v rozpacích, že mě tu našli vsedě. Vstala jsem a otec Sebastian mě oslovil: "Je vám dobře, Margaret?"

"Ano, otče," odpověděla jsem a pak jsem ustoupila, když ti tři přistoupili k mrtvému.

Otec Sebastian se pokřížoval a řekl: "To je katastrofa."

Už tenkrát mi připadlo, že je to divný výraz, a bylo mi jasné, že v tu chvíli nemyslel na Ronalda Treevese; myslel na kolej.

Sklonil se a položil ruku Ronaldovi zezadu na krk a pan Gregory řekl dost příkře: "Je mrtvý, samozřejmě. Radši už tělo nechte na pokoji."

Otec Martin stál trochu stranou. Viděla jsem, že se mu rty pohybují, myslela jsem si, že se modlí.

Otec Sebastian navrhl: "Jestli vy, Gregory, pojedete zpátky ke koleji a podáte tam na policii, zůstaneme s otcem Martinem tady. Margaret by měla jet s vámi. Byl to pro ni šok. Vezměte ji k paní Pilbeamové, buďte tak hodný, a vysvětlíte jí, co se stalo. Paní Pilbeamová jí udělá horký čaj a postará se o ni. Žádná z nich ať nikomu nic neříká, dokud nebudu kolej oficiálně informovat. Jestli bude policie chtít mluvit s Margaret, může to být později."

Je to směšné, ale vzpomínám si, že mě trochu rozladilo, že mluvil s panem Gregorym, skoro jako bych tam nebyla. A nechtěla jsem, aby mě brali k Ruby Pilbeamové. Mám Ruby ráda, dovedla být vždycky milá, aniž by se vtírala, ale já jsem chtěla jít domů.

Otec Sebastian ke mně přistoupil a položil mi ruku na rameno. "Byla jste velmi statečná, Margaret, děkuji vám. Teď jedte s panem Gregorym a já za vámi přijdu později. Otec Martin a já si tady sedneme u Ronalda."

Bylo to poprvé, co vyslovil chlapcovo jméno.

Ve voze pan Gregory chvíli řídil mlčky, pak řekl: "Je to podivná smrt. Rád bych věděl, jestli koroner – nebo i policie – přijde na to, jak to bylo."

"Určitě to byla nehoda."

"Podivná nehoda, nezdá se vám?" Neodpověděla jsem, takže pokračoval: "To jistě není první mrtvola, kterou jste viděla. Musíte být zvyklá na smrt."

"Jsem sestra, pane Gregory."

Pomyslela jsem na prvního mrtvého, kterého jsem viděla před těmi lety jako osmnáctiletá začátečnice, prvního mrtvého, kterého jsem obstarala. Ošetřovatelsví bylo tenkrát jiné než dnes. Museli jsme mrtvé obstarávat samy a provádělo se to s velkou důstojností za plentami. Moje první vrchní sestra se vždycky s námi modlila, než jsme začaly. Řekla nám, že je to poslední služba, kterou svým pacientům můžeme poskytnout. Ale to jsem panu Gregorymu nepověděla.

"Když vidíme mrtvé tělo, jakékoliv, je to těšivé potvrzení toho, že můžeme žít jako lidi, ale umíráme jako zvířata. Osobně v tom nacházím úlevu. Nedovedu si představit větší hrůzu než život věčný."

Stále jsem neodpovídala. Ne že bych ho neměla ráda: sotva jsme se vídali. Ruby Pilbeamová mu jednou za týden uklízí dům a pere mu prádlo. Je to jejich soukromá dohoda. Ale spolu jsme si nikdy nepovídali a já neměla náladu začít právě teď.

Auto mezi dvěma věžemi uhnulo k západu a vjelo do dvora. Pan Gregory si rozepnul bezpečnostní pás a pomohl mi s mým. "Doprovodím vás k paní Pilbeamové," nabídl mi. "Třeba nebude doma. Pokud ne, mohla byste zajít ke mně. Oba se potřebujeme něčeho napít."

Ale ona byla doma a já byla nakonec ráda. Pan Gregory ji velmi krátce seznámil s fakty a dodal: "Teď jsou u mrtvého otec Sebastian s otcem Martinem a každou chvíli přijede policie. Nezmiňujte se o tom nikomu, prosím vás, než se otec Sebastian vrátí. Promluví pak k celé koleji."

Poté, co odešel, Ruby skutečně udělala čaj, horký a silný, velmi osvěžující. Pobíhala kolem mě, ale nevzpomínám si na slova ani na gesta. Moc jsem toho neřekla, ale ona to ani nečekala. Jednala se mnou jako s nemocnou, posadila mě do jednoho pohodlného křesla před krbem, zapnula dvě žebra elektrického topení pro případ, že by mi byla zima ze šoku, a pak zatáhla závěsy, abych si mohla, jejími slovy "pěkně a dlouze odpočinout".

Uplynula asi hodina, než přijela policie, tedy mladší seržant s velšským přízvukem. Byl tichý a trpělivý a já odpovídala na jeho otázky docela tiše. Moc toho nebylo, co jsem mu mohla říct. Zeptal se mě, jak dobře jsem znala Ronalda, kdy jsem ho naposled viděla a zda byl poslední dobou deprimovaný. Řekla jsem mu, že jsem ho viděla včera večer, jak šel k domku pana Gregoryho, zřejmě na svou hodinu řečtiny. Trimestr teprve začal a jinak jsem ho neviděla. Měla jsem dojem, že policejní seržant – myslím, že se jmenoval Jones nebo Evans, každopádně to bylo velšské jméno – se omluvil, že se ptal, zda byl Ronald deprimovaný. Jinak řekl, že to vypadá na jasný případ, položil stejné otázky Ruby a pak odešel.

Otec Sebastian sdělil zprávu o Ronaldově smrti celé koleji, když se všichni sešli před podvečerní pobožností v pět hodin. Spousta světců už tušila, že se stalo něco tragického; policejní vozy a vůz z márnice nepřijíždějí tajně. Nešla jsem do knihovny, takže jsem neslyšela, co otec Sebastian říkal. Chtěla jsem tehdy jediné – být sama. Ale později večer mi jeden starší student vyššího ročníku, Raphael Arbuthnot, přinesl malý květináč s modrými africkými fialkami a vyslovil mi účast za všechny svěcence. Jeden z nich pro ně musel jet do Pakefieldu nebo Lowestoftu. Když mi je Raphael dával, sklonil se ke mně a políbil mě na tvář. "Je mi to tak líto, Margaret," řekl. To lidé v takovýchto chvílích říkají, ale neznělo to jako fráze. Znělo to jako omluva.

Teprve dvě noci poté přišly noční můry. Nikdy předtím jsem netrpěla děsivými sny, ani když jsem se jako studentka

zdravotnické školy poprvé setkala se smrtí. Ty sny jsou hrozné, takže teď sedím každý večer co nejdéle u televizoru a děsím se chvíle, kdy mě únava zažene do postele. Ten sen je stále stejný. U mé postele stojí Ronald Treeves. Je nahý a tělo má obalené vlhkým pískem. Lepí se mu na vlasy i na tvář. Jen oči jsou volné a hledí na mě vyčítavě, jako by se ptaly, proč jsem toho nepodnikla víc na jeho záchranu. Víím, že jsem už nemohla udělat nic. Víím, že byl mrtvý dávno předtím, než jsem ho našla. Ale stále se mi zjevuje, noc za nocí, s tím vyčítavým, obviňujícím pohledem, vlhký písek padá z jeho nehezké, kulaté tváře.

Možná teď, když jsem to napsala, mě opustí v pokoji. Asi nemám moc fantazie, ale kolem jeho smrti je něco divného, něco, nač bych si měla vzpomenout, té myšlenky se nemohu zbavit. Něco mi říká, že smrt Ronalda Treevese není konec, ale začátek.

Kapitola 2

Ten telefonát zastihl Dalgliesh dopoledne v deset čtyřicet, ještě než se vrátil do své kanceláře po schůzi v odboru pro styk s veřejností. Trvala déle, než bylo plánováno – pro tyhle schůze je to typické – a za pouhých padesát minut se měl sejít s komisařem v kanceláři ministra vnitra v poslanecké sněmovně. Zrovna tak čas na kávu a několik nutných telefonů, pomyslel si. Ale sotva došel ke svému psacímu stolu, když do dveří kanceláře nahlédla jeho sekretářka.

"Pan Harkness vás prosí, abyste za ním zašel, než odejdete. Je u něj sir Alred Treeves."

Takže co teď? Sir Alred samozřejmě něco chtěl; lidé, kteří chodí za vyššími důstojníky do Yardu, obvykle něco chtějí. A sir Alred vždycky dostal to, co chtěl. Nemůžete vést jednu z největších mnohonárodních korporací, aniž byste instinktivně nevěděli, jak řídit jemné mechanismy moci, v malých věcech i ve velkých. Dalgliesh ho podle jména znal; člověk těžko může žít v jedenadvacátém století a neznat ho. Spravedlivý, dokonce štědrý zaměstnavatel úspěšného personálu, liberální přispěvatel na charitu, vážený sběratel evropského umění dvacátého století; anebo podle zaujatého pohledu muž, který se nemilosrdně zbavuje neúspěšných lidí, přispívá na módní případy, dovede si dělat dobrou reklamu, a investor s odhadem pro dlouhodobý zisk. I to, že byl prý hrubec, bylo dvojznačné. Díky tomu, že si nebral rukavičky s mocnými ani slabými, byl obdivován jako otevřený egalitář.

Dalgliesh vyjel výtahem do sedmého patra. Nečekal nic radostného, ale byl značně zvědavý. Alespoň ta schůzka bude poměrně krátká; ve čtvrt bude muset vypadnout a pak si dá tu příjemnou půl míli dlouhou procházku na ministerstvo vnitra. Pokud šlo o priority, ministr vnitra měl přednost i před samotným sirem Alredem Treevesem.

Zástupce komisaře a sir Alred Treeves stáli u Harknessova stolu a oba se obrátili k Dalglieshovi, když vešel. Jak to bývá u lidí, kteří často vystupují v médiích, první dojem z Treevese byl rozpačitý. Byl zavalitější a méně chlapácky hezký, než se jevil v televizi, rysy tváře měl méně výrazné. Ale dojem skryté moci a jisté sebevědomé samolibosti byl ještě silnější. Byl to jeho vrtoch, že se oblékal jako prosperující farmář: kromě neoficiálnějších příležitostí stále nosil dobře ušité tvídové obleky. A skutečně měl v sobě něco z venkovana: široká ramena, ruměnc na tvářích i velkém nose, neposlušné vlasy, které se žádnému holiči nedařilo ukáznit. Byly velmi tmavé, téměř černé, se stříbrným pramenem, který běžel dozadu z čela. U muže, který by se víc zabýval svým vzhledem, by měl Dalgliesh podezření, že jsou barvené. Když Dalgliesh vešel, pohled, který na něj vrhl Treeves zpod huňatého obočí, byl přímý a zjevně hodnotící.

"Myslím, že se znáte," řekl Harkness.

Potřásli si rukama. Alredova ruka byla chladná a silná, ale hned ji stáhl, jako by naznačoval, že to gesto byla pouhá formalita. "Známe se," řekl. "Setkali jsme se na konferenci ministerstva vnitra někdy koncem osmdesátých let. O bezpečnosti městských center. Ani nevím, proč jsem se tam ocitl."

"Vaše korporace věnovala štědrý dar na iniciativy v městských centrech. Myslím, že jste se chtěl přesvědčit, jsou-li ty prostředky náležitě využity."

"To je možné. Není to moc přesvědčivé. Mladí lidé chtějí dobře placená místa, pro která by stálo za to ráno vylézt z postele, a ne se školit pro práci, která neexistuje."

Dalgliesh si na tu schůzi vzpomněl. Bylo to obvyklé vysoce organizované cvičení ve styku s veřejností. Několik vyšších důstojníků nebo ministerských úředníků si od toho hodně slibovalo, ale uskutečnilo se dost málo. Vzpomněl si, že Treeves měl řadu trefných otázek, vyjadřoval skepsi nad odpověďmi a odešel před ministrovou závěrečnou řečí. Proč tam vlastně šel, proč vlastně chtěl přispívat? Možná to také bylo jen cvičení ve styku s veřejností.

Harkness chabě pokynul k černým otáčivým židlím pod oknem a zadrmolil něco o kávě.

Treeves příkře odmítl: "Ne, děkuji, nedám si kávu." Jeho tón naznačoval, že mu byl nabídnut esoterický nápoj, který není vhodné požívat v deset čtyřicet dopoledne.

Posadili se s jakousi hroznou obezřetností tři mafiánských bossů, kteří se sešli, aby si ujasnili sféry zájmů. Treeves se podíval na hodinky. Pro tuhle schůzku neměl určený žádný čas. Přišel, kdy se mu to hodilo, bez předchozího ohlášení a bez oznámení toho, o čem jde. To mu ovšem poskytovalo výhodu. Přišel v pevné víře, že si na něj vyšší důstojník najde čas, a nemýlil se.

"Můj starší syn, Ronald –" začal, "nimochodem je adoptovaný – se před deseti dny zabil při pádu útesu v Suffolku.

Spíš bych měl říct při pádu písku; ty útesy jižně od Lowestoftu užirá moře už od sedmnáctého století. Udušil se. Ronald byl studentem teologické koleje svatého Anselma v Ballard's Mere. Je to instituce anglikánské církve, která vychovává kněze. Fraterniky."

Otočil se na Dalgliesh. "Vy to znáte, ne? Nebyl váš otec duchovní?"

Jak to sir Alred může vědět? Podivil se Dalgliesh v duchu. Možná mu to kdysi kdosi řekl, napůl na to zapomněl a

požádal jednoho ze svých poskoků, aby mu to před dnešní schůzkou ověřil. Tenhle člověk věřil, že musí mít co nejvíce informací o lidech, s kterými jednal. Pokud by je mohly zdiskreditovat, tím lépe, ale jakýkoliv osobní detail, o němž druhá strana netušila, že ho zjistil, byl uspokojivý a možná i užitečný krůček k moci.

"Ano, byl farářem v Norfolku," odpověděl Dalglish.

"Váš syn studoval na duchovního?" zeptal se Harkness.

"Nejsem si vědom, že to, čemu ho učili ve svatém Anselmu, by ho kvalifikovalo pro jiné zaměstnání."

Dalglish podotkl: "Zpráva o jeho smrti byla v novinách, ale nevzpomínám si, že by tam bylo něco o vyšetřování."

"To ani nemůžete. Drželi to v tajnosti. Smrt v důsledku nehody. Byl vynesena soudní výrok nejmenující žádného pachatele. Pakliže by tam rektor koleje a většina pedagogů neseděla v černých hábitech jako výbor bdělosti, koroner by možná našel odvahu vynést jiný verdikt."

"Byl jste u toho, sire Alrede?"

"Ne. Poslal jsem tam právníka, osobně jsem byl v Číně. V Pekingu bylo třeba dojednat složitý kontrakt. Vrátil jsem se na kremaci. Nechali jsme tělo přivést do Londýna. Ve svatém Anselmu měli jakousi zádušní mši – snad tomu říkají rekviem – ale tam jsme nebyli ani já, ani žena. Já se tam nikdy necítil moc dobře. Okamžitě po vyšetření příčiny úmrtí jsem zařídil, aby můj šofér s dalším řidičem dojeli pro Ronaldova porsche, a kolej nám předala jeho šatstvo, peněženku a hodinky. Ten balík mi přivezl Norris – to je můj řidič. Nebylo toho moc. Studentům se doporučuje mít jen minimum šatů – byl tam oblek, dvoje džíny s obvyklými košilemi a pulovry, boty a černá sutana, tu musejí studenti povinně nosit. Měl samozřejmě nějaké knihy, ale řekl jsem jim, ať si je nechají pro knihovnu. Je zvláštní, jak rychle můžete sklidit život. A za dva dny jsem pak dostal tohle."

Beze spěchu vytáhl náprsní tašku a rozložil list papíru, pak jej podal Dalglishovi. Dalglish na papír pohlédl, načež jej předal komisařovi. Harkness to přečetl nahlas.

"Proč se neptáte, jak váš syn zemřel? Nikdo nevěří, že to byla nehoda. Ti kněží by zatloukli všechno, jen aby si uchovali dobré jméno. Na koleji se děje spousta věcí, které by měly vyjít na světlo. Necháte je, aby se z toho vykroutili?"

Treeves prohodil: "Myslím, že se to blíží obvinění z vraždy."

Harkness podal papír Dalglishovi. "Ale bez důkazů, bez uvedení motivu a jmen podezřelých – nevypadá to spíš na dílo nějakého vtípáka, možná i někoho, kdo chce, aby kolej měla nepříjemnosti?"

Dalglish podal papír zpátky Treevesovi, ale ten netrpělivě mávl rukou. "Jistě je to jedna možnost," řekl, "kromě jiných. Asi to nelze vyloučit. Osobně v tom vidím něco závažnějšího. Je to napsáno na počítači, takže tu nemůže být to obvyklé malé 'e', které vyskakuje ze řádku v detektivkách. Nemusíte se starat o otisky prstů, to už jsem zařídil.

Důvěrně, samozřejmě. Bez výsledku, ale ani jsem žádný nečekal. A pisatel je vzdělaný, řekl bych. Interpunkci má v pořádku. V téhle době nevzdělanců to znamená, že spíš bude ve středním věku, než úplně mladý."

"A je to napsáno způsobem, který vás jistě vybudí k akci," dodal Dalglish.

"Proč to říkáte?"

"Jste přece tady, pane, vidíte?"

"Říkal jste, že váš syn je adoptovaný," vmísil se Harkness. "Jakou měl minulost?"

"Neměl žádnou. Jeho matce bylo čtrnáct, když se narodil, otcí o rok víc. Počali ho na betonovém pilíři podchodu ve Westway. Byl bílý, zdravý a novorozenec – žádoucí zboží na trhu s adopcí. Abych to řekl na rovinu – měli jsme štěstí, že jsme ho dostali. Proč se ptáte?"

"Říkal jste, že to považujete za obvinění z vraždy. Zajímal by mě, kdo, jestli vůbec někdo, bude mít z jeho smrti užitek."

"Z každé smrti má někdo užitek. Jediný, kdo z toho může těžit, je můj druhý syn, Marcus, jehož svěrenský fond, který mu bude vyplacen, až dosáhne třicítky, se teď zvětší, a totéž se týká jeho dědictví. Protože byl v relevantní dobu ve škole, můžeme ho vyloučit."

"Ronald vám psal nebo říkal, že je deprimovaný nebo nešťastný?"

"Mně ne, ale já jsem patrně ten poslední, komu by se svěřoval. Ale my si asi nerozumíme. Já tu nejsem proto, abyste mě vyslyšeli, nebo abych se účastnil vašeho vyšetřování. To málo, co vím, jsem vám řekl. Teď bych chtěl, abyste to převzali vy."

Harkness pohlédl na Dalglisha. "Je to ovšem úkol pro suffolkskou policii. Jsou velmi výkonní."

"O tom nepochybují. Jistě je místní policejní inspektor Jejiho veličenstva označil za velmi výkonné. Ovšem účastnili se původního vyšetřování. Chci, abyste to převzali vy. Konkrétně chci, aby to převzal komander Dalglish."

Zástupce komisaře pohlédl na Dalglisha a vypadalo to, že chce zaprotестovat, ale pak si to rozmyslel.

Dalglish řekl: "Příští týden mám mít dovolenou a chtěl bych být asi tak týden v Suffolku. Kolej svatého Anselma znám. Mohl bych se domluvit s místní policií a s lidmi na koleji a podívat se, zda jde o případ, v němž by šlo něco udělat. Ale vzhledem k tomu, že už soud vynesl výrok a tělo vašeho syna bylo zpopelněno, je velmi nepravděpodobné, že objevím něco nového."

Harkness opět našel svůj hlas. "Je to velice neobvyklé."

Treeves se zvedl. "Může to být neobvyklé, ale mně to připadá velice rozumné. Chci diskrétnost, proto nemám v úmyslu obracet se na místní policii. Už bylo dost rozruchu v tamních novinách, když se tam dostala zpráva o jeho smrti.

Nestojím o titulky v bulvárních plátcích, že na jeho smrti bylo něco záhadného."

"Ale myslíte si, že bylo?" zeptal se Harkness.

"Jistěže bylo. Ronaldova smrt byla buď nehoda, sebevražda nebo vražda. První je nepravděpodobné, druhé nevysvětlitelné, takže nám zbývá to třetí. Samozřejmě mě kontaktujte, jakmile dojdete k nějakému závěru."

Už vstával ze židle, když se Harkness zeptal: "Byl jste spokojen, sire Alrede, s tím, že si váš syn vybral takovouhle kariéru?" Odmlčel se a dodal: "Práci, obor, cokoliv."

Něco v jeho tónu, nepříjemný kompromis mezi taktem a vyslýcháním, jasně naznačilo, že neočekává, že by ta otázka byla vlídně přijata. A také nebyla. Hlas sira Alreda byl tichý, ale zněla v něm nepřehlédnutelná výstraha. "Co přesně má tohle znamenat?"

Ovšem Harkness, když už začal, se nemínil nechat zastrašit. "Zajímalo by mě, jestli se vašemu synovi něco nehonilo hlavou, jestli neměl důvod ke starostem."

Sir Alred schválně pohlédl na hodinky. "Navrhujete sebevraždu. Myslím, že jsem vám řekl svůj názor jasně. To je vyloučeno. Vyloučeno. Proč by se ksakru měl zabíjet? Měl, co chtěl."

Dalgliesh řekl tiše: "Ale co když to nebylo to, co jste chtěl vy?"

"Jistěže to nebylo to, co jsem chtěl já! Povolání bez budoucnosti. Církev bude za dvacet let nefunkční, jestli bude pokračovat dnešní úpadek. Nebo to bude výstřední sekta zaměstnaná udržováním pověr a starých kostelů – tedy jestli je nepřevezme stát jako historické památky. Lidé možná touží po iluzi duchovna. Bezpochyby většinou i věří v Boha a myšlenka, že smrt je definitivní konec, není příjemná. Ale přestali věřit v nebesa a nebojí se pekla, a také přestali chodit do kostela. Ronald měl vzdělání, inteligenci, příležitosti. Nebyl hloupý. Mohl ze svého života něco udělat. Věděl, jak se na to dívám, a tahle věc byla pro nás uzavřená. Jistě nestrčil hlavu pod tunu písku jen proto, aby mi způsobil nepříjemnost."

Krátce pokynul Harknessovi a Dalglieshovi. Interview bylo u konce. Dalgliesh s ním sjel výtahem a pak ho doprovodil až k místu, kam právě předjel mercedes se šoférem. Jak očekával, načasování bylo dokonalé.

Otočil se, když na něj sir Alred rezolutně zavolal. Vystřčil hlavu z okna vozu a řekl: "Napadlo vás, doufám, že Ronalda mohli zabít někde jinde a dopravit jeho tělo na pláž?"

"Myslím, že lze předpokládat, sire Alrede, že to napadlo suffolkskou policii."

"Nevím, jestli sdílím vaše přesvědčení. Každopádně je to nápad. Stojí za to uvažovat o něm."

Nedal svému řidiči, který seděl za volantem nehybně a bez výrazu, znamení, aby se rozjel. Místo toho řekl jakoby z náhlého popudu: "Je tu jedna věc, která mě zajímá. Vlastně mě to napadlo v kostele. Občas se ukazují na výroční bohoslužbě v City, víte? Říkal jsem si, že až budu mít někdy čas, budu se tomu věnovat podrobněji. Týká se to kréda."

Dalgliesh byl mistr ve skrývání údivu. Zeptal se vážně: "Kterého, sire Alrede?"

"Je jich víc než jedno?"

"Vlastně tři."

"Bože můj! No, vezměme kterékoliv. Jsou dost stejná, ne? Jak vznikla? Myslím – kdo je napsal?"

Dalgliesh, kterého to překvapilo, byl v pokušení zeptat se sira Alreda, zda ten problém neprobíral se svým synem, ale převážila prozíravost. "Myslím, že by vám v tomhle byl prospěšnější nějaký teolog než já, sire Alrede."

"Jste syn duchovního, ne? Myslel jsem, že to budete vědět! Neměl jsem čas zjišťovat si to."

Dalgliesh se ve vzpomínce vrátil do otcovy pracovny na faře v Norfolku, k faktům, která se naučil nebo si vyhledal v otcově knihovně, ke slovům, jež teď vyslovoval velmi zřídka, ale která zřejmě dlela v jeho hlavě už od dětství. "Nicejské krédo zformuloval koncil v Niceji ve čtvrtém století." Nevysvětlitelně se mu vybavilo datum. "Myslím, že to byl rok 325. Císař Konstantin svolal koncil, aby stanovil zásady pravé víry církve a odsoudil ariánské kacířství."

"Proč to církev nedělá dodnes? Nevracíme se do čtvrtého století pro porozumění medicíny nebo vědy nebo povahy vesmíru, nedívám se do čtvrtého století při řízení svých společností. Proč hledat v roce 325 pochopení Boha?"

"Daly byste přednost krédu jedenadvacátého století?" zeptal se ho Dalgliesh. Byl v pokušení dodat, zda nemá sir Alred v úmyslu nějaké sepsat. Místo toho řekl: "Pochybuji, že by nějaký nový koncil v rozděleném křesťanském světě došel ke konsensu. Církev bezpochyby převzala názor, že biskupy v Niceji vedla božská inspirace."

"Byl to koncil lidí, ne? Mocných lidí. Vnesli do něj svá pravidla, své předsudky, své soupeření. V podstatě šlo o moc: kdo ji získá, kdo jí dosáhne. Seděl jste v různých výborech, víte, jak pracují. Poznal jste někoho, kdo by měl božskou inspiraci?"

"Pracovní skupiny ministerstva vnitra to určitě nejsou," souhlasil Dalgliesh a dodal: "Chtěl byste o tom napsat arcibiskupovi, nebo snad papežovi?"

Sir Alred na něj vrhl kosý podezíravý pohled, ale posléze se rozhodl, že jestli si z něj ten člověk utahuje, přejde ho to, nebo bude hrát s ním. "Mám moc práce," řekl. "A je to trochu mimo můj obor. No, ale je to zajímavé. Člověk by mohl, že to ty lidi taky napadne. Dejte mi vědět, pokud ve svatém Anselmu na něco přijdete. Budu teď asi deset dní v cizině, ale není žádný spěch. Jestli toho chlapce někdo zavraždil, budu vědět, co podniknout dál. A jestli se zabil sám, tak je to jeho věc, ale stejně bych to rád věděl."

Kývl a náhle stáhl hlavu. "Takže, Norrisi, zpátky do kanceláře," zavelel řidiči.

Auto se rozjelo. Dalgliesh za ním chvíli zíral. S Alredem člověk aspoň věděl, na čem je. Nebyl to příliš sebejistý, dokonce samolibý odhad? Ten člověk byl asi složitější, ve své směsi naivity a citlivosti, arogance a té bezbřehé zvědavosti, která, když zavádila o nějaký odlehlý námět, okamžitě ho začala zkoumat s důstojností osobního zájmu. Ale Dalgliesh byl přesto zmatený. Výrok soudu v případě Ronalda Treevese, i když byl překvapivý, byl alespoň milosrdný. Měl sir Alred nějaký zajímavější důvod než rodičovský zájem pro to, že trval na dalším vyšetřování?

Vrátil se do sedmého poschodí. Harkness se díval z okna. Aniž se otočil, poznamenal: "Mimořádný chlap. Měl ještě něco na srdci?"

"Rád by přepsal Nicejské krédo."

"To je ale absurdní nápad!"

"Ale možná méně škodlivý pro lidské pokolení než většina jeho jiných činností."

"Myslel jsem ten návrh, aby se časem vyššího důstojníka plýtvalo na další vyšetřování smrti jeho syna. Jenže on to nenechá být. Vyřídíte to s lidmi ze Suffolku, nebo to mám udělat já?"

"Chtělo by to co nejnenápadněji. Loni tam přešel Peter Jackson jako zástupce komisaře. Promluví s ním. A o svatém

Anselmu leccos vím. Jako kluk jsem tam třikrát byl na letních prázdninách. Nepředpokládám, že by tam bylo stejné osazenstvo, ale možná budou za těchto okolností považovat můj příjezd za něco víceméně přirozeného."

"Myslíte? Můžou žít někde na konci světa, ale tak naivní nebudou. Komander z Metropolitní se zajímá o nešťastnou smrt studenta? No, nemáme na vybranou. Treeves to nenechá jen tak a my tam těžko můžeme poslat dvojici seržantů, aby tam začali lézt někomu do zelí. Ale jestli je to podezřelý úmrtí, měl by to převzít Suffolk, ať se to Treevesovi líbí, nebo ne. A může vypustit z hlavy, že se vyšetřování vraždy dá udržet v tajnosti. Jakmile by se jednalo o vraždu, dostane se to na veřejnost tak jako tak. To ani Treeves nemůže zmanipulovat podle své libosti. Ale je to divné, co? Tedy, že mu to stojí za to, aby do toho vrtal. Jestli to chce držet v tajnosti před médii, proč to křísí? A proč bere ten dopis vážně? Přece už musel dostat dopisů od šílenců celou haldu. Člověk by čekal, že to vyhodí s ostatním smetím." Dalgliesh mlčel. Ať měl odesílatel jakýkoliv motiv, dopis, který napsal, nevypadal jako dílo někoho vyšinutého. Harkness přistoupil blíž k oknu, stál tam s rameny shrbenými a zíral na známé panorama věží a věžiček, jako by mu náhle připadalo zajímavě nové.

Aniž se otočil, řekl: "Nedal najevo žádnou lítost nad chlapcem, že? A nemohlo to pro něj být snadné – pro toho chlapce, myslím. Adoptují ho, protože si Treeves s manželkou myslí, že nemohou mít děti, načež ona otěhotní a přichází řádný syn. Právě zboží, vlastní tělo a krev, ne chlapec, kterého vybrala sociálka. A to není nic neobvyklého. Znam ty případy. Adoptované dítě vždycky cítí, že se do rodiny vetřelo."

Pronesl to s těžko zvládnutou prudkostí. Chvilí bylo ticho, pak Dalgliesh řekl: "To by mohla být příčina – buď tohle, nebo vina. Nemohl toho chlapce mít rád, když byl naživu, třeba nad ním nemůže ani truchlit, teď když je mrtvý, ale může dohlédnout na to, aby se mu dostalo spravedlnosti."

Harkness se otočil a řekl příkře: "Jakou má cenu spravedlnost pro mrtvého? Lepší je soustředit se na spravedlnost pro živé. Ale asi máte pravdu. No, dělejte, co můžete. Komisaři to vysvětlím."

Říkali si s Dalglieshem křestními jmény už osm let, přesto to znělo, jako by propouštěl seržanta.

Kapitola 3

Spis pro schůzku s ministrem vnitra měl připravený na stole včetně příloh; jeho sekretářka byla jako vždy velmi výkonná. Když Dalgliesh strčil písemnosti do aktovky a sjel výtahem dolů, vyhnal si z hlavy běžné starosti a nechal svou mysl, aby se rozletěla na větrné pobřeží k Ballard's Mere.

Takže se tam nakonec vrátí. Proč tam vlastně nezajel někdy dřív? Jeho teta žila na pobřeží východní Anglie, nejdřív ve svém domě a pak v přestavěném mlýně, a když ji byl navštívit, snadno si mohl udělat výlet do svatého Anselma. Byla to instinktivní obava ze zklamání, vědomí, že se člověk vrací na milované místo vždycky s názorem, který je zatížený smutným přírůstkem let? A vrátil by se jako cizí člověk. Otec Martin tam při jeho poslední návštěvě ještě byl, jenže teď už musí být dávno v penzi; teď už mu bude osmdesát. Přinesl by si do svatého Anselma jen vzpomínky, které není s kým sdílet. A přijde tam nepozván a bez valného ospravedlnění jako policista znovu otevřít případ, který musel způsobit osazenstvu svatého Anselma zármutek a zmatek, na který by rádi zapomněli. Ale vracel se tam a zjistil, že je ta vyhlídka náhle příjemná.

Nevnímal obvyklou úřednickou půl míli mezi Broadway a Parliament Square, duši byl v tišší, méně neurotické krajině: písečné drolivé útesy se přesypaly na pláž, kterou bičoval déšť, dubové vlnolamy byly napůl zničené staletími přílivů, ale stále vzdorovaly nárazům moře, písková cesta kdysi vedla míli od břehu, ale nyní byla nebezpečně blízko kraje útesů. A samozřejmě samotný svatý Anselm, dvě omšelé tudorovské věže chránící přední nádvoří, dubové dveře s železným kováním a vřadu za velkým cihlovým a kamenným viktoriánským sídlem něžné ambity, uzavírající západní nádvoří, z nichž ten severní vedl přímo ke středověkému kostelu, který slouží komunitě jako kaple. Vzpomínal si, že studenti nosili na koleji sutany a na pobřeží nikdy nechyběly jejich hnědé pláště z česané vlny s kapucemi, které jim poskytovaly ochranu proti větru. Vybavil si je, teď oblečené do rochet k nešporám, jak usedají do kostelních lavic, cítil kadidlo, viděl oltář s více svíčkami, než by jeho anglikánský otec považoval za vhodné, a nad oltářem zarámovaný obraz Svaté rodiny od Rogiera van der Weydena. Bude tam ještě? A budou ještě mít tu další cennost, ještě tajemnější, záhadnější a ještě žárlivěji strážnou, pečlivě ukrytou – anselmův papyrus?

Prožil tu jen troje letní prázdniny Jeho otec si vyměnil působiště s knězem z problematické farnosti v centru města, aby mu umožnil alespoň změnu scény a tempa. Dalglieshovi rodiče nechtěli syna táhnout do průmyslového města na většinu letních prázdnin, takže byl pozván, aby zůstal na faře s novými příchozími. Ale zpráva, že ctihodný Cuthbert Simpson a jeho žena mají čtyři děti ve věku pod osm let, včetně sedmiletých dvojčat, tu myšlenku pokazila; už ve čtrnácti letech toužil o hlavních prázdninách po soukromí. Takže souhlasil, že přijme pozvání rektora koleje svatého Anselma, ačkoliv si nepříjemně uvědomoval, že matka doufala, že projeví víc velkorysosti a nabídne se, že zůstane a pomůže s dvojčaty.

Kolej byla poloprázdná, zůstalo v ní jen několik studentů ze zámorí. Oni i kněží se vynasnažili zpříjemnit mu pobyt, na posekaný kousek trávníku za kostelem mu umístili kriketovou branku a neúnavně mu nadhazovali. Vzpomínal, že jídlo tam bylo mnohem lepší než ve školní jídelně a také než na faře a líbil se mu i jeho hostinský pokoj, přestože neměl výhled na moře. Ale nejvíc si oblíbil osamělé procházky, jižně směrem k bažině nebo severně k Lowestoftu; také to, že směl podle libosti používat knihovnu, všeobecné, ale nikdy ne tísňivé ticho, jistota, že může strávit každý další den svobodně a bez otázek.

A pak během jeho druhé návštěvy, bylo to třetího srpna, přišla Sadie.

Otec Martin oznámil: "Přijede vnučka paní Millsonové, bude bydlet u ní, v jejím domku. Je to asi tvoje vrstevnice,

Adame. Mohla by ti dělat společnost." Paní Millsonová byla kuchařka, třebaže jí bylo přes šedesát a určitě už byla v penzi.

A Sadie byla zajímavá společnost. Byla to hubená patnáctiletá dívka s vlasy barvy obilí, které jí visely po obou stranách úzkého obličejce, a s malými výraznými šedozelenými očima, jež na něj při prvním setkání pohlédly s kritickou nevlídností. Ale zdálo se, že ji procházky s ním baví, málo mluvila, občas sebrala kámen a hodila ho do moře, nebo náhle vyrazila dopředu s prudkou rozhodností a pak se otočila a čekala na něj skoro jako štěně, které se honí za míčkem.

Vzpomínal si na jeden den po bouřce, kdy se nebe vyjasnilo, ale ještě vál vítr a velké vlny se třísily o břeh s prudkostí, kterou většinou mívaly až v temných nočních hodinách. Seděli vedle sebe v závětrí vlnolamu a předávali si láhev limonády od úst k ústům. Napsal jí báseň – no, zpětně to zhodnotil spíš jako cvičení v napodobení Eliota (pro kterého se nedlouho předtím nadchl), než vyjádření skutečného pocitu. Přčetla si to se svrašťeným obočím, malé oči byly téměř neviditelné.

"Tos napsal ty?"

"Jo. Je to pro tebe. Báseň."

"To není báseň. Nerýmuje se to. Jeden kluk z naší třídy – Billy Price – píše básně. Vždycky se rýmují."

Namítl rozhořčeně: "To je jiný druh básně."

"To teda ne. Když to má být báseň, tak se musí slova na konci řádků rýmovat. Billy Price to říkal."

Později došel k názoru, že na tom, co tvrdil Billy Price, něco je. Vstal, roztrhal papír na kousičky a hodil je na mokrý písek, díval se na ně a čekal, až je příští pěnivá vlna spláchne do zapomnění. Tak tohle je, pomyslel si, ta opěvovaná milostná moc poezie. Ale Sadiina ženská mysl pro dosažení základních cílů použila méně rafinovaný, víc atavistický trik. "O co, že neskočíš z konce toho vlnolamu!"

Billy Price, pomyslel si, by se určitě odvážil vrhnout z vlnolamu, kromě toho, že píše verše, které se rýmují na konci každého řádku. Beze slova vstal a strhl si košili, jen v šortkách balancoval po vlnolamu, občas se zastavoval, až došel po kluzkém povrchu porostlém chaluhami na konec a po hlavě skočil do zpěněného moře. Bylo méně hluboké, než si myslel, a cítil, jak si dlaně odřel o oblázky, než se vynořil. I v srpnu bylo Severní moře studené, ale šok z chladu za chvíli pominul. To, co přišlo pak, bylo děsivé. Připadlo mu, že je ve vleku jakési nezvladatelné síly, jako by ho za ramena uchopily silné ruce a táhly ho dozadu a dolů, smýkaly jím dopředu a dozadu. Pokusil se vyrazit, plival kolem sebe, ale břeh náhle zakryla vysoká stěna vody. Přehnal se přes něj a on cítil, jak ho vrhla zpátky a pak ho vymrštila vzhůru do denního světla. Vyrazil k vlnolamu, který jako by s každou vteřinou ustupoval.

Teď uviděl Sadie, která stála na kraji, mávala rukama, vlasy jí vlály ve větru. Něco křičela, ale on nic neslyšel, jen mu hučelo v uších. Sebral veškerou sílu, počkal, až přijde další vlna, vyhoupl se na ni a zoufale se snažil vzdorovat, než se vlna vrátí a připraví ho i o ten malý kousek, který vybojoval. Říkal si, že nesmí propadnout panice, šetřit si síly a zachytit každý pohyb vpřed. A nakonec, stopu za stopou, to dokázal a bez dechu se chytil konce vlnolamu. Uplynula ještě chvíle, než dokázal udělat další pohyb, ale ona mu podala ruku a pomohla mu vytáhnout se nahoru.

Seděli bok po boku na hřebínku z oblázků a ona si bez řeči svlékla šaty a začala mu třít záda. Když byl suchý, stále mlčky mu podala jeho košili. Teď si vzpomínal, že pohled na její tělo, na drobné špičaté prsy a něžné růžové bradavky, v něm budil nikoli touhu, ale cit, v němž teď poznával směsici náklonnosti a lítosti.

Pak řekla: "Chtěl bys jít k bažině? Znáš tam tajné místo."

Ta bažina tam bude stále, plocha temná, nehybná vody oddělená od živého moře pásem oblázků. Kromě nejhorších bouří se hnijící bažina a slané moře nikdy nesetkaly nad touto pohyblivou bariérou. Na kraji odlivu stály kmeny černých zkamenělých stromů jako totemy nějaké dávno mrtvé civilizace. Bažina byla známé sídlo mořských ptáků a mezi stromy a keři se skrývaly skryté pozorovatelné, ale jen nejnaděšenější milovníci ptactva pronikli na toto temné a zlověstné místo.

Sadiino tajné místo byl dřevěný trup vraku lodi, napůl pohřbený v písku na výběžku země mezi mořem a bažinou. Do kabiny ještě vedlo několik ztřeštěných schodů a tam strávili zbytek odpoledne a všechny další dny. Jediné světlo přicházelo z mezer mezi prkny a oni se smáli, jak mají pruhovaná těla, a přejížděli prstem po pohyblivých pružích. On si četl nebo psal nebo jen tiše seděl, zády opřený o prohnutý bok lodi, zatímco Sadie vnášela do jejich světa očekávanou, byť výstřední domáckost. Svačiny, které jí dávala babička, se obřadně servírovaly na plochých kamenech, jídlo se podávalo, když sama rozhodla. Ve sklenicích od džemu s vodou z bažiny byly rákosy a trávy a neidentifikované rostliny z trhlín ve skalách. Spolu na břehu sbírali kamínky s otvory, aby z nich šly vyrobit přívěsky, které věšela na šňůru podél stěny kabiny.

Celé roky po tomhle létě pro něj pach dehtu nebo teplého tlejícího dubového dřeva spolu se šuměním moře obsahoval erotický náboj. Kdepak je asi Sadie teď? Možná se vdala a má houf zlatovlasých dětí, jestli se ovšem jejich otcové neutopili, neutpěli úder elektrickým proudem nebo jinak nezahynuli při Sadiině předběžné selekci. A bylo nepravděpodobné, že by tam zbyla nějaká stopa po vraku lodi. Po desetiletí, kdy do něj bušilo moře, mu zřejmě padl za oběť. A dávno předtím, než bylo poslední prkno smeteno přílivem, šňůra s přívěsky ztřešla a nakonec se přetrhla a ty pečlivě nashromážděné kamínky skončily v kupě písku na podlaze kabiny.

Kapitola 4

Byl čtvrtek 12. října a Margaret Munroeová psala do deníku poslední zápis.

Když prohlížím svůj deník od té doby, co jsem ho začala psát, většina mi připadá tak nudná, že se divím, proč ještě

pokračuji. Zápisy, které následují po smrti Ronalda Treevese, nejsou nic víc než popisy mé každodenní rutiny, proložené popisy počasí. Po vyšetřování a po zádušní mši se občas zdálo, jako by tu tragédii formálně sprovodili ze světa a nikdy k ní nedošlo. Nikdo ze studentů o Ronaldovi nemluvil, aspoň ne se mnou, a kněží také ne. Jeho tělo se už do svatého Anselma nevrátilo, ani pro zádušní mši. Sir Alred chtěl, aby se kremace konala v Londýně, takže ho hned po soudním ohledání odvezla londýnská pohřební služba. Otec John zabalil jeho šatstvo a sir Alred poslal dva muže v autě, aby balík odvezli a také vzali zpátky Ronaldova porsche. Zlé sny začaly blednout a já už se nebudila zpocená s představou toho přízraku obaleného pískem, se zanesenýma očima, který po mně sahá.

Ale otec Martin měl pravdu. Pomohlo mi zapsat všechny ty podrobnosti, a tak budu psát dál. Zjišťuji, že se těším na ten okamžik na sklonku dne, kdy už mám uklizené věci po večeři a mohu si sednout ke stolu s tímhle zápismcem. Jiný talent nemám, ale baví mě používat slova, přemýšlet o minulosti, snažit se stát mimo běh věcí, které se staly, a přicházet na jejich smysl.

Dnešní zápis ale nebude nudný ani rutinní. Včera to bylo jiné. Stalo se něco důležitého a já to musím zapsat, aby byla má zpráva úplná. Jenže nevím, jestli je vůbec správné zformulovat to do slov. Koneckonců to není moje tajemství, a třebaže tenhle deník nebude číst nikdo jiný než já, nemohu se zbavit pocitu, že jsou věci, které není moudré svěřovat papíru. Když jsou tajemství nevyslovena a nezapsána, jsou bezpečně uložena v mysli, ale když je člověk zapíše, jako by je vypustil a dal jim svobodu, aby se šířily vzduchem jako pyl a vstupovaly do jiných myslí. Zní to fantasticky, ale musí na tom být něco pravdy, proč bych jinak měla tak mocný pocit, že teď musím přestat psát? Nemá však smysl vést si deník, kdybych měla vynechávat nejdůležitější fakta. A neexistuje skutečné riziko, že tato slova bude někdo číst, i kdybych dala deník jen do nezamčené zásuvky. Přejde sem tak málo lidí, a ti, co přijdou, by mi nehrabali ve věcech. Ale možná bych měla víc dbát na soukromí. Zítřka o tom trochu popřemyslím, ale teď to musím zapsat co nejúplněji. Nejpodivnější je, že bych si na nic z toho nevzpomněla, kdyby mi Eric Sturtees nepřinesl darem čtyři pórky, které vypěstoval. Ví, že mám ráda k večeři pórek se syrovou omáčkou a často mi sem nosí zeleninu ze své zahrady. Nejsem jediná; dává je i ostatním zaměstnancům a také do koleje. Předtím, než přijel, jsem si znovu četla svůj popis toho, jak jsem našla Ronalda, a když jsem rozbila pórky, měla jsem tu scénu na pobřeží v hlavě ještě čerstvou. A pak se mi věci složily dohromady a já si náhle vzpomněla. Všechno se mi to vrátilo jasně jako na fotografii a já si vybavila každé gesto, každé vyřčené slovo, všechno kromě jmen – a ani si nejsem jistá, že jsem je někdy znala. Je to dvanáct let, ale jako by to bylo včera.

Snědla jsem večeři a vzala si to tajemství s sebou do postele. Dnes ráno mi bylo jasné, že to musím říct osobě, které se to nejvíce týká. Jakmile to udělám, budu mlčet. Ale nejdřív musím ověřit, že si to pamatuji správně. Když jsem dnes odpoledne jela do Lowestoftu na nákup, někomu jsem zavolala. A pak o dvě hodiny později jsem pověděla, co vím. Není to vlastně moje věc a teď už v tom ani nemohu nic udělat. A kromě toho to bylo snadné a jednoduché a není se čeho bát. Jsem ráda, že jsem promluvila. Bylo by dost nepříjemné dál tu bydlet s tím vědomím, a přitom to neříci a celou dobu se trápit, jestli dělám dobře. Teď si nemusím dělat starosti. Ale připadá mi zvláštní, že se mi ty věci nespojily a že bych si na to ani nevzpomněla, kdyby mi byl Eric nepřinesl ty pórky.

Byl to vyčerpávající den a já jsem hrozně unavená, možná ani nebudu moci usnout. Myslím, že se podívám na začátek nočních zpráv a pak půjdu do postele.

Vzala deník ze stolu a vložila ho do zásuvky sekretáře. Pak si vzala jiné brýle, ty na dálku, zapnula televizor a usadila se ve vysokém ušáku s dálkovým ovladačem na opěrci. Už trochu nedoslychala. Zvuk nepříjemně sílil, dokud nenastavila hlasitost a neskončila úvodní hudba. Patrně v křesle usnula, ale ta námaha, že by vstala a šla do postele, jí připadala nad její síly.

Téměř dřímala, když pocítila závan chladnějšího vzduchu a uvědomila si, spíš instinktivně než podle zvuku, že do pokoje někdo vešel. Západka dveří klapla. Vystrčila hlavu za roh ušáku a řekla: "Ach, to jste vy. Asi vás překvapilo, že ještě svítím. Právě jsem si říkala, že už půjdu spát."

Postava přistoupila zezadu ke křeslu a ona otočila hlavu, vzhledla, čekala na odpověď. A pak se po ní vztáhly ruce, silné ruce ve žlutých gumových rukavicích. Přitiskly se jí na ústa, zacpaly jí nos a hlavu jí zatlačily zpátky do křesla. Věděla, že je to smrt, ale necítila strach, jen ohromný údiv a znavené poznání. Bojovat by nemělo smysl, přála si jen zesnout tiše a rychle a bez bolesti. Její poslední vjem na tomto světě byla chladná hladkost rukavice na tváři a pach latexu v chřípí, když se jí srdce náhle zastavilo a ztichlo.

Kapitola 5

V úterý 17. října přesně za pět minut deset vyšel otec Martin ze svého pokoje v jižní věži domu, sešel po točitých schodech a vydal se chodbou do pracovny otce Sebastiana. V posledních patnácti letech byly všechny úterky, v deset dopoledne, vyhrazeny pro setkání všech zdejších kněží. Otec Sebastian přednášel svou zprávu, diskutovalo se o problémech a potížích, domlouvaly se podrobnosti nedělní mše a dalších bohoslužeb ve všedních dnech, rozhodovalo se o pozvání dalších kazatelů a vyřizovaly se také menší hospodářské záležitosti.

Po schůzi byl jeden ze starších studentů pozván na soukromé setkání s otcem Sebastianem. Ten měl referovat o názorech a stížnostech studentů nebo o nápadech, o nichž si přála studentská rada hovořit, a přijímat instrukce a informace pedagogů, které měl tlumočit spolužákům, včetně podrobností o bohoslužbách na příští týden. Natolik se chodu koleje účastnili studenti. Svatý Anselm stále lpěl na staromódní interpretaci in statu pupillari a demarkační čára mezi učiteli a studenty byla chápána i dodržována. Přesto tento režim fungoval překvapivě hladce, i přes podmínky sobotního volna, kdy studenti nemohli opustit kolej před pátečními nešporami a vraceli se na mši v neděli v deset

hodin dopoledne.

Kancelář otce Sebastiana vedla na východ přes verandu a byl z ní nerušený výhled na moře mezi dvěma tudorovskými věžemi. Na kancelář byla ta místnost příliš velká, ale on, stejně jako otec Martin před ním, odmítl zkazit její proporce tím, že by ji přepažil. Jeho sekretářka na částečný úvazek, slečna Beatrice Ramseyová, seděla ve vedlejší kanceláři. Pracovala tady jen od středy do pátku, přičemž za tyto tři dny toho stihla tolik jako většina sekretárek za pět. Byla to žena středního věku, pozoruhodně charakterní a zbožná, a otec Martin se stále bál, že se mu před ní podaří bezděčně upšouknout. Byla úplně oddána otci Sebastianovi, ale bez jakéhokoliv sentimentu a trapných projevů, kterými se vyznačuje náklonnost starých panen. Skutečně to vypadalo, že její respekt patří spíš úřadu než člověku a že jej považuje za svou služební povinnost.

Kromě toho, že byla kancelář otce Sebastiana tak prostorná, obsahovala některé z nejceněnějších předmětů, které koleji odkázala slečna Arbuthnotová. Nad kamenným krbem s vytesaným citátem ze svatého Anselma, *credo ut intelligam*, visel velký Burne-Jonesův obraz mladých žen s kučeravými vlasy, neskutečně krásných, které dováděly v sadu. Dřív obraz visel v refektáři, ale otec Sebastian ho bez vysvětlení přestěhoval do své kanceláře. Otec Martin se snažil potlačit podezření, že to nebyla ani tak známka rektorova zalíbení v obraze nebo obdivu k malíři, ale spíš touha, aby obzvlášť cenné předměty v koleji pokud možno zdobily jeho pracovnu a měl je tam pod dozorem.

Toto úterý to měla být schůzka jen tří mužů: otce Sebastiana, otce Martina a otce Peregrina Glovera. Otec John Betterton měl nutnou návštěvu u zubaře v Halesworthu a omluvil se. Otec Peregrine, kněz a knihovník, se k nim připojí během několika minut. Ve svých dvačtyřiceti to byl zdejší nejmladší kněz, otci Martinovi však často připadal nejstarší. Měl obtloustlý obličej, jemnou plet, velké brýle s kulatými obroučkami, takže připomínal sovu, tmavé vlasy přistřižené nad čelem. K úplnému obrazu středověkého mnicha mu chyběla jen tonzura. Mírnost v jeho tváři však budila klamný dojem o jeho tělesné síle. Otce Martina vždycky překvapovalo, když se svlékli a šli si zaplavat, jak pevné svaly má otec Peregrine. On sám se koupal jen v těch nejteplejších dnech, šplíchal se na mělčině na nejistých nohách a s údivem pozoroval otce Peregrina, který se vrhal do vln jako delfin. Na úterních schůzích mluvil otec Peregrine málo a většinou sděloval spíš fakta než názory, ale vždycky mu naslouchali. Po akademické stránce byl vynikající, absolvoval přírodní vědy v Cambridgi, předtím než vystudoval teologii a rozhodl se pro anglikánské kněžství. Ve svatém Anselmu učil dějiny církve, někdy s nepatřičným důrazem na vývoj vědeckého myšlení a objevů. Cenil si svého soukromí a bydlel v malé místnosti v přízemí budovy vedle knihovny, kterou rozhodně odmítal opustit, možná proto, že mu ten poustevnický a spartánský prostor připomínal mnišskou celu, po níž tajně toužil. Bylo to hned vedle prádelny a on měl jediný zájem, aby studenti nezapínali ty hlučné a někdy i zastaralé pračky po desáté hodině večer.

Otec Martin postavil tři židle do půlkruhu před oknem, všichni povstali, sklonili hlavy k obvyklé modlitbě, kterou otec Martin odříkal bez ústupku k současnému významu prvního slova.

"Chraň nás, ó Pane, ve všem našem konání svou nevýslovnou milostí a neustále nám dopomáhej k tomu, abychom všemi činy, jež počínáme, provádíme a končíme ve jménu tvém, oslavovali svaté jméno tvé a díky milosti tvé nakonec došli života věčného; skrze Ježíše Krista, Pána našeho, amen."

Posadili se na židle s rukama na kolenou a otec Sebastian začal.

"První věc, kterou vám musím oznámit, je poněkud mrzutá. Zavolali mi z Nového Scotland Yardu. Sir Alred Treeves zřejmě vyjádřil nespokojenost se soudním výrokem ohledně Ronaldovy smrti a požádal Yard, aby to prošetřil. V pátek po obědě přijede komander Adam Dalgliesh. Přirozeně jsem slíbil, že s ním budu všemožně spolupracovat, pokud o to požádá."

Přijali tu zprávu mlčky. Otec Martin pocítil, jak se mu sevřel žaludek. "Ale tělo bylo zpopelněno. Proběhlo vyšetřování a byl vynesen výrok. I když s ním sir Alred nesouhlasí, nevím, co by teď policie mohla objevit. A proč Scotland Yard? Proč komander? To je prazvláštní využívání pracovních sil."

Otec Sebastian vyloudil typický úsměv na tenkých rtech. "Můžeme to, myslím, brát tak, že sir Alred se prostě obrátil na nejvyšší místa. To tihle lidé dělávají. Těžko by žádal suffolkskou policii, aby případ znovu otevřela, protože právě ona provedla dotyčné vyšetřování. A pokud jde o výběr komandera Dalglieshe, pochopil jsem, že ten každopádně hodlal zajet do našeho hrabství na krátkou dovolenou a že kolež svatého Anselma zná. Scotland Yard se patrně pokouší vyhovět siru Alredovi s nejmenší újmou pro sebe i pro nás. Komander se zmínil o vás, otče Martine."

Otec Martin se zmítal mezi nejasnou předtuchou a radostí. "Sloužil jsem tady, když tu byl po tři roky na letních prázdninách. Jeho otec byl farářem v Norfolku. Asi už jsem zapomněl, která to byla farnost. Adam byl milý chlapec, inteligentní a citlivý, tedy myslím. Ovšemže nevím, jaký je dnes. Ale rád ho znovu uvidím."

Otec Peregrine poznamenal: "Milí a citliví chlapi většinou vyrostou v necitlivé a zdaleka ne příjemné muže. No, ale protože stejně nemáme na vybranou, pokud jde o jeho příjezd, jsem rád, že alespoň jeden z nás se na jeho návštěvu může těšit. Jinak nevidím, co sir Alred miní tím vyšetřováním získat. Jestli ten komander dojde k závěru, že se tu mohlo jednat o neřet hru, jistě to budou muset převzít místní složky. Fér hra je divné spojení. To slovo pochází ze staré angličtiny a příbuzný výraz existuje i ve starogermánštině, ale není mi jasné, proč ta sportovní metafora. Člověk by spíš čekal, že se ten výraz bude spojovat s činem nebo skutkem."

Kolegové kněží byli dávno zvyklí na posedlost otce Peregrina sémantikou, než aby k tomu nápadu něco podotýkali. Je ale zvláštní, pomyslel si otec Martin, slyšet ta dvě slova vyřčená nahlas. Otec Sebastian je okamžitě převzal.

"Zmínka o vraždě je samozřejmě absurdní. Kdyby existoval jakýkoliv náznak, že smrt byla jiná než náhodná, bylo by třeba předložit důkazy."

Ale byla tu ještě třetí možnost a na tu pomysleli všichni. Výrok o náhodné smrti přijali ve svatém Anselmu s velkou úlevou. I tak ta smrt měla v sobě sémě katastrofy pro kolej. A nebyla to jediná smrt. Možná, pomyslel si otec Martin, že se kvůli možné sebevraždě ani neuvažovalo o zástavě srdce, na níž zemřela Margaret Munroeová. Ta nebyla nečekaná; doktor Metcalf je upozorňoval, že může nastat kdykoliv. A byla to milosrdná smrt. Mrtvou našla Ruby Pilbeamová

druhý den časně zrána, jak pokojně sedí ve svém křesle. A teď, jen o pět dní později, jako by do svatého Anselma ani nikdy nepatřila. Její sestra, o jejíž existenci nevěděli, dokud otec Martin neprošel Margaretiny dokumenty, zařídila pohřeb, přijela s vozem pro její nábytek a věci a vyloučila kolej z pohřebního obřadu. Jen otec Martin rozuměl tomu, jak hluboce na Margaret zapůsobila Ronaldova smrt. Někdy ho napadalo, že je snad jediný, kdo pro ni truchlí.

Otec Sebastian pokračoval: "Všechny pokoje pro hosty budou tento víkend obsazené. Kromě komandera Dalgieshe přijede Emma Lavenhamová z Cambridge, ta tu bude tři dny přednášet o metafyzických básnicích. Pak přijede inspektor Roger Yarwood z Lowestoftu. Ten trpí těžkým stresem z nedávného rozpadu svého manželství. Chtěl by tu zůstat týden. Nemá samozřejmě nic společného s vyšetřováním kolem Ronalda Treevese. A ještě na víkend přijede Clive Stannard, aby pokračoval ve výzkumu běžného rodinného života raných traktariánů. Protože všechny hostinské pokoje budou obsazené, asi bych ho ubytoval v pokoji Petera Buckhursta. Doktor Metcalf chce, aby Peter ještě zůstal na pokoji pro nemocné. Bude mu tam tepleji a má tam větší pohodlí."

Otec Peregrine řekl: "To mě moc netěší, že se Stannard ještě vrátí. Doufám jsem, že už ho vidím naposled. Je to protivný mladík a to, že předstírá výzkum, je nepřesvědčivé. Zkoumal jsem jeho názory na dopad Gorhamova případu na modifikaci traktariánské víry J. B. Mozleyho a bylo mi jasné, že nemá ponětí, o čem mluvím. Mě jeho přítomnost v knihovně ruší – a myslím, že svěcence také."

"Jeho dědeček byl právníkem svatého Anselma," připomněl Sebastian, "a dobrodinec koleje. Nerad bych si myslel, že kdokoli z jejich rodiny je tu nevitáný. Ovšem sotva ho to opravňuje k tomu, aby si tu zařídil víkend zadarmo, kdykoli si zamane. Činnost koleje musí mít přednost. Jestli požádá ještě jednou, taktně ho odmítnu."

"A ten pátý návštěvník?" zeptal se otec Martin.

Pokus otce Sebastiana ovládnout hlas nebyl vůbec úspěšný.

"Telefonoval arciděkan Crampton, že přijede v sobotu a odjede v neděli po snídani."

"Ale ten tu byl před čtrnácti dny!" zvolal otec Martin. "Snad sem nechce jezdit pravidelně?"

"Obávám se, že může. Smrt Ronalda Treevese znovu otevřela otázku budoucnosti svatého Anselma. Jak víte, moje strategie je vyhýbat se konfliktům, pokračovat tiše v naší práci a využívat vlivu, který mám v církevních kruzích, abych zabránil uzavření."

"O plánu na uzavření koleje není žádný důkaz," řekl otec Martin, "jedině že církev chce centralizovat veškeré teologické vzdělání ve třech centrech. Pokud bude toto rozhodnutí nekompromisně uvedeno do praxe, bude svatý Anselm uzavřen, ale ne kvůli kvalitě naší výuky nebo kvalitě svěcenců, které tu vzděláváme."

Otec Sebastian ignoroval převyprávění toho, co všichni věděli. "Je tu ale ještě jeden problém ohledně této návštěvy," řekl. "Když tu byl arciděkan posledně, otec John si vzal krátkou dovolenou. Nemyslím, že to může zase udělat. Ale přítomnost arciděkana bude pro něj bolestná a pro nás ostatní to bude trapné."

To určitě, pomyslel si otec Martin. Otec John Betterton přišel do koleje svatého Anselma po několika letech ve vězení. Byl obžalován ze sexuálního obtěžování dvou chlapců v kostele, kde byl knězem. Přiznal se, že je vinen, ale to obtěžování sestávalo jen z nepatřičného mazlení a laskání a odsouzení k nepodmíněnému trestu by bylo vysoce nepravděpodobné, kdyby se do hledání dodatečných důkazů osobně nezapojoval arciděkan Crampton. Promluvil s dřívějšími zpěváčky na kůru, teď mladými muži, získal dodatečné důkazy a uvědomil policii. Celý incident způsobil rozhořčení a mnoho neštěstí, a vyhlídka na arciděkana společně s otcem Johnem pod jednou střešou naplnila otce Martina hrůzou. Rozdírala ho lítost pokaždé, když viděl otce Johna, jak se téměř plazí za svými povinnostmi, účastní se svatého přijímání, ale nikdy je necelebkuje, jak vidí ve svatém Anselmu spíš útočiště než zaměstnání. Arciděkan jistě udělal to, co považoval za svou povinnost, a možná nebylo fér předpokládat, že v tomto případě nešlo jen o povinnost. Ale přesto, pronásledovat kolegu kněze tak nemilosrdně – a to ještě takového, k němuž necítil žádné nepřátelství, vlastně se s ním sotva kdy setkal – to se zdálo nevysvětlitelné.

"Mě by zajímalo," nadhodil otec Martin, "jestli Crampton byl vůbec – tedy – svůj, když tak pronásledoval otce Johna. Na celé té věci bylo něco iracionálního."

"V jakém smyslu by neměl být svůj?" ozval se otec Sebastian příkře. "Nebyl duševně nemocný, to přece nikdy nikdo nenaznačil."

"Bylo to krátce po sebevraždě jeho ženy," podotkl otec Martin, "byla to pro něj těžká doba."

"Truchlení je vždycky těžké. Ale není mi jasné, jak by osobní tragédie mohla ovlivnit jeho úsudek v záležitosti otce Johna. Pro mě to také byla těžká doba, když zemřela Veronica."

Otec Martin stěží potlačil úsměv. Lady Veronica Moreellová se zabila pádem z koně na lovu při jednom ze svých pravidelných návratů do rodinného domu, který nikdy skutečně neopustila, a při sportu, kterého se nemohla a vlastně ani nechtěla vzdát. Otec Martin měl podezření, že kdyby už otec Sebastian musel ztratit ženu, dal by přednost právě této příčině. "Moje žena si zlomila vaz na lovu" má jistý punc, který zcela postrádá konstatování "moje žena zemřela na zápal plic". Otec Sebastian neprojevoval žádnou touhu po další ženitbě. Možná díky tomu, že byl manželem dcery hraběte, i když byla o pět let starší než on a víc než povrchně připomínala ušlechtilá zvířata, která tak milovala, považoval vyhlídku na sňatek s méně urozenou ženou za nelákavou, ba lehce ponižující. Otec Martin zjistil, že jeho myšlenky jsou nízké, a honem se v duchu začal kát.

Vlastně měl lady Veroniku rád. Vzpomínal si na ni, vysokou, štíhlou ženu, jak rázuje ambitem po poslední bohoslužbě, kterou navštívila, a řičí na svého manžela: "To tvoje kázání bylo moc dlouhé, Sebe. Polovinu jsem nerozuměla a mladí určitě také ne." Lady Veronica vždycky mluvila o studentech jako o mladých. Otec Martin si občas představoval, že si myslí, že její manžel vede stáj s dostihovými koňmi.

Vypozorovali, že rektor je vždycky ve své nejlepší náladě, když je na koleji jeho žena. Fantazie otce Martina vytrvale odmítala představu otce Sebastiana a lady Veroniky v manželském loži, ale když je viděl spolu, nepochyboval, že se mají velmi rádi. Je to, myslíval si, další projev rozmanitosti a zvláštnosti manželského stavu, jehož byl, jako letitý starý

mládenec, pouhým fascinovaným pozorovatelem. Možná, říkal si, je silné zalíbení stejně důležité jako láska, a nadto trvalejší.

"Až přijede Raphael," řekl otec Sebastian, "řeknu mu o arciděkanově návštěvě. Silně cítí s otcem Johnem – vlastně občas k tomu tématu přistupuje dost iracionálně. Ničemu to nepomůže, když vyprovokuje otevřenou hádku. Koleji to může jen uškodit. Musí akceptovat, že arciděkan je správce majetku koleje a náš host, s nímž je třeba jednat s úctou, která náleží knězi."

"A ten inspektor Yarwood," ozval se otec Peregrine, "není to ten policejní důstojník, který vyšetřoval případ, kdy arciděkanova první žena spáchala sebevraždu?"

Ostatní kněží na něj udiveně pohlédli. Takovéhle informace otec Peregrine sbíral. Někdy se zdálo, že jeho podvědomí je depozitář nejrůznějších faktů i střípků zpráv, které dovedl v pravou chvíli vynést na světlo.

"Jste si tím jistý?" otázal se otec Sebastian. "Cramptonovi tenkrát bydleli v severním Londýně. Do Suffolku se přestěhoval teprve po smrti své ženy. Tenkrát by to musela vyšetřovat Metropolitní policie."

"Člověk o těch věcech čte," odvětil otec Peregrine mírně. "Pamatuju si na zprávy o tom vyšetřování. Myslím, že zjistíte, že svědčil policista jménem Roger Yarwood. Tehdy byl seržantem u Metropolitní."

Otec Sebastian se zamračil. "To je trapné. Mám obavy, že sejdou-li se – a sejdou se určitě – v arciděkanovi to vzbudí bolestné vzpomínky. Ale to můžeme vyřešit. Yarwood potřebuje klid a zotavení a pokoj jsme mu slíbili. Před třemi lety prokázal koleji velké služby, než byl povýšen a byl ještě u dopravní policie. Otec Peregrine tenkrát najel do stojícího nákladáku. Jak víte, chodí také pravidelně na nedělní mši a myslím, že mu to prospívá. Jestli jeho přítomnost vyvolá bolestné vzpomínky, bude se s nimi muset vyrovnat stejně jako otec John se svými. Zařídím, aby se Emma ubytovala v Ambrožovi, hned vedle kostela, komander Dalglish v Jeronýmovi, arciděkan v Augustinovi a Roger Yarwood v Řehořovi."

Čeká nás nepříjemný víkend, pomyslel si otec Martin. Pro otce Johna bude dost těžké, že se bude muset setkat s arciděkanem, a sám Crampton určitě to setkání nepřivítá, i když nebude nečekané; musí vědět, že je otec John ve svatém Anselmu. A jestli má otec Peregrine pravdu – což mívá – setkání arciděkana s Yarwoodem rozruší oba. Také bude těžké zvládnout Raphaela, nebo mu zabránit v setkání s arciděkanem; je to koneckonců starší svěcenec. A pak tu je Stannard. Nehledě k tomu, že měl k návštěvě svatého Anselma bůhvíjaké motivy, nebyl to nikdy příjemný host. A nejproblematictější bude přítomnost Adama Dalglisha, nepřehlédnutelná připomínka nešťastných událostí, o nichž si mysleli, že je mají za sebou, a jeho zkušený a skeptický pohled.

Z přemítání ho vytrhl hlas otce Sebastiana. "A teď bychom si mohli dát kávu."

Kapitola 6

Raphael Arbuthnot vešel do místnosti a stanul tam s půvabnou sebejistotou, která byla pro něj typická. Jeho černá sutana s řadou potahovaných knoflíků na něm, na rozdíl od ostatních svěcenců, vypadala jako nová, ušitá na míru, dokonale padnoucí; její tmavá jednoduchost v kontrastu s Raphaelovou bledou tváří a světlými vlasy přispívala k celkovému dojmu, který byl zároveň teatrální i důstojný. Otec Sebastian se s ním nikdy nesetkal o samotě, aniž by pocítil lehké rozpaky. Sám byl hezký muž a vždycky oceňoval – možná přeceňoval – dobrý vzhled u ostatních mužů a krásu u žen. Jen u jeho ženy mu nepřípadala důležitost. Ale u mužů ho krása uváděla do rozpaků, možná i trochu odpuzovala. Mladí muži, a zejména mladí angličtí muži, by neměli vypadat jako poněkud prostopášní řečtí bozi. Na Raphaelovi nebylo nic androgynního, ale otec Sebastian si neustále uvědomoval, že je to krása, která přitahuje spíš muže než ženy, i když neměla tu moc, aby pohnula jeho srdcem.

A pak ho přepadla ta nejnaléhavější obava, jež mu setkání s Raphaelem znepříjemňovala a vyvolávala staré pochyby. Jakou cenu má vůbec jeho svěcení? A měla kolej souhlasit s tím, že ho přijmou jako svěcence, když už byl fakticky členem rodiny? Svatý Anselm byl jediný domov, který poznal, protože ho matka, poslední Arbuthnotová, tady před pětadvaceti lety odložila, dva týdny staré nemluvně, nemanželské a nechtěné. Bylo by moudřejší, možná i prozíravé, doporučit mu, aby se poohlédl inde, přihlásil se do Cuddesdonu nebo do St. Stephen's House v Oxfordu? Nebyla tu neurčitá hrozba, že to znamená buď tady, nebo nikde? Možná byla kolej příliš vstřícná v obavě, aby církev nepřipravila o posledního z Arbuthnotů. Ovšem teď už bylo pozdě a bylo jen k vzteku, jak často na něj dotíraly tyhle neplodné starosti o Raphaela spolu s dalšími, naléhavějšími, byť světskými záležitostmi.

"Tak nejdřív několik drobností, Raphaeli. Studenti, kteří vytrvale parkují před kolejí, budou muset dbát na větší pořádek. Jak víš, dávám přednost tomu, aby auta a motocykly stály vzadu, nalevo od budov koleje. Když musí parkovat na předním dvoře, alespoň ať to nějak vypadá. A teď něco, co zvláště rozčiluje otce Peregrina. Připomeň, prosím tě, studentům, aby nepoužívali pračky po večerní bohoslužbě. Otec Peregrina ten hluk hrozně ruší. A teď, když jsme bez paní Munroeové, souhlasil jsem s tím, že se ložní prádlo bude měnit jednou za čtrnáct dní. Čisté prádlo bude ve výdejně lůžkovin a studenti si sami vezmou, co potřebují, a povléknou si postele. Dali jsme inzerát na novou pracovníci, ale může to nějaký čas trvat."

"Ano, otče. Přetlumočím jim to."

"Jsou tu dvě důležitější věci. Tenhle pátek budeme mít návštěvu komandera Dalglisha z Nového Scotland Yardu. Sir Alred Treeves je zřejmě nespokojený s výrokem soudu o Ronaldovi a požádal Yard, aby tu věc prošetřil. Nevím, jak dlouho tu zůstane, možná jen na víkend. S komanderem přirozeně musíme spolupracovat. To znamená zodpovědět jeho otázky úplně a upřímně, ne se pouštět do vyjadřování názorů."

"Ale Ronald je zpopelněný, otče. Co teď může komander Dalglish dokázat? Určitě nemůže zvrátit závěry vyšetřování?"

"Myslím, že ne. Jde spíš o to, aby se sir Alred přesvědčil, že se smrt jeho syna vyšetřila důkladně."

"Ale to je směšné, otče! Suffolkská policie byla velmi důkladná. Co teď ještě může Yard objevit?"

"Dost málo, podle mého. Nicméně komander Dalglish přijede a bude bydlet v Jeronýmovi. Budeme mít i další návštěvníky. Na zotavenou k nám přijede inspektor Yarwood. Potřebuje odpočinek a klid a já myslím, že bychom mu některá jídla mohli nosit do pokoje. Pak přijede Stannard, ten bude pokračovat ve svém výzkumu v knihovně. A na krátkou návštěvu má přijet arciděkan Crampton. Ten přijede v sobotu a hodlá odjet v neděli hned po snídani. Pozval jsem ho, aby při sobotní večerní bohoslužbě přednesl homilii. Bude tu malá kongregace, ale to se nedá nic dělat."

"Kdybych to věděl, otče," vyhrkl Raphael, "zařídil bych si, abych tu nebyl."

"To si uvědomuji. Očekávám, že jako starší student tady budeš alespoň na večerní pobožnost a že se k němu budeš chovat zdvořile, jak se sluší k návštěvníkovi, staršímu muži a knězi."

"S těmi prvními dvěma nemám problémy, to třetí mi moc nepůjde. Jak se tu může objevit, před otcem Johnem, po tom, co mu provedl?"

"Myslím, jako my ostatní, že nalezl útěchu v přesvědčení, že tenkrát udělal to, co považoval za správné."

Raphael zrudl. "Jak si může myslet," vykřikl, "že jednal správně – kněz, který dožene jiného kněze do vězení? Bylo by to hanebné, ať by to provedl kdokoliv. Od něj je to ohavnost. A otec John – ten nejlaskavější, nejhodnější člověk!"

"Zapomněl jsi, Raphaeli, že se otec John při procesu přiznal ke své vině."

"Přiznal se k tomu, že se k těm dvěma klukům choval nepatřičně. Neznásilnil je, nesvedl je, fyzicky jim neublížil. Jo, přiznal se k vině, ale neposlali by ho do vězení, kdyby za tím Crampton nešel, nevyhrabal někde ty mladíky a nepřemluvil je, aby přišli svědčit. Co mu do toho vůbec bylo?"

"Považoval to za svou povinnost. Musíme mít na paměti, že se otec John přiznal i k těm vážnějším obviněním."

"No, samozřejmě. Prohlásil, že je vinen, protože se cítil vinen. On se cítí vinen jenom tím, že žije. Ale hlavně to bylo kvůli tomu, aby ti kluci nemuseli křivě přísahat na lavici svědků. To nemohl snést, tu škodu, co by jim způsobil, tu škodu, kterou by si sami způsobili, kdyby u soudu lhali. Chtěl je toho ušetřit za tu cenu, že půjde do vězení."

Otec Sebastian na něj vyjel: "Řekl ti to? Diskutoval jsi s rum o tom?"

"Vlastně ne, přímo ne. Ale je to tak, vím to."

Otcí Sebastianovi začalo být nepříjemně. Mohlo to tak být. Sám si myslel něco podobného. Ale tento choulostivý psychologický rozbor mohl udělat on, jako kněz, od studenta to znělo nepatřičně. "Nemáš právo takhle mluvit o otcí Johnovi," pokáral Raphaela. "Svůj trest si odsloužil a přišel žít a pracovat sem k nám. Minulost nechal za sebou. Je to smůla, že se tady musí setkat s arciděkanem, ale neulehčíš mu to, když se do toho budeš plést. Všichni máme uvnitř své temno. Pro otce Johna to zůstane mezi ním a Bohem, nebo mezi ním a zpovědníkem. Chtít se vměšovat, to by od tebe byla duchovní arogance."

Raphael to zřejmě sotva slyšel. "Ale my víme, proč přijede Crampton, ne? Čmúchat tady, aby sehnal nové důkazy proti koleji. Chce dohlédnout na to, aby nás zrušili. To dal jasně najevo, hned jak ho biskup jmenoval jedním z majetkových správců."

"A bude-li s ním jednáno nezdvořile, bude mít další důkaz, který potřebuje. Držím kolej nad vodou díky vlivu, který mám, i tím, že tiše pokračuji v práci, ne tím, že proti sobě popoužím nepřátele. Tohle je pro kolej těžká doba a smrt Ronalda Treevese jí nepomohla." Odmlčel se a pak vyřkl otázku, kterou dosud nevyslovil. "Jistě jste o té smrti mezi sebou diskutovali. Jaký názor měli svěcenci?"

Viděl, že ta otázka byla nevíтанá. Nastala pauza, než Raphael odpověděl. "Myslím, otče, že všeobecný názor byl, že Ronald spáchal sebevraždu."

"Ale proč? Máte na to nějaký názor?"

Odmlka byla tentokrát delší. Pak Raphael řekl: "Ne, otče, to asi ne."

Otec Sebastian přešel ke svému stolu a studoval tam list papíru. "Vidím, že kolej bude o tomhle víkendu dost prázdná," řekl posleze. "Zůstanete tu jen čtyři. Připomeň mi, prosím tě, proč je tolik lidí mimo, takhle začátkem trimestru."

"Tři studenti zahájili praxi na farnostech, otče. Rupert byl požádán, aby kázal u svaté Markéty a dva studenti si ho tam jdou poslechnout. Richardova matka má padesátiny a současně pětadvacáté výročí svatby, takže dostal zvláštní povolení. Pak nezapomeňte, že Toby Williams je uváděn na svou první farnost a spousta lidí ho tam pojede podpořit. Takže zbývá Henry, Stephen, Peter a já. Doufal jsem, že budu moct po večerní bohoslužbě také odjet. Zmeškám Tobyho uvedení, ale rád bych byl na jeho první bohoslužbě."

Otec Sebastian stále studoval svůj papír. "Ano, vychází to. Můžeš odjet poté, co vyslechněš arciděkanovo kázání. Ale nemáš mít hodinu řečtiny s panem Gregorym? Měl by sis to s ním domluvit."

"To je vyřízeno, otče. Zařadí mě na pondělí."

"Dobře, tak to je snad pro tento týden všechno, Raphaeli. Můžeš si také vzít svůj esej. Je na stole. Evelyn Waugh napsal v jednom svém cestopise, že vidí teologii jako teorii zjednodušování, kdy se mlhavé a prchavé myšlenky stávají čitelnými a přesnými. Tvůj esej není ani jedno ani druhé. A špatně jsi použil slovo iminentní. Správně by bylo imanentní."

"Jistěže ne. Omlouvám se, otče. Bůh je podle některých náboženství imanentní, ale iminentní by být neměl, že?"

Otec Sebastian se odvrátil, aby skryl úsměv. "To by doopravdy neměl."

Za Raphaelem zapadly dveře; pak si rektor uvědomil, že na studentovi nevymohl slib dobrého chování. Daný slib by se musel dodržet, jenže on žádný nedostal. Bude to zapeklitý víkend.

Dalgliesh vyšel ze svého bytu s výhledem na Temži v Queenshythu před svítáním. Budova, nyní přeměněná na moderní kanceláře finanční korporace, byla původně sklad, a vůně koření, prchavá jako vzpomínka, stále tkvěla ve velkých, spoře zařízených a dřevem obložených místnostech v nejvyšším patře, kde měl byt. Když budovu prodali kvůli přestavbě, rezolutně odmítl nabídku nového majitele na odkoupení jeho dlouhodobého pronájmu, a když Dalgliesh odmítl poslední, už nesmyslně vysokou nabídku, investoři přiznali porážku a poslední patro zůstalo neporušené. Dalglieshovi potom firma poskytla na svůj náklad nenápadné dveře po straně budovy a bezpečný výtah do jeho bytu na úkor zvýšeného nájemného, ale prodlouženého pronájmu. Měl podezření, že budova se nakonec ukázala jako víc než přiměřená pro jejich potřeby a že jim přítomnost vyššího policejního důstojníka v horním patře poskytla nočního hlídače i příjemný, byť pochybný pocit bezpečnosti. Dalglieshovi zůstalo to, čeho si cenil: soukromí, klid prázdné budovy v noci a téměř žádný hluk ve dne i výhled na proměnlivý život Temže, která plynula dole pod jeho okny.

Vyjel přes City na východ na Whitechapel Road a dál pokračoval na A 12. Ani v sedm hodin ráno nebyly ulice prázdné, z východů metra se vynořily skupinky prvních úředníků. Londýn nikdy úplně nespál; Dalgliesh měl rád ten ranní klid, první známky probouzejícího se života, jež během dalších hodin zesílí a město začne hluchet, i poměrně snadnou jízdu po neucpaných ulicích. Dojel na A 12 a vymánil ze z chapadel Eastern Avenue, první růžový šrám na noční obloze zbledl do jasné bílé a louky i živé ploty se rozsvítily do světlešedé, v níž stromy i keře s průsvitnou něžností japonského akvarelu postupně získávaly určité obrysy i syté barvy podzimu. V tomhle ročním období vypadají stromy skoro nejlíp, pomyslel si. Jen na jaře skýtají větší potěšení. Ještě nebyly úplně holé, a v závoji zelené, žluté a rudé se rýsoval temný vzor větví.

Během jízdy přemýšlel o účelu své cesty a rozebíral důvody pro své poslání – jistě velmi neobvyklé – prošetření smrti neznámého mladíka, smrti, která už byla vyšetřena, definována koronerovým výrokiem a oficiálně uzavřena konečným aktem kremace, která tělo zredukovala na rozemleté kosti. Jeho nabídka, že případ prošetří, nebyla impulzivní, ve svém pracovním životě málokdy podléhal impulzům. A také se za ní neskrývalo přání vystnat sira Alreda z kanceláře, i když to byl člověk, kterého raději neviděl než viděl. Znovu uvažoval o tom, jaký zájem může mít ten člověk na smrti adoptovaného syna, k němuž očividně nechoval žádnou náklonnost. Ale možná se mu to jen zdá. Vždyť sir Alred je člověk, který si dává pozor, aby neprojevoval city. Možná k synovi cítil daleko víc, než projevoval navenek. Nebo byl tak posedlý potřebou dovědět se pravdu, jakkoli nepříjemnou, jakkoli trpkou, jakkoli těžko zjistitelnou? Pokud ano, byl to důvod, pro nějž mohl mít Dalgliesh pochopení.

Jel rychle a za necelé tři hodiny byl v Lowestoftu. Neprojížděl tím městem už řadu let a při předchozí návštěvě ho zarazila skličující atmosféra chátrání a chudoby. Hotely na břehu moře, které v lepších časech ubytovávaly příslušníky střední třídy, teď inzerovaly herny. Mnoho obchodů bylo zatlučeno prkny a po ulicích se ploužili lidé s šedými tvářemi. Nyní ale městečko prožívalo cosi jako znovuzrození. Střechy byly nové, domy byly natřené. Měl pocit, že vjíždí do města, které má důvěru ve svou budoucnost. Most vedoucí k dokům dobře znal a přejížděl po něm s bušícím srdcem. Tudy ve svých chlapeckých letech jezdil na kole nakupovat čerstvě nalovené sledě k přístavní hrázi. Vybavil se mu pach blýskavých ryb, které klouzaly z kbelíků do jeho batohu, i to, jak mu těžký batoh bušil do ramen, když jel zpátky do svatého Anselma se svým darem večere nebo snídaně pro otce. Ucítil známou směs vody a dehtu a zadíval se s touž radostí jako kdysi na čluny v přístavu. Jestlipak tam ještě prodávají sledě? I kdyby, nikdy už svůj dar nepoveze zpátky do svatého Anselma s takovým vzrušeným pocitem úspěchu jako v těch chlapeckých letech. Spíš by čekal, že policejní stanice bude podobná těm, jež si pamatoval z dětství, samostatný nebo řadový domek upravený pro policejní použití, jehož metamorfózu bude připomínat modrá lampa nad vchodem. Spatřil však nízkou moderní budovu, jejíž fasádu přerušovala řada tmavých oken, stožár vysílačky čnící autoritativně na střeše a britskou vlajku vlající na sloupu u vchodu.

Čekali ho. Mladá žena u desky recepce ho pozdravila s příjemným suffolkským přízvukem, jako by teprve jeho příjezd dal jejímu dni smysl.

"Seržant Jones vás očekává, pane. Zavolám mu, hned přijde."

Seržant Irfon Jones byl tmavovlasý, štíhlý, měl bledou pleť, jen lehce poznamenanou větrem a sluncem, která kontrastovala s téměř černými vlasy. Jeho první slova okamžitě prozradila jeho původ.

"Pan Dalgliesh, že? Čekám na vás, pane. Pan Williams navrhl, abychom použili jeho kancelář, až přijedete. Omlouvá se, že se s vámi mine. A šéf je v Londýně na schůzi, ale to vy víte. Jen se tady zapište, pane."

Dalgliesh vešel za ním do postranních dveří s neprůhlednou skleněnou deskou a poté ho následoval po úzké chodbě. "Jste daleko od domova, seržante," prohodil.

"To tedy ano, pane Dalglieshi. Přesně čtyři sta mil. Vzal jsem si dívku z Lowestoftu a ona je jedináček. Její maminka na tom není moc dobře, takže Jenny chtěla zůstat blízko ní. Jakmile se naskytla možnost, přestěhoval jsem se z Goweru. Ale líbí se mi tu, pokud jsem u moře."

"Je to úplně jiné moře."

"Úplně jiné pobřeží, a obě jsou stejně nebezpečná. Ale ne, že by tu bylo moc smrtelných případů. Ten chudák kluk je první za posledních tři a půl roku. Máme tu všude značky s výstrahou a zdejší lidé vědí, že útesy jsou nebezpečné. Teď už by to měli vědět. A pobřeží je dost odlehlé. Ani se nehodí pro rodiny s dětmi. Tudy, pane. Pan Williams si uklidil stůl. Ne že by tu bylo k vidění moc důležitých důkazů. Dáte si kávu? Všechno je připravené. Jen to zapnout."

Stál tam podnos se dvěma šálky s vzorně srovnanými oušky, kávovar, dóza s nápisem "káva", džbán s mlékem a elektrická konvice. Seržant Jones proces dokonale, byť poněkud kvapně zvládl a káva byla výborná. Posadili se do dvou nízkých kancelářských křesel před oknem.

"Vás zavolali na tu pláž, že ano. Jak to vlastně bylo?" zeptal se Dalgliesh.

"Já tam nebyl první. Byl to mladý Brian Miles, zdejší strážník. Otec Sebastian mu telefonoval z koleje a on se tam rozjel,

hned jak to šlo. Trvalo mu to asi půl hodiny. Když tam dorazil, byli u mrtvolky otec Sebastian s otcem Martinem. Ten chudák kluk už byl mrtvý, to viděl každý. Ale on je to bystrý chlapec, Brian, a to, co viděl, se mu nelíbilo. Neříkám, že by snad myslel, že je to podezřelá smrt, ale nedá se popřít, že byla podivná. Jsem jeho přímý nadřízený, takže se obrátil na mě. Byl jsem tady, když zavolal těsně před třetí hodinou, a protože byl náhodou na stanici doktor Mallison – náš policejní lékař – přijeli jsme na místo spolu."

"S ambulancí?" zeptal se Dalglish.

"Ne, to ještě ne. V Londýně má určitě koroner vlastní ambulanci, ale tady musíme používat místní službu, když chceme odvézt mrtvolu. A ta byla někde v terénu, takže to trvalo asi hodinu a půl, než jsme ho nechali odvézt. Když jsme ho dali do márnice, mluvil jsem s koronerovým úředníkem a ten mi řekl, že koroner téměř jistě zavolá soudního patologa. Je to velmi opatrný pán, ten pan Melish. Teprve tehdy se rozhodlo, že to bude považováno za podezřelé úmrtí."

"Co přesně jste zjistili na místě?"

"No, byl mrtvý, pane Dalglishi. Doktor Mallison to prohlásil okamžitě. Jenže k tomu ani nebyl potřeba doktor, aby vám to bylo jasné. Doktor Mallison si myslel, že je po smrti tak pět, šest hodin. Ovšem, když jsme tam přišli, byl ještě pořádně zasypaný. Pan Gregory a paní Munroeová více méně odkryli tělo a temeno hlavy, ale tvář a ruce nebyly vidět. Otec Sebastian a otec Martin zůstali na místě. Nemohli sice nic dělat, ale otec Sebastian trval na tom, že zůstane, dokud mrtvého neodkryjeme. Myslím, že se chtěl pomodlit. Takže jsme chudáka kluka vyhrabali, otočili ho, naložili na nosítka a doktor Mallison se na něj podíval zblízka. Ne že by bylo něco vidět. Byl obalený pískem a byl mrtvý. Nic víc."

"Měl nějaká viditelná zranění?"

"Žádná jsme neviděli, pane Dalglishi. Ovšem, když vás zavolají k takovéhle nehodě, vždycky si to říkáte, že. To dá rozum. Ale doktor Mallison nenašel žádné známky násilí, ani ránu vzadu na hlavě nebo něco podobného. Samozřejmě jsme nevěděli, co doktor Scargill může zjistit při pitvě. To je náš místní soudní patolog. Doktor Mallison řekl, že nemůže udělat nic jiného, než odhadnout dobu smrti, jinak že budeme muset počkat na pitvu. No ale my jsme ani nemysleli, že by na té smrti bylo něco podezřelého. Připadalo nám to tehdy úplně jasné. Procházel se tam příliš blízko pod převislou římsou a ona na něj spadla. Tak to vypadalo a k tomu došlo i při soudním vyšetřování."

"Takže vám nic nepřipadalo divné nebo podezřelé?"

"No, spíš divné než podezřelé. Byla to divná pozice, ve které ležel – hlavou dolů, jako králík nebo pes, který se podhrabává do útesu."

"A nic, co byste našli u mrtvolky?"

"Bylo tam jeho šatstvo, hnědý plášť a ten dlouhý černý hábit – sutana se tomu říká, ne? Byly tam úhledně srovnané."

"Nic, co by mohlo vypadat jako zbraň?"

"No, jen takový kus dřeva. Vykopali jsme ho, když jsme odkrývali mrtvolu. Ležel dost těsně u jeho pravé ruky. Napadlo mě, že bychom ho měli vzít na stanici, pro případ, že by byl důležitý, ale nějak si ho nikdo nevšímal. Mám ho tady, kdybyste se chtěl podívat, pane. Ani nevím, proč se nevyhodil, když bylo po vyšetřování. Nic jsme z něj nedostali, ani otisky, ani krev."

Přešel ke skříni na konci místnosti a vytáhl předmět zabalený v plastickém obalu. Byl to trámek ze světlého dřeva asi tři čtvrtě metru dlouhý. Při bližším prozkoumání spatřil Dalglish stopy čehosi, co vypadalo jako modrý lak.

"To nebylo ve vodě, pane," řekl seržant Jones, "podle mě ne. Možná to našel na písku a zvedl to, ani nezamýšlel nic konkrétního. Je to takový instinkt, že člověk sbírá věci na pláži. Otec Sebastian napadlo, že to třeba pochází ze staré plážové kabiny, kterou kolem nechala odstranit, byla hned u schodů na pláž. Otec Sebastian tenkrát soudil, že ta modrá a bílá bijí do očí, že by bylo lepší něco v přírodním dřevě. A také ji postavili. Používá se taky jako přístřešek pro nafukovací člun, který tam mají pro případ, že by se plavci dostali do nesnází. Ta stará bouda už se beztak rozpadala. Ale celou ji neuklidili a na pláži nějaký čas zůstala hromada hnijících fošen. Teď už jsou tedy pryč."

"A co stopy v písku?"

"No, ty jsme hledali nejdřív. Chlapcovy stopy přikryl sesutý písek, ale jediná přerušená řada vedla po pláži. Byly jeho, měli jsme jeho boty, že. Ale on šel převážně po oblázcích, jako každý. A kolem něj byl písek pěkně zdupaný. Kdo by se divil, že se paní Munroeová a pan Gregory i ti dva duchovní moc nestarali, kam šlápnout!"

"Překvapil ten výrok vás osobně?"

"Ano, musím říct, že ano. Otevřený výrok by mi připadal logičtější. V porotě seděl pan Melish a ten má v oblíbě otevřený výrok, je-li případ trochu složitější, nebo existuje-li veřejný zájem, a porota byla jednomyslná, všech osm lidí. Fakt ale je, že otevřený výrok nikdy není uspokojivý a že svatý Anselm je velmi vážená instituce. Jsou dost izolováni, to nepopírám, ale ti mladí muži kážou ve zdejších kostelech a konají dobro pro obec. Tím neříkám, že se porota mylíla. Ale uzavřeli to takhle."

"Sir Alred si těžko může stěžovat na důkladnost vyšetřování," řekl Dalglish. "Nevím, co byste ještě mohli udělat."

"Já taky ne, pane Dalglishi, a koroner říkal to samé." Vypadalo to, že se tady Dalglish už nic nového nedozví, takže poděkoval seržantu Jonesovi za kávu a odešel. Dřevěný trámek se stopou modrého nátěru byl zabalený a označený štítkem. Dalglish si ho vzal s sebou, neboť měl pocit, že se to od něj očekává, spíš než by myslel, že to k něčemu bude. Na druhém konci parkoviště nakládal muž na zadní sedadlo roveru lepenkovou krabici. Rozhlédl se a spatřil Dalglisha, jak nastupuje do jaguáru, upřeně na něj chvíli zíral a pak, jako by dospěl k náhlému rozhodnutí, popošel k němu. Dalglish pohlédl do předčasně zestárlé tváře, zpustošené nedostatkem spánku nebo bolestí. Tenhle výraz viděl tolikrát, že se nemohl mylit.

"Vy musíte být komander Dalglish. Ted Williams říkal, že sem máte přijet. Já jsem inspektor Roger Yarwood. Jsem na neschopence a jedu se sem trochu sebrat. Jen bych vám chtěl říct, že mě uvidíte ve svatém Anselmu. Otcové se mě čas od času ujímají. Je to levnější než hotel a společnost je lepší než v místní cvokárně, což je obvyklá alternativa. A líp se tam vaří."

Pronesl ta slova rychle a plynule, jako by je měl nacvičená, a v tmavých očích měl zároveň vyzývavý i ostýchavý výraz. Ta zpráva byla nevítaná. Dalglish se zřejmě bezdůvodně domníval, že bude jediným návštěvníkem. Jako by cítil jeho reakci, Yarwood dodal: "Nebojte se, nepolezu vám po večerní pobožnosti do pokoje na žejdlík. Od policejních drbů si chci odpočinout a troufám si říct, že vy taky." Než stačil Dalglish něco víc než mu potřást rukou, Yarwood pokývl, otočil se a rychle odkráčel ke svému vozu.

Kapitola 8

Dalglish oznámil, že přijede do koleje po obědě. Ještě než odjel z Lowestoftu, našel obchod s lahůdkami a koupil si teplé rohlíky, porci másla, paštiku a láhev vína. Jako vždycky, když jel na venkov, měl s sebou sklenici a termosku s kávou.

Hned jak vyjel z města, odbočil na postranní silničku a zajel až na hrbolatu a zarostlou cestu, na kterou se jeho jaguár právě tak vešel. Otevřená brána poskytovala široký výhled na podzimní louky; tam zaparkoval, aby pojedl. Ale nejdřív vypnul mobilní telefon. Vystoupil z auta, opřel se o sloupek brány, zavřel oči a poslouchal ticho. To byla chvíle, po kterých ve svém uspěchaném životě toužil, s vědomím, že nikdo na celém světě neví, kde přesně je, a nikdo za ním nemůže. Vonný vzduch byl plný drobných, téměř nepostřehnutelných zvuků venkova; vzdálený ptačí zpěv, ševel větru ve vysoké trávě, vrzání větví nad jeho hlavou. Když se najedl, pokračoval ostrou chůzí po cestě ještě asi půl mile, pak se vrátil k autu, odjel na A 12 a zamířil k Ballard's Mere.

A tady, trochu dřív, než očekával, byla odbočka; tentýž obrovský jasan, ale teď porostlý břečťanem a zřejmě hynoucí, a nalevo dva úhledné domky s uspořádanými zahrádkami. Úzká silnice, téměř venkovská cesta, byla trochu propadlá a neupravený živý plot nahoře na břehu zastíňoval pohled na útesy, takže ze vzdáleného svatého Anselma nebylo vidět nic, kromě toho, že řidšími místy občas probleskl pohled na vysoké cihlové komíny a chrám. Ale když dojel na kraj útesů a zabočil k severu po šterkové cestě podél břehu, objevila se v dáli bizarní budova koleje z cihel a kamene. Na pozadí modravého nebe vypadala stejně neskutečně jako papírový model. Připadalo mu, že se spíš ona pohybuje směrem k němu, než on k ní, a neúprosně přinášela vzpomínky na pubertu, na téměř zapomenuté výkyvy nálad z radosti do smutku, na nejistotu a zářivou naději. Samotný dům vypadal nezměněný. Dvě věže z rozpadajících se tudorovských cihel s chomáči plevele a trávy v trhlínkách stále střežily vchod na přední nádvoří, a když mezi nimi projel, opět spatřil dům ve vši komplikované autoritativnosti.

V jeho chlapeckých letech bylo v módě pohrdat viktoriánskou architekturou a on ten dům posuzoval s řádným, byť napůl provinilým pohrdáním. Architekt, patrně pod značným vlivem původního vlastníka, včlenil do stavby všechny módní rysy: vysoké komíny, arkýřová okna, ústřední kupoli, jižní věž, fasádu s cimbuřím a mohutný kamenný krytý vchod. Ale teď se mu zdálo, že výsledek je méně monstrózně nesourodý, než mu připadal v mládí, a že architekt dosáhl alespoň rovnováhy a celkem příjemných proporcí v dramatické směsi středověké romantiky, novogotiky a okázalé viktoriánské domáckosti.

Čekali ho, byli na jeho příjezd připraveni. Ještě než zavřel dveře auta, otevřely se přední dveře a ze tří kamenných schodů opatrně sestoupila křehká kulhající postava v černé sutaně.

Otec Martina Petrieho poznal okamžitě. Poznání přišlo zároveň s šokem z překvapení, že tu bývalý rektor ještě sídlí – vždyť mu musí být nejméně osmdesát. Ale byl to nepochybně ten muž, kterého si v dětství tak vážil, a kterého – ano – miloval. Léta paradoxně zeslabila i potvrdila neúprosné škody. Lícni kosti víc vystupovaly nad hubeným, vráscitým krkem; dlouhá kštice vlasů spadající přes obočí, kdysi tmavohnědá, byla teď stříbřitě bílá a dětsky jemná; živá ústa s plným dolním rtem byla méně pevná. Podali si ruce. Dalglishovi připadlo, že drží nespojené kůstky v jemné semišové rukavici. Ale stisk měl otec Martin ještě pevný. Oči, i když kolem nich měl vějířky vrásek, byly stále tak blýskavě šedé a kulhání, připomínka jeho služby ve válce, bylo výraznější, ale stále ještě chodil bez hole. A tvář, třebaže mírná, měla neomylný půvab duchovní autority. Když se Dalglish zadíval otcí Martinovi do očí, uvědomil si, že není jen starý přítel, který je tu vítáný; v těch očích viděl směr úlevy a obav. Opět se podívil, ne bez provinilosti, že celé ty roky zůstal mimo. Vrátil se náhodou, a téměř impulzivně si teď poprvé položil otázku, co vlastně ho ve svatém Anselmu čeká.

Když ho otec Martin vedl do domu, řekl: "Myslím, že vás musím nejdřív požádat, abyste vůz zaparkoval na trávě za domem. Otec Peregrine nesnáší pohled na parkující auta na předním dvoře. Ale není na to spěch. Dáme vás do vašeho starého známého Jeronýma."

Vstoupili do rozlehlé haly s mramorovou podlahou s kostkovým vzorem, velké dubové schodiště vedlo nahoru k pokojům, do nichž se vstupovalo z galerie. Ve vzpomínce náhle ucítil vůni kadidla, leštidla na nábytek, starých knih a jídla. Kromě toho, že u vchodu přibyla malá místnost, se zřejmě nic nezměnilo. Dveře byly otevřené a Dalglish zahlédl oltář. Možná, pomyslel si, je ta místnost oratoř. U paty schodů pořád stála dřevěná socha Panny Marie s Ježíškem v náručí, pod ní stále svítila červená lampička a na soklu u jejích nohou pořád byla váza s květy. Zastavil se, aby se na sochu podíval, a otec Martin trpělivě čekal. Ta řezba byla kopie, a dobrá, Madony s dítětem z Viktoriina a Albertova muzea; na autora si nevzpomněl. Neměla nic ze zkormoucené piety, společné těmto sochám, nebylo to symbolické zobrazení hrůz, které mají přijít. Matka i dítě se smály, dítě vztahovalo své baculaté ručky, Maria, ještě velmi dětská, se radovala ze svého syna.

Když stoupali po schodech, řekl otec Martin: "Musíte být překvapený, že mě tu vidíte. Oficiálně jsem samozřejmě v penzi, ale koleť si mě nechala; abych pomohl s výukou pastorální teologie. Rektorem je tu už patnáct let otec Sebastian Morell. Myslím, že byste rád navštívil stará místa, ale očekává nás otec Sebastian. Musel slyšet vaše auto, slyší přijet každého. Rektorova kancelář je v téže místnosti jako při vaší poslední návštěvě."

Muž, který vstal za psacím stolem a přišel je pozdravit, vypadal úplně jinak než křehký otec Martin. Byl velmi vysoký a mladší, než Dalglish čekal. Světlehnědé vlasy, jen lehce prokvetlé šedinami, měl sčesané dozadu z pěkného, vysokého čela. Nekompromisní ústa, mírně zahnutý nos a dlouhá brada dodávaly sílu tváři, která by jinak byla příliš konvenční, ne-li střízlivě hezká. Nejvýraznější byly oči; byly jasně tmavomodré a ta barva Dalglishovi připadala ve zvláštním nesouladu se zpytavým pohledem, který ho provrtával. Byla to tvář muže činu, možná spíš vojáka než akademika. Dobře padnoucí sutana z černého gabardénu vypadala jako nepatřičný oděv pro muže, který vyzařoval takovou latentní sílu.

I zařízení místnosti odporovalo vžité představě. Psací stůl, na němž byl počítač a tiskárna, byl nápadně moderní, ale na stěně nad ním visel dřevěný vyřezávaný kříž, který mohl pocházet ze středověku. Na protější zdi visela sbírka karikatur viktoriánských prelátů z Trhu marnosti, měli vyholené tváře s licousy, hubené, brunátné, chladnoucí nebo mírně zbožné. Po obou stranách kamenného krbu s vytesaným mottem visely zarámované grafiky lidí a krajin, které zřejmě měly zvláštní význam pro samotného majitele. Ale nad krbem visel úplně jiný obraz. Byla to olejomalba od Burne-Jonese, krásný romantický sen, z něhož vyzařovalo autorovo pověstné světlo, které na zemi ani na moři neexistovalo. Kolem jabloně byly seskupené čtyři mladé ženy s věnci na hlavách, oděné v dlouhé růžové a hnědé řízy z květovaného mušelínu. Jedna seděla s knihou na klíně a pravou rukou hladila kotě; druhá právě odložila lyru a zadumaně zírala do dálí; dvě další stály, jedna s rukou vztaženou po zralém jablku, druhá v půvabných rukách s dlouhými prsty držela zástěrku a nastavovala ji dalším plodům. Dalglish si všiml na protější stěně dalšího předmětu od Burne-Jonese: příborníku se dvěma zásuvkami na dlouhých vysokých nohách a se dvěma malovanými deskami: na jedné byla žena krmící ptáky, na druhé dítě s jehňátky. Obraz i příborník si pamatoval z předchozí návštěvy, ale určitě byly v refektáři. Jejich zářivý romantismus kontrastoval s duchovní strohostí ostatního zařízení.

Rektorovou tváří probleskl vstřícný úsměv, ale tak krátce, že to mohla být pouhá křeč svalů.

"Adam Dalglish? Vítám vás. Otec Martin mi říkal, že to je dlouho, co jste tu byl naposledy. Práli bychom si, abyste se vrátil za příznivějších okolností."

"To já také, otče," řekl Dalglish. "Doufám, že vás tu nebudu muset obtěžovat příliš dlouho."

Otec Sebastian pokynul ke křeslům u krbu a otec Martin si pro sebe přitáhl židli od stolu.

Když se usadili, otec Sebastian začal: "Musím připustit, že mě překvapilo, když volal váš nadřízený. Poslat komandera Metropolitní, aby podal hlášení o případu, který má na starosti místní policie a který je sice pro nás postižen tragicky, ale jistě nejde o nic většího, kromě toho byl předmětem vyšetřování a je oficiálně uzavřený. Není to výstřední plýtvání lidskými zdroji?"

"Nic výstředního, otče. Možná neobvyklé. Ale měl jsem namířeno do Suffolku a tak si řekli, že by to ušetřilo čas a možná by to bylo příhodnější pro kolej."

"Má to přinejmenším tu výhodu, že jste nás opět navštívil. Jistěže odpovíme na vaše otázky. Sir Alred Treeves neměl tolik zdvořilosti, aby se obrátil přímo na nás. Ani se nezúčastnil soudu – pochopili jsme, že byl v cizině – ale poslal právníka, aby všechno pohlídal. Pokud si vzpomínám, ten nevyjádřil žádnou nespokojenost. Se sirem Alredem jsme jednali jen málokdy a zjistili jsme, že to není snadné. Nijak neskrýval svou nelibost nad tím, jaké povolání si vybral jeho syn – že by to mohlo být posláním, o tom sir Alred ani neuvažoval. Těžko chápu jeho motivaci k tomu, aby se případ znovu otevířel. Jsou jen tři alternativy. Vražda je vyloučena; Ronald tady neměl nepřátele a nikdo by tu jeho smrti nic nezískal. Sebevražda? To je samozřejmě smutná možnost, ale nejsou důkazy ani v nedávném chování ani v tom, jak si tady chlapec vedl, které by svědčily o tom, že je hluboce nešťastný. Takže zbývá nešťastná náhoda. Čekal bych, že sir Alred přijme výrok soudu s úlevou."

"Dostal anonymní dopis," vysvětlil Dalglish. "Snad vám o něm zástupce komisaře říkal. Pokud by ho sir Alred nedostal, asi bych tu nebyl."

Vytáhl dopis z náprsní tašky a podal mu ho. Otec Sebastian na něj krátce pohlédl. "Očividně je to napsané na počítači. Máme tady počítače – jeden vidíte i v mé kanceláři."

"Máte tušení, kdo to mohl poslat?"

Otec Sebastian se na dopis stěží podíval, než mu ho vrátil zpět s gestem neskrývaného opovržení. "Vůbec ne. Máme své nepřátele. Možná je to příliš silné slovo; přesnější by bylo říct, že máme lidi, kteří by byli radši, kdyby tahle kolej neexistovala. Ale jejich opozice vůči nám je ideologická, teologická nebo finanční, je to otázka církevních zdrojů. Nemohu věřit, že by se někdo z nich snížil k takovému hrubému nactiutrhání. Překvapuje mě, že to sir Alred vzal vážně. Jako mocný muž musí být na anonymy zvyklý. My vám ovšem pomůžeme, jak budeme moci. Bezpochyby budete chtít nejdřív vidět místo, kde Ronald zemřel. Odpusťte mi, prosím vás, že nechám na otci Martinovi, aby vás doprovodil. Dnes odpoledne čekám návštěvu a také mám další naléhavé záležitosti. Nešpory jsou v pět hodin, jestli se k nám chcete připojit. Potom tady před večerí podávám nápoje. V pátek k jídlům nepodáváme víno, to si asi pamatujete, ale když máme hosty, považuji za vhodné nabídnout jim před jídlem sherry. Tento víkend máme čtyři další hosty. Je to arciděkan Crampton, majetkový správce koleje; doktorka Emma Lavenhamová, která přijíždí jednou za semestr z Cambridge, aby studenty uvedla do anglikánského literárního dědictví; doktor Clive Stannard, jenž používá naši knihovnu pro výzkum; a další policejní důstojník, inspektor Roger Yarwood z místní policie, který se zotavuje z nemoci. Nikdo z nich tu nebyl v době Ronaldovy smrti. Pokud byste chtěl vědět, kdo tu tenkrát byl, otec Martin vám dá seznam. Máme s vámi počítat na večer?"

"Dnes ne, otče, omluvte mě. Doufám, že se vrátím na večerní pobožnost."

"Takže se uvidíme v kostele. Snad se vám budou vaše místnosti líbit."

Otec Sebastian se zvedl; slyšení očividně skončilo.

Kapitola 9

"Jistě byste se chtěl podívat do kostela na cestě ke svým pokojům," řekl otec Martin.

Bylo jasné, že považuje Dalglieshův souhlas, možná i nadšený, za samozřejmý, a Dalgliesh skutečně nebyl proti. V tom malém kostele byly věci, na které se těšil.

"Je ještě nad oltářem Madona od van der Weydena?"

"Ano, pořád. Ta a Poslední soud jsou naše dvě hlavní atrakce. Ale možná slovo atrakce není úplně na místě.

Nemyslím, že bychom chtěli přitahovat návštěvy. Nemáme jich mnoho a vždycky přicházejí po předchozí domluvě. Své poklady příliš neinzerujeme."

"Ten van der Weyden je pojištěný, otče?"

"Ne, nikdy nebyl. Nemůžeme si dovolit takové pojistné, a jak řekl otec Sebastian, ten obraz je nenahraditelný. Za peníze si další nekoupíte. Ale dáváme na něj pozor. Samozřejmě pomáhá to, že jsme tak izolovaní, a teď máme moderní poplachový systém. Ovládací panel je u dveří vedoucích ze severního ambitu do presbytáře a střežený je i hlavní jižní vchod. Myslím, že ten systém byl nainstalován krátce po vaší první návštěvě. Biskup trval na tom, že se musíme poradit o bezpečnostních opatřeních, má-li obraz zůstat v kostele, a měl samozřejmě pravdu."

"Mám dojem, že kostel býval otevřený celý den, když jsem tu byl jako kluk," poznamenal Dalgliesh.

"To ano, ale to bylo ještě předtím, než odborníci rozhodli, že je obraz pravý. Mě deprimuje, že kostel musí být zavřený, zvláště na teologické koleji. Proto jsem, ještě když jsem byl rektorem, nechal zřídit malou oratoř. Asi jste ji viděl, je hned nalevo od vchodových dveří. Ta oratoř nemůže být vysvěcena, protože je součástí jiné budovy, ale je tam oltář a studenti mají kde se pomodlit nebo meditovat, když se kostel po bohoslužbách zavře."

Prošli šatnou v zadní části domu, z níž se vstupovalo do severního ambitu. Tady byla místnost rozdělena řadou věšáků na pláště nad dlouhou lavicí, pod každým věšákem byl malý botník. Většina věšáků byla prázdná, ale na několika visely hnědé pláště s kapucí. Ty pláště, stejně jako černé sutany, které studenti nosili, jim bezpochyby předepsala úžasná zakladatelka Agnes Arbuthnotová. Pokud ano, patrně pamatovala na sílu a řezavost východních větrů na tomto nechráněném pobřeží. Napravo od šatny bylo pootevřenými dveřmi vidět do prádelny na čtyři velké pračky a sušičku. Dalgliesh a otec Martin prošli z šera domu do ambitu a slabý, ale dotěrný pach anglikánského akademismu vystřídal čerstvý vzduch ze sluncem zalitého tichého nádvoří. Dalgliesh zažil, stejně jako v dětství, pocit, že se ocitl v jiné době. Tady nahradila viktoriánské červené cihly jednoduchost kamene. Ambity s úzkými, štíhlými sloupky vedly kolem tří stran dlážděného nádvoří. Z chodníků z yorkshireského kamene vedla řada stejných dubových dveří do patrových příbytků pro studenty. Čtyři apartmá pro návštěvníky měla výhled na západní průčelí hlavní budovy a od kostelní zdi je oddělovala železná tepaná brána, za níž se táhl pustý kus země zarostlý keří, jenž přecházel v sytější zeleň vzdálenějších polí s cukrovou řepou. Uprostřed nádvoří stál velký kaštan, na kterém už začal být vidět podzim. Ze zbrzděného kmene s rozpukanou kůrou vyrážely malé větvičky s listy zelenými a něžnými jako první jarní výhonky. Nad nimi se rozpínaly těžké větve se žlutými a hnědými listy a mrtvé listy ležely na kočičích hlavách dvora, vyschlé a křehké jako prsty mumie mezi naleštěným mahagonem spadáných kaštanů.

Některé věci, pomyslel si Dalgliesh, jsou v téhle scénérii, kterou si pamatoval, úplně nové, třeba ta řada nazdobených, ale elegantních keramických květináčů u pat sloupů. V létě na ně musel být pěkný pohled, ale teď byly křivé stonky pelargónií zdřevnatělé a několik zbývajících květů bylo jen žalostnou připomínkou zašlé nádhery. A také fuchsie, pnoucí se po západní zdi, byly zasazeny později. Byly ještě obalené květy, ale listy už opadávaly a hromádky spadáných okvětních lístků vypadaly jak loužičky krve.

"Projďme dveřmi sakristie," pokynul otec Martin.

Z kapsy kutny vytáhl velký svazek klíčů na kroužku. "Asi to bude chvilku trvat, než najdu správné klíče. Vím, že už bych je měl znát, ale je jich moc, a já si bohužel na ten bezpečnostní systém nikdy nezvyknu. Je nastavený tak, že máme celou minutu na vyťukání čísel, jenže to pípání je tak slabé, že ho sotva slyším. Otec Sebastian nesnáší hlasitý zvuk, zvláště v kostele. Když se alarm spustí, dělá to strašný randál v hlavní budově."

"Můžu to udělat za vás, otče?"

"Ne, děkuji, Adame. Ne. Já to zvládnu. Nikdy jsem neměl potíže se zapamatováním čísel, protože to je rok, kdy slečna Arbuthnotová založila kolej –1861."

A to je číslo, na které by snadno mohl přijít i případný vetřelec, pomyslel si Dalgliesh.

Sakristie byla větší, než si Dalgliesh pamatoval, a zřejmě sloužila také jako šatna a kancelář. Nalevo ode dveří vedoucích do kostela byla řada věšáků na kabáty. Další stěnu až ke stropu zabíraly skříně na mešní roucha. Stály tam dvě židle s rovnými opěradly a na stěně byl malý dřež s odkapávačem vedle kredence, na jejíž umakartové desce stála elektrická konvice a kávovar. U stěny byly postavené dvě velké plechovky s bílou barvou, malá s černou a sklenice od zavařeniny se štětki. Nalevo ode dveří a pod jedním ze dvou oken stál velký stůl s mnoha zásuvkami a stříbrným křížem. Nad ním byl ke stěně připevněný sejf. Otec Martin, který sledoval Dalglieshův pohled, řekl: "Otec Sebastian nechal ten sejf instalovat kvůli našim stříbrným kalichům a paténě. Ty odkázala koleji slečna Arbuthnotová a jsou velmi krásné. Předtím byly kvůli své ceně uloženy v bance, ale otec Sebastian myslel, že by se měly používat, a podle mého měl pravdu."

Vedle stolu visela řada hnědých fotografií, skoro všechny byly staré, některé musely pocházet z doby krátce po založení koleje. Dalgliesh, kterého zajímaly staré fotografie, přistoupil blíž, aby se na ně mohl podívat. Na jedné, pomyslel si, musí být slečna Arbuthnotová. Stála mezi dvěma knězi, oba byli v sutaně a kvadrátku, oba vyšší než ona. Dalglieshovu letmému, ale pozornému pohledu neuniklo, kdo z nich je dominantní osobnost. Nezmenšena černou klerikální přísností svých strážců, stála slečna Arbuthnotová naprosto nenuceně, ruce volně sepnuté na záhybech sukně. Šaty měla prosté, ale drahé; i na fotografii byl vidět lesk upjaté blůzy s nabranými rukávy a bohaté sukně.

Neměla šperky, kromě kameje u krku a jednoduchého křížku. Obličej pod vysoko vyčesanými vlasy vypadal pěkně, tvář byla srdčitá, oči pod rovným tmavým obočím velké. Dalglish by rád věděl, jak to asi vypadalo, když tahle poněkud odstrašující vážnost propukla v smích. Je to fotografie krásné ženy, pomyslel si, která neměla radost ze své krásy a potěšení z moci hledala jinde.

Vzpomínka na kostel se mu vrátila s vůní kadidla a kouře ze svíci. Prošli severní lodí a otec Martin řekl: "Jistě byste rád znovu viděl Poslední soud."

Poslední soud se osvětloval reflektorem umístěným na vedlejším sloupu. Otec Martin zvedl ruku a temná nečitelná scéna ožila. Zírali na živé zobrazení posledního soudu, malované na dřevě ve tvaru lunety široké asi tři a půl metru. Úplně nahoře byla zářící postava sedícího Krista, jenž vztahoval své zraněné ruce k dramatu pod sebou. Ústřední postavou byl očividně svatý Michal. V pravé ruce držel těžký meč a v levé rozkývané váhy, na nichž vážil duše spravedlivých a nespravedlivých. Po jeho levici d'ábel s šupinatým ocasem a rozšklebenými chlípnými čelistmi, zosobnění zla, se chystal vznášet nárok na svou kořist. Ti počestní zvedali bledé ruce v modlitbě, zatracení tvořili svíjející se masu černých břichatých hermafroditů s otevřenými ústy. Vedle nich několik nižších d'áblů spěšně cpalo své oběti do tlamy obrovské ryby se zuby jako řada mečů. Napravo bylo zobrazeno nebe podobné hradu s cimbuřím a s andělem v bráně, který vítal duše. Svatý Petr v pluvíálu a trojitě tiáře přijímal ty důležitější z požehnaných. Všichni byli nazí, ale ponechali si odznaky svého postavení; kardinál měl šarlatový klobouk, biskup mitru, král a královna koruny na hlavách. V té středověké představě nebes, pomyslel si Dalglish, je málo demokracie. Připadalo mu, že všichni spasení mají výrazy zbožné nudy. Zatracení byli značně živější, spíš vzdorovití než lítostiví, když byli vháněni rybě do hrdla. Jeden, větší než ostatní, vzdoroval svému osudu a pokoušel se udělat cosi jako dlouhý nos směrem k postavě svatého Michala. Poslední soud, který byl původně vystaven na významnějším místě, měl vystrašit středověké věřící, aby byli ctnostní a společensky konformní strachem z pekla. Teď si ho prohlíželi zainteresovaní studenti nebo moderní návštěvníci, nad nimiž už strach z pekla neměl moc a kteří hledali nebe na tomto světě, ne na onom.

Když tak stáli a hleděli na obraz, otec Martin prohlásil: "Určitě je to pozoruhodný Poslední soud, možná jeden z nejlepších v zemi, ale nemohu si pomoci, byl bych raději, kdybychom ho mohli dát někam jinam. Pochází pravděpodobně z doby kolem roku 1480. Nevím, jestli jste viděl wenhastonský Poslední soud. Je tak podobný, že ho musel namalovat tentýž mnich z Blythburghu. Ten jejich byl někde po léta venku a pak ho nechali zrestaurovat, náš je téměř v původním stavu. Měli jsme štěstí. Byl nalezen ve 30. letech v dvoupatrové hospodářské budově poblíž Wissetu, kde ho používali jako přepážku do místnosti, takže tam byl v suchu možná už od roku 1800."

Otec Martin vypnul světlo a radostně vyprávěl dál. "Měli jsme velmi starou samostatnou kulatou věž – možná znáte tu v Bramfieldu – ale ta už je dávno pryč. Tohle byla křtitelnice se sedmi svátostmi, ale jak vidíte, z těch řezb zůstalo málo. Podle pověsti tu křtitelnicí vyplavilo moře při velké bouři koncem osmnáctého století. Nevíme ovšem, jestli byla původně tady, nebo jestli patří k jednomu z těch potopených kostelů. Je tu zastoupeno mnoho století. Jak vidíte, ještě tu máme čtyři panské rodinné lavice ze sedmnáctého století."

Navzdory údajům o stáří si Dalglish představil v těchto uzavřených boxech viktoriány. Tady mohl místní pán se svou rodinou sedět v soukromí dřevěných přepážek, nevidění ostatními věřícími a stěží spatřeni z kazatelny. Představil si je tam pohromadě a uvažoval, jestli si s sebou vzali polštářky a koberečky nebo se zásobili sendviči a nápoji a možná i diskrétně přikrytou knihou, aby si zpříjemnili hodiny abstinence a nudu kázání. Jako chlapce ho spíš zajímalo, co by pán dělal, kdyby trpěl slabostí močového měchýře. Jak by mohl, a s ním i ostatní věřící, vydržet dvě nedělní bohoslužby, dlouhá kázání nebo zpívanou litanii? Že by měl pod dřevěným sedadlem schovaný nočník?

A teď prošli chodbičkou mezi lavicemi k oltáři. Otec Martin přistoupil ke sloupu za kazatelnou a vztáhl ruku k vypínači. Šero kostela se okamžitě prohloubilo do temnoty, když se obraz náhle dramaticky rozsvítil životem a barvami. Postavy Panny Marie a svatého Josefa, strnulé v tichém zbožnění po více než pět set let, jako by náhle vypluly ze dřeva, na němž byly namalované, a zůstaly viset jako chvějivá vidina v nehybném vzduchu. Panna Maria byla namalována na pozadí složitě zlatožlutého vzoru brokátu, jehož zdobnost podtrhovala její prostotu a zranitelnost. Seděla na nízké stoličce s nahým Ježíškem, který jí odpočíval na klíně na bílé plně. Tvář měla bledou a dokonale oválnou, něžná ústa pod úzkým nosem, oči s těžkými víčky pod tenkým klenutým obočím upřené na dítě s výrazem oddaného obdivu. Z vysokého hladkého čela spadaly prameny vlnitých kaštanových vlasů přes modrý plášť až k jemným rukám a prstům, které se lehce dotýkaly v modlitbě. Dítě na ni vzhlíželo s oběma rukama vztaženými jakoby v předtuše ukřižování. Svatý Josef v červeném plášti seděl v pravé části obrazu – předčasně zestárlý, napůl spící strážce, těžce se opíral o hůl. Chvilí stáli Dalglish a otec Martin mlčky. Otec Martin nepromluvil, dokud nezhasl světlo. Dalglish uvažoval, zda mu ve světském hovoru nezabraňuje kouzlo obrazu.

"Odborníci se shodli na tom," řekl otec Martin po chvíli, "že to je pravý Rogier van der Weyden, obraz pravděpodobně vznikl mezi lety 1440 a 1445. Na dalších dvou deskách byli patrně svatí s portréty dárce a jeho rodiny"

"A odkud obraz pochází?" zeptal se Dalglish.

"Slečna Arbuthnotová ho darovala koleji rok po jejím založení. Chtěla ho mít na oltáři a my jsme nikdy neuvažovali o tom, že by měl být jinde. Byl to můj předchůdce, otec Nicholas Warburg, kdo povolal odborníky. Velmi se zajímal o malířství, zvláště o nizozemskou renesanci, a byl přirozeně zvědavý, zda je obraz pravý. V dokumentu, který doprovázel dar, ho slečna Arbuthnotová popsala jako část oltářního triptychu s Pannou Marií a svatým Josefem, který se připisuje Rogieru van der Weydenovi. Nemohu se zbavit pocitu, že by bylo lepší, kdybychom to nechali tak. Mohli bychom se radovat z obrazu, aniž bychom byli posedlí jeho bezpečností."

"Jak ho slečna Arbuthnotová získala?"

"Koupila ho. Jedna šlechtická rodina se zbavovala části svých uměleckých pokladů, aby udržela panství, znáte to. Nemyslím, že by slečna Arbuthnotová draze zaplatila. O autorství byly pochyby, a i kdyby byl obraz pravý, tenhle

malíř nebyl kolem roku 1860 tak ceněný jako je dnes. Je to ovšem odpovědnost. Vím, že arciděkan prosazuje, aby se obraz přestěhoval."

"A kam?"

"Možná do nějaké katedrály, kde by byl bezpečnější. Možná dokonce do galerie nebo do muzea. Snad dokonce navrhoval otcí Sebastianovi, že by se měl prodat."

"A peníze dát chudým?" zeptal se Dalgliesh.

"Ne, církvi. Jeho další argument je, že by víc lidí mělo dostat šanci obraz obdivovat. Proč by měla mít malá odlehlá teologická kolej kromě svých jiných privilegií ještě tohle?"

V hlasu otce Martina zazněl trpký tón. Dalgliesh nepromluvil a po chvíli jeho společník jako by cítil, že zašel příliš daleko, pokračoval.

"Jsou to pádné argumenty. Možná bychom je měli vzít v úvahu, ale je těžké představit si kostel bez oltářního obrazu. Slečna Arbuthnotová nám ho věnovala, aby se pověsil v tomto kostele na oltář, a myslím, že bychom se měli postavit proti tomu, aby se přestěhoval. Ochotně bych se rozloučil s Posledním soudem, ale ne s tímhle."

Ale když se otočili na zpáteční cestu, Dalgliesh se zabýval světšnějšími úvahami. Slova sira Alreda mu připomněla, jak nejistá musí být budoucnost koleje. Jakou dlouhodobou budoucnost čekala kolej, jejíž étos nesouzněl s převládajícími názory církve, jež vychovávala jen dvacet studentů, jež sídlila na tomto vzdáleném a nepřístupném místě? Tajemná smrt Ronalda Treevese může být jeden faktor, který pohne jazýčkem vah. A kdyby se kolej zavřela, co by se stalo s van der Weydenem, s ostatními cennými předměty z odkazu slečny Arbuthnotové, s budovou samotnou? Když si vzpomněl na fotografii, bylo těžké uvěřit, že by zakladatelka nevzala v úvahu i tuto možnost a neučinila příslušná opatření. Jako vždycky se vrátil k ústřední otázce: komu to prospívá? Rád by se zeptal otce Martina, ale usoudil, že by to bylo netaktní a na tomto místě nevhodné. Jednou se však někoho bude muset zeptat.

Kapitola 10

Čtyři apartmá pro hosty slečna Arbuthnotová pojmenovala podle čtyř učenců západní církve: Řehoř, Augustin, Jeroným a Ambrož. Po tomto teologickém nápadu a poté, co rozhodla, že čtyři domky pro zaměstnance se budou jmenovat Matouš, Marek, Lukáš a Jan, jí inspirace zjevně došla a obydlí pro studenty v severním a jižním ambitu byla označena méně poeticky, ale praktičtěji čísly.

"Bydlel jste v Jeronýmu, když jste tu byl jako chlapec," řekl otec Martin. "Možná si to pamatujete. Ten jediný má manželskou postel, takže budete mít pohodlné spaní. Je to ten druhý v řadě od kostela. Bohužel pro vás nemám klíč. Nikdy jsme neměli klíče k pokojům pro hosty. Všechno je tu bezpečné. Kdybyste měl nějaké písemnosti, které byste raději zamkl, můžeme je dát do sejfů v kanceláři slečny Ramseyové. Doufám, že tam budete mít pohodlí, Adame. Jak vidíte, apartmá jsou od vaší návštěvy nově zařízena."

A opravdu. Zatímco obývací pokoj byl dřív útulný depozitář jednotlivých kusů, které vypadaly, jako by neuspěly na dobročinném bazaru, teď byl přísně funkční, téměř jako studovna. Nic tady nebylo navíc; přehledná a konvenční modernost nahradila individualitu. Byl tu stůl se zásuvkami, který mohl sloužit i jako psací stůl, před oknem, z něhož byl výhled na západ na křovinný porost, dvě pohodlná křesla po stranách plynového krbu, nízký stolek a knihovna. Nalevo od krbu stála kredenc s umakartovou pracovní deskou, na níž byla elektrická konvice, konvička na čaj a dva šálky s talířky

"V kredenci je malá lednička," upozornil otec Martin. "Paní Pilbeamová vám tam dá každý den půllitr mléka. Jak uvidíte, až vyjdete nahoru, instalovali jsme sprchu u ložnice. Jistě si pamatujete, že když jste tu byl naposled, musel jste chodit celým ambitem až do koupelny v hlavní budově."

Dalgliesh si to pamatoval. Byla to jedna z radostí jeho pobytu, vyjít v županu ven na chladný ranní vzduch, s ručníkem přes ramena buď do koupelny, nebo další půl míle do kabiny na pláži zaplavat si před snídaní. Malá moderní sprcha byla slabou náhražkou.

"Počkal bych tady, než vybalíte," řekl otec Martin, "jestli mohu. Chtěl bych vám ukázat ještě dvě věci."

Ložnice byla zařízena stejně jednoduše jako pokoj pod ní. Byla tu dvojitá dřevěná postel s nočním stolem a lampičkou na čtení, vestavěná skříň, další knihovna a pohodlné křeslo. Dalgliesh rozeplnul zip své cestovní tašky a pověsil si jediný oblek, který považoval za nutné vzít s sebou. Krátce se umyl a pak přistoupil k otcí Martinovi, který stál u okna a zíral na útesy. Když Dalgliesh vstoupil, vytáhl z kapsy pláště složený papír.

"Mám tu pro vás něco, co jste tu zapomněl, když vám bylo čtrnáct," řekl otec Martin. "Neposlal jsem vám to, protože jsem nevěděl, jestli byste měl radost, že jsem to viděl, ale nechal jsem si to, a teď vás to možná bude zajímat. Jsou to čtyři verše, snad se tomu dá říkat báseň."

To sotva, pomyslel si Dalgliesh. Potlačil záupnění a vzal si papír, který mu stařec podával. Jaká mladická indiskrétnost, zmatek nebo póza teď měly povstat z minulosti a ztrapnit ho? Pohled na písmo, známé, a přece cizí, přestože krasopisné, poněkud nesmělé a neforemné, jím po letech oťásl víc než pohled na starou fotografii, protože bylo víc osobní. Těžko věřit, že ta chlapecká ruka, která se pohybovala po té čtvrtce papíru, byla tatáž jako ta, která ji teď držela.

Přečetl si verše mlčky

Pozůstali

"Zas jeden krásný den," jsi prohodila, a dál šla nevšimavě ulicí.

Neřeklas: "Stul se ke mně, hřeješ mě,

venku je slunce, uvnitř zima smrtící."

Zároveň se mu vybavila další vzpomínka, na výjev tak častý v jeho dětství: jeho otec slouží pohřební bohoslužbu, sytá barva zeminy navršené vedle jasné zeleně z umělé trávy, několik věnců, vítr, který otci zvedá rochetu, vůně květin. Ty verše, vzpomněl si, napsal po pohřbu dítěte-jedináčka. Také si vzpomněl, jak váhal nad přidavným jménem v posledním řádku, říkal si, že dvě stejné samohlásky znějí příliš podobně, ale nemohl přijít na jiný vhodný výraz.

"Myslím, že na čtrnáctiletého kluka jsou to pozoruhodné verše," řekl otec Martin. "Pokud byste je nechtěl, rád bych si je nechal."

Dalgliesh přikývl a mlčky mu podal papír. Otec Martin ho opět složil a strčil do kapsy téměř s dětským uspokojením.

"Chtěl jste mi ukázat ještě něco," prohodil Dalgliesh.

"To ano. Snad bychom si mohli sednout."

Otec Martin opět vstrčil ruku do hluboké kapsy svého pláště. Vytáhl něco, co vypadalo jako školní sešit, srolovaný a stažený gumičkou. Narovnal ho v klíně a složil přes něj ruce, jako by jej chránil. "Než půjdeme na pláž, chtěl bych, abyste si to přečetl. Poznáte proč. Žena, která to napsala, zemřela na infarkt ten večer, kdy napsala poslední zápis. Nemusí to mít žádný význam pro Ronaldovu smrt. Ukázal jsem to otci Sebastianovi a ten myslí, že to klidně můžeme ignorovat. Mě to ale znepokojuje. Napadlo mě, že vám to předám tady, kde nás nikdo nevyruší. Rád bych, abyste si přečetl první a poslední zápis."

Podal mu sešit a zůstal tiše sedět, dokud Dalgliesh nedočetl. "Jak jste k tomu přišel, otče?" zeptal se Dalgliesh.

"Hledal jsem to a našel. Margaret Munroeovou našla paní Pilbeamová mrtvou v jejím domku ve čtvrti na sedm, v pátek třináctého října. Šla do koleje a překvapilo ji, že je v domku svatého Matouše tak brzy světlo. Poté, co doktor Metcalf – to je praktický lékař, který o nás ze svatého Anselma pečuje – prohlédl tělo a odvezl ho, vzpomněl jsem si, že jsem Margaret navrhoval; aby sepsala zprávu o tom, jak našla RONALDA, a zajímalo mě, jestli to opravdu udělala. Našel jsem deník pod hromadou papírů v zásuvce jednoho jejího stolku. Ani se nepokoušela důkladně ho schovat."

"A vy soudíte, že nikdo tady o existenci tohoto deníku nevěděl?"

"Nikdo kromě otce Sebastiany. Jsem si jistý, že Margaret by se nesvěřila ani paní Pilbeamové, která jí tady byla nejbližší. A nebyla tam žádná stopa, že by domek někdo prohledával. Mrtvá vypadala velice klidně, když mě zavolali. Seděla v křesle s pletením na klíně."

"A vy nemáte představu, o čem píše?"

"Vůbec ne. Tu vzpomínku muselo vyvolat něco, co viděla nebo slyšela v den Ronaldovy smrti, a pak v ten den, kdy jí Eric Surtees přinesl pórek. Eric tu pracuje jako údržbář, pomáhá Regu Pilbeamovi. Ale to jste se dozvěděl z deníku."

Nemůžu přijít na to, co to mohlo být."

"Byla její smrt nečekaná?"

"Ani ne. Měla po několik let vážnou srdeční vadu. Doktor Metcalf a odborný lékař, kterého navštívila v Ipswichi, s ní probírali možnost transplantace srdce, ale ona trvala na tom, že žádnou operaci nechce. Že prý se ty vzácné zdroje mají používat na mladé nebo na rodiče, kteří vychovávají děti. Já myslím, že Margaret moc nezáleželo na životě od té doby, co jí zabili syna. Nebyla nijak morbidní, ale neměla o život takový zájem, aby o něj bojovala."

"Rád bych si ten deník nechal, otče, jestli mohu," požádal Dalgliesh. "Otec Sebastian má možná pravdu, třeba nemá vůbec žádný význam, ale je to zajímavý dokument, když uvážíme okolnosti smrti RONALDA Treevese."

Strčil sešit do kufříku, zavřel jej a nastavil kombinaci na zámku. Další půl minuty seděli mlčky. Dalglieshovi připadalo, že vzduch mezi nimi zhoustl nevyslovenými obavami, napůl zformulovanými podezřeními, celkovým pocitem neklidu.

Ronald Treeves záhadně zemřel a za týden nato zemřela také žena, která našla jeho tělo a která vzápětí objevila tajemství, jež považovala za důležité. Třeba to není víc než náhodná shoda. Žádný důkaz, který by svědčil pro vraždu, neexistoval a Dalgliesh sdílel tušenou neochotu otce Martina vyřknout to nahlas.

"Připadal vám výrok soudu překvapivý?" zeptal se posléze. "Trochu ano. Očekával bych otevřený výrok. Ale pomyšlení, že se Ronald mohl zabít sám, a tak děsivým způsobem, to si člověk ani nechce připustit."

"Jaký to byl chlapec? Byl tady šťastný?"

"Tím si nejsem jistý, i když si nemyslím, že jiná teologická kolej by mu vyhovovala líp. Byl inteligentní a pilný, ale prostě postrádal jakýkoliv půvab, chudák chlapec. Byl zvláště rozvázný na tak mladého člověka. Řekl bych, že se v něm mísila určitá nejistota se značnou samolibostí. Neměl žádné zvláštní přátele – ne, že by se tady přátelství moc doporučovalo – a myslím, že si připadal osamělý. Ale nic v jeho životě ani práci nenaznačovalo, že je zoufalý, nebo že je v pokušení těžkého hříchu sebevraždy. Ovšem jestli si sáhl na život, pak na tom musíme mít svůj díl viny. Měli jsme vidět, že trpí. Ale on nic takového nedával najevo."

"A vy jste mu schvaloval volbu povolání?"

Otec Martin si dal načas, než odpověděl. "Otec Sebastian ano, ale já jsem se v duchu ptal, jestli není příliš ovlivněn Ronaldovými studijními výsledky. Nebyl tak chytrý, jak si myslel, ale chytrý byl. Já měl své pochyby. Zdálo se mi, že Ronald zoufale touží udělat dojem na otce. S otcem by se v jeho světě těžko mohl měřit, ale mohl si vybrat kariéru, která znemožňovala případné srovnávání. A pokud jde o kněžství, zvláště katolické kněžství, je tu vždycky pokušení moci. Jakmile by byl vysvěcen, mohl by udělovat rozhřešení. To je přinejmenším něco, co otec vykonávat nemůže. Nikomu jinému jsem to neřekl, a možná se mýlím. Už když se uvažovalo o jeho přijetí, napadlo mě to. Pro rektora nikdy není snadné mít na koleji svého předchůdce. Byla to věc, ve které bych se neopovážil otci Sebastianovi odporovat."

Dalgliesh potlačil vzrůstající, byť nelogický pocit stísněnosti, když otec Martin řekl: "A teď byste se zřejmě chtěl podívat na místo, kde zemřel."

Kapitola 11

Eric Surtees vyšel z domu svatého Jana zadními dveřmi a kráčet mezi úhlednými záhony podzimní zeleniny popovídat si se svými čuníky Lily, Marigold, Daisy a Myrtle se k němu radostně přihnaly jako kvičící masa, zvedaly své růžové rypáčky, chrochtaly a nadšeně ho vítaly. Ať měl Eric jakoukoliv náladu, návštěva prasečnicku, který si sám postavil i s ohrazeným výběhem, mu vždycky splnila, co potřeboval. Ale když se dnes naklonil přes ohradu, aby podrbal Myrtle na hřbetě, tíha úzkosti, která mu ležela na ramenou jako fyzické břemeno, nezmizela.

Touhle dobou měla přijet jeho poloviční sestra Karen. Obvykle jezdila z Londýna každý třetí víkend, a ať bylo počasí jakékoliv, ty dva dny mu vždycky zůstaly v paměti zalité sluncem a hřály a ozařovaly ty týdny v mezičase. V minulých čtyřech letech změnila jeho život. Bez ní si ho už ani neuměl představit. Normálně by měl být její příjezd o tomto víkendu jakýsi dárek; vždyť tu byla minulou nedělí. Jenže věděl, že přijede, protože po něm něco chce. Něco, co jí minulý týden odmítl. A teď musí najít sílu, aby to odmítl znovu.

Když se nakláníl přes ohradu výběhu, přemýšlel o těch čtyřech minulých letech, o sobě a o Karen. Ten vztah nejdřív nebyl příznivý. Bylo mu dvacet šest, když se prvně setkali. Byla o tři roky mladší a po prvních deset let jejího života o její existenci s matkou neměli tušení. Jeho otec, cestující zástupce velké nakladatelské společnosti, úspěšně vedl dvojí život, ale po deseti letech ho fyzická zátěž a komplikace takového uspořádání začaly zmáhat. Rozhodl se pro milenkou a odešel od nich. Ani Eric ani jeho matka toho moc nelitovali. Matka se v ničem nevyžívala tolik jako v zlobě a její manžel jí to teď umožnil, což ji posledních deset let jejího života udržovalo ve stavu šťastného rozhořčení a divoké bojovnosti. Pokusila se, ale bez úspěchu, vybojovat vlastnictví domu v Londýně, trvala na tom, že si vezme do péče jediné dítě (to prošlo bez boje) a vedla dlouhý a trpký spor o alimenty. Eric už svého otce nikdy neviděl.

Čtyřpatrový dům byl součástí viktoriánské řady poblíž stanice metra Oval. Po zdoluhavém matčině umírání na Alzheimerovu nemoc tam osaměl a otcův právník mu sdělil, že tam může zůstat a neplatit nájem až do otcovy smrti. O čtyři roky později otec náhle na obchodní cestě sklidil masivní infarkt a Eric zjistil, že dům je rozdělený napůl mezi něj a jeho poloviční sestru.

Poprvé ji viděl na otcově pohřbu. Ta událost – sotva zasloužila obřadnější jméno – se konala v severolondýnském krematoriu bez požehnání duchovního a vlastně i bez požehnání truchlících s výjimkou jeho a Karen a dvou zástupců firmy. Bylo to vyřízené za několik minut.

Když vyšli z krematoria, řekla mu sestra bez úvodu: "Tak to táta chtěl. Na náboženství si nepotrpěl. Nechtěl kytky a nechtěl žádný lidi. Musíme si promluvit o domě, ale ne teď. Mám nutnou schůzku v kanceláři. Nemůžu se jen tak utrhnout."

Nepozvala ho, aby se s ní svezl vozem, takže se vrátil do prázdného domu sám. Ale nazítří zavolala. Živě si vzpomínal, jak jí otevřel dveře. Měla na sobě totéž co na pohřbu – přiléhavé černé kožené kalhoty, vytahavý červený svetr a kozačky s vysokými podpatky. Vlasy měla upravené do hrotů, zřejmě pomocí silně tužícího gelu, a v levém chrupu se jí blýskal cvoček. Její zjev byl z hlediska konvencí otřesný, ale on ke svému překvapení zjistil, že se mu docela líbí. Vešli beze slova málokdy užívanými předními dveřmi a ona se rozhlédla hodnotícím, spíš přezíravým pohledem po pozůstatcích života jeho matky, po těžkopádném nábytku, který se nikdy nenamáhal vyměnit, po zaprášených závěsech, které visely vzorem do ulice, po polici nad krbem s veselými suvenýry z matčiných dovolených ve Španělsku.

"Pokud jde o dům, musíme se rozhodnout," řekla. "Můžeme ho teď prodat a rozdělit se o zisk, nebo si ho můžeme nechat. Museli bychom najít nějaký kapitál na rekonstrukci a přebudovat ho na tři malé studiové byty. To by nebylo levné, ale po tátovi zůstala pojistka a já ji za to klidně utratím, protože za nájemné dostanu víc. Mimochodem, co chceš dělat ty? Tedy chtěl bys tu zůstat?"

"Já ani nechci zůstat v Londýně," odpověděl. "Myslel jsem, kdybychom prodali dům, že bych měl dost peněz, abych si mohl koupit domek na venkově. Zkusil bych třeba zahradničit nebo něco podobného."

"To jsi blázen! To bys potřeboval větší kapitál, než co můžeš dostat, a v domě nejsou peníze, alespoň ne takové, co myslíš. Ale jestli chceš vypadnout, tak budeš spíš pro prodej, že?"

Pomyslel si: ona ví, co chce, a nakonec toho dosáhne, ať řeknu, co řeknu. Ale vlastně mu to bylo fuk. Chodil za ní z místnosti do místnosti v jakémsi údivu.

"Nevadilo by mi nechat si dům, jestli to chceš," řekl.

"Ne, že to chci, ale je to ta nejrozumnější věc pro nás oba. Trh s bydlením je v současnosti dobrý a pravděpodobně selepší. Ovšem jestli dům přestavíme, ztratí hodnotu rodinného sídla. Na druhou stranu nám přinese pravidelný příjem." A to se také samozřejmě stalo. Nejdřív, to mu bylo jasné, jím pohrdala, ale jak spolu pracovali, její postoj se citelně měnil. Překvapilo ji, jak má šikovné ruce, a byla vděčná za to, kolik peněz ušetřili, protože uměl vymalovat a vytapetovat stěny, smontovat police, instalovat skříňky. On se nikdy nenamáhal vylepšit dům, který byl jeho domovem jen podle jména. Teď v sobě objevil nečekané a uspokojivé schopnosti. Najali profesionálního instalatéra, elektrikáře a zedníka na větší práce, ale většinu jich prováděl Eric. Stali se z nich nedobrovolní partneři. O sobotách nakupovali nábytek po bazarech, sháněli ložní prádlo a přístroje, předváděli jeden druhému své trofeje s radostnou dětskou vítězoslávou. On jí ukazoval, jak bezpečně používat pájecí lampu a trval na tom, že je třeba dřevo řádně upravit, než se začne lakovat, přes její protesty, že to není nutné. Bavil ji jeho horlivý zájem, s nímž vyměřoval a instaloval kuchyňské zařízení. Při práci mu vyprávěla o svém životě; byla novinářka na volné noze a začala si dělat jméno, měla radost, když se jí podařilo uplatnit podtitulek o podrazech a skandálech literárního světa, na jehož okraji se pohybovala. Jemu byl tenhle svět děsivě cizí. Byl rád, že do něj nemusí vstoupit. Snil o venkovském domku, zeleninové zahradě a také o své tajné vášni – pěstovat vepře.

A pamatoval si – aby ne – ten den, kdy se stali milenci. Přidělal lištové žaluzie na jedno z jižních oken a natírali spolu

stěny emulzní barvou. Karen byla dost nepořádný pracovník, a když byli v polovině, byla rozpálená, ulepená, pocákaná barvou a šla si dát sprchu. Byla to šance vyzkoušet novou koupelnu. On také přestal natírat a usedl se zkříženýma nohama, opřel se o nenatřenou zeď a sledoval pruhy světla, které pronikaly napůl staženými žaluziemi na pocákanou podlahu a nechal sebou probublávat šťastné uspokojení jako pramínek.

A pak vešla. Kolem pasu si otočila ručník, ale jinak byla nahá, a nesla velkou koupelnovou rohož. Položila ji na zem, podřepila a se smíchem po něm vztáhla ruce. V jakémisi transu před ní poklekl a zašeptal: "Ale to nemůžeme, to nejde. Jsme bratr a sestra."

"Jen napůl bratr a napůl sestra. To je dobrý. Zůstane to v rodině."

"Žaluzie, je tu moc světlo," zamumlal.

Vyskočila a stáhla žaluzii. V místnosti byla skoro úplná tma. Vrátila se k němu a položila si jeho hlavu na prsa.

Pro něj to bylo poprvé a úplně to změnilo jeho život. Věděl, že ho nemiluje, a on ji také ještě nemiloval. Během toho i dalšího úžasného milování zavřel oči a podvolil se všem svým soukromým fantaziím, romantickým, něžným, divokým, chlípným. Představy mu vyskočily z hlavy a ztělesnily se. A pak jednoho dne poprvé, když se milovali pohodlněji na posteli, otevřel oči a pohlédl do jejích. Poznal, že to, co tam vidí, je láska.

Byla to Karen, která mu našla práci u svatého Anselma. Měla nějaký úkol v Ipswichi a sebrala tam výtisk East Anglian Daily News. Večer pak zašla do domu, právě v suterénu mezi prací jedl, a přinesla noviny s sebou.

"Tohle by ti mohlo vyhovovat. Je to práce údržbáře na teologické koleji jižně od Lowestoftu. Bylo by to dost o samotě. Nabízejí domek a očividně je tam zahrada, možná bys je mohl přemluvit, jestli bys tam nemohl chovat slepice."

"Já nechci slepice, chtěl bych radši prasata."

"Tak prasata, jestli nebudou moc smrdět. Moc neplatěj, ale tady z nájmu bys měl dvě stě padesát liber týdně. Co myslíš?" Myslel, že to je až moc pěkné, aby to byla pravda.

"Možná budou chtít manžele," dodala, "ale nepišou to. Ale měli bychom to rozjet co nejdřív. Zítra ráno tě tam odvezu, jestli chceš. Zavolej jim hned teď a sjednej si schůzku, tady mají číslo."

Nazítí ho odvezla do Suffolku a nechala ho u brány koleje s tím, že se za hodinu vrátí a počká na něj. Byl na pohovoru u otce Sebastiana Morella a otce Martina Petrieho. Měl starost, že možná budou chtít doporučení od duchovního, nebo se ho budou ptát, zda chodí pravidelně do kostela, ale o víře nepadla ani zmínka.

"Mohl bys získat reference z radnice," radila Karen, "ale raději jim dokaž, že jsi dobrý údržbář. Přece nehledají kancelářskou krysou. Mám tady foťák. Vyfotím tyhle skříňky, police a instalace a můžeš jim ukázat fotky. Musíš se prodat, to dnes jinak nejde."

Ale ani se nepotřeboval prodávat. Prostě odpověděl na jejich otázky a vytáhl fotky spíš s dojemnou horlivostí, která dokazovala, jak moc o tu práci stojí. Pak ho vzali podívat se na domek. Byl větší, než očekával, nebo chtěl, ale stál sotva sedmdesát yardů od zadní zdi koleje s výhledem na křovinatou krajinu a byla u něj malá zanedbaná zahrádka.

Nezmínil se o prasatech, dokud tu nepracoval déle než měsíc, ale když k tomu došlo, nikdo nevznnesl námitku. Otec Martin řekl trochu nervózně: "Ale neutečou, Eriku, vidíte?" jako by navrhoval, aby dal do klece včeláky

"Ne, otče. Myslel jsem, že bych pro ně vystavěl chlívek s výběhem. Ukážu vám nákresy, samozřejmě, než koupím dřevo."

"A co puch?" zajímal se otec Sebastian. "Vepří prý nesmrdí, ale já je obvykle cítím. Ovšem můžu mít citlivější nos než většina lidí."

"Ne, nebudou smrdět, otče. Jsou to velmi čisté tvorové." Tak měl svůj domek, svou zahradu, své pašíky a jednou za tři týdny Karen. Spokojenější život si nedovedl představit.

Ve svatém Anselmu našel mír, který celý život hledal. Nerozuměl tomu, proč je pro něj tak důležité to, že tady není hluk, konflikty, tlaky nesourodých osobností. Nebylo to tím, že by na něj otec byl hrubý. Po většinu času nebyl doma, a když ano, nepovedené manželství jeho rodičů bylo spíš věcí pošťkávání a zdušených stížností než zvýšených hlasů a otevřeného hněvu. To, co vnímal jako svou bojácnost, bylo součástí jeho osobnosti už od dětství. Dokonce když pracoval na radnici – což nebyla zrovna ta nejzajímavější nebo nejradostnější práce – držel se stranou občasných hádek, drobných sporů, které někteří pracovníci považovali za nezbytné vyvolávat. Dokud nepoznal Karen, netoužil po žádné jiné společnosti než po své vlastní.

A teď s tím mírem, s útočištěm, se zahradou a pašíky, s prací, která ho bavila a kterou lidé oceňovali, a s Kareninými pravidelnými návštěvami našel život, jenž vyplňoval každý koutek jeho mysli a každé vlákno jeho života. Ale se jmenováním arciděkana Cramptona správcem se všechno změnilo. Strach z toho, co po něm bude chtít Karen, jen přispíval k úzkosti, která ho úplně zaplavila s příjezdem arciděkana.

Při arciděkanově první návštěvě mu otec Sebastian řekl: "Arciděkan Crampton tě možná bude chtít navštívit, Eriku, někdy v sobotu nebo v neděli. Biskup ho jmenoval majetkovým správcem a já myslím, že ti bude chtít položit pár otázek."

Něco v hlase otce Sebastiana způsobilo, že se Eric začal mít na pozoru.

"Myslíte otázky o mé práci tady, otče?" zeptal se.

"O podmínkách tvého zaměstnání, o čemkoli, co ho napadne. Možná se bude chtít podívat po domku."

Chtěl se podívat po domku. Přijel v pondělí ráno hned po deváté. Karen, což bylo neobvyklé, zůstala na nedělní noc a spěšně odjela v půl osmé. Měla v deset hodin schůzku v Londýně a odjížděla nebezpečně pozdě; dopravní ruch na A12 v pondělí ráno byl děsný, zvláště v blízkosti Londýna. Ve spěchu – a Karen spěchala pořád – zapoměla na šňůře na prádlo za domkem podprsenku a kalhotky. Byla to první věc, kterou arciděkan uviděl, když přicházel k domku.

Aniž se představil, řekl: "Nevěděl jsem, že máte návštěvu." Eric strhl kompromitující předměty ze šňůry a nacpal si je do kapsy. Hned si se směsicí rozpaků a tajnůstkářství uvědomil, že to byla chyba.

"Byla tu na víkend moje sestra, otče," vysvětlil.

"Nejsem váš otec. Já tenhle termín nepoužívám. Můžete mi říkat arciděkane."

"Ano, pane arciděkane."

Byl velmi vysoký, jistě sto osmdesát, měl hranatou tvář s jasnými, pichlavými očima pod hustým, ale pěkně tvarovaným obočím, a s bradkou.

Po cestě k vepřínu kráčeli mlčky. Alespoň, pomyslel si Eric, nenašel na zahradě nic, co by mu mohl vytknout.

Pašáci je pozdravili mnohem hlasitějším kvikotem než obvykle. Arciděkan podotkl: "Nevěděl jsem, že chováte prasata. Dodáváte vepřové do koleje?"

"Někdy, pane arciděkane. Ale oni moc vepřové nejedí. Maso jim dodává řezník z Lowestoftu. Já prostě chovám vepře. Požádal jsem otce Sebastiana a on mi dal svolení." Kolik času vám to zabere?"

"Moc ne, ot... Moc ne, pane arciděkane."

"Jsou hrozně hluční, ale aspoň že nezapáchají."

Na to nebylo co odpovědět. Arciděkan se otočil k domu a Eric ho následoval. V obýváku mu mlčky nabídl jednu ze čtyř židlí s proutěným opěradlem u čtvercového stolu. Arciděkan si toho zřejmě nevšiml. Stál zády ke krbu a prohlížel si pokoj: dvě křesla – jedno houpací, jedno windsorské s polštářkem v patchworku – nízkou knihovnu podél celé jedné stěny, plakáty, které přivezla Karen a přilepila je na stěnu.

"Doufám, že ten materiál, kterým máte přilepené plakáty, nepoškodí zeď?"

"Neměl by. Je to speciální hmota. Jako žvýkáci guma."

Pak si arciděkan prudce přitáhl jednu ze židlí a posadil se, Erikovi pokynul ke druhé. Otázky, které následovaly, nebyly agresivní, ale připadal si jako podezřelý u výslechu, obviněný z jakéhosi zatím neznámého zločinu.

"Jak dlouho tady pracujete? Čtyři roky?"

"Ano, pane arciděkane."

"A jaké jsou přesně vaše povinnosti?"

Jeho povinnosti nikdy nebyly přesně vymezeny. "Jsem údržbář. Opravuju všechno, co se rozbije, pokud to není elektrické, a mám na starosti venkovní úklid. To znamená, že myju podlahu ambitu, zametám nádvoří a myju okna. Vnitřní úklid má na starosti paní Pilbeamová a přichází jí pomáhat jedna žena z Reydonu."

"Není to moc těžká práce. Ta zahrada vypadá velmi pěkně. Rád zahradničíte?"

"Jo, moc rád."

"Ale není tak velká, aby mohla zásobovat zeleninou celou kolej."

"Veškerou zeleninou jistě ne, ale pěstuju toho tolik, že to sám nespotřebuju, takže dávám přebytky do kuchyně pro paní Pilbeamovou a někdy dávám zeleninu i lidem v ostatních domech."

"Platí vám za to?"

"Ne, to ne, pane arciděkane. Nikdo mi neplatí."

"A jaký dostáváte plat za tyto nepříliš namáhavé povinnosti?"

"Dostávám minimální mzdu za pět hodin práce denně."

Neřekl, že ani on, ani kolej příliš nedbají o hodiny. Někdy byla práce hotová za méně než pět hodin, někdy trvala déle.

"A ještě ke všemu obýváte tenhle domek bez nájmu. Jistě si ale platíte topení, světlo a také vlastní komunální daň."

"Platím si komunální daň."

"A co o nedělích?"

"V neděli mám volno."

"Myslel jsem na kostel. Chodíte tady do kostela?"

Chodil občas do kostela, ale jen na nešpory, to seděl vzadu a poslouchal hudbu a melodické hlasy otce Sebastiana a otce Martina; slova, která mu nebyla povědomá, ale krásně se poslouchala.

"Obvykle nechodím v neděli do kostela," odpověděl.

"Ale otec Sebastian se vás na to ptal, když vás přijímal?"

"Ne, pane arciděkane."

"Nezeptal se vás, jestli jste křesťan?"

Alespoň na tohle měl odpověď. "Jsem křesťan, pane arciděkane. Byl jsem jako dítě pokřtěný. Mám tu někde křestní list." Rozhlédl se neurčitě kolem, jako by se ona listina se zápisem o jeho křtu s tím sentimentálním obrázkem Krista, žehnajícího dítěte, mohla náhle zhmotnit.

Nastalo ticho. Uvědomil si, že ta odpověď byla neuspokojivá. Uvažoval, zda by měl nabídnout kávu, ale v půl desáté bylo ještě brzy. Mlčení se prodlužovalo a pak arciděkan vstal.

"Vidím, že tu žijete velice pohodlně," řekl, "a otec Sebastian je s vámi spokojen. Ale nic netrvá věčně, ani pohodlí.

Svatý Anselm existoval sto čtyřicet let, ale církev – i svět – se za tu dobu hodně změnil. Navrhl bych vám, že pokud uslyšíte o jiném zaměstnání, které by se vám hodilo, měl byste vážně uvažovat o tom, že o ně zažádáte." Myslíte, že by se svatý Anselm mohl uzavřít?" zeptal se Eric.

Měl pocit, že arciděkan zašel dál, než chtěl.

"To neříkám. Tyhle věci se vás nemusí týkat. Jen vás upozorňuji pro vaše vlastní dobro, abyste si nemyslel, že tu práci tady máte doživotně. Nic víc."

Pak odešel. Eric stál ve dveřích a díval se, jak rázuje ke koleji. Zmocnil se ho podivný pocit. Žaludek se mu sevřel a v ústech měl hořko jako od žluči. V životě, kdy se pečlivě vyhýbal silné emoci, cítil takovou drtivou fyzickou reakci po druhé. Poprvé to bylo, když si uvědomil, že miluje Karen. Ale tohle bylo jiné. Bylo to silné a znepokojivé. Došlo mu, že poprvé v životě cítí nenávist ke druhému člověku.

Kapitola 12

Dalgliesh čekal v hale, zatímco otec Martin zašel do svého pokoje pro svůj černý plášť. Když se znovu objevil, zeptal se Dalgliesh: "Pojedeme vozem, jak daleko to půjde?" On sám by dal přednost chůzi, ale věděl, že jeho společníka bude chůze po oblázkové pláži unavovat, a to nejen fyzicky.

Otec Martin přijal ten návrh se zjevnou úlevou. Nikdo z nich nepromluvil, dokud nedojeli až k místu, kde se cesta vedoucí po břehu stáčela na západ a napojovala se na silnici do Lowestoftu. Dalgliesh opatrně zajel ke kraji, pak se naklonil, aby pomohl otci Martinovi s bezpečnostním pásem. Otevřel mu dveře a vyšli na pláž.

Když cesta skončila, pokračovali po úzké pěšině v písku, zarostlé ušlapanou trávou, mezi hustými křovinami, vysokými po pás. Místy se větve keřů klenuly nad cestou, takže kráčeli v příšeří tunelu, v němž hukot moře slyšeli jen jako vzdálené rytmické dunění. Keře už začínaly žloutnout a z nasáklých drnů se při každém kroku uvolňoval pronikavý, nostalgický pach podzimu. Vyšli z pološera a spatřili bažinu, která se táhla do dálky, její temnou zlověstnou hláď dělilo od měňavého jasu moře jen nějakých padesát yardů oblázků. Dalglieshovi připadalo, že tam je méně těch temných kmenů stromů, jež tam stály jako prehistorické monumenty střežící bažinu. Rozhlížel se po stopách vraku lodí, ale na hladkém písku spatřil jen černý kus dřeva ve tvaru žraločí ploutve.

Tady byl přístup na pláž tak snadný, že šest dřevěných schodů napůl zavátých pískem ani nebylo potřeba. Nahore u schodů v malé proláklíně stála nenatřená dřevěná chatka obdélníkového půdorysu, větší než obvyklé plážové kabiny. Vedle ní se vršila hromada dřeva přikrytá plachtou. Dalgliesh nadzvedl cíp a spatřil pečlivě srovnanou hromadu trámů a nařezaného dřeva, napůl natřeného modře.

"To jsou zbytky naší staré plážové kabiny," řekl otec Martin. "Podobala se těm na southwoldské pláži, ale podle otce Sebastiana tady takhle osamělá vypadala divně. Zchátrala a už vypadala ostudně, tak jsme využili příležitosti a zbořili ji. Otec Sebastian soudil, že obyčejná dřevěná chata, nenatřená, bude na opuštěné pláži vypadat líp. Tohle pobřeží je tak pusté, že ji ani nepotřebujeme, když se jdeme koupat, ale já myslím, že by se člověk měl mít kde svléknout. Nechceme ještě přispívat k naší pověsti výstředníků. V chatě je také malý záchranný člun. Plavat v těchto vodách může být nebezpečné."

Dalgliesh si s sebou nepřinesl ten kus dřeva, ani to nebylo potřeba. Sebral ho Ronald Treeves bezmyšlenkovitě, jako to člověk dělá, když najde kus dřeva na pláži, bez zvláštního úmyslu, jen ho možná chtěl hodit do moře? Našel ho tady nebo dál na pláži? Vzal si ho s úmyslem, že jím na sebe strhne převislou římsu pískového útesu? Nebo tu byla další osoba, která nesla ten kus ulomeného dřeva? Ale Ronald Treeves byl mladý a pravděpodobně zdatný a silný. Jak by ho mohl někdo násilím dostat pod lavinu písku, který ho udusil, aniž by na jeho těle zanechal stopy?

Přiliv ustupoval a oni šli po pruhu hladkého vlhkého písku po kraji pěnivých vln, které se přelévaly přes dva vlnolamy. Byly zjevně nové a ty, které si pamatoval ještě ze svých chlapeckých let, byly mezi nimi, teď už to bylo jen několik hranatých sloupů hluboko v písku, spojených tlejícími trámkami.

Otec Martin si nadzvedl plášť, aby překročil zelený a slizký konec vlnolamu. "Tyhle nové vlnolamy dodala Evropská unie," řekl. "Jsou částí ochrany pobřeží. Na některých místech úplně změnily vzhled břehu. Myslím, že teď je tady víc písku, než pamatujete."

Ušli dalších dvě stě yardů, než otec Martin tiše oznámil: "Tady je to," a popošel k útesu. Dalgliesh viděl, že je tam do písku zabodnutý kříž, vyrobený ze dvou pevně svázaných kusů naplaveného dřeva.

"Ten kříž jsme sem dali den poté, co jsme Ronalda našli," vysvětlil otec Martin. "Zatím zůstal na místě. Kolemjdoucí ho zřejmě zatím nechtěli zničit. Ale dlouho stejně nevydrží. Jakmile přijdou zimní bouře, moře dosáhne až sem."

Nad křížem byl písečný útes sytě hnědočervený a místy vypadal jako odseknutý rýčem. Na okraji útesu se v slabém vánku třepetaly chomáče trávy. Napravo i nalevo bylo několik míst, kde se útes sesunul a pod převislými římsami zely velké trhliny. Bylo by klidně možné lehnout si hlavou pod takový převis a šťouchnout do římsy kusem dřeva, čímž by člověk uvolnil půl tuny vlhkého písku. Ale vyžadovalo by to mimořádnou vůli nebo zoufalství. Jen málo způsobů sebevraždy bylo horší. A jestliže se Ronald Treeves chtěl zabít, nebylo by milosrdnější plavat daleko na moře, dokud by ho nepřemohl chlad a vyčerpání? Zatím slovo sebevražda mezi ním a otcem Martinem nepadlo, ale teď měl pocit, že je musí vyřknout.

"Tahle smrt, otče, vypadá spíš jako sebevražda než jako nehoda. Ale jestliže se Ronald Treeves chtěl zabít, proč neplaval na moře?"

"To by Ronald nikdy neudělal. On se moře bál. Ani neuměl plavat! Nikdy se nechodil koupat s ostatními, a já ho snad ani nikdy neviděl chodit po pláži. To je jeden z důvodů, proč mě překvapilo, že se rozhodl přihlásit zrovna do svatého Anselma, a ne na jinou teologickou kolej." Odmlčel se a dodal: "Bál jsem se, že si budete myslet, že sebevražda je pravděpodobnější než nehoda. Ta možnost je pro nás všechny děsivá. Jestliže si Ronald sáhl na život, aniž jsme věděli, že je tak nešťastný, tak jsme neomluvitelně selhali. Stejně se mi nechce věřit, že by sem přišel s úmyslem, aby spáchal to, co musel považovat za těžký hřích."

"Svlékl si plášť a sutanu a pečlivě je složil," řekl Dalgliesh. "Udělal by to, kdyby měl v úmyslu prostě se vyšplhat na útes?"

"Mohl by. Je těžké někam šplhat v jakémkoliv oděvu. Na tom šatstvu ale bylo něco dojímavého. Složil je tak úhledně, s rukávy dovnitř. Jako by si je balil na cestu. Ale on to byl vůbec pečlivý hoch."

Ale proč by šplhal na útes? pomyslel si Dalgliesh. Jestli něco hledal, co to asi mohlo být? Ty drolivé, věčně proměnlivé valy ztuhlého písku s tenkou vrstvou oblázků a kamery se nedaly považovat za pravděpodobnou skrývačku. Daly se tady občas najít zajímavé věci, to věděl, třeba kus jantaru nebo lidské kosti vyplavené z hrobů, které už jsou dlouho pod mořem. Ale jestli Treeves zahlédl nějaký takový předmět, kde je teď? U těla se nenašlo nic zajímavého kromě toho jediného kusu dřeva.

Šli po pláži mlčky, Dalgliesh přizpůsobil svůj dlouhý krok méně jistým krůčkům otce Martina. Starý kněz sklonil hlavu po větru a přitáhl si černý plášť těsně k tělu. Dalglieshovi připadal jako ztělesnění smrti.

Když byli zpátky u vozu, řekl Dalgliesh: "Rád bych promluvil s tou zaměstnankyní, která našla tělo paní Munroeové – je to paní Pilbeamová, že? A taky by mi pomohlo promluvit si s doktorem, ale pro to si těžko můžu vymyslet ospravedlnění. Nechtěl bych vzbuzovat podezření, když žádné nemám. Ta smrt byla dost bolestná i bez toho."

"Doktor Metcalf má být dnes odpoledne na koleji. Jeden ze studentů, Peter Buckhurst, se zotavuje z infekční mononukleózy. Onemocněl na konci minulého semestru. Jeho rodiče pracují v zámoří, takže jsme si ho tady nechali přes prázdniny, abychom mu zajistili péči a ošetřování. Když George Metcalf přijede, většinou využije této příležitosti, aby tady cvičil své dva psy, když mu vybude půlhodina nebo více do další návštěvy. Možná ho chytíme."

Měli štěstí. Když vjeli mezi věžemi na nádvoří, spatřili Range Rover, který parkoval před domem. Dalgliesh a otec Martin vystoupili z vozu, právě když doktor Metcalf scházel ze schodů se svým kufříkem a mával komusi neviděnému v domě. Doktor byl vysoký, ošlehaný muž, který podle Dalglieshova odhadu neměl daleko do důchodu. Zamířil ke svému roveru, a když otevřel dveře, přivítal ho hlasitý štěkot; vyřítili se dva dalmatinci a začali na něj vyskakovat. S mnohými kletbami vzal doktor dvě velké misky a plastovou láhev, odšrouboval ji a nalil vodu do misek. Psi začali dychtivě vrtět silnými bílými ocasy a hlasitě chlemtat.

Když se přiblížili Dalgliesh a otec Martin, doktor zvolal: "Dobré odpoledne, otče. Peter se úspěšně zotavuje, nemusíte mít starost. Měl by teď víc chodit ven. Míň teologie a víc čerstvého vzduchu. A vám se daří dobře?"

"Velmi dobře, díky, Georgi. Toto je Adam Dalgliesh z Londýna. Pár dní u nás pobude."

Doktor se obrátil k Dalglieshovi, a když si podal ruce, pokývl, jako by Dalgliesh odpovídal předepsanému vzoru.

"Doufal jsem, že se tu shledám s paní Munroeovou, ale přijel jsem pozdě. Neměl jsem tušení, že je tak těžce nemocná, ale otec Martin mi vysvětlil, že její smrt nebyla nečekaná."

Doktor si sundal sako, vytáhl z auta objemný svetr a místo polobotek si obul turistické boty. "Smrt má tu moc, že mě stále překvapuje," odpověděl. "Myslíte si, že pacient nevydrží týden, a on ponocuje a vyvádí ještě za rok. Pak předpokládáte, že někdo bude ještě půl roku dobrý, a když za ním přijdete, zjistíte, že v noci zesnul. Proto nikdy pacientům nesdělují žádný odhad. Ale paní Munroeová věděla, že má srdce ve špatném stavu – byla přece zdravotní sestra – a její smrt mě určitě nepřekvapila. Mohla odejít kdykoliv. Oba jsme to věděli."

"Což znamená, že si koleje ušetřila rozrušení z další pitvy," poznamenal Dalgliesh.

"To jistě! Nebyla potřeba. Já ji pravidelně prohlížel; vlastně jsem u ní byl den předtím, než zemřela. Je mi líto, že vám chybí. Byla to vaše dávná přítelkyně? Věděla, že se ji chystáte navštívit?"

"Ne," odpověděl Dalgliesh, "nevěděla to."

"To je škoda. Kdyby měla něco, nač by se mohla těšit, možná by se na to upnula. U srdečních chorob člověk nikdy neví. No, vlastně u žádného pacienta, když se to tak vezme."

Kývl na rozloučenou a odkráčel, psi kolem něj skákali a pobíhali.

"Můžeme se teď podívat, jestli je paní Pilbeamová doma," navrhl otec Martin. "Půjdu s vámi jen ke dveřím a představím vás, potom vás s ní nechám o samotě."

Kapitola 13

V domě svatého Marka byly dveře na verandu dokořán otevřené a světlo se lilo na podlahu z červených dlaždic a rozjasňovalo listy rostlin v keramických květináčích, které stály v řadách na nízkých policích po obou stranách dveří. Otec Martin ani nestačil zdvihnout ruku ke klepadlu, když se otevřely vnitřní dveře a s úsměvem v nich stanula paní Pilbeamová, aby je pozvala dál. Otec Martin je krátce představil a odešel, poté co na chvíli zaváhal ve dveřích, jako by si nebyl jistý, zda nečekají na jeho požehnání.

Dalgliesh vstoupil do malého, přečpaného obývacího s konejšivým, nostalgickým pocitem, že se vrací do dětství. Právě v takovém pokoji sedával jako chlapec, když jeho matka vykonávala návštěvy po farnosti; seděl, klátil nohama u stolu s ovocným koláčem, nebo – o Vánocích – s biskupským chlebičkem, poslouchal matčin tichý, poněkud nesmělý hlas. Všechno v tomto pokoji mu připadalo důvěrně známé: malý železný krb s ozdobnou římsou; čtvercový stůl uprostřed místnosti s červeným žinylkovým ubrusem a velkou aspidistrou v zeleném květináči; dvě pohodlná křesla, jedno z nich houpací, po obou stranách krbu; ozdoby na krbové římsě, dva staffordshireští psi s vyvalenými očima, přezdobená vázička s nápisem "Vzpomínka na Southend" a různé fotografie ve stříbrných rámečcích. Na stěnách visely viktoriánské tisky v původních ořechevých rámech: Námořníkův návrat, Dědouškův miláček, skupina neskutečně čistých dětí a rodičů, krácejících přes louku ke kostelu. Jižní okno bylo otevřené a byl z něj výhled na útesy. Úzkou římsu pokrývaly různé malé květináče s kaktusy a africkými fialkami. jediný rušivý tón tam vnášel velký televizor a video, které trnily v rohu.

Paní Pilbeamová byla malá, podsaditá žena s upřímnou ošlehanou tváří a světlými vlasy, které měla pečlivě upravené do vln. Měla na sobě květovanou zástěru, kterou teď sundala a pověsila na věšáček za dveřmi. Pokynula Dalglieshovi k houpacímu křeslu a usedli naproti sobě. Dalgliesh odolal pokušení opřít se dozadu a začít se houpat.

Když zjistila, že se dívá na obrazy, vysvětlila: "Ty mám po babičce. Vyrostla jsem s nimi. Reg si myslí, že jsou trochu sentimentální, ale mně se líbí. Teď už se takhle nemaluje."

"Ne," souhlasil Dalgliesh. "To ne."

Oči, které na něj hleděly, byly mírné, ale zároveň inteligentní. Sir Alred Treeves trval na tom, že má být vyšetřování diskrétní, ale to neznamenalo utajení. Paní Pilbeamová měla stejné právo na pravdu jako otec Sebastian. Nebo aspoň na tolik pravdy, kolik bylo nutné prozradit.

"Jde o smrt Ronalda Treevese," řekl. "Jeho otec, sir Alred, nemohl být v Anglii, když probíhalo soudní vyšetřování a požádal mě, abych tu provedl přešetření a zjistil, co se skutečně stalo, aby si mohl být jistý tím, že byl výrok soudu správný."

"Otec Sebastian nám řekl, že kvůli tomu přijedete. Je to trochu zvláštní nápad od sira Alreda, nezdá se vám? Člověk by řekl, že to klidně mohl nechat být."

Dalgliesh na ni pohlédl. "A vás ten výrok uspokojil, paní Pilbeamová?"

"No, já jsem tělo nenašla, mě ani nevyslyšali. Se mnou to vlastně nemělo nic společného. Ale bylo to trochu divné. Každý ví, že ty útesy jsou nebezpečné. Ale stejně, chudák chlapec je po smrti. Nevím, o co jeho otcí jde, že do toho chce začít šťourat."

"Bohužel nemohu hovořit s paní Munroeovou," řekl Dalgliesh. "Ale zajímalo by mě, jestli s vámi mluvila o tom, jak našla to tělo. Otec Martin říkal, že jste byly přítelkyně."

"Chuděra. Jo, asi jsme byly přítelkyně, i když Margaret nebyla z těch, kdo chodí na návštěvu bez ohlášení. I když zabili jejího Charlese, neměla jsem pocit, že jsme si skutečně blízké. Byl kapitánem v armádě a ona na něj byla moc pyšná. Vždycky říkala, že syn chtěl být odjakživa vojákem. Zajala ho IRA. Myslím, že měl nějaké tajné posláni a oni ho mučili, aby zjistili, co to je. Když ta zpráva přišla, nastěhovala jsem se k ní asi na týden. Požádal mě o to otec Sebastian, ale já bych to udělala i bez toho. Nevymluvila mi to. Myslím, že si toho ani nevšimla. Ale když jsem před ní postavila jídlo, nějaké to sousto snědla. Byla jsem ráda, že mě náhle požádala, abych odešla. 'Je mi to líto, Ruby,' řekla. 'Jsem jako spolence k ničemu. Jsi moc hodná, ale teď už běž.' Tak jsem šla."

Když jsem ji celé ty měsíce potom sledovala, připadala mi jako někdo, koho mučí v pekle, ale on nevydává hlásku. Oči měla ohromné, ale jinak jako by se sevrkávala. Myslela jsem... ne, že se z toho dostává, to přece nejde, když jde o vlastní dítě, ale že znovu začíná mít zájem o život. Jenže pak pustili ty vrahy z vězení, v rámci té dohody z Velkého pátku, a s tím se nemohla smířit. A myslím, že tu byla osamělá. Měla ráda zdejší kluky pro ni to byli pořád kluci – ráda o ně pečovala, když byli nemocní. Ale zdálo se mi, že oni začali být trochu ostýchaví, poté co Charlie zemřel. Mladí mají neradi na očích neštěstí, a kdo by jim to měl za zlé?"

"Budou ho mít na očích a budou se s ním muset vyrovnat, až budou kněží," podotkl Dalgliesh.

"Víte, oni se to naučí. Jsou to prima kluci."

"Paní Pilbeamová, měla jste ráda Ronalda Treevese?" zeptal se Dalgliesh.

Žena odpověděla až o chvíli. "Já nebyla v tom postavení, abych přemýšlela o tom, jestli ho mám ráda, nebo ne. On vlastně nikdo. V malém společenství to nejde, mít své oblíbence. Proti tomu otec Sebastian velice brojil. Ale ten chlapec nebyl oblíbený a zřejmě si tu nepřípádal jako doma. On byl tak trochu namyšlený a hodně kritický k ostatním. To většinou pramení z nejistoty, že? A taky tady nikoho nenechal zapomenout, že má bohatého otce."

"Přátelil se nějak zvlášť s paní Munroeovou, víte o tom?"

"S Margaret? No, dá se to říct. Dost sem za ní chodíval, to vím. Předpokládá se, že studenti chodí na návštěvy k personálu jen na pozvání, ale já mám dojem, že k Margaret občas prostě zapadl jen tak. Tedy, ona si nestěžovala. Neumím si představit, o čem spolu mohli mluvit. Možná jen měli rádi společnost toho druhého."

"Mluvila s vámi paní Munroeová o tom, že našla jeho tělo?"

"Moc ne, a mně se nechtělo ptát. Všechno se to probíralo u soudu a také jsem o tom četla v novinách, ale k soudu jsem nešla. Všichni tady o tom mluvili, ale dávali si pozor, aby nebyl v doslechu otec Sebastian. Ten klepy nenávidí. Ale to je asi tak všechno, co jsem si zapamatovala – moc toho není."

"Řekla vám, že to popsala ve svých zápiscích?"

"Ne, to ne, ale nepřekvapuje mě to. Margaret byla velká pisatelka. Než Charlieho zabili, psala mu každý týden. Když jsem za ní přišla, seděla u stolu a psala, jednu stránku za druhou. Ale nikdy mi neřekla, že by psala o mladém Ronaldovi. A proč taky?"

"Vy jste ji našla mrtvou, jak měla ten srdeční záchvat, vidíte? Jak to tenkrát bylo?"

"Viděla jsem v jejích oknech světlo, když jsem šla po šesté ráno do koleje. Dva dny jsem ji neviděla – ani s ní nemluvila a měla jsem tak trochu výčitky svědomí. Říkala jsem si, že ji zanedbávám, že by třeba ráda přišla a dala si se mnou a Regem večerí, nebo bychom se spolu mohli dívat na televizi. Tak jsem šla za ní do domku. A ona tam seděla v křesle, mrtvá."

"Byly dveře odemčené, nebo jste měla klíč?"

"Byly odemčené. My se tady ani moc nezamykáme. Zaklepala jsem, a když se neozývala, vešla jsem dovnitř. Tak jsme to dělaly vždycky. A pak jsem ji našla. Byla úplně studená, seděla ve svém křesle, tuhá jak prkno, a na klíně měla pletení. Jednu jehlicí měla ještě v pravé ruce, strčenou do dalšího oka. Pochopitelně jsem zavolala otce Sebastiana a on zatelefonoval doktoru Metcalfovi. Doktor Metcalf byl za ní den předtím. Ona měla hrozně slabé srdce, takže nebyl problém s úmrtím listem. Vlastně to byla pěkná smrt. Kéž bychom všichni měli takové štěstí!"

"A nenašla jste žádný papír, žádný dopis?"

"Nikde nic takového nebylo vidět, a já jsem tam samozřejmě neštrachala. Proč bych to dělala?"

"Jistě, paní Pilbeamová. Jen jsem chtěl vědět, jestli třeba na stole nebyl nějaký rukopis, dopis nebo dokument."

"Ne, na stole nebylo nic. Ale jedna věc mi tedy přišla divná. Určitě nemohla plést."

"Proč si to myslíte?"

"Víte, ona pletla zimní pulovr pro otce Martina. Viděl nějaký v obchodě v Ipswichi a popsal ji ho a ona mu ho chtěla uplést k Vánocům. Ale byl to hodně složitý vzor, takový pásek a ještě mezi tím vzorek, říkala mi, jak je to těžké. Nepletla by, kdyby před sebou neměla otevřený popis. Viděla jsem ji mnohokrát, a pokaždé se do něj dívala. A také měla špatné brýle – ty, v kterých se dívala na televizi. Na práci zblízka si vždycky brala brýle se zlatými obroučkami."

"A ten popis práce před sebou neměla?"

"Ne, jenom jehlice a vlnu v klíně. A držela ty jehlice zvláštně. Nepletla jako já, říkala mi, že to je kontinentální způsob. Vypadalo to podivně. Levou jehlicí měla skloněnou a pletla jen tou druhou. Tehdy jsem si pomyslela, že je to divné – měla na klíně pletení, a přitom nemohla pletst."

"Ale neřekla jste to nikomu?"

"K čemu by to bylo? Nesešlo na tom. Jen je to divné. Myslím, že se necítila dobře, a tak sáhla po jehlicích, sedla si do křesla a na popis zapomněla. Ale chybí mi. Je to zvláštní, že je její domek pořád prázdný, připadá mi, jako by zmizela přes noc. Nikdy nemluvila o žádné rodině, ale ukázalo se, že má v Surbitonu sestru. Ta zařídila, aby tělo odvezli na kremaci do Londýna, a přijela s manželem vyklidit domek. Rodina se vždycky objeví, když jde o smrt. Margaret by si nepřála zádušní mši, ale otec Sebastian zařídil v kostele velmi pěknou bohoslužbu. Všichni jsme na ni přišli. Otec Sebastian myslel, že bych mohla přečíst pasáž ze svatého Pavla, ale já mu řekla, že bych raději říkala modlitbu. Svatého Pavla nějak nechápu. Podle mě pořád vyvolával potíže. Existovaly malé skupinky křesťanů, každý se staral o sebe a všechno fungovalo dobře, když se to tak vezme. Nikdo není dokonalý. A pak najednou přijde svatý Pavel a začne šéfovat a kritizovat. Nebo jim pošle nějaký ostrý dopis. Takový dopis bych zrovna dostat nechtěla, a tak jsem to řekla otci Sebastianovi."

"Co on na to?"

"Že byl svatý Pavel jeden z největších náboženských génů a že bychom nebyli křesťané, kdyby nebylo jeho. Já mu řekla: „No dobře, otče, ale něco bychom museli být,“ a zeptala jsem se ho, co bychom asi byli. Ale to on asi nevěděl. Že prý o tom bude přemýšlet. Jenže pak už se mnou o tom nemluvil. Řekl, že přicházím s tématy, která nemá na programu ani cambridgeská teologická fakulta."

A to, pomyslel si Dalgliesh, poté co odmítl její nabídku čaje a koláče a odporoučel se, nejsou jediná témata, s nimiž paní Pilbeamová přichází.

Kapitola 14

Doktorka Emma Lavenhamová opustila svou kolej v Cambridgi později, než doufala. Giles poobědval v hale a zatímco dokončovala balení, hovořil o věcech, které bylo podle jeho názoru třeba zařadit, než odjede. Měla dojem, že ho baví zdržovat ji. Giles nikdy neměl rád její pravidelné absence, když odjížděla v každém trimestru na tři dny přednášet do svatého Anselma. Nikdy nic otevřeně nenamítal, pravděpodobně cítil, že by to vnímala jako neodpustitelné vměšování do svého soukromého života, ale znal subtilnější způsoby, jak vyjádřit nelibost nad činností, které se neúčastnil a která probíhala v instituci, pro niž měl jako přesvědčený ateista přamalo uznání. Těžko si ale mohl stěžovat, že tím její práce v Cambridgi trpí.

Pozdní odjezd znamenal, že neunikla páteční večerní dopravní špičce, a neustálé postávání na silnici ji naplnilo zlostí na Gilese za jeho zdržovací taktiku i podrážděností na sebe samu, že mu nedovedla účinněji odolávat. Na konci posledního trimestru si začínala uvědomovat, že Gilesův vztah k ní je stále víc majetnický a stále náročnější na čas i cit. Teď, s vyhlídkou na vedení katedry na jedné severní univerzitě, se jeho úvahy stáčely k manželství, možná proto, že v tom viděl nejpravděpodobnější způsob, jak si zajistit, aby tam odešla s ním. Věděla, že Giles má velmi určité představy o tom, jaká žena je pro něj vhodná. Naneštěstí se zdálo, že je Emma splňuje. Rozhodla se, že pro následující tři dny to i všechny problémy svého univerzitního života rozhodně pustí z hlavy.

Styky s kolejí navázala před třemi lety. Otec Sebastian ji naverboval svým obvyklým způsobem. Vypustil pokusné balonky mezi své cambridgeské známé. Kolej potřebovala vysokoškolského pedagoga, přednostně mladého, aby na začátku každého trimestru uspořádal tři přednášky na téma "Básnický odkaz anglikanismu". Měl to být člověk s reputací, nebo alespoň takový, kdo si ji právě vytváří, měl by mít vztah k mladým svěcencům a souznít s étosem svatého Anselma. Vysvětlit, co je ten étos, nepovažoval otec Sebastian za nutné. Ta potřeba, řekl jí otec Sebastian, vyvstala přímo z přání zakladatelky koleje slečny Arbuthnotové. Ta byla silně ovlivněna svými církevními přáteli z Oxfordu a tudíž věřila, že je důležité, aby nově vysvěcení anglikánští kněží něco věděli o svém literárním dědictví.

Emmu, osmadvacetiletou, nedávno jmenovanou odbornou asistentku, pozvali k něčemu, co otec Sebastian nazýval neformální diskusí o možnosti jejího připojení k jejich komunitě na těchto devět dní. To místo bylo nabídnuto a přijato s jedinou výhradou z Emminy strany, totiž že se ta poezie nebude omezovat pouze na autory z anglikánské církve, ani na určité časové období. Poukázala na to, že by si přála zařadit básně Gerarda Manleyho Hopkinse a rozšířit období, o němž bude přednášet, až k moderním básníkům, jako je T. S. Eliot. Otci Sebastianovi, který se zjevně spokojil s tím, že je to ta správná osoba pro danou práci, celkem vyhovovalo, že detaily může nechat na ní. Kromě toho, že se objevil na třetím z jejích seminářů, kde měla jeho mlčenlivá přítomnost poněkud zastrášující efekt, nejevil o kurs další zájem.

Ty tři dny ve svatém Anselmu, kterým předcházela víkend, pro ni byly důležité, vždycky se na ně dychtivě těšila a nikdy ji nezklamaly. Cambridge nepostrádala své tlaky a úzkosti. Emma získala funkci na univerzitě brzy – možná, uvažovala, až příliš brzy. Byl tu problém, jak zkombinovat výuku, kterou milovala, s potřebou věnovat se výzkumu, povinnostmi k vedení univerzity a s mimoškolní péčí o studenty, kteří se jí stále víc svěřovali se svými problémy. Mnozí byli první z rodiny, kdo studovali na univerzitě. Přicházeli s nákladem svých očekávání i obav. Některým, kteří maturovali s výborným prospěchem, se zdál seznam přednášek děsivě dlouhý, jiní trpěli steskem po domově, za nějž se styděli, a připadali si nedostatečně vybavení pro tento obávaný nový život.

Nic z těchto tlaků ji neulehčovalo Gilesovy požadavky ani komplikace jejího vlastního citového života. Byla to úleva, být částí krásně uspořádaného a izolovaného míru svatého Anselma, hovořit o poezii, kterou milovala, k inteligentním mladíkům, kteří nemuseli každý týden odevzdávat esej s polovědomým přáním potěšit ji přijatelnými názory a kterým nehrozila poslední bakalářskou zkoušku. Měla je ráda, a přestože obecně neschvalovala příležitostný romantický

nebo zamilovaný přístup, věděla, že ji také mají rádi, že jsou rádi, že je na koleji žena, těší se, až přijede, a vidí v ní spojení. A nebyli to jen studenti, kdo ji vítal. Zdravili ji tu téměř jako přítele. Klidné, poněkud formální přivítání otce Sebastiana nemohlo zakrýt jeho spokojenost nad tím, že alespoň jednou vybral tu správnou osobu. Ostatní kněží jí dávali víc najevo svou radost z toho, že je opět tady.

Zatímco na návštěvy svatého Anselma se už dopředu těšila, její pravidelné a povinné návraty domů k otci byly zatíženy starostí. Poté, co opustil svoje zaměstnání v Oxfordu, přestěhoval se do nájemného bytu nedaleko stanice metra Marylebone. Zdi z červených cihel jí připomínaly barvu syrového masa a těžký nábytek, tmavé tapety na zdech a husté záclony vytvářely atmosféru vnitřní ponurosti, které si otec zřejmě nikdy nepovšímal. Henry Lavenham se oženil pozdě a jeho žena zemřela na rakovinu prsu brzy poté, co se jim narodila druhá dcera Marianne. Emmě byly tenkrát teprve tři roky, ale později se jí zdálo, že otec přenesl na novorozeně všechnu lásku, kterou cítil ke své ženě, a ještě ji zesílila lítost k bezmocnému osiřelému dítěti. Emma si byla neustále vědoma, že je milována méně. Necítila zlobu ani žárlivost ke své sestře, ale nedostatek lásky si nahrazovala prací a úspěchem. Dvě slova v ní doznívala od její adolescence: duchaplná a krásná. Obě jí zatížilo břemenem – první očekáváním úspěchu, který k ní přicházel příliš snadno, než aby jí zjednal úctu; to druhé byl hlavolam, někdy i utrpení. Vyrostla do krásy už ve své pubertě a zírала do zrcadla, pokoušejíc se definovat a zhodnotit tu značně přeceňovanou kvalitu. Už tehdy si uvědomovala, že dobrý vzhled a pohlednost jsou přednosti, ale krása je nebezpečný a méně použitelný dar.

Až do Marianniných jedenácti se starala o obě dívky sestra jejich otce, rozumná, neokázalá a svědomitá žena, sice zcela bez mateřského instinktu, ale znalá svých povinností. Poskytovala jim stabilizující, nesentimentální péči, ale odešla do vlastního světa psů, bridže a zahraničních cest, jakmile usoudila, že už je Marianne dost velká. Dívky se s ní rozloučily bez lítosti.

Ale teď byla Marianne mrtvá, srazil ji opilý řidič o jejich třináctých narozeninách, a Emma s otcem zbyli sami. Když se vracela, aby ho navštívila, choval se k ní se svědomitou, až nepříjemnou zdvořilostí. Ráda by věděla, jestli ten nedostatek sdílnosti a citových projevů – těžko se tomu dalo říkat odcizení, protože co kdy byli jiného než cizí lidé? – pramenil z jeho pocitu, že teď, když je mu přes sedmdesát a je opuštěný, by bylo ponižující a trapné žádat od ní lásku, když nikdy před tím nenaznačil, že by o ni stál.

A teď se konečně blížila k cíli své cesty. Úzká silnička k moři se zřidkakdy používala, kromě letních víkendů, a dnes večer po ní jela sama. Cesta se táhla před ní, bledá, plná stínů a za soumraku trochu zlověstná. Jako vždycky, když přijížděla ke svatému Anselmu, si uvědomovala, že se blíží k divokému pobřeží, nezkrocenému, záhadnému a odloučenému v čase i prostoru.

Když zahnula k severu na cestu ke svatému Anselmu a na ztemnělém nebi hrozivě vyvstaly vysoké komíny a věž domu, spatřila malou postavu, která se belhala asi padesát yardů před ní, a Emma poznala otce Johna Bettertona.

Zastavila vedle něj, stáhla okénko a oslovila ho: "Mohu vás svést, otče?"

Zamrkal, jako by ji chvíli nemohl poznat. Pak se mu tvář rozzářila známým milým, dětským úsměvem. "Emmo! Děkuji, děkuji. Svezu se rád. Zašel jsem kolem bažiny dál, než jsem chtěl."

Měl na sobě těžký tvídový plášť a na krku mu visel dalekohled. Nastoupil a přinesl s sebou zatuchlý pach brakické vody "Viděl jste nějaké zajímavé ptáky, otče?"

"Jen běžné přezimující druhy."

Seděli v družném mlčení. Byla doba, kdy se Emma necítila ve společnosti otce Johna dobře, to při její první návštěvě před třemi roky, kdy jí Raphael řekl o kněžově uvěznění.

"Určitě by vám to pověděl někdo v Cambridgi, když ne tady, a byl bych radši, kdybyste to slyšela ode mě," řekl tehdy.

"Otec John se přiznal k tomu, že zneužíval malé chlapce ze svého sboru. To slovo použili oni, ale já pochybuju, že by šlo o skutečné zneužívání. Poslali ho na tři roky do vězení."

"Moc toho o právu nevím," připustila Emma, "ale ten trest se mi zdá dost tvrdý."

"Nešlo jen o ty dva kluky. Jiný kněz ze sousední farnosti, Matthew Crampton, si vzal do hlavy, že vystrachá další důkazy a předvedl tři mladíky. Ti obvinili otce Johna z horších ohavností. Podle nich to, že je v dětství zneužíval, vedlo k tomu, že jsou teď nezaměstnatelní, nešťastní, delikventi a asociálové. Lhali, ale otec John stejně prohlásil, že je vinen. Měl své důvody."

Aniž by nutně sdílela Raphaelovu víru v nevinu otce Johna, Emma k němu cítila velkou lítost. Připadal jí jako člověk, který se částečně stáhl do soukromého světa, pečlivě si chrání jádro své zranitelné osobnosti, jako by v sobě nosil něco křehkého, co by mohl náhlý pohyb rozbít. Byl bezchybně zdvořilý a jemný, a jen když mu pohlédla do očí a on je odvrátil, zahlédla v nich stopu po vnitřních mukách. Možná také nesl břímě viny. Skoro si přála, aby Raphael nepromluvil. Nedovedla si představit, jaký život měl tento muž ve vězení. Copak by na sebe někdo dobrovolně uvalil takové peklo? Ani jeho život ve svatém Anselmu nemohl být snadný. Bydlel v soukromém apartmá ve třetím patře se svou neprovdanou sestrou, kterou by šlo milosrdně nazvat výstřední. Ačkoliv Emmě se jevílo při těch několika příležitostech, kdy je viděla spolu, že je jí oddaný, ta láska možná byla dalším břemenem, a ne útěchou.

Uvažovala, zda by se mu teď měla zmínit o smrti Ronalda Treevese. Četla o ní krátkou zprávu v novinách a Raphael, který z nějakého důvodu považoval za nutné informovat ji o všem, co se týká svatého Anselma, jí to oznámil telefonicky. Po krátkém rozmýšlení napsala stručný a pečlivě formulovaný kondolenční dopis otci Sebastianovi a dostala od něj ještě stručnější poděkování, psané jeho elegantním písmem. Jistě by bylo přirozené teď s otcem Johnem promluvit o Ronaldovi, ale něco ji od toho zdržovalo, jako by cítila, že to téma je nevíтанé, možná i bolestné.

A teď už byl svatý Anselm jasně vidět, střechy, vysoké komíny, věžičky, hlavní věž a kopule jakoby viditelně temněly s přibývajícím soumrakem. Vpředu dva zbylé sloupy z dávno rozpadlé alžbětinské vstupní brány vydávaly své tiché mnohoznačné poselství; primitivní falické symboly, nezdoilní strážci proti neustále postupujícímu nepříteli, tvrdohlavě přežívající připomínky nevyhnutelného konce domu. Byla to přítomnost otce Johna, ptala se v duchu, nebo pomyšlení

na to, jak se Ronald Treeves dusí pod tíhou písku, že se jí náhle zmocnil smutek a nejasná předtucha něčeho zlého? Nikdy do koleje svatého Anselma nepřijížděla jinak než s radostí; teď se k ní blížila s pocitem, který se podobal strachu. Když zastavili u předního vchodu, dveře se otevřely a ve světle z haly spatřila Raphaelovu siluetu. Zjevně jí vyšel naproti. Stanul tam v černé sutaně, bez hnutí, jako vytesaný z kamene, a shlížel na ně. Pamatovala si, jak ho viděla poprvé. Hleděla na něj v chvilkové nevěře a pak se hlasitě rozesmála tomu, že nedovedla skrýt svůj údiv. Byl tam s nimi další student, Stephen Morby, a také se rozesmál.

"To je, co? Byli jsme v hospodě v Reydonu a přišla k nám nějaká ženská a povídá: „Odkud jste přišel, z Olympu?“ Mně se chtělo vyskočit na stůl, roztrhnout si košili a zařvat: „Koukněte na mě! Koukněte!“ Člověk musí doufat."

Mluvil beze stopy závisti. Možná si uvědomoval, že krása u muže není takový dar, jakým se zdá, a opravdu – Emma se na Raphaela nemohla podívat, aniž by ji napadlo, že u jeho kolébky stála zlá sudička. Také jí připadalo zajímavé, že se na něj může dívat s potěšením, ale bez sebemenší sexuální reakce. Možná přitahoval víc muže než ženy. Podle samozřejmé sebedůvěry, kterou oplýval, bylo jasné, že si je vědom toho, že je krásný a že je díky té kráse jiný. Oceňoval svůj výjimečný vzhled a díky němu si asi o sobě víc myslel, ale zřejmě se nestaral, jak to působí na jiné. Teď k ní s úsměvem sešel ze schodů a ona k němu vztáhla ruku. V nynější náladě napůl pověřeně předtuchy jí to gesto připadalo spíš jako varování než uvítání. Otec John se s pokývnutím a úsměvem na rozloučenou odšoural. Raphael vzal Emmin laptop a kufr. "Vítejte zase u nás," řekl. "Nemůžu vám slíbit příjemný víkend, ale může být zajímavý. Máme tu ubytované dva policisty – jednoho z Nového Scotland Yardu, nikoho menšího než komandera Dalgliesh, který nás tu má zpovídat ohledně smrti Ronalda Treevese. A je tu někdo ještě míň vítaný, aspoň pokud se mě týká. Mám v úmyslu klidit se mu z cesty a vám doporučuji to samé. Je to arciděkan Matthew Crampton."

Kapitola 15

Dalgliesh musel navštívit ještě někoho. Nakrátko se vrátil do svého pokoje, pak prošel železnými dveřmi v bráně mezi Ambrožem a kamennou zdí kostela a zamířil k domu svatého Jana. Už bylo pozdní odpoledne a na šedé západní obloze s růžovými pruhy umíral den. Vysoká, jemná tráva, která vroubila cestu, se chvěla v silicím větru a pak se ohnula v náhlém poryvu. Na západní průčelí svatého Anselma ještě dopadalo světlo a tři obydlené domky zářily jako jasné bašty vojenské pevnosti, čímž zdůrazňovaly temný obrys prázdného domu svatého Matouše.

Jak ubývalo světla, zvuk moře sílil, jeho tichý rytmický šum se měnil v tlumený řev. Pamatoval si ze svých dávných návštěv, jak to poslední večerní světlo vždycky přinášelo dojem, že moře nabývá na síle, jako by tma a noc byly jeho přirození spojenci. Sedával v okně Jeronýma, hleděl na šerící se keře, představoval si pobřeží, kde drolivé hrady z písku konečně podlehnou zkáze, křik a smích dětí utichne, lehátka budou složena a odnesena a moře tu převezme vládu, bude převalovat kosti utonulých námořníků kolem vraků dávno ztroskotaných lodí.

Dveře domu svatého Jana byly otevřené a světlo se linulo na stezku vedoucí k úhledné brance ve vratech. Jasně viděl dřevěné stěny prasečího chlívků napravo a slyšel tlumené chrochtání a dupot. Cítil zvířata, ale ten pach nebyl ani silný, ani nepříjemný. Za vepřínem zahlédl zahradu, uspořádané záhony nějaké zeleniny, kterou neznal, vyšší tyče, které podpíraly poslední úrodu fazolí, a na konci zahrady svítil malý skleník.

Při zvuku jeho kroků se ve dveřích objevil Eric Surtees. Vypadalo to, že zaváhal, ale pak beze slova ustoupil stranou a prkenným posunkem ho pozval dál. Dalgliesh věděl, že otec Sebastian řekl osazenstvu o jeho návštěvě, ačkoliv si nebyl jistý, nakolik jim ji vysvětlil. Měl pocit, že je očekáván, ale ne zrovna vítán.

"Pan Surtees? Jsem komander Dalgliesh z Metropolitní policie," představil se. "Snad vám otec Sebastian vysvětlil, že jsem tu, abych vám položil pár otázek o smrti Ronalda Treevese. Jeho otec nebyl v Anglii v době soudního vyšetřování a chtěl by se přirozeně dovědět co nejvíc o okolnostech synovy smrti. Rád bych s vámi na pár minut promluvil, jestli se vám to hodí."

Surtees kývl. "Klidně. Půjdete dovnitř?"

Dalgliesh vstoupil za ním do pokoje napravo od vchodu. Domek se nemohl víc lišit od pohodlné domácnosti paní Pilbeamové. Uprostřed místnosti také stál stůl z nenatřeného dřeva se čtyřmi židlemi s rovnými opěradly, ale jinak byla zařízená jako dílna. Stěna proti dveřím byla ověšena políčkami, ze kterých visela sada neposkvrněného čistého zahradního nářadí, rýče, vidle, motyčky, také nůžky a pily, zatímco řada dřevěných skříněk pod nimi obsahovala menší nástroje a nářadí. Před oknem stál ponk a nad ním visela zářivka. Dveře do kuchyně byly otevřené a vycházel z nich silný a nepříjemný pach. Surtees připravoval pomyje pro své stádečko.

Teď vytáhl od stolu židli. Zaskřípěla na kamenné podlaze. "Jestli tu chvíli počkáte, umyju se. Byl jsem u prasat."

Otevřenými dveřmi ho Dalgliesh viděl u dřezu, jak se rázně myje, špláchá si vodu na hlavu a tvář. Vypadal jako muž, který ze sebe smývá něco víc, než jen povrchovou špinu. Pak se vrátil, kolemkrku měl ještě ručník a vypadal ztřípaně jako vězeň, který se krade k výslechu. Náhle řekl zbytečně nahlas: "Dal byste si čaj?"

Dalgliesh si pomyslel, že by mu to mohlo pomoci, aby se uklidnil, takže odpověděl: "jestli by vás to neobtěžovalo?"

"Vůbec ne. Používám sáčky. Dáte si mléko a cukr?"

"Jen mléko."

Za chvíli se vrátil a postavil na stůl dva mohutné hrnky. Čaj byl silný a velmi horký. Nikdo z nich se nenapil. Dalgliesh zřídka kdy vyslyšel někoho, kdo by působil tak silným dojmem vědomé provinilosti. Ale proč? Bylo absurdní, že by tenhle bojácně vyhlížející chlapec – určitě byl sotva víc než chlapec – zabil jakéhokoliv živého tvora. I jeho vepříkům podřezávali hrdla v hygienickém, přísně podle předpisů vybaveném prostoru příslušných jatek. Nebylo to tím, pomyslel si Dalgliesh, že by na to Surtees neměl fyzickou sílu. Pod rukávy kostkované košile se mu rýsovaly svaly jako lana a ruce měl hrubé a v takovém nesouladu, pokud jde o velikost, s ostatním tělem, že vypadaly jako naroubované.

Jemná tvář byla opálená sluncem a ošlehaná větrem a rozepnuté knoflíky silné bavlněné košile odhalovaly kůži bílou a jemnou jako kůže dítěte.

Dalgliesh zvedl svůj hrnek. "Vždycky jste choval vepře, nebo teprve od té doby, co jste přišel sem? Bylo to před čtyřmi lety, že?"

"Teprve když jsem přišel sem. Já měl vepříky vždycky rád. Když jsem dostal tohle místo, otec Sebastian souhlasil s tím, že jich tu můžu chovat půl tuctu, jestli nebudou dělat hluk a nebudou smrdět. Ale jsou to velmi čistá zvířata. Lidé se mylí, když si myslí, že smrdí."

"Ten prasečnický jste vybudoval sám? Divím se, že jste použil dřevo. Já myslel, že prasata dovedou skoro všechno zničit."

"Jo, to dovedou. Dřevo je jen zvenčí. Na tom otec Sebastian trval. Nenávidí beton. Zevnitř jsem to vyložil škvárobetonovými tvárniciemi."

Surtees počkal, až se Dalgliesh napil, teprve potom zvedl svůj šálek. Dalgliesh byl překvapený, jak je čaj chutný. "Vím o prasatech dost málo," prohodil, "ale prý jsou inteligentní a družná."

Surtees viditelně pookřál. "Jo, to jsou. Patří k nejinteligentnějším živočichům. Mně se vždycky líbila."

"To má koleť štěstí. Znamená to, že dostávají slanine, která nepáchne chemikáliemi a neuvolňuje tu nechutnou páchnoucí tekutinu. Pěknou vepřovou."

"Já je ani nechovám pro koleť. Chovám je – no, vlastně abych měl společnost. Jistě, nakonec musejí na porážku, a to je teď problém. Ohledně jatek je tolik předpisů Evropské unie, a vždycky u toho musíte mít veterináře, že tam nechtějí vzít jen pár kusů. A pak je problém s dopravou. Ale jeden farmář, pan Harrison, tady kousek od Blythburgu, mi s tím pomáhá. Posílám svoje prasata na jatka společně s jeho. A on si vždycky vyudí nějaké vepřové pro vlastní potřebu, takže občas mohu otcům dodat pěkný šrůtek. Oni moc vepřové nejedí, ale slanine mají rádi. Otec Sebastian trvá na tom, že se to platí, ale já bych jim to dal i zadarmo."

Dalgliesh uvažoval, jako už tolikrát, o schopnosti lidí mít upřímně rád zvířata, mít skutečný zájem o jejich blaho a oddaně uspokojovat jejich potřeby, a na druhé straně se lehce smířit s jejich porážkou. Teď ale přešel k předmětu své návštěvy

"Znal jste Ronalda Treevese, tedy osobně?"

"Vlastně ne. Vím, že byl jeden ze světců a vídal jsem ho tady, ale nikdy jsme spolu nemluvili. Myslím, že byl tak trochu samotář. Tedy, když jsem ho tu vídal, tak většinou samotného."

"Co se stalo toho dne, kdy zemřel? Byl jste tady?"

"Byl jsem tu se svou sestrou. Byl to víkend, přijela ke mně na návštěvu. Neviděli jsme Ronalda tu sobotu a poprvé jsme se dozvěděli, že je po něm shánka, když přišla paní Pilbeamová a ptala se, jestli není u nás. Řekli jsme, že ne. Pak jsme nic dalšího neslyšeli, až asi v pět hodin jsem vyšel ven, abych vymetl z ambity a dvora spadané listy a umyl dláždění. Den předtím přšelo a ambity byly plné bláta. Většinou je zametám a splachuju hadicí po bohoslužbách, ale otec Sebastian mě po mši požádal, ať je spláchnu před nešporami. Právě při tom mi paní Pilbeamová řekla, že našli tělo Ronalda Treevese. Potom ještě před nešporami nás otec Sebastian všechny svolal do knihovny a oznámil nám, co se stalo."

"Musel to být pro vás pro všechny velký šok."

Surtees shlédl na své ruce, stále složené a spočívající na stole. Náhle jimi trhl a schoval je, jako provinilé dítě, a naklonil se dopředu. Tiše řekl. "Jo. Šok. To teda byl."

"Vy jste zřejmě jediný zahradník tady ve svatém Anselmu. Pěstujete zeleninu pro sebe nebo pro koleť?"

"Většinou pro sebe a vlastně také pro kohokoliv, kdo ji potřebuje. Pro koleť toho nepěstuju dost, když jsou tu všichni světci. Myslím, že bych mohl zahradu zvětšit, ale trvalo by to moc dlouho. Půda je docela dobrá, vzhledem k tomu, že je to tak blízko u moře. Sestra si většinou bere zeleninu do Londýna, když přijede, a paní Bettertonová ji má ráda. Vaří pro sebe a otce Johna. Také paní Pilbeamová, pro sebe a pana Pilbeama."

"Paní Munroeová po sobě zanechala deník," nadhodil Dalgliesh. "Zmínila se, že jste byl tak hodný a donesl jí jedenáctého října nějaké pórky, bylo to den předtím, než zemřela. Pamatujete se na to?"

Nastala pauza, pak Surtees řekl: "No, možná. Nemůžu si vzpomenout."

Dalgliesh řekl jemně: "Není to tak dávno, že? Jen něco přes týden. Určitě si nevzpomenete?"

"Už si vzpomínám. Vzal jsem tam ty pórky večer. Paní Munroeová říkala, že má ráda k večeri pórek se sýrovou omáčkou, tak jsem jí nějaké donesl do domu svatého Matouše."

"A co se stalo?"

Vzhlédl, upřímně zmatený. "Nic. Nic se nestalo. No, prostě řekla děkuju a vzala si je."

"Nešel jste dál?"

"Ne. Nepozvala mě, a stejně bych nechtěl. Byla tady Karen a chtěl jsem jít domů. Ten týden tady zůstala až do čtvrtka. Šel jsem tam jen naslepo. Myslel jsem si, že paní Munroeová může být u paní Pilbeamové. Kdybych ji nezastihl doma, nechal bych jí pórky u dveří."

"Ale byla doma. Jste si jistý, že jste si nic neřekli, že se nic nestalo? Jen jste jí předal ty pórky?"

Přikývl. "Ano. Předal jsem jí pórky a šel jsem."

V tom okamžiku uslyšel Dalgliesh zvuk příjezdějícího auta. Surtees to musel zaslechnout také. Odstrčil židli se zjevnou úlevou a řekl: "To bude Karen. To je má sestra. Přijíždí na víkend."

A teď vůz zastavil. Surtees vyrazil ven. Dalgliesh, který vycítil jeho dychtivost, aby se sestrou mluvil o samotě, možná ji také upozornil na jeho přítomnost, ho tiše následoval a stanul v otevřených dveřích.

Z auta vystoupila žena a teď si s bratrem stoupli k sobě a pohlédli na Dalglieshe. Beze slova se otočila a začala vykládat velký batoh a spoustu různých igelitových tašek, pak zabouchla dveře. Obtíženi různými balíky se vydali k

domu.

Surtees řekl: "Karen, tohle je komander Dalglish z Nového Scotland Yardu. Ptá se tu po Ronaldovi."

Byla prostovlasá, tmavé vlasy měla upravené do krátkých bodců. Těžký zlatý kruh v každém uchu podtrhoval bledost jemných rysů obličeje. Měla úzké oči pod tenkým klenutým obočím, duhovky tmavé a třpytivě jasné. S plnými rty, zdůrazněnými lesklou rudou rtěnkou, vypadala její tvář jako pečlivě provedený vzor v černé, bílé a rudé. Pohled, který vrhla na Dalglisha, byl zpočátku nepřátelský, reakce na nečekaného nechtěného návštěvníka. Když se jejich oči setkaly, změnil se v hodnotící a pak ostražitý.

Společně se vydali do dílny. Karen Surteesová hodila batoh na stůl. Kývla na Dalglisha a pak se otočila k bratrovi:

"Radši bys měl dát ta hotová jídla do mrazáku. V autě je karton vína."

Surtees se podíval z jednoho na druhého a pak vyšel ven. Dívka začala beze slova vytahovat z batohu různé šatstvo a konzervy.

"Určitě zrovna v této chvíli netoužíte po návštěvách, ale když už jsem tady, ušetřte to čas, jestli mi můžete odpovědět na pár otázek."

"Ptejte se. Mimochodem, jsem Karen Surteesová, Erikova poloviční sestra. To jste přišel dost pozdě, nezdá se vám? Ted už nemá smysl ptát se po Ronaldu Treevesovi. Proběhlo soudní vyšetřování. Smrt v důsledku nehody. A ani už není tělo, které by se dalo exhumovat. Táta ho nechal v Londýně zpopelnit. To se vám nenamáhali říct? No, stejně nevím, proč se do toho má míchat Metropolitní. Není to věc suffolkské policie?"

"V podstatě ano, ale sir Alred je přirozeně zvědavý, pokud jde o synovu smrt. Já jsem jel do tohoto hrabství, tak mě požádal, abych zjistil, co mohu."

"Kdyby chtěl opravdu vědět, jak jeho syn zemřel, měl tu být při vyšetřování. Asi má výčitky svědomí a chce ukázat, že je starostlivý tatka. A o co se bojí? Snad netvrdí, že byl Ronald zavražděn?"

Bylo zvláštní, jak snadno vyřkla toto zlověstné slovo. "Ne, nic takového nenaznačil."

"No, tak mu nemůžeme pomoci. Já potkala jeho syna snad jednou nebo dvakrát, když se procházel venku a řekli jsme si „dobré ráno“ nebo „pěkný den, že“, tyhle fráze beze smyslu."

"Nebyli jste přátelé?"

"Já se nepřátelím s nikým ze studentů. A jestli přáteli myslíte to, co myslíte, jezdím si sem odpočinout od Londýna a navštívit bratra, ne šukat svěcence! Ne, že by jim to nějak uškodilo, když se na ně člověk podívá."

"Byla jste tu ten víkend, kdy Ronald Treeves zemřel?"

"To jo. Přijela jsem v pátek večer, přibližně ve stejnou dobu jako dnes."

"Viděla jste ho o víkendu?"

"Ne, ani jeden z nás ho neviděl. Poprvé jsme se dověděli, že ho hledají, když sem přišla paní Pilbeamová ptát se po něm. Řekli jsme, že tu není. Konec pohádky. Heleďte, jestli chcete ještě něco, nepočkalo by to do zítřka? Potřebuju se dát do pořádku, vybalit, dát si čaj, je vám to jasné? Dostat se z Londýna bylo peklo. Takže jestli souhlasíte, necháme to na zítra, stejně už vám asi nemáme co říct. Pokud jde o mě, byl to prostě jeden ze studentů."

"Ale museli jste si udělat názor na tu smrt, oba dva. Museli jste o tom mluvit."

Surtees skončil s ukládáním potravin a vrátil se z kuchyně. Karen se na něj zadívala. "Jistěže jsme o tom mluvili," odpověděla. "Celá ta pitomá kolej o tom mluvila. Jestli chcete něco vědět, já si myslela, že nejspíš spáchal sebevraždu. Nevím proč a nic mi do toho není. Jak jsem řekla, sotva jsem ho znala, ale připadalo mi to jako hrozně divná nehoda. Musel vědět, že ty útesy jsou nebezpečné. Všichni jsme to věděli, je tam dost výstražných nápisů. A co vůbec dělal na té pláži?"

"O to také jde," přikývl Dalglish.

Poděkoval jim a obrátil se k odchodu, když ho ještě něco napadlo. "Ty pórky, co jste donesl paní Munroeové," řekl Surteesovi, "jak byly zabalené? Vzpomínáte si? Byly v sáčku, nebo jste je nesl jen tak?"

Surtees se zatvářil zmateně. "Nevzpomínám si. Myslím, že jsem je zabalil do novin. Většinou tak zeleninu balím, zvlášť větší kusy."

"Nevzpomenete si, jaké noviny jste použil? Vím, že to není lehké." Když Surtees neodpovídal, dodal: "Byly to normální noviny, nebo bulvární plátek? Jaké noviny čtete?"

Byla to Karen, kdo posléze odpověděl. "Byl to výtisk Sole Bay Weekly Gazette. Jsem novinářka. Těchhle věcí si všímám."

"Byla jste v kuchyni?"

"Asi jo, ne? Každopádně jsem viděla, jak Eric ty pórky balí. Řekl, že je vezme paní Munroeové."

"Náhodou si nepamätujete datum těch novin?"

"To teda ne. Pamätuju si ten titul, protože, jak jsem řekla, novin si všímám. Eric je otevřel na prostřední straně a tam byla fotka z pohřbu místního farmáře. Chtěl, aby se pohřbu účastnila jeho oblíbená kravka, takže vedli to zvíře ke hrobu s černým stuhama na rozích a kolem krku. Snad ji taky nevzali do kostela! Takové obrázky mají redaktori rádi."

Dalglish se otočil k Surteesovi. "Kdy vychází Sole Bay Gazette?"

"Každý čtvrtek. Já je čtu až o víkendu."

"Takže ty noviny, co jste použil, byly pravděpodobně z předchozího týdne." Obrátil se ke Karen a řekl: "Díky, moc jste mi pomohli," a v jejích očích opět na okamžik spatřil ten hodnotící výraz.

Výprovodili ho ke dveřím. Když se u branky otočil, viděl, jak tam stojí vedle sebe, a připadalo mu, že ho sledují pohledem, dokud nebude opravdu pryč. Pak se současně otočili a dveře se za nimi zavřely.

Po samotářském pozdním obědě u Koruny v Southwoldu měl Dalglish v plánu vrátit se do svatého Anselma na večerní pobožnost. Ale jídlo, které bylo tak výborné, že se nedalo uspěchat, trvalo déle, než očekával, takže když se vrátil a zaparkoval jaguára, bohoslužba už začala. Čekal ve svém pokoji, dokud na nádvoří nepadl paprsek světla a on spatřil, že se jižní dveře chrámu otevřely a malá obec věřících vycházela ven. Zamířil ke dveřím sakristie, kde se konečně objevil otec Sebastian a chystal se za sebou zamknout.

"Můžeme si promluvit, otče?" oslovil ho Dalglish. "Nebo byste to raději nechal na zítřek?"

Věděl, že na koleji je zavedená praxe zachovávat po večerní bohoslužbě mlčení, ale rektor odpověděl: "Bude to trvat dlouho, komandere?"

"Doufám, že ne, otče."

"Takže si promluvíme hned, chcete-li. Půjdeme do mé pracovny?"

Rektor se v pracovně usadil za svým psacím stolem a pokynul Dalglishovi na židli před sebou. Žádné přátelské popovídání v nízkých křeslech u krbu. Rektor neměl v úmyslu zahájit konverzaci nebo se Dalglisha zeptat, k jakým závěrům došel ohledně smrti Ronalda Treevese. Místo toho vyčkával v tichu, které sice nebylo nepřátelské, ale působilo dojmem, že zkouší jeho trpělivost.

"Otec Martin mi ukázal deník paní Munroeové," začal Dalglish. "Ronald Treeves s ní zřejmě trávil víc času, než by člověk čekal, a ona ho také našla mrtvého. Jakákoli zmínka o něm v jejím deníku je tudíž velmi důležitá. Zejména mám na mysli poslední zápis, ten, který psala toho dne, kdy zemřela. Vy jste ho nebral vážně, jako důkaz, že objevila nějaké tajemství a měla z toho strach?"

"Důkaz?" opáčil otec Sebastian. "To je právní výraz, komandere. Bral jsem to vážně, protože pro ni to zřejmě bylo závažné. Měl jsem zábrany číst soukromý deník, to otec Martin jí doporučoval, aby si ho vedla, a zajímal se o to, co napsala. Možná to byla přirozená zvědavost, i když se nemohu zbavit pocitu, že ten deník se měl zničit nečtený. Fakta jsou však prostá. Margaret Munroeová byla inteligentní, rozumná žena. Objevila něco, co ji dělalo starost, světila to osobě, které se to týkalo, a byla spokojená. Ať jí to ten dotýčný vysvětlil jakkoliv, uklidnilo ji to. Nic bych nezískal, spíš bych napáchal škodu, kdybych se po tom začal pít. Jistě nenavrhujete, abych svolal celou kolej a zeptal se, jestli někdo nemá tajemství, které sdílel s Margaret Munroeovou? Raději jsem uvěřil tomu, co napsala – že to vysvětlení, které dostala, nebylo důvodem k další akci."

"Ronald Treeves byl zřejmě něco jako samotář," uvažoval Dalglish. "Měl jste ho rád?"

Byla to nebezpečně provokativní otázka, ale otec Sebastian ji přijal chladnokrevně. Dalglishovi se zdálo, že jeho hezká tvář nepatrně ztvrdla, ale nebyl si tím jistý.

Rektorova odpověď možná obsahovala pokárání, ale jeho hlas neprozradil žádnou nelibost. "Ve vztazích ke světcům se nezabýváme otázkami oblíbenosti nebo neoblíbenosti, ani to nepovažuji za správné. Pěstování oblíbenosti, nebo postoj, který je takto vnímán, je zvláště nebezpečný v malé komunitě. Ronald byl mimořádně nepůvabný mladík, ale odkdy je půvab křesťanská ctnost?"

"Zabýval jste se otázkou, jestli je tu šťastný?"

"Není věci koleje svatého Anselma podporovat soukromé štěstí. Zabýval bych se tím, kdybych myslel, že je nešťastný. Bereme svou pastýřskou odpovědnost za studenty velmi vážně. Ronald ani nehledal pomoc, ani nenaznačoval, že by nějakou potřeboval. To ovšem nevylučuje mé vlastní zavinění. Pro Ronalda byla důležitá jeho víra a byl hluboce oddaný svému poslání. Nepochyboval by o tom, že sebevražda je těžký hřích. Ten čin nemohl být impulzivní; ušel tu půl míle k bažině, a po pobřeží se špatně šlo. Jestli spáchal sebevraždu, mohlo to být jen proto, že byl zoufalý. To bych o kterémkoli studentovi musel vědět, a já to nevěděl."

"Sebevražda mladého a zdravého člověka je vždycky záhadná," poznamenal Dalglish. "Umře a nikdo neví proč. Ani on sám by vám to možná nedovedl vysvětlit."

"Nežádal jsem vás o rozhršení, komandere," řekl rektor. "Jen jsem vám předkládal fakta."

Nastalo ticho. Dalglishova další otázka byla stejně nepříjemná, ale musel ji položit. Uvažoval, jestli jeho otázky nejsou moc přímočaré, možná i netaktní, ale usoudil, že otec Sebastian vítá přímou a pohrdá taktem. Vládlo mezi nimi tiché porozumění, nevyjádřené slovy.

"Zajímalo by mě, kdo by měl prospěch z toho, kdyby byla kolej uzavřena," řekl posléze.

"Třeba já, mimo jiné. Ale myslím, že otázky tohoto druhu by vám kompetentněji zodpověděli naši právníci. Stannard, Fox a Perronet slouží koleji od jejího založení a Paul Perronet je nyní majetkovým správcem. Mají kancelář v Norwichi. Mohl by vám také leccos povědět o naší historii, kdyby vás to zajímalo. Víím, že občas pracuje i v sobotu ráno. Chtěl byste, abych vám sjednal schůzku? Zjistím, jestli by byl k zastížení doma."

"To by mi pomohlo, otče."

Rektor vzáhl ruku k telefonu na psacím stole. Nemusel hledat číslo. Poté, co vytiskl číslice, nastala krátká pauza a pak řekl: "Paule? Tady Sebastian Morell. Volám ze své kanceláře. Mám tady komandera Dalglisha. Pamatuješ se, že jsme ve čtvrtek večer mluvili o jeho návštěvě? Má spoustu dotazů stran koleje a já bych byl rád, kdybys mu je mohl zodpovědět. Ano, všechno, na co se bude ptát. Nemáš co tajit. To je od tebe hezké, Paule. Předám tě."

Beze slova podal sluchátko Dalglishovi. Hluboký hlas se představil: "Tady Paul Perronet. Budu u sebe v kanceláři zítra dopoledne. V deset mám schůzku, ale kdybyste mohl přijít dřív, řekneme v devět, měli bychom dost času. Budu tady od půl deváté. Otec Sebastian vám dá adresu. Jsme poměrně blízko u katedrály. Tak na shledanou v devět, ano? Ujednáno."

Když se Dalglish znovu posadil, řekl rektor: "Ještě něco byste chtěl dnes večer?"

"Pomohlo by mi, otče, kdybych mohl nahlédnout do osobního spisu Margaret Munroeové, jestli ho ještě máte."

"Ten by byl samozřejmě důvěrný, kdyby u nás ještě pracovala. Jelikož je mrtvá, nic proti tomu nemám. Má ho paní

Ramseyová v zamčené skřini hned vedle. Donesu vám ho." Vyšel z místnosti a Dalglish slyšel zarachotit zásuvku ocelové registračky. Za několik vteřin byl rektor zpátky a podával mu tuhé kartonové desky. Nezeptal se, jak může souviset spis paní Munroeové s tragédií smrti Ronalda Treevese, a Dalglish věděl proč. V otci Sebastianovi poznal zkušeného taktika, který se neptá, usoudí-li, že odpověď by byla nepřichystaná nebo nevíтанá. Slíbil spolupráci a poskytne ji, ale schová si každou z vtíravých a nediskrétních otázek pro příhodný moment, kdy poukáže na to, jak moc se od něj žádalo, jak málo oprávněné to bylo a jak hubený je výsledek. Nikdo ho nepředčí v umění vytlákat protivníky na půdu, kterou nemohou podle práva hájit.

"Budete si chtít spis odnést, komandere?" zeptal se teď.

"Jen na noc, otče. Zítra ho vrátím."

"Jestli tedy nemáte nic dalšího, popřeju vám dobrou noc."

Vstal a otevřel Dalglishovi dveře. Mohlo to být zdvořilé gesto, ale Dalglishovi spíš připadal jako učitel, který se ujišťuje, že ten odbojný rodič už konečně vypadne.

Dveře do jižního ambitu byly otevřené. Pilbeam ještě na noc nezamkl. Nádvoří, osvětlené jen slabými lampami na zdech ambítů, bylo velmi temné a jen dva pokoje studentů, oba v jižním ambitu, svítily. Když se otočil k Jeronýmovi, viděl dvě postavy, které spolu stály přede dvěma Ambrože. Jedné byl představen při čaji; tu světlou hlavu, která zářila pod lampou na zdi, si nemohl splést. Ta druhá byla žena. Když zaslechla jeho kroky, otočila se k němu, a když došel ke dveřím, jejich pohledy se setkaly a na vteřinu setrvaly v oboustranném ohromení. Světlo dopadalo na tvář vážné a překvapivé krásy a Dalglish přepadl pocit, který teď přicházel zřídka, fyzický náraz úžasu a uspokojení.

Raphael řekl: "Vy se asi neznáte. Emmo, toto je komander Dalglish, který k nám přijel až ze Scotland Yardu, aby nám řekl, jak Ronald zemřel. Komandere, toto je doktorka Emma Lavenhamová z Cambridge, která přijíždí třikrát do roka, aby nás zcivilizovala. Poté, co jsme se ctnostně zúčastnili večerní pobožnosti, rozhodli jsme se, každý zvlášť, vyjít ven a podívat se na hvězdy. Potkali jsme se na kraji útesu. Teď ji jako správný hostitel doprovázím domů. Dobrou noc, Emmo."

Jeho hlas i postoj byly majetnické a Dalglish cítil, jak se žena odtahuje. "Určitě bych trefila zpátky sama. Ale díky, Raphaeli."

Chvilí to vypadalo, že ji chce Raphael vzít za ruku, ale ona rozhodně pronesla: "Dobrou noc," jako by to bylo určeno jim oběma, a rychle zašla do svého pokoje.

Raphael prohodil: "Hvězdy mě zklamaly. Dobrou noc, komandere. Doufám, že máte všechno, co potřebujete." Otočil se a rychle kráčel přes kočičí hlavy nádvoří do svého pokoje v severním ambitu.

Z nějakého důvodu, který by těžko vysvětloval, Dalglish pocítil podráždění. Raphael Arbuthnot byl nejspíš vtipkující mladík, který byl nepochybně příliš hezký, než aby to pro něj bylo dobré. Dalo se předpokládat, že je to potomek té Arbuthnotové, která založila kolej svatého Anselma. Jestli ano, kolik by zdědil, kdyby se kolej musela uzavřít?

Rezolutně usedl ke stolu a otevřel spis paní Munroeové. Pročítal jeden papír za druhým. Přišla do svatého Anselma 1. května 1994 z Ashcombe House, hospicu poblíže Norwiche. Svatý Anselm dal do Church Times i do místních novin inzeráty, jimiž hledali ženu k trvalému pobytu, která by se starala o prádlo a pomáhala s chodem domácnosti. Paní Munroeová se nedávno dozvěděla diagnózu své srdeční choroby a v její žádosti stálo, že hledá místo s bytem a lehčími povinnostmi. Její reference od představené hospicu byly dobré, ačkoliv nijak přehnaně nadšené. Paní Munroeová, která u nich nastoupila 1. června 1988, byla svědomitá a oddaná ošetřovatelka, ale možná poněkud rezervovaná ve vztazích s ostatními. Ošetřování umírajících pro ni začalo být fyzicky i duševně vyčerpávající, ale vedení hospicu se domnívá, že bude schopna převzít nějaké lehčí ošetřovatelské úkoly na koleji plné zdravých mladých mužů a jistě je bude ráda vykonávat nádvakem k péči o prádlo. Poté co nastoupila, odjížděla zřídka. Bylo tam několik žádostí otci Sebastianovi o dovolenou, ale zdálo se, že ji nejraději trávil ve svém domku, když za ní přijel její jediný syn, armádní důstojník. Ze spisu získal celkový dojem, že to byla svědomitá, pracovitá, v podstatě dost uzavřená žena, která kromě svého syna neměla téměř žádné zájmy. Ve spisu bylo oznámení o tom, že byl zabit osmnáct měsíců poté, co nastoupila do svatého Anselma.

Strčil desky do zásuvky psacího stolu, osprchoval se a šel spát. Když zhasl světlo, pokusil se nachystat ke spánku, ale události dne se nedaly zaplašit. Opět stál na pláži s otcem Martinem. V duchu viděl ten hnědý plášť a sutanu, tak pečlivě složené, jako by se chlapec chystal na cestu, a možná právě takhle to viděl i Ronald. Svlekl se skutečně proto, aby strhl několik yardů nepevného písku s vrstvou kamení, jenž držel jen taktak pohromadě díky drnům travnaté půdy? A proč se o to vlastně pokoušel? Na co chtěl dosáhnout, co chtěl objevit? Na téhle části pobřeží se občas objevovaly pod pískem nebo ve stěně útesu části dávno pohřbených koster, které byly před dávnými lety vyplaveny ze zatopených hřbitovů, ležících teď míli odtud na dně moře. Ale ti, kdo přišli na místo jeho smrti, nic z toho neobjevili. I kdyby Treeves viděl hladkou oblinu lebky nebo konec dlouhé kosti třet z písku, proč by považoval za nutné svlékat si sutanu a plášť, než na to zkusil dosáhnout? Ale Dalglish viděl v té úhledně složené hromádce šatstva něco významnějšího. Cožpak to nebylo úmyslné, téměř obřadné, odložení života, povolání, možná i víry?

Od myšlenek na tu hroznou smrt se jeho mysl, zmítající se mezi zvědavostí, lítostí a dohady, přenesla k deníku Margaret Munroeové. Četl si odstavce posledního zápisu tak často, že už je uměl recitovat z paměti. Objevila tajemství tak důležité, že se nemohla přinutit ani k tomu, aby je zaznamenala do deníku jinak než opisem. Mluvila s osobou, které se to nejvíce týká, a za několik hodin po tomto odhalení byla mrtvá. Vzhledem ke stavu jejího srdce mohla ta smrt nastat kdykoliv. Možná ji urychlil strach, potřeba čelit důsledkům onoho objevu. Ale možná se ta smrt někomu hodila. A jak snadná by byla taková vražda! Starší žena se slabým srdcem samotná ve svém domě, místní doktor, který ji prohlížel pravidelně a neměl by problém s vystavením úmrtního listu. A proč, jestliže měla na nose brýle, kterými si dívala na televizi, držela na klíně pletení? A jestliže se dívala na televizi, kdo ji vypnul? Všechny tyhle nesrovnalosti lze samozřejmě vysvětlit. Už byl večer a byla unavená. I kdyby vyšly na světlo další důkazy – ale jaké? – byla malá naděje,

že se ta záhada teď vyřeší. Zpopelnili ji, stejně jako Ronalda Treevese. Napadlo ho, že svatý Anselm se zvlášť hbitě zbavuje svých mrtvých, ale to nebylo fér. Jak sir Alred, tak sestra paní Munroeové zbavili kolej povinnosti smutečního obřadu.

Zalitoval, že nemohl vidět Treevesovo tělo. Vždycky je neuspokojivé mít důkazy z druhé ruky, a na místě se nefotografovalo. Ale zprávy vyznívaly jasně a ukazovaly na sebevraždu. Ale proč? Treeves ten čin musel považovat za hřích, za smrtelný hřích. Co mohlo být tak silné, že ho to dohnalo k tak děsivému konci?

Kapitola 17

Každý návštěvník historického města si při jeho prohlídce brzy uvědomí, že nejatraktivnější domy v centru jsou vždycky kanceláře právníků. Pánové Stannard, Fox & Perronet nebyli výjimkou. Firma sídlila nedaleko katedrály v elegantním georgiánském domě odděleném od chodníku úzkým pruhem kočičích hlav. Naleštěné vstupní dveře s klepadlem ve tvaru lví hlavy, bezvadný lak, okna nedotčená špínou města, v nichž se odrážela slabá záře ranního slunce, i neposkvrněné síťované záclony hlásaly úctyhodnost, prosperitu a výlučnost firmy. V příjímácké kanceláři, která kdysi byla součástí větší místnosti vyvážených proporcí, vzhledla růžolící dívka od svého časopisu a pozdravila Dalglisha s příjemným norfolkským přízvukem.

"Komander Dalglish, že? Pan Perronet vás očekává. Máte jít hned nahoru. Je to v prvním patře vpravo. Jeho sekretářka v sobotu nepracuje, jsme tu jen my dva, ale ráda vám udělám kávu, pokud si budete přát."

Dalglish jí s úsměvem poděkoval, odmítl nabídku a zamířil nahoru po schodech mezi zarámovanými fotografiemi předešlých členů firmy.

Muž, který ho čekal ve dveřích kanceláře a vykročil mu v ústrety, byl starší, než napovídal jeho hlas v telefonu, bylo mu hodně před padesát. Byl přes sto osmdesát centimetrů vysoký, hubený, měl dlouhou čelist, vlídné šedé oči za brýlemi s obroučkami ze želvoviny a slámové vlasy, které mu v ulízaných pásech běžely přes vysoké čelo. Byla to spíš tvář komika než právníka. Byl formálně oblečený v tmavém obleku s úzkými proužky, zjevně starém, ale výborně ušitém, s jehož upjatostí kontrastovala košile se širokými modrými pruhy a růžový motýlek s modrými puntíky. Jako by si byl vědom jisté nesourodosti své osobnosti, nebo výstřednosti, kterou mohl těžko kultivovat.

Místnost, do níž Dalglish zavedl, byla zařízena tak, jak se dalo čekat. Stůl byl georgiánský a nebyly na něm žádné papíry ani desky. Nad elegantním mramorovým krbem visela stará olejomalba s portrétem, nepochybně jednoho z otců zakladatelů, a akvarely krajin, pečlivě seřazené, byly tak dobré, že mohly být od Cotmána, a nejspíš také byly.

"Nedáte si kávu? Velmi moudré. Je moc brzy. Já se na ni vydám až v jedenáct. Půjdu až ke svatému Petru Mancroftovi. Aspoň vypadnu z kanceláře. Doufám, že tahle židle není moc nízká. Ne? Vezměte si jinou, jestli vám tahle nevyhovuje. Otec Sebastian mě požádal, abych odpověděl na všechny vaše otázky, které vás ohledně svatého Anselma mohou napadnout. Tak. Ovšem kdyby to bylo oficiální policejní vyšetřování, bylo by mou povinností a zároveň přáním spolupracovat."

Mírnost jeho šedých očí byla klamná. Uměly být pronikavé. "Není to oficiální vyšetřování," řekl Dalglish. "Moje pozice je dvojnásobná. Myslím, že vám otec Sebastian řekl, že je sir Alred Treeves nespokojený se soudním výrokem o smrti jeho syna. Požádal Metropolitní, aby provedla předběžné šetření, zda je třeba případem se dále zabývat. Měl jsem právě namířeno do tohoto hrabství a vím něco o svatém Anselmu, takže se zdálo příhodné i ekonomické, abych kolej navštívil já. Ovšem pokud vznikne podezření, že by šlo o trestní případ, bude ta záležitost oficiální a přejde do rukou suffolkské policie."

"On byl nespokojený s výrokem?! podivil se Paul Perronet. "Myslel bych, že by ho měl spíš přivítat s úlevou."

"Domníval se, že důkazy pro smrt v důsledku nehody jsou nepřesvědčivé."

"To je možné, ale nebyly ani důkazy o něčem jiném. Možná by byl víc namístě otevřený výrok."

"V téhle době, tak těžké pro kolej, musí být publicita dost nevídaná," nadhodil Dalglish.

"To ano, ale s tou tragédií se zacházelo velice diskrétně. Otec Sebastian je v těchto věcech velmi obratný. A svatý Anselm už zažil horší publicitu. V roce 1923 tam měli homosexuální skandál, kdy kněz, který přednášel dějiny církve – jakýsi otec Cuthbert – se vášnivě zamiloval do jednoho ze světců a rektor je přistihl in flagrante delicto. Odjeli spolu na kole otce Cuthberta do felixstowských doků za svobodu, k čemuž se zřejmě převlékli ze sutan do viktoriánských trenýrek. Zajímavý obrázek, říkám si pořád. K vážnějšímu skandálu došlo v roce 1932, kdy tehdejší rektor konvertoval k římským katolíkům a k němu se připojila polovina pedagogů a třetina světců. To se musela Agnes Arbuthnotová otáčet v hrobě! Ale je pravda, že tahle poslední publicita přichází v nešťastnou dobu, to ano."

"Byl jste osobně u soudu?"

"Ano, zastupoval jsem kolej. Naše firma zastupuje kolej svatého Anselma od jejího založení. Slečna Arbuthnotová – vlastně celá rodina Arbuthnotových – neměla ráda Londýn, a když se její otec přestěhoval do Suffolku a v roce 1842 tu postavil dům, požádal nás, abychom se ujali jeho právních záležitostí. My jsme sice nebyli v hrabství, ale on zřejmě chtěl východoanglickou firmu, netrval na tom, aby byla v Suffolku. Slečna Arbuthnotová v tom spojení po otcově smrti pokračovala. Jeden ze starších společníků firmy byl vždycky správcem majetku koleje. Slečna Arbuthnotová to ustanovila ve své závěti a také si vymínila, že to musí být aktivní člen anglikánské církve. V současné době jsem to já. Nevím, co budeme dělat v budoucnu, jestliže všichni společníci budou římsí katolíci, nonkonformisté nebo prostě nevěřící. Budeme asi muset někoho přemluvit, aby konvertoval. Až dosud jsme vždycky měli příslušně vybaveného společníka."

"Je to stará firma, že?" zeptal se Dalglish.

"Založená v roce 1792. Teď už v ní nejsou Stannardové. Poslední je vysokoškolský pedagog, snad na jedné z těch

nových univerzit. Ale máme tu mladého Foxe – tedy Foxovou. Priscilla udělala advokátské zkoušky teprve minulý rok a vypadá velmi slibně. Jsem rád, že udržíme kontinuitu."

"Slyšel jsem od otce Martina, že smrt mladého Treevese může uspišit uzavření svatého Anselma," řekl Dalglish.

"Máte tentýž názor jakožto majetkový správce?"

"Obávám se, že ano. Uspíšit, víte, ne zapříčinit. Církev, jak možná víte, má tendenci centralizovat teologické školství do několika center, ale svatý Anselm byl vždycky něco jako anomálie. Možná, že k tomu teď dojde dřív, ale uzavření je bohužel nevyhnutelné. Není to jen otázka církevní politiky a zdrojů. Étos vyšel z módy. Svatý Anselm měl vždycky své kritiky – byl 'elitářský', 'snobský', 'příliš izolovaný', dokonce studenti byli 'příliš dobře živení'. To víno mají skutečně mimořádně dobré. Dávám si pozor, aby má kvartální návštěva nevyšla na půst nebo na pátek. Ale většinu ho zdědili. Nestojí koleji ani penny. Starý kanovník Cosgrove jim před pěti lety odkázal svůj sklep. Ten měl dobrý jazýček. Udrží je to v chodu, dokud jim koleji nezavřou."

"A kdyby k tomu došlo, co by se stalo s budovami a jejich vybavením?" zeptal se Dalglish.

"To vám otec Sebastian neřekl?"

"Řekl mi, že by byl jedním z obmyšlených, ale s podrobnostmi mě odkázal na vás."

"Ach tak. Tak takhle."

Pan Perronet vstal od stolu a otevřel skříň nalevo od krbu. S jistým úsilím odtamtud vytáhl velkou krabici s bílým nápisem ARBUTHNOT.

"Zajímáte-li se o historii koleje," řekl, "a já myslím, že ano, možná bychom měli začít od začátku. Všechno je to tady. Ano, celou historii rodiny máme v jedné plechové krabici. Začíná otcem Agnes Arbuthnotové, Claudem Arbuthnotem, který zemřel v roce 1859. Vyráběl knoflíky a přezky – knoflíky pro ty vysoké boty, které tehdy nosily dámy – v továrně u Ipswiche. Vedl si pozoruhodně dobře a velmi na tom zbohatl. Agnes, která se narodila v roce 1820, byla jeho nejstarší dítě. Po ní přišel Edwin v roce 1823 a o dva roky později Clara. S Clarou se nemusíme zdržovat. Nevдалa se a zemřela na TBC v roce 1849 v Itálii. Je pohřbena v Římě na protestantském hřbitově – ve velmi dobré společnosti, samozřejmě. Chudák Keats! No, tak to tehdy dělávali, cestovali za sluncem a doufali, že se vyléčí. Už jen ta cesta je mohla zabít. Škoda, že nejela do Torquay a neodpočívala tam. Tedy, tolik Clara."

Byl to ovšem starý Claude, kdo postavil dům. Nadělal penízky a potřeboval se ukázat. Tedy Ten dům odkázal Agnes. Peníze rozdělil mezi ni a syna Edwina a řekl bych, že došlo k neshodě ohledně dědictví domu. Ale Agnes se o dům starala a bydlela v něm, kdežto Edwin ne, takže ho dostala ona. Ovšem kdyby její otec, zavilý protestant, věděl, co s ním dcera hodlá udělat, mohlo by být všechno jinak. Jenže o svém majetku nemůžete rozhodovat z hrobu. Odkázal ho jí a bylo to. Za rok po jeho smrti odešla bydlet ke své přítelkyni ze studií do Oxfordu, dostala se pod vliv oxfordského hnutí a rozhodla se založit kolej svatého Anselma. Dům už stál, ale přistavěla dva ambity, zrestaurovala kostel a začlenila ho do komplexu a postavila čtyři domky pro personál."

"Co se stalo s Edwinem?" otázal se Dalglish.

"To byl cestovatel. Kromě Clauda měli všichni mužští v rodině toulavé boty. Dokonce se účastnil nějakých významných vykopávek na Středním východě. Do Anglie jezdil málokdy a zemřel v Káhiře v roce 1890."

"To on dal svatému Anselmu papyrus?" zeptal se Dalglish. A teď oči za želvovinovými obroučkami zpozorněly. Nastalo ticho, než Perronet promluvil. "Tak vy o něm víte. To mi otec Sebastian neřekl."

"Vím toho dost málo. Otec o něm věděl a ačkoliv byl vždycky diskrétní, zachytil jsem určité narážky, když jsme byli spolu ve svatém Anselmu. Čtrnáctiletý kluk má lepší uši a zvědavější mysl, než si dospělí myslí. Otec mi řekl málo a musel jsem mu slíbit, že to udržím v tajnosti. Myslím, že jsem neměl zájem ten slib porušit."

"Víte, otec Sebastian mi řekl, abych vám odpověděl na všechny otázky, ale o papyru vám toho moc nepovím. Víte toho pravděpodobně tolik co já. Slečna Arbuthnotová ho v roce 1887 určitě dostala od svého bratra a ten byl jistě schopen ho padělat nebo dát padělat. Ten chlap miloval kanadské vtipy a tohle by se k němu hodilo. Byl to vášnivý ateista. Může být ateista vášnivý? Každopádně smýšlel jasně protinábožensky."

"Co přesně obsahuje ten papyrus?"

"Má to být sdělení Piláta Pontského důstojníkovi gardy týkající se odstranění jistého těla. Slečna Arbuthnotová usoudila, že je to padělek, a většina rektorů, kteří ho od té doby viděli, souhlasila. Mně ho neukázali, ale mému otci ano, myslím, že to byl starý Stannard. Otec nepochyboval, že není pravý, ale říkal, že jako padělek je nesmírně chytře vyrobený."

"Je zvláštní, že ho Agnes Arbuthnotová nenechala zničit," poznamenal Dalglish.

"Ne, podle mého to není zvláštní. Mně to tak nepřipadá. Je o tom zmínka v těch papírech. Řeknu vám v kostce, o čem jde, jestli chcete. Byla toho názoru, že jakmile by se papyrus zničil, bratr by to zveřejnil a ten fakt, že je zničený, by se stal důkazem jeho pravosti. Jakmile by byl zničený, nikdo by nemohl prokázat, že to nebyl padělek. Zanechala důkladné instrukce, že musí být zachován v držení každého dalšího rektora a po jeho smrti přejít na jeho následníka."

"Což znamená, že teď ho má otec Martin," řekl Dalglish.

"Je to tak. Otec Martin ho má někde mezi svými věcmi. Pochybují, že sám otec Sebastian ví kde. Jestli byste chtěl nějakou další informaci o té listině, měl byste si promluvit s ním. Nevím ale, jak je to relevantní pro smrt mladého Treevese."

"Já zatím také ne," souhlasil Dalglish. "Co se stalo s rodinou, poté co Edwin Arbuthnot zemřel?"

"Měl syna Hughu, ten se narodil v roce 1880 a zemřel v boji na Sommě v roce 1916. V té bitvě zemřel můj dědeček. Mrtví z té války pořád pochodují v našich snech, nemyslíte? Zanechal po sobě dva syny, staršího Edwina, který se narodil v roce 1903, nikdy se neoženil a zemřel v Alexandrii v roce 1979. Pak byl Claude, narozený v roce 1905. Je to dědeček Raphaela Arbuthnota, který je teď studentem koleje. Ale to ovšem víte. Raphael Arbuthnot je z té rodiny poslední."

"Ale není dědic?" řekl Dalgliesh.

"Ne. Naneštěstí není manželský. Poslední vůle slečny Arbuthnotové byla velmi podrobná a specifická. Nemyslím, že si ta milá dáma někdy dovedla představit, že by kolej mohla být uzavřena, ale můj předchůdce, který měl v té době na starosti jejich rodinné záležitosti, poukazoval na to, že by se ta eventualita měla vzít v úvahu. Takže. Poslední vůle stanoví, že nemovitosti i všechny předměty v koleji a kostele, které byly darem slečny Arbuthnotové a budou tam v době uzavření kolejje, budou rovným dílem rozděleny mezi přímé potomky jejího otce, za předpokladu, že tito potomci budou legitimní podle anglického práva a budou aktivními členy anglikánské církve."

"To je neobvyklé spojení – legitimní podle anglického práva," prohodil Dalgliesh.

"Vlastně ani ne. Slečna Arbuthnotová byla typický představitel své třídy a doby. Pokud šlo o majetek, byli si viktoriáni stále vědomi toho, že se může objevit cizí dědic pochybné legitimacy, narozený z neplatně uzavřeného manželství v cizině. Takové případy jsou známé. Kdyby neexistoval legitimní dědic, budou nemovitost i vybavení budov rozděleny, opět stejným dílem, mezi kněze pobývající v koleji v době jejího uzavření."

"Což znamená, že obmyšlení jsou otec Sebastian Morell, otec Martin Petrie, otec Peregrine Glover a otec John Betterton," řekl Dalgliesh. "To je pro Raphaela trochu tvrdé, ne? Předpokládám, že o té legitimitě není pochyby?"

"V prvním bodě musím souhlasit. Ta nespravedlnost samozřejmě neunikla otci Sebastianovi. Otázka uzavření kolejje vážně vyvstala před dvěma lety a tenkrát se mnou o tom mluvil. Je přirozeně nešťastný z podmínek závěti a navrhoval, aby se v případě uzavření kolejje mezi sebou obmyšlení dohodli a postoupili určitou část dědictví Raphaelovi, ale ta věc je velmi složitá. Řekl jsem mu, že mu nemohu dát rychlé nebo snadné odpovědi na otázky týkající se nakládání s majetkem. To máte například ten mimořádně cenný obraz v kostele. Paní Arbuthnotová ho dala kostelu, aby visel nad oltářem. Má-li kostel zůstat vysvěcený, měl by se obraz přestěhovat nebo udělat taková opatření, aby ho získal ten, kdo převezme kostel. Nedávno jmenovaný majetkový správce, arciděkan Crampton, prosazuje, aby se obraz už teď přestěhoval na bezpečnější místo, nebo aby se prodal ve prospěch diecéze. Nejraději by odstěhoval všechny cenné předměty. Řekl jsem mu, že bych jakékoli předčasně akce velmi litoval, ale on může prosadit svou. Má značný vliv a takové opatření by zajistilo prospěch církvi, nejen jednotlivcům, kdyby se kolej zavřela.

Pak je tu problém budov. Přiznávám, že si pro ně nedovedu představit rozumné využití a že tady také za dvacet let nemusejí být. Moře to pobřeží ukusuje stále rychleji. Eroze také značně ovlivňuje cenu těch budov. Obsah, a to i bez obrazu, je pravděpodobně cennější – zejména stříbro, knihy a nábytek."

"A pak je tu papyrus svatého Anselma," připomněl Dalgliesh.

Znovu si pomyslel, že ta zmínka není vítaná.

"Ten se možná také stane součástí dědictví," řekl Perronet. "Z toho mohou vzniknout obzvláštní nesnáze. Ale jestli se kolej uzavře a nebude už další rektor, papyrus se stane součástí pozůstalosti."

"Ale je to podle všeho cenný předmět, ať je autentický, nebo ne."

"Bude mít značnou cenu pro každého, kdo se zajímá buď o peníze, nebo o moc," přisvědčil Paul Perronet.

Jako sir Alred Treeves, pomyslel si Dalgliesh. Ale bylo těžké představit si sira Alreda, jak schválně svého adoptovaného syna uvádí na kolej, aby se někdy zmocnil papyru svatého Anselma, i kdyby měl tušení o jeho existenci.

"O Raphaelově nemanželském původu se zřejmě nepochybuje?" zeptal se poté.

"To ne, komandere, to ne. Jeho matka se už v těhotenství netajila tím, že není vdaná, ani se provdat nehodlá. Nikdy neprozradila jméno otce, o němž se vždycky vyjadřovala s pohrdáním a nenávistí. Poté, co se dítě narodilo, doslova ho pohodila u kolejje v koši s dopisem, ve kterém stálo: 'Vy máte povinnost pěstovat křesťanskou charitu, tak ji praktikujte na tomhle parchantovi. Jestli chcete peníze, požádejte mého otce.' Ten papír je tady mezi písemnostmi Arbuthnotových. U matky je to docela mimořádné chování."

To tedy je, pomyslel si Dalgliesh. Ženy opouštějí své děti, někdy je dokonce i zavraždí. Ale v tomto odvržení byla vypočítaná brutalita, navíc od ženy, která jistě nebyla bez peněz nebo bez přátel.

"Hned nato odjela do ciziny a myslím, že dalších deset let hodně cestovala po Dálném východě a Indii. Většinou ji dělala společnost přítelkyně, lékařka, která spáchala sebevraždu těsně předtím, než se Clara Arbuthnotová vrátila do Anglie. Clara zemřela na rakovinu v Ashcombe House, hospicu u Norwiche, 30. dubna 1988."

"Aniž své dítě někdy viděla?"

"Nikdy je neviděla, ani o ně neprojevila zájem. Zemřela ovšem tragicky mladá. Všechno by se mohlo změnit. Její otec, kterému bylo přes padesát, když se oženil, byl už hodně starý, když se narodil jeho vnuk. Nemohl se s tím vyrovnat a ani nechtěl. Ale založil pro něj malý svěřenský fond. Tehdejší rektor byl ustanoven po dědové smrti jeho poručníkem. Kolej se vlastně stala Raphaelovi domovem. Otcové se o chlapce vcelku velmi dobře starali. Usoudili, že by bylo dobré, kdyby šel studovat na přípravku, aby měl společnost dalších chlapců. Myslím, že to bylo moudré. Pak následovala soukromá škola. Svěřenský fond stačil právě tak na školné. Ale o prázdninách je většinou na koleji." Na stole zazvonil telefon. "Sally volá, že tu mám další návštěvu," oznámil Paul Perronet. "Potřebujete vědět ještě něco, komandere?"

"Už nic, díky Ani nevím, jak relevantní ta ustanovení závěti budou, ale jsem rád, že jsem v obraze. Díky, že jste mi věnoval tolik času."

"Dostali jsme se dost daleko od smrti toho chudáka kluka," poznamenal Perronet. "Informujte mě, prosím vás, o výsledcích svého pátrání. Jako správce majetku o ně mám zájem. Tak je to."

Dalgliesh mu to slíbil. Zamířil slunečnou ulicí ke štíhlé věži svatého Petra Mancrofta. Vždyť tohle měla být dovolená. Může věnovat aspoň hodinu svým vlastním radostem.

Uvažoval o tom, co se dozvěděl. Byla to podivná shoda, že Clara Arbuthnotová zemřela v témž hospicu, kde Margaret Munroeová pracovala jako sestra. Ale možná ani ne tak podivná. Slečna Arbuthnotová chtěla možná zemřít v hrabství,

v němž se narodila, místo ve svatém Anselmu bylo inzerováno v místních novinách a paní Munroeová hledala práci. A ty dvě ženy se ani nemusely potkat. Bude muset zkontrolovat data, ale vcelku měl jasno. Slečna Arbuthnotová zemřela o měsíc dřív, než Margaret Munroeová nastoupila do hospiců.

Ale další fakt, který se dozvěděl, představoval nepříjemnou komplikaci. Ať byla pravda o smrti Ronalda Treevese jakákoliv, znamenala dřívější uzavření koleje svatého Anselma. A až k němu dojde, že čtyři členů osazenstva se stanou velmi bohatí lidé.

Usoudil, že ve svatém Anselmu uvítají, když tam po většinu dne nebude, ale slíbil otci Martinovi, že přijde na večeri. Po dvou hodinách prohlídky města, která ho uspokojila, našel neokázalou restauraci a jednoduše poobědval. Ještě něco musel udělat, než se vrátí do koleje. V telefonním seznamu v restauraci našel adresu vydavatelů Sole Bay Weekly Gazette. Jejich kancelář, z níž řídili vydávání mnoha místních novin a časopisů, byla v nízké cihlové budově, která vypadala spíš jako garáž, poblíž rušné křižovatky mimo město. Nebyl problém dostat stará čísla těch novin. Paměť Karen Surteesovou neklamala, v čísle, které vyšlo týden před smrtí paní Munroeové, byla fotografie krávy ozdobené černými stuhami na pohřbu jejího majitele.

Dalglish parkoval ve dvoře před budovou. Teď se vrátil k autu a prostudoval noviny. Byl to typický provinční týdeník, zabýval se místním životem a zemědělskými a maloměstskými záležitostmi, což bylo příjemné osvěžení proti předpokládaným tématům celostátních deníků. Byly tu zprávy z vesnic o whistových přeborech, dobročinných bazarech, o soutěžích v šipkách, o pohřbech a schůzích místních spolků a sdružení. Fotografickou stranu zabíraly obrázky ženichů a nevěst, hlavy měli u sebe, usmívali se do objektivu; následovalo několik stran inzerátů na domy, chalupy a chaty s fotografiemi těchto objektů. Jen dvě zprávy narážely na méně nevinné záležitosti širšího světa. V jedné stodole bylo objeveno sedm ilegálních imigrantů a vzniklo podezření, že sem byli dopraveni na místním člunu. Policie zatkla dva lidi v souvislosti s nálezem kokainu, s podezřením, že se jedná o místního dealera.

Dalglish složil noviny; musel si přiznat, že z jeho předtuchy nic nevzešlo. Jestliže cokoli v Gazette zavdalo podnět Margaret Munroeové ke vzpomínce, vzala si to tajemství s sebou do hrobu.

Kapitola 18

Ctihodný Matthew Crampton, arciděkan reydonský, jel do svatého Anselma nejkratší cestou ze své fary v Cressingfieldu, jižně od Ipswiche. Jel k A 12 s příjemným vědomím, že zanechal svou farnost, ženu i svou pracovní povinnost. Ani v mládí nikdy neodjel z domova bez předpokladu, který nikdy nevyslovil nahlas, že už by se nemusel vrátit. Nikdy to nebyla vážná obava, ale ta myšlenka ho neopouštěla, stejně jako jiné neuvědomované strachy, které se svíjely jako spící hadi v jámě jeho duše. Občas mu připadalo, že žije celý život v každodenním očekávání jeho konce. Drobné denní rituály, které v důsledku toho dodržoval, neměly nic společného s morbidními úvahami o smrtelnosti, ani s jeho vírou, ale byly, to přiznával, spíš dědictvím toho, že matka trvala na tom, aby měl každý den čisté prádlo, neboť ho zrovna ten den může přejet auto a pak bude vystaven pohledům doktorů, sester i zaměstnanců pohřební služby jako politováníhodná oběť matčiny nedbalosti. Jako chlapec si občas představoval ten poslední výjev: sebe nataženého na desce v márnici a matku, které je útěchou vědomí, že aspoň zemřel v čistých slípech.

Uklidil své první manželství stejně metodicky, jako uklízel svůj psací stůl. Tiché zjevení v koutku schodiště, nebo zahlédnutí z okna jeho pracovní, náhlý šok z toho, že slyší polozapomenutý smích, milosrdně ustoupily, vytlačily je povinnosti ve farnosti, týdenní rutinní práce, jeho druhé manželství. Uzavřel své první manželství do temného sklepení a zavřel závoru, ale předtím nad ním téměř formálně vynesl rozsudek. Slyšel jednu ze svých oveček, matku dyslektického a napůl ohluchlého dítěte, popisovat, jak její dceru "specifikoval" místní úřad, a porozuměl tomu tak, že byly ustanoveny potřeby jejího dítěte a byla přijata příslušná opatření. Také on, v jiném kontextu, ale se stejnou platností, specifikoval své manželství. Ta slova nikdy nevyřkl, ani je nesvěřil papíru, ale v duchu je mohl recitovat, jako by mluvil o náhodné známosti a o sobě vždycky ve třetí osobě. Toto krátké a konečné vypořádání s manželstvím bylo zapsáno v jeho mysli, dokonce si je představoval v kurzívě.

Arciděkan Crampton se oženil se svou první ženou brzy poté, co se stal farářem ve farnosti ve vnitřním Londýně. Barbara Hamptonová byla o dvacet let mladší, krásná, svěhlavá a nevyrovnaná – fakt, který její rodina nikdy neprozradila. Manželství bylo zpočátku šťastné. Připadal si jako šťastný manžel ženy, kterou si ani vlastně nezasloužil. Její sentimentalitu považoval za dobrotu. Díky tomu, jak snadno se seznamovala s cizími lidmi, díky své kráse a štědrosti byla ve farnosti velmi oblíbená. Po celé měsíce si manželé problémy nepřipouštěli, nebo o nich nemluvili. A pak začali na faru přicházet věřící a farníci, když nebyla doma, a vyprávět trapné historky. Výbuchy zuřivé nálady, jakot, urážky, incidenty, o kterých si myslel, že se dějí pouze jemu a s ním, se rozšířily po farnosti. Odmítla se léčit, přela se, že je to on, kdo je nemocný. Začala víc a soustavněji pít.

Jednou odpoledne čtyři roky po svatbě se chystal k návštěvám nemocných farníků. Protože věděl, že si žena šla to odpoledne lehnout, stěžovala si, že je unavená, šel se podívat, jak jí je. Otevřel dveře, usoudil, že klidně spí, a odešel, nechtěl ji rušit. Když se pak večer vrátil, zjistil, že je mrtvá. Vzala si nadměrnou dávku aspirinu. Soudní vyšetřování skončilo výrokem o sebevraždě. Obviňoval se, že si vzal ženu, která pro něj byla příliš mladá a nehodila se za manželku faráře. Našel štěstí ve druhém, přiměřenějším manželství, ale pro svou první ženu nikdy nepřestal truchlit.

To byl příběh, který si v duchu odřikával, ale teď se k němu nevracel zdaleka tak často. Za osmnáct měsíců po ženě se znovu oženil. Neženatý farář, zejména tragicky ovdovělý, je nevyhnutelně považován za zákonitý cíl dohazovačů příslušné farnosti. To, že mu druhou ženu vybrali, bylo opatření, jemuž se spokojeně podvolil.

Teď měl svou práci a byla to práce, z níž se radoval, podařilo se mu přesvědčit sebe sama, že je to jeho povinnost: přemluvit Sebastiana Morella, že koleji svatého Anselma je třeba uzavřít a shromáždit všechny myslitelné důkazy, které

napomohou uzavřít ji co nejdříve. Říkal si a věřil tomu, že svatý Anselm drahý na udržování, odlehlý, jen se dvaceti pečlivě vybranými studenty, privilegovanými a elitářskými – je příklad všeho, co je na anglikánské církvi špatné. Připouštěl, a v duchu si gratuloval ke své upřímnosti – že se jeho antipatie k instituci rozšířily na jejího ředitele – proč by se mu vlastně mělo říkat rektor? – a že ta antipatie je silně osobní, přesahuje rozdílné názory na vedení církve nebo na teologii. Částečně, přiznával, to byla třídní nenávisť. Vždycky si o sobě myslel, že si vybojoval svou cestu k vysvěcení a vysoké funkci. Ve skutečnosti nebylo třeba příliš bojovat; v jeho studentských dobách se udělovala štědrá stipendia a jeho matka měla vždycky slabost pro svého jedináčka. Ale Morell byl syn a vnuk biskupů a jeho dávný předek z osmnáctého století byl jedním z velkých církevních knížat. Morellové byli vždycky doma v palácích a arciděkan věděl, že jeho protivník vystřelí tykadla rodinného i osobního vlivu, aby dosáhl na zdroje moci ve Whitehallu, na univerzitách i v církvi, a nevzdá se pídě půdy v boji za udržení svého panství.

A pak tady byla ta děsná koňská tvář jeho ženy, jen sám Bůh ví, proč si ji bral. Lady Veronica byla na koleji při arciděkanově první návštěvě, dávno předtím, než byl jmenován správcem, a při večeři seděla po jeho levici. Nebylo to velké štěstí ani pro jednoho z nich. Dobře, teď už je mrtvá. Alespoň bude ušetřen toho hýkavého hlasu, tak urážlivě připomínajícího příslušnost k vyšší třídě, pěstovaného po staletí arogance a necitlivosti. Co věděla ona a její manžel o chudobě, o ponižujícím strádání, když nikdy nemuseli žít ve světě násilí a neřešitelných problémů upadlé farnosti ve vnitřním městě? Morell nikdy nesloužil jako farář, kromě dvou let v módním provinčním městě. Ale proč by měl být muž jeho intelektuálních schopností a pověsti spokojený s řízením malé, izolované teologické koleje, to byla pro arciděkana záhada. A zřejmě nejen pro něj.

Mohlo však existovat vysvětlení, a to v podmínkách politováníhodné poslední vůle slečny Arbuthnotové. Jak jí mohli právní poradci něco takového dovolit? jistě, nemohla vědět, že obraz a stříbro, které darovala svatému Anselmu, tak vzroste na ceně za to jedno a půl století. V posledních letech podporovala kolej svatého Anselma církve. Bylo morálně spravedlivé, že když kolej začne být nadbytečná, její majetek připadne církvi nebo církevním dobročinným organizacím. Bylo nemyšlitelné, aby slečna Arbuthnotová udělala multimilionáře ze čtyř kněží, kteří tam jsou šťastnou náhodou přítomni, přičemž jednomu z nich je osmdesát a další byl trestaný za zneužívání dětí. Arciděkan považoval za svůj úkol zajistit, aby se všechny cennosti z koleje odstěhovaly, než bude oficiálně uzavřena. Sebastian Morell tomu bude stěží moci oponovat, aniž by se vystavil obvinění ze sobectví a chamtivosti. Jeho scestná kampaň za udržení koleje svatého Anselma v chodu byla stejně nejspíš válečná lest, která měla skrýt jeho zájem na kořisti.

Bitevní linie byly narýsovány a on, plný sebedůvěry, směřoval k tomu, co mělo být podle jeho očekávání rozhodujícím střetem.

Kapitola 19

Otec Sebastian věděl, že ho o víkendu čeká konfrontace s arciděkanem, ale neměl v úmyslu připustit, aby k ní došlo v kostele. Byl připravený, dokonce dychtivý zastávat své názory, ale ne před oltářem. Ale když arciděkan řekl, že by teď chtěl vidět Rogiera van der Weydena, neměl otec Sebastian žádnou výmluvu, aby ho nedoprovodil. Měl pocit, že dát mu jen tak do ruky klíče by bylo nezdravé. Utěšil se myšlenkou, že návštěva bude zřejmě krátká. Proti čemu, u všech všudy, může mít arciděkan v kostele námitky, snad proti nevyvětrané vůni kadidla? Otec Sebastian se rozhodl udržet si vyrovnanou náladu a pokud možno omezit konverzaci na povrchní věci. V kostele spolu dva kněží jistě dokážou mluvit bez jízlivosti.

Vešli ze severního ambitu do dveří sakristie beze slova. Nikdo nepromluvil, ani když otec Sebastian rozsvítil světlo, které osvětlovalo obraz, a stanuli před ním mlčky bok po boku.

Otec Sebastian nikdy nenašel slova adekvátní k pocitu, jež v něm vyvolávalo toto náhlé zjevení obrazu, a nepokoušel se je najít ani teď. Trvalo celé půl minuty, než arciděkan promluvil. Jeho hlas nepřírodně zahřmával v tichu chrámu.

"Samozřejmě by obraz neměl být tady. Uvažoval jste někdy vážně o tom, že se musí přestěhovat?"

"A kam přestěhovat, arciděkane? Koleji jej darovala slečna Arbuthnotová s tím, že bude umístěn v kostele, a to nad oltářem."

"Sotva je to bezpečné místo pro něco tak cenného. Jakou má cenu, co myslíte? Pět milionů? Osm milionů? Deset milionů?"

"Nemám tušení. Pokud jde o bezpečnost, ten oltářní obraz tu visí přes sto let. Kam přesně navrhuje, že by se měl přestěhovat?"

"Někam na bezpečnější místo, někam, kde by se z něj mohli těšit lidé. Nejrozumnější by bylo – a probíral jsem to s biskupem – prodat ho muzeu, kde by byl na očích veřejnosti. Církve, nebo ještě spíš její charitativní činnost, by ty peníze mohla dobře využít. To samé platí i o dvou vašich nejceněnějších kališích. Je nevhodné mít předměty takové ceny pro soukromé potěšení dvaceti světců."

Otec Sebastian byl v pokušení citovat verše z písma – "neb mohla mast tato prodána býti za mnoho, a dáno chudým", ale prozíravě se toho zdržel. Ale neovládl se natolik, aby v jeho hlase neznělo pobouření.

"Oltářní obraz je majetkem této koleje. Určitě se neprodá, dokud já budu rektorem, ani se neodstěhuje. Stříbro se bude uchovávat v sejfu sakristie a používat k účelům, pro něž bylo vyrobeno."

"I když jeho přítomnost znamená, že kostel se musí zamykat a není přístupný světcům?"

"Není nepřístupný. Musejí jen požádat o klíče."

"Potřeba pomodlit se je někdy spontánnější než pamatovat na to, že musím žádat o klíč."

"Proto tu máme oratoř."

Arciděkan se odvrátil a otec Sebastian přešel k vypínači a zhasl světlo. Jeho společník prohodil: "Každopádně, když

bude kolej uzavřena, obraz se musí přestěhovat. Nevím, co s tímhle místem zamýšlí diecéze – tedy se samotným kostelem. Je příliš odlehlý, než aby mohl sloužit jako farní kostel. Kde byste vzali kongregaci? Je nepravděpodobné, že ten, kdo by koupil dům, by stál o soukromou kapli, ale člověk nikdy neví. Je těžké představit si, kdo by měl zájem o koupi. Odlehlé místo, těžko udržitelné, těžko dosažitelné a bez přímého přístupu na pláž. Stěží bude vhodné jako hotel nebo sanatorium. A vzhledem k erozi pobřeží ani není jisté, jestli tu ještě za dvacet let bude."

Otec Sebastian počkal, až bude moci promluvit klidně. "Říkáte to, arciděkane, jako by rozhodnutí uzavřít svatého Anselma už padlo. Předpokládal jsem, že by to se mnou jako s rektorem bylo v tom případě konzultováno. Zatím mi nikdo nenapsal, ani se mnou nemluvil."

"Samozřejmě to s vámi bude konzultováno. Veškeré nutné únavné postupy budou dodrženy Ale konec je nevyhnutelný, to sám dobře víte. Anglikánská církev se centralizuje a racionalizuje své teologické vzdělávání. Reforma má notné zpoždění. Svatý Anselm je příliš malý, příliš vzdálený, příliš drahý a příliš elitářský."

"Elitářský, arciděkane?"

"To slovo užívám záměrně. Kdy jste naposledy přijali svěcení ze státního školského systému?"

"Stephen Morby prošel státním systémem. Je to pravděpodobně náš nejinteligentnější svěcenec."

"První, řekl bych. A jistě prošel Oxfordem s požadovanými výsledky. A kdy jste přijali ženu jako svěcení? Nebo vysvěcenou ženu do pedagogického sboru, když už o tom mluvíme?"

"Žádná žena nikdy nepodala přihlášku."

"Jistě. Protože ženy vědí, kde nejsou žádané."

"Myslím, že nedávná historie by to vyvrátila, arciděkane. Nemáme žádné předsudky. Církev, nebo spíše synod, učinily rozhodnutí. Ale tady je to příliš malé, než abychom mohli přijímat studentky I větší teologické koleje s tím mají potíže. Jsou to svěcení, kdo trpí. Já nebudu v čele křesťanské instituce, kde někteří členové odmítají přijímat svátost z rukou jiných."

"A elitářství není váš jediný problém. Pokud se církev nepřizpůsobí potřebám jedenadvacátého století, zahyne. Život vašich mladých mužů, kteří tu žijí, je nesmyslně privilegovaný, úplně vzdálený od životů mužů a žen, kterým budou jednou sloužit. Studium řečtiny a hebrejštiny má své místo, to nepopírám, ale také musíme přihlídnout k tomu, co nabízejí nové disciplíny. Jaké vzdělání získávají v sociologii, ve vztazích mezi rasami a spolupráci mezi jednotlivými vírami?"

Otcí Sebastianovi se podařilo udržet klidný tón. "Úroveň vzdělání, které tu svěcení získávají, se řadí mezi nejlepší v zemi. Naše inspekční zprávy to jasně dokazují. A je absurdní tvrdit, že všichni jsou zde bez kontaktu se skutečným světem, nebo že nejsou vedeni k tomu, že budou tomuto světu sloužit. Kněží odešli ze svatého Anselma sloužit do nejbídačejších a nejobtížnějších oblastí tady i v cizině. Co třeba otec Donovan, který zemřel na tyfovou infekci v East Endu, protože nechtěl opustit své stádečko, nebo otec Bruce, umučený v Africe? A jsou tu jiní. Svatý Anselm vychoval dva z nejvýznamnějších biskupů za celé století."

"Byli to biskupové své doby, ne naší. Mluvíte o minulosti. Mě zajímají potřeby přítomnosti, zvláště těch mladých. Nemůžeme lidi obracet na víru našimi obnošenými konvencemi a archaickou liturgií. Být církví, která je považována za domýšlivou, nudnou, měšťáckou, možná i rasistickou. Svatý Anselm se stal irelevantní pro nový věk."

"A co tedy chcete?" zvolal otec Sebastian. "Církev bez mystéria, zbavenou toho učení, tolerance a důstojnosti, které byly přednostmi anglikánství? Církev bez pokory tváří v tvář nevýslovné záhadě a lásce všemohoucího Boha? Bohoslužby s banálními písněmi, zvláště liturgií a svátostí oltářní ve stylu farní žranice? Církev pro mládež Británie? Tak já tedy bohoslužby ve svatém Anselmu nevedu. Je mi líto, ale jsou legitimní rozdíly v tom, jak nahlížíme na kněžství. Nechtěl jsem být osobní."

"Ale byl jste," opáčil arciděkan ostře. "Dovolte, abych byl upřímný, Morelle."

"Byl jste upřímný. A jsme na správném místě?"

"Svatý Anselm bude uzavřen. V minulosti sloužil dobře, to bezpochyby, ale pro přítomnost je irelevantní. Jeho úroveň je dobrá, ale je o něco lepší než v Chichesteru, Salisbury, Lincolnu? A ty se musely smířit s uzavřením."

"Nebude uzavřen. Nebude uzavřen, dokud žiju já. Já nejsem bez vlivu."

"Ach, to my víme. To je přesně to, co mi vadí – síla vlivu, znát správné lidi, pohybovat se ve správných kruzích, utrousit slovo do správného ucha. Ten pohled na Anglii je zastaralý jako tahle kolej sama. Svět lady Veroniky je mrtev."

Ale teď stěží ovládaný hněv otce Sebastiana propukl naplno. Sotva mohl mluvit, ale slova, zkreslená nenávistí, křičel hlasem, který sám sotva poznával. "Jak se opovažujete! Jak se opovažujete zmiňovat se o mé ženě!"

Zírali na sebe jako dva boxeři. Byl to arciděkan, kdo našel hlas. "Omlouvám se, byl jsem prudký a nešetrný. Nesprávná slova na nesprávném místě. Půjdeme?"

Jako by chtěl vztáhnout ruku, ale pak si to rozmyslel. Mlčky kráčeli podél severní stěny ke dveřím sakristie. Otec Sebastian se náhle zastavil. "Někdo tu s námi je," sykl. "Nejsme sami."

Několik vteřin stáli a naslouchali. Arciděkan posleze prohlásil: "Nic neslyším. V kostele očividně nikdo kromě nás není. Dveře byly zamčené a alarm nastavený, když jsme přišli. Nikdo tu není."

"Jistěže ne. Jak by mohl? Jen jsem měl takový pocit."

Otec Sebastian nastavil alarm, zamkl za sebou vnější dveře do sakristie a společně prošli do severního ambitu. Byla vyslovena omluva, ale oba vyřkli slova, která nikdy nezapomenou, to bylo otcí Sebastianovi jasné. Byl znechucený, že nad sebou ztratil vládu. On i arciděkan chybili, ale on byl hostitel a měl větší odpovědnost. A arciděkan vyslovil jen to, co si ostatní mysleli, co si říkali mezi sebou. Cítil, jak na něj padá hluboká deprese a s ní přišel méně známý pocit, ale akutnější než zlá předtucha. Byl to strach.

Kapitola 20

Odpolední čaj o sobotách ve svatém Anselmu byla neformální záležitost, kterou připravovala paní Pilbeamová. Podával se ve studentské společenské místnosti v zadní části domu pro ty, kdo se přihlásili, že budou doma. Většinou jich bylo málo, zvláště když se někde poblíž hrál fotbalový zápas, který stál za vidění.

Byly tři hodiny a Emma, Raphael Arbuthnot, Henry Bloxham a Stephen Morby lenořili v obýváku paní Pilbeamové mezi kuchyňkou a chodbou vedoucí do jižního ambitu. Z této chodby vedly schody dolů do sklepa. Kuchyně s mohutným sporákem se čtyřmi troubami, se zářícími chromovanými povrchy a s moderním vybavením byla studentům zapovězena. To tady, v malé místnůstce vedle, s jednoduchým plynovým sporákem a čtvercovým dřevěným stolem paní Pilbeamová občas pekla vdolečky a koláče a vařila čaj. Pokoj byl domácky útulný, možná i trochu omšelý ve srovnání s chirurgickou čistotou neposkvrněné kuchyně. Stále tu byl původní krb se zdobeným železným dymníkem, a přestože hořící polena byla teď umělá a topilo se plynem, tvořil příjemný střed pokoje.

Obývací pokoj byl královstvím paní Pilbeamové. Polička nad krbem se pyšnila jejími osobními poklady, většinu z nich jí přivezli někdejší studenti ze svých cest: zdobená konvička na čaj, různé džbánky a vázičky, porcelánovi psi, které milovala, a dokonce malá, rozpustile oblečená panenka, jejíž tenké nožky visely přes kraj poličky.

Paní Pilbeamová měla tři syny, teď byli porůznu po světě a Emma tušila, že má ráda tahle posezení s mladými, stejně jako svěcenci oceňovali úlevu od maskulinní strohosti každodenní rutiny. Podobně jako jim i Emmě vyhovovala mateřská, ale nesentimentální náklonnost paní Pilbeamové. Zajímalo by ji, zda otec Sebastian vůbec schvaluje to, že se připojuje ke studentům v těchto neformálních setkáních. Nepochybovala, že o nich ví; málo toho, co se dělo na koleji, otci Sebastianovi uniklo.

Toto odpoledne tam byli jen tři studenti. Peter Buckhurst, který se stále zotavoval z infekční mononukleózy, odpočíval ve svém pokoji.

Emma se usadila mezi polštáře do houpacího křesla napravo od krbu, Raphael natáhl své dlouhé nohy z protějšího křesla. Henry na jeden konec stolu rozložil sobotní vydání Timesů a na druhém konci dávala paní Pilbeamová kuchařskou lekci Stephenovi. Jeho matka ze severní části země v neposkvrněném řadovém domku byla pevně přesvědčena, že její synové nebudou muset pomáhat v domácnosti; stejně jako o tom byla přesvědčena i její matka a matka její matky. Ale Stephen se v Oxfordu zasnoubil s vynikající mladou genetičkou s více rovnostářskými, méně výhodnými názory. Toto odpoledne se pustil s podporou paní Pilbeamové a za občasného kritizování spolusvěcenců do výroby pečiva a teď právě vmíchal do mouky směs sádla a másla.

"Takhle ne, Stephene," protestovala paní Pilbeamová. "Musíte pomalu, zvedněte ruce a lijte tu směs do mísy z výšky. Tak po cestě nabere spoustu vzduchu."

"Teď si připadám jako blbec."

"Taky jako blbec vypadáš," vmísil se Henry. "Kdyby tě teď viděla tvoje Alison, začala by pochybovat, že jsi schopen vychovat ta dvě skvělá robátka, která jistě plánujete."

"Ale ne!" bránil se Stephen a na tváři mu vyvstal úsměv při milé vzpomínce.

"Stejně to má divnou barvu. Proč nejdeš do supermarketu? Tam ti prodají kvalitní pečivo z mrazáku."

"Není nad domácí pečivo, pane Henry. Neodrazujte ho. No, vždyť to vypadá dobře. Teď začnete přidávat studenou vodu. Ne, nesahejte po hrnku. Ta se musí dávat po lžících."

"Dostal jsem docela dobrý recept na zapečené kuře, když jsem bydlel na privátu v Oxfordu," řekl Stephen. "Koupíte v supermarketu naporcované kuře a přidáte konzervu žampionové polévky. Nebo rajské, prostě nějaké polévky. Vždycky to dopadne dobře. Už je to hotové, paní Pilbeamová?"

Paní Pilbeamová se podívala do mísy, kde těsto konečně začalo tvořit lesklý bochánek. "Zapečené věci probereme příští týden. jo, vypadá to celkem dobře. Teď to zabalíme do mikrotenu a dáme to do ledničky odpočinout."

"Proč má odpočívat těsto? To já jsem vyčerpaný! A má to mít tuhle barvu? Vypadá to jako špinavé."

Raphael se zvedl a řekl: "Kde je ten čmuchal?"

Odpověděl Henry, oči stále upřené do novin. "Ten určitě přijede až na večeri. Viděl jsem ho odjíždět hned po snídani. Musím říct, že se mi ulevilo, že jede pryč. Není to zrovna štěstí, mít ho v domě."

"Ale co tu chce objevit?" zeptal se Stephen. "Přece nemůže znovu otevřít vyšetřování. Nebo může? Může probíhat další vyšetřování, když je nebožtík zpopelněn?"

Henry vzhlédl. "Asi dost těžko. Zeptej se Dalglisha, to je expert," a ponořil se opět do svých Timesů.

Stephen přešel ke dřezu, aby si umyl ruce od mouky. "Já mám ohledně Ronalda trochu výčitky svědomí. Moc jsme se o něj nestarali, co?"

"A proč bychom se měli starat? Svatý Anselm není příprava." Raphael zahovořil přehnaně pedantským tónem. "Tohle je mladý Treeves, Arbuthnote, bude spát v tvé ložnici. Dej na něj pozor, ano? Všechno mu to tady předved'. Možná si Ronald myslel, že je zase ve škole, měl ten děsný zvyk všechno si označovat jmenovkami. Jmenovky na šatech, nálepky na všem ostatním. Co si vůbec myslel – snad že mu je ukradneme?"

"Každá náhlá smrt vzbuzuje předvídatelné pocity: šok, smutek, hněv, vinu," poznamenal Henry. "Ze šoku jsme se dostali, moc smutku jsme necítili a k hněvu nemáme důvod. Takže zůstává vina. Naše příští zpovědi budou dost únavné. Otce Beddinga už bude otravovat, že pořád slyší jméno Ronald Treeves."

Emma se nevěcně zeptala: "Vy se nezpovídáte kněžím ze svatého Anselma?"

Henry se zasmál. "Propána, to ne. Incest pěstovat můžeme, ale ne takovýhle. Dvakrát za trimestr sem jezdí kněz z Framlinghamu." Dočetl noviny a pečlivě je složil. "Když mluvíme o Ronaldovi, řekl jsem vám, že jsem ho viděl v ten pátek večer, než zemřel?"

"To jsi neřekl. Kdes ho viděl?" otázal se Raphael.

"Šel z prasečnicku."

"Co tam dělal?"

"Jak to mám vědět? Drbal prasata po hřbetech, co já vím. Ale myslím, že byl rozrušený, chvíli mi dokonce připadalo, že brečí. Asi mě neviděl. Klopýtal kolem mě ke břehu." "Řekl jsi to policii?"

"Ne, nikomu jsem to neřekl. Policie se mě ptala akorát na to – tedy dost netaktně – jestli myslím, že měl Ronald důvod k sebevraždě. Když odcházel z toho prasečnicku den předtím, byl sice rozrušený, ale to přece neznamená, že dobrovolně strčí hlavu pod tunu písku. A ani jsem si nebyl jistý tím, co jsem viděl. Skoro do mě vrazil, ale už byla tma. Třeba mi to jen tak připadalo. Eric určitě neřekl nic, jinak by ho předvolali k soudu. Kromě toho Ronalda ještě ten večer viděl pan Gregory, a ten řekl, že při hodině řečtiny vypadal normálně."

"Ale bylo to divné, že?"

"Zpětně se mi to zdá divnější než tehdy. Nemůžu to pustit z hlavy. A Ronald se tu potlouká dost často, nezdá se vám? Občas mi připadá, že je tu víc fyzicky přítomný, skutečnější než zaživa."

Nastalo ticho. Emma nepromluvila. Pohlédla na Henryho a přála si, jako už tolikrát, aby měla nějaký klíč k jeho charakteru. Vzpomněla si na rozhovor s Raphaelem brzy poté, co Henry nastoupil do koleje.

"Henry je pro mě hádanka," řekl tenkrát. "Co pro vás?"

"Všichni jste pro mě hádanky," usmála se.

"To je dobře. Nechceme být průhlední. A kromě toho, hádanka jste pro nás vy. Ale Henry – co ten tady dělá?"

"Zřejmě to samé co vy."

"Kdybych každý rok vydělával půl milionu dolarů s vyhlídkou na milionovou odměnu za dobré chování každé Vánoce, asi bych to nevyměnil za sedmáct tisíc ročně, tedy při troše štěstí, ani za slušnou faru. Ty totiž koupíš rodiny yuppies, které si potrpí na viktoriánskou architekturu. Nás čeká půlka šeredného dvojdomku s kouskem parkoviště pro ojetou fiestu. Vzpomeňte na tu nepřijemnou pasáž ze svatého Lukáše, jak se ten mladý muž v žalu odvrací, protože má velký majetek? Já se v něm vidím. Naštěstí jsem chudý a parchant. Myslíte, že Bůh to zařídil, abychom nikdy neupadli v pokušení, která on tak dobře zná, a přitom nám nedal sílu odolat jim?"

"Historie dvacátého století tuhle tezi moc nepodporuje," namítla Emma.

"Možná tu myšlenku nabídnu otci Sebastianovi, navrhu mu, že ji může zpracovat na kázání. No, když tak o tom přemýšlím, radši ne."

Raphaelův hlas ji vrátil do přítomnosti. "Ronald byl ve vašem kursu tak trochu otravný, ne? Ty pečlivě připravíš, aby si mohl vymyslet inteligentní otázky, to jeho neúnavné psaní poznámek! Zřejmě si schovával užitečné pasáže pro budoucí kázání. Není nad to, když do textu zapojíme verše, abychom učinili z průměrného pozoruhodný, zvlášť když si kongregace neuvědomuje, že citujete."

"Občas jsem se divila, že se zapsal," prohodila Emma. "Semináře jsou přece dobrovolné."

Raphael se chraplavě, napůl ironicky, napůl upřímně zasmál; Emmě to nebylo příjemné. "Ano, drahá Emmo, naprosto. Jenže tady u nás dobrovolný neznamená přesně to, co jinde. Řekneme, že určité chování je přijatelnější než jiné."

"No ne! A já myslela, že všichni chodíte, protože vás poezie baví."

"Poezie nás baví," potvrdil Stephen. "Potíž je v tom, že je nás jenom dvacet. To znamená, že nás pořád přepočítávají. Kněží si nemohou pomoci, je to otázka čísel. Proto se církev domnívá, že teologická kolej má mít tak šedesát lidí – a má pravdu. Arciděkan má k tomu důvod, když prohlašuje, že jsme příliš malí."

Raphael řekl hádavě: "No, arciděkan. Musíme o něm mluvit?"

"To nebudeme. Je to ale podivná směska, co? Je pravda, že anglikánská církev se skládá ze čtyř různých církví, že není jednotná, ale kam vlastně patří on? Netouží po potlesku. Lpí na evangeliu, ale uznává ženy v kněžské funkci. Pořád říká, že se musíme změnit, abychom sloužili novému století, ale sotva je to představitel liberální teologie, taky má nekompromisní názory na rozvod a interrupce."

"On představuje viktoriánský atavismus. Když tu je, připadám si jako v Trollopově románu, až na to, že role jsou obrácené. Otec Sebastian by měl být arciděkan Grantly a Crampton by mohl být Slope."

"Ne, Slope ne," zaprotestoval Stephen. "Slope byl pokrytec. Arciděkan je přinejmenším upřímný."

"Jo, upřímný, to on je," ušklíbl se Raphael. "Hitler byl upřímný, Čingischán byl upřímný. Každý tyran je upřímný."

"Ve své farnosti není tyran," namítl Stephen mírně. "Vlastně si myslím, že je dobrý pastor. Nezapomínejte, že jsem k němu byl o minulých Velikonocích na týden přidělený. Mají ho rádi. Dokonce se jim líbí i jeho kázání. Jeden ze starších církve říkal: 'Vi, čemu věří, a podává nám to jasně. A v téhle farnosti není člověk v tísní nebo zármutku, který by mu nebyl vděčný.' My ho vidíme z té nejhorší stránky. Ve své farnosti je to jiný člověk."

"Pronásledoval svého kolegu, kněze, a dohnal ho do vězení," řekl Raphael. "To je křesťanská charita? Nenávidí otce Sebastiana; tolik o lásce k bližnímu. A nenávidí naši kolej a všechno, co představuje. Bojuje za to, aby kolej uzavřeli."

"A otec Sebastian bojuje za její udržení," doplnil Henry. "Vím, kde mám své peníze."

"Nejsem si tak jistý. Ronaldova smrt tomu nepomohla."

"Církev nemůže uzavřít teologickou kolej proto, že jeden z jejích studentů spáchal sebevraždu. A arciděkan stejně v neděli hned po snídani odjede. Zřejmě ho potřebují v jeho farnosti. Musíme přetpět jen dvě společná jídla. Měl by sis dát pozor na svoje chování, Raphaeli."

"Už mě varoval otec Sebastian. Pokusím se mimořádně ovládnout."

"A jestli se ti to nepovede, omluvíš se arciděkanovi, než ráno odjede?"

"To ne," prohlásil Raphael. "Mám dojem, že ráno se nikdo nebude arciděkanovi omlouvat."

O deset minut později svěcenci odešli na čaj do společenské místnosti studentů. Paní Pilbeamová řekla: "Vypadáte unaveně, slečno. Zůstaňte tu a dejte si se mnou trochu čaje, jestli chcete. Teď, když si tu tak hovíte, to bude

příjemnější."

"Díky, paní Pilbeamová, zůstanu tu ráda."

Paní Pilbeamová jí ke křeslu přitáhla nízký stolek a na něj postavila velký šálek čaje a máslem namazaný vdoleček s džemem. Je to prima, pomyslela si Emma, sedět tady v klidu s jinou ženou, poslouchat vrzání proutěného křesla, jak se paní Pilbeamová uvelebují, cítit vůni teplých vdolečků a sledovat modré plameny v krbu.

Přála si, aby byli nemluví o Ronaldu Treevesovi. Neuvědomila si, že tato stále záhadná smrt může vrhnout stín na celou kolej. A nejen ta smrt. Paní Munroeová zemřela přirozeně, pokojně, možná byla ráda, že zesnula, ale byla to další ztráta v malé komunitě, kde škody způsobené smrtí nelze přehlédnout. Zalitovala, že se Ronaldovi víc nevěnovala, měla k němu být laskavější a mít s ním větší trpělivost. Představa, jak ten chlapec klopýtá od Surteesova domu, jí tížila mysl břemenem, které nešlo jen tak setřást.

A teď tu byl arciděkan. Raphaelova antipatie k němu hraničila s posedlostí. A byla to víc než antipatie. V jeho hlase zněla nenávisť; a to nebyl cit, který by člověk ve svatém Anselmu očekával. Uvědomila si, jak si na tyhle návštěvy koleje zvykla, jak s nimi počítá. Známa slova z Knihy modliteb plula její myslí. Mír, který svět nemůže poskytnout. Ale mír byl porušen obrazem hochy, který lapal otevřenými ústy po dechu a polykal jen vražedný písek. A svatý Anselm byl součástí světa. Studenti mohli být svědci a jejich učitelé kněží, ale byli to muži. Kolej mohla stát ve vzdorné symbolické izolaci na odloučeném pobřeží mezi mořem a akry neobydlené země, ale život v jejích zdech byl intenzivní, přísně řízený, klaustrofobický. Jaké emoce mohly kvést v téhle atmosféře pařeníště?

A co Raphael, vychovaný bez matky v tomto poustevnickém světě, z něhož unikl jen do stejně maskulinního a řízeného života přípravy a soukromé školy? Měl poslání, nebo jen platil starý dluh jediným způsobem, který znal? Zjistila, že poprvé kněze v duchu kritizuje. Jistě je mělo napadnout, že Raphael by měl studovat na nějaké jiné koleji. Myslela si o otci Sebastianovi a otci Martinovi, že oplývají moudrostí a dobrotou, které těžko chápou lidé jako ona, nacházející v organizovaném náboženství spíš strukturu pro morální zápas než konečný pramen zjevené pravdy. Ale vždycky se vrátila k téže nepřijemné myšlence: kněží jsou jen muži.

Zvedal se vítr. Teď slyšela jeho tiché, nepravdělné šumění, sotva rozeznatelné od hlasitějšího šumu moře.

Paní Pilbeamová řekla: "Má přijít velký vítr, jenže pochybuji, že si ho užijeme dřív než nad ránem. Ale počítám, že noc bude i tak divoká."

Pily čaj mlčky, pak paní Pilbeamová prohlásila: "Jsou to hodní kluci, víte, všichni."

"Ano," přisvědčila Emma. "Vím to." A připadlo jí, že to ona někoho přesvědčuje.

Kapitola 21

Otec Sebastian neměl rád odpolední čaj. Nejedl koláče a byl toho názoru, že vdolečky a sendviče jen kazí chuť na večeři. Považoval za správné, že se tam ukázal ve čtyři hodiny, když měli hosty, ale obvykle zůstal jen tak dlouho, aby vypil dva šálky Earl Grey s citronem a přivítal ty, kteří přijeli. Tuto sobotu nechal pozdravy na otci Martinovi, ale deset minut po čtvrté se mu zazdalo, že zdvořilost vyžaduje, aby se tam objevil. V půli cesty ze schodů však potkal arciděkana, který se řítí nahoru.

"Morelle, potřebuju s vámi mluvit. Ve vaší kanceláři, prosím vás."

A co teď? pomyslel si otec Sebastian unaveně, když stoupal za arciděkanem do schodů. Crampton bral schody po dvou, a když dorazil ke kanceláři, docela neobřadně vtrhl do dveří. Otec Sebastian vstoupil tišeji, nabídl mu jedno z křesel před krbem, což arciděkan ignoroval, a oba muži stanuli tváří v tvář tak těsně, že otec Sebastian cítil nakyslý pach společníkova dechu. Přinutil se, aby se podíval do očí, které metaly blesky, a náhle si s nepříjemným pocitem uvědomil každý detail Cramptonovy tváře: dva černé chlupy v levém chřípí, rudé skvrny hněvu vysoko na lícních kostech, drobeček něčeho, co vypadalo jako vdolek, v koutku úst. Stál a pozoroval ho, zatímco arciděkanovi se podařilo poněkud se ovládnout.

Když Crampton promluvil, byl klidnější, ale hrozba v jeho hlase byla nepochybná. "Co tady dělá ten policejní důstojník? Kdo ho pozval?"

"Komander Dalglish? Snad jsem vám vysvětlil."

"Ne Dalglish. Yarwood. Roger Yarwood."

Otec Sebastian klidně odpověděl: "Pan Yarwood je tady hostem, jako vy. Je to detektiv-inspektor ze suffolkského oddělení a je tady na týdenní dovolené."

"To byl váš nápad, vzít ho sem?"

"Je to občasný návštěvník, a vítaný. Momentálně je v pracovní neschopnosti. Napsal nám, jestli by tu nemohl týden zůstat. Máme ho rádi a vítáme, že je tady."

"Yarwood je policejní důstojník, který vyšetřoval smrt mé ženy. Vážně mi tvrdíte, že jste to nevěděl?"

"Jak bych to mohl vědět, arciděkane? Jak by to někdo z nás mohl vědět? On o ničem takovém nemluvil. Přijíždí si sem od své práce odpočinout. Vidím, že vás rozrušilo, že je tady, a moc mě to mrzí. Jeho přítomnost jistě vyvolává velmi nešťastné vzpomínky. Ale je to mimořádná shoda, nic víc. Dochází k nim denně. Inspektor Yarwood byl přeložen do Suffolku z Metropolitní policie před pěti lety, aspoň myslím. Muselo to být brzy po smrti vaší paní."

Otec Sebastian se vyhnul slovu sebevražda, ale věděl, že mezi nimi visí nevyřešené. O tragédii arciděkanova prvního manželství se v církevních kruzích vědělo, jinak to ani být nemohlo.

"Musí ovšem odjet," prohlásil arciděkan. "Nehodlám s ním sedět u večeře."

Otec Sebastian se zmínil mezi soucitem, sice upřímným, ale ne tak silným, aby převládl, a nepříjemnějším pocitem.

"Nejsem připravený na to, abych mu to řekl," namítl. "Jak jsem řekl, je tady host. Ať ve vás vyvolává jakékoliv

vzpomínky, je jistě možné, aby dva dospělí muži seděli u téhož stolu a nesoptili vztekem."

"Vztekem?"

"Mně to slovo připadá výstižné. Proč byste se měl tak rozčilovat, arciděkan? Yarwood dělal svou práci. Mezi vámi nešlo o osobní věc."

"Bral to jako osobní věc od prvního okamžiku, kdy se objevil na faře. Ten chlap mě víceméně obvinil z vraždy Přicházel den za dnem, i když jsem byl vrcholně zarmoucený a zranitelný, mučil mě otázkami, páčil ze mě sebemenší detaily mého manželství, osobní věci, do kterých mu nic nebylo, vůbec nic! Po soudním vyšetřování a vynesení výroku jsem si na něj stěžoval u Metropolitní. Obrátil jsem se na policejní oddělení se stížností, ale ani jsem nečekal, že to vezmou vážně, a pak jsem se snažil hodit to celé za hlavu. Ale policie zahájila šetření a uznala, že Yarwood byl patrně příliš horlivý."

"Příliš horlivý?" Otec Sebastian sklouzl k otřepané frázi. "Zřejmě se domníval, že koná svou povinnost."

"Povinnost? To nemělo nic společného s povinností! Myslel si, že by z toho mohl udělat případ, na kterém by získal renomé. Byla by to bomba, ne? Místní farář obviněn z vraždy své ženy. Víte, jakou škodu by tohle obvinění mohlo nadělat v diecézi, ve farnosti? Týral mě a vyžíval se v tom."

Otci Sebastianovi přišlo zatěžko spojit toto obvinění s tím Yarwoodem, kterého znal. Byl si vědom protichůdných pocitů; soucitu s arciděkanem, nerozhodnosti, zda promluvit s Yarwoodem, nebo ne; starost o to, aby neznepokojil muže, který byl podle jeho názoru slabý fyzicky i psychicky. Všechny tyto obavy se rozporuplně a absurdně spojily v prvořadou otázku rozmístění hostů u večeře. Nemohl posadit ty dva policisty vedle sebe, chtěli by se vyhnout povinnosti zabrat se do profesionální debaty, to by určitě u svého stolu nechtěl. (Otec Sebastian nikdy neuvažoval o refektáři ve svatém Anselmu jinak než jako o "své jídelně", "svém stole".) Bylo jasné, že ani Raphael, ani otec John nemohou sedět hned vedle arciděkana ani proti němu. Clive Stannard byl v nejlepším případě nudný host; těžko by ho mohl vnutit Dalglieshovi nebo Cramptonovi. Přál si, aby jeho žena Veronica byla naživu a byla tady. Nic z toho by se nestalo, kdyby žila. Pociťl osten nelibosti nad tím, že ho tak nevhodně opustila.

V tom okamžiku někdo zaklepal na dveře. S povděkem za každé přerušení zvolal "Dále" a vstoupil Raphael. Arciděkan na něj vrhl pohled a řekl otci Sebastianovi: "Zařídíte to, Morelle, budete tak laskav?" a vyšel z místnosti.

Otec Sebastian, třebaže uvítal přerušení, nebyl ve vstřícné náladě a jeho "Co je, Raphaeli?" vyznělo stroze.

"Jde o inspektora Yarwooda, otče. Prý by s námi ostatními raději nevečeřel. Chtěl by vědět, jestli je možné, aby dostal jídlo na pokoj."

"Je nemocný?"

"Myslím, že mu není moc dobře, ale neřekl, že je nemocný. Viděl arciděkana u čaje a já mám dojem, že se s ním pokud možno nechce znovu setkat. Hned přestal jíst a odešel. Tak jsem zašel za ním do pokoje podívat se, jestli je mu dobře."

"A řekl ti, proč je tak rozčilený?"

"Ano, otče, řekl."

"Neměl právo svěřovat něco tobě nebo někomu jinému tady. Bylo to neprofesionální a nemoudré, a tys ho měl zarazit."

"Neřekl toho moc, otče, ale to, co řekl, bylo zajímavé."

"Ať řekl cokoliv, nesmí se o tom mluvit. Měl bys zajít za paní Pilbeamovou a požádat ji, ať mu udělá něco k večeři."

Polévku a salát, něco takového."

"Myslím, že nic jiného nechce, otče. Řekl, že by chtěl být sám."

Otec Sebastian napadlo, zda by neměl s Yarwoodem promluvit, ale rozmyslel si to. Třeba je nejlepší řešení to, co ten muž chtěl – být sám. Arciděkan má odjet zítra ráno po časném snídani, protože chce být zpátky ve své farnosti, aby mohl v neděli v deset třicet podávat svaté přijímání. Naznačil, že v obci věřících bude někdo důležitý. Při troše štěstí se ti dva muži už nemusejí vidět.

Rektor unaveně vykročil ke schodům k společenské místnosti studentů ke dvěma šálkům svého čaje.

Kapitola 22

Refektář byl obrácený k jihu a rozměrem i stylem byl replikou knihovny s týmnž oblým stropem a stejným počtem vysokých, úzkých oken, ta však neměla barevná skla s figurativním dekorem, ale jemně nazelenalé tabule se vzorem hroznů a vinných listů. Stěny mezi nimi rozjasňovaly tři velké prerafaelské obrazy, všechny byly darem zakladatelky. Jeden, od Dante Gabriela Rosettiho, zobrazoval dívku s planoucími rezavými vlasy, jež seděla v okně a četla knihu, která by při troše představivosti mohla mít i náboženský obsah. Na druhém, už úplně světském obraze od Edwarda Burne-Jonese tančily tři tmavovlasé dívky pod pomerančovíkem. Třetí a největší obraz od Williama Holmana Hunta zobrazoval kněze před proutěnou kapličkou, který křtil skupiny starověkých Britů. Nebyly to obrazy, po nichž by Emma prahla, ale nepochybovala o tom, že patří k cennostem koleje svatého Anselma. Samotná místnost byla původně navržena jako rodinná jídelna, ale podle Emmina názoru se vyznačovala spíš honosností než praktičností nebo útulností. I tradičně velká viktoriánská rodina by se musela v tomto památníku otcovské autority cítit nepohodlně a stísněně. Svatý Anselm zjevně provedl jen pár změn v úpravě jídelny na institucionální použití. Uprostřed místnosti pořád stál oválný stůl zdobený dřevorezbou, teď ovšem vprostřed nastavený dvěma metry obyčejného dřeva. Stejně zdobené židle byly zjevně původní a místo z obvyklého okénka do kuchyně se jídlo servírovalo z dlouhého bufetu pokrytého bílým ubrusem.

Paní Pilbeamová obsluhovala u stolu s pomocí dvou svěcenců, studenti se v této službě střídali. Pilbeamovi jedli totéž jídlo, ale u stolu v obývacím pokoji paní Pilbeamové. Emma byla při své první návštěvě překvapena, jak dobře toto nezvyklé upořádání funguje. Paní Pilbeamová zřejmě instinktivně poznala, kdy v jídelně dojedli každý chod, a objevila se včas. Nezvonilo se na zvonky a první a hlavní chod jedli mlčky, zatímco jeden ze svěcenců u vysokého stolu

napravo ode dveří předčítal.

Výběr tématu byl na svěcenci a výňatek nezbytně nemusel být z bible nebo z náboženských textů. Během svých návštěv slyšela Emma číst Henryho Bloxhama z Pustiny, Stephena Morbyho z jedné novely P G. Wodehouse, zatímco Peter Buckhurst si vybral Deník nuly. Výhoda tohoto systému pro Emmu byla v tom, že kromě toho, že ji zajímalo předčítání i výběr úryvku, mohla také vychutnat skvělou kuchyni paní Pilbeamové bez společenského hovoru, při němž by se musela obracet na jednu i na druhou stranu.

Když v čele stolu seděl otec Sebastian, večere ve svatém Anselmu nabyla na oficiálnosti soukromého domu. Ale když bylo po předčítání a prvních dvou chodech, předchozí mlčení jako by usnadnilo hovor, který v pohodě plynul, zatímco předčítatel si vzal své jídlo z ohříváku, a nakonec se společnost přesunula do studentské společenské místnosti na kávu nebo vyšla jižními dveřmi na nádvoří. Často takhle hovořili až do večerní bohoslužby. Po ní bylo zvykem, že se svěcenci odebrali do svých pokojů a udržovali klid.

Třebaže podle tradice každý student obsadil vedlejší prázdnou židli, tentokrát otec Sebastian sám rozmístil hosty a zaměstnance. Arciděkana Cramptona posadil po své levici, vedle něj Emmu, k ní z druhé strany otce Martina. Po rektorově pravici seděl komander Dalglish, vedle něj otec Peregrine a pak Clive Stannard. George Gregory večerel v koleji jen občas, ale tentokrát tu byl, seděl mezi Stannardem a Stephenem Morbym. Emma čekala, že uvidí inspektora Yarwooda, ale ten se neobjevil a nikdo jeho nepřítomnost nekomentoval.

Tři ze čtyř studentů, kteří byli na koleji, zaujali svá místa a všichni povstali k modlitbě. Teprve pak se v místnosti objevil Raphael Arbuthnot, který si ještě dopínal sutanu. Zabrumlal omluvu, otevřel knihu, kterou si přinesl, a zaujal místo u předčítacího stolu. Otec Sebastian odříkal latinskou modlitbu a pak se všichni usadili k prvnímu chodu.

Emma, která seděla vedle arciděkana, si uvědomovala jeho fyzickou blízkost patrně stejně jako on její. Instinktivně věděla, že je to muž, který reaguje na ženy se silnou, byt potlačenou sexualitou. Byl stejně vysoký jako otec Sebastian, ale mohutnější, měl široká ramena, býčí šíji a výrazné, hezké rysy obličeje. Vlasy měl téměř černé, bradka mu teprve nedávno začala prokvétat, oči byly hluboko vsazené pod obočím tak pěkně tvarovaným, že mohlo být vytrhané. To vnášelo rušivý tón ženskosti do jeho temné, neúsměvné maskulinity. Otec Sebastian ho představil Emmě, když přišli do jídelny, a on jí sevřel ruku silou, která postrádala vřelost, a pohlédl na ni s výrazem zmateného úžasu, jako by byla hádanka, kterou má vyřešit, než skončí večere.

První chod už byl na stole, byly to pečené baklažány a papriky v olivovém oleji. Ozval se ztlumený cinkot vidliček, když se dali do jídla, a Raphael, jako by čekal na tento signál, začal číst. Řekl, jako by ohlašoval čtení v kostele: "Je to první kapitola Barchesterských věží Anthonyho Trollope."

To dílo Emma, která měla ráda viktoriánské romány, důvěrně znala, ale ráda by věděla, proč si je Raphael vybral.

Svěcenci občas četli z románů, ale obvyklejší bylo vybrat ucelenou pasáž. Raphael četl dobře a Emma se přistihla, že se loudá s jídlem, protože se v duchu zabývá prostředím a příběhem. Svatý Anselm byl ten pravý dům, v němž se měl číst Trollope. Pod jeho oblou střešou si dovedla představit biskupovu ložnici v barchesterském paláci i arciděkana Grantlyho, jak sedí u otcovy smrtelné postele s vědomím, že jestliže stařec bude žít tak dlouho, až padne vláda – což se očekávalo každou hodinu – nebude mít žádnou naději na to, že by nastoupil po svém otci jako biskup. Byla to silná pasáž, v níž ten hrdý, citlivo citlivý syn padl na kolena a modlil se za odpuštění, protože si přál, aby otec zemřel.

Už zvečera se zvedl vítr, který neustále silil. Teď se opíral do domu mocnými poryvy, které zněly jako salvy. Při každém poryvu Raphael přestal číst, jako přednášející, který čeká, až se uklidní nepokojná třída. V obdobích ticha zněl jeho hlas nepřirozeně výrazně a hrozivě.

Emma si uvědomila, že temná postava vedle ní úplně znehybněla. Pohlédla na arciděkanovy ruce a spatřila, že v nich pevně svírá nůž a vidličku. Peter Buckhurst tiše obíhal stůl s vínem, ale arciděkan přikryl sklenici rukou a klouby mu tak zbělely, že Emma téměř čekala, že pod jeho dlaní praskne sklo. Když pozorovala tu ruku, kterou zvedl, připadala jí v její fantazii téměř zrůdná, černé chlupy na hřbetech prstů se mu zjezily. Uvědomovala si také, že komander Dalglish, který seděl naproti, v té chvíli také zvedl oči k arciděkanovi a pozorně se na něj zahleděl. Emmě se zdálo nemožné, aby se napětí, které tak silně sdílela se svým společníkem, nepřenese na celý stůl, ale zřejmě je vnímal jen komander Dalglish. Gregory jedl mlčky, ale se zjevným uspokojením. Zřídka kdy vzhledl, když Raphael četl. Potom se ale na něj vždycky zadíval s mírně pobaveným výrazem.

Raphael pokračoval ve čtení, když paní Pilbeamová a Peter Buckhurst mlčky uklidili talíře, a pak kuchařka přinesla hlavní chod: casoulette s vařenými brambory, mrkvi a fazolemi. Arciděkan se pokusil vzchopit, ale téměř nejedl. Po prvních dvou chodech, kdy následoval sýr, ovoce a sušenky, Raphael zavřel knihu, přešel k bufetu, vzal si svůj talíř a posadil se na konec stolu. V té chvíli Emma pohlédla na otce Sebastiana. Tvář měl ztuhlou a zíral na druhou stranu stolu na Raphaela, který, alespoň Emmě to tak připadalo, rozhodně nemínil jeho pohled opětovat.

Nikdo nespěchal porušit ticho, až posléze se arciděkan se zřejmým úsilím otočil k Emmě a zahájil poněkud škrobenou konverzaci o jejich vztazích s kolejí. Kdy byla jmenována? Co vlastně přednáší? Myslí si, že jsou studenti jako celek vnímaví? Co si osobně myslí o tom, jak se výuka angličtiny a poezie hodí do teologického učiva? Bylo jí jasné, že se arciděkan snaží o nenucený tón, prostě se pokouší o konverzaci, ale jí to připadalo jako výslech a nepříjemně si uvědomovala, že v tichu jeho otázky a její odpovědi znějí nepřirozeně hlasitě. Očima bloudila k Adamu Dalglishovi po rektorově pravici, k tmavé hlavě vedle rektorovy světlejší. Zřejmě měli o čem mluvit. Jistěže teď nehovoří o Ronaldově smrti, u večere ne. Občas si všimla, že se na ni upřel Dalglishův pohled. Jejich oči se krátce setkaly a ona se rychle odvrátila, pak se na sebe rozzlobila za tu chvíli rozpaků a rozhodně se otočila zpět a dál čelila arciděkanově zvědavosti. Nakonec se přesunuli do společenské místnosti ke kávě, ale změna prostředí nenapomohla oživení konverzace. Ta se změnila v nesouvislou výměnu banalit a společnost se rozešla dlouho předtím, než nadešel čas k večerní bohoslužbě.

Emma se vzdálila jako jedna z prvních. Přestože se schylovalo k bouři, toužila po čerstvém vzduchu a po procházce před spaním. Dnes si nechá večerní pobožnost ujít. Bylo to poprvé za celou dobu jejich návštěv koleje, kdy pocítila tak

mocnou potřebu vyjít z domu. Ale když vyšla dveřmi do jižního ambitu, silný vítr ji udeřil jako fyzická rána. Za chvíli bude těžké vzpřímeně stát. To nebyl večer pro samotářskou procházku po pobřeží, které se teď náhle jevílo úplně nepřátelsky. Zajímalo by ji, co teď dělá Adam Dalgliesh. Patrně považuje za zdvořilé zúčastnit se bohoslužby. Jí zbývá práce – pořád měla práci – a pak brzy zalehnout. Vydala se slabě osvětleným ambitem do Ambrože a do své samoty.

Kapitola 23

Bylo půl desáté a Raphael, který vešel do sakristie poslední, zastihl otce Sebastiana, jak si svléká plášť, než se začne strojit k bohoslužbě. Raphael měl ruku na klice dveří vedoucích do kostela, když ho otec Sebastian oslovil: "Tu kapitolu z Trollopa jsi vybral schválně, abys arciděkana rozčilil?"

"Ano, otče," odpověděl Raphael tiše.

"Možná kvůli tomu, co ses dozvěděl od inspektora Yarwooda před večerí."

"Byl pobouřený. Arciděkan víceméně vtrhl do Rogerova pokoje a vyvolal konflikt. Roger něco nechtěně vyhradil a potom mi řekl, že je to důvěrné a že na to mám zapomenout."

"A tvá metoda zapomínání spočívala v tom, žeš schválně vybral ke čtení kapitolu románu, která nejenže hluboce rozrušila našeho hosta, ale také prozradila fakt, že ti inspektor Yarwood něco svěřil."

"Ta pasáž, otče, by arciděkana nemohla urazit, pokud by to, co mi Roger řekl, nebyla pravda."

"Ach tak. Ty jsi použil návod z Hamleta. Provedl jsi lumpárnu a neposlechl mé instrukce, jak se máš k arciděkanovi chovat, až tu bude na návštěvě. My dva se musíme trochu zamyslet. Já nad tím, jestli tě mohu s dobrým svědomím doporučit k vysvěcení. A ty musíš uvážit, jestli se opravdu hodíš na kněze."

Bylo to poprvé, co otec Sebastian slovy vyjádřil pochybnost, kterou si sotva odvážil připustit, byť i v duchu. Přinutil se, aby pohlédl Raphaelovi do očí, zatímco čekal na odpověď.

"Ale máme vůbec na vybranou, otče, jeden nebo druhý?" zeptal se Raphael tiše.

To, co otce Sebastiana překvapilo, nebyla ta odpověď, ale tón, kterým byla pronesena. V Raphaelově hlase slyšel to, co viděl i v jeho očích, nebyl to vzdor, ani výzva jeho autoritě, ani obvyklý tón ironického odstupu, ale něco znepokojivějšího a bolestnějšího; stopa smutné rezignace, jež byla zároveň výkřikem o pomoc. Otec Sebastian se mlčky dooblékl, pak počkal, až mu Raphael otevře dveře sakristie, a vyšel za ním do šera kostela, osvětleného jen svícemi.

Kapitola 24

Dalgliesh byl jediným členem obce věřících při večerní pobožnosti. Posadil se asi v polovině řad napravo od uličky a sledoval, jak Henry Bloxham v bílé rochetě rozsvítil dvě svíce na oltáři a řadu svící se skleněnými stínidly u sedadel v chóru. Henry předtím, než přišel Dalgliesh, zasunul závory na velkých jižních dveřích, a Dalgliesh tiše čekal, až se dveře se zaskřipěním otevrou. Ale nepřišla ani Emma, ani nikdo ze zaměstnanců ani hostů. Kostel byl slabě osvětlený a Dalgliesh seděl sám v soustředěném tichu, v němž mu hluk bouře připadal tak vzdálený, jako by byl součástí jiné reality. Nakonec Henry rozsvítil světlo nad oltářem a van der Weyden vyvstal v nehybném vzduchu jako barevná skvrna. Henry poklekl před oltářem a vrátil se do sakristie. O dvě minuty později vstoupili do chrámu čtyři místní kněží a za nimi svěcenci a arciděkan. Postavy v bílých rochetách téměř neslyšně zaujaly svá místa s neuspěchanou důstojností a ticho přerušil hlas otce Sebastiana s první modlitbou.

"Bože všemohoucí, dejž nám klidnou noc a pokojný konec. Amen."

Bohoslužba se zpívala jednohlasně a s dokonalostí, dosaženou dlouhým cvikem a dokonalou znalostí. Dalgliesh vstával a poklekal, kde to bylo potřeba, a zpíval s nimi. Nechtěl působit jako voyeur. Všechny myšlenky na Ronalda Treevese a jeho smrt si vyhnal z hlavy. Tady nebyl jako policejní důstojník; nežádalo se po něm nic jiného než pokora srdce.

Po poslední krátké modlitbě, ale ještě před pozhánáním povstal arciděkan ze svého místa, aby přednesl homilii. Postavil se před zábradlí oltáře, nepřešel ke kazatelně ani k předčítacímu stolku. Dalgliesh si pomyslel, že je to správné, jinak by se modlil ke kongregaci jediného člověka a téměř určitě k osobě, kterou nejméně toužil oslovit. Homilie byla krátká, ani ne šest minut, ale přednesl ji působivě a tiše, jako by si byl vědom, že nevídaná slova získávají na síle, jsou-li vyřčena tichým hlasem. Stál tam temný a vousatý jako starozákonní prorok, zatímco jeho posluchači v bílých rochetách seděli nehybně jako sochy, aniž na něj pohlédli.

Téma homilie bylo křesťanské následovnictví v moderním světě a byl to útok téměř na všechno, co svatý Anselm hlásal už přes sto let, i na všechno, čeho si cenil otec Sebastian. Poselství bylo jednoznačné. Církev nemůže přežít, aby sloužila potřebám divokého, bouřlivého a stále víc nevěřícího století, pokud se nevrátí k základům víry. Moderní učení není věcí ponoření do archaického, byt krásného jazyka, jenž spíše zamlžuje než objasňuje skutečnost víry. Je pokušení přeceňovat inteligenci a intelektuální výkony, aby se teologie stala filozofickým cvičením v ospravedlnění skepticismu. Stejně lákavý je důraz na obřadnost, oděvy a sporné body procedury, soutěživá posedlost skvělou hudbou, která příliš často mění bohoslužbu na veřejné představení. Církev není společenská organizace, v níž z pohodlněli měšťáci mohou uspokojovat svou touhu po kráse, řádu, nostalgii a iluzi duchovna. Jedině návrat k pravdě evangelia umožní církvi doufat, že naplní potřeby moderního světa.

Po homilii se arciděkan vrátil na své místo a svěcenci i kněží poklekl, zatímco otec Sebastian vykřkl závěrečné pozhánání. Poté malé procesí vyšlo z kostela a Henry se vrátil zhasnout svíce a vypnout oltářní světlo. Pak se odebral

k jižním dveřím, zdvořile popřál Dalglieshovi dobrou noc a zamkl za ním. Až na tato dvě slova nikdo z nich nepromluvil. Když slyšel zaskřípění závory, pocítil Dalgliesh, že je stále oddělován od něčeho, čemu nikdy úplně nerozuměl ani nepřijal a co se teď nakonec obrací proti němu. Chráněn podloubím před plnou silou vichru ušel těch pár yardů od kostelních dveří k Jeronýmu a posteli.

Kniha druhá

SMRT ARCIDĚKANA

Kapitola 1

Arciděkan po večerní bohoslužbě neotálel. Odstrojili se s otcem Sebastianem v sakristii mlčky, stroze popřál dobrou noc a vykročil do ambitu, kterým se proháněl vítr.

Dvůr byl jeden vír zvuků a běsnění. Déšť už ustal, ale silný jihovýchodní vítr dorážel v poryvech a vířil kolem kaštanu, syčel v listoví a ohýbal silné větve, takže se kývaly nahoru a dolů s majestátní pomalostí pohřebního tance. Křehčí větévky se lámaly a padaly na dlažbu jako tyčky z vypálených rachejtli. Jižní ambit byl ještě čistý, ale spadané listy, které vířilo a honilo se po nádvoří, už vytvářelo navlhlou kupu u dveří sakristie a u zdi severního ambitu.

U vchodu do koleje ze sebe arciděkan smetl několik uschlých listů a prošel šatnou do haly. Ačkoli venku zuřila bouře, dům byl podivně tichý. Arciděkana by zajímalo, jestli ti čtyři kněží jsou ještě v kostele či v sakristii, možná rozhorleně debatují o jeho homilii a hodnotí ji. Svěcenci se už nejspíš rozešli do svých pokojů. Bylo něco neobvyklého, téměř zlověstného, v tichu a slabě čpavém vzduchu.

Ještě nebylo půl jedenácté. Pociťoval neklid a ještě se mu nechtělo spát, ale cvičení venku se teď nedalo provozovat, bylo by téměř nebezpečné ve tmě a v silném větru. Ve svatém Anselmu bylo zvykem být už po večerní bohoslužbě zticha a jemu ta konvence sice nebyla sympatická, ale nestál o to, aby viděli, jak se jí vysmívá. Ve společenské místnosti studentů byl televizor, to věděl, jenže sobotní programy nebyly moc dobré a jemu se nechtělo rušit klid. Ale možná by tam našel nějakou knihu, a jistě by nebyly námitky proti sledování nočních zpráv.

Když však otevřel dveře, zjistil, že místnost je obsazena. Mladě vyhlížející muž, jenž mu byl představen při obědě, sledoval nějaký film, a když arciděkan vstoupil, otočil se k němu se zjevnou nelibostí, že ho vyrušuje. Arciděkan na okamžik zaváhal, pak řekl krátce dobrou noc, vyšel dveřmi vedle schodů do sklepa a proti větru se vydal k Augustinu. V deset čtyřicet už byl v pyžamu a županu a chystal se do postele. Přečetl si kapitulu z Evangelia svatého Marka a odříkal své obvyklé modlitby, ale obojí dnes bylo pouhým rutinním cvičením v konvenční zbožnosti. Znal slova písma nazpaměť a vyslovoval je neslyšně, jako by pomalost a soustředěná pozornost ke každému slovu z nich mohly vytěžit nějaký význam, který mu dříve unikal. Když si sundal župan, ještě se ujistil, že okno je zabezpečené proti bouři, a vlezl do postele.

Vzpomínky nejlépe drží na uzdě činnost. Teď, když ztuhle ležel mezi naškrobenými prostěradly a poslouchal vytí větru, věděl, že spánek jen tak nepřijde. Rušný a traumatický den v jeho mysli zanechal plno podnětů. Možná se měl pustit do boje s vichrem a jít se projít. Pomyslel na homilii, ale spíš s uspokojením než s lítostí. Připravil si ji pečlivě a přednesl ji tiše, ale s vášní a autoritou. Ty věci bylo třeba vyslovit, a tak je vyslovil, a jestli ta homilie ještě víc proti němu popudila Sebastiana Morella, jestli jeho nelibost a nesouhlas přerostly v nepřátelství, to se ovšem nedá nic dělat. Ne snad, že by si liboval v neoblíbenosti, řekl si v duchu; bylo pro něj důležité vycházet dobře s lidmi, kterých si vážil. Byl citlivý a věděl, že biskupská mitra se nezíská znepřátelením významné sekce církve, i když má teď menší vliv než kdysi. Ale Sebastian Morell už nebyl tak vlivný, jak si myslel. V této bitvě nemohlo být pochyb o tom, že je na vítězné straně on, ne Morell. Ale jsou tu, připomněl si, bitvy o principy, které je třeba v anglikánské církvi vybojovat, jestliže má církev přežít, aby sloužila novému století. Uzavření koleje svatého Anselma může být jen menší šarvátka v té válce, ale taková, kterou by vyhrál rád.

A co tedy vlastně shledává na svatém Anselmu tak znepokojivého? Proč by měl mít pocit, že na tom vichrném opuštěném pobřeží pokvete duchovní život intenzivněji než jinde, že musí soudit sebe i celou svou minulost? Ne že by měl svatý Anselm dlouhou historii služby Bohu. Kostel byl jistě středověký. Předpokládal, že člověk může slyšet v tom tichém vzduchu ozvěnu staletí, i když jemu to tak nikdy nepřišlo. Pro něj byl kostel funkční věc, budova k pobožnosti, ne místo bohoslužby. Svatý Anselm byl jen výtvozem viktoriánské staré panny, která měla moc peněz, málo rozumu a vkus pro alba s krajkovými lemy, vázičky a staromládenecké kněze. Bylo směšné, že by ten zhoubný vliv měl stále ovládat kolej jedenadvacátého století.

Prudce zahýbal nohama, aby uvolnil omezující prostěradlo. Náhle si přál, aby tu s ním byla Muriel, aby se mohl otočit k jejímu vládnému, uklidňujícímu tělu a ze zvoucího náručí přijmout chvilkové zapomnění v sexu. Ale i když po ní sáhl jen v myšlenkách, přihodilo se to, co se často dalo i v manželské posteli – vstoupila mezi ně vzpomínka na to jiné tělo s pažemi útlými jako dětské, se špičatými prsy, s otevřenými ústy zkoumajícími jeho tělo. "Líbí se ti tohle? A tohle? A tohle?"

Jejich láska byla od samého začátku omyl, byla nerozumná a tak neomylně směřovala ke katastrofě, že se divil, jak mohl žít v takovém sebeklamu. Jejich románek byl přímo látkou k lacinému romantickému čtivu. Začal v prostředí pro toto čtivo přímo typickém – na výletní lodi ve Středozemním moři. Jeho známý duchovní, který byl objednaný jako hostující průvodce toho zájezdu po archeologických a historických pamětihodnostech v Itálii a Asii, na poslední chvíli onemocněl a navrhl ho jako náhradníka. Měl podezření, že by ho organizátoři nevzali, kdyby se objevil lépe kvalifikovaný kandidát, ale nakonec byl překvapivě úspěšný. Naštěstí na této plavbě nebyli mezi pasažéry žádní akademičtí odborníci. Svědomitou předběžnou přípravou a tím, že si s sebou vzal nejlépe zpracované průvodce, dokázal být stále o krok vpředu před ostatními účastníky.

Barbara podnikala tuto výchovnou plavbu se svou matkou a nevlastním otcem. Byla nejmladší cestující a on nebyl jediný muž, kterého očarovala. Připadala mu spíš jako dítě než jako devatenáctiletá dívka, a to dítě, které se narodilo v nějaké jiné době. Vlasy, černé jako uhlí, které měla ostříhané na předválečné mikádo s dlouhou ofinou, srdčitá tvář s malými plnými rty i chlapecká postava zdůrazněná krátkými rovnými bavlněnými šaty jí dodávaly vzhledu dvacátých let. Starší cestující, kteří zažili třicátá léta a ještě měli v paměti předchozí bláznivé desetiletí, nostalgicky vzdychali a tvrdili, že jim připomíná mladou Claudette Colbertovou. Jemu ten obraz připadal falešný. Neměla rafinovanost filmové hvězdy, jen dětskou nevinost a veselost a zranitelnost, která umožňovala, aby si sexuální touhu vykládal jako potřebu hýčkat a ochraňovat. Nemohl uvěřit svému štěstí, když si ho vybrala za svého favorita a připoutala ho k sobě s majetnickým odevzdáním. Do třech měsíců byla svatba. Jemu bylo třicet devět, jí právě dvacet. Byla vychována ve školách zasvěcených náboženství multikulturalismu a liberální ortodoxie, nevěděla nic o církvi, ale dychtila po informacích a poučení. Teprve později si uvědomil, že vztah mezi učitelem a žákyní byl pro ni hluboce erotický. Líbilo se jí podrobovat se, a nejen fyzicky. Ale její nadšení nebylo příliš trvalé, a to ani její nadšení pro manželství. Farnost, v níž byl tehdy vikářem, prodala velkou viktoriánskou faru a místo ní postavila moderní patrový dům, nijak architektonicky význačný, ale s ekonomickým provozem. Nebyl to dům, který mladá žena očekávala.

Extravagantní, svěhlavá, rozmarná – brzy si uvědomil, že je pravým opakem ženy pro ambiciózního anglikánského duchovního. Dokonce sex překryla úzkost. Byla nejnáročnější, když byl příliš unavený nebo při vzácných příležitostech, kdy měli návštěvu přes noc a on si byl nepříjemně vědom tenkých zdí ložnice, když šeptala lichotky, které mohly tak snadno přejít ve výkřiky pokynů a požadavků. Příští ráno se pak objevila ve svém županu, nepokrytě flirtovala, zvedala ruce, takže z ní klouzalo tenké hedvábí, měla ospalé oči a triumfovala.

Proč si ho vzala? Kvůli zabezpečení? Aby se dostala od vlastní matky a nevlastního otce, které nenáviděla? Chtěla být hýčkána, rozmazlována, chtěla, aby se o ni někdo staral? Chtěla se cítit v bezpečí? Být milována? Začal se děsit jejich nepředvídatelných nálad, výbuchů běsnící zuřivosti. Zkoušel je utajit před farností, ale šeptanda je k němu přinesla zpátky. Vzpomínal s palčivými rozpaky a s nelibostí na návštěvu jednoho ze svých farníků, který byl náhodou lékařem. "Vaše žena není moje pacientka, vikáři, a nechci se vměšovat do vašich věcí, ale ona není v pořádku. Myslím, že byste měl vyhledat profesionální pomoc." Když jí ale navrhl, že by měla navštívit psychiatra nebo aspoň praktického lékaře, zavalila ho vzlykavá obvinění, že ji chce zničit.

Vítr, který na pár minut zeslábl, se teď znovu zdvihl ke kvilivému crescendu. Většinou rád naslouchal kvílení větru z bezpečí postele, ale nyní mu malý a účelný pokoj připadal spíš jako vězení než jako útočiště. Od Barbařiny smrti se modlil za odpuštění, že si ji vzal, že ji nedovedl milovat a pochopit. Nikdy neprosil za odpuštění, že si přál její smrt. Když teď ležel na této úzké posteli, začala na něj minulost bolestně dotírat. Nebyl to akt vůle, který odstranil závoru té temné kobky, do níž uzavřel své manželství. Vidiny, které mu táhly myslí, si sám nevybral.

Něco – to traumatické setkání s Yarwoodem, toto místo – se společně přičinily, aby neměl jinou možnost. Ve stavu mezi snem a noční můrou se viděl v místnosti pro výslechy, moderní, funkční, bezvýrazné. A pak si uvědomil, že to je obývací pokoj na jeho staré faře. Seděl na gauči mezi Dalglishem a Yarwoodem. Ještě mu nedali želízka, ale on věděl, že už byl odsouzen a shledán vinným, že mají všechny důkazy, které potřebují. Před jeho očima se odvíjel zrnitý, tajně natočený film. Čas od času Dalglish řekl "tady zastav" a Yarwood vztáhl ruku. Obraz se zastavil a oni jej sledovali s vyčítavým mlčením. Všechny ty drobné přestupky a nelaskavosti, ale také velká selhání v lásce, mýjely před jeho očima. A teď se dívali na poslední kotouč, srdce temnoty.

Už se nemačkal na gauči mezi svými dvěma žalobci. Vstoupil do filmu, aby znovu přehrál každý pohyb, každé slovo, prožil každý pocit, jako by to bylo poprvé. Bylo pozdní odpoledne zamračeného dne uprostřed října, z ocelově šedého nebe po celé dva poslední dny padal drobný déšť, jemný jako mlha. Vrátil se z dvouhodinové návštěvy dlouhodobě nemocných a nechodících farníků. Jako vždy se svědomitě snažil splnit jejich jednotlivé předvídatelné potřeby; slepá paní Oliverová měla ráda, když jí četl z písma a modlil se s ní; starý Sam Possinger při každé návštěvě znovu bojoval v bitvě u Alameinu; paní Poleyová, uvězněná ve svém chodítku, dychtila po nejnovějších drbech a Carl Lomas, který nikdy nevkročil ke svatému Botolopu, rád debatoval o teologii a chybách anglikánské církve. Paní Poleyová s jeho pomocí dokázala dojet do kuchyně a udělat čaj, při tom vyndala z plechovky zázvorový koláč, který mu upekla. Před čtyřmi lety jí ho při své první návštěvě neuváženě pochválil a teď byl odsouzený k tomu, aby ho jedl každý týden, protože zjistil, že je nemožné přiznat, že nemá zázvor rád. Ale čaj, horký a silný, ho potěšil, aspoň si ho nebude muset vařit doma. Zaparkoval svůj vůz značky Vauxhall Cavalier na cestě a kráčel ke svým předním dveřím po betonové cestičce, která rozdělovala namoklý trávník, na němž se tlející okvětní plátky růží rozpouštěly do neposečené trávy. Barbara byla při snídani podmračená a nedůtklivá a její neklid i to, že se nenamáhala obléct, byly vždycky špatné znamení. Při obědě, který představovala polévka z krabičky a salát, byla stále v županu a odstrčila svůj talíř se slovy, že je příliš unavená, než aby jedla; odpoledne si lehne a pokusí se usnout.

Dodala svárlivě: "A ty si jdi k těm svým otravným starým farníkům. Jedině na těch ti záleží. Neruš mě, až se vrátíš.

Nechci o nich slyšet. Nechci slyšet vůbec nic o ničem."

Neodpověděl, ale pozoroval ji v návalu hněvu a bezmoci, jak pomalu stoupá do schodů, za sebou táhne hedvábný

pásek od županu, s hlavou skloněnou, jako v agónii zoufalství.

Když se teď vracel domů, zavřel za sebou přední dveře s tíží zlých předtuch. Je ještě v posteli, nebo na něj čeká, aby mohla odejít, oblékne se a vyrazí na jeden ze svých ničivých nájezdů do farnosti? Musel to zjistit. Tiše vystoupal po schodech; kdyby spala, vůbec by se mu nechtělo rušit ji.

Dveře do ložnice byly zavřené a on zlehka otočil knoflíkem. Pokoj byl zešeřelý, závěsy napůl zatažené přes dlouhé okno, z něhož byl výhled na trávník, nepěstěný jako louka, na trojúhelníkové záhony, které tvořily zahradu a za nimi na řadu úhledných identických domů. Přikročil k posteli, a když se jeho oči přizpůsobily šeru, uviděl ji jasně. Ležela na pravém boku, ruku složenou pod tvář. Levou ruku měla přehozenou přes příkrývku. Když se naklonil, zaslechl její dech, slabý a namáhavý, ucítil v jejím dechu víno a ještě ostřejší, nepříjemný pach, který identifikoval jako zvratky. Na nočním stolku stála láhev cabernet sauvignonu. Vedle ní na boku ležela známá lahvička, víčko se odkoulelo stranou. Obsahovala tablety rozpustného aspirinu.

Řekl si, že spí, že je opilá, že nechtěla, aby ji rušil. Téměř instinktivně zvedl láhev s vínem a snažil se odhadnout, kolik toho vypila, když ho něco jako varovný hlas přinutilo vrátit ji tam, kde byla. Viděl, že zpod polštáře vykukuje kapesník. Vyndal ho a dočista utřel láhev, pak upustil kapesník na postel. Připadalo mu, že jedná bez vůle, jako bez rozumu. Pak ji opustil, zavřel za sebou dveře a sešel dolů. Znovu si řekl: spí, je opilá, nechtěla, abych ji rušil. Po půl hodině odešel do své pracovny, klidně shromáždil papíry, které potřeboval na schůzi farní rady, a vyšel z domu.

Neměl žádný duševní obraz, žádnou vzpomínku na schůzi farní rady, ale pamatoval si, že jel domů s Melvynem Hopkinsem, jedním z farníků. Slíbil Melvynovi, že mu ukáže poslední zprávu církevního výboru o společenské odpovědnosti, a navrhl, aby s ním Melvyn zašel na faru. A teď byl sled obrazů úplně jasný. Omluvil se za to, že tu není Barbara, a řekl Melvynovi, že jí nebylo dobře, vyšel nahoru do ložnice a opět tiše otevřel dveře, v šeru spatřil nehybnou postavu, láhev vína, lékovku s tabletkami vedle ní. Přistoupil k posteli. Tentokrát hlučně nedýchala. Vztáhl ruku k její tváři a zjistil, že je studená. Věděl, že to, čeho se dotýká, je smrt. A pak přišla vzpomínka, slova, která slyšel nebo četl v nějakém zapomenutém prameni, ale teď byl jejich význam děsivý. Je vždycky moudré u sebe někoho mít, když najdete mrtvolu.

Nemohl znovu prožít události církevního pohřbu nebo kremace; ani na jedno z toho si nepamatoval. Místo nich se mu vybavila změt tváří – soucitných, znepokojených, upřímně úzkostných – které na něj najížděly ze tmy, zkreslené a groteskní. A teď tu byla jedna obávaná tvář. Seržant Yarwood a mladý chlapec v uniformě, jenž nevypadal starší než jeden z jeho kúrových zpěváků a který tam během celého výslechu seděl tiše.

"A když jste se vrátil domů, poté co jste navštívil farníky, něco po páté, co přesně jste dělal, pane?"

"Už jsem vám to řekl, seržante. Vyšel jsem nahoru do ložnice podívat se, jestli má žena ještě spí."

"Když jste otevřel dveře, lampička na nočním stolku svítila?"

"Ne, nesvítila. Závěsy byly skoro úplně zatažené a v místnosti bylo šero."

"Přistoupil jste k tělu?"

"Už jsem vám to říkal, seržante. Jen jsem tam nahlédl, viděl, že žena tiše leží v posteli, a předpokládal jsem, že spí."

"A ona šla spát – kdy vlastně?"

"Po obědě. Mohlo být půl jedné. Řekla, že nemá hlad a že si jde lehnout."

"A vám nebylo divné, že spala pět hodin?"

"Ne, nebylo. Řekla, že je unavená. Má žena často odpoledne spala."

"Nenapadlo vás, že by mohla být nemocná? Nenapadlo vás přistoupit k posteli a zjistit, jestli jí něco není? Neuvědomil jste si, že by mohla nutně potřebovat doktora?"

"Už jsem vám říkal – unavuje mě říkat vám to znovu – myslel jsem, že spí."

"Viděl jste na nočním stolku láhev vína a lahvičku od rozpustného aspirinu?"

"Viděl jsem láhev vína. Tušil jsem, že má žena pije."

"Brala si s sebou láhev vína k posteli?"

"Ne, nebrala. Musela si pro ně dojít dolů, poté co jsem odešel."

"A odnést je nahoru k posteli?"

"Předpokládám. V domě nikdo jiný nebyl. Ovšemže si je vzala s sebou nahoru k posteli. Jak jinak by se dostalo na noční stolek?"

"No – to je, oč tu běží, vidíte, pane? Víte, na té láhvi nebyly žádné otisky prstů. Jak jinak by se mohla dostat na noční stolek? Můžete nám to vysvětlit?"

"Ovšemže nemohu. Zřejmě je utřela. Zpod polštáře čouhal kapesník."

"Který jste viděl, ačkoliv jste neviděl převrácenou lékovku."

"Tehdy ne. Tu jsem uviděl později, až když jsem našel ženu mrtvou."

A tak otázky pokračovaly. Yarwood se stále vracel, někdy s mladým konstáblem v uniformě, ale někdy i sám. Crampton se začal děsit každého zazvonění u dveří a sotva by se přiměl vyhlédnout z okna, kdyby na cestičce zahlédl rezolutně kráčet tu známou postavu. Otázky byly stále tytéž a jeho odpovědi zněly nepřesvědčivě dokonce jeho vlastním uším. Pronásledování pokračovalo i poté, co soudní vyšetřování skončilo očekávaným výrokem o sebevraždě. Barbara už byla několik týdnů zpopelněná. Nezbylo z ní nic než několik hrstí rozemletých kostí pohřbených v rohu hřbitova, a Yarwood přesto pokračoval ve svém vyptávání.

Nemesis na sebe nikdy nevzala méně vzhlednou podobu. Yarwood vypadal jako podomní obchodník, zatvrzele neústupný, lhotejný k odmítnutí, a jako nepříjemný zápach z úst se s ním táhl odér neúspěchu. Byl křehké konstrukce, vysoký jen taktak, aby ho vzali k policii, měl nažloutlou kůži, vysoké vypouklé čelo a temné, nic neprozrazující oči. Málokdy se během výslechů podíval na Cramptona přímo, ale zaostřil na střední vzdálenost, jako by poslouchal svůj vnitřní hlas. Jeho hlas byl nezměnně monotónní a ticho mezi otázkami bylo ztěžklé hrozbou, která jako by zahrnovala

víc než jeho obět. Zřídka kdy předem oznamoval svůj příchod, ale zřejmě věděl, kdy je Crampton doma, a čekával s okázale pokojnou trpělivostí u předních dveří, dokud ho Crampton mlčky nepustil dál. Nikdy se nezatěžoval úvodem, kladl jen ty neodbytné otázky.

"Řekl byste, že to bylo šťastné manželství, pane?"

Drzost této otázky Cramptona šokovala, takže nebyl schopen promluvit. Pak zjistil, že odpovídá chraplavým hlasem, který sotva poznával: "Copak policie může jakýkoli vztah, i ten nejposvátnější, klasifikovat? Měl byste přinést dotazník o manželství, ušetřilo by to čas nám oběma. Zatrhněte příslušnou odpověď: Velmi šťastné. Šťastné. Spíše šťastné. Poněkud nešťastné. Nešťastné. Velmi nešťastné. Vražedné."

Nastalo ticho, načež Yarwood řekl: "A jakou odpověď byste zatrhl vy, pane?"

Nakonec Crampton podal na Yarwooda oficiální stížnost vrchnímu konstáblu a návštěvy ustaly. Na jeho dotaz mu bylo sděleno, že bylo rozhodnuto, že seržant Yarwood překročil svou pravomoc, když přicházel sám a pokračoval ve vyšetřování, k němuž nebyl zmocněn. V Cramptonově vzpomínce zůstal jako temná, žalující postava. Čas, nová farnost, jeho jmenování arciděkanem, jeho druhé manželství – nic nemohlo zmírnit ten palčivý hněv, který ho stravoval, kdykoliv pomyslel na Yarwooda.

A dnes se ten chlap objevil znovu. Nemohl si vzpomenout, co přesně si řekli. Jen věděl, že jeho zášť a hořkost se vylily v návalu hněvivých urážek.

Od Barbařiny smrti se modlil, nejdřív pravidelně a pak jen občas prosil za odpuštění hříchů, kterých se vůči ní dopustil: netrpělivosti, netolerance, nedostatku lásky, neschopnosti porozumět nebo odpouštět. Ale hřích, že si přál její smrt, nikdy nesměl zapustit kořeny v jeho mysli. A dostal rozhrěšení, pokud šlo o menší hřích zanedbání. Přišlo ve slovech Barbařina praktického lékaře, když se potkali těsně před soudem.

"Napadla mě jedna věc. Kdybych si uvědomil, když jsem přišel domů, že Barbara nespí – že je v komatu – a zavolał záchranku, bylo by to něco platné?"

A dostal rozhrěšení v podobě odpovědi: "Vzhledem k tomu, kolik toho spolykala, vůbec ne."

Jakou moc mělo tohle místo, že se cítil nucen znovu přivolávat větší i menší lži? Věděl, že byla v nebezpečí života. Doufal, že zemře. V očích svého Boha byl stejně vinen, jako by ji zavraždil, jako by rozpustil ty tablety a nalil jí je do krku, jako by jí držel sklenici s vínem u úst. Jak může ještě kázat jiným, modlit se za odpuštění hříchů, když si svůj velký hřích ani nepřipustil? Jak dnes mohl stanout před kongregací s touto temnotou v duši?

Natáhl ruku a rozsvítil lampičku u postele. Zalila místnost světlem, jistě jasnějším než to, v němž četl svou večerní pasáž z Písma. Vstal z postele a poklekl s hlavou v dlaních. Nebylo třeba hledat slova; přicházela k němu přirozeně a s nimi i příslib odpuštění a míru. "Pane, buď milosrdný ke mně hříšnému."

Ještě klečel, když zazvonil jeho mobilní telefon na nočním stolku a porušil ticho svou nevhodně veselou melodií. Ten zvuk byl tak nečekaný, tak disharmonický, že ho asi pět vteřin nepoznal. Pak ztuhle povstal a vztáhl ruku po telefonu.

Kapitola 2

Krátce po půl páté se otec Martin probudil s výkřikem hrůzy. Trhl sebou a posadil se na posteli, toporně jako loutka, a poplašenýma očima zíral do tmy. Po čele mu stékaly čůrky potu a pálily ho do očí. Když si je utíral, zjistil, že má kůži napjatou a studenou jako led, jako by již podléhala posmrtnému tuhnutí. Jak postupně hrůza děsivého snu ustupovala, začala místnost kolem nabývat tvarů. Šedivé obrysy, které si spíš představoval, než tušil, vystupovaly ze tmy a byly těšivě známé: židle, komoda, pelest v nohách postele, rám obrazu. Závěsy na čtyřech kruhových oknech byly zatažené, ale z východního okna sem vnikal tenký proužek slabého světla, které se vznášelo nad mořem i v těch nejtemnějších nocích. Uvědomoval si bouři. Vítr se zvedal celý večer, a když se otec Martin chystal ke spánku, kvílela kolem věží meluzína. Ticho, které teď nastalo, bylo spíš zlověstné než vítané. Ztuhle seděl a naslouchal mu. Neslyšel kroky na schodech ani volající hlas.

Když mu ty děsivé sny před dvěma lety začaly, požádal, aby mu dali tento malý kulatý pokoj v jižní věži. Vysvětlil, že má rád široký výhled na moře a pobřeží a že ho láká ticho a samota. Stoupat do schodů bylo namáhavé, ale alespoň mohl doufat, že jeho výkřiky při probuzení nebude nikdo slyšet. Otec Sebastian však vytušil pravdu, nebo aspoň její část. Otec Martin si vzpomněl na jejich krátký rozhovor jednou v neděli po mši.

"Spíte dobře, otče?" zeptal se otec Sebastian.

"Jakž takž, děkuji."

"Kdyby vás rušily zlé sny, myslím, že vím o pomoci. Nemyslím poradenství, aspoň ne v obvyklém smyslu, ale někdy prý pomáhá promluvit si o minulosti s jinými, kteří mají stejnou zkušenost."

Ten rozhovor otce Martina překvapil. Otec Sebastian se netajil svou nedůvěrou k psychiatrům. Tvrdil, že by je snad víc respektoval, kdyby mu uměli vysvětlit lékařský nebo filozofický základ jeho oboru, nebo dovedli definovat rozdíl mezi myslí a mozkiem. Ale vždycky ho překvapovalo, kolik toho otec Sebastian ví o tom, co se děje pod střechou svatého Anselma. Ten rozhovor nebyl otci Martinovi příjemný, tou věcí se nechtěl zabývat. Věděl, že není jediný, kdo přežil japonský zajatecký tábor a koho ve stáří trýzní hrůzy, jež mladší mozek dovedl potlačit. Nijak netoužil sedět v kruhu a vyprávět si o svých zážitcích se spolutřpícími, třebaže četl o tom, že to některým pomohlo. Bylo to něco, co si musel vyřídit sám.

A teď se vítr opět zvedal, s rytmickým kvílením, které přešlo ve vytí a pak až ve vřeštění, zlověstnou manifestaci síly přírody. Přinutil se vystrčit nohy z postele, vstrčil je do pantoflí, ztuhle odťapkával k východnímu oknu a otevřel je. Studený vítr vtrhl dovnitř jako očistný průvan, který čistil jeho ústa a chřípí od hustého pachu džungle, utopil příliš lidské výkřiky a steny svou divokou kakofonií, provětral jeho mysl od těch nejhorších obrazů.

Ten děsivý sen byl stále stejný. Ruperta včera v noci přivlekli zpátky do tábora a zajatce teď nechali nastoupit, aby přihlíželi jeho popravě.

Po tom, co mu udělali, chlapec sotva došel na určené místo a padl na kolena, téměř jako by se mu ulevilo. Ale udělal poslední pokus zvednout hlavu, než ostří dopadlo. Hlava dvě vteřiny zůstala na místě, pak zvolna odpadla a do výšky vytryskl mohutný proud krve jako poslední oslava života. To byl obraz, který otec Martin vídal noc co noc.

Po probuzení ho trýznily stále stejné otázky Proč se Rupert pokoušel o útěk, když musel vědět, že je to sebevražda? Proč se nikomu nesvěřil se svým úmyslem? A co bylo nejhorší – proč on, Martin, nakonec neudělal krok dopředu, než dopadla čepel, proč nezmobilizoval poslední síly a nezemřel se svým přítelem? Láska, kterou cítil k Rupertovi, nezkonsumovaná, ale opěťovaná, byla jedinou láskou jeho života. Všechno ostatní bylo cvičení v benevolenci nebo v láskyplné dobrotě. Přes chvíle radosti a někdy i čistého duchovního štěstí ho neustále tížilo vědomí té temné zrady. Neměl právo být naživu. Ale bylo jedno místo, kde vždycky našel klid, a to teď hledal.

Vzal si svůj svazek klíčů z nočního stolku, přišoural se k věšáku na dveřích a sundal z něj svou starou vestu s koženými záplatami na loktech, kterou v zimě nosil pod pláštěm. Přehodil přes ní pláštěm, tiše otevřel dveře a sešel ze schodů.

Nepotřeboval baterku; slabé světlo z jediné žárovky svítilo na každém odpočívadle a spirálové schodiště a podlahu pod schody, vždycky nebezpečnou, osvětlovaly lampy na zdech. V bouři nastala přestávka. Ticho domu bylo absolutní, tlumené sténání větru zesilovalo vnitřní klid, zlověstnější než pouhá nepřítomnost lidských hlasů. Nechtělo se věřit, že za zavřenými dveřmi jsou spáči, že ten tichý vzduch se někdy rozezná zvukem spěchajících kroků a silných mužských hlasů, že ty těžké dubové dveře nejsou zamčené po celé generace.

V hale jediné červené světlo u nohou Panny Marie s Ježíškem matně ozařovalo usmívající se matku a růžově dopadalo na vztážené paže božského dítěte. Dřevo jako by se měnilo na živé tělo. Tiše přešel v pantoflích přes halu do šatny. Řada hnědých plášťů byla prvním svědectvím o tom, že dům je obydlený; visely tu jako opuštěné pozůstatky po dávno zemřelé generaci. Teď slyšel vítr velmi jasně, a když odemkl dveře do severního ambitu, zvedl se proti němu s obnovenou zuřivostí.

K jeho překvapení bylo světlo nad zadními dveřmi zhasnuté a řada nízko visících světel v ambitu také. Ale když vztáhl ruku a stiskl vypínač, rozsvítila se a otec Martin spatřil, že kamenná podlaha je hustě pokrytá listím. Dokonce poté, co za sebou zavřel dveře, další poryv větru zatřásl velkým stromem, zatočil dávkou listů kolem jeho kmene a vrhl mu ji se šustotem pod nohy. Listy kolem něj vířily jako hejno hnědých ptáků, jemně ho klovaly do tváře a bez tíže se usazovaly na ramenech jeho pláště.

Vydal se ke dveřím sakristie. Chvilu mu trvalo, než pod posledním světlem našel dva klíče a odemkl si. Otočil vypínačem vedle dveří, pak vyťukal kód, aby umlčel tiché trvalé zvonění poplachového systému, a vešel do hlavní lože kostela. Vypínač pro dvě řady nástropních svítidel byl po jeho pravici a on vztáhl ruku, aby jej stiskl. Pak si uvědomil s úžasem, ale ne s úzkostí – že svítí reflektor, který ozařoval Poslední soud, takže západní část kostela se koupala v jeho odraženém světle. Nerozsvěcel světla hlavní lodi a podél severní stěny kráčel kupředu, jeho stín na kameni ho doprovázel.

Pak došel až k Poslednímu soudu a zastavil se, přikovaný hrůzou nad tím, co mu leželo u nohou. Krev nezmizela. Byla tady, právě tady, kde hledal útěchu, rudá jako v jeho zlém snu, netryskala však jako rozčefený vodotrysk, rozstříkla se v cákancích a kapkách po kamenné podlaze. Proud už netekl, ale jako by se chvěl a houstl pod jeho pohledem. Noční můra neskonzolovala. Stále v ní vězel, ale tentokrát ji nemohl uniknout probuzením. Zavřel oči a modlil se: "Bože milý, pomoz mi." Pak převzala vládu jeho vědomá mysl, otevřel oči a přinutil se podívat znovu.

Jeho smysly, neschopné pochopit celou scénu v její hrůzně obludnosti, ji registrovaly pomalu a postupně, detail po detailu. Rozdrcená lebka; arciděkanovy brýle, ležící trochu stranou, ale neporušené; dva měděné svícníky umístěné po obou stranách těla jakoby v aktu svatokrádežného pohrdání; roztažené arciděkanovy ruce, jež se jakoby chtěly zarýt do kamene, byly bělejší, jemnější než za jeho života; župan s nachovou podšívku, tuhnoucí jeho krví. Nakonec zvedl otec Martin oči k Poslednímu soudu. Tančící ďábel, vepředu na obraze měl teď brýle, knír a krátkou bradku a pravou ruku měl prodlouženou v gestu vulgárního odmítnutí. Pod obrazem stála malá plechovka s černou barvou a přes víčko rovněž ležel štětec.

Otec Martin zavravoral dopředu a padl na kolena vedle arciděkanovy hlavy. Zkoušel se modlit, ale slova nepřicházela. Náhle potřeboval vidět jiné lidské bytosti, slyšet lidské kroky a lidské hlasy, vědět o útěše lidské společnosti. Aniž jasně přemýšlel, odklopýtal do západní části kostela a začal zběsile tahat za provaz zvonu. Zvon zněl tak zvučně jako vždycky, ale jemu to v jeho hrůze znělo řinčivě.

Pak přešel k jižním dveřím a třesoucím se rukama se mu podařilo odsunout těžké železné závory. Vítr vtrhl dovnitř a přivál s sebou několik potrhanců listů. Nechal dveře pootevřené a vykročil, teď už pevně a rázně, zpátky k mrtvole. Byla slova, která musel říci, a náhle našel sílu říci je.

Byl ještě na kolenou, okraj jeho pláště se máčel v krvi, když zaslechl kroky a potom ženský hlas. Vedle něj poklekla Emma a objala ho kolem ramen. Cítil, jak se o jeho tvář otřely její vlasy a ucítil jemnou vůni její pleti. Vnímál, že se chvěje, ale hlas měla klidný. "Pojďte, otče, pojdte odtud. Už je dobře."

Ale nebylo dobře. Nikdy už nebude dobře.

Pokusil se vzhlednout, ale nemohl zvednout hlavu; mohl pohybovat jen rty. Zašeptal: "Ach Bože, co jsme to udělali, co jsme to udělali?" A pak pocítil, jak jí paže ztuhly hrůzou. Za nimi se se skřípěním otevřely jižní dveře.

Dalgliesh většinou neměl potíže s usínáním, a to ani v neznámé posteli. Za léta detektivní práce jeho tělo přivyklo různým nepohodlným gaučům, a jestliže měl noční lampičku nebo baterku pro chvíli čtení, kterou potřeboval, aby přišel spánek, jeho mysl se většinou zbavila předchozího dne stejně snadno jako jeho unavené údy. Dnes večer to bylo jiné. Jeho pokoj přitom skýtal podmínky pro spánek: postel byla pohodlná, aniž by byla příliš měkká, lampička měla správnou výšku pro čtení, lůžkoviny byly příjemné. Ale vzal si svůj exemplář překladu Beowulfa od Seamuse Heaneyho a přečetl prvních pět stránek se zvilou úporností, jako by to byl spíš předepsaný noční rituál, a ne dlouho očekávaná radost. Brzy ho však poezie chytila a četl bez přestávky až do jedenácti hodin, pak zhasl lampičku a uvelebil se ke spaní.

Ale tentokrát spánek nepřicházel. Unikl mu ten vítaný okamžik, kdy se mysl oprostí od jha vědomí a nevědomě se ponoří do své každodenní malé smrti. Normálně rád ležel v posteli a usínal za zvuků bouře, ale tahle bouře byla jiná. Vždycky na okamžik utichla, nastala krátká chvíle úplného klidu, po níž následovalo tiché zasténání, které přerostlo v kvílení sboru šilicích démonů. V těchto poryvech slyšel vrzání velkého kaštanu a náhle si představil, jak se lámou větve, zjizvený kmen se naklání, nejdřív neochotně, pak neobyčejně prudce spadne na zem a jeho horní větve vrazí do okna ložnice. A také jako živý doprovod zvuku větru slyšel hukot moře. Zdálo se mu nemožné, že by cokoliv živého mohlo čelit tomuto útoku větru a vody.

Když se vítr na chvíli ztišil, Dalgliesh rozsvítil noční lampičku a pohlédl na hodinky. Překvapilo ho, když zjistil, že je pět minut po půl šesté. Takže musel spát – nebo alespoň dřímát víc než pět hodin. Začínal si říkat, že se bouře už vysílila, když vítr opět začal kvílet a přešel v ječivé crescendo. V tichu, které následovalo, zachytily jeho uši jiný zvuk, tak důvěrně známý už od dětství, že ho okamžitě poznal: zvuk kostelního zvonu. Bylo to jediné zazvonění, zvučné a jasné. Jen vteřinu uvažoval, jestli ten zvuk není pozůstatek nějakého polozapomenutého snu. Pak realita převážila. Úplně se probudil. Věděl, co slyšel. Pozorně se zaposlouchal, ale zvon už nezazvonil.

Jednal rychle. Měl dlouhodobý zvyk, že nikdy nešel spát, aniž by si pečlivě připravil k ruce všechny věci, které mohl v případě nouze potřebovat. Přehodil přes sebe župan, zamítl pantofle, obul si boty a z nočního stolu vzal baterku, těžkou jako zbraň. V apartmá nerozsvítil, jen za svitu baterky vyšel ven, tiše za sebou zavřel dveře a vkročil do prudkého poryvu větru a víru listů, které zakroužilo kolem jeho hlavy jako hejno poplašených ptáků. Řada nízko umístěných světel podél severního a jižního ambitu stačila tak na to, aby vyznačila obrysy štíhlých sloupů a přízračně ozářila kameny dláždění. Velký dům byl temný a Dalgliesh neviděl světla v žádném okně kromě vedlejšího Ambrože, kde, jak věděl, spala Emma. Když běžel kolem, aniž se zastavil a zavolal na ni, pocítil záchvěv strachu. Tenký proužek světla svědčil o tom, že jsou velké jižní dveře pootevřené. Dubové dřevo zasténalo v pantech, když je otevřel a poté za sebou zavřel.

Na několik vteřin, víc ne, stanul před obrazem jako přikovaný. Mezi ním a Posledním soudem nebyla žádná překážka, uviděl jej záramovaný dvěma kamennými sloupy, tak jasně osvětlený, že vybledlé barvy úplně zářily neobvyklou novou sytostí. Šok z černého zohavení obrazu ustoupil před ještě větší ohavností u jeho nohou. Roztažená postava arciděkana ležela tváří k zemi před obrazem jako v nějaké extrémní pozici klanění. Dva těžké mosazné svícny stály obřadně po obou stranách jeho hlavy. Kaluž krve byla určitě mnohem výrazněji rudá než jakákoli lidská krev. I ty dvě lidské postavy vypadaly neskutečně: bělovlasý kněz ve svém širokém černém plášti, klečící a téměř objímající mrtvého, i dívka, sehnutá vedle něj s rukou kolem jeho ramen. Na okamžik si, dezorientovaný, téměř dovedl představit, jak černí ďáblici vyskočí z obrazu a roztančí se kolem její hlavy.

Když slyšela, že se otevírají dveře, okamžitě se vztýčila a běžela k němu.

"Díkybohu jste tady."

Přimkla se k němu a on věděl, když ji objal a cítil, jak se chvěje, že to gesto bylo instinktivní hnutí úlevy

Náhle se vymanila a řekla: "To je otec Martin. Nemůžu ho přimět, aby se hnul."

Levá paže otce Martina, natažená přes Cramptonovo tělo, měla dlaň namočenou v kaluži krve. Dalgliesh sklonil baterku, položil knězi ruku na rameno a jemně řekl: "Jsem Adam, otče. Pojdte už pryč. Jsem tady. Je to v pořádku."

Ale v pořádku to samozřejmě nebylo. Už když pronášel ta uklidňující slova, zněla falešně.

Otec Martin se nepohnul a rameno pod Dalglieshovou rukou bylo tuhé jako v posmrtném rigoru. Dalgliesh znovu řekl, tentokrát důrazněji: "Pojdte, otče. Teď musíte odejít. Tady už se nedá nic dělat."

A tentokrát, jako by ta slova k němu dolehla teprve teď, nechal se otec Martin zvednout na nohy. Pohlédl na svou zkrvavenou ruku s jakýmsi dětským údivem, pak si ji utřel do pláště. To zkomplikuje krevní testy, pomyslel si Dalgliesh. Soucit se společníky překryla naléhavější potřeba; imperativ uchránit místo zločinu před znečištěním, pokud je to možné, a potřeba zajistit, aby způsob vraždy zůstal utajen. Jestliže byly jižní dveře jako obvykle uzavřeny závorou, vrah musel přijít ze sakristie a severním ambitem. S Emmou, která podpírala otce Martina z druhé strany, opatrně dovedli starého kněze k řadě sedadel nejbliž u dveří.

Usadil je oba a obrátil se k Emmě: "Počkejte tu pár minut. Hned se vrátím. Zavřu jižní dveře a vyjdu sakristií. Zavřu ji za sebou. Nepouštějte nikoho dovnitř."

Otočil se k otci Martinovi: "Slyšíte mě, otče?"

Otec Martin poprvé vzhlédl a jejich oči se setkaly. Bolest a hrůza v jeho pohledu Dalgliesh téměř nesnesl.

"Ano, ano. Nic mi není, Adame. Moc se omlouvám. Choval jsem se hrozně. Už je mi dobře."

Nevypadal ani zdaleka dobře, ale přinejmenším byl schopen vnímat, co mu bylo řečeno.

"Něco vám musím povědět," řekl Dalgliesh naléhavě. "Je mi líto, jestli to bude znít necitlivě, že vás o to žádám právě teď, ale je to důležité. Neříkejte nikomu, co jste tu dnes ráno viděli. Nikomu. Rozumíte tomu oba?"

Tiše přisvědčili a pak řekl otec Martin zřetelněji: "Rozumíme."

Dalgliesh se otočil k odchodu, když Emma vyhrkla: "Už tady není, že ne? Neschovává se někde v kostele?"

"Není tady, ale jdu se podívat."

Nechtělo se mu rozsvěcet další světla. Ten kostelní zvon zjevně probudil jen jeho a Emmu. Poslední, co by si přál, bylo, aby se sem nahrnuli další lidé. Vrátil se k jižním dveřím a zastrčil velkou železnou závoru. S baterkou v ruce rychle, ale metodicky prozkoumal kostel, aby upokojil Emmu i sebe. Dlouholetá zkušenost mu okamžitě napověděla, že k smrti nedošlo někdy teď. Otevřel dvířka do dvou uzavřených kostelních lavic a přešel baterkou po sedadlech, pak si klekl a podíval se pod lavice. A tady na něco přišel. Ve druhé lavici někdo nedávno seděl. Část sedadla byla bez prachu a když si klekl a posvítil baterkou do hlubokého prostoru pod ním, bylo jasné, že se tu nedávno někdo skrýval. Skončil krátkou, ale důkladnou prohlídku a vrátil se ke dvěma sedícím postavám. "Je to v pořádku, není tu nikdo, jen my. Jsou dveře sakristie zamčené, otče?"

"Ano. Ano, jsou. Zamkl jsem za sebou."

"Dal byste mi klíče, prosím vás?"

Otec Martin zašmátral v kapse pláště a podal mu svazek klíčů. Chvilí trvalo, než rozechvělé prsty našly ty správné klíče.

"Nebudu tam dlouho," zdůraznil Dalglish. "Zamknu za sebou dveře. Zvládnete to tady, dokud se nevrátím?"

Emma namítla: "Myslím, že by tu otec Martin neměl zůstat dlouho."

"To nebude muset."

Měla by to být otázka pár minut, pomyslel si Dalglish, přivolat inspektora Yarwooda. Ať potom vyšetřování převezme kdokoliv, teď potřeboval pomoc. Byla to také otázka protokolu. Yarwood byl důstojník suffolkské policie. Dokud vrchní inspektor nerozhodne, kteří z jeho podřízených se mají ujmout případu, povede ho Yarwood. Ulevilo se mu, když našel v kapse županu kapesník, takže na dveřích sakristie nezanechá otisky prstů. Znovu nastavil alarm, zamkl za sebou a vkročil do měkké vrstvy spadaného listí, která už v severním ambitu byla na palce hluboká, a pospíchal k apartmánům pro hosty. Roger Yarwood, vzpomněl si, bydlí v Řehořovi.

Apartmá bylo temné a Dalglish prošel s baterkou obývacím pokojem a pod schody zavolal. Nikdo neodpověděl. Vyšel nahoru, dveře do ložnice byly otevřené. Yarwood šel spát, ale teď byly lůžkoviny odhozené stranou. Dalglish otevřel dveře do sprchy a zjistil, že je prázdná. Rozsvítil a rychle zkontroloval šatník. Nebyl tam svrchník a také neviděl jiné boty, než Yarwoodovy pantofle u postele. Yarwood musel někdy vyjít ven do bouře.

Nemělo by smysl, aby ho začal hledat. Yarwood může být kdekoli v okolí. Místo toho se hned vrátil do kostela. Emma a otec Martin seděli tam, kde je zanechal.

Tiše řekl: "Otče, co kdybyste šli s doktorkou Lavenhamovou do jejího obývacího pokoje? Mohla by vám oběma udělat čaj. Myslím, že otec Sebastian bude chtít promluvit k celé koleji, ale vy tam zatím můžete v klidu počkat a odpočinout si."

Otec Martin vzhledl. Jeho oči měly úpěnlivý výraz dítěte, které nechápe, co se děje. "Ale otec Sebastian mě bude potřebovat," namítl.

Tentokrát mu odpověděla Emma. "Jistěže, ale neměli bychom raději počkat, než s ním promluví komander Dalglish?"

Teď bude nejlepší, když půjdeme ke mně. Je tam všechno, co je potřeba k uvaření čaje. Docela bych si ho dala."

Otec Martin kývl a zvedl se. Dalglish řekl: "Než odejdete, otče, musíme zkontrolovat, jestli se někdo nezkoušel dostat do sejfu."

Vešli do sakristie a Dalglish se zeptal na kombinaci. Pak s kapesníkem přes prsty, aby nezanechal otisky na otočném ovládači, ji opatrně nastavil a otevřel dveře. Uvnitř, na hromádce dokumentů, ležel velký vak z jemné kůže se stahovací šňůrkou. Dalglish ho vzal ke stolu a rozvázal ji. V bílém hedvábí tam byly zabalené dva překrásné předreformační kalichy s drahokamy a patěna, dar zakladatelky svatému Anselmu.

"Nic nechybí," zkonstatoval otec Martin tiše. Dalglish vrátil vak zpět a uzavřel sejf. Takže nešlo o loupež; ale to on ani na okamžik nepředpokládal.

Počkal, až Emma a otec Martin vyšli jižními dveřmi, pak zastrčil závoru a vyšel dveřmi sakristie do severního ambitu, zaneseného spadaným listím. Bouře se už zřejmě vysílila a třebaže všude kolem ležely její ničivé stopy, ulámané větve a servané listí, vítr už nedorážel v tak silných poryvech. Vešel do dveří severního ambitu a vydal se po schodech do rektora bytu.

Zkrátka po jeho zaklepání se objevil otec Sebastian. Měl na sobě vlněný župan, ale s rozcuchanými vlasy vypadal překvapivě mladě. Oba muži na sebe mlčky zírali. Ještě předtím, než Dalglish promluvil, rektor věděl, jaká slova musí přijít. Byla strohá, ale tahle zpráva se nedala sdělit jemně nebo ohleduplně.

"Arciděkan Crampton byl zavražděn," oznámil Dalglish. "Otec Martin našel jeho tělo v kostele dnes ráno krátce po půl šesté."

Rektor sáhl do kapsy a vytáhl své hodinky. "A teď je po šesté. Proč jste mi to neřekl dřív?"

"Otec Martin zazvonil na kostelní zvon, aby způsobil poplach, a já to zaslechl. Také doktorka Lavenhamová, ta byla na místě dřív než já. Musel jsem udělat pár věcí. A teď musím zavolat suffolkskou policii."

"Ale není to vlastně věc inspektora Yarwooda?"

"Měla by být. Jenže inspektor Yarwood tu není. Mohu zavolat z vaší kanceláře, otče?"

"Ovšem. Jen co se obléknu, přijdu za vámi. Ví o tom někdo jiný?"

"Zatím ne, otče."

"Tak jim to musím říct já."

Zavřel dveře a Dalglish zamířil do kanceláře v dolejší patře.

Kapitola 4

Suffolkské číslo, které potřeboval, měl v peněžence ve svém pokoji, ale po chvíli přemýšlení si na ně vzpomněl. Jakmile

si ověřili jeho identitu, předali mu číslo vrchního inspektora. Potom to už šlo rychle a jednoduše. Jednal s muži, kteří byli zvyklí, že je někdo probudí v noci a vyžaduje po nich rozhodnutí a akci. Podal zprávu stručně, ale v úplnosti; nic nebylo třeba opakovat dvakrát.

Asi pět vteřin bylo ticho, než vrchní inspektor promluvil: "To, že Yarwood zmizel, je závažná komplikace. Alfred Treeves je další, ale nyní méně významná. Stejně nevím, jak to přijmout. Nemůžeme ztrácet čas. První tři dny jsou vždycky nejdůležitější. Promluvíme s komisařem. Budete potřebovat pátrací oddíl?"

"Ještě ne. Yarwood se třeba jen někam zatoulal. Vlastně už teď může být zpátky. Až se rozední, vezmu pár studentů a prohledáme okolí. Dám vám zprávu, až bude něco nového. Jestli ho nenajdou, bude lepší, když to převezmeme vy."

"Dobře. Vaši lidi to musí potvrdit, ale myslím, že můžete předpokládat, že ten případ je váš. Podrobnosti projednám s Metropolitní policií, ale domnívám se, že budete chtít svůj vlastní tým."

"Bylo by to jednodušší."

Teprve po určité odmlce řekl vrchní konstábl: "Něco o svatém Anselmu vím. Jsou to dobří lidé. Vyřídíte otci Sebastianovi mou účast. Bude to pro ně velká rána, a to v několika směrech."

Za dalších pět minut volal Yard, aby upřesnil podrobnosti, na kterých se dohodli. Případu se ujme Dalgliesh. Detektivní inspektoři Kate Miskinová a Piers Tarrant se seržantem Robbinsem jsou už na cestě. Výjezdový tým – fotograf a tři technici – bude následovat. Protože je Dalgliesh už na místě, bylo rozhodnuto ušetřit výdaje za vrtulník. Tým přijede vlakem do Ipswiche a suffolkská policie zařídí dopravu do koleje. Doktor Kynaston, soudní patolog, s nímž Dalgliesh obvykle pracoval, se věnuje jinému případu a bude po zbytek dne zaneprázdněn. Místní patolog ministerstva vnitra je na dovolené v New Yorku, ale jeho zástupce, doktor Mark Ayling, je volný. Bylo by rozumné vzít ho. Jakýkoli materiál pro rychlou kriminalistickou expertizu je třeba poslat buď do huntingdonské, nebo lambethské laboratoře, podle jejich pracovního zatížení."

Otec Sebastian taktně čekal v předpokojí, zatímco Dalgliesh telefonoval. Když slyšel, že hovor skončil, vešel do kanceláře a oznámil: "Chtěl bych teď jít do kostela. Vy máte své úkoly, komandere, já mám také svoje."

"Teď je naléhavě třeba zahájit pátrání po Rogeru Yarwoodovi. Kdo z vašich světců by se nejvíce hodil pro takovouhle práci?"

"Stephen Morby. Navrhuji, aby si on a Stephen Pilbeam vzali landrover."

Přistoupil k telefonu, který měl na psacím stole. Na druhém konci ho někdo okamžitě zvedl.

"Dobré ráno, Pilbeam. Jste oblečený? Výborně. Vzbudil byste, prosím vás, pana Morbyho? Oba přijďte okamžitě do mé kanceláře."

Nečekali dlouho, než Dalgliesh uslyšel spěšné kroky na schodech. Na chvíli se oba muži zastavili ve dveřích a pak vstoupili.

Pilbeam ještě předtím neviděl. Byl to vysoký muž, jistě přes sto osmdesát centimetrů, mohutný, s tenkým krkem a opálenou a ošlehanou venkovskou tváří pod řídnoucími slámovými vlasy. Dalgliesh si pomyslel, že mu někoho připomíná, pak si uvědomil, že vypadá jako herec, na jehož jméno si nevzpomněl, ale který často hraje vedlejší role neznámého, leč spolehlivého strážníka, který pokaždé bez stížností umírá v poslední sekvenci filmu pro větší slávu hlavního hrdiny.

Stál tam vyčkávavě, úplně klidně. Vedle něj Stephen Morby – žádný třasořítko – vypadal jako klouček. Otec Sebastian řekl Pilbeamovi: "Ztratil se pan Yarwood. Mám obavy, aby zase nezabloudil."

"Byla to špatná noc na bloudění, otče."

"Jistě. Může se vrátit každou chvíli, ale podle mého názoru bychom neměli čekat. Chci, abyste si s panem Morbym vzali landrover a podívali se po něm. Funguje vám mobil?" Ano, otče."

"Zazvoníte jednou, budete-li mít nějakou zprávu. Kdyby nebyl tady nahoře nebo poblíž bažiny, nemarněte čas tím, že pojedete dál. Pak by to byla věc policie. A Pilbeam."

"Ano, otče."

"Až se s panem Morbym vrátíte, ať pana Yarwooda najdete, nebo ne, podejte mi okamžitě zprávu a nemluvte s nikým jiným. To platí i pro vás, Stephene. Rozumíte?"

"Ano, otče."

Stephen Morby se ozval: "Něco se stalo, vidíte? Nejen to, že se pan Yarwood zatoulal."

"To vám vysvětlím, až se vrátíte. Nedá se toho moc dělat, dokud se úplně nerozední, ale chci, abyste už začali. Vezměte si baterky, deky a horkou kávu. A Pilbeam, v půl osmé promluvíme k celé komunitě v knihovně. Řekněte své ženě, aby byla tak hodná a také se zúčastnila."

"Ano, otče."

Vyšli z místnosti. "Oba jsou rozumní," poznamenal otec Sebastian. "Jestli je Yarwood nahoře na útesech, najdou ho. Snad je správné odložit vysvětlování, dokud nebudou zpátky."

"Myslím, že to bylo moudré."

Bylo jasné, že přirozené autoritářství otce Sebastiana se přizpůsobilo mimořádným okolnostem. Dalgliesh si pomyslel, že mít podezřelého, který by se aktivně účastnil vyšetřování, je novota, bez níž by se snadno obešel. Situace bude vyžadovat obezřetné jednání.

"Měl jste samozřejmě pravdu," řekl rektor. "Najít Yarwooda má přednost. Ale teď mi snad dovolíte jít tam, kde bych měl být – za arciděkanem."

"Nejdřív několik otázek, otče. Kolik je klíčů ke kostelu a kdo je má?"

"Je to opravdu nutné zrovna teď?"

"Ano, otče. Jak jste řekl, vy máte své úkoly, a já mám své."

"A vaše jsou přednější?"

"Prozatím ano."

Otec Sebastian si dal dobrý pozor, aby v jeho hlase nezazněla netrpělivost. "Je jich sedm sad, které se skládají ze dvou klíčů ke dveřím sakristie, jeden je bezpečnostní a druhý obyčejný patentní. Jižní dveře mají jen závory. Každý z našich kněží, kteří zde bydlí, má jednu sadu, další tři jsou ve skřínce na klíče v kanceláři slečny Ramseyové hned vedle mé. Kostel je třeba neustále zamykat kvůli cennému oltářnímu obrazu a starému stříbru, ale všichni svěcenci mohou dostat klíče proti podpisu, potřebují-li jít do kostela. Uklízení mají na starosti studenti, ne naše zaměstnankyně."

"A co zaměstnanci a návštěvníci?"

"Ti mají mimo dobu bohoslužeb přístup do kostela jedině tehdy, doprovází-li je držitel klíčů. Protože máme čtyři bohoslužby denně, ranní pobožnost, dopolední mši, nešpory a večerní bohoslužbu, jsou značně omezováni. Já to omezení nevidím rád, ale je to cena, kterou platíme za to, že tu máme nad oltářem van der Weydena. Problém je ten, že mladí nejsou vždycky tak svědomití, aby nastavili alarm. Všichni zaměstnanci i návštěvníci mají klíče k železné bráně, která vede ze západního nádvoří na pobřeží."

"A kdo na koleji zná kód poplachového systému?"

"Myslím, že všichni. Chráníme své poklady před vetřelci, ne před sebou samými."

"Jaké klíče mají svěcenci?"

"Každý má dva klíče, jeden k železné bráně, kudy obvykle chodí, a jeden ke dveřím buď v severním, nebo v jižním ambitu, podle umístění jejich pokojů. Nikdo z nich nemá klíče ke kostelu."

"A klíče Ronalda Treevese se sem po jeho smrti vrátili?"

"Ano. Jsou v zásuvce v kanceláři paní Ramseyové, ale ani on neměl klíče od kostela. A teď bych chtěl jít za arciděkanem."

"Ovšem. Po cestě, otče, můžeme překontrolovat, jestli jsou ty tři rezervní sady klíčů od kostela ve skřínce na klíče." Otec Sebastian neodpověděl. Když procházeli přijímací kanceláří, přistoupil k úzké skřínce nalevo od krbu. Nebyla zamčená. Uvnitř byly dvě řady háčků, na nichž visely klíče se jmenovkami. V první řadě byly tři háčky s nápisem KOSTEL. Jeden byl prázdný.

"Pamatujete si, kdy jste naposled viděl klíče od kostela, otče?" zeptal se Dalglish.

Otec Sebastian chvíli přemýšlel a pak odpověděl: "Myslím, že to bylo včera dopoledne před obědem. Surteesovi se vydávala nějaká barva, aby přetřel něco v sakristii. Pilbeam si přišel vzít jedny klíče a já byl tady v kanceláři, když to potvrzoval podpisem, i když je pak za pět minut vracel."

Přistoupil k pravé zásuvce psacího stolu slečny Ramseyové a vytáhl knihu. "Myslím, že tady najdete, že tu byl pro klíče poslední. Jak vidíte, neměl je déle než pět minut. Ale poslední osoba, která je viděla, musel být Henry Bloxham. Ten měl včera na starosti přípravu kostela na večerní pobožnost. Byl jsem tady, když si vyzvedl klíče, a vedle ve své kanceláři, když je vracel."

"A vy jste viděl, že klíče vrátil, otče?"

"Ne. Byl jsem ve své kanceláři, ale spojovací dveře mezi místnostmi byly otevřené, a on zavolal "dobrou noc". O tom nebude zápis v knize klíčů. Svěcenci, kteří si berou klíče před bohoslužbou, se nemusí zapisovat. A teď, komandere, musím trvat na tom, abychom šli do kostela."

Dům byl ještě tichý. Mlčky kráčeli po mozaikové podlaze haly Otec Sebastian zamířil ke dveřím šatny, ale Dalglish ho zadržel. "Měli bychom se pokud možno vyhnout severnímu ambitu."

Nic dalšího neřekli, dokud nedošli ke dveřím sakristie. Otec Sebastian zašmátral po svých klíčích, ale Dalglish ho předešel: "Já to udělám, otče."

Odemkl dveře, zamkl je za nimi a pak prošli do kostela. Nechal světlo nad Posledním soudem svítit, takže ta hrůzná věc pod oltářem byla jasně vidět. Kroky otce Sebastiana nezněly, když kráčet k oltáři. Nepromluvil, ale nejdřív pohlédl na znesvěcený obraz, pak shlédl dolů na svého mrtvého protivníka. Potom se pokřivoval a poklekl k tiché modlitbě. Dalglish by zajímalo, jaká asi slova nachází otec Sebastian, když komunikuje se svým Bohem. Těžko se modlí za arciděkanovu duši; to by bylo nepřijatelné pro Cramptonův nekompromisní protestantismus.

Také ho napadlo, jaká slova by považoval za vhodná on, kdyby se chtěl v této chvíli pomodlit. "Pomoz mi vyřešit tento případ, abych co nejméně bolesti způsobil nevinným, a ochraňuj můj tým." Naposled, co si pamatoval, se modlil s vášní a vírou v to, že jeho modlitba má platnost, když umírala jeho žena, a ta modlitba nebyla vyslyšena – nebo byla-li vyslyšena, nedostal odpověď. Pomyslel na smrt, její konečnost, její nevyhnutelnost. Bylo jeho povolání lákavé také tím, že dávalo iluzi, že smrt je záhada, kterou lze vyřešit, a jejím vyřešením lze všechny bezuzdné vášně života, všechny pochyby a obavy odložit jako šatstvo?

A pak slyšel otce Sebastiana, jenž si byl vědom Dalglishovy tiché přítomnosti a potřeboval ho zapojit, byť i jen jako posluchače, do svého obřadu. Známa slova pronášená jeho krásným hlasem byla potvrzením, ne modlitbou, a tak zlověstně odrážela Dalglishovy myšlenky, že je slyšel jakoby poprvé, a s pocitem posvátné bázně.

"A ty, Pane, kterýž jsi na počátku stvořil zemi, a nebesa jsou dílem rukou tvých: zhynou, ale ty zůstáváš; a zchátrají jako starý šat; a jako onen budou svléknuty, a oblečen jiný; ty však jsi stále tentýž a tvá léta nemijejí."

Kapitola 5

Dalglish se oholil, osprchoval a oblékl navčenou rychlostí a za pět minut půl osmé opět zašel za rektorem do jeho kanceláře. Otec Sebastian pohlédl na hodinky. "Je čas jít do knihovny. Nejdřív řeknu pár slov já a pak si vezmete slovo vy. Je to přijatelné?"

"Naprosto."

Bylo to poprvé při téhle návštěvě, kdy Dalglish přišel do knihovny. Otec Sebastian rozsvítil řadu světel nad policemi a Dalglishovi se okamžitě vybavila vzpomínka na dlouhé letní večery, kdy si tady četl pod nevidoucima očima bust seřazených nahore na policích, zapadající slunce zlatilo kožené hřbety knih a vrhalo pablesky barevného světla na naleštěné dřevo. V těch dlouhých večerech hukot moře jako by sílil se slábnoucím světlem. Ale teď tonul vysoký klenutý strop v šeru a barevná skla v oknech s lomenými oblouky byla jen černé prázdno zalité v olovu. Podél severní zdi vybíhala v pravých úhlech řada polic s knihami v podobě krychlí, u každé stál čtecí stolek s židlí. Otec Sebastian přistoupil k nejbližší krychli, vytáhl dvě židle a postavil je vedle sebe do středu místnosti. "Budeme potřebovat čtyři židle," poznamenal, "tři pro ženy a jednu pro Petera Buckhursta. Ten ještě není natolik silný, aby dlouho stál – ne že by to mělo trvat dlouho. Nemá smysl dávat sem židli pro sestru otce Johna. Je už stará a téměř nevychází z bytu."

Dalglish neodpověděl a pomohl mu s posledními dvěma židlemi. Otec Sebastian je srovnal do řady, pak poodstoupil, jako by chtěl zkontrolovat, zda je umístil přesně.

Z haly se ozvaly lehké kroky a společně vešli tři svěcenci, všichni v černých sutanách, jakoby se předem domluvili, a stoupli si za židle. Stáli vzpřímeně a úplně nehybně, tváře vyrovnané a bledé, oči upřené na otce Sebastiana. Napětí, které vnesli do místnosti, bylo přímo hmatatelné.

Ani ne za minutu po nich vstoupila paní Pilbeamová s Emmou. Otec Sebastian pokynul na židle a obě ženy mlčky usedly, přičemž se o sebe trochu opřely, jako by v lehkém dotyku ramen mohla být útěcha. Paní Pilbeamová, která poznala vážnost situace, si svlékla bílý pracovní plášť a vypadala nepřiměřeně jásavě v zelené vlněné sukni a světlemodré blůze s velkou broží u krku. Emma byla velmi bledá, ale oblékla se pečlivě, jako by se snažila řádem a normalitou překonat ničivost vraždy. Hnědé střevíce s nízkými podpatky byly vzorně naleštěné a jinak na sobě měla světlehnědé manšestrové kalhoty, smetanovou halenku, která vypadala jako čerstvě vyžehlená, a koženou vestu. Otec Sebastian se obrátil na Buckhursta: "Nesednete si, Petere?"

"Raději postojím, otče."

"Byl bych radší, kdybyste se posadil."

Bez dalších námitek se Peter Buckhurst posadil vedle Emmy.

Poté přišli tři kněží. Otec John a otec Peregrine si stoupli z každé strany ke studentům. Otec Martin, jako by vyhověl nevyslovenému pozvání, přistoupil až k otci Sebastianovi a stanul vedle něj.

Otec John oznámil: "Má sestra bohužel ještě spí a nechtěl jsem ji budit. Pokud by bylo třeba, můžete se s ní sejít později?"

"Ovšem," zabručel Dalglish. Všiml si znepokojeného pohledu, který Emma vrhla na otce Martina, a napůl povstal ze své židle. Je dobrá, nejen chytrá a krásná, pomyslel si. Srdce sebou škublo, byl to nevíтанý pocit. Ach Bože, pomyslel si, tuhle komplikaci ne. Teď ne. Nikdy.

Stále tiše čekali. Vteřiny se prodloužily na minuty, než zaslechli další kroky. Dveře se otevřely a vstoupil George Gregory a hned za ním Clive Stannard. Stannard buď zaspal, nebo neviděl důvod proč se vzrušovat. Přetáhl si kalhoty a tvídové sako přes pyžamo a u krku a nad botami vyčuhovala pruhovaná bavlněná látka. Naopak Gregory byl oblečený velmi pečlivě, jeho košile i vázanka přímo svítily.

"Omlouvám se, jestli jste na mě čekali," řekl Gregory. "Nerad se oblékám, dokud se nevysprchuji."

Stoupl si vedle Emmy a položil ruku na opěradlo její židle, pak ji opět stáhl, jako by mu došlo, že je to nevhodné. Oči, upřené na otce Sebastiana, byly ve střehu, ale Dalglish si pomyslel, že v nich spatřil i jiskru pobavené zvědavosti. Stannard byl zřejmě upřímně vyděšený a pokoušel se to zakrýt nonšalancí, která byla stejně umělá jako trapná.

"Není moc brzy na drama?" ozval se. "Mám za to, že se něco stalo. Nebylo by lepší, kdybychom se to dozvěděli?"

Nikdo neodpověděl. Eric Surtees byl v pracovním oblečení. Zaváhal u dveří a vrhl na Dalglisha zmatený, tázavý pohled, jako by ho překvapilo, že ho tu vidí. Karen Surteesová, barevná jako papoušek v dlouhém červeném svetru přes zelené kalhoty, si jen stačila nanést na rty silnou vrstvu křiklavé rtěnky. Nenalíčené oči měla opuchlé a plné ospalků. Po chvíli zaváhání obsadila prázdnou židli a její bratr si stoupl za ni. Všichni přívolaní teď byli přítomni. Dalglish si pomyslel, že vypadají jak nesourodá skupina svatebních hostí, neochotně pózující před nadšeným fotografem.

"Pomodleme se," vyzval je otec Sebastian.

Ta výzva byla nečekaná. Jedině kněží a svěcenci instinktivně reagovali tak, že sklonili hlavy a sepjali ruce. Ženy vypadaly, jako by si nebyly jisté, co se po nich žádá, ale poté, co se podívaly na otce Martina, povstaly Emma a paní Pilbeamová zíraly na Dalglisha nevěřičně bojovně, jako by ho považovaly za osobně zodpovědného za ten trapný debakl. Gregory s úsměvem hleděl přímo před sebe a Stannard se zamračil a zašoupal nohama. Otec Sebastian odříkal slova ranní modlitby. Odmlčel se a pak začal odříkávat modlitbu, již se modlili na večerní pobožnosti před nějakými deseti hodinami.

"Navštiv, prosíme tě, ó Pane, toto místo a zbav je všech nástrah nepřátel, dej, ať zde dlí svatí andělé a ochraňují nás v pokoji, nechť všude nás provází požehnání tvé, skrze pána našeho Ježíše Krista. Amen."

Sborové "Amen" se ozvalo slabě od žen, přesvědčivěji od svěcenců, a skupina se rozvlnila. Spíš než pohyb to byl vzdech úlevy. Dalglish si pomyslel: Už to vědí, ovšemže to vědí. Ale jeden z nich to věděl od začátku. Ženy opět usedly. Dalglish si uvědomoval napjaté pohledy, které se upíraly na rektora. Když promluvil, měl klidný a téměř bezvýrazný hlas.

"Včera v noci došlo v naší komunitě k něčemu velmi zlému.

Arciděkan Crampton byl v kostele brutálně zavražděn. Jeho tělo objevil otec Martin dnes ráno v půl šesté. Komander Dalglish, který je naším hostem kvůli jiné záležitosti, je teď jako policejní důstojník pověřený vyšetřováním vraždy. Naše povinnost i naše přání je poskytnout mu veškerou pomoc tím, že odpovíme na jeho otázky úplně a upřímně a také

se ani slovy ani činy nepokusíme zdržovat vyšetřování nebo dávat policistům najevo, že jsou zde nevítaní. Telefonoval jsem těm svěcencům, kteří zde o víkendu nebyli, a o týden zadržel ty, kteří měli přijet dnes ráno. Ti z nás, kteří jsou zde, se musí snažit pokračovat v kolejním životě a práci, zatímco budou naplno spolupracovat s policií. Dal jsem panu Dalglieshovi k dispozici dům svatého Matouše; policie tam bude mít stanoviště. Na žádost pana Dalgliesh je kostel a vstup do severního ambitu uzavřen, jakož i samotný ambit. Bohoslužby se budou konat v oratoři v obvyklé době, a to tak dlouho, dokud se kostel znovu neotevře a nepřipraví k bohoslužbám. Arciděkanova smrt je teď záležitost policie. Nespekulujte, nevěďte o ní mezi sebou plané řeči. Vražda se samozřejmě nedá tajit. Ta zpráva se donese do církevních kruhů i do širšího světa. Chtěl bych vás ale požádat, abyste ji sami nesdělovali telefonem ani jinak mimo tyto zdi. Kdybyste měli něco na srdci, jsme vám s otcem Martinem k dispozici." Odmlčel se a dodal: "Jako vždycky. A nyní žádám pana Dalgliesh, aby se ujal slova."

Shromáždění ho vyslechlo v téměř naprostém tichu. Jen při tichém slově zavražděn slyšel rychlé nadechnutí a slabý, okamžitě potlačený výkřik, který vydala zřejmě paní Pilbeamová. Raphael měl bílou tvář a byl tak ztuhlý, že se Dalgliesh obával, aby se nesložil. Eric Surtees vrhl vyděšený pohled na svou sestru, pak rychle odvrátil oči a upřel je na otce Sebastiana. Gregory se mračil v intenzivním soustředění. Nehybný studený vzduch byl nabitý strachem. Kromě toho, že Surtees pohlédl na sestru, nikdo se nikomu nepodíval do očí. Možná, pomyslel si Dalgliesh, se všichni bojí, co by tam mohli spatřit.

Dalgliesh si všiml, že se otec Sebastian nezmínil o tom, že chybí Yarwood, Pilbeam a Stephen Morby, a byl za tuto diskretnost vděčný. Rozhodl se, že bude stručný. Nebylo jeho zvykem, když vyšetřoval vraždu, aby se omlouval za to, že působí nepříjemnost; nepříjemnost bylo zlo, které vraždu přivodilo.

"Bylo dohodnuto, že případ převezme Metropolitní policie," začal. "Dnes ráno přijede malý tým policistů a kriminalistických techniků. Jak oznámil otec Sebastian, kostel je zavřený, stejně jako severní ambit a dveře vedoucí do tohoto ambitu z domu. Já sám nebo někdo z mých spolupracovníků si se všemi z vás během dneška promluvíme. Ale ušetřili bychom čas, kdybychom si hned teď mohli objasnit jeden fakt. Odešel někdo z vás ze svého pokoje včera po večerní pobožnosti? Byl někdo z vás v blízkosti kostela? Slyšel někdo z vás včera v noci něco, co by se mohlo vztahovat k tomuto zločinu?"

Nastalo ticho, které posléze přerušil Henry: "Vyšel jsem ven hned po půl jedenácté, nadechnout se vzduchu a zaběhat si. Asi pětkrát jsem rychle oběhl ambity a pak se vrátil do pokoje. Bydlím v jižním ambitu v čísle dvě. Nic neobvyklého jsem neviděl ani neslyšel. Fičel silný vítr a vháněl do severního ambitu servané listí. To si hlavně pamatuju."

Dalgliesh řekl: "Vy jste ten svěcenec, který před večerní pobožností rozsvítil svíce v kostele a otevřel jižní vchod. Přinesl jste si klíč ke kostelu z předpokoje kanceláře?"

"Ano. Vzal jsem si ho před bohoslužbou a po ní ho tam vrátil."

"Znovu se zeptám," řekl Dalgliesh. "Opustil někdo z vás po večerní pobožnosti svůj pokoj?"

Chvilí čekal, ale nikdo neodpověděl, takže pokračoval: "Budu chtít vidět šaty a boty, které jste včera večer měli na sobě, a bude nezbytné vzít všem ze svatého Anselma otisky prstů. Pro dnešek je to asi všechno."

Opět nastalo ticho, pak se ozval Gregory. "Dotaz na pana Dalgliesh. Tři lidé tu zjevně nejsou, mezi nimi důstojník suffolkské policie. Je tento fakt nějak významný, myslím z hlediska vyšetřování?"

"Zatím ne," odpověděl Dalgliesh.

Toto narušení ticha vyprovokovalo Stannarda k svárlivému výlevu. "Mohu se zeptat, proč komander předpokládá, že tento zločin je něco, čemu tuším policie říká vražda v domě? Zatímco se bude zkoumat šatstvo a brát otisky, viník je nejspíš na míle daleko. Vždyť tohle místo zdaleka není bezpečné. Já tu tedy nehodlám spát bez zámku na dveřích."

"Vaše obava je přirozená," přisvědčil otec Sebastian. "Zařídím, aby ve vašem pokoji a čtyřech apartmá pro hosty byly instalovány zámky, a dostanete klíče."

"A co má otázka? Proč se předpokládá, že to musel být jeden z nás?" Bylo to poprvé, kdy byla tato možnost vyslovena nahlas, a Dalglieshovi připadalo, že všichni přítomní zírají upřeně před sebe, jako by každý pohled mohl znamenat obvinění. "Nic se nepředpokládá," odpověděl.

Otec Sebastian doplnil: "Uzavření severního ambitu znamená, že svěcenci, kteří tam bydlí, jej musí dočasně uvolnit. Jelikož je tolik studentů mimo, vztahuje se to teď pouze na vás, Raphaeli. Až odevzdáte klíče, dostanete výměnou klíče k číslu tři v jižním ambitu a ke dveřím do jižní chodby."

"A co mé věci, otče, knihy a šatstvo? Ty si nemohu přinést?!"

"Budete se bez nich muset zatím obejít. Vaši spolužáci vám zapůjčí všechno, co budete potřebovat. Rád bych také naléhavě zdůraznil, jak je důležité zdržovat se mimo místa, do nichž policie zakáže vstup."

Bez dalšího slova vyndal Raphael z kapsy svazek klíčů, dva oddělil a podal je otci Sebastianovi.

"Je mi jasné, že všichni kněží, kteří zde bydlí, mají klíče ke kostelu," řekl Dalgliesh. "Můžete si, prosím vás, zkontrolovat, jestli je máte?"

Poprvé promluvil otec Betterton: "Já asi bohužel nemám klíče s sebou. Vždycky si je nechávám na židli u postele."

Dalgliesh měl stále u sebe svazek klíčů otce Martina, který si vzal v kostele, a teď přistoupil k dalším dvěma kněžím, kteří kontrolovali, jestli mají na kroužcích klíče od kostela.

Obrátil se k otci Sebastianovi, který řekl: "Myslím, že to je všechno, co bylo teď třeba říci. Dnešní rozvrh pokud možno dodržíme. Ranní pobožnost vynecháme, ale navrhuji, abychom v poledne uspořádali pobožnost v oratoři. Děkuji vám." Otočil se a pevným krokem vyšel z místnosti. Ozvalo se šoupání nohou. Malá společnost po sobě začala vrhat pohledy, a pak, jeden po druhém, zamířili ke dveřím.

Dalgliesh měl při setkání vypnutý mobilní telefon, ale teď mu začal zvonit. Byl to Stephen Morby.

"Komander Dalgliesh? Našli jsme inspektora Yarwooda. Spadl do příkopu asi v polovině příjezdové cesty. Snažil jsem se dovolat dřív, ale nespojilo se to. Ležel zčásti ve vodě a je v bezvědomí. Nechtěli jsme s ním hýbat, protože bychom

mu mohli zranění zhoršit, ale měli jsme dojem, že ho nemůžeme nechat tam, kde byl. Vytáhli jsme ho co nejšetrněji a zavolali ambulanci. Teď právě ho nakládají. Vezmou ho do nemocnice v Ipswichi."

"Udělalí jste to správně," řekl Dalglish. "Jak je na tom?"

"Zdravotníci si myslí, že bude v pořádku, ale zatím se neprobudil z bezvědomí. Jedu s ním v té ambulanci. Až se vrátím, řeknu vám toho víc. Pan Pilbeam jede za námi autem, takže se vrátíme spolu."

"Výborně," řekl Dalglish. "Buďte tu co nejdřív Oba jste tady potřeba."

Poreferoval o tom otci Sebastianovi. "Stalo se to, čeho jsem se bál," povzdechl si rektor. "Přesně tohle se dá od té jeho choroby čekat. Pokud vím, je to jakási klaustrofobie, a když to na něj sedne, musí vyrazit na vzduch a chodit. Poté, co ho opustila žena a vzala s sebou děti, takhle mizel na celé dny. Někdy šel tak dlouho, až zkolaboval, a pak ho našla policie a dopravila ho zpátky. Díkybohu, že ho našli, a celkem brzy A teď bychom možná mohli zajít do studovny a prodiskutovat, co budete vy a vaši kolegové potřebovat v Matoušovi."

"Později, otče. Nejdřív chci navštívit Bettertonovy."

"Myslím, že otec John se odebral do jejich bytu. Je to ve třetím patře na severní straně. Jistě už vás vyhlíží."

Otec Sebastian si dal dobrý pozor, aby nahlas nespekuloval o Yarwoodově možné účasti na vraždě. Ale to je zřejmě otázka křesťanské lidumilnosti. Koutkem myslí přece musel doufat, že by to byla nejlepší možnost, kdyby vraždu spáchal člověk, který momentálně neodpovídá za své činy. A kdyby Yarwood nepřežil, pořád by na něm lpělo podezření. Jeho smrt by se mohla někomu moc hodit.

Než Dalglish zašel do bytu Bettertonových, vrátil se do svého apartmá a zavolal vrchnímu konstablovi.

Kapitola 6

Vedle úzkých dubových dveří do bytu Bettertonových byl zvonek, ale Dalglish jej sotva stiskl, když se objevil otec John a uvedl ho dál.

"Kdybyste mohl chvíli počkat, přivedu sestru," řekl omluvně. "Myslím, že je v kuchyni. Máme tady velmi malou kuchyň a ona jí raději v kuchyni, než společně s komunitou. Vráť se hned."

Pokoj, v němž se Dalglish nacházel, měl nízký strop, ale byl velký, se čtyřmi okny ve tvaru oslíh hřbetů, s výhledem na moře. Pokoj byl přečpaný věcmi, které vypadaly jako pozůstatky z dřívějších domovů; nízká čalouněná křesla s opěradly s knoflíky, gauč u krbu s propadlým sedadlem a s přehozem z indické bavlny; uprostřed kulatý stůl ze solidního mahagonu se šesti židlemi různého stáří a stylu, stolek na podstavci mezi okny, různé stolečky se směsíci fotografií ve stříbrných rámech, porcelánovými figurkami, dřevěnými krabičkami kovanými stříbrem a mísa s pot-pourri, jehož vyvětralý, zaprášený parfém už dávno vyčichl.

Celou stěnu nalevo ode dveří vyplňovala knihovna. Byla to knihovna z mládí otce Johna, z jeho studentských i kněžských let, ale také tu byla řada svazků v černé vazbě se hřbety označenými Hry roku, které pocházely ze třicátých a čtyřicátých let. Vedle nich stála řada paperbackových detektivek. Dalglish zjistil, že otec John propadl spisovatelkám zlatého věku: Dorothy L. Sayersové, Margery Allinghamové a Ngaio Marshové. Napravo ode dveří byl o stěnu opřený golfový vak s púltuctem holí. Tento předmět se vůbec nehodil do pokoje, jenž nenesl žádnou jinou stopu zájmu o sport.

Obrazy byly stejně nesourodé jako ostatní předměty: viktoriánské oleje, hrozně sentimentální ve výběru témat, ale dokonale v provedení, barvotisky květin, několik ukázek vyšívání a akvarelů, patrně práce viktoriánských předků – vypadaly příliš dobře, než aby to mohla být díla amatérů, ale nebyly dost dobré na profesionály. Přesto, že pokoj byl tmavý, byl velice sympatický a velice pohodlný, rozhodně ne deprimující. Byla to místnost, v níž se evidentně žilo. Po obou stranách krbu stála dvě křesla s vysokými opěradly, mezi nimi stolek s kloubovou lampou. Tady zřejmě bratr se sestrou naproti sobě pohodlně seděli a četli si.

Jakmile vstoupila paní Bettertonová, udeřila Dalglisha do očí nápadná nepodobnost, kterou způsobila výstřední kombinace rodinných genů. Na první pohled bylo těžké věřit, že ti dva Bettertonovi byli blízcí příbuzní. Otec John byl malý, měl podsaditou postavu a jemnou tvář s výrazem stálých úzkostných rozpaků. Jeho sestra byla aspoň o patnáct centimetrů vyšší, měla hranaté tělo a pichlavý, podezíravý pohled. Jedině podobnost uší s dlouhými lalůčky, těžkých očních víček a malých našpuřených úst prozrazovala jistou rodinnou podobu. Žena vypadala, že je mnohem starší než její bratr. Ocelově šedé vlasy měla stažené do copu, připnutého na temeno hlavy hřebínkem, kolem nějž se ježily konce suchých vlasů jako ornament. Měla na sobě sukni z tenkého tvídu, která jí sahala skoro na zem, pruhoanou košili, jež vypadala jako bratrova, a dlouhou světlehnědou vestu, na rukávech viditelně prožranou od molů.

Otec John řekl: "Agatho, toto je komander Dalglish z Nového Scotland Yardu."

"Policista?"

Dalglish napřáhl ruku. "Ano, slečno Bettertonová, jsem policista."

Ruka, která se mu po krátkém zaváhání vtiskla do dlaně, byla studená a tak drobná, že cítil každou kostičku.

Řekla nosovým hlasem příslušnice vyšší třídy, o němž se ti, kteří ho nemají, domnívají, že snad ani nemůže být přirozený: "Obávám se, že jste tu špatně, můj hochu. My tu nemáme žádné lodě."

"Pan Dalglish nemá nic společného s loděmi, Agatho."

"Myslela jsem, že jsi říkal, že je to komander."

Otočila se k Dalglishovi. "Bratranec Raymond byl komanderem v poslední válce. Byl to námořní rezervista, nebyl u regulérního námořnictva. Možná jste si všiml jeho golfových holí u dveří. Člověku se s nimi nechce loučit. Proč nejste v uniformě, pane Dalglishi? Líbí se mi muži v uniformě. Sutana není totéž."

"Jsem komander policie, slečno Bettertonová. Je to hodnost, která je specifická pro Metropolitní policii, nemá nic

společného s námořnictvem."

Otec John, jemuž zřejmě připadalo, že ten dialog se už dost protáhl, se vmísil do rozhovoru. Hlas měl laskavý, ale pevný. "Milá Agatho, stalo se něco hrozného. Chtěl bych, abys pozorně poslouchala a byla úplně tiše. Arciděkana Cramptona tady našli zavražděného. Proto s tebou komander Dalgliesh potřebuje mluvit, jako s námi se všemi. Musíme mu všemožně pomáhat, abychom zjistili, kdo spáchal ten ohavný čin."

Jeho napomenutí, aby byla tiše, nebylo třeba. Slečna Bettertonová přijala zprávu bez jediné známky překvapení nebo zármutku.

Obrátila se k Dalglieshovi. "Takže potřebujete čmuchacího psa. Škoda, že vás nenapadlo nějakého přivést. Kde byl zavražděn? Mluvím o arciděkanovi."

"V kostele, slečno Bettertonová."

"To se otci Sebastianovi nebude líbit. Neměl byste to říct raději jemu?"

"Jemu už to řekli, Agatho. Všichni to vědí," řekl její bratr.

"No, chybět nám nebude, v tomhle domě tedy ne. Byl to mimořádně nepříjemný člověk, komandere. Myslím arciděkana, samozřejmě. Mohla bych vám vysvětlit, proč mám tenhle názor, ale jde o důvěrné rodinné věci. Porozuměl byste tomu, tím jsem si jistá. Vypadáte jako inteligentní a diskrétní důstojník. Myslím, že to souvisí s tím, že jste býval u námořnictva. Je líp, že někteří lidé jsou mrtví. Nevysvětlím vám, proč k nim patří arciděkan, ale můžete si být jistý, že svět bez něj bude mnohem příjemnější. Ale s mrtvolou musíte něco udělat. Nemůže zůstat v kostele. To se otci Sebastianovi nebude vůbec líbit. A co bohoslužby? Nebude tam překážet? Já tam nechodím, nejsem věřící, ale můj bratr ano a určitě by nechtěl překračovat arciděkanovu mrtvolu. Ať si o tom člověku myslíme cokoliv, to by nebylo přípustné."

"Tělo bude odstraněno, slečno Bettertonová," ujistil ji Dalgliesh, "ale kostel bude muset zůstat alespoň několik dní zavřený. Rád bych vám položil pár otázek. Vyšla jste vy nebo váš bratr včera po večerní pobožnosti ze svého bytu?"

"A proč, prosím vás, komandere?"

"Na to se ptám vás, slečno Bettertonová. Odešel někdo z vás včera po desáté večer z bytu?"

Pohlédl z jednoho na druhého. Otec John odpověděl: "Chodíme spát v jedenáct. Po večerní pobožnosti nebo později nikam nechodím a jsem si jistý, že Agatha také ne. Proč by měla?"

"Slyšel by jeden z vás, že ten druhý vyšel ven?"

Ted se, ozvala slečna Bettertonová. "Jistěže ne. Neležíme a nečítáme na to, co ten druhý udělá. Můj bratr má naprostou svobodu, aby se toulal v noci kolem domu, kdyby chtěl, ale nevím, proč by to dělal. Tuším, že byste chtěl vědět, komandere, jestli někdo z nás nezabil arciděkana. Nejsem blázen. Vím, kam míříte. Já tedy ne, a nepředpokládám, že by to udělal můj bratr. Není to muž činu."

Otec John, očividně roztrpčený, prudce dodal: "Já to samozřejmě nebyl, Agatho. Jak si to můžeš myslet?"

"Já si to nemyslela. To komander." Otočila se k Dalglieshovi. "Arciděkan nás chtěl odtud vyhnat. Řekl mi to. Z našeho bytu."

"To by nemohl udělat, Agatho," zavrtěl hlavou otec John. "To jsi mu špatně rozuměla."

"Kdy se to stalo, slečno Bettertonová?" zeptal se Dalgliesh.

"Když tu byl arciděkan posledně. Bylo to v pondělí dopoledne. Já šla k vepřínu, podívat se, jestli Surtees nemá nějakou zeleninu, kterou by mi nechal. Vždycky vypomůže, když něco člověku dojde. Zrovna jsem se odtamtud vracela, když jsem potkala arciděkana. Asi šel taky pro nějakou zeleninu, nebo se podívat na prasata. Já ho tam ovšem nečekala a možná jsem ho pozdravila trochu ostře. Nejsem pokrytec, neuznávám, že má člověk předstírat, že má někoho rád. A protože nejsem člověk víry, nepěstuju křesťanskou lásku k bližnímu. Taky mi nikdo neřekl, že je na návštěvě na koleji. Proč se mi tyhle věci neříkají? Ani bych to nevěděla, kdyby se o tom nezmínil Raphael Arbuthnot."

Otočila se k Dalglieshovi. "Snad znáte Raphaela Arbuthnota. Je to rozkošný hoch a je velmi chytrý. Občas s námi večerí a společně si čteme nějakou hru. Mohl by být herec, kdyby se ho nezmocnili ti kněží. Může hrát jakoukoli roli a umí napodobit každý hlas. Je to úžasné umění."

"Moje sestra má moc ráda divadlo," vysvětlil otec John. "Jednou za trimestr s Raphaelem jezdívají do Londýna na větší nákup a jsou tam na oběd a na odpolední představení."

"Myslím, že to pro něj hodně znamená," řekla slečna Bettertonová, "dostat se z tohoto hnízda. Já bohužel už asi neslyším tak dobře jako dřív. Dnes se herci neškolí v tom, aby mluvili výrazně. Hrozně drmolí. Myslíte, že mají na divadelních školách hodiny drmolení, sedí tam v kruhu a drmolí na sebe? I když sedíme v prvních řadách, je to někdy těžké. Samozřejmě si nestěžuji Raphaelovi. Nechtěla bych se ho dotknout."

Dalgliesh se tiše zeptal: "Ale co přesně vám arciděkan řekl, když jste se domnívala, že vás chce vykázat z vašeho bytu?"

"Bylo to něco o lidech, kteří žijí z církevních fondů, a na oplátku nedávají nic, nebo dávají málo."

Zasáhl otec John. "To by neřekl, Agatho. Určitě si to správně pamatuješ?"

"Možná to neřekl přesně těmito slovy, Johne, ale myslel to tak. A dodal, že bych neměla považovat za jisté, že tu strávím zbytek života. Rozuměla jsem mu velmi dobře. Vyhrožoval, že nás odtud vyrazí."

Otec John rozrušeně namítl: "To by přece nemohl, Agatho. Tu moc neměl."

"To říkal Raphael také, když jsem mu to vyprávěla. Mluvili jsme o tom, když tady byl posledně na večeri. Řekla jsem Raphaelovi, že jestliže se přičinil o to, aby dostal mého bratra do vězení, může všechno. Ale Raphael na to: 'Ne, to nemůže. Já ho zastavím.'"

Otec John, zoufalý z toho, kam se hovor ubírá, přešel k oknu. "Po pobřežní cestě přijíždí motocykl," oznámil. "To je zvláštní! Ani nevím, že bychom dnes někoho čekali. Možná je to návštěva pro vás, komandere."

Dalgliesh si stoupl vedle něho. "Ted' vás musím opustit, slečno Bettertonová. Děkuji vám za spolupráci. Možná bych

měl ještě nějaké otázky, a pokud ano, domluvíme se, kdy za mnou budete moci přijít. A teď, otče, mohl bych vidět váš svazek klíčů?"

Otec John zmizel a vzápětí se vrátil s kroužkem, na němž visely klíče. Dalgliesh srovnal dva kostelní klíče s těmi na kroužku otce Martina. "Kde jste nechal tyhle klíče včera v noci, otče?"

"Jako obvykle na židli vedle postele. Vždycky v noci tam nechávám klíče."

Než odešel a zanechal otce Johna s jeho sestrou, pohlédl na golfové hole. Hlavy byly odkryté, kování zářilo čistotou. Před duševním zrakem mu vyvstal nepříjemně jasný a přesvědčivý obraz. Chtělo by to někoho s dobrým zrakem, a pak by byla nesnáze v tom, kde schovat hůl, dokud nenastane chvíle k úderu, ta chvíle, kdy se arciděkanova pozornost upřela k zvandalizovanému Poslednímu soudu. Ale byl to problém? Přece ji šlo opřít zezadu o sloup. A s takto dlouhou zbraní by tu nebylo tak velké riziko skvrn od krve. Náhle si živě představil světlovlasého mladého muže, který bez hnutí čeká ve tmě s holí v ruce. Arciděkan by určitě nevstal z postele a nešel do kostela, kdyby ho zavolal Raphael, ale vždyť tento mladík podle svědectví slečny Bettertonové uměl napodobit každý hlas.

Kapitola 7

Příjezd Marka Aylinga Dalglieshe překvapil, protože ho tak brzy nečekal. Dalgliesh scházel ze schodů bytu Bettertonových, když zaslechl burácení motocyklu, který se řítí na nádvoří. Pilbeam odemkl velkou bránu jako každé ráno a Dalgliesh vykročil do polosvětla svěžího dne, který po té zběsilé noci přinášel vyčerpaný klid. I hukot moře byl ztlumený. Silný stroj objel nádvoří a zastavil přesně před hlavním vchodem. Jezdec si sundal přilbu, uvolnil řemen na kufříku, vyndal jej z velké sedlové brašny a s přilbou pod levou paží vykročil ke schodům bezstarostně jako motocyklový kurýr, který jde předat běžný balík.

"Mark Ayling," představil se. "Tělo je v kostele?"

"Adam Dalgliesh. Ano, půjdeme tudy. Projdeme domem a vyjdeme jižními dveřmi. Zabezpečil jsem dveře z domu do severního ambitu."

Hala byla liduprázdná a Dalglieshovi připadalo, že kroky doktora Aylinga zní na mozaikové podlaze neobyčejně hlasitě. Od patologa se nemohlo čekat, že se bude plížit jako zloděj, ale tohle určitě nebyl ohleduplný příchod. Dalglieshe napadlo, zda neměl najít otce Sebastiana a představit je, ale pak to zavrhl. Tohle koneckonců nebyla společenská návštěva a čím menší bude zdržení, tím lépe. Ale nepochyboval, že příjezd patologa byl zpozorován, a když kráčeli chodbou kolem schodů do sklepa ke dveřím do jižního ambitu, měl nepříjemný, byt iracionální pocit provinění, že se zachoval nevychovaně. Vyšetřovat v atmosféře těžko potlačovaného vzdoru a nepřátelství bylo však méně komplikované než se potýkat se společenskými a teologickými nuancemi tohoto zločinu.

Mlčky přešli přes dvůr pod napůl obnaženými větvemi velkého kaštanu a došli ke dveřím sakristie.

Když Dalgliesh odemykal, zeptal se Ayling: "Kde se mohu převléknout?"

"Tady. Je to napůl šatna, napůl kancelář."

Prevléknout zjevně znamenalo zbavit se kožených součástí oděvu a navléknout si hnědý tříčtvrteční plášť a přezout se z vysokých bot do měkkých pantoflí a bílých bavlněných ponožek.

Když za nimi Dalgliesh zamkl dveře sakristie, poznamenal: "Je pravděpodobné, že vrah vešel těmito dveřmi. Zajistil jsem kostel, dokud z Londýna nepřijedou technici."

Ayling pečlivě složil své kůže na otočnou židli před psacím stolem a úhledně srovnal své vysoké boty "Proč to má Metropolitní?" zajímal se. "Je to případ pro Suffolk."

Vysvětlení, které dostal, zřejmě Aylinga uspokojilo.

Přešli do hlavní části kostela. Světla v hlavní lodi byla tlumená, ale patrně postačovala obci věřících, kteří znali liturgii z paměti. Přistoupili až k Poslednímu soudu. Dalgliesh vztáhl ruku k vypínači. V okolním šeru, provoněném kadidlem, jež jako by pronikalo zdi kostela až do nekonečné černé tmy, zasvítíl pruh světla s šokujícím jasnem, jasněji, než si kdy Dalgliesh pamatoval. Možná, pomyslel si, to byla přítomnost další osoby, která místo zločinu proměnila v divadelní scénu; pečlivě naaranžovaná mrtvola tiše ležící v nacvičené poloze; nápadité uspořádání dvou svíců u její hlavy; on, jako tichý pozorovatel ve stínu sloupu, který čeká na svou nárazku.

Ayling, který chvilku stál jako přimražený nečekaným jasnem, možná ocenil účinek divadelního obrazu. Když začal tiše obcházet tělo ve svých měkkých pantoflích, vypadal jako režisér, který odhaduje úhly kamer, a s uspokojením konstatuje, že poloha těla je realistická i umělecky působivá. Dalgliesh si teď jasněji povšiml drobných detailů: odřené špičky černé kožené pantofle, která sklouzla Cramptonovi z pravé nohy, toho, jak mu teď ta bosá noha připadala velká a podivná, jak ohavné a dlouhé byly její prsty. S tím, že bylo částečně vidět tvář, působila ta jediná noha, teď navždy nehybná, silněji, než kdyby bylo celé tělo nahé, vzbuzovala lítost i vztek.

Dalgliesh se setkal s Cramptonem jen krátce a v jeho přítomnosti nepocíťoval nic víc než mírné rozčarování nad nečekaným a ne zrovna sympatickým hostem. Ale nyní cítil, jak se ho zmocňuje hněv, který nikdy na místě vraždy nepocítil. Zjistil, že mu v duchu znějí slova, která mu byla povědomá, ale nevzpomněl si odkud. "Kdo spáchal ten čin?" Najde odpověď, a až to objeví, tentokrát také najde důkaz, tentokrát neuzavře spis s tím, že bude znát totožnost viníka, jeho motivy a prostředky, ale nebude ho moci zatknout. Břímě minulého nezdaru ho stále tížilo, ale díky tomuto případu se nakonec zvedne.

Ayling stále obezřetně obcházel kolem těla, nezvedal z něj oči, jako by se setkal s nějakým zajímavým, ale neobvyklým jevem a nebyl si jistý, jak může reagovat na jeho zkoumání. Pak přidřepł k hlavě, přičichl k ráně a zeptal se: "Kdo je to?"

"Promiňte. Nevědomil jsem si, že vám to neřekli. Je to arciděkan Crampton. Je to nedávno jmenovaný majetkový správce této koleje a přijel v sobotu ráno."

"Někdo ho neměl rád, ledaže by překvapil vetřelce a nešlo by o osobní věc. Stojí tu něco za krádež?"

"Ten oltářní obraz je cenný, ale těžko by se přemísťoval. Nic nenásvědčuje tomu, že by se o to někdo pokoušel. V sejfu sakristie je cenné stříbro. Sejf je nedotčený."

"A svícny jsou tu také," doplnil Ayling. "No, to je mosaz, sotva stojí za ukradení. O zbrani nebo příčině smrti není pochyb. Úder na pravou stranu lebky nad uchem těžkým nástrojem s ostrou hranou. Nevím, jestli ho zabila první rána, ale určitě ho porazila. Pak útočník udeřil znovu. Jako by ho útok rozběsil, řekl bych."

Narovnal se, a pak rukou v rukavici zvedl svícen, který nebyl zkrvavený. "Je těžký. Vyžadovalo to určitou sílu. Žena nebo starší muž by to mohli udělat jen oběma rukama. Ale chtělo to trochu mířit a on by si přece nestoupil zády k cizímu člověku nebo k někomu, komu nedůvěřoval, když na to přijde. Jak se vlastně dostal do kostela, tedy

Crampton?" Dalglish si uvědomil, že tenhle patolog nemá přesnou představu o rozsahu svých kompetencí.

"Pokud vím, neměl klíč. Buď ho pustil někdo, kdo už tady byl, nebo byly dveře otevřené. Poslední soud byl pomalovaný. Někdo ho sem mohl vlákat."

"Vypadá to jako práce někoho odsud. Což výhodně snižuje počet vašich podezřelých. Kdy ho našli?"

"V půl šesté. Já jsem dorazil o čtyři minuty později. Podle vzhledu krve a začátku tuhnutí v obličejí jsem usoudil, že mohl být mrtvý pět hodin."

"Změřím mu teplotu, ale přesnější asi nebudu. Zemřel kolem půlnoci, plus minus jedna hodina."

"A co krev?" zeptal se Dalglish. "Stříkala hodně?"

"Při první ráně ne. Znáte to, jak je to s ranami na tomhle místě. Krvácejí do dutiny lebeční. Ale on se nespokojil s jedinou ranou. Při druhém úderu a dalších začne krev tryskat. Spíš šlo o cákance než silný proud. Podle toho, jak blízko byl u oběti, když jí zasazoval ty další rány. Jestli byl útočník pravák, měl by mít zakrvácenou pravou ruku, možná i hrud." Odmlčel se a dodal: "To on ale očekával. Mohl přijít v košili a vyhrnout si rukávy. Mohl mít tričko, mohl být i nahý. Takové případy se staly."

Dalglish zatím neslyšel nic, nač by nepřišel sám. "Nebylo by to pro oběť trochu překvapivé?"

Ayling to přerušení ignoroval. "Musel být rychlý. Nemohl spoléhat na to, že se k němu oběť otočí na víc než jednu nebo dvě vteřiny. Neměl moc času vyhrnout si rukávy a vzít svícen z místa, kam si ho předtím připravil."

"A kde myslíte, že to bylo?"

"V té lavici? To je trochu daleko. Možná si prostě stoupl za sloup. Potřeboval někam schovat jen jeden svícen, že. Ten druhý mohl vzít z oltáře, aby uspořádal tenhle živý obraz. Zajímalo by mě, proč se s tím obtěžoval. Tak nějak to nevidím jako příznak uctivosti."

Když Dalglish neodpovídal, pokračoval: "Změřím mu teplotu a zjistím, jestli mi to pomůže stanovit dobu smrti, ale pochybuji, že to bude přesnější než váš původní odhad."

Dalglish nečekal na první vniknutí do soukromí těla, ale pomalu přecházel sem a tam uličkou mezi lavicemi, dokud se neotočil a nespátl, že Ayling skončil a povstal.

Společně se vrátili do sakristie. Když si patolog sundal svůj pracovní plášť a pozapínal si zipy kožených součástí svého oděvu, řekl Dalglish: "Nedal byste si kávu? Snad bych to mohl zařídít."

"Ne, díky. Tlačí mě čas a oni mě stejně nechtějí vidět. Pitvu bych provedl zítra dopoledne a zavolám vám, i když nečekám žádné překvapení. Koroner bude chtít všechny rozborů. Je tak pečlivý. Vy jistě také. Předpokládám, že bych mohl použít služeb vaší laboratoře, jestli bude huntigonská mít moc práce. Jistě s ním nebudete chtít hýbat, dokud nebudou technici a fotograf hotoví, ale zavolejte mi, až skončí. Myslím, že zdejší lidi se s ním rádi rozloučí."

Když byl Mark Ayling připravený k odchodu, Dalglish zamkl dveře sakristie a nastavil alarm. Z nějakého důvodu, který by těžko definoval, se mu nechtělo provázet svého společníka znovu domem.

"Můžeme vyjít touhle branou přímo na útesy. Ušetří vám to cestu. Aspoň vás cestou nezdrží někdo z místních."

Šli po kraji dvora stezkou prošlapanou v trávě. Přes křoviny viděl Dalglish světla ve třech obsazených domcích. Vypadaly jako osamělé strážce v nějaké obležené pevnosti. Světlo bylo také v domě svatého Matouše a on vytušil, že ho paní Pilbeamová s prachovkou a vysavačem uklízí a chystá na příchod policie. Znovu si vzpomněl na Margaret Munroeovou a na její osamělou smrt, která přišla tak vhod, a napadlo ho něco stejně naléhavého jako zjevně iracionálního: že ta tři úmrtí spolu souvisejí. Očividná sebevražda, úředně potvrzená přirozená smrt a brutální vražda – mezi nimi byla spojovací šňůra. Může být slabá a někdy zamotaná, ale teď, když ji objevil, dovede ho až k jádru záhady. Počkal na předním nádvoří, dokud Ayling nenasedl a neodburácel. Zrovna se otáčel na zpáteční cestu do domu, když si všiml postranních světel auta. Právě zabočilo ze silnice na cestu k domu. Za několik vteřin poznal Piersovu Alfu Romeo. První dva členové jeho týmu jsou tady.

Kapitola 8

Telefon vzbudil detektiva-inspektora Pierse Tarranta ve čtvrt na sedm. Za deset minut byl připravený k odjezdu. Dostal pokyny, aby se po cestě stavil pro Kate Miskinovou, a řekl si, že ho to příliš nezdrží; Kate měla být u Tenze hned za Wappingem, takže byl cestou z Londýna na trasu, kterou chtěl jet. Detektiv-seržant Robbins bydlel na hranici Essexu a přijede na místo ve vlastním autě. Když bude mít Piers štěstí, může ho předjet. Vyšel z bytu do tichého nedělního rána na liduprázdnou ulici. Vyzvedl si svou Alfa Romeo z garáže, kde směl parkovat díky laskavosti městské londýnské policie, hodil tašku s nádobíčkem dozadu a vyrazil na východ po stejné cestě, kudy jel Dalglish před dvěma dny. Kate na něj čekala ve vchodu do nájemního domu, kde měla být s výhledem na řeku. Nikdy ho nepozvala dál, a ona také nikdy neviděla interiér jeho bytu v City. Řeka se svou věčně proměnlivou hrou světel a stínů, její temný tichý proud a rušný obchodní život byla její vášeň, stejně jako City jeho. Jeho byt se skládal jen ze tří místností nad

obchodem s lahůdkami v postranní ulici nedaleko katedrály svatého Pavla. Partáci z Metropolitní ani jeho sexuální život neměli místo v tomto jeho soukromém světě. Nic v jeho bytě nebylo nadbytečné a všechno bylo pečlivě vybráno a tak drahé, jak jen si mohl dovolit. City, její kostely a uličky, její dlážděné průchody s zřídka navštěvovanými dvory mu byly koníčkem i odpočinkem od profesionálního života. Stejně jako Kate ho fascinovala řeka, ale jako součást života a historie City. Každý den jezdil do práce na kole a auto používal jen na cesty z Londýna, ale když řídil, musel to být vůz, který mu dělal radost.

Kate usedla vedle něj, zapnula si bezpečnostní pás, krátce ho pozdravila a několik dalších mil nepromluvila. Vnímal teď její vzrušení a věděl, že ona vnímá jeho. Měl ji rád a respektoval ji, ale jejich profesionální vztah nepostrádal příležitostné záchvaty neváživosti, podráždění nebo soupeření. Ale tohle měli společné, ten nával adrenalinu na začátku vyšetřování vraždy. Někdy si říkal, zda tohle téměř tělesné vzrušení se nepříjemně nepodobá krvežíznivosti; určitě v něm bylo něco z lovecké vášně.

Když vyjeli z Docklands, Kate řekla: "Tak jo, pověz mi o tom, ať jsem v obraze. Studoval jsi teologii v Oxfordu. Musíš o té koleji něco vědět."

Fakt, že v minulosti studoval v Oxfordu teologii, byl jednou z mála věcí, které o něm věděla, a nikdy jí to nepřestalo vrtat hlavou. Občas si představoval, že Kate věří, že tam získal nějaké zvláštní esoterické poznatky, které mu dávaly výhodu, když se uvažovalo o motivech a nekonečné nestálosti lidského srdce. Občas říkala: "Proč zrovna teologie? Pověz mi to. Rozhodl ses, že s ní strávíš tři roky. Musel jsi přece doufat, že tím něco získáš, něco užitečného nebo důležitého." Pochyboval, že by mu věřila, kdyby jí řekl, že výběr teologie mu dal lepší šanci dostat se na Oxford, než kdyby se hlásil na historii, jak původně chtěl. Neřekl jí ani, co tam především získal: fascinaci složitostí intelektuálních hradeb, které si lidé zbudovali jen proto, aby odolali útokům nevěřících. Jeho vlastní nevěrou ty tři roky neotřásl, ale nikdy jich nelitoval.

Teď řekl: "Něco o koleji svatého Anselma vím, ale moc ne. Měl jsem přítele, který tam nastoupil po studiích, ale už nejsme ve spojení. Je to ohromné viktoriánské sídlo v jedné z nejdlehljších oblastí východního pobřeží. Vytvořila se kolem něj spousta mýtů. Jako většina mýtů jsou nejspíš pravdivé. Jde o starý anglikánský směr spíš příbuzný katolictví, ovšem s liturgií v angličtině – kladou důraz na teologii a jsou prakticky proti všemu, čím prošla anglikánská církev za posledních padesát let. Nelze se tam dostat bez diplomu z výborné univerzity. A prý se tam skvěle vaří."

"Sotva tam budeme mít možnost něco sníst," zapochybovala Kate. "Takže ta kolej je elitářská?"

"Dalo by se to říct, ale to jsou Manchester United také."

"Nenapadlo tě, abys šel studovat tam?"

"Ne, protože jsem nestudoval teologii kvůli tomu, abych se uplatnil v církvi. A stejně by mě nevzali. Rektor je velmi vybíravý. Je to odborník na Richarda Hookera. No jo, neptej se, byl to teolog ze šestnáctého století. Každý ti potvrdí, že ten, kdo napsal zásadní práci o Hookerovi, nemůže být žádné intelektuální běčko. Se ctihodným doktorem Sebastianem Morellem bychom mohli mít problémy."

"A co obět? Říkal o něm něco AD?"

"Jen to, že je to arciděkan Crampton a našli ho mrtvého v kostele."

"A kdo je to arciděkan?"

"Je to takový hlídací pes církve. Pečuje o církevní majetek, uvádí duchovní do úřadu na farnostech. Arciděkani mají na starosti řadu farností a jednou ročně je navštěvují. Je to duchovní ekvivalent hlavy policejní inspekce. Jejeho veličenstva."

"Takže to bude jeden z těch případů se všemi podezřelými pod jednou střešou a my tam budeme chodit po špičkách a dávat si pozor, abychom soukromě nevolali komisařovi a neuvalili na sebe stížnosti arcibiskupa z Canterbury. Proč na tom vlastně děláme my?"

"AD byl dost stručný. Znáš ho. Taky chtěl, abychom už vyrazili. Inspektor ze suffolkské policie byl včera večer na koleji jako host. Vrchní konstábl zjevně souhlasí s tím, že by bylo nemoudré, aby ten případ dělali oni."

Kate se už na nic neptala, ale Piers měl silný dojem, že ji štve, že volali nejdřív jemu. Byla služebně starší, i když z toho nikdy nedělala problém. Uvažoval, zda nemá poukázat na to, že Dalglish ušetřil čas, když zavolal nejdřív jemu, protože má rychlejší vůz a může řídit, ale pak to zavrhl.

Jak očekával, předjeli Robbinse na colchesterském vnějším okruhu. Piers věděl, že kdyby řídila Kate, zpomalila by, aby tam přijeli všichni společně. On ovšem na Robbinse zamával a šlápl na plyn.

Kate si opřela hlavu a možná usnula. Když pozoroval tu výraznou hezkou tvář, zamyslel se nad jejich vztahem. Změnil se v posledních dvou letech od té doby, co byla uveřejněna Macphersonova zpráva. O jejím životě toho věděl málo – jen to, že je nemanželská a že ji vychovala babička v jedné bezútěšné oblasti ve vnitřním Londýně, v nejvyšším patře věžáku. Její sousedé a kamarádi ze školy byli černoši. Když se dozvěděl, že je příslušnicí sboru, kde je rasismus přímo institucionalizovaný, naplnilo ji to vášnivým nesouhlasem, který, jak si teď uvědomoval, změnil celý její postoj k práci. On byl v politice daleko sběhlejší než ona a také byl cyničtější, takže se snažil poněkud zklidnit jejich prudké diskuse.

"Kdybys byl černý a znal tu zprávu," naléhala, "dal by ses k Metropolitní?"

"Ne, ale ani kdybych byl bílý. Ale nastoupil jsem a nevím, proč by mě měl Macpherson vystrnadit ze zaměstnání."

Věděl, co je jeho cílem v tomto zaměstnání – získat vyšší post v antiteroristickém oddělení. Tam jsou dnes velké příležitosti. V mezích byl spokojený tam, kde byl, v prestižním týmu s náročným šéfem, kterého si vážil, a kde bylo dost vzrušující a rozmanité činnosti, takže se nenudil.

"Tohle tedy chtěli?" ptala se Kate. "Odradit černé, aby k nám nevstupovali, a vyhnat slušné nerasistické policisty?"

"Proboha, Kate, přestaň už. Začínáš být otravná."

"Zpráva říká, že čin je rasistický, pokud ho tak vnímá obět. Já vnímám tuhle zprávu jako rasistickou – rasistickou vůči mně, bílé policistce. Kde si můžu stěžovat?"

"Můžeš to zkusit na organizaci pro rasové vztahy, ale nebude to žádná radost. Promluv o tom s AD."

Nevěděl, jestli ho poslechla, ale alespoň zůstala v zaměstnání. Věděl však, že teď pracuje s jinou Kate. Byla pořád svědomitá, pořád pracovitá, pořád zakousnutá do úkolu, na kterém právě pracovala. Ale něco zmizelo; víra, že práce u policie je osobní poslání stejně jako státní služba a že jí člověk dluží vyšší nasazení i oddanost. Občas se mu její osobní zaujetí zdálo příliš romantické a naivní; teď si ale uvědomoval, jak moc mu chybí. Alespoň, říkal si, ta Macphersonova zpráva zničila její přehnaný respekt k soudcovskému stavu.

V půl deváté projížděli vesnicí Wrentham, stále v ranním klidu, který jim připadal o to tišší, že stromy a keře nesly známky noční bouře, která se Londýnu téměř vyhnula. Kate se rychle vzpamatovala, podívala se do mapy a začala vyhlížet odbočku k Ballard's Mere. Piers zpomalil.

"AD říkal, že se to dá lehce přejet," poznamenal. "Dívej se po velkém přestárlém jasanu vpravo a několika kamenných domcích na druhé straně."

Jasan, celý obrostlý břečtanem, byl nepřehlédnutelný, ale když zabočili na silnici, která byla jen o málo víc než cesta, bylo z jediného pohledu jasné, co se stalo. Velká větev stromu se odlomila z kmene a teď ležela na travnatém okraji cesty. V silicím denním světle vypadala bíle a hladce jako kost. Mrtvé větévky z ní trčely jako zkroucené prsty. Na hlavním pni zela velká rána v místě, kde se větev ulomila, a cesta, dosud ve slušném stavu, byla poseta pozůstatky pádu: úponky břečtanu, větévkami a směsí zelených a žlutých listů.

V oknech obou domků se svítilo. Piers zajel k okraji a zatroubil. Za pár vteřin vyšla na zahradní cestičku podsaditá žena středního věku, měla příjemnou opálenou tvář pod neposlušnou čupřinou a byla oblečená do barevné květované zástěry, pod níž bylo zřejmě několik vrstev vlny. Kate stáhla okénko.

Piers se vyklonil a oslovil ženu: "Dobré jitro. Měli jste tu problém, že?"

"Urvalo se to v deset hodin večer, přesně na minutu. V tý bouře, víte? No to byl víchr! Ještě že jsme slyšeli, že ta větev spadla, nedalo se to přeslechnout, byl to kravál. Manžel měl starost, aby tu nedošlo k dopravní nehodě, tak dal z obou stran červené výstražné světlo. Pak ráno můj Brian se sousedem panem Daruelsem vzali traktor a odtáhli ji ze silnice. Ne že by tady jezdilo moc aut, snad jen návštěvy k otcům a studentům na kolej. No, ale mysleli jsme, že nemá cenu čekat, až ji uklidí obecní úřad."

"A kdy jste ji uklízeli ze silnice, paní –?" zeptala se Kate.

"Finchová. Paní Finchová. V půl šestý. Ještě byla tma, ale Brian to chtěl udělat, než budou muset jít do práce."

"Máme štěstí," usmála se Kate. "Bylo to od vás velmi laskavé, díky. Takže nikdo tudy nemohl projet v autě ani v jednom směru mezi desátou večer a půl šestou ráno?"

"Je to tak, slečno. Jel tu jen nějaký pán na motocyklu – určitě do koleje, kam jinam. Tudy se jinam jet nedá. Zpátky ještě nejel."

"A nikdo jiný kolem neprojel?"

"Nikoho jsem neviděla, a že obvykle každého vidím, okna kuchyně mi vedou na silnici."

Znovu jí poděkovali, rozloučili se a rozjeli se. Když se Kate obrátila, viděla, že se za nimi paní Finchová chvíli dívala, pak zavřela branku a odšourala se po zahradní cestičce k domu.

Piers řekl: "Jedna motorka a nevrátila se. To by mohl být patolog, i když ten by spíš přijel autem. No, máme pro AD pár novinek. Jestli je tam přístup jen po téhle silnici."

Kate studovala mapu. "A to je, aspoň pro vozidla. Takže vrah zvenčí by musel přijet před desátou večer a ještě tam být, aspoň nemohl odjet po silnici. Že by to byla práce někoho z domácích?"

"Podle AD to tak vypadá," přisvědčil Piers.

Otázka přístupu na pobřeží byla tak důležitá, že Kate měla na jazyku, jak je divné, že Dalgliesh neposlal někoho, aby vyslechl paní Finchovou. Ale pak si vzpomněla. Dokud tam neprijedou ona a Piers, koho by mohl poslat?

Úzká silnička byla opuštěná. Byla níž než okolní louky a vroubená keří, takže to pro Kate bylo radostné překvapení, když se před ní náhle otevřel pohled na široou zvlněnou šed' Severního moře. Na severu náhle proti nebi vyvstala silueta viktoriánského sídla.

Když přijeli blíž, Kate zvolala: "To je ale příšernost! Koho mohlo napadnout postavit takový dům doslova pár yardů od moře?"

"Nikoho. Když ten dům stavěli, nebyl pár yardů od moře."

"Snad to neobdivuješ?"

"No, nevím. Určitá odvaha to je."

Proti nim jel muž na burácejícím motocyklu. "To je asi ten soudní patolog," poznamenala Kate, když je minul.

Piers zpomalil a vjel mezi dva poničené sloupy z červených cihel. Dalgliesh už na ně čekal.

Kapitola 9

Dům svatého Matouše byl stěží dostatečný anebo vhodný pro rozsáhlé vyšetřování, ale Dalgliesh usoudil, že pro nynější úkol celkem stačí. Na míle daleko nebylo žádné vhodné ubytování pro policii a přivést sem karavany by bylo nelogické i zbytečně drahé. Ale bydlet na koleji přinášelo také problémy, včetně toho, kde měli jít; v jakékoli krizové situaci, ať jde o vraždu nebo bolestnou ztrátu, musí lidé někde jít a spát. Teď si vzpomínal, jak po smrti jeho otce měla matka největší obavy, jak norfolkská fara pojme všechny hosty, kteří tam budou chtít přespat, starost o to, co mohou a nemohou jíst a jaká jídla se mají podávat, a to všechno aspoň dočasně otupilo ostří smutku. Seržant Robbins už tyto problémy řešil, obtelefonovával hotely, jejichž seznam mu dal otec Sebastian, aby zajistil ubytování pro sebe, Kate, Pierse a tři kriminalistické techniky. Dalgliesh zůstane ve svém apartmá pro hosty.

Domek byl nejkurióznější policejní pracoviště za celou jeho praxi. Sestra paní Munroeové, která odstranila všechny fyzické stopy po tom, že byl obydlený, ho tak dokonale zbavila jakéhokoliv charakteru, že už samo ovzduší bylo sterilní. Dvě malé místnosti v přízemí byly vybaveny odloženými kusy z hostinských pokojů, které byly rozmístěny obvyklým způsobem, ale vyvolávaly jen atmosféru omšelé účelnosti. V obývacím pokoji nalevo ode dveří stálo křeslo z ohýbaného dřeva s vybledlým patchworkovým polštářem a po obou stranách malého viktoriánského krbu stála dvě křesílka s podnožkami. Uprostřed pokoje byl čtvercový dubový stůl se čtyřmi židlemi; dvě další stály u zdi. Malá knihovnička nalevo od krbu obsahovala pouze bibli v kožené vazbě a exemplář Alenky za zrcadlem. Další pokoj vypadal trochu vlídněji se stolem, dvěma mahagonovými židlemi s baňatými nohami, odřeným gaučem a křeslem ze stejné soupravy. Dvě místnosti nahoře byly prázdné. Dalgliesh usoudil, že jako kancelář i pro výsledky poslouží nejlépe obývací pokoj a protější pokoj bude čekárna, zatímco do jedné z ložnic, vybavené telefonní přípojkou a příslušným počtem elektrických zásuvek, dají počítač, který jim už zapůjčila suffolkská policie.

Problém stravy byl vyřešen. Dalgliesh zamítl myšlenku, že by se připojil ke společné večeři. Jeho přítomnost by zmrazila i konverzační schopnosti samotného otce Sebastiana. Rektor ho sice stále zval, ale jistě nečekal, že to přijme. Dnes večer Dalgliesh bude jíst jinde. Ale bylo domluveno, že kolej dodá v jednu hodinu polévku a sendviče pro celý vyšetřovací tým. Otázka placení byla prozatím taktně ignorována oběma stranami, ale situace nepostrádala bizarní nádechy. Dalgliesh si říkal, zda to vlastně není první případ vraždy, kdy vrah poskytuje vyšetřovatelům stravu a ubytování zdarma.

Byli nedočkaví, aby se už mohli pustit do práce, ale nejdřív bylo třeba vidět mrtvolu. Dalgliesh s Kate, Piersem a Robbinsem vešli do kostela, vzali si přezůvky a podél severní zdi došli k Poslednímu soudu. Mohl si být jistý, že nikdo z jeho podřízených se nepokusí zředit tu hrůzu nejnepřímým vtipkováním nebo drsným černým humorem. Ten, kdo by to udělal, nesloužil by pod ním dlouho. Rozsvítil reflektor a chvíli v rozjímání mlčky postáli nad tělem. Pachatel byl jen nejasná skvrna na obzoru a na jeho stopu dosud nenarazili, ale tohle byla jeho práce v celé své primitivní obludnosti a bylo potřeba to vidět.

Promluvila jen Kate. "Ty svícny, pane – kde mají normálně být?"

"Na oltáři."

"A kdy byl naposled viděn ten obraz v původním stavu?"

"Včera v půl desáté při večerní pobožnosti."

Zamkli za sebou kostel, nastavili alarm a vrátili se do prozatímní kanceláře. A teď se usadili k předběžné diskusi a instruktaži, než se pustí do práce. Dalgliesh věděl, že se to nedá uspěchat. Informace, které teď nepodá nebo které jeho spolupracovníci řádně nepochopí, mohou mít za následek zdržení, nedorozumění nebo chyby. Začal podrobně, ale stručně líčit všechno, co dělal od příjezdu do svatého Anselma, včetně vyšetřování smrti Ronalda Treevese a obsahu deníku Margaret Munroeové. Společně seděli za stolem, naslouchali mlčky, jen občas někdo něco poznamenal.

Kate seděla rovně, oči měla upřené na svůj notes, jen občas je zvedla se zneklidňující naléhavostí k Dalglieshově tváři. Byla oblečena jako vždy, když pracovala na případu: měla pohodlné boty, úzké kalhoty a dobře padnoucí sako. Pod ním v zimě, jako teď, nosila kašmírový rolák, v létě hedvábnou košili. Světlehnědé vlasy měla stažené dozadu a spletené do krátkého silného copu. Nepoužívala make-up, alespoň ne tak, aby to bylo vidět, a její tvář, spíš pohledná než hezká, vyjadřovala to, jaká Kate byla: poctivá, spolehlivá, svědomitá, ale ne zcela spokojená sama se sebou.

Piers, neposedný jako vždycky, nevydržel dlouho bez pohybu. Po několika zjevných pokusech uvelebit se teď seděl s nohama zapřenými o nohy židle a s rukou přes její opěradlo. Ale jeho pohyblivá, poněkud buclatá tvář zářila zájmem a ospalé čokoládově hnědé oči pod těžkými víčky měly obvyklý, šibalsky pobavený výraz. Byl očividně méně pozorný než Kate, ale nic~mu neušlo. Byl neformálně oblečený v zelené lněné košili a světlehnědých lněných kalhotách, drahá pomačkaná ležérnost, která byla stejně promyšlená jako Katin konvenčnější vzhled.

Robbins, upravený a formální jako šofér, seděl úplně nenuceně na konci stolu a občas vstal, aby uvařil další kávu a naplnil jim šálky.

Když Dalgliesh skončil, zeptala se Kate: "Jak budeme říkat tomu vrahovi, pane?"

Aby se tím vyhnul obvyklému označení, vždycky na začátku vyšetřování vybral vrahovi jméno.

"Třeba Kain – je to biblické a krátké," navrhl Piers, "ale není to moc originální."

"Ať je to Kain," souhlasil Dalgliesh. "Teď se dáme do práce. Potřebuji otisky prstů všech, kdo byli včera večer na koleji, včetně návštěvníků a personálu koleje. Arciděkanovy otisky mohou počkat, až přijedou technici. Měli byste je vzít ještě předtím, než začneme s výsledky. Pak prozkoumejte šatstvo všech obyvatel koleje, které měli včera na sobě, a to včetně kněží. Já jsem prohlédl hnědé pláště světců. Je jich na místě správný počet a vypadají čistě, ale podívejte se ještě jednou."

"Sotva měl na sobě plášť nebo sutanu, že?" nadhodil Piers. "Jestliže vrah Cramptona vylákal do kostela, očekával, že bude v nočním úboru – v pyžamu nebo županu. Pak musel zasadit ránu velmi rychle a vystihnout okamžik, kdy se Crampton otočil k Poslednímu soudu. Možná měl čas vyhrnout si rukáv od pyžama. Sotva by se zachumlal do těžkého seržového pláště. Také mohl být nahý, nebo alespoň nahý pod županem, a odhodit ho. Ovšem to by musel být pekelně rychlý."

"I patolog celkem nepříliš originálně navrhl, že by mohl být nahý," poznamenal Dalgliesh.

"To není nic fantastického, pane," pokračoval Piers. "A proč by se měl vlastně Cramptonovi ukazovat? Potřeboval odsunout závory na jižních dveřích a nechat je pootevřené. Pak rozsvítil světlo u Posledního soudu a schová se za sloup. Crampton mohl být překvapený, že tam na něj nikdo nečeká, ale každopádně přešel k Poslednímu soudu, protože ho přilákalo světlo a protože mu ten volající oznámil, že je obraz pomalovaný, a popsál jak."

"Nezavolal by ale arciděkan otci Sebastianovi, než by vešel do kostela?" namítla Kate.

"Ne, dokud by sám obraz neviděl. Nechtěl by se znemožnit tím, že zbytečně spustí poplach. Ale zajímalo by mě, jak mu

volající vysvětlil, co dělá v kostele v tak pozdní hodinu. Třeba, že tam viděl světlo? Vzbudil ho vítr, vyhlédl, viděl jakousi postavu a pojal podezření? Tu otázku mu asi arciděkan nepoložil. Cramptonova první myšlenka byla jít do kostela."

"A jestli měl Kain na sobě plášť, proč by se vracel do domu a nechával si klíče?" zeptala se Kate. "Ty chybějící klíče jsou nejdůležitější důkaz. Vrah nemohl riskovat, že si je nechá. Bylo by snadné zbavit se jich, někde je pohodit na pobřeží, ale proč by je nevrátil? Jestli měl dost odvahy vplízt se dovnitř a vzít je, člověk by si myslel, že by měl mít odvalu vkrást se zpátky a vrátit je."

"Ne, jestli měl od krve buď ruce, nebo šatstvo," namítl Piers.

"To nemusel. To už jsme probrali. A nebyl spěch, mohl se vrátit do svého pokoje a umýt se. Nečekal, že se na tělo přijde, dokud se kostel neotevře na ranní modlitbu ve čtvrt na osm. Ale je tu ještě něco."

"Ano?" ozval se Dalglish.

"Neukazuje ten fakt, že se klíče nevrátily, na někoho mimo dům? Kdokoli z otců má legitimní právo být tam v jakoukoli denní nebo noční hodinu. Pro ně by nebyl risk vrátit klíče."

"Na něco zapomínáte, Kate," upozornil Dalglish, "museli by je nejdřív vzít. Čtyři kněží už klíče mají a já to prověřil, visí na jejich kroužcích."

Vnísil se Piers: "Ale někdo z nich mohl vzít klíče právě proto, aby vrhl podezření na někoho z personálu, ze svěcenců nebo hostů."

"Je to možnost, zrovna tak jako další možnost je, že zhanobení obrazu nemá nic společného s vraždou," řekl Dalglish.

"V tom je dětské uličnictví, které se neslučuje s brutalitou vraždy. Ale nejpozoruhodnější na této vraždě je, proč byla spáchána právě takto. Jestliže někdo chtěl Cramptona zabít, mohl to udělat, aniž ho lákal do kostela. Nikdo z hostů nemá klíč ke kostelu. Každý z koleje mohl vejít ke Cramptonovi do pokoje a zabít ho v posteli. Ani pro člověka zvenčí by to nebylo moc těžké, zvláště kdyby trochu znal plán koleje. Tu zdobenou železnou bránu by šlo úplně lehce přelézt."

"Ale my víme, že to nemůže být práce nikoho zvenčí," namítla Kate, "právě podle těch chybějících klíčů. Kvůli té spadlé větvi sem nemohlo přijet po desáté hodině žádné auto. Možná Kain přišel pěšky, vyšplhal se po stromě nebo přišel po pláži. Nebylo by to snadné, v tom větru, jaký byl včera v noci."

"Vrah věděl, kde najít klíče," podotkl Dalglish, "a znal kód k poplachovému zařízení. Jen chci upozornit na to, že kdyby byla vražda spáchána méně teatrálním a bizarním způsobem, bylo by těžké přiřknout ji někomu z domácích ze svatého Anselma. Byla by vždycky možnost, že se někdo vloupal do domu, možná náhodný zloděj, který věděl, že jsou dveře nezamčené, a zabil Cramptona v panice, protože ho probudil v nesprávnou chvíli. Není to pravděpodobné, ale vyloučit bychom to nemohli. Tento vrah chtěl nejen Cramptona zabít, ale chtěl, aby se ten zločin pevně spojil se svatým Anselmem. Jakmile přijdeme na to proč, budeme na nejlepší cestě k vyřešení případu."

Seržant Robbins tiše seděl trochu stranou a dělal si poznámky. Dvě z jeho předností byly schopnost nerušeně pracovat a psát těsnopisem, ale paměť měl tak spolehlivou a přesnou, že ty poznámky skoro nepotřeboval. Třebaže byl z nich nejmladší, byl členem týmu a Kate zjistila, že čeká, až ho Dalglish vtáhne do debaty. Ten řekl: "Máte nějakou teorii, seržante?"

"Ani ne, pane. Je to skoro určité práce někoho domácího, a ať to udělal kdokoli, raduje se, že to víme. Ale pochybuju, že použil oltářní svícen. Můžeme si být jisti, že to byla vražedná zbraň? Dobře, je zkrvavený, ale třeba ho vzal z oltáře, až když byl Crampton mrtvý. Pětka nebude moci prokázat – alespoň ne s konečnou platností – jestli byla první rána způsobena svícem, nebo jestli jsou na něm jen stopy Cramptonovy krve a mozku."

"Nač narážíš?" zeptal se Piers. "Na rozdíl mezi důkladně naplánovanou vraždou a šílenstvím útoku?"

"Dejme tomu, že vražda nebyla naplánovaná. Jsme si jisti, že Crampton tam musel být vylákan, snad aby se podíval na zhanobení Posledního soudu. Někdo tu na něj čeká. Pak dojde ke hněvivé hádce, Kain ztratí sebevládu a zaútočí. Crampton upadne. Kain stojí nad mrtvým a napadne ho, jak to přišit členům koleje. Vezme dva svícny, jedním Cramptona znovu uhodí a oba postaví u jeho hlavy."

"Je to možné," připustila Kate, "ale to by znamenalo, že Kain měl s sebou něco dost těžkého, čím mohl rozbít lebku."

Robbins pokračoval: "Mohlo by to být kladivo nebo jakýkoli těžký nástroj, třeba zahradní náčiní. Předpokládejme, že včera viděl v kostele proužek světla a šel to vyzkoumat, přičemž se vyzbrojil tím, co bylo zrovna po ruce. Pak tam našel Cramptona, dostali se do prudké hádky a udeřil."

Kate zaprotestovala: "Ale proč by kdo chodil v noci do kostela sám a vyzbrojený nějakou zbraní? Proč by nezavolal někomu v domě?"

"Možná to chtěl vyzkoumat a možná nebyl sám. Možná měl někoho s sebou."

Třeba sestru, pomyslela si Kate. To byla zajímavá teorie. Dalglish byl chvíli zticha, poté podotkl: "My čtyři máme před sebou spoustu práce. Navrhuj, abychom začali."

Odmíchl se a uvažoval, zda má vyslovit to, co ho napadlo. Přímě před sebou mají jen jednu vraždu; ani se mu nechtělo komplikovat vyšetřování věcmi, které nemusí být relevantní. Na druhé straně bylo důležité, aby jeho podezření vzali v úvahu.

"Myslím, že tuto vraždu musíme vidět v kontextu dvou předchozích smrtí, Treevese a paní Munroeové. Mám tušení – v tomhle stadiu nic víc – že je mezi nimi spojitost. Spojovací článek může být slabý, ale myslím, že existuje."

Přijali tento nápad několika vteřinami ticha. Vnímal jejich překvapení. Pak se ozval Piers: "Myslím, že jste byl více méně spokojený, že se Treeves zabil sám. Kdyby byl Treeves zavražděn, byla by příliš velká náhoda, mít tady ve svatém Anselmu dva vrahy. Ale byla Treevesova smrt určitě sebevražda nebo nehoda? Podívejme se na fakta, která jste nám předestřel. Tělo bylo nalezeno sto yardů od jediného přístupu na pláž. Bylo by těžké přenést ho tam a sotva by tam ochotně šel se svým vrahem. Byl silný a zdravý. Nemůžete mu na hlavu strhnout lavinu písku, pokud ho nejdřív nenadrogujete, neopijete nebo neomráčíte. Nic z toho se nestalo. Říkal jste, že pitva byla důkladná."

Kate se obrátila přímo na Pierse: "Dobře, řekněme, že to byla sebevražda. Ale sebevražda má důvod. Co ho k ní dohnalo? Nebo kdo? Tady by mohl být motiv."

"Ale určitě ne pro Cramptonovu vraždu. Ten tehdy ve svatém Anselmu nebyl. Nemáme důvod předpokládat, že někdy Treevese potkal."

Kate tvrdohlavě pokračovala. "Paní Munroeová si vzpomněla na něco ze své minulosti, co jí dělalo starost. Napadá mě, že její smrt přišla podezřele vhod."

"Komu, proboha? Měla špatné srdce. Mohla umřít každou chvíli."

Kate si vedla svou. "Napsala ten zápis do deníku. Na něco si vzpomněla, něco věděla. A bylo by úplně nejsnazší zabít ji, starou ženu se slabým srdcem, zejména měla-li se proč svého vraha bát."

"No, tak něco věděla," pokrčil rameny Piers. "To neznamená, že to bylo důležité. Třeba šlo o nějaký menší poklesek, o něco, co by otec Sebastian a ti kněží neschvalovali, ale co by nikdo jiný nebral vážně. A teď je zpopelněná, její dům je uklizený a všechny důkazy, jestli tam nějaké byly, jsou navždy pryč. Ať se stalo cokoliv, je to už dvanáct let. Kdo by kvůli tomu vraždil?"

"Našla Treevesovo tělo, nezapomeň," připomněla mu Kate.

"No a co? Důležitá je ta poznámka v deníku. Nevzpomněla si na ten incident z minulosti, když našla to tělo, vzpomněla si na něj, až když jí Surtees přinesl ze zahrady pórky. V tu chvíli se jí ty věci propojily – minulost s přítomností."

Piers se obrátil k Dalglieshovi. "Tvrdíte, pane, že teď vyšetřujeme dvě vraždy – Cramptonovu a paní Munroeovou?"

"Ne. Nenavrhují, abychom ohrozili vyšetřování vraždy kvůli nějakému tušení. Říkám jen, že mezi nimi může být spojitost a že bychom na to neměli zapomínat. Máme toho moc na práci, takže už bychom měli začít. Přednost mají otisky prstů a výslechy kněží a svěcenců. To je na vás, Kate, a na Piersovi. Mě už si užili dost. Surtees taky, takže jeho se sestrou navštívte vy. Vždycky je výhoda, když je konfrontujeme s někým novým. Inspektora Yarwooda zatím nechám, aby se zotavil. Podle nemocnice to bude v úterý, jestli budeme mít štěstí."

"Je šance, že by mohl mít důležité vodítko?" zeptal se Piers. "Nebo je-li podezřelý, neměli bychom ho nechat hlídat?"

"Nenápadně ho hlídají," odvětil Dalgliesh. "Suffolk nám pomáhá. Byl dnes v noci mimo svůj pokoj. Možná i viděl vraha. Proto ho nenechávám bez ochrany."

Zaslechli zvuk auta, které drkotalo po cestě podél pobřeží. Seržant Robbins přistoupil k oknu. "Přijel pan Clark a technici, pane."

Piers pohlédl na hodinky "Není to špatné, ale měli jet celou cestu vozem. Z Ipswiche to trvá dlouho. Naštěstí nic nezatarasilo trať."

"Požádejte je, ať si donesou výzbroj sem," přikázal Dalgliesh Robbinsovi. "Mohou zabrat druhou ložnici. A patrně budou chtít kávu, než začnou."

"Ano, pane."

Dalgliesh rozhodl, že se kriminalističtí technici mohou převléknout do pracovních oděvů v kostele, ale dostatečně daleko od vlastního místa činu. Brian Clark, vedoucí týmu, jenž měl přezdívku Hrabě, nikdy předtím s Dalglieshem nepracoval. Klidný, bez emocí a bez humoru, nebyl zrovna nejzajímavější spolupracovník, ale provázela ho pověst důkladnosti a spolehlivosti. Když už se rozhodl promluvit, mělo to smysl. Když se dalo něco najít, našel to. Byl to muž, který pohrdal nadšením a i tu nejcennější stopu vítal slovy: "No jo, hoši, jen klid. Je to jen otisk dlaně, ne svatý grál." Také vyznával rozdělení funkcí. Jeho prací bylo objevovat, sbírat a uchovávat důkazy, ne si přivlastňovat práci detektiva. Pro Dalglieshe, který dával přednost týmové práci a byl otevřený různým nápadům, byla tato rezervovanost přerůstající v mlčenlivost nevýhodou.

Ted, a nikoli poprvé, postrádal Charlieho Ferrise, technika, který tu práci vykonával od té doby, co vyšetřovali vraždy Berowna a Harryho Macka. Ty se také odehrály v kostele. Jasně si dovedl vybavit Ferrise – malého, s pískovými vlasy, ostrými rysy a mrštného jako chrt – jak se shýbá jako dychtivý běžec, který čeká na startovní výstřel – dovedl si vybavit i ten výstřední pracovní oděv, který Ferris pro tuto práci vymyslel: kraťoučké bílé šortky a triko s krátkými rukávy, přiléhavou plastickou čepici, v níž vypadal jako plavec, který si zapomněl svléknout spodní prádlo. Ale Ferris odešel do důchodu a koupil hospodu v Somersetu, kde svým zvukným basem, který se tak nehodil k jeho drobné postavě, přispíval k síle vesnického kostelního sboru.

Jiný patolog, jiní technici, brzy se zase vymění za jiné. Ještě že mu zůstala Kate Miskinová! Ale nebyl čas, aby se zabýval Katinou morálkou nebo její případnou budoucností. Možná, pomyslel si, za to může jeho věk, že už méně snáší změny.

Ale aspoň fotografa dobře znal. Barney Parker už byl v důchodovém věku a teď pracoval na částečný úvazek. Byl to výřečný, hubený, čilý mužik s dychtivými očima, který vypadal stále stejně po celá ta léta, co ho Dalgliesh znal. Na další částečný úvazek pracoval jako fotograf na svatbách a možná při zkrášlování nevěst odpočíval od nekompromisní věcnosti policejní práce. Ovšem měl něco z rozčilující dotěrnosti svatebního fotografa, rozhlížel se po místě zločinu, jako by se chtěl ujistit, jestli se tam nepovalují další mrtvoly, které volají po jeho pozornosti. Dalgliesh téměř očekával, že je začne shánět do rodinné skupinky. Ale byl to skvělý fotograf a jeho práce byla bezchybná.

Dalgliesh s nimi šel ke kostelu, prošli sakristií a převlékli se v jedné z uzavřených rodinných lavic poblíž jižních dveří v tichu, které, pomyslel si Dalgliesh, nemělo nic společného s posvátností místa. Stanuli tam jako skupina kosmonautů v bílých bavlněných kombinézách a kápích a sledovali Clarka, jak jde za Dalglieshem k sakristii. Dalglieshovi připadalo, že Clarkovi ve vysoké bílé kukle obleku a s vyčnívajícími horními zuby chybí už jen uši, aby vypadal jako velký nabručený králík.

"Vrah musel téměř určitě vejít dveřmi sakristie ze severního ambitu," řekl Dalgliesh. "To znamená, že podlahu ambitu je třeba prozkoumat, nejsou-li na ní stopy, i když pochybuji, že by se našlo něco použitelného pod tou vrstvou listí. Ve dveřích není klika, ale otisky prstů mohou být všude na dveřích."

Když vešli do kostela, podotkl: "Je možné, že budou otisky i na Posledním soudu a na stěně vedle něj, i když by to musel být cvok, aby si nevzal rukavice. Na svícnu napravo jsou stopy krve a vlasy, ale měli bychom velké štěstí, kdyby tam byly i otisky. Ale zajímavé je toto." Zavedl je prostřední uličkou ke druhé rodinné lavici. "Někdo se tu schovával pod sedadlem. Je tu značná vrstva prachu, která je porušená. Nevím, jestli dostanete otisky ze dřeva, ale ta možnost tu je."

"Dobře, pane," řekl Clark. "A kde bude tým obědvat? Vypadá to, že nikde poblíž není restaurace a já bych nerad odjížděl. Rád bych všechno zvládl pokud možno s přirozeným osvětlením."

"Dostaneme tady sendviče, Robbins zajistí noclehy. Zítra budeme vidět, co dál."

"Myslím, že budu potřebovat víc než dva dny, pane. Kvůli tomu listí v severním ambitu. Musí se to všechno prohrabat a prozkoumat."

Dalglish pochyboval, že z tohoto klopotného snažení vzejde nějaká radost, ale nechtěl odrazovat Clarka v jeho péči o sebemenší detail. Pronesl několik posledních pokynů ke dvěma dalším členům týmu a opustil je.

Kapitola 10

Než začaly výslechy jednotlivců, bylo třeba všem ve svatém Anselmu vzít otisky prstů. Ten úkol připadl Piersovi a Kate. Oba věděli, že Dalglish dává přednost tomu, aby ženám brala otisky příslušnice jejich pohlaví. Než začali, prohlásil Piers: "Já už to dlouho nedělal. Měla bys vzít ženské jako obvykle. Mně to sice připadá jako zbytečný kapric. Jako by to někdo považoval za jakési znásilnění."

Kate připravovala vše potřebné. "Můžeš na to pohlížet jako na jisté znásilnění," odvětila. "Ať jsem vinná nebo nevinná, vadilo by mi, kdyby mi policejní důstojník tiskl prsty."

"Sotva jde o stisknutí. Vypadá to, že máme plnou čekárnu, jen kněží tam nejsou. Kdo bude první?"

"Třeba Arbuthnot."

Kate zajímaly různé reakce podezřelých, kteří během další hodiny předváděli různou míru trpělivosti. Otec Sebastian, který přišel s dalšími knězi, zamračeně spolupracoval, ale neubránil se výrazu znechucení, když Piers vzal jeho prsty a umyl je vodou a mýdlem, načež je pevně přitiskl na razítkovací polštářek. "To bych snad zvládl sám!"

S Piersem to nehnulo. "Lituji, pane. Musíme zajistit, aby byly otisky kvalitní i na krajích. Je to vlastně otázka cviku."

Otec John od začátku do konce nepromluvil, ale tvář měl smrtelně bílou, a Kate si všimla, že se chvěje. Při té krátké proceduře měl zavřené oči. Otce Martina to upřímně zajímalo a zíral s téměř dětským údivem na složitý vzor křivek a smyček, které hlásaly jeho jedinečnou identitu. Otec Peregrine, který měl pohled obrácený ke koleji, do níž by se rád co nejdříve vrátil, si zřejmě ani moc neuvědomoval, co se děje. Až při pohledu na své prsty, zamazané od inkoustu, zavrčel, že doufá, že ta špína půjde dobře smýt a že by svěcenci měli dbát na to, aby měli čisté prsty, než půjdou do knihovny. Napiše jim to na nástěnce.

Nikdo ze světců ani ze zaměstnanců nedělal potíže, ale Stannard v tomto postupu spatřoval hrubé narušení občanské svobody. "Předpokládám, že k tomu máte oprávnění?" zaryl do policistů.

Piers klidně odvětil: "Ano, pane, s vašim souhlasem, podle ustanovení zákona o dokazování v trestním řízení. Myslím, že legislativu znáte."

"A kdybych nesouhlasil, jistě byste získali nějaký soudní příkaz. Kdybyste mě zatkli – kdyby to došlo až tak daleko – a prokázalo se, že jsem nevinný, mám za to, že mé otisky by se měly zničit. Jak si tím ale mohu být jistý?"

"Máte právo být svědkem jejich zničení, podáte-li si žádost."

"To udělám," řekl, když tiskl prsty na razítkovací podložku. "To si pište."

Teď skončili a poslední osoba, které brali otisky, Emma Lavenhamová, právě odešla. Kate prohodila tak promyšleně ležérně, že to vyznělo nepřírozně: "Co si podle tebe o ní myslí AD?"

"Je to heterosexuální mužský a básník. Myslí si to, co si myslí každý heterosexuální mužský a básník, když potká krásnou ženu. Třeba to, co si myslím já, když se to tak vezme. Že by ji rád dostal do nejbližší postele."

"No prosím tě, to musíte být tak primitivní? To nikdo z vás nedovede myslet na ženu jinak, než jak ji dostat do postele?"

"Ty jsi ale puritánka, Kate! Ptala ses mě, co si myslí, ne co udělá. Má všechny instinkty pod kontrolou, to je jeho problém. Ona je tu anomálie, ne? Proč myslíš, že ji sem otec Sebastian přitáhl? Aby je podrobil občasnemu tréninku, jak odolávat pokušení? Člověk by mohl, že krásný chlapec bude lepší tip. Ti čtyři, co jsme tu zatím měli, vypadali beznadějně heterosexuálně."

"Což ty poznáš, že."

"Ty přece taky. Když mluvíme o kráse, co si myslíš o Adonisu Raphaelovi?"

"Má přiléhavé jméno, co? Kdoví jestli by působil stejně, kdyby se jmenoval Albert. Vypadá až moc dobře, a ví to."

"Vzrušuje tě?"

"Ne, a ty taky ne. Je načase udělat pár návštěv. Kým začneme? Otcem Sebastianem?"

"Tím nejvyšším?"

"Proč ne? A potom mám jít s AD vyslýchat Arbuthnota."

"A kdo povede výslech rektora?"

"Já. Alespoň začnu."

"Myslíš, že se ženě víc otevře? Možná, ale moc bych na to nespolehal. Tihle kněží jsou zvyklí být zpovědníky. Takže umějí zachovávat tajemství, včetně svých vlastních."

Kapitola 11

"Jistě budete chtít vidět paní Cramptonovou, než odjede," prohodil otec Sebastian. "Oznámím vám, až bude hotová. Kdyby chtěla navštívit kostel, doufám, že jí to povolíte."

Dalgliesh krátce odpověděl, že ano. Zajímalo by ho, zda otec Sebastian považuje za jisté, že bude-li si paní Cramptonová přát vidět, kde její muž zemřel, doprovodí ji tam on. Dalgliesh měl jiné představy, ale usoudil, že teď není čas o tom debatovat; paní Cramptonová třeba ani nebude chtít kostel navštívit. Ať tak či onak, bylo důležité, aby se sešli.

Vzkaz, že už je hotová a může se s ním vidět, mu přinesl do kanceláře pro výsledky Stephen Morby, kterého teď otec Sebastian využíval jako všestranného posla. Dalgliesh si povšiml, jak moc Morell nemá rád telefon.

Když vstoupil do rektorovy kanceláře, paní Cramptonová vstala ze své židle a přistoupila k němu, podala mu ruku a pevně ji stiskla. Byla mladší, než Dalgliesh očekával, měla těžká ňadra nad útlým pasem a příjemnou, upřímnou, nenalíčenou tvář. Byla bez klobouku a krátké hnědé vlasy, vykartáčované do lesku, vypadaly na drahý sestřih; skoro by věřil, že přijela přímo od kadeřníka, kdyby ta myšlenka nebyla tak nesmyslná. Měla na sobě tvídový kostým v kombinaci modré a světlehnědé s velkou broží s kamejí v klopě. Brož byla nápadně moderní a vypadala nepřiměřeně na venkovském tvídu. Dalgliesh uvažoval, zda je to dárek od manžela a zda si ji připjala na sako na znamení loajality nebo výzvy. Krátký cestovní plášť byl přehozený přes opěradlo židle. Byla úplně klidná a ruku, která stiskla Dalglieshovu, měla chladnou, ale pevnou.

Otec Sebastian je představil krátce a formálně. Dalgliesh pronesl obvyklá slova soustrasti a lítosti. Říkal je rodinným příslušníkům obětí vražd víckrát, než si pamatoval: vždycky mu to připadalo neupřímné.

"Paní Cramptonová by chtěla navštívit kostel a požádala, abyste šel s ní, oznámil otec Sebastian. "Pokud byste mě potřeboval, najdete mě tady."

Společně prošli jižním ambitem a přes dláždění dvora do kostela. Arciděkanovo tělo už odvezli, ale technici ještě pracovali a jeden z nich teď odklízal listy ze severního ambitu. Cesta ke dveřím sakristie byla volná.

V kostele na ně zaútočil chlad a Dalgliesh si uvědomil, že se jeho společnice otřásla. "Nemám vám přinést kabát?" nabídl se. "Ne, díky, komandere, to je dobré."

Vedl ji k Poslednímu soudu. Bylo třeba jí říct, že se to stalo tady; kameny byly ještě potřísněné krví jejího manžela. Automaticky a poněkud ztuhle poklekla. Dalgliesh odstoupil a odkráčel prostřední uličkou.

Za několik minut se k němu připojila. "Mohli bychom si na chvíli sednout?" požádala. "Myslím, že mi chcete položit pár otázek."

"Mohl bych vám je položit v kanceláři otce Sebastiana nebo v domě svatého Matouše, tam by to pro vás bylo pohodlnější."

"Pohodlnější to bude tady "

Dva technici se taktně odklídili do sakristie. Chvíli seděli tiše, pak se zeptala: "Jak můj manžel zemřel, komandere? Otec Sebastian mi to nechtěl říct."

"Otcí Sebastianovi jsme to neřekli, paní Cramptonová."

Což ovšem neznamenalo, že to nevěděl. Dalglieshe by zajímalo, jestli ji tato možnost napadla. "Pro úspěch vyšetřování je důležité, aby se podrobnosti prozatím utajily."

"To chápu. Nic neřeknu."

"Arciděkan byl zabit ranou do hlavy," řekl Dalgliesh jemně. "Bylo to velmi náhlé. Nemyslím, že trpěl. Možná ani neměl čas pocítit šok nebo strach."

"Děkuji vám, komandere."

Opět nastalo ticho. Bylo zvláště družné a on nijak nespěchal, aby je porušil. I ve smutku, který nesla stoicky, byla její společnost uklidňující. Byla to vlastnost, která na ní arciděkana přitahovala? Mlčení se prodlužovalo. Když na ni pohlédl, spatřil, že se jí na tváři leskne slza. Vztáhla ruku, aby ji otřela, ale když promluvila, hlas měla pevný.

"Můj manžel tady nebyl vítáný, komandere, ale vím, že nikdo ze svatého Anselma ho nemohl zabít. Odmítám věřit, že by člen křesťanské komunity byl schopen takového zlého skutku."

"To je právě otázka, kterou vám musím položit," řekl Dalgliesh. "Měl váš manžel nějaké nepřátele, někoho, kdo mu chtěl uškodit?"

"Ne. Ve farnosti si ho velmi vážili. Dalo by se říct, že ho měli rádi. I když je to výraz, který by sám nepoužil. Byl to dobrý, soucitný a svědomitý farní kněz a nikdy se nešetřil. Nevím, jestli vám někdo řekl, že byl vdovec, když jsme se vzali. Jeho první žena spáchala sebevraždu. Byla to velmi krásná žena, ovšem nevyrovnaná, a on ji velmi miloval. Ta tragédie ho hluboce zasáhla, ale dostal se z toho. Učil se být šťastný. Byli jsme spolu šťastní. Je to kruté, že jeho naděje musely skončit takhle."

"Říkáte, že nebyl ve svatém Anselmu vítáný. To kvůli rozdílným teologickým názorům, nebo to mělo jiné důvody? Diskutoval s vámi o této návštěvě?"

"Diskutoval se mnou o všem, komandere, kromě toho, co mu bylo sděleno důvěrně jako duchovnímu. Domníval se, že svatý Anselm přežil dobu, kdy byl prospěšný. Myslím, že i otec Sebastian si uvědomuje, že ta kolej je anomálie a že se bude muset uzavřít. Také tu byly rozdílné názory na činnost církve, samozřejmě, a to věci neusnadňovalo. A pak zřejmě víte o problému s otcem Johnem Bettertonem."

"Získal jsem dojem, že je tu nějaký problém, ale detaily neznám," řekl Dalgliesh opatrně.

"Je to starý a dost tragický příběh. Před několika lety byl otec Betterton shledán vinným ze sexuálního přestupku proti některým ze svých zpěváků a byl odsouzen do vězení. Můj manžel objevil část důkazů a svědčil u soudu. Tenkrát

jste ještě nebyli manželé – bylo to krátce po smrti jeho první ženy – ale vím, že mu to přineslo mnoho zármutku. Udělal to, co považoval za svou povinnost, ale způsobilo mu to velkou bolest."

Dalgliesh si soukromě myslel, že větší bolest to zřejmě způsobilo otcovi Johnovi. "Řekl vám manžel něco, než se vydal na tuhle návštěvu? Něco, co by naznačovalo, že se tu hodlá s někým sejít, nebo že má důvod považovat tuhle návštěvu za mimořádně obtížnou?"

"Ne, nic. Jsem si jistá, že neměl sjednanou žádnou schůzku, kromě setkání s lidmi odsud. Netěšil se na ten víkend, ale ani se ho nehrozil."

"A ozval se vám od té doby, co sem přijel?"

"Ne, netelefonoval, a já bych to ani nečekala. Jediný hovor kromě běžných famích záležitostí byl z kanceláře diecéze. Ztratili číslo manželova mobilního telefonu a chtěli ho pro svou evidenci."

"Kdy vám to volali?"

"Dost pozdě. Překvapilo mě to, protože už to muselo být poté, co byla kancelář zavřená. Bylo to v sobotu po půl deváté."

"Poznala jste osobu, která volala? Byl to muž nebo žena?"

"Znělo to jako mužský hlas. Tehdy jsem myslela, že je to muž, i když na to nemohu přísahat. Nemluvila jsem s ním, jen jsem mu dala číslo. Jen řekl děkuji a zavěsil."

No jistě, pomyslel si Dalgliesh. Nechtěl promluvit jediné zbytečné slovo. Chtěl jediné číslo, které nemohl získat jinak, číslo, na něž zavolał tu noc, aby povolal arciděkana na smrt. Nebyla to odpověď na jeden z klíčových problémů případu? Jestliže byl Crampton vylákán do kostela zavoláním na mobil, jak zjistil volající jeho číslo? Nebude těžké vystopovat ten hovor v půl deváté a výsledek by mohl být pro někoho ve svatém Anselmu osudný. Ale stále tu zůstávala záhada. Vrahovi – raději tedy Kainovi – nechyběla inteligence. Ten zločin byl jistě důkladně naplánovaný. Neočekával Kain, že Dalgliesh bude hovořit s paní Cramptonovou? Nebylo možné – ne, víc než možné – že ten telefonní hovor vyjde najevo? Dalglieshe napadla další možnost. Nemohlo to být přesně to, co Kain zamýšlel?

Kapitola 12

Poté, co Emmě vzali otisky prstů, došla si do svého apartmá pro písemnosti a ubírala se s nimi do knihovny, když z jižního ambitu zaslechla rychlé kroky a dohonil ji Raphael. "Chtěl bych se vás na něco zeptat. Je na to správná chvíle?" Emma div nevyhrkla: "Pokud to nebude trvat moc dlouho," ale když mu pohlédla do tváře, zastavila se. Nevěděla, zda hledá útěchu, ale určitě vypadal, že ji potřebuje. Místo toho řekla: "Je to správná chvíle. Ale nemáte teď seminář s otcem Peregrinem?"

"Je posunutý. Poslala pro mě policie. Teď zrovna se jdu nechat vyslechnout. Proto jsem s vámi chtěl mluvit. Vy zřejmě nebudete chtít říct Dalglieshovi, že jsme byli včera v noci spolu? Jedná se o dobu po jedenácté hodině. Do té doby mám jakés takés alibi."

"Spolu kde?"

"U vás nebo u mě. Víte, ptám se vás, jestli byste mu řekla, že jsme spolu včera v noci spali?"

Emma se zastavila a otočila se k němu. "Ne, to bych neřekla. Raphaeli. Chcete po mně dost divnou věc. Většinou nemluvíte tak hloupě."

"Ale nebylo by to tak divné, kdyby to byla pravda – nebo ano?"

Zrychlila krok ale on s ní držel tempo. "Podívejte, já vás nemiluju, ani do vás nejsem zamilovaná," řekla.

"To je pěkné rozlišení," přerušil ji. "Ale mohla byste si myslet, že je to možné. Ta myšlenka by vás nemusela přímo odpuzovat."

Emma se k němu obrátila. "Raphaeli, kdybych s vámi včera v noci spala, nestyděla bych se přiznat to. Jenže se to nestalo, nestane, a já nebudu lhát. Kromě toho, že lhát je nemorální, bylo by to pitomé a nebezpečné. Myslíte si, že by to Adama Dalglieshe na okamžik oklamalo? I kdybych uměla lhát, jako když tiskne což neumím – dověděl by se to, je to jeho práce, zjišťovat věci. Chcete, aby si myslel, že jste arciděkana zabil vy?"

"On už si to zřejmě myslí. Moje alibi nestojí za moc. Šel jsem za Peterem, abych mu pomohl přečkat bouřku, jenže on před půlnocí usnul a já se mohl klidně vykrást ven. Dalgliesh si určitě bude myslet, že jsem to udělal já."

"I kdyby vás podezíral – o čemž pochybuju – jistě by se v tom jen utvrdil, když si budete vymýšlet alibi. To se k vám nehodí, Raphaeli. Je to hloupé, ubohé a urážlivé pro nás oba. Proč?"

"Možná jsem jen chtěl zjistit, co si o tom nápadu teoreticky myslíte."

"S mužem se nespí teoreticky, spí se s ním prakticky," namítla Emma.

"A taky by se to nelíbilo otcovi Sebastianovi, že."

Řekl to s nenucenou ironií, ale Emma v jeho hlase postřehla zatrpklý tón.

"Ovšem," přisvědčila. "Jste jeden z jeho svěcenců a já jsem tu host. I kdybych se s vámi chtěla vyspat – což nechci – bylo by to porušení dobrých mravů."

Tomu se zasmál, ale ten zvuk byl chraplavý. "Dobré mravy! Jistě, to je závažný argument. To je poprvé, co jsem byl odmítnut s takovouhle výmluvou. Etiketa sexuální morálky. Možná bychom mohli zařadit na toto téma seminář."

Znovu se zeptala: "Ale proč, Raphaeli? Musel jste vědět, jakou odpověď dostanete."

"Jen proto, že jsem myslel, že kdybych ve vás mohl vzbudit sympatie – možná snad i lásku – nežil bych v takovém zmatku. Všechno by bylo v pořádku."

Laskavěji podotkla: "To přece ne. Máme-li v životě zmatek, nemůžeme hledat někoho, kdo by nás miloval, aby se to všechno srovnalo."

"Lidé to dělají."

Stáli mlčky před jižními dveřmi. Emma se otočila, aby vešla dovnitř. Raphael ji náhle popadl za ruku, naklonil se a políbil ji na tvář. "Omlouvám se, Emmo. Věděl jsem, že to nikam nepovede. Měl jsem jen sen. Odpusťte mi, prosím vás." Otočil se. Emma viděla, jak kráčí zpátky ambitem, a čekala, dokud nezmizel za železnou bránou. Vešla do koleje, zmatená a nešťastná. Mohla být soucitnější, chápavější? Chtěl se jí svěřit, měla ho v tom podpořit? Kdyby se věci pro něj vyvíjely špatně, jaký mělo smysl hledat někoho, aby to dal do pořádku? Ale nechovala se ona sama stejně v případě Gilese? Unavena dotěrností, nároky na lásku, žárlivostí a soupeřením, nerozhodla se, že Giles, se svým postavením, se svou silou, se svou inteligencí jí může poskytnout alespoň zdání závazku, aby mohla sama pokračovat v tom, čeho si v životě nejvíc cenila, ve své práci? Teď jí bylo jasné, že to byla chyba. Byla to víc než chyba, bylo to špatné. Až se vrátí do Cambridge, řekne mu to na rovinu. Nebude to příjemné loučení – Giles nebyl zvyklý na odmítnutí – ale teď už na to nebude myslet. To budoucí trauma je nicotné ve srovnání s tragédií, k níž došlo ve svatém Anselmu a již se nevyhnutelně účastnila i ona.

Kapitola 13

Těsně před dvanáctou hodinou zavolal otec Sebastian otci Martinovi, který seděl v knihovně a známkoval eseje, a zeptal se ho, zda by s ním mohl mluvit. Byla to jeho obvyklá praxe, telefonovat osobně. Od prvních dnů, kdy se stal rektorem, dbal na to, aby k sobě nikdy nikoho nepovolával prostřednictvím jiného studenta nebo zaměstnance; to nové, docela jiné panování nebude poznamenáno netaktním uplatňováním autority. Pro většinu lidí byla vyhlídka na to, že bývalý rektor zůstane bydlet v objektu a bude přednášet na částečný úvazek, přímo katastrofální. Považovalo se za vhodné, aby odcházející rektor nejen odešel s dobře zvládnutou důstojností, ale odebral se někam co možná nejdál od koleje. Ale zaměstnání otce Martina, které mělo být původně dočasné, aby pokrylo nečekaný odchod přednášejícího pastorační teologii, pokračovalo za vzájemného souhlasu ke spokojenosti obou stran. Otec Sebastian nedával najevo žádné zábrany nebo rozpaky nad tím, že obsadil stolec svého předchůdce, převzal a zreorganizoval jeho úřad a usedl na jeho místo v čele stolu, ani nad tím, že zavedl změny, které důkladně naplánoval. Otec Martin v sobě vůči němu nechoval žádnou zášť, spíš ho to trochu pobavilo. Dokonale tomu rozuměl. Otce Sebastiana by totiž ani nenapadlo, že by nějaký jeho předchůdce mohl ohrozit jeho autoritu nebo jeho inovace. Nesvěřoval se otci Martinovi, ani se s ním o ničem neradil. Když potřeboval informace o administrativním chodu, čerpal je ze spisů nebo od své sekretářky. Byl tak naprosto sebejistý, že by klidně zaměstnal jako svého podřízeného i arcibiskupa z Canterbury a nedělalo by mu to problémy. Vztah mezi ním a otcem Martinem byl vztah důvěry a respektu, a pokud šlo o otce Martina, i náklonnosti. Protože během svého úřadování si ani moc nepřipouštěl, že je vlastně rektorem, přijal svého následovníka s dobrou vůlí a jistou úlevou. A jestli někdy trochu melancholicky zatoužil po vřelejším vztahu, s ním si ho ani nedovedl představit. Ale teď, když byl pozván a seděl ve známém křesle u krbu a sledoval neobvyklý neklid otce Sebastiana, si nepříjemně uvědomoval, že se od něj něco žádá – uklidnění, rada nebo jen vzájemné sympatie či sdílená úzkost. Seděl velmi tiše a se zavřenými očima zamuslil krátkou modlitbu.

Otec Sebastian, který přecházel po místnosti, se zastavil a oznámil: "Paní Cramptonová před deseti minutami odjela. Byl to nepříjemný rozhovor." Dodal: "Nepříjemný pro nás oba."

"Jiný být nemohl," konstatoval otec Martin.

Pomyslel si, že v rektorově hlase postřehl drobný, rozmrzelý tón nelibosti nad tím, že arciděkan završil všechny své předchozí přečiny tím, že se neuváženě nechal zavraždit pod jejich střechou. Ta myšlenka zažehla další, ještě neuctivější a opovážlivější myšlenku. Co by asi řekla lady Macbethová Duncanově vdově, kdyby ta dáma přišla na hrad Inverness, aby spatřila manželovu mrtvolu? "Hanebná záležitost, madam, a já s manželem ji hluboce litujeme. Až dosud to byla velmi úspěšná návštěva. Udělali jsme všechno pro to, aby se u nás Jeho milost cítila pohodlně." Otec Martin v duchu užasl nad tím, jak ho tak zvráceně nevhodná myšlenka mohla napadnout. Asi už začíná být poněkud lehkomyšlný, pomyslel si.

"Trvala na tom, že chce jít do kostela, aby viděla, kde manžel zemřel," řekl otec Sebastian. "Já myslel, že to není moudré, ale komander Dalgliesh se poddal. Byla neústupná, chtěla, aby ji tam doprovodil on, ne já. To nebylo namístě, ale nepovažoval jsem za vhodné protestovat. Samozřejmě tudíž musela vidět Poslední soud. Jestli jí Dalgliesh věřil, že pomlčí o tom vandalismu, proč nedůvěřuje mým zaměstnancům?"

Otec Martin ho nerad upozornil, že paní Cramptonová není podezřelá, kdežto zaměstnanci ano.

Otec Sebastian, jako by si náhle uvědomil svůj neklid, přistoupil ke svému kolegovi a usedl proti němu. "Byl jsem nešťastný, že jede domů sama, a navrhl jsem, že by ji mohl doprovodit Stephen Morby. Jistě by v tom byla určitá potíž. Musel by jet zpátky vlakem a vzít si z Lowestoftu taxi. Ona však chtěla být sama. Pozval jsem ji, jestli by se nechtěla zdržet na oběd. Mohl by se jí v tichosti podat tady v mém bytě. Jídelna by stěží byla vhodná."

Otec Martin mlčky souhlasil. Byl by to trapný oběd, pomyslel si, kdyby paní Cramptonová seděla mezi podezřelými a ti by ji zdvořile podávali brambory, možná by to byl zrovna vrah jejího muže.

"Obávám se, že jsem ji zklamal," postěžoval si rektor. "Člověk při těchto příležitostech užívá otřepané fráze, ale ty ztrácí smysl, je to jen drmolání běžných zvuků, které nemají žádný vztah k víře nebo významu."

"Ať jste řekl cokoli, otče, nikdo by se toho nezhostil lépe. Jsou události, které daleko přesahují veškerá slova."

Paní Cramptonová, pomyslel si, by sotva vítala, či vůbec potřebovala, povzbuzení otce Sebastiana ke křesťanské pevnosti nebo jeho připomínku křesťanské naděje.

Otec Sebastian se neposedně vrtěl na své židli a po chvíli se přinutil sedět bez hnutí. "Paní Cramptonové jsem nic neřikal o své hádce s jejím manželem včera odpoledne v kostele. Ještě víc by ji to rozrušilo a k ničemu by to nebylo

dobré. Hluboce toho lituji. Zarmucuje mě, že arciděkan zemřel s takovou zlobou v srdci. Sotva to byl stav milosti – pro nás oba."

"Nemůžeme vědět, otče, v jakém duchovním stavu se nacházel arciděkan, když zemřel," namítl otec Martin jemně. Jeho společník pokračoval: "Připadá mi od Dalglisha poněkud necitlivé, že poslal své podřízené, aby vyslyšali kněze. Považoval bych za vhodnější, kdyby s námi se všemi mluvil on. Přál bych si, aby policie byla víc nakloněna možnosti, že tu vraždu spáchal někdo mimo kolej, i když se mi nechce věřit, že s tím má něco společného inspektor Yarwood. No, čím dřív bude moci promluvit, tím líp. A jsem přirozeně velmi zvědavý, kdy znovu otevřou kostel. Srdce koleje bez něj sotva může bít."

"Nepředpokládám, že nás tam pustí, dokud nebude očištěn Poslední soud, a to možná ani nepůjde. Tedy, možná ho budou potřebovat tak, jak je, jako důkaz."

"To je ovšem k smíchu. Jistě ho vyfotografovali a ty snímky by jim měly stačit. To čištění je samozřejmě problém. Bude to práce pro odborníky. Poslední soud je národní poklad. Těžko na něj mohu pustit Pilbeama s plechovkou terpentýny. A pak je třeba kostel znovu vysvětit, než se může začít znovu používat. Byl jsem se v knihovně podívat na předpisy, ale moc toho v nich není. Předpis F 15 se zabývá zesvětlčením kostelů, ale neobsahuje žádné pokyny pro znovuvysvěcení. Je tu samozřejmě římskokatolický rituál, ten bychom mohli upravit, ale je složitější, než mi připadá vhodné. Mají v něm procesí, vepředu se nese kříž, za ním jde biskup v mitře a s pastýřskou holí, koncelebranti, děkani a další duchovní ve slavnostních liturgických oděvech, kteří vedou procesí do kostela."

"Neumím si představit, že by se toho chtěl účastnit biskup. Vy jste s ním ale ve styku, otče?"

"Přirozeně. Přijede sem ve středu večer. Velmi uvážlivě usoudil, že dřívější návštěva by se nehodila nám ani policii. Mluvil ovšem se správcí majetku a nepochybuji, co mi oficiálně oznámí, až přijede. Svatý Anselm bude na konci tohoto trimestru uzavřen. Doufá, že budou podniknuty kroky, aby svěcenci mohli být ubytováni na jiných teologických kolejích. Očekává se, že vypomůžou Cuddesdon a St. Stephen's House, i když to samozřejmě nebude bez obtíží. Již jsem hovořil s jejich rektory."

Otec Martinovi unikl výkřik protestu, ale jeho starý hlas se zmohl pouze na trapné zaskřehotání. "Ale to je děsné! To máme ani ne dva měsíce času! A co Pilbeamovi, Surtees, další zaměstnanci na částečný úvazek? Ty všechny budeme muset vyhodit z jejich domů?"

"Jistěže ne, otče." V hlasu otce Sebastiana zazněl netrpělivý tón. "Svatý Anselm se uzavře coby teologická kolej na konci trimestru, ale personál tu zůstane, dokud se nerozhodne o budoucnosti těchto budov. To se vztahuje i na zaměstnance na částečný úvazek. S panem Perronetem jsem telefonoval a on sem přijde s ostatními správci. Je neústupný v tom směru, že nic, co má cenu, se teď nesmí odstěhovat z koleje ani z kostela. Slečna Arbuthnotová vyjádřila své úmysly velmi jasně, ale právní pozice bude bezesporu velmi komplikovaná."

Otec Martin byl seznámen s příslušnými ustanoveními poslední vůle, když se stal rektorem. Pomyslel si, ale neřekl – my čtyři kněží ohromně zbohatneme. Jak zbohatneme? uvažoval. Ta myšlenka ho děsila. Zjistil, že se mu třesou ruce. Shlédl na žíly připomínající nachové provazy, na hnědé skvrny, které vypadaly spíš jako příznak nemoci než stáří, a pocítil, že mu skrovných sil valem ubývá.

Když pohlédl na otce Sebastiana, spatřil v náhlém záblesku pochopení bledou, stoickou tvář, ale mysl, obdivuhodně nepřístupná nejhorším záchvatům smutku a strachu, již plánovala budoucnost. Tentokrát už nic nemohl zachránit. Všechno, co otec Sebastian dělal a plánoval, skončilo skandálem a hrůzou. On to přežil, ale teď, možná poprvé, zatoužil po projevu uznání.

Seděli proti sobě mlčky. Otec Martin by rád našel příhodná slova, ale ta nepřicházela. Po patnáct let ho nikdo nežádal o radu, o uznání, o sympatie nebo o pomoc. Teď, když by byly potřeba, zjišťoval, že je bezmocný. Jeho neúspěch jako by přesahoval tento okamžik. Jako by zahrnoval celé jeho kněžství. Co dal svým farníkům, co dal svěcencům ze svatého Anselma? Byly to laskavost, náklonnost, tolerance a pochopení, ale to je běžná valuta všech, kdo mají dobré úmysly. Změnil během svého působení ve službách církve jeden jediný život? Vzpomněl si na slova ženy, která zaslechl, když opouštěl svou poslední farnost. "Otec Martin je kněz, o kterém nikdo neřekne nic špatného." Teď mu to připadalo jako nejtěžší obvinění.

Po chvíli vstal a otec Sebastian také. "Chtěl byste, otče, abych se podíval na ten římskokatolický obřad, jestli by nešel nějak upravit pro naše účely?" nabídl se otec Martin.

"Díky, otče, moc byste mi pomohl," řekl otec Sebastian a vrátil se ke své židli za psacím stolem. Otec Martin vyšel z místnosti a tiše za sebou zavřel.

Kapitola 14

Jako první ze svěcenců měl být oficiálně vyslechnut Raphael Arbuthnot. Dalglish se rozhodl, že se na něj podívá společně s Kate. Arbuthnot si dal načas, než se dostavil, přestože ho seržant Robbins povolal už před deseti minutami. Teď Dalglish viděl, a trochu ho to překvapilo, že se Raphael vůbec nesebral; vypadal stále tak otřeseně a rozrušeně jako při setkání v knihovně. Možná si během té krátké doby, která mezi tím uplynula, ještě naléhavěji uvědomil nebezpečí, které mu hrozí. Pohyboval se ztuhle jako stařec a odmítl Dalglishovo vyzvání, aby se posadil. Místo toho si stoupl za židli, oběma rukama se chytil opěradla a klouby na rukou mu zbělely stejně jako tvář. Kate měla absurdní dojem, že kdyby vztáhla ruku a dotkla se Raphaelovy kůže nebo jeho kučer, ucítila by pod prsty chladný kámen. Kontrast mezi světlou helénskou hlavou a přísnou černí sutany působil hierarchicky i divadelně. "Každému, kdo seděl včera u společné večeře, muselo být jasné, že arciděkana nesnášíte. Proč?" udeřil Dalglish. Nebylo to zahájení, jaké by Arbuthnot očekával. Možná, pomyslela si Kate, se duševně připravil na známější

akademický gambit, nenápadné předběžné otázky z osobní historie, které by vedly k vyzývavějšímu vyzvídání. Upřeně se díval na Dalglisha a neodpovídal.

Zdálo se nemožné, že by z těch ztuhlých rtů mohla vyjít odpověď, ale když Raphael promluvil, měl hlas pod kontrolou. "To bych raději neřikal. Nestačí prostě, že jsem ho neměl rád?" Odmlčel se, pak dodal: "A bylo to silnější. Nenáviděl jsem ho. Nenávist k němu mě přímo posedla. Teď si to uvědomuju. Možná jsem na něj přenesl nenávist k někomu nebo něčemu jinému, osobě, místu, instituci, kterou jsem si nechtěl připustit."

Zmohl se na žalostný úsměv "Kdyby tu byl otec Sebastian, řekl by, že se vyžívám ve své zavrženíhodné posedlosti amatérskou psychologií."

Kate pronesla překvapivě jemným hlasem: "Víme o odsouzení otce Johna."

Je to jen má fantazie, pomyslel si Dalglish, že napětí v Raphaelově hlase trochu povolilo? "Ovšem. Jsem tupec. Předpokládám, že jste si nás všechny prověřili. Chudák otec John. Kam se hrabou andělé posledního soudu na policejní počítače. Takže víte, že Crampton byl jeden z hlavních svědků obžaloby. Byl to on, ne porota, kdo poslal otce Johna do vězení."

"Poroty neposílají nikoho do vězení," namítla Kate. "To je práce soudce." Pak dodala, jako by se bála, že Raphael omdlí: "Co kdybyste se posadil, pane Arbuthnote?"

Po chvíli váhání usedl na židli a očividně se snažil uklidnit. "Lidé, které někdo nenávidí, by se neměli nechat zavraždit. Dává jim to nespravedlivou výhodu. Nezabil jsem ho, ale cítím se vinen, jako kdybych to udělal."

"Tu pasáš z Trollopa, kterou jste četl včera při večeři, jste vybral sám?" zeptal se Dalglish.

"Ano. Vždycky si vybíráme, co budeme číst."

"Byl to jiný arciděkan, jiná doba," podotkl Dalglish. "Ctižádostivý muž klečí vedle svého umírajícího otce a žádá ho o odpuštění, protože si přál jeho smrt. Mně připadalo, že to arciděkan vzal osobně."

"To jsem taky chtěl." Opět nastalo ticho, pak Raphael pronesl: "Vždycky jsem si kladl otázku, proč otce Johna tak neúnavně pronásledoval. Ne, že by byl sám homosexuál a potlačoval to v hrůze z odhalení. Teď vím, že tím smýšlval vlastní vinu."

"Vinu – zač?" zeptal se Dalglish.

"Myslím, že na to byste se měl zeptat inspektora Yarwooda."

Dalglish se rozhodl, že tento směr dotazování prozatím opustí. Nebyla to jediná otázka, kterou musel Yarwoodovi položit. Dokud se inspektor nezotaví natolik, že ho bude moci vyslechnout, tápal by ve tmě. Zeptal se Raphaela, co přesně dělal poté, co skončila večerní pobožnost.

"Nejdřív jsem šel do svého pokoje. Po večerní pobožnosti už máme být tiše, ale to pravidlo se dost často nedodrжуje. To neznámá, že nemůžeme mluvit mezi sebou. Nejednáme jako trappističtí mniši, ale většinou odejdeme do svých pokojů. Četl jsem a pracoval jsem na esaji do půl desáté. Vítr skučel – to víte, pane, byl jste tady – a já se rozhodl zajít do domu podívat se, jestli Peter – tedy Peter Buckhurst – je v pořádku. Zotavuje se z mononukleózy a není mu moc dobře. Víím, že nesnáší bouřku – ne blesky ani hřmění nebo liják, jen kvílení větru. Jeho matka zemřela ve vedlejším pokoji v noci, kdy takhle skučel vítr, to mu bylo sedm a od té doby ho nesnáší."

"Jak jste vešel do domu?"

"Normálně. Mám pokoj číslo 3 v severním ambitu. Prošel jsem šatnou, přes halu a po schodech jsem vystoupal do patra. V zadní části domu je marodka, kde Peter několik posledních týdnů spí. Bylo mi jasné, že tam je nerad sám, tak jsem mu slíbil, že s ním zůstanu celou noc. Na marodce je druhá postel, spal jsem na ní. Požádal jsem otce Sebastiana, abych směl po večerní pobožnosti odjet z koleje, – slíbil jsem, že se zúčastním první mše, kterou sloužil kamarád v kostele u Colchesteru – ale nechtěl jsem Petera opustit, tak jsem se rozhodl, že tam místo toho pojedu dnes brzy ráno. Mše začíná až v půl jedenácté, takže jsem věděl, že to stihnu."

"Pane Arbuthnote, proč jste mi to neřekl dnes ráno v knihovně? Ptal jsem se, jestli někdo opustil svůj pokoj po večerní pobožnosti."

"Vy byste promluvil? Pro Petera by bylo hrozně ponižující, kdyby se celá kolej dověděla, že se bojí větru, nemyslíte?"

"Jak jste strávili ten večer spolu?"

"Povídali jsme si, pak jsem mu četl. Povídku od Sakiho, jestli vás to zajímá."

"Viděl jste někoho kromě Petera Buckhursta poté, co jste po půl desáté vstoupil do hlavní budovy?"

"Jen otce Martina. Přišel se na nás podívat asi v jedenáct, ale nezdržel se. Měl taky strach o Petera."

Kate se zeptala: "To proto, že věděl, že se pan Buckhurst bojí meluzíny?"

"Takovéhle věci se otec Martin tak nějak dozví. Nemyslím, že by to věděl ještě někdo na koleji, kromě nás dvou."

"Vrátil jste se do svého pokoje někdy v průběhu noci?"

"Ne. U marodky je sprcha, kdybych se chtěl osprchovat. Pyžamo jsem nepotřeboval."

"Pane Arbuthnote, jste si naprosto jistý, že jste zamkl dveře do domu ze severního ambitu, když jste šel za svým přítelem?" otázal se opět Dalglish.

"Jsem si naprosto jistý. Pan Pilbeam obvykle kontroluje dveře asi v jedenáct hodin, když zamyká přední vchod. Mohl by potvrdit, že byly zamčené."

"Až do dnešního rána jste z marodky neodešel?"

"Ne. Byl jsem tam celou noc. S Peterem jsme zhasli noční lampičky asi o půlnoci a uložili se ke spánku. Nevím jak on, ale já tvrdě spal. Probudil jsem se až před půl sedmou a viděl jsem, že Peter ještě spí. Vracel jsem se do svého pokoje, když jsem potkal otce Sebastiana, který vycházel ze své kanceláře. Nevypadal překvapeně, že mě vidí, a nezeptal se mě, proč jsem neodjel. Teď si uvědomuju, že myslel na úplně jiné věci. Jen mě požádal, abych všechny obvolal, svěcence, personál i hosty, a sezval je do knihovny na půl osmou. Vzpomínám si, že jsem řekl: „A co ranní pobožnost, otče?“ a on odpověděl: „Ranní pobožnost se nekoná.“ "

"Podal vám nějaké vysvětlení k tomu, že svolává lidi?" zeptal se Dalglish.

"Vůbec žádné. Teprve se všemi ostatními v půl osmé v knihovně jsem se dozvěděl, co se stalo."

"A nemůžete nám říci ještě něco, cokoli, co by mohlo mít nějaký vztah k arciděkanově vraždě?"

Nastala dlouhá odmlka, během níž Arbuthnot shlížel na ruce, které měl složené v klíně. Pak, jako by dospěl k rozhodnutí, zvedl oči a upřel na Dalglisha naléhavý pohled. "Položil jste mi spoustu otázek. Vím, že je to vaše práce. Mohl bych se také na něco zeptat?"

"Jistě, i když vám nemohu slíbit, že odpovím," řekl Dalglish. "Jde o tohle. Je zřejmé, že vy – tedy policie – se domníváte, že arciděkana zabil někdo, kdo spal včera v noci v koleji. Musíte mít nějaký důvod, proč si to myslíte. Ale není daleko pravděpodobnější, že do kostela se dostal někdo zvenčí, třeba zloděj, a Crampton ho překvapil? Koneckonců, tady to není moc bezpečné. Neměl by totiž dostat se na nádvoří. Ani by nebylo tak těžké vloupat se do domu a vzít klíč od kostela. Každý, kdo tu někdy bydlel, mohl vědět, kam se dávají klíče. Takže mě by zajímalo, proč se soustřeďujete jenom na nás – tedy, na kněze a svěcence."

"O tom, kdo spáchal tuto vraždu, nejsme zatím přesvědčeni. Víc než to vám říci nemohu."

Arbuthnot pokračoval: "Víte, myslel jsem, tedy my všichni, kdyby Cramptona zabil někdo z koleje, musel bych to být já. Nikdo jiný by to neudělal nebo nemohl udělat. Nebyl nikdo, kdo by ho tak silně nenáviděl, a i kdyby, nebyl by schopen vraždy. Já uvažuji, jestli jsem to mohl provést, aniž bych o tom věděl. Možná jsem v noci vstal, vrátil se k sobě do pokoje a pak ho uviděl, jak vstupuje do kostela. Není možné, že bych šel za ním, do krve se s ním pohádal a zabil ho?"

Dalglishův hlas byl klidný a nezvídavý. "Proč byste si to měl myslet?"

"Protože to je přinejmenším možné. Je-li to, jak vy tomu říkáte, vražda v domě, kdo jiný by to mohl být? A je tu jeden důkaz, který to podporuje. Když jsem se dnes ráno vrátil do svého pokoje, viděl jsem, že do něj někdo během noci vstoupil. U dveří ležela ulomená větvíčka. Jestli ji někdo neodstranil, ještě tam je. Teď jste uzavřeli severní ambit, nemohl jsem se vrátit, abych to zkontroloval. Předpokládám, že je to svého druhu důkaz, ale důkaz čeho?"

"Jste si jistý, že ta větvíčka ve vašem pokoji nebyla, když jste po večerní bohoslužbě šel za Peterem Buckhurstem?" zeptal se Dalglish.

"Určitě tam nebyla. Všiml bych si jí. Nemohl bych ji přehlédnout. Někdo do toho pokoje vešel, když jsem byl za Peterem. Musel jsem se někdy v noci vrátit. Kdo jiný by to mohl být v takovou hodinu a v té bouři?"

"Trpěl jste někdy v životě dočasnou amnézií?"

"Ne, nikdy."

"A říkáte mi pravdu, že nemáte žádnou vzpomínku na to, že jste zabil arciděkana?"

"Ano, přísahám."

"Mohu vám říci jedině to, že ať tuto vraždu spáchal kdokoli, nemá žádné pochybnosti o tom, co dělal, nebo dělala, včera v noci."

"Myslíte, že bych se dnes ráno probudil s rukama od krve doslova?"

"Nemyslím nic jiného, než to, co jsem řekl. To je prozatím všechno. Kdybyste si později vzpomněl na něco nového, okamžitě nám to sdělte, prosím vás."

Propuštění přišlo rychle a Kate viděla, že i nečekaně. Nespouštěje z Dalglisha oči, Arbuthnot zamumlal: "Děkuji vám," a vyšel z místnosti.

Počkali, až se za ním zavřou dveře vchodu, pak Dalglish řekl: "Tak kdo je to, Kate, dokonalý herec nebo ustaraný a nevinný mladý muž?"

"Je to zatraceně dobrý herec. S takovým zevnějškem asi musí být. Vím, že tím pádem není vinen. Je to ale chytrá story, co? Více či méně se přiznává k vraždě v naději, že se dozví, kolik toho vlastně víme. A ta noc u Buckhursta není žádné alibi; mohl se klidně vykrást ven, když druhý chlapec spal, vzít klíče od kostela a zavolat arciděkanovi. Víme od slečny Bettertonové, že dovede imitovat hlasy; mohl předstírat, že je kdokoli z kněží, a kdyby ho viděli v domě, nikdo by nezpochybňoval jeho právo být tam. I kdyby se Peter Buckhurst probudil a zjistil, že je Raphael pryč, je velká šance, že by svého kamaráda nezradil. Mnohem snadnější by bylo namluvit si, že ta druhá postel nebyla prázdná."

"Toho vyslechneme zítra," řekl Dalglish. "Můžete to udělat vy a Piers. Ale jestliže ten klíč vzal Arbuthnot, proč by ho nedal zpátky, když se vrátil do koleje? Je velmi pravděpodobné, že ať zabil Cramptona kdokoli, už se nevrátil. Pokud ovšem nechtěl, abychom si mysleli zrovna tohle. Pakliže arciděkana zabil Raphael – a dokud jsme nepromluvili s Yarwoodem, je to hlavní podezřelý – bylo by to, že klíče zahodil, jeho nejmazanější trik. Všimla sis, že se ani jednou nezminil o Yarwoodovi jako o možném podezřelém? Není to žádný hlupák, musí si uvědomit možný význam Yarwoodova zmizení. Nemůže být tak naivní, aby se domníval, že žádný policista není schopen vraždy." "A ta větvíčka v pokoji?" nadhodila Kate.

"Říká, že tam ještě je, a já o tom nepochybuji. Otázka je, jak se tam dostala a kdy? Znamená to, že technici budou muset rozšířit oblast prohledávání na Arbuthnotovy pokoje. Jestli nám říká pravdu – a historie je to podivná – pak ta větvíčka může být důležitá. Ale tahle vražda byla důkladně naplánovaná. Jestli Arbuthnot zamýšlel vraždu, proč by všechno komplikoval ještě tím, že by chodil za Buckhurstem? Jestli se ten jeho kamarád tolik bojí bouřky, sotva by ho Arbuthnot mohl opustit. A nemohl se spoléhat na to, že ten chlapec usne, byť až o půlnoci."

"Ale doufal, že si tak vytvoří alibi. Peter Buckhurst byl patrně jeho jediná šance. Koneckonců nemocný a vyděšený mladík by se snadno nechal oklamat, pokud jde o čas. Plánoval-li Arbuthnot vraždu například na půlnoc, mohl klidně prohodit k Buckhurstovi, když šli spát, že už je dvanáct pryč."

"Teď by nám, Kate, pomohlo, kdyby mohl patolog stanovit víceméně přesně, kdy byl Crampton zabit. Arbuthnot nemá alibi, ale to z koleje nikdo."

"Včetně Yarwooda."

"A ten může mít klíč k celé té věci. Musíme mít na paměti, že dokud ho nebudeme moci vyslechnout, může nám chybět zásadní důkaz."

"Vy ho nepovažujete za podezřelého, pane?" zeptala se Kate.

"Zatím ano, ale za dost nepravděpodobného. Neumím si představit muže v tak překérním duševním stavu, jak plánuje a provádí takový komplikovaný zločin. Jestli ho pohled na Cramptona, který se nečekaně objevil ve svatém Anselmu, přivedl k vraždnému vzteku, mohl ho oddělat v jeho posteli."

"Ale to platí pro všechny podezřelé, pane."

"Jistěže. Dostáváme se zpátky k základní otázce. Proč byla vražda naplánována zrovna takhle?"

Ve dveřích stanuli Hrabě Clark a fotograf. Clarkova tvář měla výraz uctivé vážnosti, jako by vstupoval do kostela. Bylo to jisté znamení, že má dobré zprávy. Přistoupil ke stolu a položil na něj fotografie otisků: od ukazováčku po malíček pravé ruky a vedle nich otisk dlaně, další s palcem pravé ruky a čtyři jasné otisky prstů. Vedle nich položil standardní formulář otisků prstů.

"Doktor Stannard, pane," oznámil. "Nemohl byste doufat v nic jasnějšího. Otisk dlaně je z kamenné zdi napravo od Posledního soudu, další ze sedadla druhého lavice. Můžeme mu vzít otisk dlaně, pane, ale s tím, co máme, to ani není třeba. Nemá smysl posílat to na ústředí kvůli ověření. Málokdy jsem viděl jasnější otisky. Patří doktoru Stannardovi, to je jisté."

Kapitola 15

"Je-li Kain Stannard, bude to naše zatím nejkratší vyšetřování," prohlásil Piers. "Takže zpátky do začouzeného Londýna. Škoda. Těšil jsem se na večeri u Koruny a na ranní procházku po pláži."

Dalglish stál u východního okna a vyhlížel přes útesy na moře. Otočil se k nim. "Já bych se té naděje nevzdával."

Vytáhli psací stůl zpod okna, umístili ho do středu pokoje a postavili k němu dvě židle s rovnými opěradly. Stannard si sedne do nízkého křesla, které obrátili čelem k psacímu stolu. Bude to mít fyzicky nepohodlnější, ale psychologicky bude v nevýhodě.

Čekali mlčky. Dalglish nevypadal, že by chtěl zahájit hovor, a Piers s ním pracoval už tak dlouho, že věděl, kdy být zticha. Robbins měl zřejmě problémy s nalezením Stannarda. Trvalo to skoro pět minut, než zaslechli, že se otevírají přední dveře.

"Doktor Stannard, pane," ohlásil Robbins a skromně se usadil v koutě s notesem v ruce.

Stannard vešel rychle, krátce odpověděl na Dalglishovo "Dobré jitro" a rozhlédl se kolem, jako by nevěděl, kam si má sednout.

"Semhle, doktore Stannarde," pokynul mu Piers.

Stannard se rozhlédl po místnosti s promyšlenou zaujatostí, jako by litoval jejího nepřiměřeného vybavení, pak si sedl, opřel se, poté se zřejmě rozhodl, že ležérní chování není vhodné, znovu se usadil na kraji sedadla, nohy přitiskl k sobě, ruce nechal v kapsách saka. Jeho pohled, upřený na Dalglisha, byl spíš tázavý než bojovný, ale Piers vnímal jeho rozhořčení a ještě něco silnějšího, co by se dalo diagnostikovat jako strach.

Nikdo, kdo je vyslýchán při vyšetřování vražd, není zrovna ve formě. I rozumní a uvědomělí svědci, obrnění nevinností, mohou mít policii za zlé, že narušuje jejich soukromí, a nikdo výslech nepodstupuje s úplně čistým svědomím. Menší a starší prohršky, nemající žádný vztah k vyšetřování, vyplouvají na povrch mysli jako špinavá pěna. Piers okamžitě cítil, že ho Stannard mimořádně odpuzuje. Nebyla to jen jeho předpojatost vůči svěšeným knírům; prostě toho chlapa neměl rád. Stannardovu tvář s tenkým dlouhým nosem a zapadlými očima zbrázdily hluboké vrásky nespokojenosti. Byla to tvář člověka, který nikdy nedosáhl toho, o čem se domníval, že by měl. Copak se mu nepovedlo? pomyslel si Piers. O fous mu unikl červený diplom? Přednášky na bývalé technické univerzitě místo na Oxbridgi? Méně moci, méně peněz, méně sexu, než cítil, že si zaslouží? Pravděpodobně ne zas až tak málo sexu; ženy zřejmě nevysvětlitelně přitahuje tenhle che guevarovský typ amatérského revolucionáře. Neztratil on sám v Oxfordu svou Rosii kvůli takovémuhle na svět namíchnutému mamlasovi? Možná to je zdroj jeho předpojatosti, přiznal si. Byl natolik zkušený, že se dokázal ovládnout, ale i to, že si to přiznal, mu poskytlo zvrácené uspokojení.

Pracoval s Dalglishem dost dlouho, aby věděl, jak bude výslech probíhat. Nejvíc otázek bude pokládat on; AD se zapojí, až sám uzná za vhodné. Nikdy to nebylo ve chvíli, kdy to svědek očekával. Pierse by zajímalo, zda si Dalglish uvědomuje, jak hrozivě působí jeho temná, soustředěná přítomnost.

Představil se a pak začal pokládat obvyklé úvodní otázky. Jméno, adresu, datum narození, zaměstnání, manželský stav Stannard odpovídal krátce. Nakonec řekl: "Nevím, jaký význam má můj manželský stav pro tohle všechno. Žiju vlastně v partnerském vztahu. Se ženou."

Aniž odpověděl, zeptal se Piers: "A kdy jste přijel, pane?"

"V pátek večer, na celý víkend. Dnes před večerí musím odjet. Doufám, že není důvod, proč bych nemohl."

"Jste tu pravidelným návštěvníkem, pane?"

"Dost. Během posledních osmnácti měsíců příležitostně o víkendech."

"Mohli byste být konkrétnější?"

"Byl jsem tu asi tak šestkrát."

"Kdy jste tu byl naposledy?"

"Před měsícem. Přesné datum jsem zapomněl. To jsem přijel v pátek večer a zůstal až do neděle. Ve srovnání s tímto víkendem to bylo bez událostí."

Poprvé zasáhl Dalglish. "Proč sem jezdíte, doktore Stannarde?"

Stannard otevřel ústa, pak zaváhal. Pierse by zajímalo, jestli měl chuť odpovědět. "Proč bych neměl?" ale rozmyslel si to. Když přišla odpověď, vyzněla jako pečlivě připravená.

"Provádím výzkum rodinného života raných traktariánů, který zahrnuje jejich dětství a mládí, pozdější sňatky, pakliže je uzavřeli, a rodinný život. Záměrem je prozkoumat ranou zkušenost s náboženským vývojem a sexualitou. A toto je anglo-katolická instituce, takže jejich knihovna je maximálně užitečná, a do ní mám přístup. Můj dědeček byl Samuel Stannard, společník firmy Stannard, Fox a Perronet v Norwichi. Ta zastupovala kolej svatého Anselma od jejího založení a Arbuthnotovu rodinu ještě předtím. Tady spojuji výzkum s příjemným víkendovým odpočinkem."

"Jak daleko pokročil váš výzkum?" zeptal se Piers.

"Je v raném stadiu. Nemám moc volného času. Na rozdíl od všeobecného přesvědčení jsou vysokoškolské učitelé přetížení."

"Ale papíry s sebou máte, důkaz o práci, kterou jste zatím udělal?"

"Ne. Papíry mám na své koleji."

"Ty návštěvy – myslel bych si, že už jste vyčerpali možnosti zdejší knihovny. Co další knihovny? Bodleiana?"

"Existují i jiné knihovny než Bodleiana," odsekl Stannard našťvaně.

"Jistě. Treba Pusey House v Oxfordu. Myslím, že tam mají vynikající traktariánskou sbírku. Tamější knihovník by vám mohl velmi pomoci." Otočil se k Dalglieshovi. "A je tu ovšem Londýn. Existuje ještě knihovna doktora Williamse v Bloomsbury, pane?"

Než stačil Dalgliesh odpovědět, ozval se Stannard: "Co vám je sakra do toho, jaké téma výzkumu jsem si zvolil? A jestli mi chcete předvádět, že Metropolitní policie najímá vzdělané důstojníky, zapomeňte na to. Na mě to žádný dojem nedělá."

"Jen jsem vám chtěl pomoci," řekl Piers. "Takže vy jste tady byl asi tak pětkrát za posledních osmnáct měsíců, pracoval jste v knihovně a užíval si pěkného víkendu. Byl tady někdy při vašich předchozích návštěvách arcibiskup Crampton?"

"Ne. Nikdy jsem se s ním nesetkal, až o tomto víkendu. Přijel až včera. Nevím přesně kdy, ale nejdřív jsem ho viděl u čaje. Čaj se podával ve studentské společenské místnosti a ta byla dost plná, když jsem tam ve čtyři dorazil. Někdo – snad to byl Raphael Arbuthnot – mě představil lidem, s kterými jsem se neznal, ale nějak jsem neměl náladu na povídání, tak jsem si vzal šálek čaje a dva sendviče a odešel do knihovny. Ten cvok Peregrine zvedl hlavu od knihy a upozornil mě, že se v knihovně nesmí jíst ani pít. Tak jsem šel do svého pokoje. Potom jsem viděl arciděkana u večeře. Po večeři jsem pracoval v knihovně, dokud všichni neodešli na večerní pobožnost. Jsem ateista, takže jsem se k nim nepřidal."

"A o vraždě jste se dověděl kdy?"

"Hned před sedmou, když telefonoval Raphael, že všichni mají přijít do knihovny v půl osmé. Ani mi nevadilo, že se mnou mluví jako se studentem, ale myslel jsem si, že by mi měl říct, o co se jedná. Pokud jde o vraždu, vím toho míň než vy."

"Zúčastnil jste se tu někdy některé z bohoslužeb?"

"Ne. Přijížděl jsem kvůli knihovně a klidnému víkendu, ne kvůli bohoslužbám. Kněžím to bylo jedno, tak nevím, proč byste se měli starat vy."

"My se ale staráme, pane Stannarde," odvětil Piers, "to ano. Říkáte, že jste vlastně v kostele nikdy nebyl?"

"Ne, to neříkám. Nevkládejte mi do úst slova. Byl jsem se v něm podívat při jedné ze svých návštěv, ze zvědavosti. Jistěže jsem viděl vnitřek kostela včetně Posledního soudu, který mě svým způsobem zajímá. Říkám jen, že jsem nikdy nebyl na bohoslužbě."

Aniž Dalgliesh vzlhl od papíru, který měl před sebou, zeptal se: "Kdy jste byl naposled v kostele, doktore Stannarde?"

"Nevzpomínám si. Proč? Tenhle víkend určitě ne."

"A kdy jste během tohoto víkendu naposled viděl arciděkana Cramptona?"

"Po večerní pobožnosti. Slyšel jsem, jak se někdo z nich vrací zpět asi ve čtvrt na jedenáct. Byl jsem ve studentské společenské místnosti a díval se na video. V televizi nedávali nic pořádného, ale mají tam malou sbírku videokazet. Pustil jsem si Čtyři svatby a jeden pohřeb. Už jsem to viděl, ale dalo se to vidět podruhé. Crampton tam krátce nahlédl, ale já se netvářil moc vstřícně, takže zase odešel."

"Tak to jste musel být poslední, nebo jeden z posledních, kdo ho viděl naživu," konstatoval Piers.

"Což zřejmě považujete za podezřelé. Já ho poslední neviděl živého; byl to jeho vrah. Já ho nezabil. Proboha, jak často to mám opakovat? Toho chlapa jsem neznal. Nepohádal jsem se s ním a nebyl jsem včera večer blízko kostela. Byl jsem už v půl dvanácté v posteli. Když skončilo video, vyšel jsem do jižního ambitu a do svého pokoje. Bouřka zrovna vrcholila a nebyla to noc na to, aby se člověk před spaním šel nadechnout mořského vzduchu. Šel jsem rovnou do svého bytu. Je to číslo jedna v jižním ambitu." Bylo v kostele světlo?"

"Nevšiml jsem si. Když o tom mluvím, neviděl jsem ani světla v pokojích svěcenců nebo hostů. Jen ambity byly slabě osvětlené."

"Jistě chápete, že musíme získat co nejúplnější obraz toho, co se dělo v hodinách před tím, než byl arciděkan zavražděn. Slyšel jste něco, co by mohlo být důležité, všiml jste si něčeho?"

Stannard se nevesele zasmál. "Asi se toho dělo sakra dost, ale neumím číst lidem myšlenky. Nabyl jsem dojmu, že arciděkan tu není přímo vítáný, ale nikdo mu nevyhrožoval vraždou, aspoň ne tak, abych to slyšel."

"Mluvil jste s ním po tom představení u čaje?"

"Jenom aby mi podal máslo při večeři. Podal mi ho. Já moc nevynikám ve společenské konverzaci, takže jsem se soustředil na jídlo a víno, to bylo na vyšší úrovni než společnost. U večeře zrovna nepanovala pohoda. Nebyla to ta

šťastná atmosféra „všichni v náručí jednoho pánbička“ – nebo Sebastiana Morella, což znamená totéž. Ale váš šéf tam byl. Ten vám všechno o večeři poví."

"Komander ví, co viděl a slyšel," řekl Piers. "Ptáme se vás."

"Už jsem říkal, žádná pohoda. Svěcenci vypadali zakřiknutě, otec Sebastian předsedal s ledovou zdvořilostí a některým lidem dělalo potíže spustit oči z Emmy Lavenhamové, což jim ovšem nemohu mít za zlé. Raphael Arbuthnot četl pasáž z Trollopa – toho autora neznám, ale připadalo mi to celkem neškodné. Arciděkanovi zřejmě ne. A kdyby ho chtěl Arbuthnot uvést do rozpaků, vybral si správný čas. Těžko předstírat, že se těšíte z jídla, když se vám ruce třesou a vypadáte, že se pozvracíte do talíře. Po večeři všichni zmizeli do kostela a to jsem je všechny viděl naposled, až na to, že ke mně Crampton nahlédl, když jsem se díval na to video."

"A během noci jste nic podezřelého neviděl ani neslyšel?"

"Na to už jste se ptal, když jsme byli společně v knihovně. Kdybych viděl nebo slyšel něco podezřelého, už bych vám to řekl."

Tentokrát se zeptal Piers: "A vy jste během této návštěvy nevstoupil do kostela, ani na bohoslužbu, ani jindy?"

"Kolikrát vám to mám opakovat? Říkám ne. Ne. Ne. Ne."

Dalglish vzhledl a setkal se se Stannardovým pohledem. "Tak jak vysvětlíte fakt, že vaše čerstvé otisky prstů jsou na zdi u Posledního soudu a na sedadle druhé rodinné lavice? Prach pod lavicí byl porušený. Je vysoce pravděpodobné, že kriminalističtí technici najdou jeho stopy na vašich šatech. Tam jste se schovával, když vešel do kostela arciděkan?" A teď spatřil opravdový děs, jako vždycky ho to nadzvedlo. Necítil triumf, jen hanbu. Jedna věc byla přitisknout podezřelého ke zdi, jiná být svědkem jeho proměny z člověka ve vyděšené zvíře. Stannard vypadal, že se fyzicky scvrkl, změnil se ve velké podvyživené dítě v křesle, které pro něj bylo příliš velké. Ruce měl stále v kapsách. Teď je zřejmě zaťal. Tenký tvíd se napjal a Piers měl pocit, že slyší, jak se páře ve švech.

"Důkaz je nezvratný," prohodil tiše Dalglish. "Lžete od chvíle, co jste vstoupil do téhle místnosti. Jestli jste nezavraždil arciděkana Cramptona, bude moudré, když nám teď řeknete pravdu, celou pravdu."

Stannard neodpověděl. Vyndal ruce z kapes a složil je do klína. S hlavou skloněnou absurdně vypadal jako člověk, který se modlí. Zřejmě přemýšlel a oni mlčky čekali. Když nakonec zvedl hlavu a promluvil, bylo zjevné, že zvládl největší strach a teď začne bojovat. V jeho hlase Piers slyšel směsici tvrdohlavosti a arogance.

"Nezabil jsem Cramptona a nemůžete mi to dokázat. No dobře, lhal jsem vám o tom, že jsem nebyl v kostele. To je přirozené. Věděl jsem, že kdybych vám řekl pravdu, okamžitě byste mě považovali za hlavního podezřelého. Úžasně by se vám to hodilo, co? Poslední věc, kterou chcete, je přišít to někomu ze svatého Anselma. Já bych se k tomu tuze hodil, ti kněží jsou svatosvatí. Ne, neudělal jsem to."

"Tak co jste dělal v kostele?" udeřil na něj Piers. "To vám snad máme věřit, že jste se tam byl modlit?"

Stannard neodpověděl. Vypadal, že sbírá síly k nevyhnutelnému vysvětlení, nebo možná vybírá nejpřesvědčivější a nejvhodnější slova. Když promluvil, upřeně hleděl na protější zeď, pečlivě se vyhýbal Dalglishovu pohledu. Svůj hlas ovládal, ale hovořil s těžko skrývaným tónem nedůtklivého sebeospravedlňování.

"Tak dobře, беру to, máte právo na vysvětlení a měl jsem povinnost podat vám je. Je to úplně nevinné a nemá to nic společného s Cramptonovou smrtí. A proto bych vám byl vděčný za ujištění, že tento rozhovor je důvěrný."

"Víte, že vám ho nemůžeme dát," pokrčil rameny Dalglish.

"Heleďte, už jsem vám řekl, nemá to nic společného s Cramptonovou smrtí. Viděl jsem ho v sobotu poprvé. Nikdy předtím jsem ho neviděl. Nepohádal jsem se s ním a neměl jsem důvod přát mu smrt. Nemám rád násilí. Jsem pacifista a to nejen z politického přesvědčení."

"Doktore Stannarde, odpovězte, prosím, na mou otázku," požádal ho Dalglish. "Schovával jste se v kostele. Proč?"

"Pokouším se vám to povědět. Něco jsem hledal. Je to dokument, jenž ti, kdo o něm vědí, označují jako anselmský papyrus. Prý to má být rozkaz, údajně podepsaný Pilátem Pontským, kapitánovi gardy, aby odstranil ukřižované tělo politického radikála. Jistě je vám jasný jeho význam. Sledně Arbuthnotové, zakladatelce svatého Anselma, ho daroval její bratr. Papyrus se od té doby uchovával u rektora koleje. Říká se, že ten dokument je padělek, ale od té doby ho nikdo nesměl spatřit, natož podrobit vědeckému zkoumání, takže otázka je otevřená. Je pochopitelné, že o ten rukopis má zájem každý seriózní vědec."

"Jako vy, například?" zeptal se Piers. "Ani jsem nevěděl, že jste expert na předbyzantské rukopisy. Nejste sociolog?"

"To ni nebrání v zájmu o historii církve."

Piers pokračoval: "Takže, když jste se dozvěděl, že nebudete moci nahlédnout do toho rukopisu, rozhodl jste se ho ukrást."

Stannard vrhl na Pierse pohled koncentrované zloby. S těžkou ironií řekl: "Zdá se mi, že právní definice krádeže je vzít něco s úmyslem definitivně to majiteli odebrat. Jste policejní důstojník, myslel bych si, že to víte."

"Doktore Stannarde, vaše hrubost může být přirozená," podotkl Dalglish, "nebo to může být potěšitelná, byt dětinská úleva v napětí, ale není radno se v ní vyžívat, když se účastníte policejního vyšetřování vraždy. Takže jste vešel do kostela. Proč jste myslel, že je papyrus schovaný v kostele?"

"Připadal mi jako přirozené místo. Prohlížel jsem knihy v knihovně – aspoň pokud to šlo, protože tam byl neustále přítomen otec Peregrine a ten viděl všechno, zatímco předstíral, že nevidí nic. Myslel jsem, že je načase obrátit pozornost jinam. Napadlo mě, že ten dokument může být schovaný pod Posledním soudem. Šel jsem do kostela v sobotu odpoledne. Kolej je v sobotu odpoledne vždycky tichá."

"Jak jste se dostal do kostela?"

"Měl jsem klíče. Byl jsem tady hned po Velikonocích, když byla většina světců pryč a slečna Ramseyová byla na dovolené. Vypůjčil jsem si klíče od kostela z předpokoje kanceláře a nechal si v Lowestoftu udělat kopie. Během těch dvou hodin, co to trvalo, je nikdo nepostrádal. A kdyby, měl jsem v plánu říct, že jsem je našel na zemi v jižním ambitu."

Tam je mohl upustit kdekdo."

"Myslel jste na všechno. Kde jsou ty klíče teď?"

"Po tom, co jsme se dozvěděli od Sebastiana Morella v knihovně, jsem se rozhodl, že to není zrovna věc, kterou by u mě měli najít. Jestli to musíte vědět, zahodil jsem je. Abych byl přesnější, otřel jsem z nich otisky prstů a schoval je pod trs trávy nahoře na kraji útesu."

"Našel byste je?" zeptal se Piers.

"Pravděpodobně. Mohlo by to chvíli trvat, ale vím, kde to místo je, plus minus dejme tomu, deset yardů."

"Tak je radši najděte. Seržant Robbins půjde s vámi."

"A co byste udělal s tím papyrem, kdybyste ho našel?" zajímalo Pierse.

"Okopíroval bych ho. Napsal bych o něm článek do celonárodních novin a do akademického tisku. Zasadil bych se o to, aby byl tam, kde má být každý takový dokument: ve veřejném vlastnictví."

"Pro peníze, pro akademickou slávu, pro obojí?" zeptal se Piers.

Stannardův pohled byl vražedný. "Kdybych o něm napsal knihu, jak jsem měl v úmyslu, jistě by vydělala peníze."

"Peníze, sláva, akademická prestiž, váš obraz v novinách. Lidi vraždili pro mň."

Než mohl Stannard něco namítnout, ozval se Dalglish: "Mám za to, že jste ten papyrus nenašel."

"Ne. Měl jsem s sebou dlouhý nůž na papír, abych ho vydoloval někde zpod Posledního soudu, kdyby byl schovaný mezi obrazem a kamennou zdí." Stál jsem na židli, abych tam dosáhl, když jsem zaslechl, jak do kostela někdo vchází.

Rychle jsem židli přemístil a schoval jsem se. Jistě už víte kam."

"Do druhé panské lavice. Školácké hry. Není to trochu ponižující? To jste nemohl jen klesnout na kolena? Ne, protože předstírat modlitbu by nebylo přesvědčivé."

"A přiznat, že mám klíče od kostela? Je to divné, to se mi nechtělo." Otočil se k Dalglishovi. "Ale mohu dokázat, že mluvím pravdu. Nedíval jsem se, kdo vešel, ale když přišli až do prostřední lodě, zřetelně jsem je slyšel. Byli to Morell s arciděkanem. Přeli se o budoucnost svatého Anselma. Mohu reprodukovat většinu toho rozhovoru. Mám dobrou paměť na řeč a oni se ani nesnažili tlumit hlasy. Hledáte-li někoho, kdo má na arciděkana pilku, nemusíte chodit daleko. Jedna z věcí, kterou vyhrožoval, byla, že se ten vzácný oltářní obraz bude muset z kostela odstěhovat."

Piers se zeptal tónem, který by šlo snadno zaměnit za nefalšovaný zájem: "Jaké vysvětlení byste jim nabídl, kdyby vás náhodu objevili pod tou lavicí? Myslím, že věci velmi důkladně promýšlíte. Měl jste připravené nějaké vysvětlení?"

Stannard k výsledku přistupoval tak, jako by ho otravoval neinteligentními otázkami nějaký nepříliš slibný žák. "Ten nápad je směšný. Proč by prohledávali lavice? I kdyby se tam podívali, proč by se namáhali klekat si a pátrat pod sedadlem? No, kdyby k tomu došlo, byl bych samozřejmě v překerní situaci."

"V překerní situaci jste teď, doktore Stannarde," upozornil ho Dalglish. "Přiznáváte se k neúspěšnému pokusu prohledat kostel. Jak si máme být jistí, že jste se tam znovu nevrátil včera v noci?"

"Dávám vám slovo, že jsem to neudělal. Co ještě můžu říct?" Pak jedovatě dodal: "A vy mi nemůžete dokázat opak."

"Říkal jste, že jste šťoural pod tím obrazem dřevěným nožem na papír," ozval se Piers. "Jste si jistý, že jste nepoužil nic jiného? Nevešel jste do kuchyně ten večer, kdy celá komunita byla v kostele, a nevzal jste tam pořádný nůž?"

A teď Stannardova pečlivě předstíraná nonšalance i hraná kousavost a arogance ustoupily upřímné hrůze. Pleť kolem vlhkých, příliš rudých úst zbělela a lícní kosti s rudými žilkami na pokožce, jež byla nezdravě zelenošedá, vystoupily.

Otočil se celým tělem k Dalglishovi tak prudce, že skoro převrhl křeslo. "Můj Bože, Dalglishi, musíte mi věřit! Nešel jsem do kuchyně. Nemohl bych do nikoho vrazit nůž, ani do zvířete ne. Nedovedl bych podříznout krk ani kočku. To je absurdní! Je hrozné, že si to myslíte. Byl jsem v kostele jen jednou, přísahám, a měl jsem s sebou jediné nůž na papír. Můžu vám ho ukázat. Hned ho přinesu."

Napůl vstal z křesla a se zoufalým výrazem hleděl z jedné tváře na druhou. Nikdo nepromluvil. Pak Stannard pronesl s náznakem naděje a triumfu: "A ještě něco. Myslím, že mohu dokázat, že jsem se tam nevrátil. Volal jsem své dívce do New Yorku v jedenáct třicet našeho času. Náš vztah se nějak upevnil a telefonujeme si skoro každý den. Volal jsem z mobilu a mohu vám dát její číslo. Nestrávil bych půlhodinu telefonováním, kdybych se chystal zavraždit arciděkana."

"To ne," připustil Piers. "Ne, pokud byste tu vraždu měl naplánovanou."

Ale když Dalglish pohlédl do Stannardových vyděšených očí, věděl, že tohoto podezřelého může téměř určitě vyloučit. Stannard neměl tušení, jak arciděkan zemřel.

"Mám být zpátky na univerzitě v pondělí ráno," oznámil Stannard. "Měl jsem v plánu odjet dnes večer. Pilbeam mě měl odvézt do Ipswiche. Tady mě nemůžete držet, neudělal jsem nic špatného."

Když nedostal žádnou odpověď, dodal napůl povýšeným, napůl rozhněvaným hlasem: "Podívejte, mám s sebou pas. Nosím ho pořád. Já neřídím, takže je užitečný pro identifikaci. Myslím, že kdybych vám ho tu na čas nechal, nebylo by námitek, abych odjel?"

"Inspektor Tarrant ho převezme a dá vám stvrzenku," rozhodl Dalglish. "Tím věc nekončí, ale můžete odjet."

"A předpokládám, že řeknete Sebastianu Morellovi, co se stalo."

"Ne," řekl Dalglish. "To uděláte vy."

Kapitola 16

Dalglish a otec Martin se sešli s otcem Sebastianem v jeho kanceláři. Otec Sebastian si pamatoval téměř slovo od slova rozhovor mezi ním a arciděkanem v kostele. Zopakoval ten dialog, jako by recitoval něco naučeného nazpaměť, ale Dalglish postřehl v jeho hlase tón znechucení sebou samým. Nakonec se rektor odmlčel, nepodal žádné vysvětlení

a nenabídl žádnou omluvu. Během jeho recitace seděl otec Martin tiše na židli u krbu, hlavu měl skloněnou, byl nehybný a pozorný, jako by poslouchal zpověď.

Nastala pauza. "Díky, otče," řekl Dalglish. "Souhlasí to s tím, co nám vypověděl doktor Stannard."

"Odpusťte, jestli se vám pletu do řemesla," ozval se otec Sebastian, "ale fakt, že se Stannard schovával v kostele v sobotu odpoledne neznámá, že se pak v noci nevrátil. Mám tomu rozumět tak, že jste ho už vyloučil z vyšetřování?" Dalglish neměl v úmyslu sdělovat, že Stannard nevěděl, jak arciděkan zemřel. Uvažoval o tom, zda otec Sebastian zapomněl na význam chybějícího klíče, když rektor řekl: "Měl kopie klíčů, takže nemusel brát ty z kanceláře, to je jasné. Ale jistě by to mohl udělat, aby vrhl podezření na někoho jiného."

"To bychom museli předpokládat, že vražda byla naplánována předem," upozornil Dalglish, "a že to nebyl momentální impuls. Stannard není z ničeho vyloučený – to zatím nikdo – ale řekl jsem mu, že může odjet, a myslím, že budete rádi, když zmizí."

"Velmi rádi. Už jsme začali mít podezření, že jeho vysvětlení, proč sem jezdí, ten výzkum domácího života raných traktariánů, má zakrýt jiný zájem. Zejména otec Peregrine byl podezřívavý. Ale Stannardův dědeček byl starší partner v právnické firmě, která zastupovala kolej od jejího založení. Udělal pro nás hodně a bylo by nám proti mysli znepřátelit si jeho vnuka. Možná měl arciděkan pravdu; nebyli jsme schopni odříznout se od své minulosti. Mé setkání se Stannardem nebylo příjemné. Jeho chování bylo směsí chvástání a sofistiky. Nabízel obvyklou výmluvu pro chamtivost a nepoctivost: posvátnost historického výzkumu."

Otec Martin během celého rozhovoru nepromluvil. Vyšli s Dalglishem z předpokoje mlčky. Jakmile byli venku, zastavil se a zeptal se Dalglisha: "Chtěl byste vidět anselmský papyrus?"

"Ano, viděl bych ho velmi rád."

"Mám ho ve svém obývacím pokoji."

Vystoupali po točitých schodech k věži. Výhled byl nádherný, ale sám pokoj nebyl nijak útulný. Působil dojmem, že byl zařízený z různých přebytků kusů, příliš starých, než aby se vystavovaly zrakům veřejnosti, ale ještě dost dobrých na to, aby se vyhodily. Taková směsice může někdy navodit atmosféru příjemného soukromí, ale tady byla depresivní. Dalglish by rád věděl, zda si toho otec Martin někdy všiml.

Na severní stěně visel malý náboženský barvotisk v hnědém koženém rámu. Nebylo na něj moc vidět, ale na první pohled dělal pramálo umělecký dojem a barvy byly tak slabé, že se stěží dala rozeznat ústřední postava Panny Marie s Ježíškem. Otec Martin ho sundal a odstranil vršek rámu. Vytáhl barvotisk. Pod ním byly dvě skleněné tabulky a mezi nimi něco, co vypadalo jako list silné lepenky, zmačkané a na okrajích potřhané, pokryté řádky naškrábaných, špičatých černých písmen. Otec Martin to nepřenesl k oknu, takže Dalglish měl potíže, aby z latiny dešifroval cokoli kromě nadpisu. V pravém rohu, kde se papyrus zlomil, bylo cosi jako kulatá značka. Jasně viděl sítku slisovaného papýru, z něhož byl dokument vyroben.

Otec Martin řekl: "Zkoumali ho jen jednou, a to brzy poté, co ho slečna Arbuthnotová dostala. Není pochyb o tom, že samotný papyrus je starý, pochází téměř určitě z prvního století našeho letopočtu. Její bratr Edwin k němu mohl přijít celkem lehce. Byl to, jak jistě víte, egyptolog."

"Ale proč by ho dával sestře?" namítl Dalglish. "Vypadá to divně, ať je původ toho papýru jakýkoliv. Pakliže byl padělaný, aby zdiskreditoval její náboženství, proč ho držet v tajnosti? Jestli ho považoval za pravý, nebyl by to ještě lepší důvod, proč ho zveřejnit?"

"To je jeden z hlavních důvodů, proč jsme ho vždycky považovali za padělek," odpověděl otec Martin.

"Proč by ho dával z ruky, pokud by byl pravý? Jeho objev by mu mohl přinést slávu a prestiž. Mohl by ovšem chtít, aby ho sestra zničila. Pravděpodobně měl fotografie, a kdyby to udělala, mohl by obvinít kolej z úmyslného zničení papýru nesrovnatelného významu. Ona se patrně zachovala moudře. Jeho motivy jsou méně vysvětlitelné."

"Je také otázka, proč by se Pilát obtěžoval vydat ten rozkaz písemně," poznamenal Dalglish. "Normální by asi bylo říct slovo do správného ucha."

"Ne vždycky. Já s tím nemám tuhle potíž."

"Ale ta záležitost by se mohla vyřídit tak nebo onak, kdybyste chtěli. I když ten papyrus pochází z Kristovy doby, inkoust by se mohl podrobit radiokarbonové analýze. Teď by bylo možné zjistit pravdu."

Otec Martin velmi pečlivě vsadil obrázek opět do rámu. Nakonec ho pověsil na zed' a poodstoupil, aby se podíval, jestli visí rovně. "Vy tedy věříte, Adame, že pravda nemůže nikdy škodit," řekl.

"Tak to nevidím. Ale myslím, že ji máme hledat, jakkoli může být nevídaná, když ji najdeme."

"To je vaše práce, hledat pravdu. Vy ovšem nikdy nezjistíte pravdu celou. Jak byste mohli? Jste velmi chytrý, ale to, co děláte, nevyústí ve spravedlnost. Je spravedlnost lidská a spravedlnost boží."

"Tak domýšlivý nejsem, otče," ujistil ho Dalglish. "Svou ctižádost omezují na dosažení lidské spravedlnosti, nebo se k ní chci alespoň co nejvíc přiblížit. A ani to není v mých rukách. Moje práce je provést zatčení. O vině nebo nevině rozhoduje porota a rozsudek vynáší soudce."

"A výsledkem je spravedlnost?"

"Ne vždycky. Možná ani ne často. Ale i v nedokonalém světě se jí můžeme alespoň co nejvíce přiblížit."

"Nepopírám, že je pravda důležitá," souhlasil otec Martin. "Jak bych mohl? Jen říkám, že hledání pravdy může být nebezpečné. I pravda sama, když vypluje na povrch. Navrhujete, abychom anselmský papyrus podrobili zkoumání, zjistili pravdu pomocí analýzy radioaktivního uhlíku. Ale to by nezastavilo spory kolem něj. Lidé by argumentovali, že papyrus je tak přesvědčivý, že to musí být kopie staršího originálu. Jiní by se rozhodli, že nebudou věřit odborníkům. Čekaly by nás roky neplodného hašteření. Na papýru by bylo stále něco záhadného. Nechceme tu mít další turinské plátno."

Dalglish by se rád na něco zeptal, ale váhal, uvědomoval si, že jakmile to jednou vysloví, odpověď bude poctivá a

možná i bolestná. "Otče, a kdyby se nechal papyrus prozkoumat a zjistilo se téměř s naprostou jistotou, že je pravé, znamenalo by to něco pro vaši víru?"

Otec Martin se usmál. "Můj synu, proč by se ten, kdo se každou hodinu svého života ujišťuje o živé přítomnosti Krista, měl starat o to, co se stalo s jeho pozemskými pozůstatky?"

Do své kanceláře dole pozval otec Sebastian Emmu. Usadil ji do křesla a řekl: "Myslím, že byste se ráda vrátila do Cambridge co nejdříve. Mluvil jsem s panem Dalglieshem a ten mi řekl, že nemá námitek. Chápu, že tady nemůže držet nikoho, kdo by si přál odjet, bude-li policie vědět, kde ho kontaktovat. Samozřejmě nepřipadá v úvahu, aby odjel někdo z kněží nebo světců."

Podrážděnost, která přerůstala v hněv, zvýšila Emmě hlas víc, než si sama uvědomovala. "Chcete říct, že jste s panem Dalglieshem diskutovali o tom, co bych měla nebo neměla? Otče, není to rozhodnutí na vás a na mně?"

Otec Sebastian na okamžik sklonil hlavu a pak jí pohlédl do očí. "Omlouvám se, Emmo, jestli jsem se vyjádřil neobratně. Tak to nebylo. Spíš jsem předpokládal, že budete chtít odjet."

"Ale proč? Proč byste to měl předpokládat?"

"Dítě moje, mezi námi je vrah. Tomu musíme čelit. Pro mě by bylo snadnější, kdybyste tu nebyla. Vím, že nemáme důvod předpokládat, že kdokoli z nás ve svatém Anselmu je ohrožený, ale není to zrovna šťastné a pokojné místo ani pro vás, ani pro někoho jiného."

Emmin hlas byl mírnější. "To neznamená, že bych chtěla odjet. Řekl jste, že kolej bude pokračovat v každodenním životě, jak jen to půjde. Myslela jsem, že to znamená, že zůstanu a uspořádám jako normálně svoje tři semináře. Nevím, co by to mělo společného s policií."

"Nic, Emmo. Promluvil jsem s Dalglieshem, protože jsem věděl, že s ním o tom budete chtít diskutovat vy. Předtím jsem chtěl zjistit, je-li komukoliv z nás dovoleno odjet. Nemělo by smysl bavit se o tom, co si přejete, dokud bych se o tom nepřesvědčil. Musíte mi odpustit mou netaktnost. Všichni jsme do jisté míry zajatci své výchovy. Obávám se, že můj instinkt mi radí naházet ženy a děti do záchranných člunů." Usmál se a dodal: "Ten postoj mi má žena zablýžela."

Emma se zeptala: "A co paní Pilbeamová a Karen Surteesová? Ty odjedou?"

Zaváhal a žalostně se usmál. Emmě se dokonce povedlo zasmát. "Ale otče, neříkejte mi, že ty tu májí muže, aby je chránili!"

"Ne, nechtěl jsem svou urážku ještě prohloubit. Slečna Surteesová řekla policii, že chce zůstat s bratrem, dokud nebude někdo zatčen. Může tu nějakou dobu pobýt. Myslím, že v tom případě to bude ona, kdo bude něčí ochránce."

Pilbeamovým jsem navrhl, aby paní Pilbeamová navštívila jednoho ze svých ženatých synů, ale ta se poněkud dotčeně zeptala, kdo by v tom případě vařil."

Emmu náhle něco napadlo. "Omlouvám se, že jsem tak vyjela, možná to bylo i dost sobecké. Jestli by pro vás – pro všechny – bylo jednodušší, kdybych odjela, potom samozřejmě odjedu. Nechtěla bych být na obtíž, ještě prohlubovat vaše obavy. Myslela jsem jen na to, co chci já."

"Tak zůstaňte, prosím vás. Vaše přítomnost, zvláště po další tři dny, třeba prohloubí mé obavy, ale také ohromně přispěje k naší pohodě a klidu. Vy jste vždycky byla pro naši kolej přínosem. To trvá."

Jejich zraky se opět setkaly a ona nepochybovala o tom, co vidí v jeho očích: radost a úlevu. Rychle uhnula pohledem, vědoma si toho, že on by mohl přechít v těch jejích méně přijatelných cit: lítost. Není mladý, pomyslela si, a tohle je pro něj hrozné. Je to možná konec všeho, pro co pracoval a co miloval.

Kapitola 17

Oběd ve svatém Anselmu byl jednodušší než večeře, většinou se skládal z polévky, po níž následovaly různé saláty se studeným masem a teplé vegetariánské jídlo. Stejně jako večeři ho pojídali většinou mlčky. Emma dnes ticho obzvláště vítala a měla podezření, že ostatní také. Když byla komunita pospolu, ticho se zdálo jedinou možnou reakcí na tragédii, která ve své bizarní hrůze přesahovala jakákoli slova, zrovna tak jako přesahovala chápání. A ticho ve svatém Anselmu bylo vždycky požehnání, bylo pozitivnější než pouhé nemluvení; nyní jejich stolování dodalo krátké zdání normality. Nicméně toho snědli málo. Paní Pilbeamová, která odnášela poloprázdné polévkové mísy, se mezi nimi pohybovala jako automat.

Emma měla v plánu vrátit se do Ambrože a pracovat, ale věděla, že se nebude moci soustředit. V náhlém popudu, který by těžko vysvětlila, se rozhodla podívat, zda je v domě svatého Lukáše Gregory. Nebýval vždycky na koleji, když přijela, ale když tu byl, dost si rozuměli, aniž by byli příliš důvěrní. Teď potřebovala promluvit s někým, kdo byl ve svatém Anselmu, ale nepatřil k němu, aby nemusela vážit každé slovo. Byla by úleva probrat tu vraždu s někým, komu by mohla podle jejího mínění připadat spíš zajímavá než osobně sklíčující.

Gregory byl doma. Dveře domu svatého Lukáše byly otevřené, a když přišla blíž, slyšela, že poslouchá Händela. Poznala nahrávku, měla ji také, kontratenor James Bowman na ní zpíval Ombra Mai Fu. Hlas výjimečné krásy a zvučnosti se nesl nad pobřežím. Počkala, až hudba ztichne, a už když zvedla ruku po klepadle, zavolal na ni, ať jde dál. Prošla jeho uspořádanou pracovnou, obloženou policemi s knihami do proskleného přístěnku, z nějž byl výhled na pobřeží. Pil kávu a prostor naplňovala její sytá vůně. Nepočkala na kávu na koleji, a když jí nabídl, že přinese druhý šálek, přijala. Přisunul k nízkému proutěnému křeslu malý stolek a ona se opřela, náhle překvapivě ráda, že je tady. Nepřišla s žádnými určitými myšlenkami, ale měla na srdci něco, co potřebovala vyslovit. Sledovala ho, jak nalévá kávu. Kozí bradka mu dodávala poněkud zlověstného mefistofelského vzhledu. Měl vysoké, dožadující čelo a šedivější vlasy, které vytvářely tak pravidelné vlny, že vypadaly jako naondulované. Oči pod tenkými víčky pozorovaly svět s pobaveným nebo ironickým pohrdáním. Pečoval o sebe. Vděla, že denně běhá a plave, kromě

nejchladnějších měsíců v roce. Když jí podával šálek, znovu spatřila deformitu, kterou se nikdy nepokoušel skrýt. Poslední článek prostředníku na levé ruce měl useknutý, stalo se mu to v pubertě při sekání dřeva. Ty okolnosti jí popsaly při jejich prvním setkání a ona si uvědomila, že potřeboval zdůraznit, že šlo o nehodu, nikoli o vrozenou vadu. Tenkrát ji překvapilo, že tu svou deformitu tak nenávidí, že má potřebu ji vysvětlovat, vždyť mu celkem nemusela vadit. Usoudila, že byla nepřijatelná především pro jeho sebeúctu.

Teď řekla: "O něčem bych se s vámi chtěla poradit – ne, to je špatný výraz – něco bych s vámi chtěla prodiskutovat."

"To mi lichotí, ale proč se mnou? Nehodil by se k tomu víc někdo z kněží?"

"Nemohu s tím obtěžovat otce Martina a vím, co by řekl otec Sebastian – tedy, myslím, že vím, třeba by mě překvapil!"

"Ale jestli je to morální problém," namítl Gregory, "kněží by na to měli být experti."

"Zřejmě je to morální problém – nebo aspoň etický – ale nejsem si jistá, že bych chtěla experta. Co myslíte, jak dalece máme spolupracovat s policií? Kolik bychom jim toho měli říct?"

"To je ten problém?"

"To je ten problém."

"Můžeme být konkrétnější," navrhl. "Zřejmě chcete, aby byl dopaden Cramptonův vrah. Nemáte s tím nějaký problém? Necítíte, že za jistých okolností by se vražda měla odpustit?"

"Ne, to nikdy. Chci, aby pochytili všechny vrahy. Nejsem si jistá, jestli vím, co se s nimi děje potom, ale i když se do nich chce člověk veírat – dokonce možná jsou mu sympatičtí – stejně chci, aby je chytili."

"Ale nechce se vám hrát v tom chytání moc aktivní roli?"

"Nechci ublížit nevinným."

"Ach," povzdychl si, "ale to se nedá nic dělat. Dalgliesh s tím nemůže nic dělat. Vyšetřování vraždy je vždycky takové – ubližuje nevinným. Které konkrétní nevinné máte na mysli?"

"To bych raději neřekla."

Nastalo ticho, potom se ozvala: "Nevím, proč vás s tím otravuju. Myslím, že potřebuju mluvit s někým, kdo vlastně nepatří ke koleji."

"Mluvíte se mnou, protože pro vás nejsem důležitý," usmál se. "Sexuálně vás nepřitahuju. Jste spokojena, že jste tady, protože nic, co si řekneme, nezmění vztah mezi námi; nemá se co měnit. Myslíte si, že jsem inteligentní, poctivý, že mnou nic neotřese a že mi můžete důvěřovat. Všechno to je pravda. A mimochodem také věříte, že jsem nezavraždil Cramptona. Máte naprostou pravdu, neudělal jsem to. Neměl na mě absolutně žádný vliv, dokud žil, a nemá ho ani teď, co je mrtvý. Přiznávám přirozenou zvědavost na to, kdo ho zabil, ale to je tak všechno. A rád bych věděl, jak zemřel, ale to mi neřeknete a já se neztrapním tím, že bych se vás na to ptal. Ale samozřejmě jsem do toho zapletený. To my všichni. Dalgliesh pro mě zatím neposlal, ale já si nenamlouvám, že je to proto, že jsem na seznamu jeho podezřelých až na konci."

"A co mu řeknete, až pro vás pošle?"

"Pravdivě odpovím na jeho otázky. Nebudu lhát. Kdyby se mě ptal na názor, byl bych velmi opatrný. Neteoretizoval bych a nevnucoval mu informace, o které mě nežádal. Určitě budu dělat za policii její práci; jsou za ni placeni, ví bůh. A budu si pamatovat, že k tomu, co jsem jim řekl, by vždycky šlo něco dodat, ale jednou vyřčená slova nelze vzít zpět. To mám v plánu. Až se Dalgliesh nebo jeho pomocníci sníží k tomu, aby mi zavolali, budu pravděpodobně příliš arogantní nebo příliš zvědavý, než abych se řídil vlastní radou. Je vám to k něčemu?"

"Takže říkáte – nelhat, ale neříkat jim víc, než musíte?" ujistila se Emma. "Počkat, až se zeptají, a pak odpovědět podle pravdy."

"Víceméně."

Položila mu otázku, kterou mu chtěla položit už od jejich prvního setkání. Bylo divné, že teď jí na to připadala vhodná doba. "Vy nemáte moc sympatií ke svatému Anselmu, že? Je to proto, že nejste věřící, nebo si myslíte, že oni k vám cítí totéž?"

"No, oni věří, to jistě. Jenže jde o to, že to, v co věří, se stalo irelevantním. Nemyslím morální učení; židovsko-křesťanské dědictví vytvořilo západní civilizaci a my bychom mu měli být vděční. Ale církev, které slouží, je na umření. Když se podívám na Poslední soud, snažím se pochopit, co znamenal pro muže a ženy z patnáctého století. Je-li život těžký a krátký a plný bolesti, potřebujete naději nebes; neexistuje-li účinné právo, potřebujete strach z pekla. Církev jim dávala útěchu a světlo a obrazy a příběhy a naději na život věčný. Jednadvacáté století má jiné náhražky. Třeba fotbal. V něm máte rituál, barvu, drama, pocit příslušnosti; fotbal má své velekněze, dokonce i své mučedníky. A pak je tu nakupování, umění a hudba, cestování, alkohol, drogy. Všichni máme vlastní zdroje, abychom zahnali ty dvě hrůzy lidského života – nudu a vědomí, že zemřeme. A teď – bůh nám pomáhej – tu máme internet. Pornografie na dotek dvou kláves. Kdybyste chtěla najít kroužek pedofilů nebo zjistit, jak vyrobit bombu a vyhodit do povětří lidi, s kterými nesouhlasíte, je to tu všechno pro vás. Plus, samozřejmě, bezendný důl dalších informací, z nichž některé jsou i přesné." A co když to všechno selže, i hudba, poezie, umění?" nadhodila Emma.

"Pak se, má milá, obrátím na vědu. Bude-li můj konec vypadat nepříjemně, spolehnu se na morfium a na soucit svého doktora. Nebo budu plavat daleko na moře a naposled se podívám na nebe."

"Proč tady zůstáváte?" zeptala se Emma. "Proč jste vůbec toto místo přijal?"

"Protože mě baví učit inteligentní mladé muže řečtinu. Proč vy jste na univerzitě?"

"Protože mě baví učit anglickou literaturu inteligentní mladé muže a ženy. To je jen část odpovědi. Někdy se ptám, kam vlastně směřuji. Bylo by dobré věnovat se původní tvůrčí práci, a ne rozebírat tvorbu jiných."

"Chycená v houštině akademické džungle? Velmi pečlivě jsem se všemu tomu vyhnul. Tohle místo mi úžasně vyhovuje. Mám dost peněz na účtu, abych si zajistil, že nemusím pracovat na plný úvazek. Mám v Londýně svůj život – s nímž by zdejší otcové nesouhlasili – ale mám rád podněty kontrastu. Také potřebuju klid, klid k psaní a klid k

přemýšlení. Odháním lidi s výmluvou, že mám jen jednu ložnici. V koleji se mohu najíst, když se mi chce, a být si jistý výbornou stravou, víny, která se vždycky dají pít a někdy jsou i výjimečná, a hovorem, který je často podnětný a málokdy úplně nudný. Mám rád osamělé procházky a opuštěnost tohoto pobřeží mi vyhovuje. Mám tu ubytování zdarma a kolej mi platí služné, které by si jinde těžko mohli dovolit. Ten vrah to všechno ukončil. Začínám ho vážně nenávidět."

"Je strašné, že víme, že to může být někdo odsud, někdo, koho známe."

"Vražda v domě, jak tomu říká naše milá policie. To určitě bude, jak jinak? Ale Emmo, přece nejste zbabělá. Přiznejte si pravdu. Který zloděj by přijel ve tmě a za bouře do odlehlého kostela, i když může sotva čekat, že bude otevřený, v naději, že se vloupá do pokladničky a uloupí pár ušmudlaných šestáků? A kruh podezřelých není moc velký. Vy jste z oblga, má drahá. Samozřejmě, přijít první na místo činu je v detektivkách vždycky podezřelé – a zdejší kněží je hrozně rádi čtou – ale myslím, že vás můžeme považovat za nevinnou. Takže zbývají čtyři svědenci, kteří byli včera na koleji, a sedm dalších osob: Pilbeamovi, Surtees se sestrou, Yarwood, Stannard a já. Myslím, že ani Dalglish vážně nepodezírá nikoho z našich otců v Kristu, i když je jistě nepouští ze zřetele, zvláště pamatuje-li na svého Pascala: 'Lidé nikdy nepáchají zlo tak klidně a dokonale, jako když je páchají z náboženského přesvědčení.'"

Emmě se nechtělo diskutovat o kněžích. Tiše řekla: "Pilbeamovy jistě můžeme vyloučit?"

"Jsou to nepravděpodobní vrazi, to uznávám, ale to jsme všichni. Ale hrozně by mě zarmoutilo, kdyby tak výborná kuchařka dostala doživotí. No dobře, Pilbeamovy vynechme."

Emma už měla na jazyku, že čtyři svědence je také třeba vyloučit, ale něco ji zarazilo. Bála se toho, co by mohla slyšet. Místo toho řekla: "A vy také jistě nejste podezřelý. Neměl jste důvod nenávidět arciděkana. Jeho vražda by vlastně znamenala uzavření svatého Anselma. Není to poslední věc, kterou byste si přál?"

"K tomu dojde stejně. je zázrak, že tahle instituce vydržela tak dlouho. Ale máte pravdu, neměl jsem důvod přát arciděkanovi smrt. Kdybych byl schopen někoho zabít – což nejsem, s výjimkou sebeobranu – byl by to spíš Sebastian Morell."

"Otec Sebastian? Proč?"

"Je to stará zášť. Zabránil mi v tom, abych se stal členem Koleje všech svatých. Teď to není důležité, ale tenkrát mi na tom moc záleželo. Panebože, tak moc mi na tom záleželo! Napsal jen jízlivou recenzi na moji poslední knihu s průhlednou narážkou, že jde o plagiát. Nebyla to pravda. Byla to jedna z těch nepravděpodobných shod vět a myšlenek, ke které může dojít. Ale ten skandál mi neprospěl."

"To je hrozné!"

"Ale ne. To se stává, musíte to znát. Je to noční můra každého autora."

"Ale proč vás tu zaměstnal? Přece na to nemohl zapomenout."

"Nikdy se o tom nezmínil. Je možné, že zapomněl. Pro mě to bylo tenkrát důležité, ale pro něj zřejmě ne. I kdyby si na to vzpomněl, když jsem ho žádal o místo, pochybuju, že by ho to vzrušovalo, zejména když šlo o to, získat pro svatého Anselma výborného učitele a dostat ho lacino."

Emma neodpověděla. Když se Gregory podíval na její skloněnou hlavu, řekl: "Dejte si ještě kávu, pak mi můžete povědět poslední drby z Cambridge."

Kapitola 18

Když Dalglish zavolal Georgi Gregorymu, aby přišel do domu svatého Matouše, řekl Gregory: "Doufal jsem, že mě budete vyslýchat tady u mě. Čekám telefon od své agentky a ta má tohle číslo. Z té duše nenávidím mobilní telefony." Pracovní hovor v neděli připadal Dalglishovi nepravděpodobný. Jako by cítil jeho skepticismus, Gregory dodal:

"Mám se s ní sejít zítra v Londýně na oběd v Břečtanu. Předpokládal jsem, že to nepůjde, a pokud ano, nebude to vhodné. Zkoušel jsem jí volat, ale bez úspěchu. Nechal jsem jí vzkaz na záznamníku, aby mi zavolala. Pokud jí nebudu moci nechat vzkaz dnes nebo zítra ráno, budu muset do Londýna zajet. Snad nebudete mít námitky."

"Zatím žádné nevidím," souhlasil Dalglish. "Byl bych ale raději, kdyby všichni zůstali ve svatém Anselmu, dokud neskončí první část vyšetřování."

"Nechci utéct, to vás ujišťuji. Právě naopak. Nestává se každý den, aby člověk zažíval vzrušení z vraždy"

"Nemyslím, že by s vámi slečna Lavenhamová sdílela potěšení z toho zážitku."

"To jistě ne, chudinka. Ale ona viděla mrtvolu. Bez vizuálního dopadu je hrůza z vraždy jen takovým atavistickým strachem, který připomíná spíš Agathu Christie než realitu. Myslím, že hrůza, kterou si představujeme, je silnější než skutečnost, ale nevěřím, že to platí i pro vraždu. Člověk, který vidí skutečnou oběť vraždy, to určitě nikdy nemůže vymazat z paměti. Tak tedy přijďte? Díky."

Gregoryho komentář byl brutálně necitlivý, ale trefný. Dalglish byl ještě nováček, nedávno jmenovaný do funkce detektiva-konstábla, když poklekl u těla první oběti, na kterou neměl nikdy zapomenout, a zažil poprvé, v návalu šoku, pobouření a lítosti, ničivou moc vraždy. Uvažoval, jak se s tím asi vyrovnává Emma Lavenhamová, jestli by pro ni nemohl něco udělat. Patrně ne. Mohla by každý takový pokus považovat za vtírání nebo blahosklonnost. Ve svatém Anselmu nebyl nikdo, s kým by mohla svobodně mluvit o tom, co viděla v kostele – kromě otce Martina – a ten, chudák, spíš sám potřeboval útěchu a podporu. Mohla ovšem odjet a odvézt si své tajemství, ale ona nebyla z těch, kdo přehají. Proč si tím byl tak jistý? Vždyť ji ani nezná. Zatím si problém s Emmou rezolutně vyhnal z hlavy a připravil se na úkol, který ho teď čekal.

Byl celkem rád, že může navštívit Gregoryho ve svatém Lukáši. Neměl v úmyslu vyslýchat svědence v jejich pokojích nebo tak, aby jim vycházel vstříc; bylo příhodné a časově výhodné, aby chodili za ním. Ale Gregory bude na své

vlastní půdě klidnější a podezřelí, kteří jsou v klidu, spíš poleví ve své ostražitosti. O svědkovi se dozvídal mnohem víc tím, že nenápadně prohlédl jeho pokoje, než z deseti přímých otázek. Knihy, obrazy i uspořádání předmětů někdy prozradí víc než slova.

Když Dalglish s Kate vešel za Gregorym do jeho obývacího pokoje, opět ho překvapila individualita těch tří domků, od bodré domácí pohody Pilbeamových, přes Surteesovu pečlivě uspořádanou dílnu, páchnoucí terpentýnem a kmením pro vepře, ve srovnání s tímhle životním prostorem akademika, který byl téměř přepečlivě naklizený. Dům byl přizpůsobený dvěma Gregoryho hlavním zájmům, klasické literatuře a hudbě. Celý přední pokoj byl ověšený policemi na knihy od podlahy až ke stropu, s výjimkou zdobného viktoriánského krbu, nad nímž visela reprodukce Piranesiho Konstantinova oblouku. Gregory zřejmě považoval za důležité, aby konstrukce polic přesně odpovídala rozměrům knih – slabost, kterou s ním Dalglish sdílel – a výsledným dojmem byl pokoj obložený uspořádanou hojností jemně se lesknoucí zlaté a hnědé kůže. Prostý dubový stůl s počítačem a funkční kancelářskou židlí stál pod oknem, které nemělo závěs, ale dřevěnou žaluzii.

Prošli otevřenými dveřmi do přístavku. Ten byl převážně prosklený a zabíral celou délku domu. To byl Gregoryho vlastní obývací pokoj, měl tu lehká, ale pohodlná proutěná křesla, stolek s nápoji a na druhém konci velký kulatý stůl zavalený knihami a časopisy. I ty byly zřejmě uspořádány podle rozměrů, aspoň Dalglishovi to tak připadalo.

Prosklené části přístavku byly opatřeny žaluziemi, které byly zřejmě v létě nezbytné. I dnes byl pokoj, který vedl na jih, příjemně teplý. Venku se před okny prostírala pustá křovinatá krajina, okolo vzdálené mokřiny koruny stromů a na východ se do dále táhlo šedé Severní moře.

Nízká křesla se zrovna nehodila pro policejní vyšetřování, ale jinde se sedět nedalo. Gregoryho křeslo bylo obrácené k jihu a on si opřel hlavu o opěradlo a natáhl si nohy, jako by byl ve svém klubu a v naprosté pohodě.

Dalglish začal otázkami, na které již znal odpovědi, protože prostudoval osobní spisy. Gregoryho spis byl mnohem méně informativní než spisy světců. První dokument, dopis z Keble College z Oxfordu, objasňoval, jak se Gregory dostal do svatého Anselma. Dalglish, který měl téměř absolutní paměť na písemný text, si ho lehce zapamatoval.

Ted, když Bradley konečně odešel do penze (a jak jste ho vlastně k tomu přemluvili?) se proslechlo, že hledáte náhradu. Zajímalo by mě, jestli jste uvažovali o Georgi Gregorym. Vím, že je momentálně plně zaneprázdněný novým překladem Euripida a hledá nějaké zaměstnání na částečný úvazek, pokud možno na venkově, kde by mohl v klidu pokračovat ve své hlavní činnosti. Po akademické stránce byste nenašli nikoho lepšího a také je výborný pedagog. Není to nejpříjemnější člověk, ale myslím, že by vám mohl vyhovovat. Hovořil se mnou, když tady naposledy večerel. Nic jsem mu neslibil, jen zjistit, jaká je u vás situace. Myslím, že jde i o peníze, ale ne v první řadě. Hlavně mu záleží na soukromí a na klidu.

"Přišel jste sem v roce 1995 a na pozvání," konstatoval teď Dalglish.

"Dalo by se říct, že mě zlančili. Kolej potřebovala zkušeného učitele klasické řečtiny a hebrejštiny. Já potřeboval práci na částečný úvazek, přednostně na venkově s ubytováním. Mám dům v Oxfordu, ale ten je momentálně pronajatý. Nájemník je zodpovědný a nájem vysoký. Není to řešení, které bych chtěl rušit. Otec Martin by to, že jsme se sešli, nazval prozřetelností. Otec Sebastian v tom viděl další důkaz své schopnosti zařídit věci k prospěchu svému i své koleje. Nemohu mluvit za kolej, ale nemyslím, že by některá strana tohoto kroku litovala."

"Kdy jste se poprvé setkal s arciděkanem Cramptonem?"

"Při jeho první návštěvě koleje asi před třemi měsíci, kdy byl jmenován majetkovým správcem. Přesné datum si nepamatuji. Znovu přijel před čtrnácti dny a pak až včera. Při té druhé návštěvě jsme se trochu nepohodli, protože se vyptával, za jakých podmínek jsem tu zaměstnaný. Nabyl jsem dojmu, že mě začne zpovídat ohledně mého náboženského přesvědčení. Odkázal jsem ho na Sebastiana Morella, a pokud jde o to druhé, byl jsem tak nezdvořilý, že jsem ho poslal za snadnější obětí – myslím Surteese."

"A tahle návštěva?"

"Včera jsem ho viděl až při večeři. Nebyla to zrovna radostná příležitost, ale byl jste tam také, takže jste viděl a slyšel to, co já, možná i víc. Po večeři jsem odešel, ani jsem nepočkal na kávu, a vrátil se sem, k sobě."

"A zbytek večera, pane Gregory?"

"Byl jsem tady. Trochu jsem četl, trochu opravoval, oznámkoval jsem několik studentských esejů. Pak hudba, včera to byl Wagner, a do postele. A abych vám ušetřil otázku, během noci jsem z domu nevyšel. Nikoho jsem neviděl ani neslyšel, jen bouřku."

"A o arciděkanově vraždě jste se dozvěděl kdy?"

"Když Raphael Arbuthnot asi ve tři čtvrtě na sedm telefonoval, že se svolává mimořádné setkání všech obyvatel do knihovny na půl osmou. Nic nevysvětloval, takže o vraždě jsem se dozvěděl, teprve když jsme se podle pokynů shromáždili v knihovně."

"Jaká byla vaše reakce na tu zprávu?"

"Složitá. Především to byl šok a nevíra. Já toho člověka neznal, takže jsem neměl důvod k osobnímu zármutku nebo lítosti. To divadlo v knihovně bylo pozoruhodné, co? To je celý Morell, uspořádat něco takového. Všichni jsme tam stáli a seděli jako členové dysfunkční rodiny, když se má číst poslední vůle. Řekl jsem, že mou první reakcí byl šok, a to taky byl. Šok, ne překvapení. Když jsem vešel do knihovny a spatřil tvář Emmy Lavenhamové, hned mi došlo, že je to vážné. Myslím, že jsem věděl, ještě než Morell otevřel ústa, co nám poví."

"Věděl jste, že arciděkan Crampton nebyl ve svatém Anselmu zrovna vítaný návštěvník?"

"Snažím se distancovat od politiky koleje; malé a odlehle instituce, jako je tahle, jsou semeništěm klepů a intrik. Ale nejsem úplně hluchý a slepý. Myslím, že většinu z nás je jasné, že budoucnost svatého Anselma je nejistá a že byl

arciděkan Crampton rozhodnutý uzavřít kolej spíš dřív nežli později."

"Bylo by to uzavření pro vás nepříjemné?"

"Nevítal bych je, ale jeho pravděpodobnost mi byla jasná od samého nástupu. Ovšem vzhledem k rychlosti, jakou se pohybuje anglikánská církev, jsem myslel, že to tu bude bezpečně ještě deset let. Bude mi líto, že přijdu o ten domek, zejména proto, že jsem si zaplatil za přístavbu. Pro mou práci to tady bylo ideální a bude mi líto odjet. Je tu ale naděje, že bych nemusel. Nevím, co církev udělá s budovou, ale určitě nebude lehké ji prodat. Je možné, že bych mohl tenhle domek koupit. Ještě je brzy, abych o tom přemýšlel, ani nevím, jestli patří koleji nebo diecézi. Tyhle otázky jsou mi naprosto cizí."

Takže Gregory buď nevěděl o podmínkách závěti slečny Arbuthnotové, nebo si dal práci, aby to skryl. Zdálo se, že teď už se nelze nic dalšího dozvědět, a Gregory se začal ve svém křesle vrtět.

Ale Dalglish ještě neskončil. "Byl jedním z vašich žáků Ronald Treeves?" zeptal se.

"Jistě. Učím klasičtější řečtinu a hebrejštinu všechny svěcence kromě těch, kdo se připravují na rigorózum. Treeves vystudoval geografii; to znamenalo, že tady studoval tříletý běh a s řečtinou začínal od začátku. Ovšem, už jsem skoro zapomněl! Vy jste sem vlastně původně přijel prošetřit jeho smrt. Teď v tom srovnání vypadá nedůležitá, že? No, ona byla vždycky nedůležitá, alespoň jako možná vražda, tak to myslím. Soud měl možná logicky vytknout výrok o sebevraždě."

"To jste si pomyslel, když jste uviděl tělo?"

"K tomu názoru jsem dospěl až poté, co jsem měl čas v klidu si to promyslet. Přesvědčily mě ty složené šaty. Mladý muž, který se chce vyšplhat na útes, si nesloží plášť a sutanu s takovou obřadnou péčí. Přišel sem v pátek večer z nějaké soukromé hodiny před večerní bohoslužbou a vypadal jako obvykle; to znamená, že nebyl nijak veselý, ale to on nebyl nikdy. Nemohu si vzpomenout, že bych s ním mluvil o něčem jiném než o překladu, na kterém pracoval. Pak jsem hned odjel do Londýna a zůstal přes noc ve svém klubu. Když jsem se v sobotu odpoledne vracel, zastavila mě paní Munroeová."

"Jaký byl?" zeptala se Kate.

"Ronald Treeves? Flegmatik, dřív, inteligentní, ale možná ne tak chytrý, jak si myslel, nejistý, na mladého člověka mimořádně netolerantní. Myslím, že v jeho životě hrál dominantní roli papá. Asi se to vztahovalo i na jeho volbu profese; když nemůžete uspět v tat'kově oboru, musíte si zvolit obor co nejdlehlější. Ale nikdy jsem s ním nemluvil o jeho soukromém životě. To jsem si určil jako zásadu, nezaplétat se se svěcenci. Je to cesta ke katastrofě, zejména na takhle malé koleji. Jsem tady, abych je učil řečtinu, ne abych se nořil do jejich duší. Když jsem řekl, že potřebuji soukromí, znamená to i soukromí od tlaků lidské osobnosti. Mimochodem, kdy hodláte pustit na veřejnost zprávu o této vraždě? Myslím, že můžeme očekávat obvyklý nával médií."

"Je jasné, že to nemůžeme donekonečna držet pod pokličkou," odpověděl Dalglish. "Diskutuji s otcem Sebastianem o tom, jak může pomoci odbor public relations. Když budeme mít co sdělit, uspořádáme tiskovou konferenci."

"A proti mému zítřejšímu odjezdu do Londýna není námitek?"

"Není v mé moci zabránit vám v něm."

Gregory zvolna vstal. "No, myslím, že ten zítřejší oběd budu muset stejně zrušit. Mám pocit, že tady to bude zajímavější než ta otravná debata o tom, jak se provinili moji vydavatelé, a o podrobnostech nové smlouvy. Předpokládám, že vám bude milejší, když jim nevysvětlím, proč jsem to zrušil."

"V současné době by to bylo prospěšné."

Gregory zamířil ke dveřím. "Škoda. Docela by mě bavilo vysvětlovat, že nemohu přijet do Londýna, protože jsem podezřelý z vraždy. Sbohem, komandere. Kdybyste mě ještě potřeboval, víte, kde mě najdete."

Kapitola 19

Tým skončil den, stejně jako začal, společným rozhovorem v domě svatého Matouše. Ale teď byli v té pohodlnější ze dvou místností, seděli na gauči a v křeslech a pili poslední kávu toho dne. Bylo načase výsledky dosavadního vyšetřování shrnout. Prověřili čas a místo telefonního hovoru paní Cramptonové. Někdo volal z telefonu umístěného na zdi na chodbě před obývacím pokojem paní Pilbeamové. Hovor se uskutečnil v devět dvacet osm. To byl další důkaz, a velmi důležitý. Svědčil o tom, co si všichni mysleli o začátku: že vrah byl ze svatého Anselma.

Piers ten objev shrnul: "Jestli je to pravda a ten volající pak zatelefonoval arciděkanovi na mobil, tak jsou všichni, kdo byli na večerní pobožnosti, mimo podezření. Takže nám zbývají Surteesovi, Gregory, inspektor Yarwood, Pilbeamovi a Emma Lavenhamová. Nepředpokládám, že by někdo z nás viděl vážného podezřelého v doktorce Lavenhamové a vylučujeme Stannarda." "Ne docela," podotkl Dalglish. "Nemáme právo ho tady držet a jsem si téměř jistý, že neměl tušení, jak Crampton zemřel. To nutně neznamená, že se do toho nezapletl. Pustili jsme ho z koleje, ale nepouštíme ho ze zřetele."

"Je tu ale jedna věc," pokračoval Piers. "Arbuthnot dorazil do sakristie jen chvíli před bohoslužbou. Tu informaci mám od otce Sebastiana, který vůbec nemá tušení o tom, jak je důležitá. Robbins a já jsme to prověřili, pane. Oba jsme doběhli od dveří do jižního ambitu a přes dvůr za deset vteřin. Měl by právě tak čas zatelefonovat a v půl desáté dorazit zpátky do kostela."

"Ale to by bylo riskantní, ne?" namítla Kate. "Každý by ho mohl vidět."

"V té tmě? A v tom slabém světle v ambitu? A kdo by ho tam mohl vidět? Byli v kostele. Moc velké riziko to nebylo."

"Nevím, jestli to není předčasné, pane," vmísil se Robbins, "už teď vylučovat všechny, kdo byli v kostele. Dejme tomu, že měl Kain komplice. Nic nedokazuje, že to byl zločin spáchaný jednou osobou. Ti, kdo byli v kostele před devátou

hodinou a dvacátou osmou minutou, nemohli telefonovat, ale to neznamená, že by někdo z nich nemohl být zapletený do vraždy"

"Spiknutí?" zapochyboval Piers. "No, třeba. Bylo jich tam dost, kteří ho nenáviděli. Možná jde o zločin jednoho muže a jedné ženy. Když Kate vyslyšela Surteesovy, bylo úplně jasné, že něco skrývají. Eric byl upřímně vyděšený."

Jediný podezřelý, z něhož vypadlo něco zajímavého, byla Karen Surteesová. Prohlásila, že ani ona, ani bratr za celý večer neopustili dům svatého Jana. Do jedenácti se dívali na televizi a pak šli spát. Když se Kate zeptala, zda jeden z nich by mohl z domu odejít, aniž by to ten druhý věděl, řekla: "To je dost průhledný způsob, jak se nás zeptat, jestli někdo z nás vyšel do bouře zabít arciděkana. Tak tedy, ovšemže ne. A jestli myslíte, že Eric mohl vyjít z domu bez mého vědomí, tak já tvrdím, že ne. Spali jsme v té samé posteli, jestli to musíte vědět. Já jsem vlastně jeho poloviční sestra, a i kdybych nebyla, vyšetřujete vraždu, ne incest, takže vás to nemusí zajímat."

"A oba jste byli přesvědčeni, že mluví pravdu?" zeptal se Dalgliesh.

"Jediný pohled do tváře jejího bratra nám to potvrdil," řekla Kate. "Nevím, jestli mu oznámila, co hodlá říct, ale jemu se to nelíbilo. A je divné, že se obtěžovala nám to říkat. Mohla klidně tvrdit, že kvůli bouři byli oba skoro celou noc vzhůru a měli by alibi. Jistě, určitě je to žena, která ráda šokuje, ale to snad není důvod, aby nám vykládala o incestu – jestli na tom vůbec něco je."

Ozval se Piers. "Ale ukazuje to, že byla celá žhavá opatřit si alibi, ne? Mně připadá, jako by ti dva mysleli dopředu a mluvili pravdu už teď, protože nakonec se na ni u soudu budou moci spolehnout."

Větvičku v bytě Raphaela Arbuthnota v severním ambitu našli, ale jinak technici neobjevili nic zajímavého. Během dne se Dalglieshovi potvrdilo, že ji na začátku právem považoval za důležitou. Pokud byla jeho teorie správná, větvička byla důležitá stopa, ale on usoudil, že vyslovovat podezření nahlas by bylo předčasné.

Diskutovali o výsledcích jednotlivých výsledků. Kromě Raphaela všichni na koleji i v domech prohlašovali, že v půl dvanácté už byli počestně v posteli, a třebaže je občas rušil silný vítr, během noci neviděli ani neslyšeli nic neobvyklého. Otec Sebastian byl vstřícný, ale chladný. Jen s obtížemi skrýval svou nelibost nad tím, že ho vyslyšají nižší šarže, a zahájil prohlášením, že jim může věnovat jen velmi málo času, protože čeká, že má přijet paní Cramptonová. Moc času ovšem nepotřebovali. Rektor vypověděl, že do jedenácti pracoval na článku do teologického časopisu a v půl dvanácté šel spát, poté, co si jako obvykle dal na noc sklenku whisky. Otec John Betterton a jeho sestra četli až do půl jedenácté, pak slečna Bettertonová pro oba uvařila kakao. Pilbeamovi se dívali na televizi a obrnili se proti bouřlivé noci hojnými šálky čaje.

V osm hodin jim pracovní den skončil. Technici už dávno odjeli do svého hotelu a teď si i Kate, Piers a Robbins řekli dobrou noc. Zítra pojedou Kate s Robbinsem do Ashcombe House zjistit něco, pokud bude co, o pobytu Margaret Munroeové v této instituci. Dalgliesh zamkl písemnosti, které považoval za soukromé, do svého kufříku a vydal se přes západní dvůr k Jeronýmovi.

Zazvonil telefon. Byla to paní Pilbeamová. Otce Sebastiana napadlo, že komander Dalgliesh bude třeba chtít večeri k sobě do bytu. Ušetřilo by mu to cestu do Southwoldu. Byla by to jenom polévka a salát se studeným masem a trochu ovoce, ale pokud by to stačilo, Pilbeamová mu to s radostí zane. Dalgliesh byl rád, že si ušetří cestu autem, poděkoval jí a řekl, že to jídlo velmi uvítá. Za deset minut je donesl Pilbeam. Dalgliesh ho podezíral, že nechťel ženu pustit potmě ani těch pár kroků přes dvůr. Teď překvapivě obratně odtáhl psací stůl od stěny, prostřel jej a naservíroval jídlo.

"Necháte-li podnos přede dveřmi, pane, odnesu ho během hodiny," řekl Pilbeam.

V termosce byla polévka minestrone, hustá zeleninou a nudlemi, očividně domácí. Paní Pilbeamová také poslala misku strouhaného parmezánu, teplé rohlíky v ubrousku a máslo. Pod utěrkou Dalgliesh našel talíř salátu se šunkou. Někdo, možná otec Sebastian, dodal také láhev klaretu, ale sklenku ne. Dalgliesh, který pil nerad sám, si po jídle raději uvařil kávu. Dal podnos před dveře a za několik minut zaslechl na dlažbě ambitu Pilbeamovy těžké kroky. Otevřel, poděkoval mu a popřál dobrou noc.

Zjistil, že je v neradostném stavu fyzické únavy a duševního rozrušení, což je pro spánek vražedné. Ticho bylo strašidelné, a když přistoupil k oknu, viděl černou siluetu koleje, komíny, věž a kupoli jako jednotnou hmotu proti bledšímu nebi. Kolem sloupů severního ambitu byla stále omotaná modrobílá policejní páska a dlažba ambitu už byla téměř bez listů. V slabém světle lampy nade dveřmi jižního ambitu se kočičí hlavy dvora leskly a fuchsie na kamenné zdi vypadala nepřírodně jásavě a nepřipadně, jako cákanec rudé barvy.

Usadil se ke čtení, ale okolní klid nenalézal odezvu v jeho duši. Je to atmosférou toho místa, že mu připadá, jako by byl jeho život před soudem? Pomyslel na dlouhá léta dobrovolné samoty od smrti své ženy. Nezneužíval svou práci k tomu, aby se vyhnul závazkům lásky, aby udržel neporušený ten byt nad Temží, který vypadal stejně, když se do něj večer vracel, jako když ho ráno opouštěl? Být nezúčastněným pozorovatelem života mělo svou důstojnost; mít zaměstnání, v němž si člověk udržoval soukromí, ale měl důvod – služebně – pronikat do soukromí druhých, mělo své výhody pro spisovatele. Ale nebylo na tom něco nečestného? Když člověk stojí takhle dlouho stranou, není v nebezpečí, že utlumí, možná i ztratí, toho inspirujícího ducha, kterého zdejší kněží nazývají duší? Napadlo ho šest veršů a on sáhl po papíru, přetřhl ho napůl a zapsal je:

Epitaf za mrtvého básníka
Teď pohřbili ho v temnotách
v samotě dlouhé pouhý sáh,
bez rukou, co ho hladit chtěly,
i rtů, které se láskou chvěly.
Už nemůže být milován.

Tak nádherně si stačí sám.

Po chvíli pod to naškrábal "S omluvou věnováno Marvellovi". Vzpomněl si na doby, kdy se mu verše sypaly z rukávu tak snadno jako tyhle ironické veršičky. Ted to byla spíš rozumová záležitost, vypočítaná volba a uspořádání slov. Bylo v jeho životě ještě něco spontánního?

Řekl si, že to sebezpytování začíná být morbidní. Aby je setřásl, musí vypadnout ze svatého Anselma. Před spaním potřebuje svižnou procházku. Zavřel dveře od Jeronýma, prošel kolem Ambrože, v němž za důkladně zataženými závěsy nebylo vidět světlo, odemkl železnou bránu, rázně se otočil k jihu a vykročil k moři.

Kapitola 20

Byla to slečna Arbuthnotová, která stanovila, že na dveřích pokojů svěcenců nemají být zámky. Emma by zajímalo, co by asi podle slečnina mínění svěcenci mohli dělat, nebýt ustavičného rizika, že k nim někdo vpadne. Nebyl v tom třeba nepřiznaný strach ze sexuality? Třeba kvůli tomu nebyly zámky ani v pokojích hostů. Zamčená železná brána vedle kostela zajišťovala po celou noc bezpečnost, která byla považována za nezbytnou. Čeho se bát za touto elegantní bariérou? Protože tu nebyla tradice zámků ani závor, nebyly na koleji žádné, které by se teď daly nainstalovat, a Pilbeam by strávil celý den cestou do Lowestoftu, i kdyby našel obchod, který by měl v neděli otevřeno. Otec Sebastian se proto zeptal Emmy, jestli by se necítila líp v hlavní budově. Emma, které se nechtělo přiznat k nervozitě, ujistila rektora, že jí to takhle naprosto vyhovuje. Otec Sebastian se jí podruhé nezeptal, a když se po večerní pobožnosti vrátila k sobě a zjistila, že zámky ještě nebyly instalovány, byla příliš hrdá, než aby ho šla vyhledat, přiznala se ke svému strachu a řekla mu, že změnila názor.

Převlékla se, pak se usadila ke svému laptopu a odhodlaně se pokusila pracovat. Ale byla příliš unavená. Myšlenky a slova přicházely ve směsici, kterou překrývaly události dne. Pozdě dopoledne ji vyhledal Robbins a požádal ji, aby přišla do jejich prozatímní kanceláře ve svatém Matouši. Tam s ní Dalglish s inspektorkou Miskinovou po levici krátce probrali události včerejší noci. Emma vysvětlila, že ji probudil vítr a pak zaslechla jasný zvuk zvonu. Neuměla vysvětlit, proč přes sebe přehodila župan a vydala se zjistit, co se děje. Ted' jí to připadalo hloupé a nerozvážené. Snad ještě napůl spala, nebo ten jediný úder, který slyšela ve větru, v ní probudil zapomenutou vzpomínku na naléhavé volání zvonů v jejím dětství a dospívání, které bylo třeba nekompromisně poslechnout, ne o něm bádát.

Ale už byla úplně probuzená, když otevřela dveře kostela a mezi sloupovím spatřila jasně osvětlený Poslední soud a dvě postavy, jednu ležící tváří k zemi a druhou zhroucenou nad ní v postoji lítosti i zoufalství. Dalglish nežádal, aby mu ten výjev detailně popsala. Proč také, pomyslela si; byl tam. Nevyjádřil soucit nebo účast nad tím, co zažila, ale vždyť ona nebyla truchlící pozůstalá. Otázky byly jasné a jednoduché. Ne že by ji chtěl šetřit; na všechno, co se chtěl dovědět, se zeptal bez ohledu na její rozrušení. Když ji seržant Robbins přivedl do místnosti a komander Dalglish vstal ze své židle a vyzval ji, aby se posadila, v duchu si řekla: Nemluvím s člověkem, který napsal Případ k řešení a jiné básně, mluvím s policistou. V tom nemohou být spojenci. Byli lidé, které milovala a které chtěla chránit; on nemusí být nikomu věrný, jen pravdě. A nakonec přišla otázka, které se děsila.

"Promluvil otec Martin, když jste přišla až k němu?"

Odmíkla se, než odpověděla. "Ano, jen pár slov."

"Co řekl, doktorko Lavenhamová?"

Neodpověděla. Nechtěla lhát, ale už pouhá vzpomínka na ta slova jí připadala jako zrada.

Ticho se prodlužovalo, pak řekl: "Doktorko Lavenhamová, viděla jste mrtvého. Viděla jste, co se arciděkanovi stalo.

Byl to vysoký, silný muž. Otcí Martinovi je skoro osmdesát a už je slabý. Zvednout ten mosazný svícen, jestli se dokáže, že to byla vražedná zbraň, vyžaduje jistou sílu. Opravdu si myslíte, že by to otec Martin mohl udělat?"

"Ovšemže ne!" vykřikla. "On není schopný krutosti. Je laskavý a dobrý, je to nejlepší člověk, jakého znám. To mě ani nenapadlo. Nikoho by to nemohlo napadnout!"

"Tak proč se domníváte, že to napadlo mě?" otázal se komander Dalglish tiše.

"A co podle vás – když jste o tom později přemýšlela – tím mohl myslet?"

Zeptal se jí ještě jednou. Emma mu pohlédla do očí. "Řekl: „Ach Bože, co jsme to udělali, co jsme to udělali?“ "

Později o tom přemýšlela. Nebyla to slova, která by šla zapomenout. Nic z toho výjevu nikdy nezapomene. Nespouštěla oči ze svého vyšetřovatele.

"Podle mě tím myslel to, že by byl arciděkan naživu, kdyby nepřišel do svatého Anselma. Možná by ho jeho vrah nezabil, kdyby nevěděl, jak moc je tady arciděkan neoblíbený. Ta zášť možná přispěla k jeho smrti. Kolem nemůže být bez viny."

"Ano," řekl už jemněji, "to mi otec Martin říkal také."

Pohlédla na hodinky. Bylo za deset minut půl dvanácté. Bylo jí jasné, že práce už nepřichází v úvahu, a tak si šla lehnout. Protože její apartmá bylo na konci řady, ložnice měla dvě okna a z jednoho byl výhled na jižní zeď kostela.

Zatáhla závěsy, než vlezla do postele, a rezolutně se pokusila zapomenout na nezamčené dveře. Zavřela oči, ale na sítnici jí obrazy smrti bublaly jako krev, skutečnost byla ještě strašnější v představách. Znovu viděla tratoliště husté krve, ale teď do něj jako šedé zvrátky prosakoval jeho mozek. Groteskní obrazy zatracenců a šklebících se ďáblů ožily a prováděly necudné posunky. Když otevřela oči, aby zahнала tu hrůzu, dolehla na ni tma pokoje. Dokonce ve vzduchu byla cítit smrt.

Vstala z postele a otevřela okno vedoucí do křovinaté krajiny. Dole dovnitř vnikl blahodárný závan čerstvého vzduchu a ona vyhlédla do tiché krajiny a na nebe poseté hvězdami.

Vrátila se do postele, ale spánek nepřicházel. Nakonec se zvedla a sešla dolů. Sledovat ve tmě ty nezamčené dveře bylo

míň traumatické než si představovat, že se pomalu otevírají, být v obýváku bylo lepší než bezmocně ležet v posteli a čekat, až se na schodech ozvou cílevědomé kroky. Uvažovala, zda má pod kliku dveří zapřít židli, ale nemohla se přimět k činu, který by byl ponižující a stejně neúčinný. Pohrdala sebou, že je tak zbabělá, říkala si, že jí nikdo nechce ublížit. Ale pak jí opět vytanula na mysli představa těch rozdrčených kostí. Někdo na pobřeží, možná někdo v koleji, vzal mosazný svícen a rozbil arciděkanovi lebku a tloukl znovu a znovu v záchvatu krvežíznivosti a nenávisti. Mohl to být čin duševně zdravého člověka? Byli všichni ve svatém Anselmu v bezpečí?

Vtom uslyšela vrznutí železné brány, pak klapnutí, jak se zavřela. Kolem prošly kroky Jisté, ale tiché, ta chůze rozhodně nebyla kradmá. Opatrně otevřela dveře a vyhlédla, srdce jí bušilo. Komander Dalglish otevřel dveře Jeronýma. Zřejmě musela vydat nějaký zvuk, protože se otočil a přešel k ní. Otevřela mu dveře. Úleva, že ho vidí, že vidí jakoukoli lidskou bytost, ji překonala. Věděla, že to musí být vidět na jejím výrazu.

"Není vám nic?" zeptal se starostlivě.

Vyloudila úsměv. "Teď zrovna se necítím nejlíp, ale o nic nejde. Nemohla jsem usnout."

"Myslel jsem, že vás přestěhovali do hlavní budovy. Nenabídl vám to otec Sebastian?"

"Nabídl, ale já myslela, že mi tady bude dobře."

Pohlédl ke kostelu. "Tady to pro vás není pěkná scéna. Nechcete si to vyměnit se mnou? Možná byste to měla útulnější." Bylo pro ni těžké, aby skryla úlevu. "Ale nebude vás to obtěžovat?"

"Ani trochu. Většinu věcí můžeme přestěhovat zítra. Teď potřebujete jediné povlečení. Vaše prostěradlo asi na mou postel nepůjde. Mám dvojitou."

"Vyměníme si tedy jen polštáře a deky?" navrhla.

"To je dobrý nápad."

Když je nesla do Jeronýma, viděla, že on své polštáře a deku už připravil dolů, položil je na jedno z křesel. Vedle něj stála taška z kůže kombinované s plátnem. Možná si nachystal věci, které bude potřebovat na večer a na zítřejší ráno. Přistoupil ke kredenci. "Kolej nám dodala obvyklé neškodné nápoje, takže v lednici je půllitr mléka. Chtěla byste kakao nebo ovomaltinu? Nebo tu mám láhev klaretu, kdybyste mu dala přednost."

"Dala bych si trochu vína, díky."

Sundala z křesla deku, aby se mohla posadit. Vyndal z malé skříňky láhev, vývrtku a dvě velké sklenky

"Kolej očividně nepředpokládá, že by její návštěvníci pili víno. Musíme pít z těchto skleniček nebo z hrnků."

"Ty skleničky jsou dobré. Ale vy musíte otevřít láhev!"

"To je nejlepší, otevřít ji, když je potřeba."

Překvapilo ji, jak uvolněně se s ním cítí. To jsem potřebovala, řekla si, prostě nebýt sama. Dlouho nepromluvili, teprve po první sklenice. Vyprávěl jí, jak jezdil do téhle koleje jako chlapec, o otcích s vykasanými sutanami, kteří s ním trénovali kriket za západní branou, o tom, jak jezdil pro ryby do Lowestoftu, o radosti z nočního čtení v knihovně.

Vyptával se jí na studijní plán její třídy ve svatém Anselmu, jak vybírá básníky, které mají studovat, jak svěcení reagují. O vraždě se nezmínil. Jejich rozhovor nebyl povrchní, ale nebyl ani nucený. Líbil se jí jeho hlas. Jako by se část její mysli oddělila, plula nad nimi a nechala se uklidňovat tím tichým kontrapunktem mužského a ženského hlasu.

Když se zvedla a řekla dobrou noc, náhle vstal a řekl s formálností, kterou zatím neprojevil: "Strávím noc v tomhle křesle, jestli proti tomu nic nemáte. Kdyby tady byla inspektorka Miskinová, požádal bych ji, ať tu zůstane s vámi ona. Jelikož tu není, zaujmu její místo, pokud ovšem nic nenamítáte."

Poznala, že jí to chce ulehčit, že nechce naléhat, ale že ví, jak moc se bojí být sama. "Nebude vás to hrozně obtěžovat? Budete mít nepohodlnou noc."

"Naprosto pohodlnou. Jsem zvyklý spát po křeslech."

Ložnice v Jeronýmu byla téměř totožná s její. Lampička u postele byla rozsvícená a Emma viděla, že si své knihy s sebou nevzal. Četl – určitě ne poprvé – Beowulfa. Také tam měl paperback z Penguinu, starý a vybledlý, Raní viktoriánští romanopisci od Davida Cecila s fotografií autora, který vypadal směšně mladě, a s cenou ve starých penězích na zadní obálce. Takže jako ona, pomyslela si, také rád shání knihy po antikvariátech. Třetí kniha byla Mansfieldský park. V duchu si říkala, zda mu je nemá vzít dolů, ale nechťelo se jí vnucovat, když už si řekli dobrou noc. Bylo to divné, spát na jeho prostěradle. Snad jí nepohrdá pro její zbabělost. Vědomí, že on spí dole, ji velice uklidnilo. Zavřela oči do tmy, ne do tančících obrazů smrti, a za chvíli usnula. Probudila se po bezesné noci a pohledem na hodinky zjistila, že je sedm. Všude bylo úplné ticho, a když sešla dolů, spatřila, že Dalglish už odešel a vzal si s sebou deku i polštáře. Otevřel okno, jako by se chtěl ujistit, že tam nezůstane ani slabá stopa jeho dechu. Věděla, že neřekne nikomu, kde strávil noc.

Knihy třetí

HLASY Z MINULOSTI

Kapitola 1

Ruby Pilbeamová nepotřebovala budík. Osmnáct let se budila, v zimě i v létě, v šest hodin. A také v to pondělí ráno

natáhla ruku a rozsvítila lampičku na nočním stolku. Reg se okamžitě probudil, odhodil lůžkoviny a začal se štrachat z postele. Ruby ucítila teplou vůni jeho těla, jako vždy důvěrně útěšnou. Jestlipak vůbec spal, nebo jen bez hnutí čekal, až se pohne ona? Ani jeden z nich nespál, kromě chviliek neklidné dřimoty, až do tří hodin, kdy vstali, sešli do kuchyně, pili tam čaj a čekali na ráno. Vyčerpání nakonec milosrdně přemohlo šok i hrůzu, takže si ve čtyři šli znovu lehnout. Spali trhaně, ale spali.

Oba měli v neděli hodně práce a jen ta nekonečná cílevědomá činnost dodala tomu strašnému dni zdání normality. Včera večer, když se schouleně posadili u kuchyňského stolu, hovořili o vraždě septem, jako by ty malé útulné pokoje domu svatého Marka byly plné ukrytých posluchačů. Hovořili obezřetně, nevyslovovali žádná podezření, nedoříkali věty a hovor prokládali nešťastnými pauzami. Už jen říct, že je absurdní myslet si, že by někdo ze svatého Anselma mohl být vrahem, znamenalo zrádné propojení místa a činu. Vyslovit jméno, byť i v osvobozující souvislosti, znamenalo připustit myšlenku, že někdo z koleje mohl takový zločin spáchat.

Ale dospěli ke dvěma možným teoriím, které byly příjemnější, protože navozovaly víru. Než se vrátili do postele, opakovali si v duchu ty příběhy jako mantru. Někdo ukradl klíče ke kostelu, někdo, kdo už dřív navštívil kolej, možná někdy před několika měsíci, a věděl, kde jsou a že se kancelář slečny Ramseyové nikdy nezamyká. Ta osoba se domluvila na schůzce s arciděkanem, ještě než sem v sobotu dorazil. Proč se setkali v kostele? Na jakém lepším místě? Nemohli se bez rizika sejít v apartmá pro hosty a jinde nebylo soukromí. Možná vzal arciděkan sám ty klíče a odemkl svému návštěvníkovi kostel. Pak dotyčný přišel, došlo k hádce, zmocnila se jich vražedná zuřivost. Možná už tam návštěvník přišel s plánem na vraždu, přišel se zbraní, s pistolí, se zabíjákem, s nožem. Nevěděli, jak arciděkan zemřel, ale oba si představovali záblesk a bodnutí čepele. A pak úprk, neznámý přelezl železnou bránu, zmizel tudy, kudy se sem dostal. Druhá teorie byla ještě přijatelnější, ještě víc uklidňující. Arciděkan si půjčil klíče a šel do kostela ze svých vlastních důvodů. Větrelec byl zloděj, který tam přišel ukrást obraz nebo stříbro. Arciděkan ho překvapil a zloděj ve strachu udeřil. Toto vysvětlení bylo mlčky přijato jako rozumné a ani Ruby, ani její muž už o vražedné noci nemluví. Většinou Ruby chodila do koleje sama. Snídaně se podávala až v osm hodin, v půl osmé byla ranní pobožnost, ale Ruby ráda začínala svůj den plánováním. Otec Sebastian snídal ve svém obývacím pokoji, tam se mu neměnně servírovalo ranní jídlo: čerstvý pomerančový džus, káva a dvě celozrnné topinky s Rubyiným citronovým džemem. V osm třicet přijížděly z Reydonu paní Bardwellová a paní Staceyová, její pomocnice s domácími pracemi, paní Bardwellová řídila starou fordku. Ale dnes neprijedou. Otec Sebastian oběma telefonoval a požádal je, ať s návratem o dva dny počkají. Ruby by ráda věděla, jak jim to vysvětlil, ale nechtěla se ptát. Pro ni a Rega to znamenalo víc práce, ale Ruby byla ráda, že je ušetřena jejich živé zvědavosti, jejich nezbytných výkřiků hrůzy. Připadalo jí, že vražda je možná i zábavná pro lidi, kteří neznají obět a nejsou v podezření. Elsie Bardwellová by z toho určitě vytěžila maximum. Reg chodil do hlavní budovy většinou později než v půl sedmé, ale dnes vyšli ze svatého Marka společně. Nic ji nevysvětloval, ale ona věděla proč. Svatý Anselm už nebyl posvátné a bezpečné místo. Reg jí svítil silnou baterkou na cestičku vyšlapanou v trávě k železné bráně, jež vedla do západního dvora. Nad keří se svítil slabý rozbřesk, ale jí se zdálo, že jsou v neproniknutelné tmě. Reg posvítí na bránu, aby našel klíčovou díрку. Za branou osvětlovala slabá světla v ambitech štíhlé sloupky a vrhala stíny na kamenné chodníčky. Severní ambit byl ještě obehnán páskou a celá jeho půlka teď byla zbavená listů. Nad hromadou spadaneho listí čněl černý a hrozivý kmen kaštanu. Když světlo baterky krátce dopadlo na fuchsii na východní zdi, její rudé květy se zaleskly jako kapky krve. V chodbě, která oddělovala obývací od kuchyně, Ruby natáhla ruku po vypínači. Ale tma nebyla naprostá. Přední část chodby osvětloval proužek světla z otevřených dveří sklepa.

"To je divné, Regu," obrátila se na muže. "Dveře do sklepa jsou otevřené. Někdo je už takhle brzy vzhůru! Byly вчера večer zavřené?"

"Včera byly zavřené. To myslíš, že bych je nechal otevřené?"

Došli až ke kamenným schodům. Byly jasně osvětlené silnými nástrojnými lampami a opatřené silným dřevěným zábradlím na obou stranách. Pod schody, pod jasným světlem, leželo bezvládné tělo ženy.

Ruby nevěřícně vykřikla: "Panebože, Regu! To je slečna Bettertonová!"

Reg Ruby odstrčil. "Zůstaň tady, holka," vyhrkl a pak se ze schodů ozval klapot jeho bot. Jen na okamžik zaváhala a pak se vydala za ním, přidržujíc se oběma rukama levého zábradlí. Společně poklekli u těla.

Ležela na zádech, hlavou k poslednímu schodu. Na čele měla jediný hluboký šrám, pokrytý sedlinou zaschlé a mokvající krve. Měla na sobě vybledlý župan z kašmírové vlny a pod ním bílou bavlněnou noční košili. Řídké šedé vlasy měla spletené do čůpku, který byl ukončený zkroucenou gumičkou. Oči, upřené nad schody, byly otevřené a bez života.

Ruby zašeptala: "Bože můj, to ne! Dušinko moje ubohá, dušinko ubohá!"

Vztáhla ruku po mrtvém těle v instinktivním gestu, které jí okamžitě připadlo zbytečné. Z vlasů a z županu ucítila kyselý pach neudržovaného stáří a pomyslela si, zda právě ten zbude ze slečny Bettertonové, až všechno ostatní pomine. Zalkla se bezmocnou lítostí a stáhla ruku. Slečna Bettertonová nechtěla, aby se jí dotýkala, dokud byla naživu; proč jí to vnucovat po smrti?

Reg se narovnal. "Je mrtvá. Mrtvá a studená. Vypadá, to, že si zlomila vaz. Nikdo pro ni nemůže nic udělat. Radši bys měla zajít za otcem Sebastianem."

Že má vzbudit otce Sebastiana, najít ta správná slova a odvahu je vyslovit, Ruby polekalo. Byla by mnohem radši, kdyby tu zprávu oznámil Reg, ale to by znamenalo, že by tu musela zůstat sama u mrtvé, a ta vyhlídka byla mnohem děsivější. Poprvé u ní strach převážil nad lítostí. Prostory sklepa se táhly do dálky, do velké oblasti černočerné tmy, ve které číhaly hrozné věci. Nebyla žena s bujnou fantazií, ale teď jí připadalo, že ten důvěrně známý svět denní rutiny, svědomité práce, družnosti a lásky se kolem ní rozpouští. Věděla, že Reg jen vztáhne ruku a celý sklep s nabílenými stěnami a označenými policiemi s láhvemi vína bude tak známý a neškodný, jako když tam chodila s otcem Sebastianem

pro víno k večeri. Ale Reg nenatáhl ruku. Musí všechno nechat tak, jak to bylo.

Každý schod jí připadal vysoký, když stoupala nahoru, nohy jí náhle zeslábly, odmítly ji nést. Rozsvítila všechna světla a chvíli zůstala stát, sbírala sílu, než vyšla ty dva schody k bytu otce Sebastiana. Nejdřív zaklepala příliš nesměle; musela na dveře zabušit, než se nakonec prudce otevřely a stanul v nich otec Sebastian. Nikdy předtím ho neviděla v županu a na okanzík, dezorientovaná tím šokem se jí zdálo, že vidí někoho neznámého. Pohled na ni ho zřejmě také šokoval, protože vztáhl ruku, aby ji podepřel, a vtáhl ji do pokoje.

"Jde o slečnu Bettertonovou, otče. Našli jsme ji s Regem pod schody do sklepa. je bohužel mrtvá."

Překvapilo ji, že její hlas zní tak pevně. Otec Sebastian mlčky zavřel dveře a rychle s ní sešel ze schodů, přičemž ji podpíral paži. Nahoře na schodech do sklepa Ruby počkala a dívala se, jak seběhl dolů a řekl něco Regovi, načež poklekl u těla.

Po chvíli vstal. Promluvil na Rega a hlas měl jako obvykle klidný a autoritativní. "Byl to šok pro vás oba. Myslím, že bude nejlepší, když budete tiše pokračovat ve své každodenní práci. Komander Dalgliesh a já uděláme, co je potřeba. Jen práci a modlitbou překonáme tuhle hroznou dobu."

Reg vystoupal po schodech a spolu s Ruby mlčky přešli do kuchyně.

"Myslím, že budou chtít snídani jako obvykle," prohodila Ruby.

"To víš že jo, milánku. Nemůžou začít den s prázdným žaludkem. Slyšela jsi, co povídal otec Sebastian. Tiše budeme pokračovat v naší každodenní práci!"

Ruby na něho upřela žalostný pohled. "Nebyla to nehoda, vid'?"

"Ale byla! Taková věc se může stát každou chvíli. Chudák otec John. Bude to pro něj strašný."

Jen jestli, řekla si Ruby. Bude to šok, to je jasné, jako každá náhlá smrt. Ale nedalo se popřít, že žít se slečnou Bettertonovou určitě nebylo snadné. Sáhla po svém bílém plášti a sklesle začala připravovat snídani.

Otec Sebastian se odebral do své kanceláře a zatelefonoval Dalglieshovi do Jeronýma. Dalgliesh zvedl telefon hned, takže bylo jasné, že už je vzhůru. Otec Sebastian mu sdělil tu zprávu a za pět minut spolu stáli vedle mrtvol. Otec Sebastian sledoval, jak se Dalgliesh sehnul, dotkl se zkušeným rukama tváře slečny Bettertonové, pak vstal a shlédl na ni v tichém rozjímání.

"Musíme to oznámit otci Johnovi," povzdechl otec Sebastian. "To je úkol pro mě. Myslím, že ještě spí, ale musím ho vidět, než sejde dolů do oratoře na ranní modlitbu. To ho těžce zasáhne. Nebyla to příjemná žena, ale byla to jeho jediná příbuzná a byli si velmi blízcí." Ale nechystal se k odchodu. Místo toho se zeptal: "Máte nějakou představu, kdy se to stalo?"

"Podle smrtelné ztuhlosti bych předpokládal, že je mrtvá asi sedm hodin," odpověděl Dalgliesh. "Patolog nám možná poví víc. Při povrchním ohledání to nikdy nemůže být přesné. Samozřejmě je třeba provést pitvu."

"Zemřela po večerní bohoslužbě, tedy asi o půlnoci. Ale stejně musela přejít halu velice potichu. Ona byla vlastně vždycky tichá. Pohybovala se jako šedý stín." Odmlčel se a dodal: "Nechci, aby ji její bratr viděl tady a takhle. Jistě bychom ji mohli přenést do jejího pokoje. Nebyla pobožná, to vím. Musíme respektovat její cítění. Určitě by nechtěla ležet v kostele, i kdyby byl otevřený, a myslím, že ani v oratoři ne."

"Musí zůstat tam, kde je, otče, dokud ji neprohlédne patolog. Je třeba to považovat za podezřelou smrt."

"Ale alespoň bychom ji mohli přikrýt. Přinesu prostěradlo."

"Ano," přikývl Dalgliesh "přikrýt ji určitě můžeme." Když se otec Sebastian obrátil ke schodům, zeptal se: "Nemáte tušení, co tady mohla dělat, otče?"

Otec Sebastian se otočil a na chvíli zaváhal. Pak odpověděl: "Bohužel mám. Paní Bettertonová si občas dopřála láhev vína, a to dost pravidelně. Všichni kněží o tom věděli a myslím, že to tušili i svěcení, možná i personál. Nikdy nevzala víc než láhev asi tak dvakrát týdně a nikdy to nebylo nejlepší víno. Přirozeně jsem ten problém co nejohleduplněji prodiskutoval s otcem Johnem. Rozhodl jsem se nepodniknout žádné opatření, dokud se věci nevymknou z rukou. Otec John pravidelně za víno platil, alespoň za ty láhve, které objevil. Ovšemže jsme si uvědomovali, že ty příkré schody jsou pro starou ženu dost nebezpečné. Proto jsme tam nechali tak jasné osvětlení a vyměnili lano za dřevěné zábradlí."

"Takže poté, co jste objevil, že máte v komunitě škůdce, vybavil jste schody bezpečným dřevěným zábradlím, abyste mu usnadnil škodit a zabránil mu zlomit si vaz?"

"Máte s tím nějaký problém, komandere?"

"Ne, uvážím-li vaše priority, asi nemám."

Pozoroval, jak otec Sebastian odešel, rázně vystoupal do schodů a nahoře za sebou zavřel dveře. Že si zlomila vaz, to už objasnilo povrchní ohledání. Měla na nohou těsné kožené pantofle a Dalgliesh si všiml, že podrážka pravé boty byla odchlípnutá od svršku. Schody byly jasně osvětlené a vypínač byl asi půl metru od prvního schodu. Protože světlo bylo patrně rozsvícené, když spadla, stěží klopýtla ve tmě. Ale kdyby zakopla na prvním schodě, museli by ji přece najít na schodech buď na zádech nebo obličejem k zemi. Na třetím schodě odzdoła objevil něco, co vypadalo jako malá čmouha krve. Podle polohy těla to vypadalo, jako by letěla vzduchem, udeřila se o kamenný schod a udělala kotrmelec. Sotva by se tak prudce vrhla dolů, snad jedině kdyby rychle běžela ke schodům. To bylo ovšem absurdní. Ale co když ji někdo strčil? Pocítil skličující a téměř naprostou bezmoc. Jestli tohle byla vražda, jak by ji mohl dokázat? Smrt Margaret Munroeové byla podle oficiálního vyjádření přirozená. její tělo bylo zpopelněno, popel pohřbili nebo rozptýlili. Jak moc se tahle nová smrt hodila vrahovi arciděkana Cramptona?

Ale teď to převezmou odborníci na smrt. Přivolají Marka Aylinga na druhé místo zločinu, stanoví dobu smrti, bude se kolem těla krást jako dravec. Hrabě Clark a jeho parta se budou plížit po sklepech a hledat stopy, které pravděpodobně nenajdou. Existovalo-li něco, co Agatha Bettertonová viděla nebo slyšela, nějaký poznatek, který neprozřetelně sdělila nesprávné osobě, teď se Dalgliesh nejspíš nedoví.

Počkal, až se otec Sebastian vrátil s prostěradlem, které pečlivě přetáhl přes tělo, pak oba muži vyšli po schodech ze sklepa. Otec Sebastian vypnul světlo, natáhl se a zavřel závorku na dveřích sklepa.

Mark Ayling dorazil jako obvykle rychle a s víc než obvyklým hlukem. Když dusal vedle Dalglisha halou, prohodil: "Doufal jsem, že s sebou přivezu pitevní zprávu arciděkana Cramptona, ale ještě nebyla přepsaná. Není v ní nic, co by vás překvapilo. Smrt způsobená četnými údery do hlavy těžkou zbraní s ostrým okrajem, například mosazným svícem. Téměř určitě ho zabila druhá rána. Jinak to byl zdravý muž středního věku, který se mohl těšit na penzi."

Navlékl si latexové rukavice, než opatrně sestoupili po schodech do sklepa, ale tentokrát si nebral pracovní oblek. Ohledání těla, i když nebylo ledabylé, trvalo kratší dobu.

Nakonec vstal a řekl: "Mrtvá asi tak šest hodin. Příčina smrti: zlomený vaz. No, kvůli tomu jste mě ani nemusel volat, je to celkem jasné. Prudce sletěla ze schodů, udeřila se na třetím schodě do čela a dopadla na záda. Předpokládám, že si kladete obvyklou otázku: spadla, nebo ji někdo strčil?"

"Na to jsem se chtěl zeptat vás."

"Na první pohled bych řekl, že do ní někdo strčil, ale k tomu potřebujete něco víc než první dojem. U soudu bych na to nepřisahal. Problém je, že ty schody jsou příkré. Třeba byly navrženy tak, aby se na nich stařenky zabíjely. S tímhle úhlem sklonu je docela možné, že se schodů ani nedotkla a praštila se do hlavy až dole. Podle mého je náhodná smrt přinejmenším stejně pravděpodobná jako vražda. Mimochodem, proč máte to podezření? Myslíte, že včera v noci něco viděla? A vůbec – proč šla do sklepa?"

"Měla ve zvyku v noci se toulat," řekl Dalglish obezřetně.

"Šla po víně, co?"

Dalglish neodpověděl. Patolog zaklapl kufřík. "Pošlu vám pro ni ambulanci a vezmu ji na stůl co nejdřív, ale pochybuju, že zjistím něco, co byste nevěděl. Vypadá to, že je vám smrt v patách, že? Vzal jsem tenhle zástož za Colbyho Brooksbanka, který ženil syna v New Yorku, a už mám víc násilných úmrtí než normálně za půl roku. Už vám volali z koronerova úřadu datum soudního ohledání Cramptonova těla?"

"Ještě ne."

"Zavolají. Mně už se ozvali."

Vrhl na tělo poslední pohled a řekl překvapivě jemně: "Chudák stará. Ale aspoň to měla rychlé. Dvě vteřiny hrůzy a pak nic. Jistě by raději zemřela v posteli – ale to my všichni, že?"

Kapitola 2

Dalglish neviděl důvod, proč rušit svůj pokyn, aby Kate navštívila Ashcombe. V devět hodin už byla s Robbinsem na cestě. Ráno bylo pronikavě chladné. První ranní rozbřesk byl růžový jako zředěná krev nad šedou nedozírnou plochou moře. Drobně mžilo a vzduch chutnal kysele. Když stěrače nejdřív zamazaly a pak vyčistily skla, Kate spatřila krajinu zbavenou barvy, v níž i rozlehlá pole cukrovky ztratila svou jasnou zeleň. Musela potlačit lehkou nelibost nad tím, že byla vybrána pro úkol, který považovala za plýtvání časem. AD se málokdy přiznal k předtuše, ale ona věděla ze své vlastní zkušenosti, že detektivova předtucha má obvykle kořeny v realitě; slovo, pohled, náhodná shoda, něco na první pohled nedůležitého nebo nesouvisejícího s hlavním vyšetřováním, co pramení v podvědomí a projeví se jako malé nepříjemné bodnutí. Často se vytratí a k ničemu nevede, ale někdy přivede na důležitou stopu a jen blázní ji ignorují. Bylo jí proti mysli, že musí opustit místo činu a zanechat je Piersovi, ale něco za něco. Řídila Dalglishův jaguár a to byla satisfakce, z toho měla opravdu radost.

A vlastně ani nelitovala, že si odpočine od svatého Anselma. Málokdy se účastnila vyšetřování vraždy, které jí bylo tak nepříjemné. Kolej byla příliš maskulinní, příliš soběstačná, dokonce příliš klaustrofobická, než aby tam bylo příjemně. Kněží i svěcenci byly bezchybně zdvořilí, ale byla to zdvořilost, která šla na nervy. Viděli v ní především ženu, ne policistku; a to si myslela, že tahle bitva už byla vybojována. Také měla dojem, že oni vědí něco tajného, že mají jakýsi esoterický zdroj autority, který poněkud snižoval její vlastní. Zajímalo by ji, zda AD a Piers mají podobné pocity. Pravděpodobně ne, ale oni byli muži a svatý Anselm, přes svou zjevnou jemnost, byl téměř provokativně mužský svět. Kromě toho to byl akademický svět, a v něm se také AD i Piers cítili jako ryby ve vodě. Opět se jí zmocnily dávné pocity méněcennosti pro její společenský původ a nedostatečné vzdělání. Domnívala se, že už se s nimi vyrovnala, i když je úplně nepřekonala. Bylo ponižující, že tucet chlapů v černých sutanách může znovu vzbudit starou nejistotu. Pocítila jistou úlevu, když odbočila na východ z cesty, která vedla po vrcholku útesů, a hukot moře postupně zeslábl. Už jí bušil v uších příliš dlouho.

Raději by s sebou měla Pierse. Aspoň by mohli diskutovat o případu jako rovný s rovným, mohli by se hádat a sekat a ona by mohla být otevřenější než při hovoru s podřízeným důstojníkem. A seržant Robbins jí začínal jít na nervy; vždycky si o něm myslela, že je příliš hodný, než aby to mohla být pravda. Pohlédla na jeho výrazný chlapecký profil, na šedé oči, které pevně hleděly vpřed, a znovu se v duchu musela ptát, proč si vybral policii. Jestli viděl ve své práci poslání, to ona také. Potřebovala povolání, v němž by si mohla připadat užitečně, kde by nedostatek univerzitního vzdělání nebyl považován za nevýhodu, práci, která nabízí podněty, vzrušení a rozmanitost. Pro ni byla služba u policie prostředkem k tomu, aby se vyvihla z bídy a ubohosti svého dětství, z pachu schodů nasáklých močí na sídlišti Ellison Fairweather Buildings. Služba jí dala hodně, včetně bytu s výhledem na Temži; pořád ještě nevěřila, že se na něj zmohla. Kate oplácela loajalitou a oddaností, která občas překvapovala i ji samu. Pro Robbinse, který ve volném čase působil jako laický kazatel, to bylo patrně poslání ve službě jeho nonkonformistickému Bohu. Zajímalo by ji, zda to, čemu věří, se liší od toho, v co věřil otec Sebastian, a pakliže ano, jak se to liší a proč, ale usoudila, že není vhodná doba na teologické diskuse. Jaký by to mělo smysl? V její třídě ve škole bylo třináct různých národností a skoro stejný

počet náboženství. V jejích očích žádné to učení nemělo hlavu a patu. Usoudila, že může žít svůj život bez Boha, ale nebyla si jistá, zda by ho mohla žít bez své práce.

Hospic byl ve vesnici jihovýchodně od Norwiche. "Nesmíme se zamotat do města," upozornila Kate. "Dávejte pozor na odbočku na Bramerton napravo."

O pět minut později opustili A 146 a jeli pomaleji mezi opadanými živými ploty, za nimiž dvojdomky s červenou střechou a identické domy hlásaly, že se na zelené louky roztahuje předměstí.

Robbins tiše řekl: "Moje matka umřela v hospicu před dvěma lety. Obvyklá věc. Rakovina."

"To je mi líto. Ta návštěva pro vás nebude lehká."

"To nic. K mamince se tenkrát chovali úžasně. K nám taky."

S očima upřenými na silnici Kate poznamenala: "Ale musí to vzbuzovat bolestné vzpomínky."

"To, čím maminka trpěla, než se dostala do hospicu, bylo bolestné." Znovu se dlouze odmlčel a pak dodal: "Henry James nazývá smrt 'ta určitá věc'."

"Panebože, pomyslela si Kate, nejdřív AD a jeho poezie, pak Piers, který znal Richarda Hookera, a teď Robbins, který čte Henryho Jamese! Proč mi nepošlou seržanta, jehož představa literárního zážitku by byla čtba Jeffreyho Archera? "Chodila jsem s klukem," odpověděla, "s knihovníkem, který se snažil, abych přišla na chuť Henrymu Jamesovi. Když jsem dočetla větu, zapomněla jsem, jak začala. Podle jednoho citátu si někteří spisovatelé ukousnou víc, než dokážou sežvýkat. Myslíš, že Henry James sežvýkal víc, než ukousl?"

"Já četl jen Utažení šroubu," přiznal Robbins. "Potom, co jsem viděl TV film podle té knihy Na ten citát o smrti jsem někde narazil a utkvěl mi v hlavě."

"Zní to dobře, ale není to pravda. Smrt je jako narození, bolestná, nečistá a nedůstojná. Připomíná nám, že jsme zvířata. Možná bychom udělali líp, kdybychom se chovali jako hodná zvířata, a ne jako bohové."

Nastala delší odmlka, pak Robbins tiše řekl: "Maminka ale umřela důstojně."

To tedy byla jedna z těch šťastných, pomyslela si Kate.

Hospic našli bez obtíží. Byl v solidním domě z červených cihel na kraji vesnice. Velká značka je dovedla po příjezdové cestě až na parkoviště. Za ním se rozkládal hospic, jednopatrová moderní budova vepředu s trávníkem a dvěma kruhovými záhony nízkých stále zelených keřů a vřesu, které hýřily zelenou, nachovou a žlutou barvou.

První dojem na ni v recepci udělalo světlo, květiny a ruch. U stolu tam seděli dva lidé, žena, která zařizovala svému manželovi na zítřek vyjížďku, a duchovní, který tam trpělivě čekal. Kolem vezli na kočárku nemluvně, kulatou hlavu mělo nesmyslně otočenou rudou stuhou s velkou mašlí uprostřed. Otočilo na Kate svůj prázdný, netečný pohled. Holčička, zřejmě se svou matkou, nesla štěně. Dítě zvolalo: "Neseme Trixi ukázat babičce!" a zasmálo se, když mu štěně olízlo ucho. Mladá sestra v růžovém plášti s visáčkou se jménem přecházela halu a podpírala vyhublého muže. Vcházeli návštěvníci s květinami a taškami, vesele volali pozdravy. Kate očekávala atmosféru vážného ticha, ale ne tenhle dojem cílevědomé činnosti, strohé funkční budovy, již oživovali lidé, kteří přicházeli a odcházeli a cítili se tu dobře.

Když se k nim v recepci obrátila šedovlasá neuniformovaná žena, pohlédla na Katin průkaz, jako by byl příchod dvou policejních důstojníků z Metropolitní policie běžným jevem. "Už jste volali, že?" řekla. "Vrchní sestra – slečna Whetstonová – vás očekává. Její kancelář je přímo před vámi."

Slečna Whetstonová a zaslouchala se přicházet. Uvedla je do místnosti, jejíž stěny byly ze tří čtvrtin skleněné. Byla umístěna ve středu budovy a byl z ní výhled na dvě chodby, vedoucí na sever a na jih. Z východního okna bylo vidět do zahrady, která Kate připadala víc institucionální než sama nemocnice. Spatřila pěstěný trávník s dřevěnými lavičkami v pravidelných rozestupech kolem kamenných cestiček a pečlivě rozmístěné záhony s růžemi, jejichž vadnoucí, nerozvitá poupata tvořila barevné skvrny mezi opadanými keři.

Slečna Whetstonová pokynula ke dvěma židlím, posadila se za psací stůl a vrhla na ně povzbuzující úsměv učitelky, která vítá ne zrovna slibné nové žáky. Byla to malá žena s těžkými prsy a silnými šedými vlasy s ofinou nad očima, jimž, jak si Kate všimla, máloco ušlo, ale jež všechno soudily s rozhodnou shovívavostí. Měla na sobě světlemodrou uniformu s páskem se stříbrnou přezkou a s nemocniční visáčkou na hrudi. Přes atmosféru institucionální neformálnosti Ashcombe House zřejmě věřil na status a přednost staromódní vrchní sestry.

"Prověřujeme smrt studenta v teologické koleji svatého Anselma," zahájila Kate. "Jeho tělo našla paní Margaret Munroeová, která tu pracovala, než nastoupila u svatého Anselma. Nic nenasvědčuje tomu, že by se podílela na mladíkově smrti, ale nechala po sobě deník s podrobným popisem, jak ho našla mrtvého. V dalším zápisu byla zmínka, že ta tragédie v ní probudila vzpomínky na něco, co se jí přihodilo před dvanácti lety. Zřejmě to byla událost, která jí dělala starost. Chtěli bychom zjistit, o č šlo. Protože tady tenkrát pracovala jako ošetřovatelka, je možné, že to bylo něco, co se stalo tady, s někým se tu třeba setkala, mohlo jít i o pacienta, kterého ošetřovala. Také je možné, že je mezi zaměstnanci někdo, kdo si ji pamatuje."

Po cestě si Kate v duchu nacvičila, co řekne, vybírala, zavrhovala a hodnotila každé slovo i větu. Vysvětlovala to zároveň slečně Whetstonové i sobě. Než se vydala na cestu, už měla na jazyku otázku pro AD, po čem tu vlastně pátrá, ale nechťelo se jí prozrazovat rozpaky, nevědomost nebo neochotu k úkolu.

Dalglish snad vytušil, jak jí je, a řekl jí: "Před dvanácti lety se stalo něco důležitého. Před dvanácti lety pracovala Margaret Munroeová jako ošetřovatelka v hospicu Ashcombe House. Před dvanácti lety v tom hospicu zemřela Clara Arbuthnotová. Ta fakta spolu mohou, nebo nemusí souviset. Je to spíš výlet do neznáma než konkrétní vyšetřování." Je mi jasné, že může být spojitost mezi smrtí Ronalda Treevese, ať k ní došlo jakkoliv, a smrtí paní Munroeové. Není mi ale jasné, jak to všechno souvisí se smrtí arciděkana Cramptona," namítla Kate.

"To mně také ne, Kate, ale mám pocit, že ta tři úmrtí – Ronalda Treevese, Margaret Munroeové a Cramptonovo – spolu

souvisejí. Je také možné, že Margaret Munroeovou někdo zavraždil. Pakliže ano, je mezi její a Cramptonovou smrtí téměř určitě spojitost. Nemohu věřit, že by ve svatém Anselmu byli dva různí vrahové."

Ten argument jí tehdy připadal dost věrohodný. Teď, když skončila svůj krátký proslov, vrátily se jí pochyby. Neměla ho moc nazkoušený? Nebylo by lepší spoléhat na okamžitou inspiraci? Jasný a skeptický pohled slečny Whetstonové jim nepomohl.

"Jestli jsem vám dobře rozuměla, inspektorko," řekla slečna Whetstonová, "Margaret Monroeová nedávno zemřela na infarkt a zůstal po ní deník, ve kterém je zmínka o důležité události jejího života, k níž došlo před dvanácti lety. V souvislosti s neupřesněným vyšetřováním byste se chtěla dozvědět, co to bylo. Protože tu před dvanácti lety pracovala, domníváte se, že to mohlo mít něco společného s hospicem. Doufáte, že by vám mohly pomoci naše záznamy, nebo že by tu mohl být zaměstnán někdo, kdo ji znal a na ty dvanáct let staré události si vzpomene."

"Je to výstřel do tmy, to vím," připustila Kate. "Ale ten zápis v jejím deníku byl a my za tím musíme jít."

"V souvislosti se smrtí mladíka, kterého našli mrtvého. Byla ta jeho smrt někým zaviněna?"

"Nevypadá to, slečno Whetstonová."

"Ale ve svatém Anselmu nedávno došlo k vraždě, že. Celý kraj je toho plný. Arciděkana Cramptona někdo ubil k smrti. Souvisí vaše návštěva s tím vyšetřováním?"

"Nemáme důvod to předpokládat. O deník jsme se začali zajímat ještě před vraždou arciděkana."

"Chápu. Všichni jsme povinni policii pomáhat. Nemám námitky proti tomu, abyste nahlédli do spisu paní Munroeové a získali z něj jakékoli informace, které vám mohou nějak pomoci, protože si myslím, že by nic nenamítala, kdyby byla mezi námi. Ten spis vám sotva k něčemu bude. V Ashcombe House stále dochází k významným událostem, včetně úmrtí a truchlení."

"Podle našich informací," pokračovala Kate, "zemřela jedna pacientka, Clara Arbuthnotová, měsíc před tím, než sem nastoupila paní Munroeová. Chtěli bychom si ta data ověřit. Rádi bychom věděli, zda se ty dvě ženy přece jen nesetkaly."

"To je krajně nepravděpodobné, pokud se ovšem nesetkaly mimo Ashcombe House. Ale mohu vám ta data prověřit. Celou evidenci máme teď samozřejmě v počítači, ale dvanáct let dozadu jsme nešli. Spisy zaměstnanců si necháváme pro případ, že by nás budoucí zaměstnavatelé žádali o reference. A ty spisy jsou v hlavní budově. Mohou tam být informace o zdravotním stavu slečny Arbuthnotové, které považuji za důvěrné. Jistě chápete, že je nemohu nikomu předávat."

"Nám by ale pomohlo, kdybychom mohli vidět oba spisy, tedy i lékařskou zprávu slečny Arbuthnotové," namítla Kate.

"To vám zřejmě nemohu povolit. Tahle situace je ovšem neobvyklá. Nikdy předtím jsem takovou žádost neřešila. Těžko jsme mohli předpokládat váš zájem o paní Munroeovou nebo slečnu Arbuthnotovou. Myslím, že budu muset promluvit s paní Bartonovou – naší ředitelkou – než pokročíme dál."

Než se Kate rozhodla, jak zareagovat, zasáhl Robbins: "Jestli vám to všechno připadá moc neurčitě, je to proto, že sami nevíme, po čem pátráme. Víme jen, že před dvanácti lety došlo v životě paní Munroeové k něčemu důležitému. Zřejmě to byla dáma, která měla kromě své práce velmi málo zájmů, takže je možné, že to nějak souvisí s Ashcombe House. Nemohla byste se podívat do těch spisů, jestli ta data souhlasí? Pokud ve spise paní Munroeové nebude nic, co by vám připadalo důležité, pak bohužel marníme váš čas. Jestli tam něco bude, můžete se poradit s paní Bartonovou, než se rozhodnete, zda to prozradit."

Slečna Whetstonová na něj chvíli upřeně hleděla. "To mi připadá rozumné. Podívám se po těch spisech. Může to chvíli trvat."

V tom okamžiku se otevřely dveře a do místnosti nahlédla sestra. "Právě přijela ambulance s paní Wilsonovou, slečno Whetstonová. Přivezly ji dcery."

Tvář slečny Whetstonové se náhle rozjasnila radostným očekáváním. Jako by vítala významného hosta v prestižním hotelu.

"Výborně. Už běžím. Hned jsem tam. Dáme ji k Helen, ne? Bude jí jistě milejší být s vrstevnicí." Otočila se ke Kate. "Teď budu mít chvíli práci. Chcete přijít později, nebo počkáte?" Kate měla pocit, že jejich fyzická přítomnost v její kanceláři dává největší naději, že dostanou požadované informace rychle. "Počkáme, jestli můžeme," odvětila, ale slečna Whetstonová byla už po prvním slově ze dveří.

"Díky, seržante," řekla Kate. "Pomohl jste mi."

Přešla k oknu a stanula tam, mlčky pozorujíc ruch na chodbě. Když pohlédla na Robbinse, zjistila, že je bledý a v tváři má trpělivý výraz. Zazdalo se jí, že v jeho oku zahlédla vláhu a rychle se odvrátila. Pomyslela si: Už nejsem tak hodná ani laskavá jako před dvěma lety. Co se to se mnou stalo? To, co mi říkal AD, je pravda. Nemůžu-li té práci dát to, co potřebuje, a to lidskost, možná bych měla od policie odejít. Když si vzpomněla na Dalglishes, náhle intenzivně pocítila, že si přeje, aby tu byl. Usmála se, protože si vzpomněla, že on v takovéto situaci nikdy neodolal vábení slov. Někdy jí připadalo, že čte přímo posedle. Měl by jistě zábrany prohlížet papíry na stole, pokud by nebyly relevantní pro vyšetřování, ale určitě by se odebral prostudovat četné poznámky na velké korkové desce, která visela u okna. Ani ona, ani Robbins nemluvili a zůstali stát, poté co slečna Whetstonová odběhla. Ani ne za čtvrt hodiny se vrátila se dvěma spisy, opět se usadila a položila desky na stůl.

"Posaďte se přece," vyzvala je.

Kate si připadala jako kandidát při vstupním pohovoru, který očekává ponižující odhalení z nezajímavého spisu.

Slečna Whetstonová prostudovala oba spisy, než se vrátila. "Obávám se, že tady není nic, co by vám pomohlo."

Margaret Munroeová k nám přišla prvního června 1988 a odešla 30. dubna 1994. Stav jejího srdce se zhoršoval a lékař jí důrazně doporučil lehčí práci. Odešla, jak víte, do svatého Anselma, hlavně aby se starala o prádlo a vykonávala menší ošetrovatelské úkoly, které lze čekat v malé koleji plné mladých zdravých mužů. V jejím spisu toho moc není, jen žádosti

o dovolenou, lékařská potvrzení a každoroční důvěrná zpráva. Já nastoupila šest měsíců potom, co ona odešla, takže jsem ji osobně neznala, ale vypadá to, že byla svědomitá a sympatická sestra, byť trochu bez fantazie. Nedostatek fantazie může být přednost; nedostatek sentimentality určitě. Tady nikomu nepomůže přílišná precitlivělost."

"A slečna Arbuthnotová?" zeptala se Kate.

"Clara Arbuthnotová zemřela měsíc předtím, než k nám Margaret Munroeová přišla. Tudíž ji paní Munroeová nemohla ošetřovat a jestli se setkaly, tady – jako pacientka a sestra – ne."

"Zemřela slečna Arbuthnotová sama?" otázala se Kate. "Tady žádný pacient neumírá sám, inspektorko. Neměla ovšem u sebe žádné příbuzné, na její žádost ji navštívil pouze kněz, reverend Hubert Johnson, než zemřela."

"Mohli bychom s ním promluvit, slečno Whetstonová?" zeptala se Kate.

Slečna Whetstonová suše odvětila: "To je bohužel nad možnosti i samotné Metropolitní policie. Byl tu tehdy jako pacient, nějakou dobu jsme ho ošetřovali. Za dva roky na to zemřel."

"A je tu někdo, kdo by si osobně pamatoval něco ze života paní Munroeové?"

"Nejdéle u nás slouží Shirley Leggeová. Nemáme moc velkou fluktuaci, ale ta práce klade na lidi velmi specifické nároky a máme názor, že je pro sestry dobré občas si odpočinout od smrtelných případů. Myslím, že ona jediná tu je dvanáct let, ale musela bych to ověřit. Upřímně řečeno, inspektorko, nemám čas to kontrolovat. S paní Leggeovou si určitě můžete promluvit. Myslím, že je ve službě."

"Asi vás dost zdržujeme," omlouvala se Kate, "ale rádi bychom se s ní sešli. Díky."

Slečna Whetstonová opět zmizela, ty dvoje desky nechala na stole. Katin první impuls byl nahlédnout do nich, ale něco ji zdrželo. Zčásti to byla víra, že slečna Whetstonová k nim byla upřímná a že se stejně není co dozvědět, zčásti vědomí, že každý pohyb je za skleněnou přepážkou vidět. Proč si proti sobě slečnu Whetstonovou popouzet? Vyšetřování by to nepomohlo.

Vrchní sestra se vrátila za pět minut s ženou středního věku a výrazných rysů, kterou jim představila jako paní Shirley Leggeovou. Paní Leggeová nemarnila čas.

"Vrchní sestra říkala, že se zajímáte o Margaret Munroeovou. Bohužel, asi vám moc nepomůžu. Zнала jsem ji, ale ne moc dobře. Ona nenavazovala blízká přátelství. Pamatuju si, že byla vdova a měla syna, který získal stipendium na nějakou soukromou školu, nevím už jakou. Hrozně chtěl vstoupit do armády a myslím, že mu platili studium na univerzitě, než se stal důstojníkem. Prostě něco takového. To mě mrzí, že už je po smrti. Myslím, že byli jenom sami dva. Takže pro syna to bude těžké."

"Syn zemřel před ní," řekla Kate. "Zabili ho v Severním Irsku."

"Ale to pro ni muselo být hrozné! Potom už jí zřejmě bylo jedno, jestli sama umře. Ten chlapec byl celý její život. Lituju, že vám nemůžu pomoci. Kdyby se jí něco důležitého přihodilo, když sloužila tady, stejně by mi to neřekla. Zkuste se zeptat Mildred Fawcettové." Otočila se ke slečně Whetstonové. "Pamatujete se na Mildred, slečno Whetstonová? Šla do penze krátce potom, co jste nastoupila. Zнала Margaret Munroeovou. Myslím, že spolu byly na praxi ve staré westminsterské nemocnici. S tou by možná stálo za to pohovořit."

"Slečno Whetstonová, budete mít její adresu ve spisech?" zeptala se Kate.

Odpověděla však Shirley Leggeová. "Nemusíte se obtěžovat. Tu vám můžu dát. Ještě si píšeme k Vánocům. A má adresu, kterou si člověk pamatuje. Je to venkovský dům u Medgrave, na výjezdu z A 146. Dům se jmenuje Klapity klap. Někde poblíž asi byli ustájeni koně."

Takže nakonec měli štěstí. Mildred Fawcettová se také mohla na penzi odstěhovat do Cornwallu nebo bůhvíkam. Ale dům jménem Klapity klap byl při cestě do svatého Anselma. Kate poděkovala slečně Whetstonové za pomoc a zeptala se, zda by se mohli podívat do místního telefonního seznamu. Opět měli štěstí. Číslo slečny Fawcettové tam bylo. Dřevěná pokladnička na pultě recepce byla označena "Na květiny". Kate složila pětilibrovou bankovku a strčila ji tam. Pochybovala, zda je to legitimní výdaj z policejních fondů, a sama nevěděla, zda je to gesto štědrosti nebo malá pověřivá úlitba osudu.

Kapitola 3

Když byli opět v autě a měli zaklapnuté bezpečnostní pásy, zavolala Kate do Klapity klap, ale nikdo to nezvedl. "Takže nahlásím AD, kam jsme pokročili, nebo spíš nepokročili," oznámila.

Hovor byl krátký. Když zavěsila, řekla: "Máme navštívit Mildred Fawcettovou, jak jsme měli v plánu, pokud ji zastihneme. Pak se máme vrátit co nejdřív. Právě odjel patolog."

"Popsal AD, jak se to stalo? Byla to nehoda?"

"Je moc brzy, aby se to vědělo, ale vypadá to tak. A jestliže ne, jak to ksakru dokážeme?"

"Čtvrtá smrt," konstatoval Robbins.

"Jistě, seržante, umím počítat."

Opatrně vyjela, ale jakmile byla na silnici, zrychlila. Smrt slečny Bettertonové byla znepokojivá z více důvodů, nešlo jen o první šok. Kate obvykle potřebovala mít pocit, že policie, jakmile se dá do práce, je pánem situace. Vyšetřování může jít dobře nebo špatně, ale jsou to policisté, kteří vyslyšají, sondují, pitvají, hodnotí, rozhodují o strategii a pevně drží otěže. Ale na Cramptonové vraždě bylo něco, co dosud nepoznala. Tichá, nevyřčená úzkost, která jí číhala v hlavě už od začátku. Bylo to vědomí, že otěže drží někdo jiný, že přes Dalglishovu inteligenci a zkušenost proti nim pracuje jiná mysl, stejně inteligentní. Bála se, že pokud si jednou nechají ty otěže vyrvat, už se jich nikdy nezmocní, a možná už jim vyklouzly z rukou.

"Promiňte, že jsem byla tak stručná," omluvila se. "Nemá smysl o tom diskutovat, dokud neznáme víc faktů. Prozatím se

soustředíme na dokončení našeho úkolu."

Jakmile se přiblížili k Medgrave, Kate zpomalila, až jeli skoro krokem; ztratili by víc času, kdyby dům přejeli. "Dívejte se doleva," požádala Robbinse, "já se postarám o pravou stranu. Můžeme se vždycky zeptat, ale raději bych to nedělala. Nechtěla bych upozorňovat na naši návštěvu."

Nebylo třeba se ptát. Když se přiblížili k vesnici, spatřila pěkný cihlový dům, který stál asi deset yardů od zeleného okraje silnice v místě, kde začala trochu stoupat. Na bílé desce na brance bylo výraznými černými písmeny pečlivě vymalováno Klapitý Klap Nad krytým vchodem stálo datum 1893, vytesané v kameni, v přízemí byla dvě stejná arkýřová okna, nad nimi v patře další tři v řadě. Dům byl svítivě nabílený, skla v oknech se leskla a ve spárách mezi kameny, jimiž byla vydlážděna cestička ke vchodu, nebyla sebemenší stopa po plevelu. Na první pohled působil dům dojmem pořádku a útulnosti. Zaparkovali vedle domu a po cestičce se vydali ke dveřím se železným klepadlem ve tvaru podkovy. Nikdo na jejich zaklepání nereagoval.

"Asi není doma, ale pro jistotu dům obejdeme," navrhla Kate.

Mrholení ustalo, a přestože byl dosud vlhký vzduch, rozjasnilo se a na obloze se objevily trhliny stěží rozeznatelné modři. Kamenná stezka nalevo od domu vedla k otevřené brance a do zahrady. Kate, která se narodila a vyrostla v centru velkoměsta, toho moc nevěděla o zahradničení, ale okamžitě poznala, že tady působí nadšenec. Rozmístění stromů a keřů, pečlivé rozvržení záhonů a úhledná zeleninová zahrádka na konci svědčily o tom, že slečna Fawcettová je odbornice. Svažitý terén zahrady jí umožňoval výhled. Do dálky se táhla podzimní krajina s různými odstíny zelené, zlaté a hnědé barvy pod širokým východoanglickým nebem.

Žena, sehnutá nad záhonem s motyčkou, se narovнала, když je spatřila přicházet, a vykročila jim naproti. Byla vysoká a vypadala jako cikánka se snědou, hluboce zbrázděnou tváří s mírně prokvetlými černými vlasy sčesanými dozadu a na šíji sepnutými. Měla na sobě dlouhou vlněnou sukni, přes ni zástěru z hrubého plátna se širokou kapsou uprostřed, těžké boty a zahradnické rukavice. Nevypadala překvapeně ani rozladěně, že je tu vidí.

Kate představila sebe i seržanta Robbinse, ukázala jí průkaz a zopakovala v hlavních bodech to, co předtím vysvětlovala slečně Whetstonové. Dodala: "V hospicu mi nepomohli, ale paní Shirley Leggeová nám sdělila, že jste tam před dvanácti lety byla a paní Munroeovou jste znala. Vyhledali jsme vaše číslo a zkusili vám zavolat, ale nebrala jste to."

"Asi jsem byla na druhém konci zahrady. Přátelé mi říkají, že bych měla mít mobil, ale to je to poslední, co bych chtěla. Je to ohavnost. Už jsem přestala jezdit vlakem, dokud nezavedou kupé bez mobilů."

Na rozdíl od slečny Whetstonové se na nic neptala. Skoro jako by pro ni návštěvy dvou příslušníků Metropolitní policie byly běžným jevem, pomyslela si Kate. Žena se na ni zadívala. "Pojďme dovnitř, uvidíme, jestli vám můžu nějak pomoci."

Prošli spíží s cihlovou podlahou a hlubokým kamenným dřezem pod oknem a s policemi a skříňkami upevněnými na protější zdi. Páchlo to tu vlhkou zeminou a jablky, s nepatrnou příměsí parafinu. Místnost kdysi zřejmě sloužila jako domácí dílna a skladiště. Kate si všimla bedny jablek, svazku cibule na provázku, klubek motouzů, kbelíků, stočené zahradní hadice na háku a regálu se zahradnickým nářadím. Všechno bylo úzkostlivě čisté. Slečna Fawcettová si sundala zástěru a boty a bosa je uvedla do obývacího pokoje.

Ten vypovídal o osamělém a soběstačném životě. Před krbem stálo jedno křeslo s vysokým opěradlem, na stolku u něj kloubová lampa a na dalším stolku vpravo se vršila hromada knih. Kulatý stůl před oknem byl prostřený pro jednu osobu a zbývající tři židle byly odstrčené ke zdi. Na nízkém čalouněném křesílku ležel stočený velký zrzavý kocour, buclatý jako polštář. Při jejich příchodu zvedl hlavu, upřeně se na ně zadíval, vztyčil se, seskočil z křesla a odběhl do komory. Zaslechli, jak za ním klapla kočíčí dvířka. Kate si pomyslela, že ještě nikdy neviděla tak ošklivou kočku.

Slečna Fawcettová vytáhla dvě židle s rovnými opěradly, pak přešla ke skřínce ve výklenku nalevo od krbu. "Nevím, jestli vám nějak mohu pomoci, ale pokud by se něco důležitého přihodilo Margaret Munroeové, když jsme spolu sloužily v hospicu, určitě o tom budu mít zmínku ve svém deníku. Můj otec trval na tom, abychom si jako děti vedly deník, a mně ten zvyk vydržel. Je to jako s modlením před spaním; jakmile s tím člověk v dětství začne, vznikne z toho závazek a je třeba v tom pokračovat, i když se to nehodí. Říkala jste před dvanácti lety. To nás vrací do roku 1988."

Usadila se v křesle před krbem a vytáhla cosi jako školní sešit.

"Pamatujete si, jestli jste ošetřovala slečnu Claru Arbuthnotovou, když jste pracovala v Ashcombe House?" zeptala se Kate.

Jestli slečna Fawcettová považovala nenadálou zmínku o Claře Arbuthnotové za podivnou, nedala to najevo.

"Pamatuji si na slečnu Arbuthnotovou," odvětila. "Starala jsem se o ni od prvního dne, kdy ji přijali, až do její smrti o pět týdnů později."

Vytáhla z kapsy sukně pouzdro s brýlemi a zalistovala deníkem. Zakrátko našla týden, o který šlo, a jak se Kate obávala, její pozornost upoutaly jiné zápisy. Kate v duchu uvažovala, zda si tak dává na čas schválně. Chvilí mlčky četla, pak na zápis přitiskla obě ruce. Kate si znovu uvědomila, jak má bystrý, inteligentní pohled.

"Je tu zmínka o Claře Arbuthnotové i Margaret Munroeové. Mám ale určitý problém. Tehdy jsem se zavázala, že to udržím v tajnosti, a teď nevidím důvod, proč bych měla to slovo porušit."

Kate si důkladně promyslela, co řekne. "Informace, které tam jsou, mohou být velmi důležité z jiných důvodů, než je pravděpodobná sebevražda jednoho svěcence. Je opravdu velmi důležité, abychom se dozvěděli, co jste si zapsala, a to co nejdříve Clara Arbuthnotová a Margaret Munroeová jsou po smrti. Myslíte, že by si přály, abyste mlčela, když jde o spravedlnost?"

Slečna Fawcettová vstala. "Šli byste se na chvíli projít do zahrady? Zaťukám na okno, až budu chtít, abyste se vrátili. Musím si to promyslet o samotě."

Odešli, venku kráčeli bok po boku až na druhý konec zahrady, tam se zastavili a zahleděli se do zjizvených luk. Kate

zmítala netrpělivost. "Ten deník byl na dosah ruky. Potřebovala jsem se do něj jen na chvíli mrknout. A co uděláme, jestli nám nic neřekne? No, je tu ještě soudní předvolání, jestli se ten případ dostane před soud, ale jak můžeme vědět, že je něco z toho deníku relevantní? Nakonec tam bude zápis o tom, jak si s Munroeovou vyjely do Frintonu a rozdaly si to u mola."

"Ve Frintonu není mola," podotkl Robbins.

"A slečna Arbuthnotová měla smrt na jazyku. Pojdte, vyrazíme nazpátek. Nechtěla bych zmeškat klepání na okno."

Když se ozvalo, vešli do obýváku tiše, aby neprozradili svou nedočkavost.

"Mám vaše slovo, že ta informace, po níž pátráte, je nutná pro vaše vyšetřování, a bude-li irrelevantní, neprozradíte nic z toho, co vám povím," zahájila slečna Fawcettová.

"My nemůžeme vědět, slečno Fawcettová, jestli to bude relevantní, nebo ne," namítla Kate. "Pakliže ano, musí to vyjít najevo, možná jako důkaz. Nemohu vám nic slíbit, mohu vás jen požádat o pomoc."

"Díky za vaši upřímnost," řekla slečna Fawcettová. "Vlastně máte štěstí. Můj otec byl vrchní konstábl a já patřím k té generaci – bohužel ubývající – která ještě důvěřuje policii. Jsem připravena říct vám, co vím, a také vám předat deník, jestli ty informace pro vás budou užitečné."

Kate usoudila, že další diskuse není nutná a mohla by být kontraproduktivní. Pronesla jen "Děkuji vám," a čekala.

"Přemýšlela jsem o tom, když jste byli na zahradě," řekla slečna Fawcettová. "Řekli jste mi, že vaše návštěva souvisí se smrtí jednoho studenta na koleji svatého Anselma. Také jste uvedli, že neexistuje náznak, že by Margaret Munroeová byla do této smrti nějak zapletená, kromě toho, že našla mrtvého. Ale musí jít ještě o něco jiného, ne? Přece byste tady nebyli – inspektorka a seržant – pokud by nešlo o podezření z vraždy, vidíte?"

"Ano," přisvědčila Kate. "Patříme k týmu, který vyšetřuje vraždu arciděkana Cramptona na koleji svatého Anselma. Nemusí být vůbec ve spojitosti s deníkem paní Munroeové, ale musíme něco prověřit. O arciděkanově smrti jistě víte."

"Ne, neví," zavrtěla hlavou slečna Fawcettová. "Opravdu málokdy si kupuju noviny a televizi nemám. Vražda, to je něco jiného. V deníku mám zápis z 27. dubna 1988, který se týká Margaret Munroeové. Můj problém je ten, že jsme tenkrát slíbily udržet všechno v tajnosti."

"Slečno Fawcettová, mohla bych se podívat na ten zápis?" požádala Kate.

"Asi by vám toho moc neřekl. Napsala jsem ho velmi stručně. Ale pamatuji si toho víc, než jsem zapsala. Myslím, že mám povinnost říct vám to, i když pochybuju, že by to nějak souviselo s vašim vyšetřováním. V opačném případě mám váš slib, že to nepředáte dál."

"To vám můžeme slíbit," přisvědčila Kate.

Slečna Fawcettová seděla vzpřímeně, dlaně tiskla na otevřené stránky deníku, jako by je chtěla chránit před slídivými očima. "V dubnu 1988 jsem v Ashcombe House ošetřovala smrtelně nemocné pacienty. To už samozřejmě víte. Jedna z mých pacientek mi řekla, že se chce vdát, než zemře, ale že její úmysl i celý obřad musí být utajen. Požádala mě, abych jí svěřila. Souhlasila jsem. Nic mi do toho nebylo, takže jsem se na nic neptala. Bylo to přání, které vyslovila pacientka, již jsem si oblíbila a o níž jsem věděla, že jí zbývá dost málo času. Bylo s podivem, že v sobě vůbec sebrala sílu k obřadu. Ten se konal na povolení arcibiskupa v poledne dvacátého sedmého dubna v malém kostele svatého Osytha v Clampton-Lacey u Norwiche. Kněz byl reverend Hubert Johnson, se kterým se moje pacientka seznámila v hospicu. Ženicha jsem spatřila teprve poté, co přijel vozem, aby vyzvedl pacientku i mě, zřejmě na vyjížďku po venkově. Otec Hubert měl sehnat druhého svědka, ale nějak se to nepovedlo. Nepamatuji si, co do toho tehdy přišlo. Když jsme vyjížděli z hospicu, uviděla jsem Margaret Monroevou. Právě odcházela z pohovoru s vrchní sestrou, u níž byla žádat o místo. Vlastně to byl můj nápad, že má o ně požádat. Věděla jsem, že se mohu spolehnout na její absolutní diskretnost. Byly jsme spolu na praxi ve staré westminsterské nemocnici v Londýně, i když ona byla o dost mladší než já. Já jsem se dala na ošetřovatelství dost pozdě, po krátké akademické odbočce. No, po svatebním obřadu jsme se s pacientkou vrátily do hospicu. Vypadala pak mnohem šťastněji a klidněji, ale ani já, ani ona jsme už o tom sňatku nepromluvíly. Tolik se toho přihodilo během těch let, co jsem sloužila v hospicu, že pochybuju, že bych si na to bez deníku vůbec vzpomněla. Když jsem to spatřila napsané, třebaže bez jmen, všechno se mi úžasně jasně vybavilo. Byl krásný den; vzpomínám si, že hřbitov u svatého Osytha byl celý žlutý, plný narcisů a že jsme vyšli z kostela do slunečního jasu."

"Ta pacientka byla Clara Arbuthnotová?" zeptala se Kate.

Slečna Fawcettová na ni pohlédla: "Ano, byla to ona."

"A ženich?"

"Nemám zdání. Jeho tvář ani jeho jméno si nedovedu vybavit a pochybuju, že by vám Margaret vůbec mohla pomoci, i kdyby zůstala naživu."

"Ale jako svědkyně podepsala oddací list a tam přece byla uvedena jména."

"Zřejmě ano. Ale celkem neměla proč si je pamatovat. A při obřadu v kostele se snoubenci oslovují jen křestními jmény." Odmlčela se a dodala: "Musím přiznat, že jsem k vám nebyla úplně upřímná. Potřebovala jsem čas, abych si mohla promyslet, kolik vám toho prozradím. Vlastně jsem ani nemusela jít do deníku, abych vám mohla odpovědět na vaši otázku. To datum jsem už hledala předtím. 12. října mi telefonovala Margaret Munroeová z telefonní budky z Lowestoftu. Ptala se mě na jméno nevěsty a já jí je řekla. Jméno ženicha jsem jí říct nemohla, protože ho v deníku nemám, a jestli jsem je vůbec někdy znala, už dávno jsem je zapomněla."

"Pamatujete si vůbec na něco o tom ženichovi?" zeptala se Kate. "Jeho věk, jak vypadal, jak mluvil? Přišel někdy předtím do hospicu?"

"Nepřišel, ani když Clara umírala, a pokud vím, ani se nezúčastnil smutečního obřadu. Ten zařizovala právnícká firma v Norwichi. Od té doby jsem ho neviděla, ani se nijak neozval."

Ale jednu věc si pamatuju. Všimla jsem si, když jsme stáli před oltářem a on navlékal Claře prsten, že mu chybí horní

článek prstu na levé ruce."

Vítězosláva a vzrušení, které Kate zaplavily, ji tak rozjařily, že se bála, aby to na ní nebylo vidět. Nepohlédla na Robbinse. Dokázala se zeptat vyrovnaným hlasem: "Svěřila vám někdy slečna Arbuthnotová, jaký má důvod k tomuto sňatku? Je možné, že šlo o dítě?"

"O dítě? Nikdy nemluvila o tom, že by měla dítě, a pokud se pamatuji, v jejích lékařských zprávách nebyla zmínka o těhotenství. Žádné dítě za ní nikdy nepřišlo; je ovšem fakt, že ani ten muž, co si ho vzala."

"Takže vám nic neřekla?"

"Jen že má v úmyslu se vdát, že ten sňatek je třeba udržet v naprosté tajnosti a že potřebuje mou pomoc. Poskytla jsem ji."

"Existuje někdo, komu se mohla svěřit?"

"Ten kněz, který ji oddával, otec Hubert Johnson, s ní trávil hodně času, než zemřela. Pamatuji si, že ji vyzpovídal a udělil jí poslední pomazání. Musela jsem zajistit, aby je nikdo nerušil, když byl u mé pacientky. Určitě mu řekla všechno, jako příteli i jako knězi. Ale on už byl tehdy sám těžce nemocný a zemřel dva roky nato."

Nic dalšího už se tady Kate s Robbinsem nemohli dozvědět, takže slečně Fawcettové poděkovali a vrátili se k vozu. Slečna Fawcettová je ode dveří domu sledovala pohledem. Kate odjela z dohledu a našla vhodné místo na travnatém okraji, kde zastavila. Sáhla po telefonu a se zadostiučiněním prohlásila: "Konečně můžeme nahlásit něco pozitivního. Někam jsme se přece jen dostali."

Kapitola 4

Když se po obědě otec John neobjevil, Emma vyšla nahoru a zaklepalala na dveře jeho soukromého bytu. Toho setkání se hrozila, ale když otevřel dveře, vypadal celkem normálně. Tvář se mu rozjasnila a pozval ji dál.

"Otče, je mi to líto, je mi to tak hrozně líto," vypravila ze sebe, stěží zadržujíc slzy. Připomněla si, že přišla vyslovit slova útěchy, ne ještě přispívat k jeho zármutku. Jako by měla utěšit dítě. Ráda by ho objala. Zavedl ji ke křeslu před krbem, bylo to zřejmě místo jeho sestry, a usedl proti ní.

"Rád bych věděl, jestli byste pro mě něco udělala, Emmo," řekl.

"Ovšem. Cokoliv, otče."

"Jde o její šatstvo. Vím, že by se mělo roztrždit a odvézt. Snad je brzy myslet na to teď, ale počítám s tím, že nás koncem týdne opustíte, a chtěl bych vědět, zda byste to pro mě udělala. Určitě by mi s tím pomohla paní Pilbeamová, to vím. Ta je moc ochotná, ale já bych byl radši, kdybyste to byla vy. Možná zítra, kdyby se vám to hodilo."

"Jistěže, otče. Udělám to po odpoledním semináři."

"Všechno, co měla, je v její ložnici," řekl otec John. "Měly by tam být i nějaké šperky. Pokud ano, prodala byste je místo mě, prosím vás? Rád bych pak ty peníze věnoval nějaké charitativní instituci, která pomáhá vězňům. Snad něco takového existuje."

"Určitě existuje, otče," souhlasila Emma. "Najdu nějakou takovou instituci. Ale nechtěl byste se na ty šperky nejdřív podívat a rozhodnout, zda si něco z nich nechcete nechat?"

"Ne, děkuji, Emmo. Je to rozumné, ale radši bych, kdyby to šlo všechno z domu."

Po chvíli ticha oznámil: "Dnes ráno tu byla policie, prohlíželi byt a její pokoj. Přišel inspektor Tarrant s jedním z těch policistů v bílých pláštích. Představil ho jako pana Clarka."

Emmě ztvrdl hlas. "Co tu hledali?"

"To neřekli. Nebyli tu dlouho a všechno po sobě perfektně uklidili. Ani byste nepoznala, že tu byli." Po další odmlce dodal: "Inspektor Tarrant se mě ptal, kde jsem byl a co jsem dělal včera večer po bohoslužbě do šesti ráno."

"Ale to je nesnesitelné!" vykřikla Emma.

Smutně se usmál. "Ani ne. Musí se takhle ptát. Inspektor Tarrant byl velmi taktní. Konal jen svou povinnost."

Emma si rozzlobeně pomyslela, že mnoho žalu na světě působí lidé, kteří tvrdí, že konají jen svou povinnost.

Otec John se tiše ozval: "Byl tu také patolog, ale toho jste slyšela přijet."

"Toho museli slyšet všichni. Nebyl to diskrétní příjezd."

"To tedy ne," souhlasil otec John. "Ale dlouho tu nezůstal. Komander Dalglish se mě ptal, zda chci být u toho, až budou odvážet tělo, ale já radši zůstal u sebe. Vždyť to nebyla Agatha, co odváželi, ta odešla dávno předtím."

Odešla dávno předtím. Co tím přesně myslel? ptala se Emma v duchu. Ta tři slova jí zněla v hlavě temně jako umíráček. Zvedla se k odchodu. "Takže na shledanou zítra, otče, až přijdu zabalit ty věci. Opravdu nepotřebujete nic jiného?"

Poděkoval jí a řekl: "Je tu ještě jedna věc. Doufám, že příliš nezneužívám vaši dobroty, ale vyhledala byste Raphaela? Neviděl jsem ho od té doby, co se to stalo, a pro něj to bude velká rána. Byl na ni vždycky hodný a ona ho měla moc ráda."

Našla Raphaela, jak stojí na kraji útesu asi sto yardů od koleje. Když k němu došla, usedl na trávu. Sedla si vedle něj a vztáhla k němu ruku.

Hleděl stále na moře, neotočil se k ní. "Byla jediná, kdo tady o mě stál," řekl.

"To není pravda, Raphaeli, vy víte, že ne!" vykřikla Emma.

"Myslím tím, že stála o mně. O Raphaela. Ne jako o předmět všeobecné dobré vůle. Ne jako o vhodného kandidáta na kněžství. Ne jako o posledního žijícího Arbuthnota – i když jsem bastard. To vám přece museli říct. Jak mě tu pohodila jako nemluvně v takové té proutěné dětské kabele s drždady po obou stranách. Kdyby mě nechala někde v rákosí v mokřině, bylo by to vhodnější, ale třeba si myslela, že mě tam nenajdou. Alespoň natolik se o mě postarala, že mě pohodila u koleje, kde mě našli. Neměli moc na vybranou, museli mě vzít k sobě. Získali tak pětadvacet let, kdy se mohli

cítit jako dobrodinci, praktikovat ctnostnou dobročinnost."

"Víte, že tak to oni necítí."

"Tak to cítím já. Víím, že to zní egoisticky a sebelitostivě. Ale já jsem egoistický a sebelitostivý. To mi nemusíte říkat. Pořád si myslím, že by se všechno dalo do pořádku, kdybych vás přemluvil, abyste si mě vzala."

"Raphaeli, to je absurdní. Kdybyste přemýšlel, nemohl byste to říct. Manželství není terapie."

"Ale bylo by to něco určitého. Zakotvilo by mě to."

"A co církev, to není zakotvení?"

"Jakmile budu kněz, tak ano. Pak nebude cesta zpět."

Emma důkladně zvážila slova, než vyřkla: "Nemusíte se stát knězem. Musí to být vaše rozhodnutí, nemůžete to nechat na druhých. Nejste-li si jistý, neměl byste pokračovat."

"Mluvíte jako Gregory. Když vyřknu slovo poslání, řekne mi, abych nemluvil jako postava z Grahama Greena. Asi bychom měli jít do koleje." Odmlčel se, pak se zasmál: "Byla svým způsobem hrozně otravná na některých těch výletech do Londýna, ale nikdy bych ji za nikoho neměnil."

Vstal a vykročil ke koleji. Emma se nepokoušela ho dohonit. Pomalu kráčela po okraji útesu. Zmocnil se jí smutek nad Raphaelem, nad otcem Johnem i nad všemi lidmi ve svatém Anselmu, které měla ráda.

Došla až k železné bráně západního dvora, když zaslechla hlas, který cosi volal, a když se otočila, spatřila Karen Surteesovou, která k ní rychle kráčela mezi keři. Viděly se už o předchozích víkendech, kdy byly obě na koleji, ale nikdy spolu nemluvily, až na to, že si občas vyměnily pozdravy. Přesto Emma nepociťovala, že by mezi nimi panovalo nepřátelství. Čekala s jistou zvědavostí, co jí asi Karen poví. Karen se ohlédla k domu svatého Jana, než promluvila.

"Promiňte, že jsem na vás křičela. Chtěla bych si s vámi promluvit. Co se stalo staré Bettertonové, že ji našli mrtvou ve sklepě? Otec Martin nám to přišel říct dnes ráno, ale nebyl zrovna sdílňý."

Nebyl důvod, aby tajila to málo, co věděla. "Myslím, že spadla z horního schodu."

"Nebo ji někdo strčil? No, aspoň tuhle smrt nikdo nemůže přišit mně nebo Erikovi – tedy, pokud umřela před půlnocí."

Včera jsme jeli do Ipswiche do kina a na večeri. Chtěli jsme odtud na pár hodin vypadnout. Vy asi nevíte, jak pokračuje vyšetřování, že? Myslím arciděkanovy vraždy."

"Vůbec ne," zavrtěla hlavou Emma. "Policie nám nic neříká."

"Ani ten hezký komander? No, ten asi ne. Panebože, ten chlap je děsnej. Kéž by už trochu pokročil, potřebovala bych odjet do Londýna. No, ale zůstanu tu s Erikem do konce týdne. Ještě na něco jsem se vás chtěla zeptat. Možná mi nepomůžete, nebo nebudete chtít, ale nevím, koho dalšího bych požádala. Chodíte do kostela? K přijímání?"

Otázka byla tak nečekaná, že Emma na chvíli zrozpačitěla. Karen opakovala téměř netrpělivě: "Myslím do kostela, no, k svatému přijímání. Chodíte?"

"Ano, někdy"

"Zajímalo by mě, co se děje s hostiemi, které vám podávají. Jak je to? Otevřete prostě pusku a oni vám ji dají na jazyk, nebo ji vezmete do ruky?"

Ten rozhovor byl absurdní, ale Emma odpověděla: "Někteří lidé otevírají ústa, ale v anglikánských kostelech je obvyklejší nastavit dlaň."

"A kněz zřejmě stojí a sleduje vás, dokud tu hostii nespoknete?"

"Mohl by, kdyby nad vámi pronášel celou formuli, ale obvykle postupuje k dalšímu a pak může nastat krátká prodleva, než on nebo jiný kněz přinese kalich." Zeptala se: "Proč to chcete vědět?"

"Nemám zvláštní důvod. Jen jsem na to byla zvědavá. Myslela jsem si, že bych mohla jít k přijímání, tak abych tam nevypadala hloupě. Jo, ale nemusíte nejdřív ke confirmaci? Asi by mě vyhodili."

"To asi ne," zavrtěla hlavou Emma. "Mše bude zítra ráno v oratoři." Dodala, ne bez škodolibosti: "Můžete říct otcí Sebastianovi, že byste chtěla přijít. Pravděpodobně vám položí pár otázek. Možná bude chtít, abyste šla nejdřív ke zpovědi."

"Zpovídat se otcí Sebastianovi! Zbláznila jste se? To počkám s duchovní regenerací až do Londýna. Mimochodem, jak dlouho tu hodláte zůstat?"

"Měla bych odjet ve čtvrtek," odpověděla Emma, "ale mohla bych si vzít ještě jeden den volna. Možná tu zůstanu do konce týdne."

"No, tak mnoho štěstí. A díky za informace."

Otočila se a se shrbenými rameny rychle kráčela zpátky do domu svatého Jana.

Když ji Emma pozorovala, řekla si, že je to docela dobře, že se tu Karen už nechce zdržet. Byla by v pokušení probírat tu vraždu s jinou ženou, ještě ke všemu vrstevnicí, ale to by nebylo moudré. Karen by se jí mohla vyptávat, jak našla arciděkanovo tělo, klást jí otázky, které by ji uváděly do rozpaků. Kdokoli jiný ve svatém Anselmu by měl zábrany, jenže zábrany jaksi nešly s Karen Surteesovou dohromady. Kráčela dál a nevěděla, co si o tom myslet. Ze všech otázek, které jí mohla položit, vyřkla Karen tu, kterou by Emma nejméně čekala.

Kapitola 5

Bylo čtvrt na dvě, když se Kate s Robbinsem vrátili. Dalgliesh si všiml, že Kate, která přesně referovala o jejich misi, se pokouší skrýt vítězoslavný a vzrušený tón. Ve chvílích velkého úspěchu mluvila vždy věcně a profesionálně, ale teď z jejího hlasu i oči zářilo nadšení a Dalgliesh to vítal. Možná se vrací stará Kate, Kate, pro kterou práce u policie znamenala víc než práci, víc než pěkný plat a vyhlídku na povýšení, víc než žebřík z bahna strádání a bídy jejího dětství. Doufal, že tuhle Kate ještě někdy spatří.

Zatelefonovala mu zprávu o tom sňatku hned poté, co s Robbinsem poděkovali a rozloučili se se slečnou Fawcettovou. Dalglish pověřil Kate, aby získala kopii oddacího listu a vrátila se do svatého Anselma co nejdřív. Po prostudování mapy zjistili, že do Clampton-Lacey je to jen čtrnáct mil, takže se zdálo rozumné zkusit to nejdřív v kostele.

Ale tam neměli štěstí. Sv. Osyth byl teď prozatímne bez stálého faráře, bohoslužby sloužil kněz, který měl na starosti i další kostely. Byl zrovna někde jinde a jeho mladá žena nevěděla ani o tom, kde jsou farní matriky, vlastně sotva věděla, co to je, a zmohla se jen na návrh, aby počkali, až se manžel vrátí. Čekala ho před večerí, ale mohlo by se stát, že by ho pozval některý z farníků. V tom případě by telefonoval, i když někdy je tak zaujat farními záležitostmi, že zapomene. Lehká podrážděnost v jejím hlase naznačovala, že to není nijak neobvyklé. Nejlepší asi bude zkusit matriční úřad v Norwichi. Tam měli větší štěstí. Promptně jim zhotovili kopii oddacího listu.

Dalglish v mezích zatelefonoval Paulu Perronetovi do Norwiche. Musel zjistit dvě důležité věci, než začnou vyslýchat George Gregoryho. První byla přesné znění poslední vůle slečny Arbuthnotové. Druhá se vztahovala k ustanovením jednoho zákona a k datu, kdy vešel v platnost.

Kate a Robbins se nezdržovali obědem a teď se dychtivě vrhli na kávu a na rohlíky se sýrem, které jim přinesla paní Pilbeamová.

"Teď můžeme tušit," začal Dalglish, "jak došlo k tomu, že si Margaret Munroeová vzpomněla na tu svatbu. Psala si deník, vrátila se do minulosti a propojily se jí ty dva obrazy: Gregory si na pobřeží sundal levou rukavici a zkoumal Ronaldův pulz, a ta stránka svatebních fotografií v Sole Bay Weekly Gazette. Spojení života a smrti. Druhý den telefonovala paní Fawcettové, ne z domova, kde by ji mohl někdo vyrušit, ale z telefonní budky v Lowestoftu. Dostalo se jí potvrzení toho, co tušila: jména nevěsty. Teprve pak promluvila s osobou, které se to nejvíce týkalo. Byli jen dva lidé, na něž se to mohlo vztahovat, George Gregory a Raphael Arbuthnot. A za pár hodin na to, co promluvila a přesvědčila se o tom, jak to bylo, Margaret Munroeová zemřela."

Znovu složil kopii oddacího listu a řekl: "Promluvíme si s Gregorym v jeho domě, ne tady. Chtěl bych, abyste tam šla se mnou, Kate. Auto má tady, takže jestli je mimo, nemůže být daleko."

"Ale ten sňatek nedává Gregorymu motiv pro vraždu arciděkana," namítla Kate. "Musel by ji spáchat před pětadvaceti lety Raphael Arbuthnot nemůže dědit. V poslední vůli stojí, že musí být podle anglického práva legitimní."

"Ale tím se právě stal díky tomu sňatku – legitimním podle anglického práva."

Gregory se zřejmě právě vrátil. Otevřel jim v černé sportovní soupravě a s ručníkem kolem krku. Vlasy měl zplihlé a přes rameno měl přehozený ručník.

Aniž ustoupil, aby je pustil dál, zabručel: "Zrovna jsem šel do sprchy. Spěchá to?"

Oslovil je jako nevitane podomní obchodníky a Dalglish poprvé spatřil v jeho očích vyzývavé nepřátelství, které se nepokoušel skrýt.

"Spěchá to," odvětil. "Můžeme dál?"

Když je Gregory vedl studovnou do přístavku, prohodil: "Vypadáte, komandere, jako byste konečně k něčemu dospěl. Někdo by řekl, že je načase. Doufejme, že to všechno neskončí v bažině zoufalství."

Pokynul jim ke gauči a sedl si k psacímu stolu, otočil se na židli a natáhl nohy. Pak si začal prudce třít vlasy ručníkem. Dalglish na druhé straně pokoje cítil jeho pot.

Aniž vyndal z kapsy oddací list, spustil: "Oženil jste se s Clarou Arbuthnotovou 27. dubna 1988 v kostele svatého Osytha v Clampton-Lacey v Norfolku. Proč jste mi to neřekl? To jste si skutečně myslel, že okolnosti vašeho sňatku nejsou relevantní pro vyšetřování vraždy?"

Několik vteřin seděl Gregory tiše a bez hnutí, ale když promluvil, měl hlas klidný a bezstarostný. Dalglish by zajímalo, zda se na tohle setkání v uplynulých dnech připravoval.

"Domnívám se, že hovoříte-li o okolnostech sňatku, pochopil jste význam data. Neřekl jsem vám to, protože jsem si nemyslel, že vám do toho něco je. To je první důvod. Druhý je ten, že jsem slíbil své ženě, že naše manželství zůstane v tajnosti, dokud o něm neřeknu svému synovi – a mimochodem – můj syn je Raphael. Třetí je ten, že jsem mu to ještě neřekl a usoudil jsem, že ještě nepřišla pravá chvíle. No, teď to vypadá, že mě popoháníte, abych přiznal barvu."

"Ví o tom někdo ve svatém Anselmu?" zeptala se Kate. Gregory se na ni podíval, jako by si jí všiml poprvé a byl znechucen tím, co vidí. "Nikdo. Samozřejmě se to musejí dozvědět a také mě samozřejmě obviní z toho, že jsem tak dlouho držel Raphaela v nevědomosti. A je ovšem také. Protože je lidská povaha taková, jaká je, pravděpodobně mi to dost těžko odpustí. Asi už nebudu obývat tenhle dům dlouho. A tuhle práci jsem vzal jen kvůli tomu, abych poznal svého syna, a protože je svatý Anselm odsouzen k uzavření, nebude to vadit. Ale přál bych si uzavřít tuto kapitulu svého života příjemněji a tehdy, až budu chtít."

"K čemu ty tajnosti?" zeptala se Kate. "I personál v hospicu jste drželi v nevědomosti. Proč se ženit, když o tom nikdo nemá vědět?"

"Myslím, že jsem to vysvětlil. Raphaelovi bych to řekl, ale až bych usoudil, že nadešla ta pravá chvíle. Sotva mě mohlo napadnout, že se nachomýtnu k vyšetřování vraždy a že se bude v mém osobním životě šourat policie. Ta chvíle ještě nenastala, ale předpokládám, že vy teď budete mít to zadostiučinění říct mu to sami."

"Ne," řekl Dalglish. "To je váš úkol, ne náš."

Dva muži se na sebe zahleděli, načež Gregory prohlásil: "Uznávám, že máte jisté právo na vysvětlení, nebo na něco, co se tomu dost podobá. Víte sám nejlíp, že naše motivy jsou zřídka kdy nekomplikované a nikdy nejsou tak čisté, jak vypadají. Setkali jsme se v Oxfordu, byl jsem její konzultant. Byla to úžasně atraktivní osmnáctiletá dívka a jasně dávala najevo, že stojí o poměr, a já jsem neodolal. Byla to ponižující katastrofa. Nepředpokládal jsem, že nemá jasno ve své sexualitě a schválně mě využívá k experimentu. Ve svém výběru neměla moc štěstí. Bezesporu jsem mohl být citlivější a zapojit víc fantazie, ale já nikdy neviděl v pohlavním aktu cvičení v akrobatické dovednosti. Byl jsem moc mladý a možná moc domýšlivý, než abych bral sexuální selhání filozoficky, a tohle selhání bylo kolosální. Člověk si může

poradit s mnoha věcmi, ale ne s vyloženým odporem. Asi jsem nebyl moc laskavý. Neřekla mi, že je těhotná, dokud nebylo na potrat příliš pozdě. Myslím, že se snažila namluvit si, že vlastně k ničemu nedošlo. Nebyla to citlivá žena. Raphael má po své matce vzhled, ale ne inteligenci. O sňatku nebyla řeč; představa takového závazku mě děsila po celý život a ona mi dala víc než jasně najevo, jak mě nenávidí. O porodu mi nic neřekla, ale později napsala, že se jí narodil chlapec a že ho nechala ve svatém Anselmu. Potom odjela s přítelkyní do ciziny a už jsme se nesetkali. Nebyl jsem s ní ve styku, ale ona si zřejmě zjistila, kde jsem. Na začátku dubna 1988 mi napsala, že umírá, a požádala mě, abych ji navštívil v hospicu Ashcombe House u Norwiche. Tehdy mě požádala, abych se s ní oženil. Vysvětlila mi, že je to kvůli synovi. Také myslím, že našla svého Boha. Arbuthnotové měli sklon ho nacházet, a to obvykle tehdy, když se to jejich rodině nejmíň hodilo."

"Tak k čemu to utajení?" zeptala se Kate.

"Trvala na tom. Zařídil jsem, co bylo třeba, a jen zavolal do hospicu, že ji vezmu na projížďku. Sestra, která se o ni hlavně starala, byla do věci zasvěcena a byla nám za hlavního svědka. S druhým svědkem byly problémy, to si vzpomínám, ale žena, která byla v hospicu na pohovoru, souhlasila, že nám pomůže. Kněz byl spolupacient, se kterým se Clara seznámila v hospicu a který ji příležitostně navštěvoval a poskytoval jí to, čemu říkají péče o umírající. Ten svatý Osyth v Clampton-Lacey byl jeho kostel. Získal pro nás arcibiskupovo svolení, abychom nemuseli mít ohlášky. Pronesli jsme předepsané formule a pak jsem odvezl Claru zpátky do hospicu. Clara chtěla, abych si oddací list nechal, a já ho stále mám. Za tři dny pak zemřela. Žena, která ji ošetřovala, napsala, že zemřela bez bolesti a že díky té svatbě nakonec došla klidu. Jsem rád, že aspoň pro jednoho z nás to něco znamenalo; na můj život to nemělo vůbec žádný vliv. Požádala mě, abych tu zprávu sdělil Raphaelovi, až budu mít dojem, že nadešla ta pravá chvíle."

"A vy jste čekal dvanáct let," podotkla Kate. "Chtěl jste mu to vůbec někdy říct?"

"Ani ne. Rozhodně jsem se nemínil zatížit adolescentním synem nebo na jeho bedra naložit otce. Nic jsem pro něj neudělal, nijak se nepodílel na jeho výchově. Připadalo mi neřer náhle začít vystupovat, jako bych na něj chtěl dohlížet, a zjišťovat, jestli stojí za to přihlásit se k němu."

"Ale to jste právě dělal, ne?" poznamenal Dalgliesh.

"Doznávám se k vině. Objevil jsem v sobě jistou zvědavost, možná to bylo volání těch neúprosných genů. Rodičovství je koneckonců naše jediná šance na zástupnou nesmrtelnost. Podnikal jsem diskrétní a anonymní výzkumy a zjistil jsem, že odešel po univerzitě na dva roky do ciziny, pak se sem vrátil a projevil úmysl stát se knězem. Protože nestudoval teologii, musel absolvovat tříletý kurs. Před šesti lety jsem tady nastoupil na týden jako hostující profesor. Později jsem se dozvěděl, že je tu volné místo na částečný úvazek pro učitele staré řečtiny a zažádal jsem o ně."

Dalgliesh řekl: "Víte, že svatý Anselm je téměř jistě odsouzený k uzavření. Po smrti Ronalda Treevese a vraždě arciděkana to bude spíš dřív nežli později. Uvědomujete si, že máte motiv pro Cramptonovu vraždu? Vy i Raphael. Sňatek jste uzavřel po roce 1976, kdy vešel v platnost zákon, kterým byl váš syn legitimizován. V druhém oddíle tohoto zákona je ustanovení, že vezmou-li se rodiče nemanželského dítěte a otec má trvalé bydliště v Anglii nebo Walesu, je tato osoba považována za legitimní od data sňatku. Zkontroloval jsem přesné znění poslední vůle slečny Arbuthnotové. Jestliže bude kolej uzavřena, o všechno, co jí původně darovala, se budou dělit potomci jejího otce, v ženské či mužské linii, za předpokladu, že jsou to praktikující příslušníci anglikánské církve a jsou podle anglického práva legitimní. Raphael Arbuthnot je jediný dědic. Chcete mi říct, že jste to nevěděli?"

Poprvé se zdálo, že Gregory ztrácí pečlivě udržovanou masku ironického odstupu. "Chlapec to neví," prohlásil rozhodně. "Vidím, že to považujete za vhodný motiv, abyste ze mě udělal hlavního podezřelého. Ale ani vaše vynalézavost nemůže najít motiv pro Raphaela."

Jsou ovšem ještě jiné motivy než hmotný prospěch, ale to si Dalgliesh nechal pro sebe.

"Máme jen vaše slovo, že neví, že je dědicem," připomněla Kate.

Gregory vstal a vztyčil se nad ní. "Tak pro něj pošlete a já mu to řeknu tady a teď."

Dalgliesh zasáhl. "Je to moudré nebo laskavé?"

"Ksaku, to je mi úplně fuk! Já Raphaela z vraždy neviním! Pošlete pro něj a já mu to řeknu sám. Ale nejdřív musím do sprchy. Nehodlám se mu představovat jako otec a přitom smrdět potem."

Zmizel kamsi a oni zaslechli jeho kroky na schodech.

Dalgliesh se obrátil ke Kate: "Zajděte za Clarkem a řekněte mu, že potřebujeme pytel na předměty doličné. Dáme do něj tu joggingovou soupravu. A požádejte Raphaela, aby sem do pěti minut přišel."

"Je to opravdu nutné, pane?" zeptala se Kate.

"Pro něj ano. Gregory má úplně pravdu; jediný způsob, jak nás přesvědčit o tom, že Raphael Arbuthnot neví o jeho rodičovství, je ten, že u toho budeme."

Vrátila se za pár minut s požadovaným pytlem. Gregory byl stále ve sprše:

"Mluvila jsem s Raphaelem," oznámila Kate. "Bude tu do pěti minut."

Čekali mlčky Dalgliesh se rozhlížel po pokoji a pracovně, kterou viděl otevřenými dveřmi; počítač na stole u stěny, několik šedých registraček, knihovny s pečlivě uspořádanými svazky vázanými v kůži. Nic tady nebylo navíc, nic pro ozdobu nebo na odív. Byl to svatostánek muže, jehož zájmy byly intelektuální a jenž si potrpěl na to, aby měl pohodlný a uspořádaný život. Dalgliesh si sarkasticky pomyslel, že teď mu do něj vnesli dost nepořádku.

Slyšeli, jak se otevřely dveře a Raphael prošel předpokojem do přistavku. Za několik vteřin ho následoval Gregory, teď měl na sobě kalhoty a tmavomodrou čerstvě vyžehlenou košili, ale vlasy měl stále rozčuchané. "Možná bychom se všichni měli posadit," navrhl.

Posadili se. Raphael se tázvě díval z Gregoryho na Dalglieshe, ale nepromluvil. Gregory pohlédl přes místnost na svého syna. "Musím ti něco říct," začal. "Tuhle chvíli jsem si nevybral, ale policie má větší zájem o moje osobní věci, než jsem očekával, takže nemám na vybranou. Oženil jsem se s tvou matkou 27. dubna 1988. Tedy, ty bys třeba myslel,

že vhodnější by bylo uspořádat ten obřad před šestadvaceti lety. Nedá se to vyslovit, aby to neznělo melodramaticky. Jsem tvůj otec, Raphaeli."

Raphael upřel oči na Gregoryho. "Tomu nevěřím! To není pravda!"

Byla to obvyklá a běžná reakce na šokující a nevídanou zprávu. Hlasitěji řekl: "Tomu nevěřím," ale jeho tvář svědčila o něčem jiném. Z čela, tváří i očí mu mizela barva za postupující linií, která byla tak viditelná, že to vypadalo jako obrácený nával krve. Zvedl se a stál bez hnutí, jeho pohled se upíral střídavě na Kate a na Dalgliesh, jakoby zoufale čekal, že to popřou. I svaly jeho tváře jako by na okamžik povolily, počínající vrásky se prohloubily. A na krátký okamžik Dalgliesh poprvé zahlédl stopu podobnosti s jeho otcem. Sotva ji zaregistroval, zmizela.

"Neblázni, Raphaeli," řekl Gregory. "Tuhle scénu určitě můžeme sehrát jinak než kýčovitě. Odjakživa jsem nesnášel viktoriánské melodrama. Myslel bych něco takového žertem? Komander Dalgliesh má kopii oddacího listu."

"To neznamená, že jste můj otec."

"Tvá matka měla pohlavní styk jen s jedním mužem za celý svůj život. Byl jsem to já. Uznal jsem svou odpovědnost v dopise tvé matce. Z nějakého důvodu na tom drobném přiznání k hlouposti trvala. Po naší svatbě mi dala korespondenci, kterou jsme spolu vedli. A pak je tu ovšem DNA. Ta fakta se nedají popřít." Odmlčel se a řekl: "Mrzí mě, že je ti ta zpráva tak odporná."

Raphaelův hlas byl tak chladný, že byl skoro k nepoznání. "A jak to bylo? Jako obvykle, co? Zbouchnul jsi ji, rozhodl ses, že nestojíš ani o manželství ani o rodičovství, a zmizel?" "Ne tak docela. Nikdo z nás nechtěl dítě a brát jsme se nechtěli. Byl jsem starší a větší vina je na mně. Tvé matce bylo teprve osmnáct. Nespočívá tvá víra na aktu univerzálního odpuštění? Tak proč jí neodpustíš? Měl ses líp s těmihle kněžími, než by ses měl s jedním nebo s druhým z nás."

Nastalo dlouhé ticho. Pak Raphael pronesl: "To bych byl dědic svatého Anselma."

Gregory pohlédl na Dalgliesh, který řekl: "Jste dědic, pokud neexistuje nějaká právní klička, kterou jsem přehlédl. Kontroloval jsem to u právníků. Agnes Arbutnotová ve své poslední vůli uvedla, že bude-li kolej uzavřena, všechno, co jí odkázala, případně legitimním dědicům jejího otce, za předpokladu, že to budou aktivní příslušníci anglikánské církve. Nenapsala: ‚zrození z manželského lože‘, ale ‚legitimní podle anglického práva‘. Vaši rodiče se vzali až poté, co začal platit zákon o legitimitě z roku 1976. Takže jste legitimní."

Raphael přešel k jižnímu oknu, tiše u něj stanul a vyhlížel na pobřeží. "Snad si na to zvyknu. Zvykl jsem si na to, že mám matku, která mě odložila jako ranec přebytečného prádla v bazaru. Musel jsem si zvyknout na to, že neznám jméno svého otce, ani nevím, jestli je naživu. Zvykl jsem si na to, že mě vychovali v teologické koleji, zatímco moji vrstevníci měli domovy. Na tohle si zvyknu také. Teď si přeju jen jedno – abych tě už nikdy neviděl."

Dalgliesh by rád věděl, zda Gregory objevil v hlase svého syna rychle ovládnuté zachvění citu.

"To se dá bezpochyby zařídit," řekl Gregory, "ale ne teď. Myslím, že komander Dalgliesh bude chtít, abych tu zůstal."

Tahle vzrušující nová zpráva mi poskytla motiv. Tobě samozřejmě taky."

Raphael se k němu otočil: "Tys ho zabil?"

"Ne, a ty?"

"Bože, to je absurdní!" Obrátil se k Dalglieshovi. "Vaše práce je snad vyšetřovat vraždu, a ne se šťourat v životech jiných lidí!"

"To spolu bohužel často souvisí."

Dalgliesh pohlédl na Kate a společně zamířili ke dveřím.

"Samozřejmě se to musí sdělit Sebastianu Morellovi," řekl Gregory. "Byl bych radši, kdybyste to nechal na mně nebo na Raphaelovi." Obrátil se k synovi. "Souhlasíš?"

"Já mu nic sdělovat nebudu," prohlásil Raphael. "Řekni mu, co chceš. Mě to vůbec nezajímá. Před deseti minutami jsem neměl otce. Nemám ho ani teď."

Dalgliesh se zeptal Gregoryho: "Jak dlouho miníte čekat? Nemůže to být donekonečna."

"Jistě, ale po těch dvanácti letech sotva záleží na nějakém týdnu. Raději bych nic neříkal, dokud vaše vyšetřování nebude u konce, k čemuž snad někdy dojde. Ale to je poněkud nepraktické. Řeknu mu to na konci týdne. Snad bych si směl místo a čas zvolit sám."

Raphael už vyšel z domu a zamčenými okenními skly ho viděli kráčet k moři. Anž z něj spustila pohled, zeptala se Kate:

"Bude v pořádku? Neměl by někdo jít za ním?"

"Přežije to," odpověděl Gregory. "On není Ronald Treeves. Ať se lituje jak chce, je životaschopný. Můj syn je opevněný hradbou zdravého sebevědomí."

Když přivolali Hraběte Clarka, aby si vzal Gregoryho sportovní soupravu, klidně mu ji předal a se sarkastickým pobavením sledoval, jak ji ukládá do igelitového pytle a označuje štítkem. Poté vyprovodil Dalgliesh, Kate a Clarka z domu tak obřadně, jako by se loučil s váženými hosty.

Vykročili ke svatému Matouši. "Je to motiv," uvažovala Kate. "Předpokládám, že Gregory bude náš hlavní podezřelý, ale moc to nedává smysl. Tady se to tak jako tak musí zavřít. Raphael by stejně nakonec všechno zdědil. Nebyl žádný spěch."

"Ale ano," řekl Dalgliesh. "Myslete na to, Kate."

Nic jí nevysvětlil a Kate ho natolik znala, že se neptala.

Došli ke svatému Matoušovi, když se ve dveřích objevil Piers. "Právě jsem vám chtěl volat, pane. Telefonovali nám z nemocnice. Inspektor Yarwood už se natolik zotavil, že ho můžeme vyslechnout. Navrhují, abychom to nechali na zítřejší ráno, to bude víc odpočatý."

Kapitola 6

Všechny nemocnice, pomyslel si Dalglish, ať je jejich umístění nebo architektura jakákoliv, jsou v podstatě podobné; tentýž pach, tatáž barva, tytéž nápisy, směřující návštěvníky na pokoje a oddělení, tytéž neutrální obrázky v chodbách, vybrané tak, aby konejšily, ne jitrily, titíž návštěvníci s květinami a balíčky, tentýž personál v různých uniformách a polouniformách, který se cílevědomě a úsporně pohybuje ve svém prostředí, tytéž unavené, věčné tváře. Kolik nemocnic už navštívil od té doby, co začínal jako detektiv-konstábl, kdy hlídkoval u vězňů nebo svědků, zapisoval prohlášení na smrtelné posteli, vyslýchal zdravotníky, zaujaté naléhavějšími věcmi, než byly jeho služební zájmy? Když se blížili k pokoji, Piers řekl: "Snažím se těmhle místům vyhýbat. Tady chytíte infekce, které nejsou léčitelné, a pokud vás vlastní návštěvy nevyčerpají k smrti, návštěvy jiných pacientů určitě. Nikdy se tu člověk pořádně nevyspí a jídlo je tu nepoživatelné."

Dalglish na něj pohlédl a usoudil, že ta slova prozrazují hlubší odpor, který možná přechází ve fobii. "Lékaři jsou jako policie," poznamenal. "Nemyslete na ně, dokud je nepotřebujete, a pak čekáte, že budou provádět zázraky. Chtěl bych, abyste zůstal za dveřmi, až budu mluvit s Yarwoodem, alespoň ze začátku. Kdybych potřeboval svědka, pozvu vás dál. Musíme s ním zacházet v rukavičkách."

Sekundář, který vypadal překvapivě mladě, s nezbytným stetoskopem na krku, potvrdil, že inspektor Yarwood je natolik ve formě, že je možné ho vyslechnout, a odvedl je do malého postranního pokoje. Před ním hlídkoval uniformovaný konstábl. Rychle vstal, když je spatřil, a stál v pozoru.

"Konstábl Lane, že?" oslovil ho Dalglish. "Myslím, že už tu nebudete muset být, jakmile oznámím, že jsem vyslechl inspektora Yarwooda. Jistě budete rád, že tady skončíte."

"Ano, pane. Chybějí nám lidi."

Kde nechybějí? pomyslel si Dalglish.

Yarwood měl postel umístěnou tak, že z ní bylo vidět do okna, z něhož měl výhled na pravidelně uspořádané střechy předměstí. Jednu nohu měl na řemeni zavěšenou na kladce. Potkali se spolu v Lowestoftu, a ve svatém Anselmu se pak viděli jen krátce. Dalglisha překvapil výraz unavené rezignace v mužově tváři. Vypadal, jako by se tělesně scvrkl a jeho únava jako by se prohloubila v defétismus. Dalglish si pomyslel, že nemocnice si berou víc než jen tělo; nikdo nenačerpá sílu z těchto úzkých funkčních postelí. Yarwooda ubýlo na duchu i těle a ztemnělé oči, které se obrátily na Dalglisha, měly výraz rozpačitého zahanbení, že ho zlomyslný osud takhle ponižil.

Bylo nemožné vyhnout se banální otázce, když si podali ruce.

"Jak se teď cítíte?"

Yarwood se vyhnul přímé odpovědi. "Kdyby mě Pilbeam a ten kluk včas nenašli, bylo by po mně. I po pocitech. I po klaustrofobii. Bylo by to lepší pro Sharon, pro děcka, pro mě. Promiňte, že tak skuhrám. V tom příkopě, než jsem ztratil vědomí, neexistovala bolest, starosti, zůstal jen klid. Nebylo by špatné umřít takhle. Abych pravdu řekl, pane Dalglishi, přál bych si, aby mě tam nechali."

"Já tedy ne. Ve svatém Anselmu už máme dost úmrtí." To, že došlo k dalšímu, neřekl.

Yarwood pohlédl ven na hřebeny střech. "Už bych dál nebojoval, necítil bych se pořád jako ztroskotanec."

Ve snaze vyřknout slova útěchy, o nichž věděl, že je nenajde, řekl Dalglish: "Musíte si říkat: to peklo, co teď prožívám, nepotrvá věčně. Nic netrvá věčně."

"Ale může se to zhoršit. Těžko tomu věřit, ale může."

"Jen když to necháte."

Nastala pauza, pak ze sebe inspektor Yarwood vypravil se zjevným úsilím: "Zapamatuju si to. Promiňte, že jsem vás otravoval. Co se vlastně stalo? Vím, že byl Crampton zavražděn, ale nic víc. Podařilo se vám udržet detaily v tajnosti před celostátními deníky a místní rozhlas vysílal jen holá fakta. Jak k tomu došlo? Předpokládám, že jste pro mě přišel poté, co jste našel tělo a zjistil, že jsem pryč. Právě to jste potřeboval, vraha na útěku a jednoho člověka, kterého byste mohl držet na místě, kde mu bude poskytnuta kvalifikovaná pomoc, abyste ho mohl označit za podezřelého. Je to divné, ale nemohu v sobě vzbudit zájem o tu věc, nějak mi na tom nezáleží. Mně, který má nálepku přehorlivého policajta. Mimochodem, já ho nezabil."

"Já si to nemyslím. Crampton byl nalezen v kostele a fakta zatím naznačují, že ho tam někdo vylákal. Kdybyste stál o to, setkat se s ním, mohl jste vejít do vedlejších dveří."

"Ale to mohl každý z koleje!"

"Vrah chtěl obvinít kolej svatého Anselma. Arciděkan měl být hlavní, ale ne jediná obět. Myslím, že o to by vám nešlo."

Nastala odmlka. Yarwood zavřel oči a pak neklidně zavrtěl hlavou na polštáři. "Ne, to ne. Já mám kolej rád. A teď jsem si to tam zkazil."

"U svatého Anselma si to jen tak nezkazíte. Jak jste se seznámil s otcí?"

"Bylo to před třemi lety. Tehdy jsem byl seržant, u suffolkské policie nový. Otec Peregrine narazil při couvání na lowestoftské silnici do nákladáku. Nikdo nebyl zraněn, ale musel jsem ho vyslechnout. Při své roztržitosti to není bezpečný řidič a já ho přemluvil, aby už raději nejezdil. Myslím, že otcové mi byli vděční. Ovšem zdá se, že jim nevadilo, když jsem se u nich začal stavovat. Nevím, co na tom místě je, ale tam jsem se vždycky cítil úplně jinak. Když mě Sharon opustila, začal jsem tam jezdit na nedělní ranní nši. Nejsem pobožný a ani jsem nevěděl, oč tam jde. Ono to nevadilo. Prostě se mi tam líbilo. Otcové na mě byli moc hodní. Nešťourali do mě, nevyzvídali, normálně mě přijali. Já zkusil všechno – doktory, psychiatry, poradce, všechno tohle. Svatý Anselm, to bylo něco jiného. Ne, těm bych neublížil. Ale přede dveřmi je policejní konstábl, že? Nejsem hlupák. Možná jsem trochu blázen, ale pitomec nejsem. Mám něco s nohou, ne s hlavou."

"Je tady, aby vás chránil. Já nemůžu vědět, co jste viděl, jaké svědectví můžete podat. Někdo by vás mohl chtít uklidit z cesty."

"To je za vlasy přitažené, ne?"

"Raději jsem to neriskoval. Pamatujete si, co se stalo v sobotu v noci?"

"Ano, do té chvíle, než jsem skutečně ztratil vědomí v tom příkopu. Chuži proti větru mám spíš v mlze – asi trvala kratší dobu než v mé představě – ale ostatní si pamatuju. Alespoň většinu."

"Začneme od začátku. Kdy jste vyšel z pokoje?"

"Asi pět minut po dvanácté. Probudila mě bouřka. Dřímával jsem, ale nemohl pořádně zabrat. Rozsvítil jsem a podíval se na hodinky. Víte, jak to je, když máte zlou noc. Ležíte a myslíte si, že už je víc hodin, že už brzy bude ráno. A pak mě zachvátila panika. Snažil jsem se s ní bojovat. Ležel jsem tam a potil se, ztuhlý hrůzou. Musel jsem vyjít ven, pryč z domu, pryč ze svatého Anselma. Musel jsem si obléknout kabát přes pyžamo a boty bez ponožek. Tenhle kus si moc nepamatuju. Z větru jsem si nic nedělal. Svým způsobem mi pomáhal. Vyšel bych ven třeba do blizardu a metru sněhu. Bože, kéž by!"

"Kudy jste vyšel?"

"Železnou branou mezi kostelem a Ambrožem. Měl jsem klíč – všichni návštěvníci ho dostali. To přece víte."

"Zjistili jsme, že je brána zamčená," řekl Dalgliesh. "Pamatujete se, že jste ji za sebou zamkl?"

"Asi jsem musel, ne? Tyhle věci dělám automaticky."

"Viděl jste někoho u kostela?"

"Nikoho. Nádvoří bylo úplně prázdné."

"A neslyšel jste někoho, neviděl světla? Nebo třeba otevřené dveře u kostela?"

"Neslyšel jsem nic, jen vítr, a nemyslím, že by v kostele bylo světlo. Pokud ano, žádné jsem neviděl. Asi bych si všiml, kdyby byly dveře otevřené dokořán, ale určitě ne, jestli byly jen pootevřené. Někoho jsem viděl, ale ne u kostela. A sice dřív, zrovna když jsem míjel dveře u Ambrože. Byl to Eric Surtees, ale nebyl u kostela. Byl v severním ambitu a vcházel do domu."

"Nepřišlo vám to divné?"

"Ani ne. Nemohu popsat, co jsem v tom okamžiku cítil. Vdechoval jsem to skvělé povětří, vnímal jsem jen, že jsem venku z těch zdí. Kdybych si vůbec něco o Surteesovi pomyslel, tak asi to, že ho někdo zavolal kvůli nějaké poruše v domě. Koneckonců je to údržbář."

"Po půlnoci, uprostřed bouře?"

Rozhostilo se ticho. Je zajímavé, pomyslel si Dalgliesh, že jeho dotazy, místo aby Yarwooda znervóznily, spíš ho pozvedly na duchu a odvedly jeho myšlenky alespoň na chvíli od břemene vlastních starostí.

Teď Yarwood prohodil: "Je to nepravděpodobný vrah, co? Milý, bezelstný, užitečný chlapík. Pokud vím, nemá důvod k tomu, aby nenáviděl Cramptona. A kromě toho vcházel do domu, ne do kostela. Co by tam dělal, kdyby ho někdo nezavolal?"

"Možná šel sebrat klíče ke kostelu. Věděl, kde je hledat."

"To je trochu riskantní, ne? A proč ten spěch? Neměl v pondělí malovat sakristii? Myslím, že to povídal Pilbeam. A jestli potřeboval klíč, proč si ho nevzal dřív? Mohl se pohybovat po hlavní budově podle libosti."

"To by bylo riskantnější. Svěcenec, který připravoval kostel na bohoslužbu, by si všiml, že jeden svazek klíčů chybí."

"No dobře, to uznávám, pane. Ale pro Surteese platí stejný argument jako pro mě. Kdyby si chtěl s Cramptonem vyřídit účty, věděl, kde ho najít. Věděl, že dveře od Augustina budou otevřené."

"Víte určitě, že to byl Surtees? Tak určitě, že byste to odpřísáhl i u soudu? Bylo po půlnoci a byl jste v dost špatném stavu."

"Byl to Surtees. Vídal jsem ho dost často. Světla v ambitech jsou slabá, ale nemohl jsem se splést. Tvrdil bych to u soudu i při křížovém výslechu, jestli se mě ptáte na tohle. Ne že by to k něčemu bylo. Už slyším závěrečnou řeč obhajoby. Špatná viditelnost. Postava spatřená jen na vteřinu, na dvě. Svědek je hluboce narušený člověk, natolik šilený, že vyjde do zuřící bouře. A pak by ovšem přišly důkazy, že já jsem na rozdíl od Surteese Cramptona neměl rád." Yarwood už začínal být unavený. Jeho náhlý záchvat zájmu o vyšetřování vraždy jako by ho vyčerpával. Bylo načase odejít a s touto novou informací by Dalgliesh nejdříve odešel hned. Ale nejdřív se musí přesvědčit, zda se nemůže dozvědět ještě něco. "Budeme potřebovat výpověď," řekl "ale nespěchá to. Mimochodem, co podle vás mohlo způsobit ten váš záchvat paniky? Hádka s Cramptonem v sobotu po čaji?"

"Vy jste o ní slyšel? No jistě! Nečekal jsem, že ho uvidím ve svatém Anselmu, a pro něj to byl asi stejný šok. Ale já tu hádku nezačal, to on. Stál a chrlil na mě stará obvinění. Trásl se zlostí jako v nějakém záchvatu. Trvá to od smrti jeho ženy. Byl jsem tehdy detektiv-seržant a byl to můj první případ vraždy."

"Vraždy?"

"Zabil svou ženu, pane Dalglieshi. Tenkrát jsem si tím byl jistý a jsem si tím jistý i teď. Ano, byl jsem přehorlivý, nadělal jsem v celém vyšetřování zmatek. Nakonec si na mě stěžoval a já dostal důtku. Mé kariéře to neprospělo. Pochybuju, že bych se stal inspektorem, kdybych zůstal u Metropolitní. Ale jsem stejně přesvědčený teď jako tehdy, že ji zabil a vykroutil se z toho."

"Na základě jakých důkazů?"

"U postele měla láhev vína. Zemřela na předávkování aspirinem a alkoholem. Láhev byla dokonale otřená. Nevím, jak ženu donutil, že si vzala celou tubu tablet, ale jsem si ztraceně jistý, že to udělal. A lhal, je mi jasné, že lhal. Tvrdil, že nešel nahoru k posteli. Na to byl příliš fikaný."

Dalgliesh namítl: "Třeba lhal o té láhvi a o tom, že k ní nešel. To z něj nedělá vraha. Mohl ji najít mrtvou a zpanikařit. Lidé se ve stresu chovají podivně."

Yarwood tvrdohlavě trval na svém. "Zabil ji, pane Dalglieshi! Viděl jsem mu to na očích i ve tváři. Lhal. To ale neznamená, že jsem využil příležitosti, abych ji pomstil."

"A mohl by to někdo udělat? Měla blízké příbuzné, sourozence, bývalého milence?"

"Nikoho, pane Dalglieshi. Jen rodiče a ti mi nepřipadali moc sympatičtí. Nikdy se jí nedostalo spravedlnosti, a mně také ne. Není mi líto, že Crampton zemřel, ale nezabil jsem ho. A nebude mě až tak mrzet, jestli nikdy nevypátráte, kdo to byl."

"Ale my to vypátráme," prohlásil Dalgliesh. "A vy jste policejní důstojník. Nemůžete doopravdy věřit tomu, co jste řekl. Já se vám ozvu. To, co jste mi řekl, si nechte pro sebe. Ale vy přece víte, co je diskrétnost."

"Myslíte? Snad jo. Teď je těžké věřit, že se ještě někdy vrátím do práce."

Odvrátil tvář v gestu rozhodného odmítnutí. Ale Dalgliesh mu musel položit ještě poslední otázku. "Diskutoval jste o svém podezření ohledně arciděkana s někým ve svatém Anselmu?"

"Ne. Takové řeči by zrovna nechtěli slyšet. A vůbec, vždyť už je to všechno minulost. Nikdy jsem nečekal, že toho chlapa ještě uvidím. Teď už to vědí – tedy, jestli se jim to Raphael Arbuthnot namáhal říct."

"Raphael?"

"Byl v jižním ambitu, když mě Crampton napadl. Raphael slyšel každé slovo."

Kapitola 7

Z nemocnice odjížděli v Dalglieshově jaguáru. Ani on, ani Piers nepromluvili, zapnuli si bezpečnostní pásy, a teprve ve chvíli, kdy za sebou měli východní předměstí, Dalgliesh krátce poreferoval, co se dozvěděl.

Piers mlčky naslouchal a pak řekl: "Surtees mi nepřipadá jako vrah, ovšem jestli to udělal, určitě nebyl sám. Musela v tom mít prsty jeho sestra. Nemůžu uvěřit, že by se ve svatém Janu v sobotu v noci stalo něco, o čem by nevěděla. Ale proč by si někdo z nich měl přát Cramptonovu smrt? No dobře, oba zřejmě věděli, že arciděkan prahne po tom, aby se svatý Anselm při první příležitosti zavřel. To by Surteesovi nevyhovovalo – ten se zřejmě úplně šzil se svým domkem a svými čuníky – ale tím, že by zabil Cramptona, by uzavření nezabránil. A jestli měl s tím chlapem soukromý spor, proč by ho složitě lákal do kostela? Věděl, kde Crampton spí; musel taky vědět, že jsou dveře odemčené."

"To věděl na koleji každý," připomněl Dalgliesh, "včetně návštěvníků. Ať zabil Cramptona kdokoli, chtěl nás přesvědčit o tom, že je to práce někoho zdejšího. To bylo jasné od samého začátku. Surtees ani jeho poloviční sestra nemají žádný zřejmý motiv. Uvažujeme-li o motivu, hlavní podezřelý je George Gregory."

O tom se nedalo diskutovat a Piers v duchu zalitoval, že něco řekl. Věděl přece, že když je AD v mlčenlivé náladě, je rozumné zůstat zticha, zvlášť nemůže-li člověk přispět ničím originálním.

Když se vrátili do svatého Matouše, Dalgliesh se rozhodl pohovořit si s oběma Surteesovými společně s Kate. O pět minut později oba přišli, doprovázeni Robbinsem. Karen Surteesovou nechali v předpokojí a pevně zavřeli dveře. Bylo jasné, že Eric Surtees právě poklízal u prasat, když pro něj přišel Robbins, a vnesl do místnosti silný, ale nikoli nepříjemný pach zeminy a zvířat. Měl čas jen si umýt ruce a teď seděl s pažemi podél těla, dlaně pevně sepiaté na klíně. Jejich ovládaná nehybnost byla v tak zvláštním rozporu s ostatním tělem, že Dalglieshovi připomínaly dva malé živočichy, kteří se stulili, zkameněli strachy. Neměl čas se poradit se sestrou a jeho ohlédnutí po dveřích, když vešel, prozrazovalo, jak potřebuje její přítomnost a podporu. Teď seděl nepřírozeně nehybně; jen oči těkaly z Dalgliesh na Kate a zpět, načež se upřely na Dalgliesh. Dalgliesh uměl rozpoznat strach a nemýlil se. Věděl, že nejvíc vyděšení jsou většinou nevinní; viníci, jakmile vymysleli svou důmyslnou verzi příběhu, absolvovali výslechy s drzým čelem a hranou kuráží, která mohla překrýt projevy viny nebo strachu.

Neztrácel čas formalitami a spustil: "Když vás moji podřízení vyslýchali v neděli, tvrdil jste, že jste v sobotu v noci nevyšel z domu svatého Jana. Teď se vás zeptám znovu. Šel jste v sobotu po večerní pobožnosti do koleje nebo do kostela?"

Surtees vrhl rychlý pohled na okno, jako by uvažoval o útěku, než se opět přinutil pohlédnout Dalglieshovi do očí. Hlas měl nepřírozeně vysoký.

"Ne, jistěže ne. Proč taky?"

"Pane Surteesi," řekl Dalgliesh, "jeden svědek vás viděl, když jste krátce po půlnoci vcházel do koleje ze severního ambitu. O vaší identifikaci není pochyb."

"To jsem nebyl já! Musel to být někdo jiný. Nikdo mě tam nemohl vidět, protože jsem tam nebyl. Je to lež!"

To trapné popření muselo znít nepřesvědčivě i Surteesovým uším.

Dalgliesh trpělivě pokračoval: "Pane Surteesi, vy chcete být obviněn z vraždy?"

Surtees se viditelně scvrkl. Vypadal teď skoro jako kluk. Nastala dlouhá pauza, pak se sebe vypravil: "No dobře. Šel jsem do koleje. Probudil jsem se a uviděl v kostele světlo, tak jsem se tam šel podívat."

"Kdy jste viděl to světlo?"

"Asi o půlnoci, jak jste řekl. Vstal jsem a šel na záchod a odtamtud jsem to zahlídl."

Poprvé promluvila Kate.

"Ale domy jsou postavené podle stejného plánu. Ložnice a koupelny jsou vzadu. Ve vašem domě na severozápadní straně. Jak jste mohl vidět na kostel?"

Surtees si olízl rty. "Měl jsem žízeň. Šel jsem si dolů pro hrnek vody a uviděl to světlo z obývacího. Aspoň se mi zdálo, že ho vidím. Bylo jen slabé. Pomyslel jsem si, že bych měl zjistit, proč se tam svítí."

"Nenapadlo vás probudit sestru nebo zavolat pana Pilbeama nebo otce Sebastiana?" zeptal se Dalgliesh. "To by bylo určitě namístě."

"Nechtěl jsem je rušit."

Kate poznamenala: "Bylo to dost odvážné, že jste se rozhodl vyjít sám do bouřlivé noci, abyste dopadl případného vetřelce. Co jste chtěl dělat, až byste se dostal do kostela?" Nešel jsem dovnitř. Nemohl jsem, protože jsem neměl klíč. Světlo stále svítilo. Vešel jsem do domu a vzal tam svazek klíčů z kanceláře slečny Ramseyové, ale když jsem se vrátil do severního ambitu, v kostele už světlo nebylo." Ted' mluvil přesvědčivěji a zaťaté ruce se mu viditelně uvolnily. Byla to Kate, kdo po krátkém pohledu na Dalglisha pokračoval v kladení otázek. "Takže co jste udělal pak?"

"Nic jsem neudělal. Pomyslel jsem si, že jsem se s tím světlem asi spletl."

"Ale předtím jste si tím byl dost jistý, proč byste se jinak vydal do bouře? Nejdřív světlo svítí, pak záhadně zhasne. Nenapadlo vás jít do kostela a zjistit, co se děje? To jste přece chtěl, když jste vyšel z domu, nebo ne?"

Surtees zadrmolil: "Mně to nepřípadalo nutně, když už tam to světlo nebylo. Říkal jsem vám – myslel jsem, že jsem se zmýlil." Dodal: "Zkusil jsem otevřít dveře sakristie, ty byly zamčené, takže mi bylo jasné, že v kostele nikdo není."

"Poté, co našli arciděkanovo tělo, se přišlo na to, že jeden ze tří svazků klíčů ke kostelu chybí. Kolik svazků tam bylo, když jste si bral klíče?"

"Nevzpomínám si. Nevšiml jsem si. Spěchal jsem, abych už byl z kanceláře pryč. Věděl jsem, kde visí klíče, a vzal jsem si ty nejbližší."

"A nevrátil jste je?"

"Ne. Už se mi nechtělo vracet se do domu."

Tiše se vmísil Dalglish: "V tom případě, pane Surteesi, kde jsou ty klíče teď?"

Kate málokdy viděla podezřelého, jehož by zachvátil takový strach. Ovzduší naděje a sebedůvěry, v němž zatím probíhal výslech, se vytratilo a Surtees sklesl na židli dopředu, sklonil hlavu a celé tělo se mu roztrásl.

"Ptám se vás znovu," pokračoval Dalglish. "Vešel jste v sobotu večer do kostela?"

Surtees se pokusil sednout si rovně a dokonce pohlédnout Dalglishovi do očí. A ted' Kate připadlo, že strach ustoupil pocitu úlevy. Chystal se říct pravdu a byl rád, že může protahovaná muka lhaní ukončit. Ted' bude s policií na jedné lodi. Pochválí ho, odpustí mu, řeknou, že ho chápou. Kate už to viděla tolikrát!

"Tak tedy, vešel jsem do kostela," přiznal Surtees. "Ale nikoho jsem nezabil, přísahám, nezabil! To bych nemohl! Přísahám před Bohem, že jsem se ho ani nedotkl. Byl jsem tam sotva minutu."

"A co jste dělal?" zeptal se Dalglish.

„Šel jsem tam vzít něco pro Karen – něco, co potřebovala. S arciděkanem to nemělo nic společného. Je to naše soukromá věc."

Kate řekla: "Pane Surteesi, přece víte, že to neobstojí. Ve vyšetřování vraždy není nic soukromé. Proč jste šel v sobotu večer do kostela?"

Surtees pohlédl na Dalglisha, jako by se dovolával jeho pochopení. "Karen potřebovala další hostii. Chtěla jen posvěcenou. Požádala mně, abych tam jednu vzal."

"Požádala vás, abyste ji ukradl?"

"Ona to tak nebrala." Nastalo ticho, načež řekl: "Ano, bylo to tak. Ale ona za to nemůže, to já. Nemusel jsem souhlasit."

Nechtěl jsem to udělat, otcové na mě vždycky byli hodní, ale pro Karen to bylo důležité a já nakonec slíbil, že tam půjdu. Muselo to být tenhle víkend, protože ji potřebovala v pátek. Prostě si myslela, že o nic nejde. Nechtěla by po mně, abych kradl něco cenného."

"Ale tohle bylo něco cenného, ne?" namítl Dalglish.

Opět nastalo ticho.

"Povězte mi, jak to bylo v tu sobotu v noci," vybídl Surteese Dalglish. "Promyslete si to a uvažujte jasně. Potřebuju všechny podrobnosti."

Surtees byl ted' klidnější. Jako by se sebral a do tváří se mu opět vrátila barva. "Čekal jsem až do noci. Musel jsem si být jistý, že všichni budou spát, nebo alespoň budou ve svých pokojích. Ta bouřka mi pomohla. V ní by asi nikdo nešel na procházku. Bylo asi tři čtvrtě na dvanáct, když jsem vyrazil."

"Co jste měl na sobě?"

"Jen tmavohnědé manšestráky a silnou koženou bundu. Neměl jsem nic světlého. Myslel jsem, že bude bezpečnější mít na sobě tmavé věci, ale nemaskoval jsem se."

"Měl jste rukavice?"

"Ne. Mysleli jsme – myslel jsem, že to není nutné. Mám jen silné zahradnické rukavice a jedny staré vlněné. Musel bych je sundávat, až bych bral hostii a zápasil se zámky. Myslel jsem, že na tom nesejde. Nikdo by neměl podezření, že tam byl zloděj. Jednu hostii by nepostrádali, mysleli by, že je špatně spočítali. Tak jsem si to odůvodňoval. Já mám jen dva klíče, jeden k železné bráně a druhý ke dveřím severního ambitu. Obvykle je během dne nepotřebuji, protože brána i dveře obou ambitů se nechávají otevřené. Věděl jsem, že klíče od kostela jsou v kanceláři slečny Ramseyové. Někdy o svátcích, třeba o Velikonocích, tam dávám květiny nebo zeleň. Otec Sebastian mě požádal, abych je nechal v kbelíku vody před sakristií. Některý ze studentů má vždycky vlohy na výzdobu kostela. Někdy mi otec Sebastian předá klíče, nebo mi řekne, abych si je vzal z kanceláře, zamkl za sebou a vrátil je. Měli bychom se zapisovat, když si půjčím klíče od kostela, ale někdy se to nedodrжуje."

"Dost vám to usnadnilo, že? Ale ono nikdy není těžké okrást lidi, kteří vám důvěřují."

Ve vteřině si Dalglish uvědomil pohrdavý tón ve svém hlase a zároveň Katin mlčenlivý úžas. Uvědomil si, že dal najevo až příliš osobního zaujetí.

Surtees řekl s větším sebevědomím, než jaké projevoval předtím. "Nechtěl jsem nikomu ublížit, nemohl bych nikomu ublížit. I kdyby se mi podařilo ukrást tu hostii, nikomu v koleji by to neškodilo. Myslím, že by o tom ani nevěděli. Byla to jen jedna oplatka. Nemohla stát víc než penny."

"Vraťme se k tomu, co se přesně přihodilo v sobotu v noci," vyzval ho Dalglish. "Omluvy a ospravedlnění vynecháme. Budeme se držet faktů, všech faktů."

"Tedy, jak jsem řekl, bylo asi tři čtvrtě na dvanáct, když jsem vyrazil. Kolej byla úplně temná a skučel vítr. Světlo bylo jen v jednom okně, bylo to v hostinském pokoji a závěsy tam byly zatažené. Svým klíčem jsem si odemkl zadní vchod koleje, pak jsem prošel kolem kuchyňské přípravy do hlavní části domu. Měl jsem baterku, takže jsem nemusel rozsvěcet, ale jedno světlo hořelo před sochou Panny Marie s ježiškem v hlavní hale. Kdyby se někdo objevil, měl jsem připravené vysvětlení. Řekl bych, že jsem viděl světlo z kostela a jdu si pro klíč, abych zjistil, co se tam děje. Věděl jsem, že by to znělo nepřesvědčivě, ale doopravdy jsem nemyslel, že to bude potřeba použít. Vzal jsem klíče a vyšel stejnou cestou, jakou jsem přišel. Zamkl jsem za sebou, vypnul jsem světla v ambitu a držel se těsně u zdi. Se zámek do sakristie nebyly problémy, ten je pořád naolejovaný a klíč se otáčí lehce. Velmi opatrně jsem strčil do dveří, posvítíl jsem si na cestu baterkou a vypnul jsem poplachový systém."

Začínal jsem být miň vyděšený a víc optimistický; všechno to šlo hladce. Věděl jsem, že hostie budou napravo od oltáře v takovém výklenku, nad kterým svítí červené světlo. Tam nechávají posvěcené hostie pro případ, že by je některý kněz musel vzít k svatému přijímání některému nemocnému z farnosti nebo do vesnického kostela, když tam nemají kněze. V kapse jsem měl obálku, do které jsem chtěl hostii vložit. Ale když jsem otevřel dveře do kostela, uviděl jsem, že tam někdo je. Kostel nebyl prázdný."

Opět se odmlčel. Dalglish odolal pokušení něco poznamenat nebo se na něco zeptat. Surtees měl hlavu skloněnou, ruce sevřené před sebou. Jako by ho vzpomínání náhle stálo velké úsilí.

Po chvíli pokračoval: "Na severním konci kostela bylo světlo, světlo nad Posledním soudem. A někdo tam stál, postava v hnědém plášti s kapucí."

Ted' neodolala otázce Kate: "Poznal jste ho?"

"Ne. Byl zčásti za sloupem a světlo bylo příliš slabé. A měl kapuci staženou do obličeje."

"Byl vysoký nebo malý?"

"Myslím, že nebyl obzvlášť vysoký, spíš průměrně. Pořádně si to nepamatuju. A pak se okamžik otevřely velké jižní dveře a někdo vešel. Ani jeho jsem nepoznal. Vlastně jsem ho neviděl, jen slyšel zavolat: „Kde jste?“ a honem jsem zavřel dveře. Bylo mi jasné, že je po všem. Nezbylo mi, než za sebou zamknout a vrátit se domů."

"Jste si absolutně jistý, že jste žádnou z těch postav nepoznal?" zeptal se Dalglish.

"Úplně určitě. Nikomu jsem neviděl do tváře. Toho druhého jsem neviděl vůbec."

"Ale víte určitě, že to byl muž?"

"Ano, slyšel jsem jeho hlas."

"Kdo si myslíte, že to byl?"

"Jen podle hlasu bych myslel, že to mohl být arciděkan."

"Takže mluvil dost nahlas?"

Surtees se začervenal. Nešťastně řekl: "Asi to muselo být dost nahlas. Tehdy mi to nepřipadalo. Samozřejmě v kostele bylo úplně ticho a ten hlas se tam rozléhal. Nemůžu si být jistý, jestli to byl arciděkan. Ale měl jsem ten dojem."

Bylo jasné, že jim o totožnosti jedné ani druhé postavy nemůže říct nic určitějšího. Dalglish se ho zeptal, co dělal, když vyšel z kostela.

"Znovu jsem nastavil alarm, zamkl za sebou dveře a vyšel přes dvůr kolem jižních dveří kostela. Nemyslím si, že by byly otevřené, ani jen pootevřené. Nemůžu si vzpomenout, jestli jsem viděl světlo, ale já si ničeho nevšímal. Snažil jsem se být odtamtud co nejdřív pryč. Proti větru jsem si probojoval cestu domů a řekl Karen, co se stalo. Doufal jsem, že budu mít šanci vrátit klíče někdy v neděli ráno, ale když jsme byli svoláni do knihovny a dozvěděli se o vraždě, věděl jsem, že to nepůjde."

"Tak co jste s nimi udělal?"

Surtees skličně odpovídal: "Zahrabal jsem je v koutě chlívků."

"Až spolu domluvíme, seržant Robbins tam s vámi zajde a najdete je," řekl Dalglish.

Surtees se začal zvedat, ale Dalglish ho upozornil: "Řekl jsem, až spolu domluvíme. Ještě jsme neskončili."

Informace, kterou právě získali, byla nejdůležitější ze všech, které zatím měli, ale musel odolat pokušení okamžitě ji ověřit. Nejdřív bylo třeba potvrdit si pravdivost Surteesových slov.

Kapitola 8

Karen Surteesová, kterou zavolala Kate, vešla do místnosti bez zjevné známky nervozity, posadila se vedle polovičního bratra, aniž počkala na Dalglishovo vyzvání, pověsila si černou kabelu na opěradlo židle a okamžitě se obrátila k Surteesovi.

"Je ti dobře, Eriku? Žádný třetí stupeň?"

"Jo, je to dobrý. Promiň mi to, Karen. Všechno jsem jim řekl." Znovu dodal: "Promiň."

"Ale co? Udělal jsi, co jsi mohl. Není tvá vina, že v kostele někdo byl. Zkusil jsi to. Policie koneckonců může být ráda. Doufám, že jsou ti vděční."

Surteesovi se při pohledu na ni rozjasnily oči, a když mu položila ruku na jeho, cítili téměř hmatatelně sílu, která se do něj vlila. Jeho slova byla omluvná, ale v pohledu, který na ni upřel, nebylo nic servilního. Dalglish v něm poznal nejnebezpečnější komplikaci – lásku.

A teď obrátila pozornost na Dalglisha, upřela na něj soustředěný i vyzývavý pohled. Oči se jí rozšířily a jemu se zdálo, že potlačuje tajný úsměv.

"Váš bratr přiznal, že byl v sobotu v noci v kostele," začal Dalglish.

"Časně ráno v neděli. Bylo to po půlnoci. A je to můj poloviční bratr – máme stejného otce, různé matky "

"To už jste řekla mým spolupracovníkům předtím. Vyslechl jsem verzi vašeho bratra. Teď bych rád slyšel vaši."

"Bude dost stejná jako Erikova. On moc neumí lhát, jak jste nejspíš zjistili. To může být občas nevýhodné, ale má to své přednosti. Víte, ono o nic moc nejde. Eric neudělal nic špatného a myšlenka, že by mohl někomu ublížit, natož někoho zabít, je směšná. On nezabije ani své vlastní vepřky! Požádala jsem ho, aby pro mě vzal z kostela posvěcenou hostii. Jestli se o tyhle věci nezajímáte, můžu vám říct, že jsou to takové malé bílé destičky, které se vyrábějí, tuším, z mouky a vody, a jsou velké asi jako dvoupencová mince. I kdyby se mu podařilo jednu vzít a chytili by ho, zřejmě by ho za to úředníci korunního soudu neodsoudili. Její hodnota je zanedbatelná."

"To závisí na stupnici hodnot," namítl Dalglish. "Nač jste ji chtěla?"

"Nevím, co to má společného s vaším vyšetřováním, ale klidně vám to povím. Jsem novinářka na volné noze a píšu článek o černých mších. Mimochodem, je to na objednávku a většinu výzkumu už mám hotovou. Lidé, mezi které se mi podařilo proniknout, potřebují posvěcenou hostii a já jim ji slíbila. A neříkejte mi, že jsem si mohla koupit celou krabici neposvěcených hostií za pár šupů. To mi Eric říkal taky. jde o skutečný výzkum a já potřebuju nefalšovaný předmět. Možná nemáte moje povolání v úctě, ale já je beru vážně stejně jako vy to své. Slíbila jsem, že seženu posvěcenou hostii a to jsem hodlala udělat. Ten výzkum by jinak byl plýtvání časem."

"Takže jste přemluvila svého polovičního bratra, aby ji pro vás ukradl."

"No, otec Sebastian by mi asi žádnou nedal, kdybych ho požádala, co myslíte?"

"Bratr tam šel sám?"

"Ovšem. Nemělo by smysl, abych mu dělala ocásk a zvyšovala riziko. On by klidně mohl zdůvodnit, proč šel do koleje. Já ne."

"Takže jste vyslechla jeho líčení toho, co se stalo, hned, jakmile se vrátil, ne až ráno?"

"Vyprávěl mi to, jakmile se vrátil. Čekala jsem na něj a on mi to pověděl."

"Slečno Surteesová, je to velmi důležité. Promyslete si to a pokuste se vzpomenout si, co přesně vám bratr říkal, pokud možno jeho vlastními slovy."

"Těžko si vzpomenu na přesné znění, ale smysl byl naprosto jasný. Řekl mi, že celkem bez problémů získal klíč, otevřel dveře sakristie, svítil si u toho baterkou, a pak i dveře vedoucí do kostela. Teprve pak spatřil světlo nad tím obrazem proti hlavním dveřím, je to Poslední soud, ne? A postavu, která stála u něj a měla na sobě plášť a kapuci. Pak se otevřely hlavní dveře a někdo vstoupil. Ptala jsem se ho, jestli někoho z nich poznal, ale on řekl, že ne. Ten v plášti měl kapuci staženou do obličeje a byl k němu zády, druhého muže viděl jen na zlomek vteřiny. Myslel, že ta druhá postava volá: „Kde jste?“ nebo něco podobného. Měl dojem, že to mohl být arciděkan."

"A nezmínil se, kdo by podle něho mohl být ten druhý?"

"Ne, ale o to ani nešlo, že? Nemyslel si, že by bylo na té postavě v kostele něco zlého. Překazilo nám to plány a bylo to v tu noční dobu divné, ale Eric přirozeně přepokládal, že je to některý z kněží nebo studentů. Já si myslela to samé. Bůhví, co tam po půlnoci dělají. Pro mě za mě ať si tam třeba mají vlastní černou mši. Samozřejmě, kdyby Eric věděl, že arciděkan bude zavražděn, všiml by si bedlivěji. Aspoň já myslím. Co myslíš, že bys udělal, Eriku, kdybys tam potkal vraha s nožem?"

Surtees pohlédl na Dalglisha a odpověděl: "Asi bych utekl. Udělal bych poplach, to ano. Apartmá hostí nejsou zamčená, takže bych nejspíš vtrhl do Jeronýma a požádal vás o pomoc. Ale tehdy jsem byl jen zklamaný, že se mi podařilo vzít klíč, aniž mě někdo viděl, a všechno mi připadalo tak snadné a teď se musím vrátit s nepořízenou."

Od něj už se teď nic víc nedozvědí, takže mu Dalglish řekl, že může jít, ale nejdřív je oba upozornil, že informace, které podali, musí uchovat v největší tajnosti. Jinak by na sebe uvalili podezření, že brání policii v práci, ne-li něco horšího. Seržant Robbins teď půjde se Surteesem najít klíče, které si policie ponechá. Oba slíbili mlčenlivost, Surtees oficiálně, jako by slavnostně přísahal, jeho sestra poněkud frivolněji.

Když se dveře za jejím polovičním bratrem zavřely, obrátil se Dalglish ke Karen: "Když jste poprvé mluvila s vaším bratrem, řekl, že jste ho požádala o další hostii. Takže to nebylo poprvé. Došlo už k jednomu pokusu. Jak to bylo při té první příležitosti?"

Seděla úplně bez hnutí, ale odpověděla klidným hlasem. "Eric se překl. Bylo to jen jednou."

"Já si to nemyslím. Můžu ho ovšem znovu zavolat a zeptat se ho, a také se ho zeptám. Ale bylo by jednodušší, kdybyste mi teď vysvětlila, co se stalo při té předchozí příležitosti."

"Nemělo to nic společného s touhle vraždou," hájila se. "Stalo se to v minulém trimestru."

"Já sám musím posoudit, co se vztahuje k této vraždě. Kdo pro vás předtím ukradl tu hostii?"

"Vlastně ji nikdo neukradl, nedá se to tak říct. Jen mi ji předal."

"Byl to Ronald Treeves?"

"Ano, byl to on, když to musíte vědět. Některé hostie jsou posvěcené a ty se berou do kostela, kde momentálně není žádný kněz a má být svaté přijímání. Bere je tam kdokoliv, kdo pomáhá při té bohoslužbě. Ten týden to měl na starosti Ronald a vzal pro mě jednu hostii, jednu z tolika. Byla to maličkost, co jsem po něm chtěla."

Náhle zasáhla Kate: "Musela jste vědět, že pro něj to není maličkost! Jak jste mu zaplatila? Obvyklým způsobem?"

Dívka zrudla, ale zlostí, nikoli rozpaky. Na okamžik se Dalglishovi zdálo, že propukne v otevřené nepřátelství; bylo by to oprávněné, pomyslel si. Tiše řekl: "Je mi líto, jestli to považujete za urážku. Zeptal bych se jinak. Jak se vám podařilo přemluvit ho k tomu?"

Její vztek zřejmě pominul. Chvilí na něj zírala přimhouřenýma, kalkulujičima očima, pak se viditelně uvolnila. Teď mohl identifikovat vteřinu, v níž si uvědomila, že upřímnost bude prozíravější a možná uspokojivější.

"No dobře, přemluvila jsem ho obvyklým způsobem, a jestli chcete vynášet morální soudy, tak na to zapomeňte. Stejně

vám do toho nic není." Pohlédla na Kate a ten pohled byl otevřeně nepřátelský. "Ani vám. A nevím, jakou spojitost to má s arciděkanovou vraždou. Nesouvisí to s ní."

"Tím si právě nemohu být jist," řekl Dalglish. "Může to souviset. Jestliže ne, nic z toho, co vám řeknete, se nikdo nedoví. Neptám se vás na krádež té hostie jen z pouhé zvědavosti na vaše soukromí."

"Heleďte, já měla RONALDA docela ráda," prohlásila Karen. "A možná mi ho bylo spíš líto. Nebyl tady moc oblíbený. Měl moc bohatého papírka, také mocného, jenže ve špatné branži. Ve zbrojním průmyslu, víte? No prostě RONALD sem nezapadal. Když jsem přijížděla za Erikem, občas jsme se potkali a šli spolu na útesy, až k bažině. Povídali jsme si. Říkal mi věci, které byste z něj nedostali ani za milion let, a tihle fráterníci taky ne, zpověď nezpověď. A prokázala jsem mu službu. Bylo mu dvacet tři a byl ještě paník. On hrozně toužil po sexu, přímo umíral touhou."

A možná, pomyslel si Dalglish, pro něj umřel. Slyšel, jak Karen pokračuje: "Ani mi nedalo práci svést ho. Chlapi tak nadělají s tím, jak svádějí panny! Bůhví proč, jeden by mýsl, jak je to vyčerpávající a nevděčné, ale ono je to svým způsobem vzrušující. A jestli chcete vědět, jak jsme to utajili před Erikem, tak jsme nešli do postele, ale milovali jsme se v kapradí na útesech. Měl dost štěstí, že jsem ho zasvětila já, než kdyby šel s kurvou – to zkusil jednou a byl z toho tak znechucený, že to ani nedokončil." Odmlčela se, a když Dalglish nepromluvil, pokračovala mírnějším tónem. "Studoval na kněze, ne? Jaký užitek by přinášel lidem, kdyby sám nežil? Pokračoval by v celibátu, ale já si myslím, že celibát je v pořádku, pokud si ho člověk vybere dobrovolně. Jenže to nebyl jeho případ. Měl štěstí, že kápl na mě."

"A co se stalo s hostií?" zeptal se Dalglish.

"Panebože, to byla směla! Tomu snad ani nebudete věřit. Já ji ztratila. Dala jsem si ji do obyčejné obálky a strčila ji do aktovky s jinými papíry. To jsem ji viděla naposled. Pravděpodobně se dostala do odpadkového koše, když jsem vytahovala papíry z aktovky. No prostě jsem ji už nenašla."

"Takže jste chtěla, aby vám obstaral jinou, a tentokrát už nebyl tak poddajný."

"Dá se to tak říct. Asi si to všechno o prázdninách promyslel. Člověk by si mýsl, že jsem mu zničila život tím, že jsem přispěla k jeho sexuální výchově."

"A do týdne byl mrtvý," řekl Dalglish.

"To jo, ale za to já nemůžu. Já nechtěla, aby umřel."

"Takže myslíte, že to mohla být vražda?"

Tentokrát se na něj zadívala zděšeně a on v jejích očích spatřil úžas i strach.

"Vražda! Jistěže to nebyla vražda! Kdo by ho proboha chtěl zavraždit? Byla to nešťastná náhoda. Vrtal se v útesech a strhl na sebe písek. Proběhlo vyšetřování. Víte, jaký byl výrok soudu."

"Když vám odmítl dát tu druhou posvěcenou hostii, pokusila jste se ho vydírat?"

"Jistěže ne!"

"Nenaznačila jste mu, byť v narážce, že teď ho máte ve své moci, že máte informaci, která ho může vyhnat z koleje, zničit jeho šance na to, že kdy bude vysvěcený?"

"Ne!" vyštěkla. "Ne, nic takového! K čemu by to sakra bylo? Jednak by to zkompromitovalo Erika a za druhé – kněží by věřili jemu, ne mně. Nebyla jsem v postavení, abych ho mohla vydírat."

"Myslíte, že si to uvědomoval?"

"Jak mám proboha vědět, co si mýsl? Byl napůl cvok, nic jiného nevím. Koukněte, vy ale máte vyšetřovat vraždu Cramptona. RONALDOVA smrt s ní nemá nic společného. Jak by mohla?"

"Navrhuji vám, abyste na mně nechala rozhodnutí, co souvisí nebo nesouvisí s tímhle případem. Co se stalo, když RONALD Treeves přišel do domu svatého Jana noc předtím, než zemřel?"

Náhle ztichla. Dalglish pokračoval: "Už jste s bratrem zatajili informace zásadního významu pro toto vyšetřování. Kdybyste nám v neděli ráno řekli to, co jsme se dozvěděli teď, někdo už mohl být zatčen. Jestli jste ani vy, ani váš bratr neměli nic společného s Cramptonovou smrtí, doporučuji vám, abyste odpovídali na mé otázky upřímně a pravdivě. Co se dělo, když přišel RONALD Treeves v ten pátek v noci do domu svatého Jana?"

"Už jsem tam byla. Přijela jsem z Londýna na víkend. Nevěděla jsem, že se tam chce stavit. A on neměl absolutně žádné právo tam takhle vtrhnout. No prosím, nechávali jsme otevřené dveře, ale je to přece Erikův domov. On vyšel až nahoru, a jak už jste si domysleli, našel mě tam s Erikem v posteli. Zůstal stát ve dveřích a jen zíral. Vypadal jako blázen, hotový blázen! A pak začal chrlit absurdní obvinění. Přesně si nepamatuju, co všechno. Mohlo to být směšné, ale bylo to spíš děsivé. Jako by na vás řval šílenec. Ne, to není to slovo. On nekřičel ani neřval, sotva zvýšil hlas. Právě proto to bylo děsivé. Byli jsme s Erikem naří, což pro nás byla dost nevýhoda. Akorát jsme si sedli na posteli a zírali na něj a on tím vysokým hlasem mlel dál a dál. Panebože, bylo to děsné. Víte, on si doopravdy mýsl, že si ho vezmu. Já, a žena duchovního! No blázen! Vypadal jako blázen a blázen byl."

Řekla to se zmateným údivem, jako by to sdělovala přítelkyni nad sklenkou za barem.

"Svedla jste ho a on mýsl, že ho milujete," připomněl jí Dalglish. "Dal vám posvěcenou hostii, protože jste ho o to požádala, a on vám nedovedl nic odepřít. Věděl přesně, co provedl. A pak zjistil, že nešlo o lásku, že jste ho jen využila. Den nato se zabil. Slečno Surteesová, necítíte se nějak odpovědná za jeho smrt?"

"Vůbec ne!" rozkřikla se. "Já mu nikdy neřekla, že ho miluju. Nebyla moje vina, že si to mýsl. A nevěřím, že se zabil schválně. Byla to nehoda. To zjistila porota a tomu věřím." Dalglish velmi tiše řekl: "Já si to nemýslím. Řekl bych, že velmi dobře víte, co dohnalo RONALDA Treevese k sebevraždě."

"I kdybych to věděla, nemám za to odpovědnost. A co si vlastně mýsl – takhle sem vtrhnout a ještě se řídit nahoru, jako by tady byl doma! A vy to teď určitě povíte otci Sebastianovi a postaráte se, aby odsud Erika vyhodil."

"Ne, neřeknu to otci Sebastianovi," ujistil ji Dalglish. "Vystavili jste se s bratrem značnému nebezpečí. Nemohu, než na vás velice silně naléhat, abyste všechno, co jste mi řekli, udrželi v tajnosti. Všechno."

Neochotně přislíbila: "Tak jo. Nebudeme o tom mluvit, proč taky? A nevím, proč bych se měla cítit vinna kvůli

Ronaldovi nebo arciděkanovi. My jsme ho nezabili. Ale mysleli jsme si, že byste nás mohl podezírat, kdybychom vám dali šanci. A kněží jsou svatosvatí, co? Jo, spíš byste se měl podívat na jejich motivy, než se šťourat v našich! A myslím, že neuškodí, když smčíte, že byl Eric v kostele. Já myslím, že arciděkana zabil jeden ze studentů a že to stejně přizná u zpovědi. V tom se vyžívají, co – zpověď! Mě nedonutíte, abych se cítila vinna. Nejsem krutá a nejsem ani necitlivá. Bylo mi RONALDA líto. Já ho nepřiměla násilím, aby mi tu hostii dával. Požádala jsem ho, a on nakonec souhlasil. Já se s ním nevyspala kvůli hostii. No, třeba zčásti jo, ale není to celá pravda. Udělala jsem to, protože mi ho bylo líto a protože jsem se nudila, a možná i z jiných důvodů, kterým byste nerozuměl, a kdyby, neuznal byste je." K tomu se nedalo nic dodat. Byla vyděšená, ale nestyděla se. Nic, co by mohl říci, by ji nepřesvědčilo o její odpovědnosti za smrt RONALDA Treevese. Pomyslel na zoufalství, které Treevese dohnalo k tak hroznému konci. Stál před ponurou volbou buď zůstat ve svatém Anselmu s neustálou hrozbou prozrazení a mučivým vědomím toho, co udělal, nebo se vyzpovídat otci Sebastianovi s téměř naprostou jistotou, že bude vrácen otci domů jako neúspěšný student. Otec Martin by mu možná udělil milost. Pokud jde o otce Sebastiana, nebyl si Dalglish jistý. Ale i kdyby Treeves dostal milost, jak by tady mohl zůstat s ponižujícím vědomím, že je to na podmínku? Nakonec ji propustil. Cítil hlubokou lítost a hněv na něco hlubšího a méně identifikovatelného, než byla Karen Surteesová a její necitlivost. Ale jakým právem cítil hněv? Mohla hlásat svůj vlastní druh morálky. Když jste slíbili posvěcenou hostii, nepodváděli jste. Jste-li investigativní novinářka, berete práci vážně, svědomitě i v klamu. Jejich názory se nemohly setkat. Pro ni bylo nepochopitelné, že se někdo zabije kvůli malé oplatce z mouky a vody. Pro ni byl sex sotva něčím víc než únikem z nudy, uspokojením ze zasvěcení, lehce přijímanou výměnou rozkoše. Brát to vážněji vedlo v nejlepším případě k žárlivosti, požadavkům, výčítkám a zmatkům; v horším případě k udušení pískem. A cožpak on sám ve svých samotářských letech neodddělil sex od závazku, třebaže byl trochu vybíravější a prozíravější ve výběru partnerek a citlivější k tomu, aby neublížoval druhým? Uvažoval, co poví siru Alredovi; patrně jen to, že otevřený výrok by byl logičtější než výrok o nehodě, ale pro vraždu důkazy neexistují. Uchová RONALDOVO tajemství. Chlapec nezanechal dopis na rozloučenou. Nijak se nelze dovědět, zda v těch posledních minutách třeba nezměnil názor. Jestliže zemřel proto, aby se jeho otec nedozvěděl pravdu, Dalglish ji neodhalí ani teď. Uvědomoval si, že ticho se příliš protahuje a že Kate, která sedí vedle něj, přemýšlí, proč nic neříká. Uvědomoval si, že drží na uzdě svou netrpělivost. "Tak dobře," řekl nakonec. "Přece jsme se někam dostali. Našli jsme chybějící klíče. To znamená, že Kain přece jen šel zpátky do koleje a vrátil ty, které použil. A teď najdeme ten hnědý plášť." Kate řekla, jako by mu četla myšlenky: "Jestli ovšem ještě existuje."

Kapitola 9

Dalglish zavolal Pierse a Robbinse do svatého Matouše a poinformoval je o novinkách. "Zkontrolovali jste všechny pláště, hnědé i černé?" zeptal se. Odpověděla Kate. "Ano, pane. Teď, když je Treeves po smrti, bydlí tady devatenáct studentů, tudíž je tu devatenáct plášťů. Patnáct studentů je mimo a všichni kromě jednoho, který jel domů slavit narozeniny matky a výročí svatby, si vzali pláště s sebou. To znamená, že by jich v šatně při naší kontrole mělo být pět, a také bylo. Všechny byly velmi pečlivě prozkoumány a pláště kněží také." "Mají pláště štítky se jmény? Nedíval jsem se, když jsem je prvně prohlížel." Tentokrát odpověděl Piers. "Všechny je mají. Vlastně jako jediné kusy oděvu. Asi proto, že jsou až na velikost úplně stejné. Na koleji není jediný plášť bez jmenovky." Teď se nijak nedalo zjistit, zda měl vrah během útoku skutečně na sobě plášť. Bylo dokonce možné, že když vešel arciděkan, v kostele čekala třetí osoba, někdo, koho Surtees nezahledl. Ale teď věděli, že plášť měl někdo na sobě, a byl to téměř určitě vrah, takže bylo třeba všechny pláště, třebaže byly očividně čisté, prozkoumat v laboratoři, zda neobsahují nepatrné stopy krve, vlasů nebo vláken. Ale co ten dvacátý plášť? Bylo možné, že ho přehlédli, když balili Treevesovy věci, aby je po jeho smrti vrátili rodině? Dalglish si vzpomněl na rozhovor ve sirem Alredem v Novém Scotland Yardu. Tenkrát poslali šoféra sira Alreda s dalším řidičem, aby vyzvedl porsche a vzal s sebou do Londýna balík šatstva. Ale byl v tom balíku plášť? Snažil se rozpomenout. Sir Alred se zmínil o obleku, botách a také o sutaně, ale mluvil i o plášti? "Zavolejte mi sira Alreda," požádal Dalglish Kate. "Dal mi vizitku s domovskou adresou a telefonním číslem, než odešel z Yardu. Najdete je ve spisu. Asi tam touhle dobou nebude, ale někdo to vezme. Řekněte, že s ním musím osobně mluvit a že je to naléhavé." Očekával potíže. Sir Alred nebyl člověk, který by byl snadno dosažitelný po telefonu, a také byla dost velká pravděpodobnost, že bude v zahraničí. Ale měli štěstí. Muž, který zvedl u něj doma sluchátko, se neochotně nechal přesvědčit o naléhavosti hovoru a dal jim číslo do kanceláře sira Alreda na Mayfairu. Tam jim odpověděl obvyklý nepřijemný hlas se snobským přízvukem. Sir Alred má schůzi. Dalglish řekl, že ho je potřeba sehnat. Mohl by komander laskavě počkat? Zdržení nebude delší než tři čtvrtě hodiny. Dalglish oznámil, že nemůže čekat ani tři čtvrtě minuty. Hlas pronesl: "Počkejte u telefonu, prosím." Ani ne za minutu byl sir Alred u telefonu. Silný autoritativní hlas promluvil klidně, ale tónem ovládané netrpělivosti. "Komander Dalglish? Čekal jsem, že mě zavoláte, ale ne uprostřed konference. Máte-li nějaké zprávy, raději bych je vyslechl později. Domnívám se, že ta záležitost ve svatém Anselmu je v nějakém vztahu ke smrti mého syna." Zatím o tom nejsou důkazy," odpověděl Dalglish. "Spojím se s vámi ohledně výroku soudu, jakmile dokončím vyšetřování. Zatím má vražda přednost. Chtěl bych vědět něco o šatstvu vašeho syna. Vzpomínám si, že jste říkal, že vám ho vrátili."

Byl jste u toho, když se ten balík otevíral?"

"Když se rozbaloval, tak ne, ale krátce potom. Jinak bych o to neměl zájem, ale má hospodyně, která to měla na starosti, se se mnou chtěla poradit. Řekl jsem jí, ať dá šaty do Oxfamu, ale oblek měl stejnou velikost, jakou má její syn, tak mě požádala, jestli bych mu ho nenechal. Měla také starost o sutanu. Že prý o ni v Oxfamu nebudou mít zájem, a jestli ji nemá poslat zpátky. Já jí řekl, že vzhledem k tomu, že se jí zbavili, sotva budou mít zájem na tom, aby se jim vracela, takže ať se jí zbaví, jak uzná za vhodné. Myslím, že ji dala do popelnice. Je to všechno?"

"A co ten plášť, hnědý plášť?"

"Žádný plášť tam nebyl."

"Víte to určitě, sire Alrede?"

"Ne, jistěže ne. Já ten balík neotevíral. Ale kdyby tam byl plášť, jistě by se paní Mellorsová o něm zmínila a zeptala se, co s ním chci udělat. Pokud si pamatuju, přinesla mi ten balík celý. Ty šaty byly ještě v balicím papíru, částečně svázané provázkem. Nevidím důvod, proč by měla vyndat plášť. Je to všechno relevantní pro vaše vyšetřování?"

"Velice relevantní, sire Alrede. Děkuji vám za vaši pomoc. Mohl bych zastihnout paní Mellorsovou u vás doma?"

Netrpělivost v hlase vzrostla. "Nemám zdání. Já pohyby svých sluhů neřídím. Bydlí v domě, tak snad byste ji mohli zastihnout. Na shledanou, komandere."

Opět měli štěstí, když znovu zavolali do domu v Holland Parku. Ohlásil se jim stejný mužský hlas, ale oznámil, že je přepojí na hospodyně do bytu.

Paní Mellorsová, jakmile ji Dalglish ujistil, že mluvil se sirem Alredem a že volá s jeho svolením, pouze sdělila, že ano, to ona otevřela balík s šaty pana RONALDA, který vrátili z koleje svatého Anselma, a zhotovila seznam věcí, které obsahoval. Nebyl tam žádný hnědý plášť. Sir Alred jí laskavě dovolil, aby si vzala oblek. Ostatní věci převzala osoba z Oxfamu u Notting Hill Gate. Sutanu vyhodila. Myslela si, že je škoda té látky, ale nedovedla si představit, že by ji někdo chtěl nosit.

Dodala, poněkud překvapivě na ženu, jejíž sebejistý hlas a inteligentní odpovědi zněly racionálně: "Ta sutana se našla u jeho mrtvoly, že? Já tedy nevím, jestli bych něco takového chtěla nosit. Působí zlověstně, připadlo mi. Nevěděla jsem, jestli mám odříznout knoflíky – hodily by se – ale mně se ani nechtělo dotýkat se jí. Abych vám řekla pravdu, byla jsem ráda, že skončila v popelnici."

Poté, co jí poděkoval a zavěsil, řekl Dalglish: "Takže co se stalo s tím pláštěm a kde je teď? První krok je promluvit s osobou, která balila ty věci. Otec Martin mi říkal, že to byl otec John Betterton."

Kapitola 10

Před velkým kamenným krbem v knihovně Emma pořádala svůj druhý seminář. Stejně jako u prvního měla malou naději, že odpoutá pozornost své skupinky studentů od ponuře věcných aktivit, které probíhaly všude kolem. Komander Dalglish ještě nevydal pokyn k otevření a novému vysvěcení kostela pro bohoslužby, které plánoval otec Sebastian. Stále tam pracovali technici, každé ráno přijížděli z Londýna ve zlověstné malé dodávce, která parkovala před hlavním vchodem přes námitky otce Peregrina. Komander Dalglish a jeho dva inspektoři stále pokračovali v záhadném vyšetřování a v domě svatého Matouše se svítilo dlouho do noci.

Otec Sebastian zakázal studentům, aby diskutovali o vraždě; aby, jeho slovy, "napomáhali zlu a přispívali k neklidu neinformovaným a spekulativním klepařením". Sotva mohl čekat, že se ten zákaz bude dodržovat a Emma si nebyla jistá, zda k něčemu byl. Spekulovalo se tedy potajmu a horečně, ne veřejně a sáhodlouze, ale fakt, že je to zakázané, ještě přidal pocit provinilosti k břemenu úzkosti a napětí. Otevřená diskuse by byla lepší. Jak řekl Raphael: "Mít v domě policii je jako mít tam myši; i když je člověk nevidí nebo neslyší, ví o nich."

Smrt slečny Bettertonové už k všeobecné úzkosti přispěla jen málo. Byla to jen další, byť slabší rána pro nervy, které už byly znečištěny strachem. Komunita, která přijala tvrzení, že smrt byla náhodná, se pokusila oddělit ji od hrůzy arciděkanovy smrti. Slečnu Bettertonovou svěcení vidali zřídka a opravdu pro ni truchlil jen Raphael. Ale i on od včerejška dospěl k jakési vyrovnanosti, vratké rovnováze mezi stažením do vlastního světa a okamžiky hluboké zatrpklivosti. Od rozhovoru na pobřeží se s ním Emma neviděla o samotě. Byla ráda. Nebyl to jednoduchý společník. Vzadní části domu ve druhém patře byla učebna, ale Emma si pro seminář vybrala raději knihovnu. Řekla si, že tam aspoň bude mít po ruce knihy, ze kterých může citovat, ale věděla, že to není příliš racionální vysvětlení. Učebna byla příliš klaustrofobická, možná spíš atmosférou, než rozměrem. Jakkoli byla přítomnost policie děsivá, byla snesitelnější v srdci domu, než někde vzadu v ústraní, kde by byla odříznutá od činnosti, již bylo méně traumatické slyšet, než si ji jen představovat.

Včera v noci spala, a spala dobře. K hostinským apartmá instalovali bezpečnostní zámky a hosté dostali klíče. Byla vděčná, že spí v Jeronýmu, a ne vedle kostela s tím dominantním a temně výhružným oknem, ale jen Henry Bloxham si té změny všiml. Náhodou zaslechla, jak říká Stephenovi: "Chápu, že Dalglish požádal o výměnu apartmá, aby mohl být blíž kostelu. To snad čeká, že se vrah vrátí na místo zločinu? Myslíš, že tam celou dobu sedí a kouká z okna?" Jí se o tom nikdo nezmínil.

Občas se jejího semináře zúčastnil jeden nebo i víc kněží, jestliže zrovna neměli nic jiného na práci. Vždycky ji nejdříve požádali o svolení. Nemluvili, ani nikdy neměla pocit, že ji hodnotí. Dnes se ke čtyřem svěcencům připojil otec John Betterton. A otec Peregrine seděl jako obvykle u svého psacího stolu na druhém konci knihovny, zabraný do práce, zdálo se, že jejich přítomnost nevnímá. Rozdělali v krbu malý oheň, spíš kvůli pohodě než kvůli teplu, a usedli kolem na nízkých židlích, jen Peter Buckhurst si vybral židli s vysokým opěradlem a seděl na ní vzpřímeně a tiše, bledé ruce položené na textu, jako by četl Braillovo písmo.

Na tento trimestr Emma naplánovala, že budou číst básně George Herberta a diskutovat o nich. Dnes zavrhlta snadnější a známější básně a vybrala méně známou – Vítěz bere všechno. Henry právě nahlas dočetl poslední verš.

Ten pocit nepřichází při hře
na burze s rušnou dvoranou,
zažívám ho jen s tebou, Bože,
já píšu a ty vedeš ruku mou.

Nastalo ticho, pak se zeptal Stephen Morby: "Co znamenají slova – vítěz bere všechno?"

Raphael řekl: "Poznámka v mém vydání odkazuje na karetní hru. Kdo vyhrává, bere vše. Takže předpokládám, že Herbert nám sděluje, že když píše poezii, drží za ruku Boha, ruku vítěze."

Emma doplnila: "Herbert má rád narážky, které se vztahují ke karetním hrám. Pamatujete si na Vchod do kostela? Může to být i karetní hra, ve které se zbavujete karet, abyste se zmocnili lepších. Nesmíme zapomenout, že Herbert mluví o své poezii. Když píše, má všechno, protože je sám s Bohem. Jeho čtenáři v té době věděli, na kterou karetní hru naráží." "To bych taky chtěl," ozval se Henry. "Třeba by se někde dalo zjistit, jak se hrála. Nemělo by to být těžké."

Raphael zaprotestoval: "Ale to nemá smysl! Já chci, aby mě báseň dovedla k oltáři a k tichu, a ne k nějaké encyklopedii nebo balíčku baret."

"Souhlasím. Je to typický Herbert, že? To světské, dokonce frivolní, posvěcuje. Ale stejně bych to rád věděl."

Emma měla oči upřené do své knihy a že do knihovny někdo vešel si uvědomila teprve tehdy, když všichni čtyři studenti současně povstali. Ve dveřích stál komander Dalglish. Jestliže ho rozladilo, že přerušil seminář, nedal to najevo a Emmě se omluvil spíš formálně než upřímně.

"Omlouvám se, nevěděl jsem, že přednášíte v knihovně. Rád bych mluvil s otcem Johnem Bettertonem a bylo mi řečeno, že ho najdu tady."

Otec John se začal poněkud znervózněle zvedat ze svého nízkého koženého křesla. Emma cítila, že zčervenala, ale protože nemohla ten zrádný ruměnek skrýt, přinutila se pohlédnout Dalglishovi do jeho tmavých neúsměvných očí. Nevstala a měla dojem, jako by se svěcenci posunuli blíž k její židli – jako tělesná stráž v sutaně, která mlčky reaguje na příchod vetřelce.

Raphaelův hlas byl ironický a zbytečně hlasitý. "Merkurova slova zní drsně po Apollonových zpěvech. Básníci detektiv, to je zrovna muž, kterého potřebujeme. Rypeme se v problému George Herberta. Co kdybyste se k nám připojil, komandere, a přispěl svým odborným názorem?"

Dalglish ho chvíli mlčky pozoroval, načež řekl: "Jsem si jistý, že odborné názory slečny Lavenhamové zcela postačí. Půjdeme, otče?"

Dveře se za nimi zavřely a čtyři svěcenci se posadili. Emmě ta epizoda sdělila něco, co bylo nad vyřčená slova nebo vyměněné pohledy. Komander nemá rád Raphaela, pomyslela si. Není to muž, který nechává své soukromé pocity proniknout do profesionálního života, to cítila. Ale tohle nepřátelské zajiskření si nevymyslela, tím si byla úplně jistá. Podivnější ovšem bylo, že při tom pomýšlení se jí na okamžik zmocnila radost.

Kapitola 11

Otec Betterton vedle něj krácel přes halu, předním vchodem ven a po jižní straně ke svatému Matouši. Přizpůsoboval své krátké nohy Dalglishovu kroku jako poslušné dítě, ruce složené pod černým pláštěm. Vypadal spíš rozpačitě než znepokojeně. Dalglish by rád věděl, jak bude reagovat na otázky policie. Podle jeho zkušeností nikdo, jehož předchozí setkání s policií skončilo zatčením, s policisty nikdy nebyl v pohodě. Báł se, aby soud a uvěznění otce Bettertona, které pro něj jistě byly děsivě traumatické, na něj nezapůsobily tak, že bude neschopen spolupráce. Kate popsala, jak reagoval se stoicky zvládnutým odporem, když mu brali otisky, ale je fakt, že velmi málo potenciálních podezřelých vítalo tohle oficiální uloupení totožnosti. Kromě toho otec John vypadal méně zasažený vraždou i smrtí sestry, než ostatní v komunitě. Uchovával si stále stejný záhadný výraz smíření se životem, který je třeba spíš snášet, než naplnit. V improvizované kanceláři si sedl na kraj židle bez jakékoli známky, že by očekával zlý zážitek. Dalglish se ho zeptal: "Vy jste měl na starosti, otče, sbalení šatů Ronalda Treevese, které se vracely jeho otci?"

Ted' výraz lehkých rozpaků vystřídal neomylně provinilý ruměnek. "Panebože, já jsem asi provedl pitomost. Asi se mě chcete zeptat na ten plášť, že?"

"Poslal jste ho rodině, otče?"

"Ne. Ne, bohužel ne. Těžko se to vysvětluje." Byl spíš v rozpacích, než vyděšený, když zabloudil očima přes místnost ke Kate. "Bylo by snazší, kdyby tu byl jiný důstojník, inspektor Tarrant. Víte, je to všechno takové trapné."

Byla to žádost, již by Dalglish jinak nevyhověl, ale okolnosti byly neobvyklé. "Jako policejní důstojník je inspektorka Miskinová zvyklá na trapná sdělení. Ale jestli si budete připadat šťastnější..."

"To ne, jen vás o to prosím. Vím, že je to ode mě bláznivé, ale bude to lehčí."

Na Dalglishovo kývnutí Kate vyklouzla z místnosti. Piers měl práci nahoře, seděl tam u počítače.

"Otec Betterton chce vyrazit něco nevhodného pro moje cudná dámská ouška," oznámila Kate. "AD tam chce tebe. Zdá se, že ten Treevesův plášť nikdy otci neposlal. Ale proč nám to ksakru neřekl dřív? Co je to s těmi lidmi?"

"Nic," odvětil Piers. "Prostě nemyslí jako policajti, no."

"Nemyslí jako nikdo, koho jsem kdy potkala. Kéž bych zas jednou měla co do činění se starým dobrým klasickým zločincem!"

Piers jí uvolnil židli a sešel dolů.

"Tak co se přesně stalo, otče?" zeptal se Dalglish.

"Otec Sebastian vám zřejmě řekl, že mi nakázal, abych sbalil ty šaty. Myslel si – tedy, mysleli jsme si – že by nebylo fér nechávat to na personálu. Šaty mrtvých jsou něco osobního, že? Je to vždycky ponurá záležitost. Tak jsem šel do Ronaldova pokoje a posháněl je. Neměl toho moc. Studentům se nedoporučuje, aby si s sebou vozili hodně věcí nebo šatstva, jen to, co je nutné. Dal jsem ty věci dohromady, ale když jsem přeložil plášť, všiml jsem si, že –" Zaváhal, pak dořekl: "No, všiml jsem si, že je uvnitř poskvrněný."

"Jak byl poskvrněný, otče?"

"No, bylo zřejmé, že se na tom plášti někdo miloval."

"Byla to skvrna od semene?" zeptal se Piers.

"Ano. Ano, byla. Docela velká. Nechtěl jsem ten plášť poslat jeho otcí takhle. Ronald by to určitě nechtěl! A já věděl – tedy, všichni jsme věděli – že sir Alred byl proti tomu, aby jeho syn šel do svatého Anselma, nechtěl ho mít knězem. Kdyby uviděl ten plášť, mohl by koleji nadělat problémy."

"Myslíte sexuální skandál?"

"Ano, třeba něco takového. A pro chudáka Ronalda by to bylo hrozně ponižující. To by byla poslední věc, kterou bych mu přál. Neměl jsem moc jasno, co udělat, ale nechtělo se mi posílat domů ten plášť v tomhle stavu."

"Proč jste ho nezkusil vyčistit?"

"Na to jsem myslel, ale nebylo by to jednoduché. Báł jsem se, že mě sestra uvidí, jak ten plášť nesu, a zeptá se mě, co dělám. A já moc dobře neperu. A ovšemže jsem nechtěl, aby mě přitom někdo viděl. Byt je malý a máme – měli jsme – dost málo soukromí. Prostě jsem ten problém odložil. Vím, že to bylo hloupé, ale musel jsem ty věci sbalit pro šoféra sira Alreda a řekl jsem si, že se tím budu zabývat jindy. A byl tu další problém – nechtěl jsem, aby se to tady někdo dozvěděl, nechtěl jsem, aby se to doneslo otcí Sebastianovi. Já totiž vím, o koho šlo. Věděl jsem, s kterou ženou se Ronald miloval."

"Takže to by žena?" řekl Piers.

"Ano, byla to žena. To vám můžu důvěrně sdělit."

Dalglish prohlásil: "Jestliže to nemá vztah k vraždě arciděkana, není důvod, proč by o tom měl vědět někdo kromě nás. Ale mohlo by to napomoci vyšetřování. Byla to Karen Surteesová?"

Otcí Bettertonovi se ve tváři objevil výraz úlevy. "Ano, byla to ona. Bohužel, je to tak. Byla to Karen. Víte, já rád pozoruji ptactvo a zahlédl jsem je dalekohledem. Byli spolu v kapradí. Jistěže jsem to nikomu neřekl. Nad něčím takovým by otec Sebastian těžko mohl přimhouřit oko. A pak šlo o Erika Surteese. Je to dobrák a je tady s námi a se svými vepřiky šťastný. Nechtěl jsem prozradit nic, co by tu pohodu narušilo. A já na tom neviděl nic až tak hrozného. Jestli se měli rádi, jestli spolu byli šťastní. Jenže samozřejmě nevím, jak to s nimi bylo. Vlastně o tom nevím vůbec nic. Ale když pomyslíme na to, jak často omlouváme krutost a pýchu a sobectví, nepřipadalo mi, že by Ronald udělal něco strašného. Víte, on tady vlastně nebyl šťastný. Takže možná potřeboval někoho, kdo by mu projevil sympatie a byl na něj hodný. Životy jiných lidí jsou tak záhadné, vidíte. Nesmíme je soudit. Mrtvým jsme povinováni litoostí a pochopením stejně jako živým. Tak jsem se za něj pomodlil a rozhodl se, že nic neřeknu. Zůstal mi ovšem problém, co s pláštěm."

"Otče, ten musíme rychle najít. Co jste s ním udělal?" zeptal se Dalglish.

"Sroloval jsem ho tak pevně, jak to jen šlo, a strčil ho dozadu do svého šatníku. Vím, že to zní hloupě, ale tehdy mi to připadalo rozumné. Nezdálo se, že by to nějak spěchalo. Ale dny mijely a připadalo mi to čím dál těžší. A v sobotu jsem si uvědomil, že musím dojít k nějakému rozhodnutí. Počkal jsem, až sestra půjde na procházku. Vzal jsem jeden ze svých kapesníků, podržel ho pod horkým kohoutkem, potřel mýdlem a podařilo se mi plášť dost úspěšně vyčistit. Vytřel jsem ho dosucha ručníkem a podržel ho před plynovým krbem. Pak jsem si řekl, že bude nejlepší, když sundám jmenovku, aby lidem nepřipomínal Ronaldovu smrt. Potom jsem sešel dolů a pověsil ho v šatně na jeden věšák. Rozhodl jsem se, že později vysvětlím otcí Sebastianovi, že jsem plášť neposlal s ostatními věcmi, prostě mu řeknu, že jsem ho pověsil v šatně. On by si řekl, že jsem byl prostě nedbalý a zapomněl jsem na to. Připadalo mi to tak nejlepší."

Dalglish ze zkušenosti věděl, že spěchat na svědka znamená přivolat katastrofu. Nějak se mu podařilo ovládnout svou netrpělivost. "A kde je ten plášť teď, otče?" zeptal se.

"Copak není na věšáku, kam jsem ho pověsil, na tom věšáku úplně vpravo? Pověsil jsem ho tam v sobotu před večerní pobožností. To už tam není? Já to ovšem nemohl kontrolovat – ani jsem na to nepomyslel – protože jste zamkli dveře do šatny."

"Kdy přesně jste ho tam pověsil?"

"Jak jsem říkal, před večerní pobožností. Šel jsem do kostela jako jeden z prvních. Bylo nás dost málo, většina studentů byla pryč, a pláště visely v řadě. Ovšem nepočítal jsem je. Jen jsem pověsil Ronaldův plášť tam, jak jsem vám říkal, na poslední věšák."

"Otče, měl jste někdy ten plášť na sobě?"

Otec Betterton na něj upřel nechápavý pohled. "Ne, to tedy ne. Máme vlastní černé pláště. Nemusel bych si brát Ronaldův."

"Nosí studenti normálně své vlastní pláště, nebo jsou víceméně společné?"

"Nosí vlastní. Někdy se jim možná popletou, ale to se ten večer nestalo. Na večerní pobožnost nenosí nikdo ze studentů plášť, kromě nejdrsnější zimy. Do kostela je to jen kousek severním ambitem. A Ronald by nikdy nepůjčil svůj plášť nikomu jinému. Byl na své věci velmi opatrný."

"Otče, proč jste mi to neřekl dřív?"

Otec John na něj upřel zmatený pohled. "Neptal jste se mě."

"Ale nenapadlo vás, že když zkoumáme všechny pláště a šatstvo kvůli stopám krve, musíme vědět, že některý z nich

chybí?"

Otec John řekl prostě: "Ne. A on přece nechyběl. Byl na věšáku v šatně s ostatními." Dalglish čekal. Mírné rozpaky otce Johna přešly ve zmatek. Hleděl z Dalglisha na Pierse a v jejich tvářích nenacházel slitování. Vypravil ze sebe: "Nepřemýšlel jsem o podrobnostech vašeho vyšetřování, o tom, co děláte a co to všechno znamená. Nechtěl jsem a ani mi do toho nic nebylo. Jen jsem se snažil upřímně odpovědět na všechny otázky, které jste mi položili." A to bylo, jak musel Dalglish uznat, pádné odůvodnění. Proč by si měl otec John myslet, že je plášť důležitý? Někdo informovanější o policejních postupech, zvědavější nebo zainteresovanější by nabídl informace, aniž by čekal, že budou nějak obzvlášť užitečné. Otec John takový nebyl, a i kdyby ho napadlo, že má promluvit, důležitější by se mu zdálo uchovat dojemné tajemství Ronalda Treevese.

Ted' zkroutěně řekl: "Omlouvám se. Ztížil jsem vám to? Je to důležité?"

Co mu mám upřímně odpovědět? pomyslel si Dalglish. Nakonec řekl: "Důležitý je přesný čas, kdy jste pověsil plášť na věšák. Jste si jistý, že to bylo těsně před večerní bohoslužbou?"

"Ano, úplně jistý. Mohlo být čtvrt na deset. Bývám v kostele na večerní pobožnost mezi prvními. Chtěl jsem se o té věci zmínit otci Sebastianovi po bohoslužbě, ale on odešel ve spěchu, takže jsem neměl šanci. A příštího rána, když jsme se dozvěděli o vraždě, mi to připadalo jako něco nepodstatného, abych ho s tím otravoval."

"Díky, že jste nám pomohl, otče," řekl Dalglish. "To, co jste nám řekl, je důležité. Ještě důležitější je, abyste si to nechal pro sebe. Budu vám vděčný, když se o našem rozhovoru nikomu nezmíníte."

"Ani otci Sebastianovi?"

"Nikomu, prosím vás. Až bude vyšetřování u konce, budete moci klidně říct otci Sebastianovi všechno, co budete chtít. Ale zatím nechci, aby kdokoli tady věděl, že plášť Ronalda Treevese je někde na koleji."

"Ale někde tu je, ne?" Pohlédly na něj bezelstné oči. "Není už na věšáku?"

Dalglish zavrtěl hlavou. "Ted' na věšáku není, otče, ale myslím, že ho najdeme."

Jemně vyprovodil oce Bettertona ke dveřím. Kněz mu najednou připadal jako zmatený a ustaraný starý muž. Ve dveřích však sebral sílu a otočil se, aby pronesl několik posledních slov.

"Jistěže nikomu neřeknu o našem rozhovoru. Požádal jste mě o to a já to slibuji. Mohl bych vás také požádat, abyste nic neřikal o Ronaldově poměru s Karen?"

"Pokud to bude relevantní ke smrti arciděkana Cramptona, musí to vyjít najevo. Vražda je taková, otče. Jen velmi málo toho můžeme utajit, když je lidská bytost ubita k smrti. Ale prozradíme to pouze tehdy, bude-li to nezbytné."

Dalglish zdůraznil otci Johnovi ještě jednou, jak je důležité, aby nikomu neřekl o plášti, a propustil ho. Pomyslel si, že existuje jedna výhoda v jednání s kněžími a svěcenci ve svatém Anselinu: můžete si být dost jisti, že slib, který dají, také dodrží.

Kapitola 12

Ani ne za pět minut se za zavřenými dveřmi svatého Matouše sešel celý vyšetřovací tým včetně techniků. Dalglish jim poreferoval o novém vývoji. "Takže začneme hledat," oznámil poté. "Nejdřív musíme mít jasno o těch třech sadách klíčů. Po vraždě chyběly jen jedny klíče. V noci vzal jedny Surtees a nevrátil je. Našly se u něj v prasečím chlívků. To znamená, že Kain musel vzít druhý svazek a po vraždě ho vrátit. Za předpokladu, že Kain byl ta postava v plášti, může být plášť schovaný leckde, buď na koleji, nebo někde mimo. Není snadné jej schovat, ale Kain měl k dispozici celé pobřeží i s útesy a spoustu času mezi půlnocí a půl šestou ráno. Mohl ho i spálit. Mezi útesy je spousta rozsedin, kde by oheň nebyl odnikud vidět. Potřeboval by jen trochu parafinu a zápalku."

"Já vím, co bych s ním udělal, pane," ozval se Piers. "Dal bych ho sežrat prasatům. Ty bestie sežerou všechno, zvlášť je-li to od krve. Při velkém štěstí bychom pak našli jen ten řetízek, co byl v zadu na krku."

"Tak se po něm podívejte," vyzval je Dalglish. "Začněte v domě svatého Jana. Dostali jsme svolení od otce Sebastiana, že můžeme chodit, kam potřebujeme, takže není potřeba povolení k prohlídce. Je důležité, aby nikdo nevěděl, co hledáte. Kde jsou teď svěcenci, ví to někdo?"

"Myslím, že jsou v přednáškové místnosti v prvním patře," odpověděla Kate. "Otec Sebastian tam má seminář o teologii."

"Takže jsou zaměstnaní a nebudou překážet. Pane Clarku, vypravte se se svým týmem na pobřeží a na útesy.

Pochybuju, že se Kain rval s bouří a vichřem, aby vyhodil plášť do moře, ale mezi útesy je spousta skrývaček. Kate a já si vezmeme na starost dům."

Skupina se rozptýlila, technici se vydali k moři a Piers s Robbinsem k domu svatého Jana. Dalglish a Kate prošli železnou branou na západní nádvoří. Severní ambit byl už bez listí, ale při pečlivém pátrání techniků se neobjevilo nic zajímavého kromě malé větvičky s ještě čerstvými lístky na podlaze v Raphaelově pokoji.

Dalglish otevřel dveře šatny. Vzduch byl nevětraný. Na věšácích schlíple viselo pět plášťů s kapucemi, jako by tu byly celá desetiletí. Dalglish si navlékl rukavice a obrátil kapuci každého pláště. Jmenovky byly na místě: Morby, Bloxham, Arbuthnot, Buckhurst, McCauley. Prošli do prádelny. Pod dvěma vysokými okny stál dlouhý umakartový stůl a pod ním čtyři plastické koše na špinavé prádlo. Nalevo byl hluboký porcelánový dřez s dřevěnou odkládací plochou po obou stranách. U pravé stěny stály čtyři velké pračky. Všechna dvířka byla zavřená.

Kate stanula ve dveřích, zatímco Dalglish otevřel první troje dvířka. Když se sklonil ke čtvrtým, spatřila, že ztuhl, a přistoupila k němu. Za silným sklem bylo vidět, rozmazaně, ale dostatečně jasně, záhyby hnědého vlněného oděvu. Našli plášť.

Nahoře na pračce objevili bílou kartičku. Kate ji zvedla a mlčky podala Dalglishovi. Písmo bylo černé, písmena pečlivě

vykroužená. "Toto vozidlo nesmí parkovat na dvoře před budovou. Laskavě je přeparkujte za budovu. P.G."

"Je to otec Peregrine," konstatoval Dalglish. "A vypadá to, že pračku vypnul. Není tam ani deset centimetrů vody."

"Je od krve?" zeptala se Kate. Sklonila se ke pračce a pozorně se podívala.

"Není to vidět, ale laboratoř nepotřebuje moc velký vzorek, aby provedla srovnání. Zavolejte Piersovi a technikům, Kate, a odvolejte pátrání. Chci ta dvířka vysadit, vodu vypustit a plášť poslat do laboratoře. Potřebuji vzorky vlasů všech osob ze svatého Anselma. Díky Bohu za otce Peregrina. Kdyby tahle pračka prošla celý cyklus, pochybuju, že by nám zbylo něco užitečného, ať krev, vlákna nebo vlasy. Piers a já si s ním promluvíme."

Kate poznamenala: "Kain musel mimořádně riskovat. Bylo už dost šílené vrátit se, spustit pračku ještě šílenější. Jen díky náhodě jsme ten plášť nenašli dřív."

"Jemu by nevadilo, kdybychom ho našli. Možná to dokonce chtěl. Jemu záleželo jen na tom, abychom ho nespojovali s ním."

"Ale musel vědět, že je tu riziko, že se otec Peregrine vzbudí a pračku vypne."

"Ne, nevěděl to, Kate. Patřil k lidem, kteří tyhle pračky nikdy nepoužívají. Pamatujete si na deník paní Munroeové? George Gregory si dával prádlo prát k Ruby Pilbeamové."

Otec Peregrine seděl za stolem na západním konci knihovny, sotva ho bylo vidět za hromadou foliantů. Nikdo jiný tam nebyl.

"Otče, vypnul jste jednu pračku v tu noc, kdy došlo k vraždě?" obrátil se na něj Dalglish.

Otec Peregrine zvedl hlavu a vypadalo to, že poznal návštěvníky až po pár vteřinách. "Promiňte. Jste komander Dalglish, že ano. O čem to mluvíme?"

"O sobotní noci. O té noci, kdy byl zavražděn arciděkan Crampton. Ptám se vás, jestli jste šel do prádelny a vypnul tam jednu pračku."

"Že by?"

Dalglish mu podal kartičku. "Napsal jste tohle, předpokládám, jsou to vaše iniciály. Je to vaše písmo."

"Ano, určitě je to moje písmo. Propána, to je asi špatná kartička."

"A co bylo na té správné, otče?"

"Tam stálo, že svěcenci nemají pouštět pračky po večerní pobožnosti. Já chodím spát brzy a mám lehké spaní. Ty pračky jsou staré a přišerně hlučné, zvláště když se spouštějí. Vada je zřejmě spíš ve vodním systému než v samotných pračkách, ale ta příčina není podstatná. Svěcenci mají po večerní pobožnosti zachovávat noční klid. Není to vhodný čas na to, aby si prali prádlo."

"A vy jste slyšel pračku, otče? Dal jste tam tu kartičku?"

"Musel jsem ji tam dát. Ale asi jsem byl v polospánku a vypadlo mi to z hlavy."

"Jak vám to mohlo vypadnout z hlavy, otče?" zeptal se Piers. "Nebyl jste tak ospalý, musel jste napsat ten lístek, najít papír a pero."

"Ale to jsem vám vysvětlil, inspektore. Je to špatná kartička. Já jich tu mám několik napsaných předem. Jsou v mém pokoji, kdybyste je chtěl vidět."

Následovali ho do sousedního pokoje, jenž připomínal spíš celu. Nahoře na přeplněné knihovničce byla lepenková krabice, která obsahovala několik lístků. Dalglish se jimi začal probírat. "Tento stůl používám já. Svěcenci, nenechávejte zde své knihy." "Vracejte knihy na police na jejich původní místo". "Tyto pračky neužívejte po večerní bohoslužbě. Všechny pračky, které budou v chodu po desáté hodině, vypnu." "Tato nástěnka slouží pro oficiální sdělení, ne pro výměnu hloupostí mezi studenty." Na všech lístcích byly iniciály P G.

"Byl jsem asi hrozně ospalý," řekl otec Peregrine "Vzal jsem jinou kartičku."

"Slyšel jste někdy v noci spustit pračku," pokračoval Dalglish, "a šel jste vypnout ten rámus. Neuvedomil jste si, jak je to důležité, když váš vyslychala inspektorka Miskinová?"

"Ta mladá žena se mě ptala, jestli jsem slyšel, že někdo vešel do budovy nebo z ní vyšel, případně zda jsem sám vyšel ven. Pamatuji si ta slova přesně. Řekla mi, že musím být velmi přesný v odpovědích na její otázky. To jsem byl. Řekl jsem, že ne. O pračkách nebyla řeč."

"Dvířka všech praček byla zavřená. Obvykle se nechávají otevřená, když pračky nejsou v provozu. Zavřel jste je vy, otče?" zeptal se Dalglish.

Otec Peregrine řekl s uspokojením: "Na to si nepamatuji, ale zřejmě ano. Bylo by to přirozené. Vypadá to líp, víte? Nerad vidím pračky otevřené. Není pro to žádný dobrý důvod."

Myšlenkami byl otec Peregrine zřejmě u svého psacího stolu a rozdělané práce. Výkročil zpátky do knihovny a oni za ním. Usadil se opět u stolu, jako by rozhovor skončil.

Dalglish řekl se vši naléhavostí, jaké byl schopen: "Otče, máte vůbec zájem na tom, abyste mi pomohl dopadnout toho vraha?"

Otec Peregrine, kterého vůbec nezastrašilo Dalglishových sto pětadesát centimetrů, které se nad ním tyčily, vypadal, že tu otázku chápe spíš jako návrh než jako obvinění. "Vrazi by měli být dopadeni, to jistě," odpověděl, "ale já si nemyslím, že bych vám mohl nějak pomoci, komandere. Nemám žádnou zkušenost s policejním vyšetřováním. Myslím, že byste se měl obrátit na otce Sebastiana nebo na otce Johna. Ti oba hodně čtou detektivky, takže do toho pravděpodobně vidí líp. Otec Sebastian mi jednou takovou knížku půjčil. Myslím, že byla od pana Michaela Innese. Na mě to bylo asi moc chytré."

Piers mlčky zvedl oči k nebesům a otočil se k té katastrofě zády. Otec Peregrine sklopil oči ke své knize, ale pak ho cosi napadlo a opět vzhlédl.

"Mám nápad. Ten vrah se po vraždě určitě snažil uniknout. Myslím, že měl připravené auto před západní branou.

Nemohu věřit, komandere, že by zrovna tuhle dobu považoval za vhodnou k tomu, aby si pral osobní prádlo. Ta pračka

je falešná šlápotá."

Piers zamumlal: "Stopa," a o krok ucouvl od stolu, jako by to už nemohl snést.

"Stopa nebo šlápotá," pokrčil rameny otec Peregrine. "Význam je stejný. Udivuje mě, že nepoužíváte výraz 'šlápotá'.

Mohli byste ho používat stejně, jako když říkáte 'šlápnout vedle'."

"A vy jste něco viděl nebo slyšel, když jste vyšel z pokoje?" přerušil ho Dalglish.

"Jak jsem vám už vysvětlil, komandere, nepamatuji si, že bych vyšel z pokoje. Ovšem důkaz, který poskytuje lístek na pražce i to, že jsem ji vypnul, je zřejmě neotřesitelný. Kdyby někdo vešel do mého pokoje, aby tu vzal ten lístek, určitě bych ho slyšel. Je mi líto, že vám nemohu pomoci víc."

Otec Peregrine obrátil pozornost ke svým knihám a Dalglish s Piersem ho zanechal jeho práci.

Před knihovnou Piers uslychl: "To je neskutečné. Ten chlap je cvok! A to má učit postgraduální studenty!"

"A dělá to skvěle, bylo mi řečeno. Tomu věřím. Probudí se, slyší zvuk, který nenávidí, v polospánku vyleze z postele a hrábne po něčem, co považuje za obvyklou výhrůžku, pak se odpotácí zpátky do postele. Potíž je v tom, že on ani na okamžik nevěří, že vrah mohl být někdo ze svatého Anselma. Tu možnost si vůbec nepřipouští. Je to totéž jako s otcem Johnem a tím hnědým pláštěm. Ani jeden z nich nám nechtěl ztěžovat vyšetřování, nedělali to schválně. Nikdo z nich nemyslí jako policista a naše otázky jim připadají nepodstatné. Úplně odmítají možnost, že by ty vraždy mohl mít na svědomí někdo ze svatého Anselma."

"To je čeká pěkný šok," ušklíbl se Piers. "A co otec Sebastian? A otec Martin?"

"Ti viděli tělo, Piersi. Vědí kde a jak. Otázka je – vědí kdo?"

Kapitola 13

Specialisté zajistili mokrý plášť a vložili ho do igelitového pytle. Vodu tak slabounce narůžovělou, že to vypadalo spíš jako zdání než skutečnost, odčerpali do lahví a označili je nálepkami. Dva z Clarkova týmu poprášili pračku kvůli snímání otisků. Dalglishovi to připadalo jako bezúčelné cvičení; v kostele měl Gregory rukavice a nebylo pravděpodobné, že by si je sundal, než dorazil zpátky domů. Ale udělat se to muselo; obhajoba bude hledat jakoukoli příležitost, aby zpochybnila efektivitu vyšetřování.

"To potvrzuje Gregoryho jako hlavního podezřelého," podotkl Dalglish, "ale tím je od chvíle, kdy jsme se dozvěděli o tom sňatku. Kde vůbec je? Víme to?"

"Dnes ráno odjel do Norwiche," odpověděla Kate. "Řekl paní Pilbeamové, že bude zpátky někdy odpoledne. Uklízí mu dům a dnes ráno tam byla."

"Vyslechneme ho, hned jak se vrátí a tentokrát použijeme Zákon o dokazování v policejním a trestním řízení. Chci ten rozhovor nahrát. Důležité jsou dvě věci. Nesmí se dozvědět, že na koleji zůstal Treevesův plášť a že někdo vypnul pračku. Pro mluve s otcem Johnem a otcem Peregrinem, Piersi. Buďte taktní. Pokuste se zařídit, aby to otcí Peregrinovi došlo."

Piers vyšel z místnosti. Kate navrhla: "Nemohli bychom otce Sebastiana požádat, aby oznámil, že dveře do severního ambitu jsou otevřené a že studenti mohou používat prádelnu? Pak bychom mohli zjistit, jestli si Gregory přijde pro ten plášť. Bude chtít vědět, jestli jsme ho našli."

"Je to chytré, Kate, ale nic se tím nedokáže. On nepadne do pasti. Kdyby se rozhodl jít do prádelny, jistě by si s sebou vzal nějaké špinavé prádlo. Ale proč by to dělal? Měl v plánu, že se plášť najde a bude to další důkaz, že vraždu spáchal někdo z koleje. Jeho zajímá jen to, že nemůžeme dokázat, že měl ten plášť na sobě v noci, kdy došlo k vraždě. Normálně by byl v bezpečí. Měl ale smůlu, že do kostela v tu sobotní noc vešel Surtees. Bez jeho svědectví by neexistoval důkaz, že měl vrah na sobě plášť. Další smůla byla, že otec Peregrine pračku vypnul. Kdyby proběhl celý cyklus praní, byly by veškeré důkazy téměř jistě zničené."

"Mohl by ale tvrdit, že mu ten plášť Treeves někdy v minulosti půjčil," namítla Kate.

"Je to ale pravděpodobné? Treeves své věci žárlivě střežil. Proč by někomu půjčoval plášť? Ovšem máte pravdu. Bude to zřejmě část jeho obhajoby."

Piers se vrátil. "Otec John byl v knihovně s otcem Peregrinem. Myslím, že to pochopili. Ale raději počkáme na Gregoryho a zadržíme ho, hned jak se vrátí."

"A bude-li chtít právníka?" zeptala se Kate.

"Pak budeme muset počkat, než nějakého sežene," pokrčil rameny Dalglish.

Ale Gregory si nepřál právníka. O hodinu později se usadil za stolem v policejní kanceláři a vypadal naprosto klidně.

"Myslím, že znám svá práva," prohlásil, "i to, kam až můžete zajít, aniž byste na mě uvalili výdaj za právníka. Ty, kteří by mi k něčemu byli, si nemohu dovolit, a ty, které si mohu dovolit, by mi k ničemu nebyli. Můj advokát, i když je dokonale kompetentní pokud jde o sepsání poslední vůle, by nás tu jen zdržoval. Nezabil jsem Cramptona. Nejenže je mi násilí odporné, ale neměl jsem důvod, proč si přát jeho smrt."

Dalglish se rozhodl, že dotazování ponechá na Kate a Pierse. Oba seděli proti Gregorymu a Dalglish sám se přesunul k východnímu oknu. Je to zvláštní prostředí pro policejní výslech, pomyslel si. Spoře zařízená místnost se čtvercovým stolem, čtyři židle s rovnými opěradly a dvě křesla, to všechno zůstalo tak, jak to uviděli poprvé. Jediná změna byla silnější žárovka v jediné nástropní lampě nad stolem. Jisté známky jejich pobytu byly patrné jen v kuchyni – sbírka hrníčků a slabá vůně sendvičů a kávy – a také v pohodlněji zařízeném obýváku naproti stál džbán s květinami od paní Pilbeamové. Dalglish uvažoval, co by si náhodný pozorovatel pomyslel o této scéně, o tom holém funkčním prostoru, o třech mužích a jedné ženě tak očividně soustředěných na svou práci. Nemohlo to být nic jiného než výslech nebo schůzka spiklenců; rytmický hukot moře podtrhoval atmosféru tajemna a hrozby.

Kate zapnula magnetofon a zaznamenala základní údaje. Gregory nadiktoval své jméno a adresu a tři policejní důstojníci uvedli svá jména a hodnosti.

Výslech zahájil Piers. "Arciděkan Crampton byl zavražděn minulou sobotu kolem půlnoci. Kde jste byl od deseti hodin večer?"

"Už jsem vám to řekl, když jste se mě na to ptali poprvé. Byl jsem u sebe doma, poslouchal jsem Wagnera. Nevyšel jsem z domu, dokud mi ráno nezavolali, že Sebastian Morell svolává všechny do knihovny."

"Máme důkazy, že té noci někdo vešel do pokoje Raphaela Arbuthnota. Byl jste to vy?"

"Jak bych mohl? Přece jsem vám řekl, že jsem nevyšel ze svého domu."

"27. dubna 1988 jste se oženil s Clarou Arbuthnotovou a řekl jste nám, že Raphael je váš syn. Věděl jste v době sňatku, že ten obřad ho zlegitimizuje, že se stane dědicem svatého Anselma?"

Nastala krátká pauza. Dalglish si pomyslel: Neví, jak jsme se dozvěděli o tom sňatku. Není si jistý, kolik toho víme.

Pak Gregory prohlásil: "Tehdy jsem to nevěděl. Později a nemohu si vzpomenout kdy – jsem se dozvěděl, že vzhledem k zákonu z roku 1976 se můj syn stal legitimním."

"V době sňatku jste znal ustanovení poslední vůle slečny Arbuthnotové?"

Teď přišla odpověď bez zaváhání. Dalglish si byl jistý, že Gregory se postaral o to, aby je znal, zřejmě si to zjistil v Londýně. Ale pátrání nepodnikl pod vlastním jménem a mohl by si být prakticky jistý, že tohle nepůjde jen tak snadno ověřit. Řekl: "Neznal jsem je."

"A vaše žena vám to před svatbou nebo po ní nesdělila?"

Opět lehké zaváhání, mžiknutí oka. Pak se rozhodl zariskovat. "Ne, nesdělila. Měla větší zájem o spásu své duše než o finanční prospěch syna. A jestli mříte těmito naivními otázkami k tomu, že jsem měl motiv, dovolím si podotknout, že všichni čtyři zdejší kněží také."

Piers ho přerušil: "Právě jste nám tvrdil, že jste nevěděl o ustanoveních poslední vůle."

"Nemyslel jsem na hmotný zisk. Měl jsem na mysli zřejmou zášť, kterou k arciděkanovi pociťoval snad každý v této koleji. A jestli tvrdíte, že jsem zabil arciděkana, abych zajistil dědictví pro svého syna, dovolím si poukázat na to, že kolej se stejně měla uzavřít. Všichni víme, že její čas byl vyměřený."

"Uzavření bylo možná nevyhnutelné, ale nehrozilo okamžitě," poznamenala Kate. "Otec Sebastian mohl vyjednat, aby k němu došlo až za rok nebo za dva. Dost dlouho na to, aby váš syn zatím dostudoval a byl vysvěcen. Chtěl jste to?"

"Dal bych v jeho případě přednost jinému povolání. Ale tohle, uznávám, je jedna z drobných strastí rodičovství. Děti se málokdy rozhodují rozumně. Když jsem Raphaela dvacet pětlet ignoroval, těžko mohu očekávat, že mu teď budu moci mluvit do toho, jak si zařizuje život."

"Dnes jsme se dozvěděli, že arciděkanův vrah měl téměř určitě na sobě hnědý plášť svěcence. Jeden hnědý plášť jsme našli v pračce v kolejší prádelně. Dal jste ho tam?" udeřil na něj Piers.

"Ne, nedal, ani nevím, kdo ho tam dal."

"Víme také, že někdo, pravděpodobně muž, telefonoval paní Cramptonové v devět dvacet osm ten večer, kdy došlo k vraždě; předstíral, že volá z diecézního úřadu a chtěl po ní číslo arciděkanova mobilního telefonu. Volal jste to vy?"

Gregory potlačil náznak úsměvu. "To je překvapivě prostoduchý výslech na tým, který je očividně považován za jeden z nejlepších ve Scotland Yardu. Ne, nevolal jsem to já, ani nevím, kdo to byl."

"Bylo to v době, kdy kněží i čtyři přítomní svěcence byli v kostele na večerní pobožnosti. Kde jste byl vy?"

"U sebe doma a známkoval jsem eseje. A nebyl jsem jediný, kdo nebyl v kostele. Yarwood, Stannard, Surtees a Pilbeam také odolali pokušení poslechnout si arciděkanovo kázání, nemluvě o třech ženách. A jste si jistý, že to volal muž?"

Kate řekla: "Arciděkanova vražda nebyla jediná tragédie, která ohrozila budoucnost svatého Anselma. Smrt Ronalda Treevese také nepřispěla k pověsti koleje. Byl v pátek večer u vás, den nato zemřel. Co se stalo v ten pátek?"

Gregory na ni upřel pohled. Výraz nechuti a pohrdání v jeho tváři byl tak silný, jako by na ni plivl. Kate zrudla. "Byl odmítnutý a zrazený. Přišel za vámi, abyste ho utěšil, ale vy jste ho poslal pryč. Bylo to tak?"

"Přišel za mnou na hodinu novozákonní řečtiny. Byla kratší než obvykle, protože si to přál. Zřejmě víte o tom, že ukradl posvěcenou hostii. Poradil jsem mu, aby se vyzpovídal otci Sebastianovi. Byla to jediná možná rada a vy byste mu poradila to samé. Zeptal se mě, jestli to znamená vyloučení, a já mu řekl, že uvážíme-li rektorův zvláštní pohled na realitu, pravděpodobně ano. Chtěl ujištění, ale to jsem mu s dobrým svědomím nemohl dát. Lépe riskovat vyloučení, než upadnout do rukou vyděračky. Byl syn boháče; mohl by té ženské platit celá léta."

"Měl jste nějaký důvod předpokládat, že Karen Surteesová je vyděračka? Jak dobře jste ji znal?"

"No, dost dobře na to, aby mi bylo jasné, že je to mladá žena bez skrupulí, která má ráda moc. Jeho tajemství by u ní nebylo v bezpečí."

"Takže odešel a spáchal sebevraždu," konstatovala Kate. "Bohužel. To jsem nemohl předvídat, ani tomu zabránit."

"A pak tu byla další smrt," pokračoval Piers. "Máme důkazy, že paní Munroeová přišla na to, že jste Raphaelův otec. Oznámila vám ten fakt?"

Opět nastalo ticho. Měl ruce položené na stole a teď seděl a pozoroval je. Nebylo mu vidět do tváře, ale Dalglish věděl, že ten muž dospěl k okamžiku rozhodnutí. Znovu se v duchu ptá, co všechno policie ví a co ví určitě. Mluvila Margaret Munroeová s někým? Nezbyl po ní dopis?

Pauza trvala asi pět vteřin, ale zdála se delší. Pak řekl: "Ano, přišla za mnou. Provedla nějaké pátrání – neřekla jaké – které potvrdilo její podezření. Očividně ji znepokojovaly dvě věci. Zaprvé, že klamu otce Sebastiana a pracuji zde pod falešnou záminkou; zadruhé, což bylo důležitější, že by se to mělo říct Raphaelovi. Nic jí do toho nebylo, ale považoval jsem za moudré vysvětlit jí, proč jsem se s Raphaelovou matkou neoženil, když byla těhotná, a proč jsem pak změnil názor. Řekl jsem jí, že čekám, abych to mohl říct svému synovi, teprve až budu mít důvod věřit, že to pro něj nebude nevíтанé. Chtěl jsem si tu dobu vybrat sám. Mohla si být jistá, že bych mu to řekl před koncem trimestru. Když jsem jí

to slíbil – a neměla právo to po mě chtít – souhlasila, že to udrží v tajnosti."

"A té noci zemřela," doplnil Dalglish.

"Na infarkt. Jestli pro ni bylo osudné trauma z toho objevu a z úsilí, které jí stálo setkání se mnou, je mi to líto. Nemůžu být zodpovědný za každou smrt, k níž ve svatém Anselmu dojde. Příště mě ještě obviníte, že jsem strčil Agathu Bettertonovou ze schodů."

"A udělal jste to?" zeptala se Kate.

Tentokrát byl natolik duchapřítomný, že skryl svou nelibost. "Myslím, že vyšetřujete vraždu arciděkana Cramptona, ne že se ze mě pokoušíte udělat masového vraha. Neměli bychom se soustředit na jedinou smrt, která je nepochybně vraždou?"

Pak promluvil Dalglish. "Budeme potřebovat vzorky vlasů všech osob, které byly v koleji minulou sobotu v noci. Doufám, že nemáte námitky."

"Ne, pakliže se tato nedůstojná procedura bude týkat všech ostatních podezřelých. Jistě nebude vyžadovat celkovou anestezii."

Nemělo smysl pokračovat v otázkách. Rutinně ukončili výslech a Kate vypnula magnetofon.

Gregory řekl: "Budete-li chtít ty vlasy, měli byste si pro ně přijít teď. Budu pracovat a nemám v úmyslu nechat se rušit." Odkráčel do tmy.

"Chci vzorky odebrat dnes večer," prohlásil Dalglish. "Pak odjedu zpátky do Londýna. Chtěl bych být v laboratoři, až budou zkoumat plášť. Měli bychom dostat výsledky za dva dny, když to vezmou přednostně. Vy dva a Robbins zůstanete tady. Zařídím u otce Sebastiana, aby vás přestěhoval do tohoto domku. Doufám, že vám sem bude moci dát spacáky nebo matrace, nejsou-li tu volné postele. Chci, aby byl Gregory pod dozorem dvacet čtyři hodin denně."

"A co když zkoumání pláště nic nepřinese?" nadhodila Kate. "Všechno, co máme, jsou nepřímé důkazy. Bez přímého důkazu nemáme případ."

Vyřkla jen to, co bylo nabíledni, takže Dalglish ani Piers neodpověděli.

Kapitola 14

Když byla sestra naživu, otec John se zřídkakdy objevoval u společného stolu, kromě večere, kdy se scházela celá komunita k tomu, co otec Sebastian zřejmě považoval za jednotící oslavu společného života. Ale v úterý poněkud nečekaně přišel na odpolední čaj. Od toho posledního úmrtí už se celá kolej obřadně nesvolávala; zprávu předal kněží a svěcencům jednotlivě a v tichosti otec Sebastian. Čtyři světenci už se svými kondolencemi otce Johna navštívili a teď se snažili vyjádřit mu účast tím, že mu nalávali čaj a nosili sendviče, vdolky a koláče ze stolu refektáře. Seděl u dveří, tichý, schoulený mužik, neochvějně zdvořilý, a občas se usmál. Po čaji Emma navrhla, že se začne probírat šatníkem slečny Bettertonové, a společně vyšli do bytu.

Uvažovala, do čeho naskládá šatstvo, a požádala paní Pilbeamovou o několik silných plastických pytlů, jeden na ty, které by se mohly hodit do Oxfamu nebo jiného charitativního obchodu, ten druhý na věci určené k likvidaci. Ale dva černé pytle, které dostala, vypadaly tak strašlivě nevhodně na všechno kromě odpadků, že se rozhodla předběžně šatstvo roztřídit a uložit a odnést je někdy jindy, až u toho otec John nebude.

Nechala ho rozjímat u modrých plamínek plynového krbu a prošla do ložnice slečny Bettertonové. Stropní svítidlo se staromódním stínítkem moc světla nedávalo, ale kloubová lampa na stolku u mosazné postele měla silnější žárovku, a když ji nasměrovala, aby obhlédla pokoj, věděla, kde začít. Napravo od postele stála židle s rovným opěradlem a oblá komoda se zásuvkami. Jediným kusem nábytku byl ohromný mahagonový šatník s vyřezávanými sloupky, který zabíral místo mezi dvěma malými okny. Emma otevřela dveře a vdechla zatuchlý pach, který překrývaly pachy tvidu, levandule a kuliček proti molům.

Ale úkol roztřídit a vyřadit staré šatstvo byl nakonec mň hrůzný, než čekala. Slečna Bettertonová vystačila ve svém samotářském životě s málo oděvy a za posledních deset let si zřejmě nic nekoupila. Emma ze šatníku vytáhla těžký kožich z ondatry, místy odřený, dva tvídové kostýmy s vycpanými rameny a projmutými saky, které vypadaly, že se naposled nosily ve třicátých letech, nesourodou sbírku vest a dlouhých tvídových sukní a večerní šaty ze sametu a saténu, velice kvalitní, ale archaických střihů, o nichž se dalo těžko předpokládat, že by si je současná žena vzala jinam než na maškarní ples. V zásuvkách komody našla košile a spodní prádlo, čisté, ale už značně obnošené kalhotky, nátláčky s dlouhými rukávy a srolované silné punčochy. Bylo toho málo, co by se hodilo nějaké dobročinné organizaci.

Náhle se jí zmocnilo pobouření a bezmocná lítost za slečnu Bettertonovou, když si představila, že by se inspektor Tarrant a jeho kolega hrabali v těchto žalostných pozůstatcích. Co by tu chtěli najít – dopis, deník, přiznání? Věřící ve středověku, vystavení neděli co neděli hroznému obrazu Posledního soudu, se modlili, aby nesešli ze světa náhlou smrtí, protože se obávali, že by mohli předstoupit před svého stvořitele bez rozhrěšení. Dnešní člověk, aby ve svém posledním okamžiku spíš litoval toho, že po sobě nechal neuklizený stůl, nesplněné záměry, kompromitující dopisy. Ve spodní zásuvce objevila něco, co ji překvapilo. Byla tam košile důstojníka RAF, pečlivě zabalená do hnědého papíru, s křídly nad levou kapsou, dvěma kruhy na rukávech a stužkou s medailí za statečnost. U toho ležela zmačkaná, značně obnošená čapka. Položila je na postel vedle kožichu a chvíli nad nimi zaraženě přemítala.

V horní levé zásuvce sekretáře našla šperky, uložené do malého koženého pouzdra. Nebylo jich moc a brože s kamejemi, těžké zlaté prsteny a dlouhé perlové náhrdelníky vypadaly spíš na rodinné dědictví. Bylo těžké odhadnout jejich hodnotu, i když některé z kamenů vypadaly kvalitně. Zamyslela se nad tím, jak nejlépe splnit žádost otce Johna, aby šperky prodala. Možná by bylo nejlepší vzít je všechny do Cambridge a nechat si je odhadnout u nějakého

klenotníka. Mezitím by se musela postarat o jejich bezpečnost.

Krabička měla falešné dno, a když je zvedla, našla tam malou obálku, zažloutlou stářím. Otevřela ji a vyklepla do dlaně jediný prsten. Byl zlatý a kamínky byly pěkně uspořádané, uprostřed rubín a kolem malé diamanty. Z náhlého popudu si jej navlékla na prsteník levé ruky; došlo jí, že to byl zasnubní prsten. Jestli ho dal slečně Bettertonové ten letec, určitě zahynul; jak jinak by přišla k jeho uniformě? Emma si představila letadlo, Spitfire nebo Hurricane, jak se ve spirále řítí dolů a vleče za sebou dlouhý jazyk ohně, než skončí v moři. Nebo to byl pilot bombardéru, sestřelili ho nad nepřátelským cílem a připojil se k těm, které zabily jeho bomby? Byli s Agathou Bettertonovou milenci, než zemřel? Proč je tak těžké, napadlo ji, věřit, že staří byli mladí, že měli sílu a živočišnou krásu mládí, že milovali, byli milováni, smáli se a oplývali bezprostředním optimismem? Představila si slečnu Bettertonovou tak, jak ji párkrát viděla kráčet po cestě k útesům, na hlavě vlněnou čepici, bradu vystřčenou dopředu, jako by bojovala s mnohem úpornějším nepřítelem, než je vítr; když potkala Emmu na schodech, krátce kývla, nebo po ní střelila svýma temnýma, znepokojivě zvědavýma očima. Raphael ji měl rád, nevadilo mu trávit s ní čas. Ale byla to pravá náklonnost, nebo jen povinná laskavost? A jestli to byl skutečně zasnubní prsten, proč ho přestala nosit? Ale to by se dalo pochopit. Představoval něco, co skončilo, a bylo potřeba to odložit, stejně jako odložila milencovu košili. Nechtěla si tu vzpomínku navlékat každé ráno se symbolem, který přežil dárce a přežije i ji, zveřejňovat tu ztrátu a žal každým gestem ruky. Bylo snadné a omšelé říct, že mrtví žijí ve vzpomínkách živých, ale jakou náhradou je vzpomínka za milující hlas a objetí silných paží? A není to látka pro téměř veškerou poezii světa, ta pomíjivost života a lásky a krásy, to poznání, že okřídlený kočár času má v kolech nože?

Ozvalo se tiché zaklepání a otevřely se dveře. Otočila se a spatřila inspektorku Miskinovou. Chvilí stály a dívaly se na sebe a Emma v těch druhých očích neviděla nic přátelského.

Pak inspektorka řekla: "Otec John mi prozradil, kde vás najdu. Komander Dalglish mě požádal, abych všechny informovala o situaci. Odjel do Londýna a zatím tu zůstanu já s inspektorem Tarrantem a seržantem Robbinsem. Teď, když byly instalovány ve všech hostinských apartmá zámky, je důležité, abyste se v noci zamykala. Budu v koleji po večerní pobožnosti a doprovodím vás domů."

Takže komander Dalglish odešel, aniž se s ní rozloučil. Ale proč by se měl loučit? Měl v hlavě důležitější věci než nějakou dvornost. Jistě se oficiálně rozloučil s otcem Sebastianem. Co bylo ještě potřeba?

Tón inspektorky Miskinové byl dokonale zdvořilý a Emma si uvědomovala, že je nespravedlivé pociťovat nelibost.

"Nepotřebuji doprovod. A má to znamenat, že jsme tady v nebezpečí?"

Nastala pauza, pak inspektorka Miskinová odpověděla: "To netvrdíme. Ale je pravda, že na tomhle pobřeží je vrah a dokud ho nezatkneme, je rozumné, aby se všichni chovali obezřetně."

"A myslíte, že někoho zatknete?"

"A myslíte, že někoho zatknete?"

Opět nastala pauza. "Doufáme v to," pronesla inspektorka po chvíli. "Koneckonců jsme tady právě proto, abychom někoho zatkli, že? Bohužel vám zatím nemohu říct nic dalšího. Na shledanou."

Výšla z místnosti a zavřela za sebou. Když Emma osaměla nad postelí se složenou košilí a čepicí, na prstě ještě ten starý prsten, pocítila, jak se jí do očí derou slzy. Nevěděla ale, jestli to pláče nad slečnou Bettertonovou, nad jejím mrtvým milým, nebo nad sebou. Pak vrátila prsten do obálky a znovu se pustila do svého úkolu.

Kapitola 15

Nazítí ráno zajel Dalglish ještě před rozedněním do laboratoře v Lambethu. Celou noc vytrvale přšelo, a přestože teď déšť ustal, červená, žlutá a zelená světla na semaforech vrhala chvějivé odrazy na mokré ulice a ve vzduchu tkvěl čerstvý pach řeky za přílivu. Londýn zřejmě spal jen v hodinách mezi druhou a čtvrtou ráno, a to ještě jen tak podřimoval. Teď se hlavní město pomalu probouzelo; začaly se objevovat malé spěchající skupinky pracovníků, aby zalidnily své město.

Materiál ze suffolkských míst zločinu se normálně posílal do kriminalistické laboratoře v Huntingdonu, ale ta byla momentálně zavalená prací. Lambeth mohl nabídnout prvořadou prioritu, o kterou Dalglish žádal. V laboratoři ho dobře znali a personál ho srdečně zdravil. Doktorka Anna Prescottová, starší forenzní biologka, která ho tam čekala, svědčila v řadě jeho případů a věděla, že úspěch do značné míry závisí na její vědecké pověsti, na sebejistotě a přehlednosti, s jakými svá zjištění předkládá soudu, i na jejím poklidném sebevědomí při křížovém výslechu. Ale jako všichni kriminalističtí experti nebyla pracovníci policie. Pokud by Gregoryho dostali k soudu, vystupovala by tam jako nezávislý expertní svědek, který je loajální pouze k faktům.

Plášť usušili v laboratorní sušičce a teď ho rozprostřeli na jeden ze širokých stolů pod oslnivým světlem čtyř zářivek. Gregoryho soupravu vzali do jiné části laboratoře, aby se vyhnuli případnému vzájemnému dotyku. Jakákoli přenesená textilní vlákna budou z povrchu pláště odstraněna pomocí lepicí pásky a pak zkoumána srovnávací mikroskopií. Pokud by se při této úvodní, předběžné prohlídce mikroskopem ukázalo, že jde o shodná vlákna, museli by provést další řadu srovnávacích testů včetně instrumentální analýzy chemického složení samotného vlákna. Ale tohle všechno zabere dost času a je to otázka budoucnosti. Krev už odešla k rozboru a Dalglish očekával zprávu bez nedočkavosti; byl si jistý, že patří arciděkanu Cramptonovi. Teď s doktorkou Prescottovou pátrali po vlasech. V pracovních kombinézách a rouškách se skláněli nad pláštěm.

Dalglish si pomyslel, že bystré lidské oko je při pátrání velmi účinný nástroj. Trvalo jim jen několik vteřin, než našli to, co hledali. V mosazném řetízku u krku pláště se zachytily dva šedé vlasy. Doktorka Prescottová je velmi opatrně vyprostila a přemístila na malou skleněnou misku. Okamžitě je prohlédla pod mikroskopem a s uspokojením oznámila:

"Oba mají kořínky. To znamená, že je velká naděje, že z nich dostaneme profil DNA."

Kapitola 16

O dva dny později zatelefonovali Dalglieshovi z laboratoře do jeho bytu u Temže. Dva vlasové kořínky obsahovaly DNA a ta byla Gregoryho. Tu zprávu Dalgliesh sice čekal, ale stejně ji vyslechl s jistým pocitem úlevy. Srovnávací mikroskopie vláken z pláště a horního dílu joggingové soupravy také naznačovala shodu, ale na definitivní výsledky testů budou muset ještě počkat. Když Dalgliesh zavěsil, chvíli přemýšlel. Má čekat, nebo jednat hned teď? Nechtělo se mu zatčení odkládat. DNA dokazovala, že Gregory měl na sobě plášť Ronalda Treevese a test vláken může toto závažné nezvratné zjištění jen potvrdit. Mohl by ovšem zavolat Kate nebo Piersovi do koleje; oba by úplně klidně mohli provést zatčení. Ale on tam potřeboval být osobně a věděl proč. Akt zatčení Gregoryho, vyslovení té formule svým způsobem odčiní porážku v jeho posledním případě, kdy znal totožnost vraha, vyslechl přiznání, které vrah hned vzápětí odvolal, neměl však dost důkazů pro to, aby ho mohl zatknout. Kdyby tam teď nebyl, něco by mu připadalo nedokončené, třebaže přesně nevěděl co.

Jak očekával, byly ty dva dny rušnější než jindy. Vrátil se ke své pracovní zátěži, ke své běžné pracovní náplni i k dalším problémům, které musel řešit on i ostatní starší důstojníci. Útvar trpěl závažným nedostatkem zaměstnanců. V době, kdy vznikla naléhavá potřeba najmout inteligentní, vzdělané a vysoce motivované lidi ze všech společenských vrstev, ostatní povolání jim nabízela vyšší platy, vyšší prestiž a méně stresu. Bylo třeba snížit břemeno byrokracie a papírování, zvýšit efektivitu detektivů a bojovat proti korupci v době, kdy úplatkem nebyla desetilibrová bankovka, strčená do zadní kapsy, ale podíl na ohromných ziscích z ilegálního obchodu s drogami. Ale teď se, alespoň nakrátko, ještě vrátí do svatého Anselma. Už to nebylo místo ryzí dobroty a míru, ale měl tam práci, kterou bylo třeba dokončit, a lidi, které chtěl vidět. Rád by věděl, jestli je ještě v koleji Emma Lavenhamová.

Zapudil myšlenku na svůj zaplněný diář, na kupu spisů, které se dovolávaly jeho pozornosti, na schůzi, kterou plánoval na odpoledne, a zanechal vzkaz pro asistentku komisaře a jeho sekretářku. Pak zatelefonoval Kate. Ve svatém Anselmu panovalo naprosté ticho – až neobvyklé, soudila Kate. Lidé pokračovali v každodenní činnosti s jakýmsi potlačovaným neklidem, jako by v kostele pod obrazem Posledního soudu stále ležela ta zkrvavená mrtvola. Zdálo se jí, že celý dům čeká na ukončení případu, po kterém napůl toužili a napůl se ho hrozili. Gregory se neukázal. Odevzdal na Dalglieshovu žádost po posledním výsledku svůj pas, takže nehrozilo, že by mohl uprchnout. Ale útěk stejně nepřicházel v úvahu; Gregory přece neměl v plánu nechat se potupně dopravit zpátky z nějakého nehostinného úkrytu v cizině.

Byl chladný den a v londýnském vzduchu byla letos poprvé cítit kovová příchut' zimy. Na město dotíraly nárazy kousavého větru a když Dalgliesh dojel na A 12, vál už v delších, vytrvalejších poryvech. Dopravní ruch byl překvapivě nízký, převažovaly nákladáky na cestě k východním přístavům, a on řídil plynule a rychle, ruce lehce na volantu, oči upřené dopředu. Co vlastně má kromě dvou šedivých vlasů jakožto křehkých nástrojů spravedlnosti? Ale budou muset stačit.

Přenesl se v myšlenkách od zatčení k soudu a zjistil, že si nacvičuje případ pro obhajobu. DNA nebudou moci napadnout; Gregory měl plášť Ronalda Treevese. Ale obhájce může tvrdit, že si ho Gregory vypůjčil při té poslední hodině řečtiny, třeba si stěžoval, že je mu zima, a měl zrovna na sobě černou sportovní soupravu. Nic nebylo méně pravděpodobné, ale věřila by tomu porota? Gregory měl silný motiv, ale to ostatní také, včetně Raphaela. Větvíčku, která se našla na podlaze Raphaelova obýváku, tam mohl zavát vítr, když šel Raphael za Peterem Buckhurstem; obžaloba by zřejmě byla tak moudrá, že by se toho nechýtila. Telefonní hovor paní Cramptonové, který byl spojen z budky na koleji, byl pro obhajobu nebezpečný, ale mohlo volat dalších osm lidí včetně Raphaela. A pak tu byl případ slečny Bettertonové. Měla motiv a příležitost, ale měla by sílu zdvihnout ten těžký svícen? To nikdo neví: Agatha Bettertonová byla mrtvá. Gregory nebyl obžalován z její vraždy, ani z vraždy Margaret Munroeové. Ani v jednom případě neměli dostatečné důkazy, které by ospravedlnily jeho zatčení.

Ujel tu vzdálenost za tři a půl hodiny. Teď byl na konci příjezdové cesty a před ním se až k obzoru táhlo zvlněné moře s bílými skvrnami pěny. Zastavil a zatelefonoval Kate. Gregory prý vyšel asi před hodinou z domu a procházel se po pláži.

"Čekajte na mě na konci pobřežní silnice a vezměte s sebou želižka. Možná je ani nebudeme potřebovat, ale nechci nic riskovat."

Za několik minut spatřil, jak k němu spěchá Kate. Ani jeden z nich nepromluvil, když nastoupila do auta; on zacouval a pak zajel zpátky ke schodům vedoucím na pláž. Teď uviděli Gregoryho, osamělou postavu v tvídovém plášti ke kotníkům, s límcem zdviženým na ochranu před větrem. Stál u omšelého vlnolamu a hleděl na moře. Když se s křupáním pod nohama vydali přes oblázky, náhle se jim do kabátů opřel poryv větru, takže bylo těžké jít vzpřímeně, ale vytí větru zanikalo v hukotu moře. Vlna za vlnou se třístily ve výbuších pěny, vařily se kolem sloupů vlnolamu a vytvářely kuličky pěny, které tančily a převalovaly se jako měňavé mýdlové bubliny na hřebíncích oblázků.

Šli bok po boku k nehybné postavě a Gregory se otočil a sledoval, jak přicházejí. Pak, když byli asi dvacet yardů od něj, klidně vystoupil na konec vlnolamu a kráčel po něm až k poslednímu sloupu. Vlnolam byl úzký a jen nepatrně přesahoval penový příboj.

"Jestli spadne do vody, zavolejte do svatého Anselma. Řekněte, že potřebujeme člun a ambulanci."

Pak stejně klidně vystoupil na vlnolam a kráčel ke Gregorymu. Když byl asi dva metry od něj, zastavil se a oba muži stáli čelem k sobě. Gregory hlasitě zavolal, ale jeho slova Dalgliesh v hluku moře sotva slyšel.

"Jestli jste mě přišel zatknout, tak prosím, tady jsem. Ale musíte přijít blíž. Copak mi nemusíte zarecitovat takovou

směšnou říkanku? Myslím, že mám zákonné právo slyšet ji."

Dalgliesh nezakřičel odpověď. Dvě minuty takhle stáli mlčky a pozorovali jeden druhého a jemu připadalo, že tahle krátká doba pokrývá celý život pomíjivého sebepoznání. Hněv, který cítil, když stál nad arciděkanovým tělem, nebyl nic ve srovnání s pocitem, který ho teď zaplavil. Ne že by se mu líbil, nebo mu nedůvěřoval – prostě přijal jeho sílu. Věděl, proč se mu nechtělo sedět proti Gregorymu u toho malého stolu při výslechu. Tím, že si sedl trochu dál, se vzdálil nejen od fyzické přítomnosti svého protivníka. Teď se už vzdálit nemohl.

Dalgliesh svou práci nikdy nebral jako křížácké tažení. Znal detektivy, jimž se pohled na oběť v její patetické konečné nicotě vtiskl do mysli tak silně, že ho mohli vykořenit jen v okamžiku zatčení. Věděl, že někteří dokonce uzavírali vlastní obchody s osudem; nebudou pít, nebudou chodit do hospod nebo si nevezmou dovolenou, dokud nedopadnou vraha. Sdílel s nimi jejich lítost a hněv, ale nikdy ne jejich osobní angažovanost a nepřátelství. Pro něj byla detektivní práce profesionálním a intelektuálním výkonem, jehož cílem bylo zjistit pravdu. Ale teď cítil něco jiného. Nebylo to jen tím, že Gregory znesvětil místo, kde býval Dalgliesh šťasten; položil si trpkou otázku, jak by mohlo pouhé štěstí Adama Dalglieshe toto místo posvětit. Nebylo to jen tím, že si vážil otce Martina a nemohl zapomenout na knězovu zděšenou tvář, když na něj vzhledl od Cramptonova těla; nebo na jiný okamžik, hebký dotyk tmavých vlasů na tváři a Emmino tělo, které se v jeho pažích zachvělo tak krátce, že bylo těžké věřit, že to bylo skutečné objetí. Ten pocit, který ho zaplavil, měl jinou příčinu, primitivnější a nižší. Gregory plánoval vraždu a provedl ji, když Dalgliesh spal jen padesát yardů od něj. A teď hodlal své vítězství završit. Bude plavat v moři, v živlu, který miloval, k milosrdné smrti chladem a vyčerpáním. A ještě něco měl v úmyslu. Dalgliesh četl Gregorymu myšlenky stejně jasně, jako je Gregory četl jemu. Chtěl svého protivníka vzít s sebou. Kdyby se Gregory vrhl do vody, Dalgliesh by skočil za ním. Neměl na vybranou. Nemohl by žít se vzpomínkou, že stál a sledoval, jak si ten muž plave pro smrt. A riskoval by svůj život ne kvůli soucitu a lidskosti, ale kvůli svéhlavosti a hrdosti.

Navzájem hodnotili svou sílu. Fyzickou kondici měli přibližně stejnou, ale Gregory je zřejmě silnější plavec. Ani jeden z nich dlouho nevydrží v ledově studeném moři, ale přijde-li pomoc rychle – což by měla – mohou přežít. Uvažoval, jestli se má otočit a říct Kate, aby zavolala do svatého Anselma pro ten záchranný člun hned, ale zavrhl to; kdyby Gregory slyšel příjezd auta, neváhal by. Byla tu nicméně šance, jakkoli slabá, že si to rozmyslí. Ale Dalgliesh věděl, že Gregory má proti němu jednu ohromnou výhodu; jen jeden z nich bude šťastný, že umírá.

Stáli bez hnutí. A pak, téměř ležerně, jako by byl letní den a moře se třeptalo modře a stříbrně pod zářícím sluncem, shodil Gregory z ramen kabát a skočil do vody.

Pro Kate byly ty dvě minuty konfrontace nekonečné. Stála bez hnutí, jako by měla všechny svaly zablokované, oči upřené na dvě nehybné postavy. Bezděčně, ale opatrně postoupila dopředu. Příboj se jí lil přes nohy, ale ona jeho bodavý chlad nevnímala. Ztuhlymi čelistmi si pro sebe mumlala a zaklínala šéfa: "Běž zpátky, běž zpátky. Nech ho být," s intenzitou, která jistě musela dorazit až k Dalglieshovým otočeným zádkům. Skočil – stalo se, a ona mohla jednat. Vyťukala číslo koleje a slyšela vyzváněcí tón. Nikdo to nebral a ona se přistihla, jak chrlí sprosté kletby, které by normálně nevypustila z úst. Telefon stále vyzváněl. A pak zaslechla odměřený hlas otce Sebastiana. Pokusila se mluvit klidně.

"Tady Kate Miskinová, volám z pláže, otče. Dalgliesh a Gregory jsou ve vodě. Potřebujeme člun a ambulanci. Rychle." Otec Sebastian se na nic neptal. "Zůstaňte, kde jste, abychom to místo našli. Přijedeme."

A teď to bylo ještě delší čekání, ale tentokrát je měřila. Byly to tři a tři čtvrtě minuty, než zaslechla zvuk aut. Když hleděla do převalujících se vln, už neviděla dvě hlavy. Běžela na konec vlnolamu a zastavila se tam, kde stál Gregory, nevšímal si vln, které se přelévaly přes hráz, ani náporu větru. Vtom je spatřila – šedou a tmavou hlavu, jen pár yardů od hráze – než je skryla další vlna a tříšť pěny.

Bylo důležité, aby je měla neustále na dohled, jen občas pohlédla ke schodům. Slyšela víc než jedno auto, ale na okraji útesu viděla jen landrover. Vypadalo to, jako by přiběhla celá kolej. Pracovali rychle a metodicky. Dveře plážové kabiny byly otevřené, na oblázkovou pláž vytáhli prkenný skluz a na něj vystrčili velký nafukovací člun, pak ho tři muži po každé straně zdvihli a rozběhli se s ním k moři. Viděla, že záchrannou četou tvoří Pilbeam a Henry Bloxham a překvapilo ji, že právě Henry, a ne Stephen Morby, který jí připadal silnější. Ale možná byl Henry zkušenější námořník. Zdálo se nemožné, že by mohli vypustit plavidlo do té běsnící vody, ale za několik vteřin zaslechla zaburácení motoru a už vyplouvali na moře, pak se širokým obloukem stočili zpátky. Znovu vrhla krátký pohled na dvě hlavy a ukázala jim na ně.

A teď neviděla ani jednoho z plavců, ani člun, jen na okamžik, kdy se ocitli na hřbetu vlny. Už nemohla vůbec nic dělat, takže se otočila, aby se připojila ke skupině, která klusala po pláži. Raphael nesl stočené lano, otec Peregrine měl záchranný kruh a Piers s Robbinsem nesli dvoje složená nosítka. Byly tu paní Pilbeamová i Emma, paní Pilbeamová s lékárníčkou první pomoci a Emma nesla ručníky a pár pestrých přikrývek. Všichni přišli společně v malé skupince a teď zírali na moře.

A člun se už vracel. Hluk motoru byl hlasitější a náhle se člun na vlně vyhoupl a opět se zhoupł dolů.

"Mají je," usoudil Raphael. "Jsou tam čtyři."

Blížili se, ačkoliv těm na břehu připadalo nepravděpodobné, že by se člun mohl udržet na tak rozbouraném moři. A pak došlo k nejhoršímu. Už neslyšeli motor, a viděli, jak se Pilbeam zoufale naklání. Člun teď byl bezmocný, kymácel se ze strany na stranu jako dětská hračka. Náhle, asi dvacet yardů od břehu, se vztyčil, asi dvě vteřiny zůstal nehybně a vzpřímeně stát, a pak se převrátil.

Raphael uvázal konec lana k jednomu sloupu vlnolamu, druhý konec si uvázal kolem pasu a vykročil do moře. Stephen Morby, Piers a Robbins za ním. Otec Peregrine odhodil sutanu a vrhl se proti běžícím vlnám, jako by bouřlivé moře bylo jeho živé. Henrymu a Pilbeamovi, kterým pomáhal Robbins, se podařilo probojovat se ke břehu. Otec Peregrine a Raphael podrželi Dalglieshe, Stephen a Piers Gregoryho. Během několika vteřin je moře všechny vrhlo na pás oblázků a

otec Sebastian s otcem Martinem jim spěchali pomoci z vody. Za nimi vylezli Pilbeam a Henry, kteří tam zůstali ležet a lapali po dechu, zatímco se přes ně přelévaly vlny.

Jen Dalglish byl v bezvědomí a Kate, která se k němu rozběhla, viděla, že se udeřil do hlavy o vlnolam a že mu na košili teče krev smíšená s mořskou vodou. Na krku měl stopu, rudou jako tekoucí krev, po Gregoryho stisku. Stáhla mu košili a přiložila ji na ránu, pak zaslechla paní Pilbeamovou. "Nechte to na mě, slečno. Mám tu obvazy."

Ale vedení se ujal Morby. "Nejdřív z něj musíme dostat vodu," přikázal, sklonil se nad Dalglishem a zahájil oživování. Gregory seděl kousek opodál, nahý až na trenýrky, hlavu měl složenou v dlaních a lapal po dechu. Robbins ho ostražitě hlídal.

Kate se obrátila na Pierse: "Zabal ho do dek a nalij do něj něco teplého. Jakmile se trochu zahřeje a vzpomene, zatkní ho. A nasad' mu náramky. Nebudeme nic riskovat. Jo, a myslím, že bychom mu mohli k hlavnímu obvinění přidat ještě pokus o vraždu."

Opět se otočila k Dalglishovi. Náhle se rozkašlal, vyplivl vodu s krví a zamumlal cosi nesrozumitelného. Teprve poté si Kate uvědomila, že u jeho hlavy klečí pobledlá Emma Lavenhamová. Nic neřekla, ale když zachytila Katin pohled, vstala a ustoupila stranou, jako by si uvědomila, že tu pro ni není místo.

Neslyšeli příjezdět ambulanci a neměli představu, jak dlouho to může trvat. Piers a Morby teď zvedli Dalglisha na nosítka a vydali se s ním k čekajícím autům, otec Martin šel vedle Dalglisha. Skupina, která byla ve vodě, tam stála a třásla se, balila se do dek, posílala si láhev, a pak všichni pomalu zamířili ke schodům. Náhle se mraky roztrhly a pláž ozářil nesmělý paprsek slunce. Když Kate sledovala, jak si mladíci utírají mokré vlasy a poskakují, aby se zahřáli, na okamžik skoro uvěřila, že to je letní parta, která si šla zaplavat a že se za chvíli začnou honit po písku.

Došli na vrchol útesu a naložili nosítka do landroveru. Kate si uvědomovala, že vedle ní jde Emma Lavenhamová.

"Bude v pořádku?" zeptala se Emma.

"Ale jo, on to přežije. Je to tvrdý chlap. Rány na hlavě hodně krvácejí, ale nebudou hluboké. Za pár dní ho propustí a odjede do Londýna. Jako my všichni."

"Dnes večer se vracím do Cambridge," oznámila Emma. "Řekla byste mu za mě sbohem a popřála mu všechno dobré?"

Aniž počkala na odpověď, otočila se a připojila se ke skupince svěcenců. Gregoryho, se želízky a v dekách, postrkoval Robbins do alfy romeo. Piers přistoupil ke Kate a oba se zahleděli za Emmou.

"Vrací se dnes večer do Cambridge," prohodila Kate. "No, proč ne. Tam patří."

"A kam patříš ty?" zeptal se Piers.

Nepotřeboval odpověď, ale ona řekla: "K tobě a Robbinsovi a AD. Co jsi myslel? Je to přece má práce."

Kniha čtvrtá

KONEC A ZAČÁTEK

Dalglish naposled přijel do svatého Anselma jednoho krásného dne uprostřed dubna, v němž se nebe, moře i probouzející se země spojily v měkkém souzvuku vyrovnané krásy. Jel se staženou střechou a vítr, který se mu opíral do tváře, přinášel esenci – vonnou a nostalgickou – dubňu jeho chlapectví a mládí. Vyjel s určitými pochybnostmi, ale ty odhodil, hned jak minul východní předměstí, a teď jeho vnitřní rozpoložení odpovídalo klidnému dni.

Dostal dopis od otce Martina, vřelé pozvání, aby ho navštívil, teď když je svatý Anselm oficiálně uzavřený. Psal v něm: "Bude to dobrá příležitost rozloučit se s přáteli, než odjedeme, a doufáme, že k nám na ten dubnový víkend přijede i Emma." Chtěl, aby Dalglish věděl, že tam bude; jestlipak také upozornil ji? A pokud ano, co když se rozhodla nepřijet?

Nakonec přišla ta známá odbočka, kterou by člověk snadno minul, nebýt jasanu porostlého břechtanem. Zahrádky před dvojdomky překypovaly narcisy, jejich jasně žluté trsy tvořily kontrast k světležlutým petrklíčům na travnatém okraji silnice. Na živých plotech po obou stranách cesty pučely první světlezelené výhonky, a když s tlukoucím srdcem poprvé spatřil moře, táhlo se v klidných pásech chvějivé modři až k purpurovému obzoru. Vysoko nad hlavou neviděné a sotva slyšitelné letadlo zanechávalo útržkovitou bílou stopu na bezmračném nebi. Pod zářivým sluncem vypadal močál mírumilovně, vůbec ne hrozivě. Dovedl si představit, jak pod tou klidnou hladinou kloužou lesklé ryby. Bouře, která zuřila v tu noc, kdy byl arciděkan zavražděn, zničila poslední zbytky potopené lodi, ani černé dřevěné žebro tu nezůstalo, a mezi oblázkovým břehem a mořem se táhl neporušený pás písku. Dnes ráno Dalglish ani nemohl zalitovat toho důkazu vše zahlazující moci času.

Předtím, než zahrnul po pobřežní cestě k severu, zajel ke kraji útesu a vypnul zapalování. Měl s sebou dopis, který si musel znovu přečíst. Dostal ho týden předtím, než byl Gregory odsouzen k doživotnímu trestu za vraždu arciděkana Cramptona. Písmo bylo pevné, přesné a vzpřímené. Oslovení chybělo, jen obálka byla nadepsaná Dalglishovým jménem.

Omlouvám se za tento psací papír, který, jak jistě pochopíte, jsem si nevybral. Možná už vám bylo řečeno, že jsem se rozhodl u soudu prohlásit, že jsem vinen. Mohl bych tvrdit, že chci ušetřit ty nešťastné blázny, otce Martina a otce Johna, svědectví u soudu, nebo že bych nerad viděl svého syna nebo Emmu Lavenhamovou vystavené poněkud brutální vynalézavosti mého obhájce. Ale na to mě znáte až moc dobře. Samozřejmě, že chci především zajistit, aby na Raphaelovi po celý jeho život nelpělo stigma podezření. Dospěl jsem k poznání, že existuje velmi reálná naděje, že bych mohl být zproštěn obvinění. Brilantnost mého právníka je téměř přímo úměrná výši jeho honoráře, a on se dal hned zkraje slyšet, že bych se z toho mohl dost pravděpodobně vyvléknout, i když si dal pozor, aby neužil zrovna těchto slov. Jsem koneckonců typický příslušník střední třídy, ctihodný občan.

Vždycky jsem plánoval, že budu osvobozen, jestli se případ někdy dostane k soudu. Jenže jsem chtěl zavraždit Cramptona v noci, kdy by Raphael nebyl na koleji. Jak víte, zastavil jsem se v jeho pokoji, abych se přesvědčil, že odjel. Kdybych ho našel doma, šel bych vraždit? Odpovídám, že ne. Té noci ne, a možná nikdy. Je nepravděpodobné, že by se všechny podmínky nutné k úspěchu tak šťastně sešly ještě jednou. Případá mi zajímavé, že Crampton zemřel díky tomu, že Raphael prokázal dobro nemocnému příteli. Už předtím jsem si všiml, že zlo často pochází z dobra. Vy jako syn duchovního máte větší předpoklady než já pustit se do tohoto teologického hlavolamu.

Lidé, kteří podobně jako my žijí v umírající civilizaci, mají tři možnosti. Můžeme se marně pokoušet odvrátit pád – jako dítě, které staví hrad z písku na okraji pokračujícího přílivu. Můžeme ignorovat smrt krásy, vzdělanosti, umění, intelektuální integrity, a nacházet útěchu ve svém vlastním světě. O to jsem se po několik let snažil. Za třetí se můžeme připojit k barbarům a vzít si podíl z toho plenění. To je velmi oblíbená volba a tu jsem nakonec zvolil. Mému synovi vybrali Boha. Byl v moci těch kněží od té chvíle, kdy se narodil. Chtěl jsem mu dát na vybranou modernějšího boha – peníze. Ted' má peníze a zjistí, že se jich nedovede vzdát, určitě ne všech. Zůstane boháčem; čas ukáže, zda zůstane knězem.

Myslím, že pokud jde o vraždu, není tu nic, co byste nevěděl. Můj anonymní dopis siru Alredovi měl samozřejmě sloužit tomu, aby způsobil problémy svatému Anselmu a Sebastianu Morellovi. Těžko jsem mohl očekávat, že kvůli tomu přijede nejznámější detektiv Scotland Yardu, ale vaše přítomnost mě nezastrašila, spíš pro mě byla výzvou. Můj plán vylákat arciděkana do kostela vyšel bezvadně; určitě by neodložil prohlídku obrazu, jehož zhanobení jsem mu popsal. Plechovku s černým lakem a štětec jsem měl připravené v presbytáři a přiznávám, že mě bavilo Poslední soud takhle zřít. Škoda, že měl Crampton tak málo času, aby ocenil mé umění.

Možná uvažujete, jak došlo k těm dvěma úmrtím, z kterých jsem nebyl obviněn. To první, uškrcení Margaret Munroeové, bylo nutné. Vyžadovalo to trochu plánování, ale smrt měla lehkou, téměř přirozenou. Byla to nešťastná žena, které zřejmě už nezbývalo moc času, ale mohla v něm nadělat dost škody. Jí nezáleželo na tom, jestli bude její život kratší o den, o měsíc nebo o rok. Mně na tom záleželo. Měl jsem v plánu, že se k Raphaelovu otcovství přiznám, až bude kolej uzavřena a ten rozruch kolem vraždy utichne. Ovšem vy jste brzy odhalili jádro mého plánu. Chtěl jsem zabít Cramptona a současně vrhnout podezření na kolej, aniž bych proti sobě zanechal přesvědčivé důkazy. Chtěl jsem, aby se kolej uzavřela brzy, pokud možno předtím, než bude můj syn vysvěcen, a chtěl jsem, aby to dědictví zůstalo nedotčené. A také mě těšila, to přiznávám, vyhlídka, že kariéra Sebastiana Morella skončí podezíráním, neúspěchem a potupou. On se postaral o to, aby ta moje skončila právě tak.

Možná si kladete otázky nad politováníhodnou smrtí Agathy Bettertonové, další nešťastnice. Ale to jsem jen využil nečekané příležitosti. Mýlili jste se, pokud jste si mysleli, že se nachomýtl u těch schodů, když jsem telefonoval paní Cramptonové. Tehdy mě neviděla. Ale viděla mě ten další večer po vraždě, když jsem vracel klíče. Mohl jsem ji zabít už tenkrát, ale rozhodl jsem se počkat. Každý ji koneckonců považoval za blázna. I kdyby mě obvinila, že jsem byl po půlnoci v domě, pochybuji, že by její slovo proti mému obstálo. Ale ona za mnou přišla v sobotu večer a sdělila mi, že moje tajemství je u ní v naprostém bezpečí. Nikdy nemluvila moc souvisle, ale dala mi najevo, že nikdo, kdo zabil arciděkana Cramptona, se jí nemusí bát. Jenže to jsem nemohl riskovat. Uvědomujete si, že byste mi ani jednu z těchto smrtí nedokázali? Motiv nestačí. Bude-li toto přiznání použito proti mně, zapru ho.

Dozvěděl jsem se něco překvapivého o vraždě a o násilí vůbec. Vy to asi víte, Dalglishi, vždyť jste na tyhle věci odborník. Mně osobně to připadá zajímavé. První rána byla úmyslná, ovšem dělalo se mi přitom špatně, pociťoval jsem odpor, ale sebral jsem k ní veškerou svou vůli. Uvažoval jsem jednoznačně: ten chlap musí zemřít a tohle je nejefektivnější způsob, jak ho zabít. Chtěl jsem mu zasadit jen jednu ránu, nanejvýš dvě, ale po první ráně zaplaví člověka adrenalin. Touha po násilí zvítězí. Tloukl jsem dál, aniž jsem si to uvědomoval. I kdybyste se v té chvíli objevili, pochybuji, že bych dovedl přestat. Primitivní instinkt zabíjet nenastupuje při promýšlení násilného činu, ale teprve po první ráně.

Od svého zatčení jsem svého syna neviděl. Nechce mě vidět a je to tak dobře. Žil jsem celý život bez lidské náklonnosti a bylo by trapné, kdybych se jí měl dovolávat teď.

A tady dopis končil. Když ho Dalglish skládal, pomyslel si, jak asi Gregory bude snášet uvěznění, které může trvat klidně deset let. Bude-li tam mít knihy, pravděpodobně přežije. Ale díval se už teď zamřížovaným okénkem a toužil po tom, aby i on mohl vdechnout vonný vánek tohohle jarního dne?

Nastartoval auto a jel rovnou do koleje. Přední dveře byly otevřené dokořán do slunečního svitu a on vstoupil do prázdné haly. U sochy panny Marie stále hořela lampa a ve vzduchu stále tkvěla slabá kostelní vůně, která sestávala z kadidla, leštidla na nábytek a starých knih. Jemu ale připadalo, že dům už je částečně odstrojený a že v tiché rezignaci čeká na svůj neodvratný konec.

Neslyšel kroky, ale náhle si uvědomil něčí přítomnost, a když vzhledl, spatřil nahoře na schodech stát otce Sebastiana. "Dobré jitro, Adame, pojďte dál!" zavolal na něj. Je to poprvé, pomyslel si Dalglish, kdy ho rektor oslovil křestním jménem.

Když za ním Dalglish vešel do kanceláře, povšiml si tří změn. Nad krbem už nevisel Burne-Jonesův obraz, zmizely i oba postranní. K drobné změně došlo i u otce Sebastiana. Odložil sutanu a měl na sobě oblek s kněžským kolárkem. A vypadal starší; vražda si vybrala svou daň. Ale strohé a pěkné rysy neztratily nic ze své autority a sebejistoty, dokonce něco přibýlo: potlačovaná euforie z úspěchu. Katedra na univerzitě, kterou získal, byla prestižní a byla to ta, po které vždycky toužil. Dalglish mu pogrataloval.

"Děkuji vám," řekl Morell. "Je prý chyba se vracet, ale já doufám, že v mém případě a v případě univerzity se to nepotvrdí."

Sedli si a několik minut spolu hovořili, nezbytná úlitba zdvořilosti. Nebylo v Morellově povaze, aby pociťoval rozpaky, ale Dalglish cítil, že ho pořád ještě znervózňuje nechutné pomyšlení, že muž, který teď sedí proti němu, ho kdysi považoval za podezřelého z vraždy. A pochyboval, že Morell někdy zapomene na nedůstojné snímání otisků, nebo že mu je odpustí. Teď, jako by to považoval za svou povinnost, líčil Dalglishovi změny, ke kterým na koleji došlo.

"Všichni studenti si našli místa na jiných teologických kolejích. Ti čtyři svěcenci, které jste poznal, byli přijati na Cuddesdon nebo St. Stephen's House v Oxfordu."

"Takže Raphael ve studiu pokračuje?" zeptal se Dalglish.

"Ovšem. Myslel jste si, že toho nechá?" Odmlčel se, načež dodal: "Raphael byl štedrý, ale je to pořád boháč."

Pokračoval ve zprávách o kněžích, ale byl otevřenější, než by Dalglish čekal. Otec Peregrine přijal místo jako archivář v knihovně v Římě – městě, do kterého se vždycky toužil vrátit. Otec John dostal nabídku na místo kaplana v klášteře u Scarborough. Jako odsouzený pedofil musel hlásit každou změnu adresy, takže doufal, že klášter mu poskytne stejně bezpečné útočiště jako kolej svatého Anselma. Dalglish potlačil úsměv a v duchu souhlasil s tím, že vhodnější místo mu nemohli najít. Otec Martin kupuje dům v Norwichi a Pilbeamovi se tam přestěhují s ním, budou o něj pečovat a zdědí ten dům, až otec Martin umře. I když bylo potvrzeno Raphaelovo právo na dědictví, právní pozice byla komplikovaná a bylo třeba rozhodnout o mnoha věcech včetně toho, zda kostel převezme místní duchovní úřad, nebo zda bude odsvěcen. Raphaelovi záleželo na tom, aby van der Weyden nadále sloužil jako oltářní obraz, a hledalo se pro něj vhodné místo. Obraz byl v současnosti bezpečně uzamčený v bankovním trezoru, kde bylo i veškeré stříbro.

Raphael také rozhodl, že daruje Pilbeamovým jejich dům a Surteesovi jeho. Hlavní budova bude prodána jako centrum pro meditace a alternativní medicínu. Tón otce Sebastiana prozrazoval elegantně maskovanou nechuť. Dalglish usoudil, že tam čtyři kněží a personál dočasně zůstávají na žádost správce, dokud budovu nepřevzme nový majitel. Když bylo jasné, že je rozhovor u konce, Dalglish podal otci Sebastianovi Gregoryho dopis. "Myslím, že máte právo si to přečíst," řekl.

Otec Sebastian četl mlčky. Nakonec dopis složil a vrátil Dalglishovi. "Děkuji vám. Je zvláštní, že muž, který miloval jazyk a literaturu jedné z největších civilizací, se snížil k takovému lacinému sebeospravedlnění. Vrahové jsou prý všichni arogantní, ale tohle je arogance v měřítku Miltonova Satana. 'Zlo, ty budiž mým dobrem.' Zajímalo by mě, kdy naposledy četl Ztracený ráj. V jednom měl arciděkan pravdu, když mě kritizoval. Měl jsem si dát větší práci s výběrem lidí, které jsem pozval, aby tu pracovali. Zůstanete na noc, že?"

"Ano, otče."

"To bude příjemné pro nás pro všechny. Doufám, že tady budete mít veškeré pohodlí."

Otec Sebastian nedoprovodil Dalglisha do jeho starého apartmá v Jeronýmovi, ale zavolal paní Pilbeamovou a předal jí klíče. Paní Pilbeamová byla neobyčejně hovorná a v Jeronýmovi pečlivě zkontrolovala, zda má Dalglish všechno, co potřebuje. Jako by se jí ani nechtělo odejít.

"Otec Sebastian vám jistě pověděl o těch změnách. Nemůžu říct, že bychom s Regem nějak fandili myšlence alternativní medicíny. No ale ti lidé, co sem chodí, vypadají celkem neškodně. Chtějí, abychom tu zůstali na svých místech a Eric Surtees také. Ten je asi spokojený, ale já s Regem už jsme na změny moc staří. Byli jsme s otci pěkných pár let a neradi bychom si zvykali na cizí lidi. Pan Raphael řekl, že dům můžeme klidně prodat, tak to možná uděláme a budeme mít trochu peněz na stáří. Otec Martin vám asi řekl, že pomýšlíme na to, odstěhovat se s ním do Norwiche. Našel velmi pěkný dům, má tam hezkou pracovnu a spoustu místa pro tři lidi. No, nedá se čekat, že by se otec Martin o sebe postaral, vidíte, teď když je mu přes osmdesát! A pro něj bude dobré, vidět kolem sebe trochu života – pro nás také. Máte všechno, co teď potřebujete, pane Dalglishi? Otec Martin bude moc rád, že vás uvidí. Najdete ho na pláži. Na víkend přijel pan Raphael a taky je tu slečna Lavenhamová."

Dalglish zaparkoval jaguár za kolejí a vydal se k moři. V dálce u domku svatého Jana uviděl prasata, která teď volně pobíhala kolem. Také jich bylo nějak víc. I ti vepřící zřejmě věděli, že se tady něco změnilo. Když je pozoroval, vyšel z domu Eric Surtees s kbelíkem.

Dalglish se vydal cestou po útesech k bažině. Shora ze schodů bylo vidět skoro na celou pláž. Tři postavy, které tam seděly, jako by mezi sebou úmyslně udržovaly jistou vzdálenost. Uplně na severu spatřil Emmu, seděla na oblázcích, hlavu skloněnou nad knihou. Na jednom z bližších sloupů vlnolamu seděl Raphael, kýval nohama ve vodě a hleděl na moře. Blízko něj na písčité pláži otec Martin zřejmě budoval ohniště.

Když zaslechl skřípání Dalglishových kroků na oblázcích, ztěžka se narovnal a usmál se tím svým úsměvem, který mu proměnil celou tvář. "Adame! To jsem rád, že jste přišel. Viděl jste otce Sebastiana?"

"Ano, a pogrataloval jsem mu ke katedře."

Otec Martin řekl: "Je to ta, po které vždycky toužil, a věděl, že se na podzim uvolní. Ale samozřejmě nemohl uvažovat o tom, že ji vezme, kdyby svatý Anselm zůstal v provozu."

Opět se sklonil ke svému úkolu. Dalglish viděl, že v písku vykloubil mělkou jamku a teď kolem ní klade kameny. Vedle ležela plátěná taška a krabička zápalek. Dalglish se posadil, opřel se o lokty a natáhl nohy do písku.

Aniž přerušil svou práci, zeptal se otec Martin: "Jste šťastný, Adame?"

"Mám zdraví, práci, která mě baví, dost jídla, pohodlí, občas si dopřeju i trochu luxusu, když ho potřebuju, mám svou

poezii. Když člověk vezme v úvahu, že tři čtvrtiny světa žijí v chudobě, neřekl byste, že nespokojenost by byla zvrhlá rozmařilost?"

"Mohl bych dokonce říct, že by to byl hřích, pořád se za něčím pachtit. Nemůžeme-li chválit Boha, jak si zaslouží, můžeme mu alespoň děkovat. Ale stačí to všechno?"

"To bude kázání, otče?"

"Ne, ani homilie. Rád bych vás viděl ženatého, Adame, nebo aspoň s někým žít. Vím, že vám žena zemřela při porodu. Musí to být neustálý stín. Ale nemůžeme ze života vyloučit lásku, ani bychom to neměli chtít. Odpusťte mi, jestli jsem necitlivý a drzý, ale i žal se může změnit v požitek."

"Ach, to není žal, otče, že zůstávám svobodný. Nic tak jednoduchého, přirozeného a obdivuhodného. Je to egoismus. Láska k soukromí, neochota nechat se zraňovat nebo být odpovědný za štěstí druhého. A neříkejte, že bolest by byla dobrá pro mé verše. Vím to. Vidím ji dost při práci." Odmíchl se a pak řekl: "Jste špatný dohazovač. Nechtěla by mě, víte? Jsem moc starý, moc uzavřený, možná mám moc zkrvavené ruce a možná se nechci na nikoho vázat."

Otec Martin vybral hladký kulatý kámen a pečlivě ho umístil k ostatním. Vypadal šťastně zaujatě jako malé dítě.

"A určitě má někoho v Cambridgi," dodal Dalglish.

"No, takováhle žena patrně ano. V Cambridgi nebo jinde. To znamená, že byste si měl dát tu práci a riskovat neúspěch. To by pro vás byla aspoň změna. Tak mnoho štěstí, Adame."

Ta slova zněla jako propuštění. Dalglish vstal a pohlédl k Emmě. Pak spatřil, že také vstala a kráčí k moři. Byli od sebe jen padesát yardů. Pomyslel si: "Počkám, a jestli půjde ke mně, bude to znamení, i kdyby se chtěla jen rozloučit." A pak mu ten nápad připadl zbabělý a negalantní. První krok přece musí udělat on. Popošel až k moři. Měl u sebe ještě ten kousek papíru se šesti řádky veršů. Vytáhl jej, roztrhal na kousíčky, pustil je do příští vlny a sledoval, jak pomalu mizí v plazivém proužku pěny. Otočil se k Emmě, a když udělal první krok, viděl, že i ona se otočila a jde k němu po pásu suchého písku mezi břehem z oblázků a ustupujícím příbojem. Přišla blíž, mlčky stanuli vedle sebe a hleděli na moře. Když promluvila, její slova ho překvapila: "Kdo je Sadie?"

"Proč se ptáte?"

"Když jste přicházel k sobě, vypadalo to, jako byste čekal, že vás uvítá."

Bože, pomyslel si, to jsem musel vypadat: zaneřádného, polonahého mě vlekli po oblázcích, celého od krve, obaleného v písku, plival jsem vodu a krev, něco breptal a zvracel. "Sadie byla kouzelná," řekl. "Naučila mě, že poezie je sice vášeň, ale nemusí to být celý život. Sadie byla na svých patnáct a půl let velmi moudrá."

Zdálo se mu, že zaslechl tichý spokojený smích, ale odvál ho náhlý poryv větru. Bylo směšné, že ve svém věku pociťoval tuto nejistotu. Byl rozpolcený mezi zlostí na pubertální nedůstojnost toho pocitu a divokou radostí nad tím, že je schopen tak prudkého citu. A teď musel vyřknout ta slova. I když téměř zanikala ve větru, uvědomoval si jejich banalitu, jejich nedostatečnost.

"Moc rád bych se s vámi ještě někdy sešel, jestli vám ta představa není protivná," řekl. "Myslel jsem – doufal jsem – že bychom se mohli poznat líp."

Muselo to znít, jako by ji objednával zubař, vyplínil se v duchu. A pak se otočil, pohlédl na ni, a když spatřil výraz v její tváři, chtělo se mu nahlas zakřičet.

Vážně odpověděla: "Mezi Cambridgi a Londýnem je velmi dobré vlakové spojení. V obou směrech."

A vztáhla ruku.

Otec Martin dobudoval ohniště. Teď vytáhl z plátěné tašky list novin a zmačkaný jej vložil do jamky. Pak na něj položil anselmský papyrus, sehnul se a škrtl. Noviny chytily okamžitě a pak se plamínky dychtivě vrhly na papyrus. V tu chvíli vznikl velký žár a otec Martin ustoupil od ohně. Viděl, že vedle něj stanul Raphael a mlčky ho pozoroval. "Co to pálíte, otče?" zeptal se pak.

"Spis, který už někoho ponoukl ke hříchu a možná by pokoušel i další. Je načase, aby zmizel."

Nastalo ticho, pak Raphael prohodil: "Ze mě nebude špatný kněz, otče."

Otec Martin, který si nikdy nepotrpěl na okázalá gesta, mu krátce položil ruku na rameno. "Ne, synu. Myslím, že z tebe bude dobrý kněz."

Pak mlčky sledovali, jak oheň zhasíná a nad mořem se vznáší poslední úzký proužek bílého dýmu.